„Ion Creangă"

Revistă de limbă, literatură și artă populară

EDIȚIE ANASTATICĂ
Vol. II (1910)

VASLUI, 2004

CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ŞI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE VASLUI

„Ion Creangă"

Revistă de limbă, literatură și artă populară

EDIȚIE ANASTATICĂ
Vol. II (anul 1910)

Ediție inițiată şi coordonată de
RODICA POP
Argument
DAN RAVARU

VASLUI – 2004

Casa Editorială *Demiurg*
Şos. Păcurari nr. 68
Bl. 550 Sc B Et. 4 Ap. 16
Telefon: 0232-25 70 33 0745/378150
IAŞI – 700547 – ROMÂNIA
E-mail: ceddemiurg@yahoo.fr.
iionită@mail.dntis.ro
Consilier editorial - Dr. Alexandrina Ioniţă

ISBN serie 973-8076-81-1
ISBN vol. II 973-8076-83-8

prima oară şi principiul autenticităţii, nu întotdeauna respectat chiar de cel care l-a impus. Concepţiile sale vor influenţa însă benefic pe marii culegători ca G. Dem. Teodorescu sau Simion Florea Marian.

În această „răscruce" de atitudini începe editarea revistei „Ion Creangă". Pentru a întregi conturarea contextului cultural trebuie să mai subliniem atenţia sporită acordată spiritualităţii populare şi rolului intelectualilor de la sate printr-un adevărat curent de generozitate sufletească datorat memorabilului ministru al învăţământului Spiru Haret.

Ctitorii revistei al cărui prim număr a apărut la 1 martie 1908 au fost Tudor Pamfile şi Mihai Lupescu. Cel dintâi rămâne un nume de referinţă în folcloristica românească, hărnicia sa de culegător şi marea varietate a preocupărilor reflectându-se direct în paginile revistei. Ofiţer în Regimentul 3 roşiori din Bârlad, unitate de elită a armatei române – în 1919 a intrat primul în Budapesta – nu a avut studii de specialitate, fiind călăuzit în toate activităţile sale de inteligenţă, bun simţ şi o stare de spirit dominată de afecţiune pentru tot ceea ce se cheamă popor. Într-o existenţă de numai 38 de ani (1883-1921) a lăsat o operă enormă, uimitor de extinsă dacă luăm în consideraţie ocupaţiile sale cotidiene, anii petrecuţi pe front (1919-1921). Ca şi în cazul lui Eminescu, te întrebi firesc „oare când a avut timp?". Pe lângă celelalte lucrări se impun, în primul rând, volumele apărute sub egida Academiei Române, vizând constituirea unui sistem al mitologiei naţionale. Desigur, amatorului în ultimă instanţă Tudor Pamfile, i s-au adus postum multe reproşuri, unele îndreptăţite, altele simple chiţibuşuri, reproşuri datorate însă celor care profesează în universităţi şi institute tocmai pe baza operei sale. Într-un fel se reeditează situaţia arheologului amator Schliemann care, contrazicând specialiştii, a descoperit Troia, fiind apoi criticat de aceştia, ce n-au fost în stare să o descopere. Folclorist cu performanţe mai modeste, Mihai Lupescu s-a înscris în marea categorie a învăţătorilor iubitori şi căutători de folclor, suportând cu stoicism toate eforturile pe care le-a implicat publicaţia din punct de vedere administrativ.

În lipsa unui sprijin financiar din partea autorităţilor, redactorii s-au luptat pe donaţii şi pe vânzarea anevoioasă a puţinelor exemplare pe care puteau să le tipărească, de aici şi modestia aspectului grafic al publicaţiei. În schimb, conţinutul fiecărui număr se dovedeşte bogat şi variat, cuprinzând un editorial, articole de orientare teoretică, versuri de cântece folclorice însoţite uneori de notaţii muzicale, basme, istorisiri, legende, tradiţii, consemnări legate de etnografie şi artă populară, texte

REVISTA DE FOLCLOR „ION CREANGĂ” ÎN PEISAJUL CULTURAL VASLUIAN

Bucurându-se de o largă popularizare şi de o acceptare entuziastă, sintagma sadoveniană prin care târgurile moldoveneşti erau definite drept „locuri unde nu s-a întâmplat nimic” este contrazisă până la o firească anihilare de orice privire mai atentă în timp asupra evoluţiei culturale a acestora. Este drept, nu vom întâlni manifestări ample, agresiune, explozii ale dezvoltării industriale – emanaţii ale materiei în ultimă instanţă – dar vom fi copleşiţi de mulţimea personalităţilor ivite în aceste locuri şi de cea a evenimentelor culturale, înfăptuiri modeste la începuturi, ulterior însă cu reverberaţii pe plan naţional.

Un astfel de loc presupus în care „nu s-a întâmplat nimic” a fost şi Bârladul, sute de ani reşedinţă a Marelui Vornic al Ţării de Jos şi a ţinutului Tutova, actualmente municipiu în judeţul Vaslui. Existenţa aici, încă din 1846 a „clanului Codreanului”, al doilea centru de învăţământ secundar din Moldova după cel din Iaşi, apariţia din 1869 a ziarului „Sămănătorul”, – denumirea nu face carieră – au determinat constituirea unui climat de elevată spiritualitate. Între altele, subliniem prezenţa unei bogate activităţi publicistice, cu profil cultural, de-a lungul timpului impunându-se atenţiei noastre reviste ca „Făt Frumos”, „Florile dalbe”, „Graiul nostru”, „Miron Costin”, „Răzeşul”, „Documente răzăşeşti” etc. Dar, cea mai importantă poate, rămâne revista de folclor „Ion Creangă”, a doua publicaţie de acest gen din România, după „Şezătoarea” din Fălticeni.

Apariţia ei între anii 1908 – 1921 o înscrie în rândul celor mai însemnate iniţiative culturale din arealul actualului judeţ Vaslui, cu o longevitate şi o continuitate mai rar întâlnite în epocă. Totodată, revista „Ion Creangă” rămâne o contribuţie majoră la dezvoltarea ulterioară a studiilor de folclor şi etnografie din ţara noastră.

În perioada respectivă, folcloristica românească se afla încă la începuturi, dacă avem în vedere încercările de implementare a spiritului ştiinţific, a rigorilor pe care le presupune acesta. Calea culegerilor din creaţia populară fusese deschisă spectaculos de Vasile Alecsandri, acesta impunând şi criterii de ordin sentimental – patriotic sau estetic în considerarea şi valorificarea sa. Bogdan Petriceicu-Hasdeu, pe de altă parte, introduce o nouă viziune asupra folclorului, care cuprinde pentru

şi relatări despre performarea obiceiurilor, piese satirice în versuri sau proză, elemente de mitologie, corespondenţă etc. Sunt reprezentate toate provinciile româneşti, ceea ce a determinat interesul de ordin naţional de care s-a bucurat revista. Materialele acoperă largi arii geografice, reliefându-se cele din Oltenia şi sudul Moldovei, până atunci aflate mai puţin în atenţia culegătorilor de folclor.

Revista „Ion Creangă" a avut însă şi un important ecou european fiind difuzată, studiată şi prezentată în seminarii de către Jan Urban-Jarnik, Gustav Weigand, Wilhelm Meyer-Lubke, la universităţile din Praga, Leipzig şi Viena, textele fiind considerate exemple de bună limbă română.

Ocolind spectaculozitatea sau festivismul, paginile revistei se disting prin sobrietate, autenticitate, corectitudinea culegătorilor care rareori şi-au permis intruziuni în texte. Să-i amintim pe cei mai importanţi dintre aceştia.

Teodor Bălăşel, învăţător şi preot din Oltenia, va contribui cu balade şi povestiri moralizatoare, cu texte de cântece din provincia sa natală. Preotul Ioan C. Beldie, din Joräşti-Galaţi, a fost unul dintre cei mai apropiaţi colaboratori ai revistei şi ai lui Tudor Pamfile, culegând numeroase piese cu conţinut liric, cântece de stea şi de leagăn. Virgil Caraivan, din Şuletea-Vaslui, se prezintă ca un bun povestitor al unor basme culese de el sau adaptate din folclorul altor popoare. N.I. Dumitraşcu, considerat „cel mai harnic folclorist oltean", a fost şi unul dintre cei mai harnici colaboratori ai revistei „Ion Creangă", publicând anecdote populare (snoave, dafii, etc.), povestiri, legende. Gheorghe Fira, interesat în primul rând de folclorul muzical, va fi unul dintre puţinii din cercul revistei care, având în vedere sincretismul actului folcloric, va adăuga versurilor notaţiile muzicale.

G.T. Kirileanu, unul dintre cei mai eruditi folclorişti ai vremii, colaborator de bază al revistei, pus în rândul întemeietorilor acesteia, publică interesante mărturii istorice, asupra creaţiei populare din vechime. C.N. Mateescu, din Vâlcea, s-a remarcat prin frumuseţea baladelor culese, iar Mateescu-Movilă, din Neamţ, prin basme şi snoave. Leon Mrejeriu, din judeţul Suceava, învăţător ca formaţie şi coleg cu Mihai Lupescu, poate fi considerat şi el între fondatorii revistei „Ion Creangă", contribuţiile sale folclorice intrând în substanţa unor lucrări scrise împreună cu Tudor Pamfile şi colegul său. Din Joräşti – ca şi Ioan C. Beldie – Petru Gh. Savin va colabora cu snoave, denumite jitii, taclale, pologănii. Ştefan Tuţescu, culegător de folclor de toate

genurile şi de o rară consecvenţă, încheie seria colaboratorilor importanţi. Trebuie să-l amintim şi pe reputatul folclorist din Dorohoi, preotul Dumitru Furtună, format în spiritul revistei „Ion Creangă" şi editor al publicaţiei „Tudor Pamfile", ca semn al admiraţiei pentru maestrul său.

Din nefericire, au mai rămas extrem de puţine exemplare din revista apărută la Bârlad. Problema este foarte veche, semnificativă în acest sens fiind corespondenţa din decembrie 1922 şi februarie 1923 dintre doamna Elena Tudor Pamfile şi Gh. N. Dumitrescu – Bistriţa. Acesta, fondatorul celei de-a treia reviste româneşti de folclor, „Izvoraşul", solicita numere din „Ion Creangă", iar doamna către care se adresa era deja în imposibilitate de a le oferi, presupunea că s-ar mai afla unele la Orfelinatul din Zorleni, unde a funcţionat administraţia. Actualmente, în judeţul Vaslui există o singură colecţie „Ion Creangă" donată de curând Bibliotecii „Stroe Belloescu" din Bârlad de un urmaş al familiei de cărturari Antonovici.

În aceste condiţii, iniţiativa Centrului Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale Vaslui, director Rodica Pop, de a realiza reeditarea anastatică a revistei „Ion Creangă" va aduce un mare serviciu cercetătorilor şi tuturor celor interesaţi de folclorul autentic din întreaga ţară. Vor reintra astfel în circuitul cultural texte mai puţin cunoscute, permiţând noi sugestii şi deschizând noi căi pentru elucidarea unor aspecte mai încifrate ale creaţiei folclorice. Largul ansamblu al cunoştinţelor contemporane va găsi noi interpretări ştiinţifice şi o nouă poziţionare valorică pentru piese folclorice care nu au stârnit în epocă interesul cuvenit.

De asemenea, paginile revistei vor oferi elemente de substanţă pentru alcătuirea unor monografii folclorice de comune sau judeţe. Actualmente, când colecţii complete se găsesc doar în câteva mari centre universitare, iar preţurile absurde de la hoteluri fac imposibilă cazarea cercetătorilor din provincie, numai această reeditare poate permite o documentare adecvată. Totodată ediţia anastatică va contribui la impunerea în conştiinţa naţională a unor noi coordonate ale contribuţiei arealului actual al judeţului Vaslui la constituirea tezaurului cultural şi sufletesc al românilor.

DAN RAVARU

Anul III.—No. 1. **Ianuarie 1910.**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Intemeietori: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fârțănești Covurluiu), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Boureni-Dolj) D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), P. Herescu (Găinești-Suceava), Gh. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Golești-Badei, Muscel) L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropceni-Vasluiu), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tonca (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tuțescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

CUPRINSUL:

REDACȚIA: **T. Pamfile, Strada Țarigrad.**

ADMINISTRAȚIA: **M. Lupescu, Zorleni (Tutova).**

BARLAD

EXEMPLARUL:		ABONAMENTUL ANUAL:	
In țară	40 bani	In țară	5 lei
In străinătate	50 „	In străinătate	6 „

Un număr vechiu 50 bani

— TIPOGRAFIA GHEORGHE V. MUNTEANU —

INȘTIINȚĂRI

Rugăm cu toată stăruința pe abonații noștri să ne achite abonamentul, singurul mijloc de trai al revistei. Plătindu-ne datoria, ajutoră chipul de a putea culege înțelepciunile poporului.

Mulțumim din inimă tuturor acelora cari ni-au achitat abonamentul la prezentarea chitanțelor prin poștă.

Unia, iau acest chip de achitare ca ceva necuviincios. Noi, din potrivă, credem că le facem un serviciu, scutindu-i de cheltueli cu mandatele poștale.

Rugăm pe abonații cari își schimbă domiciliul să ne înștiințeze, spre a nu suferi întreruperi și a nu ne face în urmă cereri că n'au primit revista. „Ion Creangă" se trimite regulat, în primele zile ale fiecărei luni.

Rugăm pe abonații ce nu vroesc a primi revista să ne înnapoeze numerile primite; e o elementară regulă de cinstirea propietății.

Unii dintre abonați primind revista un an și mai bine, o refuză pe motiv că n'au primit-o. Avem dovezi dela factorii rurali că li s'a dat revista, dar se tăgădueşte dreptul nostru.

Câtiva dintre cetitori primind revista regulat, o refuză cu cuvinte de insultă.—Păstrăm dovezile.

Cine primește două numere consecutive se consideră abonat.

Cererile de abonament vor fi însoțite de plată. Nu mai trimitem revista pe credit.

Cine ne face cinci abonamente și trimite bani, al său va fi gratuit.

Anul III.—No. 1. Ianuarie, 1910

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară
A 'ARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA: T. Pamfile, str. Țarigrad Bârlad	ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Zorleni (Tutova)	ABONAMENTUL ANUAL In țară . . . . 5 lei In străinătate . 6 „

Anul nou cu sănătate, bielșug și voe bună.

„Ion Creangă".

15.—Stoica: Copii cu Sorcova.

COLINDE

9.—Ia sculați, boeri, sculați,
Ia sculați și vă spălați.
Și sculați și slugile,
Să măture curțile.
Că vă vin colindători,
Noaptea pe la cântători.
Și nu vă vin nici cu-un rău,
Și vă vin cu Dumnezeu,
Să vă mântue de rău.
Mititel și 'nfășățel,
Fașă albă de matasă,
Cu scufia de bumbac,
Bătută cu diamant.
—Iar în vârful scufiții,
Este-o piatră nestimată,
Ce cuprinde-o țară toată,
Țarigrad pe jumătate.
—Iar boeri, beți și mâncați,
Pe Dumnezeu nu-l uitați.
Beți boeri și veseliți,
Și la rele nu gândiți.
—Busuioc verde pe masă,
Rămâi gazdă sănătoasă.

Auzit dela săteanul Iordache Mangalagiu, Florești-Tutova.

Virginia Stan.

10.-Domnul stă, doi crai în țară.
Țările se spăimântară,
Orașile îl slăvesc
Munții se topesc și pică,
C'a aflat pe Domnu'n țară.
Fetile de jidovie
L'așteaptă cu bucurie.
Mi-l așteaptă cu blândețe
Pentru sfintele județe.
Sus în poarta lui Hristos,
Rămâi om bun sănătos
Cu-ai tăi frați, cu-ai tăi părinți,
Ai lui Dumnezeu să fiți,
Să trăiți, să mărginiți
Ca stele cerului,
Ca florile mărului!

Din «Colinde din popor» Craiova 1909, p. 42.

Șt. St. Tuțescu.

POVEȘTI

19.— Povestea cu Alexandru Machedon.

A fost odată un împărat și o împărăteasă care nu făceau copii. Pe împărat îl chema Filip. Intr'o zi trece pe la poarta împăratului un doftor strigând: doftor de copii, doftor de copii! Impăratul il chemă și-ceru doftorii. Doftorul ăsta era un astronom foarte învățat, care știea tot. El ii dete . condiție ca el să fie socotit de tată al copilului. Când a sosit timpul să nască, doftorul a incins pe împărăteasă cu cercuri de fer, ca să nu nască în zodia aea și să nască in altă zodie, ca să nu aibă moarte; însă nu s'a putut și împărăteasa născu un băiat, care fu numit Alexandru.

Când a fost de patru ani, dascălul, adicăte tată-so, l-a luat să-l invețe. Cum erau casele cu foișor însalt, ei stăteau și dimineața și sara și-l învăța să citească pe stele; ast fel, când a fost de cinci spre zece ani învățase să citească pe stele ca și dascălul său. Acum trebuea dascălul să-l mai invețe ce mai rămăsese de învățat. Intr'o seara, cum stăteau ei în foișor, Alexandru zise dascălului său: „Dacă ești tu așa de deștept și știi toate, spune de ce moarte vei muri". Dascălul zâmbind răspunse: „Ei, o să mor de mâna copilului meu". Alexandru se gândi: „Eu nu sânt băiatul lui; ia să-i dau brânci peste foișor și să-l omor, —să vedem, spuse el adevărat? „Zicând acestea, îi dete brânci și căzù jos.

Dascălul atunci îi zise: „Alexandre, Alexandre, de mă lăsai să mai trăesc trei zile, te învățam să nu mai ai moarte". Atunci Alexandru se duse iute la mamă-sa și zise: „Mamă, spune-mi cine mi-e tată". Aceasta răspunse: „Dascălul ți-e tată". Alexandru îi povesti apoi cum l-a omorît și se puse pe plâns; însă erà prea târziu.

După ce l-a inmormântat, a mai trecut câtva timp și Alexandru s'a însurat. La vârsta de două zeci de ani el a vrut să plece în război,

dar tatăl său nu l-a lăsat, zicând că e prea tânăr. In sfârşit el tot a plecat cu război prin părţile noastre, căci pe atunci pe aici erà un popor sălbatec, care-şi avea casele din blăni, — şi l-a supus. După ce a purtat el războaie cu toata lumea şi a supus toate ţările. a purtat un război cu *Parduşii*, nişte uriaşi mari. Când a ajuns acolo, a văzut un stâlp gros, pe care erà scris ce pătimesc acei care îndrăznesc să intre înnăuntru la ei. Alexandru acoperi stâlpul, ca să nu vază ostaşii ce era scris. Ostaşii atunci i-au zis: „Alexandre, Alexandre, nu e destul că ai supus toată lumea, ne-ai adus aici, ca să ne batem şi cu sălbatecii?" Iar Alexandru le zise: „Dacă nu vă place, şi vă e frică că vă veţi prăpădi, plecaţi." Ostaşii însă n'au voit să plece şi au rămas cu el. Alexandru a bătut şi pe Parduşi şi a plecat să se bată cu *şerpii.*

Pământul pe acolo erà moale ca piftiea şi şerpii aveau aripi, şi când prindeau pe câte un soldat, îl aruncau în aer. Cu toate că i-a omorît mulţi soldaţi, Alexandru tot i-a biruit. De aci a plecat pe râul Ifractu, unde se află împăratul Livantie cu stemă de papură în cap şi cu scaun de papură, pe un râu cu apă vie. Alexandru l-a întrebat: „Cu câte băniţi de aur vrei să te dăruesc, Livantie?" Şi Livantie surâzând i-a răspuns: „N'am nevoe de aurul tău. Mai bine na patru *ciocănele* cu apă vie, dar să le păstrezi; şi când vei fi tăiat, să pue nevastă-ta bucată lângă bucată şi să te stropească". Pe urmă şi-a luat Alexandru ziua bună dela el şi a plecat în război cu Darie, apoi cu Por împăratul şi cu Tasilin (sic), pe cari l-a bătut şi l-a omorît. Pe urmă a vrut să se ducă la raiu, dar nu a fost lăsat şi a luat drumul spre iad, unde ajungând, a spus ostaşilor să-l aştepte afară şi dacă n'a veni peste trei zile, să plece. Când a intrat, a găsit pe Darie şi pe Por prefăcuţi de draci în urşi şi păziau la poarta iadului.

Aceştia cum l-au văzut, au început să plângă şi să zică:

„Alexandre, Alexandre, ai venit şi tu să ne întâlneşti?" Alexandru însă răspunse: „Nu! Eu nu sunt din lumea asta, ci am venit să văz ce faceţi".

Văzând el atâtea chinuri, i-a crescut barba mare şi a îmbătrânit. După trei zile, când a ieşit, nu l-au mai cunoscut soldaţii şi l'au întrebat: „Moşule, n'ai văzut un tânăr pe acolo?" Acesta însă zice· „N'am văzut, dragii moşului!" Şi intrând în cort, se spălă şi eşi afara. Soldaţii când l'au văzut, au început să plângă şi au plecat acasă.

Intr'o zi el a fost tăiat de un ministru, dar soţia sa l-a stropit cu apă şi a înviat şi a pedepsit pe ministru, spânzurându-l

Alexandru avea în palatul său trei îngrijitoare. Ele aveau voe în toate dulapurile să umble, numai în dulapul cu cheia galbenă (unde ţinea sticluţele cu apă vie) să nu umble.

Intr'o zi, pe când Alexandru și nevasta sa nu erau acasă, cele trei fete căutând în dulapul oprit, dete peste sticluțe și le luară.

Și ele numai decât au zburat. Acestea sunt cele trei *sfinte măestre* despre care se spune multe.

Alexandru, puțin după aceasta, s'a îmbolnăvit rău și ne mai având apă vie, a murit.

(Această poveste mi-a fost comunicată de elevul Angelescu N. Nicolae care a auzit-o dela bunică-sa Elena Gavrilescu în etate de peste 60 ani și de loc din orașul Drăgășani).

C. N. Mateescu.

20. — Feciorul cu pielea de șarpe.

Era odată un om și o femee și aceștia n'aveau nici un copil. Odată au luat și s'au dus în pădure după lemne ș'au găsit un puiu de șarpe. L'au luat, l'au dus acasă și l'au crescut mare, până ce a învățat a vorbi. Și el, se spune, că numai era acoperit cu piele de șerpe, dar de alfeliu era om. Și era tare frumos, când desbrăca pelea de șerpe, frumos cum n'avea păreche. Așa a crescut el mare, pânăce a venit vorba să se insoare. A umblat mult pe la toate fetele, cele mai frumoase din toată lumea, până ce s'a însurat cu o fată, tare frumoasă, de împărat. Ș-a trăit cu dânsa, până ce a fost în poziție. Atunci a venit o babă la dânsa, să-i fie ca moașă, dar ea s'a jăluit babei, că tare drag îl are pe bărbatul ei, numai când nu-i îmbrăcat cu pielea de șerpe căci îmbrăcat e tare slut. Ear baba o sfătuit-o să ardă pielea, și ea așa a și făcut; a făcut foc în cuptor și a ars-o. Când s'a sculat el ș'a vrut să plece la vânătoare, ia pielea ce unde nu-i. El s'a înfuriat și i-a tras o palmă peste nas, de i-au curs trei picături de sânge și i-au stropit cămașa lui. Ea a zis atunci, că atunci să se spele picăturile de sânge, când li-oi spăla eu.

Iar el i-a răspuns, că atunci să se nască pruncul când oi pune mâna mea pe pântecele tău. Așa a spus ș'a eșit.

A lăsat-o și s'a dus la muntele negru, la mănăstirea de marmoră, unde un paiu ține ș'un paiu razimă. Iar când s'a dus, i-a spus, că cu opinci de fer se va încălța și-l va căuta, dar nu-l va găsi.

Dar ea în sfârșit răzbită de durerile nașterei, ș'a cercuit pântecele ș'a plecat în lumea mare, să-l caute pe dânsul. A mers și tot a mers prin păduri și câmpii și întreba pe unul și pe altul, dar nimeni nu-i putea da nici un răspuns. Așa a mers cuprinsă de durere, până la sfânta Vinere. Ea ședea într'o chilie în fundul pădurii și când a văzut-o a strigat, că de ești *dură*[1]) de pădure mai afundă-te 'n pădure; de ești om pământean apropie-te de chilia mea. A luat-o sfânta Vinere ș'a pri-

[1]) Om rău, sălbatic.

mit-o de mas ş'a întrebat-o de ce umblă, iar ea i s'a jăluit totul. Sfânta Vinere s'a sculat dimineaţă ş'a strigat puii la dânsa şi i'a întrebat: „puiu mic, puiu chior, puiu şchiop, nu ştiţi, n'aţi auzit de muntele negru, de mănăstirea de marmoră, unde un paiu ţine şi unul razimă?“ Nu ştim, n'am auzit, au răspuns puii. Iar sfânta Vinere i-a dat două mere de aur şi ea le-a luat şi s'a dus la sfânta Sâmbătă. Şi aice a întrebat de muntele negru, de mănăstirea de marmoră. Şi sfânta Sâmbătă s'a sculat dimineaţă ş'a 'ntrebat pe toţi puii, ori de nu ştiu, n'au auzit de mănăstirea de marmoră şi puii tot aşa au răspuns, că nu ştiu, n'au văzut, n'au auzit. Atunci sfânta Sâmbătă i-a dat o furcă şi două fuse de aur. Le-a luat şi s'a dus până la sfânta Duminică. A înnoptat şi iarăşi a întrebat de mănăstirea de marmoră dar sfânta Duminică s'a sculat dimineaţă, ş'a strigat toţi puii şi i-a întrebat ori de nu ştiu ei sau poate au auzit de mănăstirea de marmoră. Ei au răspuns, că nu ştiu. Când iată că se apropie un puiu, cel din urmă, atât de sfărâmat şi de ciuntit că de abea se târâe. El a spus că ştie unde-i mânăstirea aceia. Şi sfânta Duminică i-a dat o cloşcă cu doisprezece pui iar ea i-a luat ş'a pornit cu puii la muntele negru, la mânăstirea de marmoră unde un paiu ţine şi unul razimă. Aproape de mânăstire, a ajuns la un şipot şi a găsit pe *hargata* soţului ei, căci el trăia acum cu o altă fată de 'mpărat şi avea avere mare şi hargaţi mulţi.

Tocmai atunci hargata spăla cămaşa, ce era picurată de sângele ei. Ea a luat ş'a pus mâna şi s'a spălat cămaşa. Atunci hargata nu ştiea ce bine să-i facă de bucurie, căci întotdeauna avea huet, că nu putea spăla camaşa pătată de sânge. Ea a luat-o şi s'a dus la împărăteasă şi i-a spus, că este o femee afară, care are marfă frumoasă de vândut. Când a auzit împărăteasa asta, a spus s'o cheme la curte şi să-i arăte marfa. Ea a venit şi i-a arătat merele de aur şi i-a spus că nu cere plată pe ele, numai să lese împărăteasa, să se culce împăratul cu dânsa o noapte 'n pat. Impărăteasa s'a învoit şi i-a aşternut patul împăratului, dar i-a pus în pat un ciolan de om mort, aşa că înpăratul a dormit ca un mort toată noaptea, fără să ştie cine-i lângă dânsul. Degeaba îl tot scula ea cu cuvintele: „Soţ! soţior! întinde mâna ta pe pântecele meu, să se nască pruncul tău.“ El nu s'a mai trezit. A doua zi i-a vândut împărătesei furca şi fusele de aur, tot su acelaş preţ şi tot aceleaşi cuvinte le-a repeţit, dar el tot nu s'a trezit. A treia zi i-a vândut cloşca cu puii, dar şi într'această noapte n'ar fi auzit el vorbele ei, dacă nu i-ar fi ieşit hargata înainte şi nu i-ar fi spus că femeia aceia spune noaptea multe vorbe către dânsul, dar el n'o aude. Atunci el, când a auzit asta s'a culcat în patul hargaţilor, ş'a pus mâna pe pântecele ei şi s'a născut pruncul.

Iar a doua zi, de ciudă pe femeea a doua, că a vrut s'o peardă pe cea dintăiu, a legat-o de coada calului și i-a dat drumul în lume, iar el a trăit iarăși cu femeea cea dintăi.

(Culeasă din Mitocul Dragomirnei districtul Sucevei, Bucovina).

Variantă: No. 5. **Erast Hostiuc.**

Plugușorul

4.—Bună vremea, bună vremea, boeri mari !....
De când sara s'a lasat,
Plug c'al nostru n'a brazdat:
Așa mândru minunat,
Cu grindeiu de lemn de brad.
Poroncit la Țarigrad,
Cu *brazdar* de lemn de *tisă*.
Să-mi ție unde-i clisă.
Și cu roate de smochine
Să ne meargă brazda bine
Ia mânați măi ! hăi ! hăi !

Ș'a purces jupân gazda.
Ș'a purces în zi de joi,
Cu 12 pluguri, cu câte 12 boi
Și feciorii tot în doi.
La dealul *garalinului*.
Sub poala Rusalimului.
La mărul rotat,
Unde-i campul curat,
Și șes bun de arat.
Și chitea din deal in vale,
Cum îi place Dumisale să are:
Lunile văgăunele, Marțele marginele,
Mercurile dâmburile, Joile văile,
Vinerile grindurile și Sâmbetele capetele.
Și striga, mări, striga, jupân gazda tot așa:
Indemnați flăcăi argați
Și de boi v'alăturați,
Și mânați măi, mânați! hăi ! hăi !
Ș'au purses, mări, a ara,
Brazdă neagră a răsturna,
Și din *puhă* tot pocnea.
Văile se sguduia,
De lui jupân gazda, barba-i râdea.
Dar când fură la mijloc:
Au stat plugurile-n loc.
Că ajungând ferăle în niște oase de râmă.
S'au făcut plugurile fărâmă.
Ia mai mânați măi, ! hăi ! hăi !.

Jupân gazda supărat,
In barbă s'a scărpinat.
Acasă-a a'ergat.
In grajdiu a intrat,
A scos un cal înșauat:
Numa bun de'ncălicat.
Pe el s'a aruncat,
Și la meșter a plecat.
La feciorul Dorofântului,
Din fundul pământulu :
Cu cioarecii crușiți,
Cu luleaua'n dinți,
Cu ochii la soare sgâiți.
Cu brâul de lână
Cu ciocanu-ntr'o mână.
Cu pila-n ceia laltă,
La subțioară c'o daltă.
Și ciocănea și ciocănia,

Şi pilea cât putea,
Şi plugurile pe brazdă dregea.
Şi drumul să are, le dădea
Şi câmpul negru îl făcea.
Iar pe urmă sămăna:
Grâu de vară cu nagară,
Se răsară până-n sară.
Grâu mărunt şi arnăut,
Cu preţ mare la vândut.
Ia mânaţi măi! hăi! hăi!

Şi s'a dus jupân gazda,
La o lună ş'o săptămână,
Să vadă holda de bună.
Da grâu era frumos.
Cumu-i faţa lui Hristos.
Mare-n spic ca vrăbioiul,
Infrăţit ca măturoiul,
La fir ca de mărgăritar
Să vă dee şi D-voastră Domnul boeri mari,
Ca să daţi şi la plugari.
De departe înroşa,
De aproape îngălbinea,
Numai bun de seceră să făcea.
Ia mânaţi măi! hăi! hăi!.

Jupân gazda-mbucurat,
Iute acasă s'a-nturnat,
Un pum de galbini a umflat,
In grajdiu a intrat.
Şi-a ales calul graur,
Cu şaua de aur;
Procovăţul de matasă,
Impletită viţa-n şasă,
De duduca ce-i frumoasă.
Cu scările de argint,
Ce n'am văzut de când sunt.
Dârlogi cu mărgăritari,
Ca la-împaraţii cei mari.
Ia mânaţi măi! hăi! hăi!.

El pe cal s'a-ncălicat,
La Tarigrad a plecat,
Secerele a cumpărat:
Secerele cârligăţele,
La mâner cu floricele,
Cu dinţi de diamanţele.
Ş'o luat o testea cu mânere de ciocălău.
Cu cari am secerat şi eu.
Ia mânaţi, măi! hăi! hăi!

Ş'o chemat la secerat:
Nepoţei şi nopoţele,
Tot copile tinerele,
Şi fetiţe frumuşele,
Şi neveste ruşinoase,
Cari ştiu frumos a coase,
Nu care se plâng de trudă,
Şi fac mămăliga crudă.
Ş'a dat veste să s'adune,
Ş'o sută babe bătrâne.
Meştere la făcut pâne.
Ia mânaţi măi! hăi! hăi!

Ş'au început din capul lanului:
Unde-i greul duşmanului.
Din marginea pământului.
In *geliştea* vântului,
Că-i îndămână voinicului.
Cu dreapta secera,
Cu stânga lega,
Şi şedeau mănunchelele:
Ca stelele.
Snopii ca nourii.
Şi tot spicul da merticul,
Şi tot snopul oborocul.
Ş'au durat 12 clăi, mari înalţate
De toţi boerii lăudate.
Aria a făcut'o la buricul pământului,
In *prăvitul* vântului.
Cu *priboiul* de argint,
Să mă bateţi de vă mint.
Ia mânaţi măi! hăi! hăi!

Ş'a scos jupân gazdă:
12 juncani jugăniţi,
La picioare potcoviţi,
Dinainte cu argint,
Că bat bine la pământ;
Dinapoi cu aramă,
Că bat bine la *corhană*.
Cu cozile cănite,
Cu coarnele poleite,
Cu urechile zugrăvite,
Negri ca corbul,
Iuţi ca focul,
De nu-i prindea locul;
Unde calca, scântei scapara.
Cu picioarele treera,
Cu nările vântura,
Cu cozile *felezuia*,
Cu urechile-n saci punea,
Căuş nu le trebuia.
Ia mai mânţi flăcăi! hăi! hăi!
Şi umplea tot saci vargaţi
De la D-zeu lasaţi.
Ş'au pornit 12 car*ă*,
Incarcate cu povoară,
La moară la izvoar*ă*.
Carele scârţia
Capetele se-ndoia,
Galbeni cu zimţi curgea,
Jupân gazda mi-i strângea,
Câte-o poală aducea,
Şi pe divan îi punea.
Nenumăraţi îi lasa
Par-că nu-i mai trebuia.
Ia mai îndemnaţi flăcăi! hăi! hăi!

De hulutuia de moară,
Când văzu atâtea car*ă*,
Cu nămolul de povară,
Scârţâind aşa de tare,
Puse coada pe spinare,
Ş'apucă în galop la vale,
Pe lăptoc spre lunca mare,
Unde-i umbră şi răcoare.
Iar morarii'ul meşter mare.
Hătu-i mama cui-l are,
Cu opinci de lână,
Cu brâul pe mână,
Cu lulea de oală,
Iute mi se scoală,
Ia cojiţă cu tărâţe,
Şi cojocul cel cu miţ*ă*
Esă pe portiţă.
Şi mi-ţi prinde a nicheza.
Tpru, tpru, tpru şi na, na, na.
Şi fugind ca un nebun,
Vede moara prin cătun,
Moara atunci mi-se oprea,
Şi la dânsul se uita,
Şi-ncepu a sughiţa,
Că-n covata nu era.
Ş'amăgind'o cu tărâţe.
Mi ţ'o 'nhaţă de *caşniţă*,
Ş'o aduce de *dălog*,
Pân o pune pe lăptoc,
Unde-i dă cioc boc,
O aşază iar la loc,
Şi-i dă cu ciocanu-n şele,
Ca s'o pue pe măsele.
Ş'o mai drege şi cu ouă.
De face moara ca nouă.
Ia mai îndemnaţi flăcăi! hăi! hăi!

Jupân gazda turnă-n coş,
Grâu mărunţel de cel roş,
Din *covată* doi argaţi
Umpleau sacii cei vargaţi
Nu cu făină de rând,
Ci cu galbeni, gălbinei,
De câte o sută de lei
Cine n'a crede, să n'aibă parte
de ei.
Mânaţi flăcăi! hăi! hăi!

Iar jupâniţa gazda,

Bucuroasă și voioasă,
Se plimba mereu prin casă,
Cu papucii pliscăind,
Cu rochița vânt făcând,
Cu mâneci suflecate,
Cu sprincenele 'nchinate,
Brațe albe și curate,
Ca de albini mușcate,
Pe la coate mai-ngălbenite,
Ca niște tânjăli pârlite,
Și când vede la zăvoară
Că se întorc de la moară,
Dă cu fuga la camară,
Ca s'aleagă o sâtă mare
Pentru plugarii de afară
Și părându-i că-i prea rară
Trece-ntr'a noaua camară,
Și iea sâta cea mai deasă,
Cu pânza de matasă,
Pentru cuconașii din casă.
Bătu-n sâtă și-n covată,
Și înpleti colacu-n dată
Și-l puse-n cuiul de jos
Să fie plugarilor spre folos,
Ia mai strigați flăcăi! hăi! hăi!

Jupân gazda mai avea,
O sabie încordată,
De 99 meșteri lucrată,
Și când eșea cu dânsa afară,
Slobozea foc și pară,
Trase-n jos nu să rupse.
Trase-n sus nu să frânse,
Trase-ntr'o față de arie,
Intr'un pâlc de porumbei,
Porumbeii au început a se împrăștia,
Unu câte unu, doi, câte doi, patru câte patru, opt câte opt, până'n doisprezece.
Cum s'au împrăștiat acei porumbei
Așa să se răsipească de la casele D-stră relele, boalele, farmecele, lipsurile; să rămâneți curați și sănătoși,
Că sunteți boeri *smănoși.*
Că noi de urat am mai ura,
Că mai știm câte ceva,
Da ni-i că am însăra,
Pe la este curți nalte, sprincenate,
La uși cu aur ferecate,
Cu ferestele ghintuite.
In argint poleite.
Departe de bordeele noastre
Care-s, mititele, mititele,
Cu ferestrele-n podele,
Ca să ne uităm la stele,
Vedem cloșca-n pod prin ele
Pe la ușă cu rogoz,
Bate vântul și-l dă jos.
Pe sub streșini, cu urzică.
Să nu-l strice vr'o pisică.
Ia mai îndemnați măi, hăi! hăi

Că noi nu suntem de pe ici, de pe colea,
Ci tocmai din Buza-veche,
Unde mâța strechie,
Cu motanul de ureche,
Prin cotruță pe la fete,
Pe cuptior pe la neveste,
Alții îs de la Mitoc,
Umblă cu căciuli de porc,
Și-s lungi și urâte ca niște băbălăi.
Știu numai să strâge hăi hăi.
Și vedem că vine o ploae mare înfurtunată
Cu fulgere amestecată
Și noi bieți argați.
Nu suntem așa-mbrăcați,
N'avem *sumane,* nici mantale,
Sântem mai în peile goale
Numai unu-i cu ilic

Şi tot sgribură de frig
Mânaţi măi, hăi! hăi!

Ne-am ruga de D-stră,
Să ne daţi un gălbior,
Să cumpărăm un boldişor
Să înpungem işti juncani în curişor,
Să meargă mai iutişor

C'avem de trecut nişte munţi mari întunecoşi.
Rămâneţi Boeri mari sănătoşi
La anul şi la mulţi ani, aho!.

Auzită de la Moş Boşolcă din Piatra-Neamţ de

D. I. Farcaşanu.

Povestiri şi Legende

54.—Vorba bătrânească face un galbăn.

Acu cică pe un om îl robise Turcii. Şi o stat el robit acolo timp de două zeci de ani. Da ce-o făcut, ce-o dres, că după işti două-zeci de ani o scăpat din robie şi venea acasă. Da el avea la dânsul 3 galbeni cari erau toată averea lui făcută în 20 ani cât stătuse robit. Ajunge la la un sat.

La o casă, ce vede el, lume adunată. Se duce şi să vadă ce-i? Când colo, era un moşneag care, ca să-ţi spue o vorbă cerea un galbăn.

—„Măi, mare comedie, işi zice omu ceala. Ia să-i dau şi eu un galbăn din toată sărăcia mea să văd ce mi-a spune.

—„La apa mare să nu te faci viteaz"! şi tace.

Se gândeşte omu ceala, şi zice: „măi ia să mai dau un galben, să-mi mai spue o vorbă că mie nu mi-a ajunge până acasă. Şi-i mai dă un galben şi moşneagul îi zice iar:

—Mânia de seară, să o laşi pe a doua zi.

Omu după asta pleacă la drum. Merge cât merge şi numai iaca dă peste o apă, mare mare, şi tulbure. Da el ştia să înoate. Şi se pregătea să se arunce în apă să o treacă înot. Da numai şi-aduce aminte de vorba bătrânului celuia:

„Doamne, eu dădui un galben pentru vorba moşneagului celuia şi mi-o zis că la apă mare să nu mă fac viteaz; ia, mai bine să mai aştept; poate s'a trage încolo la vale.

Şi se pune jos mai departe şi prinde a mânca din traistă ce avea. Cum mânca el aşa, numai iată că vineà, vinea, un voinic pe un cal, de mânca pământul nu altceva. Cum ajunge la apă „ştiolbâc" sare cu cal cu tot şi s'o făcut nevăzut. După puţin timp a eşit numai calu la mal înapoi,iar omul i-l prinse şi găsi pe cal o pereche de desagi de pele, chişcă cu gălbeni şi scumpeturi iar la şaua calului 2 pistoale.

Măi, işi zise omu, aista trebue să fi fost un hoţ; acu văd, că

n'am dat degeaba un galben pe o vorbă la moşneagu ceala. Şi bucuros încălecă calul şi plecă după ce se mai trase apa. Merge, şi ajunge acasă noaptea târziu. Prubulueşte el cam unde era casa lui şi intră in ogradă. Vede la fereastră lumină. Descalică şi se uită pe fereastra. Da fimeea lui rămăsese, când l-a robit pe dânsul, grea şi avea un băetan, acum flăcău in tot locul şi numai bine atunci flăcău se la.

„Iote, s'o şi măritat", îşi zise omul cu ciudă şi se duse la cal să ia un pistol să o împuşte şi pe dânsa şi pe bărbatu-său. Da, pesemne D-zeu i-o dat in gând ca să'l ferească de păcat şi şi-a adus aminte de vorba bătrânului celuia:

„Am ascultat de vorba cea dintăi şi bine mi-o priit, ia să ascult şi de asta de a doua şi să-mi las mânia din sara asta, pe mâni." Şi se duce la un frate a lui. Acolo află că acela-i băetu lui, iar femeia i-o rămas credincioasă şi l-a plâns şi-a făcut pomenile toate şi când află omul nostru se umplu de bucurie.

A doua zi se duse întins acasă îşi sărută, nevasta şi băetul, cari nu-şi credeau ochilor, iar el, le povesti vorbele bătrânului, care vorbe, una l-a îmbogăţit cu atâta amar de bani, alta l-a ferit de un păcat.

Povestită de mama, Zoiţa Savin, iar ea a auzit-o dela tatăl ei Spătarul Chiric din Jorăşti-Covurlui.

Pentru Gh. Savin.

55.—„Asta e partea lupului"!

(Obiceiu-Vechiu)

Mai demult, 'ci-că era *obliceriu'* : că de câte ori un Român se ducea cu *vigu'* [1]) de cioareci la vr'un croitor să'i coase vre-o haină,[2]) ori vre-o părechc de cioareci [3]), 'ci-că croitoru' avea obliceriu' de-*'şi* tăia mai intâiu ca un cot, şi *'şi-l* arunca pe fereastră, in grădină, zicând:

—Asta,—şi-'şi măsură din umere până'n *deşte*—, să'l aruncăm „*lupului*",—şi-'l şi asvârlea pe fereastră, unde avea un băiat gata ca să'l *prijoană*.

Asta erea ca un fel de *bacşiş*; dar bacşiş, ştii, oprit chiar de croitor!....

Acu', dacă omul erea cuminte, îl lăsa; însă dacă erea prost, drăcuià, juià şi curà, că di ce să'-i ia din vig?....

1) Materia ţesută.

2) Şubă.

3) Nădragi; pantaloni (cu găitane).

—Nu, nu se poate frate,... èeee,... asta e.... di ce să pierd cu atâta din vig ?“— şi şi dà fuga să'şi-'l ià; dar în timpul ăsta, el lăsa vigul cel mare în casă, şi croitorul, îşi luà în voie cât vrea!!.... ii era pe seamă (zice c'aşa a făcut o fomee).

Alţii veneau cu revestele, ca unul să stea în casă să nu taie croitorul din vig, când ălălalt da fuga să-'şi ià petecul „lupului“ din grădină !....

N. I. Dumitraşcu.

56.—Trif şi Stratenia

Şi la patru zeci de zile după Naşterea Mântuitorului, Maica Domnului luă doi pui de turturele şi se porni spre biserică că se împlinise sorocul după lege. Mergea să'şi închine pe Mântuitorul la templu.

Cum mergea pe drum iată, 'ntr'o grădină sub un copac sta Trif cu un cuţitaş în mână şi curăţa pomii de omizi. Trif când vede pe Maica Domnului începe „s'o taşească„ crezând că ar fi o altă femeie şi nu Ea.

Maica Domnului a întors capu' şi a văzut pe Trif. Supărându-se s'a întors înapoi zicând: „Fie azi (ziua) a ta căci a mea o să fie mâni.“

Şi s'a 'ntors acasă spre a se duce a doua zi la tempu.

Şi de aceia la 1 Februarie cade Triful (ziua sfîntului Trifon) şi la 2 cade *stratenia* adică Intîmpinarea Domnului).

(De la mama, Jorăşti-Covurlui) **Pr. I. C. Beldie.**

Cântece de stea

2. — *Astăzi cel prea lăudat*
Al Ingerilor mare sfat,
Intr'un loc se adunară
Prea mărind Dumnezeirea
Cui va izbăvi zidirea.

Cine a blagoslovit
Atunci pe Iuda vodit?
Iuda, vânzător de om
Şi iubitor de bani;
Grăi către a Lui *duşmani :*
—*„Daţi-mi treizeci de arginţi*
Să vi-l dau, să-l răstigniţi!“
Treizeci de arginţi i-au dat!
Pe Hristos ni L'au luat

Şi iar, Iuda că l'au dat!
La Golgota L'au înnălţat
Şi-acolo L'au judecat :
Nici o vină n'au aflat !

Sus pe cruce că-L suiau
Cu piroane-L pironeau.
I-au bătut piroane 'n frunte
De ne-a scos pe noi din multe;
I-au bătut piroane 'n mâini.
I-au pus cunună de spini;
I-au bătut piroane 'n talpe
Pentru-ale noastre păcate;

Cu sulița L-au împuns
Sânge și apă i-au curs.
Fiere cu oțet i-au dat
Pe El de L'au adăpat;
Soarele învălit în sânge,
Ingerii începur' a plânge!...
Raiule, grădină dulce,
Vezi Colindul nr. 7.

Noi de-aici nu ne-am mai duce
De cântul îngerilor,
De dulceața pomilor,
De viersul păsărilor
Și mirosul florilor!...

[Din Băiești-Vâlcea].

N. I. Dumitrașcu.

Datine și Credințe

265.—Crăciunul.

Locuitorii acestor comune țin regulat toate sărbătorile legate de biserica creştină.

Una din sărbătorile mari este Crăciunul, când sătenii din localitate au petreceri şi datine, ce se deosebesc mult de ale celorlalte sărbători.

Această sărbătoare, pot zice cu drept cuvânt, este cea mai veselă şi aceasta din mai multe puncte de vedere şi anume : mai întâi se ştie că Crăciunul e însemnat prin tăerea porcului şi urmând *postul Crăciunului*. Ei bine, suferința din acest post unită cu cunoaşterea frumoaselor datine din sărbătorile Crăciunului, fac ca locuitorii să o aştepte cu nerăbdare. La sosirea lui sunt veseli atât că au scăpat de postul cel greu, cât fiindcă acestea sunt zilele lor de petrecere.

Al doilea, sărbătoarea aceasta cade iarna, când locuitorii au prea puțin de lucru, şi de aci veselie liniştită şi fără grijă.

Petreceri. Mai întâi de toate merg la biserică cu toții îmbrăcați în hainele cele mai bune pe cari le au. Aci duc colaci în cinstea praznicului. Aceştia remân preoților şi cântăreților.

In ziua de anul nou afară de colaci mai duc şi colive, cei cari poartă numele Vasile.

In Dolj-Catane, mai ales la Sf. Ştefan, Sf. Vasile şi Sf. Ion, duc colacii, ăi de le e ziua lor şi colive, sau numai colive, la biserică[1]).

După săvârşirea serviciului religios se înnapoiază pe la casele lor unde găsesc masa încărcată cu fel de fel de mâncări gătite din carne de porc şi după ce s'au încărcat stomacul atât de bine încât unii din ei mai slabi sau mai lacomi îl condamnă să sufere, pleacă la hanul unde se face hora, care este aproape singura distracție a poporului local.

Aci încep horile formate de flăcăii şi fetele satului, precum şi de oamenii însurați, însă mai tineri.

1] Culese de mine.

Hora se face în modul următor:

Când încep lăutarii să cânte, flăcăii prind singuri hora, apoi se prind fetele, fiecare lângă acela pe care și-l alege. In urmă se prind și oamenii căsătoriți și astfel hora se mărește foarte mult.

Intr'o parte și intr'alta a horei se găsesc ca privitori: băeții și fetele cari nu joacă, (acestora li se zic în localitate că nu au eșit încă la horă), părinții flăcăilor și fetelor, mai în sfârșit orice om care vrea să privească la vesela petrecere a tinerilor.

După ce s'a terminat hora, fetele se retrag la un loc; iar flăcăii se vorbesc între ei ce au să comande lăutarilor, să le cânte sau se duc de se cinstesc între ei. După o scurtă recreație începe din nou jocul și astfel urmează până seara, când se înnapoiază pe la casele lor.

A doua zi, a treia și în ziua de anul nou, urmează petrecerile din ziua dintâi.

Datinele și obiceiurile din localitate se mărginesc la tăerea porcilor și colindele. Tăerea porcilor se face în ziua de Ignat (Decembrie). In această zi dis de dimineață, nu auzi altceva decât țipetele sfâșietoare ale porcilor și lătratul câinelor. Porcul înjunghiat se pârlește cu pae sau cu lemne de brad; în urmă se curăță bine, se tae în bucăți mărunțele, se sară și se pune la păstrare, ca de obiceiu pe un așternut de pae, în pivniță sau în podul casei.

Din carnea măruntă, a porcului, se fac cârnați și cartaboși.

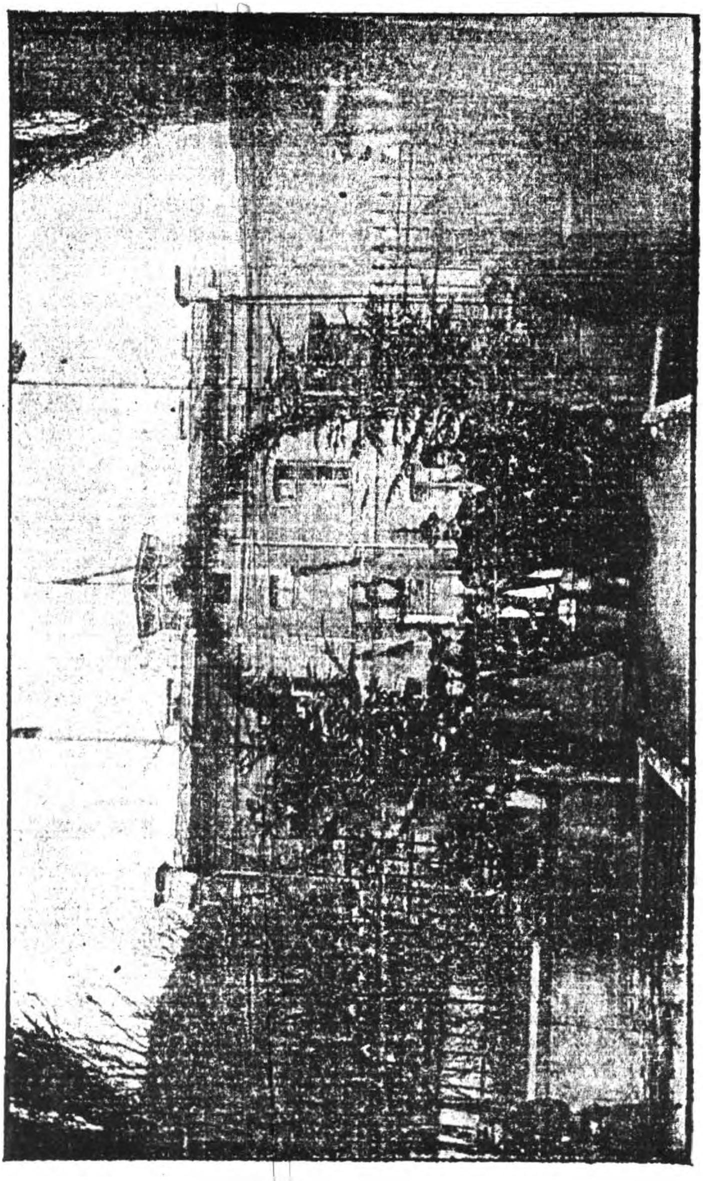
Colindele. Obiceiul d'a merge la colindat, se practică și în celelalte localități.

La sara de 22 Decembrie, copiii dela etatea de 7—12, 13 ani se întrunesc la unul din hanurile mari ale comunei, cam de obicei în acelea, unde se face hora. Aci dă fiecare câte 5, 10, 15 bani după putere și fac o sumă pe care o dau cârciumarului, ca să le dea lăutarii să le cânte și ei joacă.

In acea sară nu vine nimeni la han decât numai copiii.

Petrecerea lor ține până la 12 sau 1 noaptea, când se împart în grupuri de câte 5 - 6 sub conducerea unuia mai mare din ei. Pleacă toți în toate părțile, strigând pe la ferestrele locuitorilor: *bună dimineața la moș-ajun*! Stăpânul casei esă și le dă covrigi, mere, nuci sau colindețe care sunt singura răsplată a umbletului lor.

In sara de ajun (24 Decembrie) copii și flăcăii, de toate vârstele, în grupuri de câte 5 — 6, cutreeră satul colindând pe la casele oamenilor mai cu dare de mână. In urma colindului, gazda casei le dă cât voește 10, 20, 30 bani, pe care-i strânge unul, din colindători, de obiceiu cel mai mare.

16.— Şcoala din Tg. Neamţul, unde a învăţat şi Ion Creangă [Imprumut G. A. Cosmovici].

După terminarea colindului se duc la casa unuia din colindători şi împart banii în părţi egale, în faţa părinţilor băiatului.

Subiectele colindelor sunt cam de obiceiu religioase.

In sărbătorile Crăciunului este obiceiul de a umbla cu steaua grupuri de câte 4 copii de şcoală, din casă în casă cântând cântece de stea şi Trei crai dela răsărit.

Tot atunci este obiceiul de a umbla cu Irozii, o grupă de flăcăi îmbrăcați în costume, ce închipuesc pe Irod, pe cei 3 magi dela răsărit, ciobanul și îngerul.

Aceștia dau reprezintații teatrale având ca subiect pe Irod și magii dela răsărit.

Lăutarii de aseminea umblă la colindat în sărbători.

In sara de anul nou umblă flăcăii cu plugușorul, cântând orația sub numele de: *plugușorul*, însoțită la sfârșitul fiecărei strofe de plesnituri de bice și sunete de clopote.

In ziua de anul nou umblă copiii cu sorcova: o ramură de arbore cu trei creci, împodobite cu hârtie de diferite culori. Ei umblă din casă, în casă, sorcovind pe toți, în schimbul a 5, 10 bani.

După um manuscript, de V. GAVRIL.
Din Predeal, Prahova.

Șt. St. Tuțescu.

266.— In vremea potopului, dracul a dat gaură c'un sfredel, într'un colț al corăbiei, ca să intre apă în ea, și să se înnece corabia cu totul. Pe urmă s'a făcut nevăzut. Năpârca a băgat de seamă; și cum a pierit dracu, și-a vârît coada în gaură, și s'a înțepenit acolo. Iar când s'o scoată — mai scoate-o dacă poți. I s'a rupt coada în gaură, scăpând dela înnec atâtea suflete, singurele cari mai rămăsese pe fața pământului.

Dumnezeu, cică ar fi blagloslovit-o.

D'atunci a rămas năpârca ciută de coadă: și ciută e și'n ziua de azi. Și tot d'aia, cică, cu toată răutatea ei, e păcat să omori năpârca.

267.— Pâinea, care se rupe în capu' miresii la nuntă, e bine să apuci din ea, și s'o dai vitei, pe care o scoți în târg, pentru vânzare, căci se strânge lumea la ea roiu, ca la nuntă.

Goleștii-Badci, Muscel.

D. Mihalache.

VORBE ADANCI

62.—***Descalță-te*** *ș'apoi vezi,* adică gândește-te și judecă bine.

63.—***A descânta*** *de ceas rău,* ad. a-l bate bine, c'un ciomag.

64.—*L-am* ***descântat*** *eu,* ad. l-am bătut bine.

65.—*L-am apucat la* ***descusut,*** ad. a început să-l cerceteze.

66.—*Ii lipsește-o* ***doagă,*** ad. îi cam prost.

67.—*N'are toate* ***doagele,*** ad. n'are toată mintea.

68.—*Ii cam într'o* **doagă**, ad. nu-i tocmai teafăr la cap (minte).

69.—*Bate* **doba** *la urechea surdului,* se zice celui care nu te mai pricepe sau se face că nu te pricepe ce-i tot spui!

70.—**Dobă** *de carte,* ad. ştie f. mult; **Dobă** *de somn,* ad. a dormit f. mult; **Dobă** *de apă,* ad. a băut f. mult etc.

71.—*Merge'n* **dodii**, ad. nu ştie ce face!

72.—*Vezi* **doamne** *te-i al nostru,* ad. ar trebui să ţie cu noi!

73.—**Domnule** *cu boii de funie,* se spune râzând celui care nu prea cauţi a-i zice tot domnule, nepotrivindu-se faţă de noi ca mai mari.

74.—*Schimbarea* **domnilor** *bucuria nebunilor,* se spune adesa, când se vede bucurie, la orice schimbare de conducători mai cu samă, dorind statornicie.

75.—*Cât un* **don**, se zice cuiva care e scurt la statură.

76.—*Nu dă* **două** ad. e nelipsit de acolo!

77.—*Nu zice nici* **două**, ad. se supune numai decât!

78.—*Se dă'n* **două**, ad. caută numai decât să fie pe-a sa, să reuşiască.

Urmare la cele din revista «*Propăşirea*» a societăţeii corpului didactic din Jud. Neamţul, ce, cu an. VII. (1905), a încetatat de-a mai apăreà! Vezi şi aici An. II. p. 212.

(Va urma) **George A. Cosmovici.**

Târgul-Neamţul

79.—Femeea de-al doilea e ca mâncarea încălzită.

80.—Să nu cheltueşti orzul pe gâşte.

81.—Ce are a face banii birului şi cu poarta ţarinii?

82.—Pentru cheful lui Hatâr, merge roata dâr, dâr, dâr!!

83.—Mâna ce nu poţi s'o rupi, s'o săruţi.

84.—Un părinte ţine zece feciori, da 10 feciori nu pot ţine un părinte.

85.—Răbdă inimă cât poţi, nu-ţi da taina pe la toţi!

86.—Nu te'ncrede fiecui, că te muşcă când nu ştii.

87.—Când te roagă cineva să-i cumperi ceva din târg, numai pâne să-i iei, că de nu-i place, o mânânci tu.

M. Lupescu.

88.—*L-ai lovit peste cofiţa cu cudle,* l-ai atins unde-l doare.

89.—*Nu-i ajungi cu prăjina la nas,* îi fundul.

90.—*Nu mă lua de-a spinare,* nu mă lua în râs.

91.—*I-a ieşit brânza în barbă,* s'a dat pe faţă, şi-a aratat arama şi-a dat în petec.

92.—*A mâncat şi melul şi purcelul şi peştele călugărului şi tot mci vra.* A luat şi bun şi rău, şi tot nu se mulţămeşte.

93.—Lupul flămând chita-i in gând, i se zice celui ce-i trebue ceva şi n'are.

94.—Vorba de bătrân, pute dar pe urmă amirosă, se zice atunci când n'ai ascultat sfatul unui om bătrân şi ai păţit ceva.

Culese din Joră̦şti-Covurlui de **Petru Gh. Savin.**

95.—Barbatul se întoarce după cuvântul femeiei, ca morişca după vânt.

96.—Cuvintele unei femei, sunt ca scrisul pe nisip în voia vântului.

V. B. Ţirica

CANTECE

359.—Trecu anul de când zac,
Mi-a crescut iarbă la cap;
Nici n'am fraţi ca s'o cosască,
Nici surori că s'o plivească.

360.– Puică de dor dela tine,
Multă supărare'mi vine;
Eu m'oi duce'n cea grădină
Sub o creangă de gheorghină
Şi-oi plânge o săptămână,
Pân s'a face o fântână
Şi-oi striga seara la lună:
Hai puică la apă bună.

Vicovul de sus, Bucovina,

P. Cârstean.

361.—Mărgin lume nu mni bine,
Vin acasă n'am pe nime.
Jălui-m'aş şi n'am cui,
Jălui-m'aş câmpului,
Câmpul are frunza lui
Şi nu crede nimărui;
Jălui-m'aş codrului.
Codrul are pelinită
Şi ce spun eu n'am credinţă.

362.—Pe cel deal pe cea costină
Este o creangă cu cetină
Din vârf pân'la rădăcină;
Da nu i de gină crenguţa
Da-i de gină mămuţa
Că nu mă lasă să iubăsc.
Cu cine mă potrivăsc
Şi nu mă lasă să trăesc
Cu cine mă potrivăsc.

Straja-Bucovina ***D. Dan.***

363.—Cine trece pe la vie?
Costache cu pălărie;
Să descalică, se spală,
Şi se şterge de o năframă;
Dare-ar Tinculiţa samă,
Că nu i-o cusut naframă.
Iar Tincuţa bucuroasă,
Să intre la dânsa'n casă,
Indată ti puse'n masă
O găină friptă grasă;
Pe de-asupra ruminită
Şi la mijloc otrăvită.
Costache când a gustat,
Limba'n gură-i s'a legat,

De trei ori a leşinat,
Dela uşă pân la pat.
Cântă cucul pe pelin,
Costache varsă venin !
Cântă cucul pe otavă,
Costache varsă otravă !

Culese din com. Grivița (Tutova). de

T. Popovici.

364.—Foae verde trei spanace,
Pentr'o mândră care-mi place.
Trei zile pe drum aşi face.
Trei zile ş'o săptămână,
Că i-a fost gurița bună.
Trei zile ş'o lună 'ntreagă
Că i-a fost gurița fragă.
Foae verde şi-un lămâiu,
Icea-i viea, icea-i dealul
Unde lega neica calul ;
Icea-i dealul, iceai-i viea
Unde iubeam pe Maria.

Auzit dela săteanul Gh. Cucu din com. Crucea, Ialomița.

I. Idiceanu, învățător.

365.—Foileana grâu mărunt
Eri mi-am zis, cu giurământ,
Să trec Prutul înnotând,
Valu-i curmeziş tăind,
Frații să-mi îmbrățoşez,
Dorul să-mi mai uşurez.
Verde foae lemn câlțos,
Prutule, duşman cânos,
Ci-mi vii aşa mânios,
Tulbure şi duşmănos ?!...
Sacă-i Doamne, apele,
Să-i rămâe chetrele,
Să le arză soarele,
Să-l trec cu picioarele,
Să-mi văd surioarele .....

366.—Foileană trei lalele
Doamne, lacrimile mele
Unde cad pământul ard,
Unde pică lemn despică
Numai foae de sipică
Frunza codrilor azi chică
Inima mi se deschică
De durere şi de dor !
De durerea fraților.
De jalea surorilor ! !

Din Basarabia (1906).

I. T. Popovici, Ungheni-Iaşi.

267.—Foaie verde stuh de baltă
Mărita-m'aş că sunt fată;
Mi s'o ros c......de vatră,
Şi coastele de cuptiori
De când aştept pețitori.

368.—Când eram în vremea mea
Scripcă nu'mi mai trebuià
Scripcă era gura mea.
De-o fi şi m'oi înstreinà
Tot cu gura m'oi lua.

369.—Pentru tine fa Ileană,
S'o uscàt iarba'n poiană ;
Când era iarba de coasă,
Eu dormiam la tine'n casă
Când erà de adunat
Eu dormiam la tine'n pat.

Din Pipirig-Neamț.

Gr. Vasiliu, învățător.

370 —Frunză verde lemn de brad
Spune puic' adevărat :
Cine mi te-a sărutat. ?
—Nimeni, neică, neiculiță.
M'a ciupit o albiniță,
Când dormiam în grădiniță
Cu mâna dreaptă la fâță
Cu picioar'le sub rochiță.

371.—Vinde-ţi, maică, boii toţi
De mă scapă dintre hoţi.
Vinde-ţi maică şi rochiţa
De mă scapă din temniţă ;
Căci temniţa-i cu capac,
De unde nu pot să scap.

Tătarca-Covurlui

372.—Frunză verde de-alior,
Mi-i bărbatul băutor.
Mi-a băut vre-o şasă boi
Şi'nc' a mai rămas dator.

Schitul Duca, Vaslui.

Ioan N. Vârlezeanu.

373.—Frunză verde lemn uscat
Groaznic vis am mai visat :
Şe'ntinsese aspra noapte
Clocotind numai în şoapte.
Căci veneau, veniau în stol
Ducând moarte şi pârjol
Fiare hădre, şi'ncruntate,
De pacate însetate,
Ca să-mi fure lumină
Şi să-mi sugă inimă.
Ele-le ! fârtate vânt
Suflă groaznic pe pământ.
Cântă-ţi doina ta cu dor
Cu viteazul zorilor,
In frântul păgânului
Izbânda Romănului.
Frunză verde mărgărint,
Dar tu soare, răsărind
Au perit cu miile,
De-au umplut secriile
Ş'au căzut ca spicile
De-au fugit nălucile.
Ele-lei fârtate vânt....

Auzit dela vărul meu At. N. Zugravu

I. O Zugravu.
Tuţcani-Covurlui.

374.—Tinirica mamei fată
De te-aşi vedea măritată ;
Şi nu ştiu cum te-i purta
Că doară te-ai mărita.
Să te duci în şezători;
Să te lipeşti de feciori,
Să le spui pela ureche
Că doar'nu eşti fată veche.
Numai unul de-o mai trece
Eşti de 40 şi zece....
Dinţii i-ai şi sunt cam mari
Se hurducă şi's cam rari
Şi mai ai două măsele
Şi-s legate'n lopeţele,
Şi-amărăşti lumea cu ele.
Şi să meargă vestea'n sat
Că-şi tu te-ai măritat.

Auzită dela Simion Coca.

375.—Cucule pasăre blândă,
Du-te pe păduri de cântă,
Pe cine-i avea mânie
Blastămă-l străin să fie !
Nu-i mai trebui' altă pâne
Ca străinătate'n lume !
Nici o pâne nu-i amară
Ca străinătatea'n ţară !
Altă foaie trei căline
Nime nu-i străin ca mine !
Fără-i *merla din pădure.*
....Şi merla când-ii beteagă
Vine cucu şi mi-o 'ntreabă :
—Ce ţi-i ţie, soro dragă ?
Numai eu n'am pe nimi(e)
Şi mă petrec streinii,
Căci pe cine-am mai avut,
S'o dus şi n'o mai venit.
C'o pus capu' la pământ.
Par'că fost cu jurământ !

De-ar fi noaptea ca ziuă
M'aşi duce la măicuţă,
Dar noaptea-i mare, stele multe
Şi m'oi rătăci pe-un munte
De-ar fi lună de cu sară
M'aşi duce la maica'n ţară,
Dar luna răsare târziu
Nu pot mere şi să viu.

Auzită dela Chifor Lazăr, la o cumătrie Dorna-Suceava.

Ioan Zotta.

376.—Foae verde de negară
Of, leliţo Mărioară,
Ce ţi-i guriţa amară?
Ori de pâne de sacară,
Ori de grâu de primăvară?
—Nici de pâne de sacară
Nici de grâu de primăvară;
Am mâncat, bade, călinе
Să nu mă sărute nime.
—Tot căline de-i mânca
Şi eu tot te-oi săruta.

Cojoci-Suceava.

I. Mitocariu şi **C. Vasiliu.**

377.—Foaie verde liliac
Măi bădiţă şi-al meu drag
Eu nu ştiu ce să mă fac!
—Te-a 'nvăţa bădiţa bine
Ia bucceaua hai cu mine
—Măi bădiţă tu-mi eşti drag
Eu bucceaua oi lua-o
Dar mi-i teamă de vre-o vamă
De vama Braşovului,
De graniţa neamţului,
Măi bădiţă tu-mi eşti drag!
—Nici mi-i frică, nici m-i teamă,
Căci eu fost-am pe la vamă
La vama Braşovului,
La graniţa neamţului.

(De la Ruxanda Constantin femeie de de 65 de ani din Bârlad).

Şt. Manole.

378,—Am umblat şi-am ocolit,
Am fost pe unde-am iubit
Şi-am găsit locul pârlit:
De-asupra vântul suflând,
Mărioara suspinând,
Suspinând, mereu oftând,
Tot de neica întrebând....
O să las cu jurământ,
Că cin' m'o băgă'n mormânt
Leagă-'mi dragostea de gât,
Că ea m'a şi omorît!....

(Dela N. I. Dumitraşcu, Boureni-Doljiu).

George Gh. Mitre.

379.—Strâgă, strâgă
Să se strângă
Ca şi oile la strungă
Ciobănoşul să le mulgă,

380.—Foaie verde busuioc
S-o'ntartat proştii la gioc
Foaie verde cadrama [1]
Nu ştiu proşti-a se lăsa.

381.—Şi-aşa gioacă pe la noi
Ca cucoşii pe gunoi.
Eu cazac şi tu cazac
Sări-ţi-ar ochii din cap
Să rămâie scăfârlia
Să se oaue ciocârlia
Să se oaue oaue verzi
Tu cu ochii să nu vezi.

382.—Foaie vede de dudău
Hop şi eu cu motanu' meu!

383.—Unde-i bine,
Nu-i de mine.
Unde-i rău
Hup şi eu.

---

1) Floare.

384.—Foaie verde lapte acru
Lasă babele la dracul!.

385.—Aşa gioacă babele
Ca mâţa cu labele.

386.—Hei primavara mama noastră
Când vra sare de pe coastă.

387.—Foaie verde de mărari
Bocăneţe [1] *cu vărzari,*
Foaie verde pitrinjăi,
Bocăneţe cu mujdei.

388.—Frunză verde păpădie,
Ard-o focu de beţie,
Că din om fruntaş in sat
Am agiuns golan, hargat.

389.—La pământ cu talpa goală,
C-o sărit carnea din oală!

390.—Sus, sus, sus
Haragii sus :
Poale la cameşă nu-s
Hei, poale nu-s
Că nu le-o pus.

391.—Asta-i lelea, bat-o sfinţii.
O chicat din podu tinzii
Şi-o farmat barba şi dinţii.

392.—Are lelea opt cămeşi
Trii îs rupte
Patru-s sparte.
Şi-amu nu ştiu
Mai departe
Da ştiu că tare-s spălate !

393—Cucoş negru potcovit
La nuntă că s'o gătit,
Da găina cârcâia
Că hai s'a duce şi ea
Da cucoşu s'o'nalţat
Şi de cap o-apucat !

394.—Măi ciobane, ciobănaş
Tu cu fete sub pârete,
Şi-mi chier oile de sete !

395.—Hei săracu ciobănaş
De seară aduce caş
Dimneaţa urdă dulce
Şi sărută şi se duce!

396.—La pârâu cu tufele,
Spală mândra rufele
Şi le'ntinde pe nuiele
Hărâie cânii la ele

397.—Hu-lu-lu-lu-lu-lu,
Iepuraşu-i bun de zamă
Iepuroaica de friptură
Lelea de pupat în gură.

398.—Copchila cât o furnică,
Dă-i bătaie şi dă-i frică
Iesă sara la portiţă
Şi se'nvaţă-a da guriţă.

399.—Pentru tine, mândruleană,
Ni-o perit iarba'n poiană;
Pentru tine fa mândruţă,
Ni-o perit iarba'n căpiţe.

400.—Hei la fata cea frumoasă,
Raţa mătură în casă
Şi-un răţoi
Cară gunoi.

*

401.—Hei saracii feciorii
Cum se mai însoară ei

1) Pânicele mici cât pumnul, cari se dau colindătorilor.

Vai de dânșii cum se'nsoară
Și iau fete de la țară
Cu sprincene de sacară
Cu cercei de mămăligă
Când flămânzesc
Ii mănâncă!

402.—Eu mă duc pe sub poiată
Furca și fusu' mă cată;
—Toarce furcă, toarce fus
Putrezi-ai und' te-am pus!

(Din Pătrăuți, pe Suceava).

Alex. Morariu.

4o3.—Când oi zice de-avrămească.
Dragă 'mi-e fetița 'nnaltă
De-mi dă gura peste poartă;
Dar mai drag'a mărunțică
Că să suie pe opincă
De-'mi dă gurița de frică;
Și mai drag'a mijlocie
Că-'mi dă gura numai mie...!

Auzită delu D-tru P. Mitre, din Boureni-Doljiu.
Variantă No. 125.

404.—Și 'mai zi și magheran....
Mă căsnesc puică de-un an
Să fac pelinul zahar:
Și zaharul, tot zahar
Și pelinul tot amar....
Pelin beau, pelin mănânc,
Pe pelin sara mă culc,
Dumineața când mă scol,
Cu pelin amar mă spăl....

(Scris de soru-mea Floarea, Boureni-Doljiu) Variantă No. 136.

N. I. Dumitrașcu.

405.—Soacră, soacră
Poamă acră,
De te-ai coace, cât te-ai coace,
Dulce tot nu te-ai mai face.

4o6.—Vai de tine, fata noastră
Părul lung și mintea proastă,
De ți-ar fi mintea ca părul
N'ai vorbi cu tot mișelul.

407.—Să sfădesc feciorii roată
Pentr'un tabueț de fată,
Stați feciori, nu vă sfădiți,
Că mai vine-un tăbueț.

Bucovina ***V. Ungurean.***

408.—Vineri mama m'o făcut,
Sâmbătă m-o botezat;
Duminică m-o 'nsurat,
Luni cu puica m'am plimbat,
Marți la oaste m-o luat;
Răspuns mamei am lasat.
Să-mi ție puicuța bine
Cu pâne și cu smochine,
Cu rachiu de tiscovine
Să nu-i fie dor de mine.
Mă rog domnule maior,
Nu-mi reteza părul tare
Că am foi de liberare.
Mă rog Domnu Căpitan,
Dați-mi drumu pe cinci zile
Ca să-mi văd puicuța bine.
Drum pe cinci zile mi-a dat,
Acasă când am plecat
Mă 'ntâlniu c'un moș bătrân
—Buna calea moș bătrân
—Mulțumim, soldat străin.
—Ce mai veste 'n țara mea?
—Nu-i nici o veste rea.
De la deal de casa mea
Gioacă nunta noră mea,
De,—de de,—murgulule.
Că-aceia-i nevasta mea.
Acasă când am ajuns.
Chicioru pe prag l-am pus,
Stați nuntași, nu vă'ntristați

Un pahar de vin să-mi dați;
Cu otravă, cu pelin
Să vă fie nunta 'n plin.

Auzită de la Catinca A. Irimia—Solca. Cândești Jud.-Neamț.

A. Moisei.

409.—Pe pădurea rară 'n jos
Trece badea cel frumos
Pe un căruț de obedean [1]).
Cu-o pană de mărgheran
Mărgheran de cel albuț
Să-mi pun pană la drăguț.
La-ce focul să-i pun pană
Că-i la Cernăuți cătană
Mi-oi pune pană'n cunună
Și-oi trăi cu voie bună;
Mi-oi pune pană'n cosițe
Și-oi trăi ca cucu'n frunzițe;
Mi-oi pune pană în plete
Mi-oi pune o 'n pletele mele
Și-oi trăi în mândră jele
Mi-oi pune-o pană în brâu
Și-oi trăi cu cine știu;
Mi-oi pune pană'n curea,
Și-oi trăi cu cine-oi vrea..

Culese din Mitocul-Dragomirnei distr. Sucevei.

Ernst Hostiuc.

410.—Frunză verde trei smicele,
Măi bărbate, bărbățele
Tot torcând să-ți fac ismene,
Mi-am pierdut fusu 'n obiele.

411.—Frunză verde de lalea
Mă dusăi la soacră mea
O găsii c'o treanță rea
Că p'a bună *o cârpia.*
Pă unde băgă ea acu'
Băgu și cotoiu' capu'.

412.—Și-altă foaie trei măsline,
La două-trei luni de zile
Veni și ea [1]) pe la mine!
Eu plecai la măcelar
Să iau carne de țânțar
Căpățină de tăune
Să fac soacră mii legume!

Golești-Badei-Muscel,

D. Mihalache.

413.—Frunză verde trei lalele,
Leagă ți calul de zăbrele,
Și-i dă fân cu floricele.
Verde trei lalele.

414.— Cine vine de la deal?
—Ionița lui Crucean.
—Da ce are'n buzunar?
—Acadele și zahar.
—Și cine să le mânânce?
—Anicuța gură dulce.

Dela Anica, Ciurești-Tutova.

Gh. V. Sușnea.

415.—Joiana cu trei vițel
N'are lapte'n putinei,
Unu suge, unu zbate
Unu dă să i vie lapte,
Joiana s'a lăudat
Că c'o țâță ține-un sat.

Dela soldatul Vasile Constantin.

416.—Foaie verde matostat
Dela cârciumă viu beat
Nici vinul nu l-am gustat.
Foaie verde măr sălciu,
Dela beat circimă viu
Cu gardul de mâni mă țiu
Pin satul mijlocului;
Cu partea la o căciulă
Niciun latră nu mă ține.

Dela sergentul Dumitru Iordache, compania 2-a, Reg. Matei Basarab No, 35.

Vezi: *Glume*, No. 66—7.

Ioan N. Popescu

1) Obedean-plantă.

1) Soacră-mea.

PREMIILE REVISTEI „ION CRENGA"

Pentru a grăbi culegerea limbei, literaturei şi artei populare române, această revistă, prin cei ce vor avea inimă şi mijloacele de o cam dată, deschide următoarele premii :

Intâiul premiu „Ion Creangă"

Se va împărţi în ziua de 31 Decembrie 1910 celegerei de legende poveşti, povestiri, datine, obiceiuri, credinţe, cântece, descântece, zicătoti şi ori ce material din literatura populară, netipărită, cu privire la fiinţele şi duhurile închipuite, ajutătoare sau duşmănoase omului, precum :

Dumnezeu, Isus Hristos, Maica Domnului, Sfinţi, Ingeri, apoi : *Avestiţa, Balauri, Borze, Babe rele, Ciuma, Căpcăuni, Calie, Deavoli, Dragaici, Ele, Holera, Jidovi, Maestre, Miez de noapte, Moartea, Mama-padurii, Pitici (Urici), Rusalii, Strigoi sau Moroi, Sburători, Sămzene, Tatari, Ţincu pământului, Urieşi, Ursitoare, Vărcolaci, Zmei, Zâne, Zorilă, Zilele săptămânei ca sfinte* ş. a. multe.

Manuscriptele vor fi cetet scrise pe o singură faţă a hârtiei având însemnate după fiecare bucată numele persoanei dela care s'a cules, satul şi judeţul ; ele sunt propietatea revistei care le poate folosi după nevoie.

Termenul trimiterei prin recomandare a culegerilor la redacţia revistei este până la 1 August 1910.

Premiul dat de Tudor Pamfile, este de 60 lei şi se imparte în două: 40 şi 20 lei pentru două din culegerile mai de seamă.

Al doilea premiu „Ion Creangă"

Un anonim va împărţi tot la 31 Decembrie 1910 celei mai bogate culegeri asupra meşteşugului de a boi diferite lucruri, cam după cum urmează :

Culorile cunoscute şi credinţele ce se leagă de unele. Cum se vopseşte lâna în diferite culori şi din ce se prepară culorile. Culorile cânepei, inului şi bumbacului. Culoritul matasei (borangicului). Culoritul ouălor şi uneltele de culorit — roşele. De ce se înroşeşte ouăle ? Povestea ouălor înroşite. Culoritul vinului, a ţuicei şi a rachiului. Culoritul bucatelor şi cozonacilor. Culoritul penelor, a părului, a feţei ş. a. Cernelurile. Culoritul lemnului (sicrie, lăzi, tronuri, linguri, bastoane, cârje, stâlpi de morminte, cruci, troiţe) ; înflorarea cu ferul ars pe cofe ş. a. Infloritul plăselelor, a oaselor ş. a. Sulimanuri. Culoritul săpunului, paelor ş. a. — In sfârşit se va arăta cât se poate mai amănunţit meşteşugul culoritului şi materialul vegetal, mineral şi animal întrebuinţat în acest meşteşug. Scriptele vor fi însoţite de probe de fire boite, ouă înro-

şite şi închistrite, luturi colorate şi tot felul de boele şi cerneluri. A-ceste — se vor trimite în şipuşoare bine astupate.

Manuscriptele, vor păstra rân^tduiala arătată în privinţa formei şi scrierei dela premiul I. Termenul rimiterei la redacţie va fi până la 15 Septembre 1910. Manuscriptele vor fi cercetate de o comisiune numită adhoc. Cel mai bun manussript va fi premiat cu 40 lei; al doilea cu 20 lei.

„Ion Creangă"

CRONICA

* In *Ramuri*, IV, 19—20, o prea frumoasă poveste, *Floarea florilor din dafini*, scrisă de *N. I. Dumitraşcu*; în No. 23, o alta, *Fata cu stea în frunte* de *G. P. Savin*.

* *Amicul tinerimii*, VI, 24, ne dă o faţă de credinţe aromâne din cartea d-lui *D. Cosmulei*, *Datine, credinţe şi superstiţii aromâneşti*, pe care nu ştim de unde să ne-o dobândim.

* Tot din auzite, pomenim şi despre 9 carnete a 50 b. cuprinzând cuseturi naţionale, scoase de d-na *Maria I. Panaitescu*, cu ajutorul cassei şcoalelor.

* *Descrierea Moldovei* de *Dimitrie Cantemir*, apare în biblioteca Socec, prin d. *Miron Nicolescu*; acele pagini ce cuprind obiceiuri şi datine populare, credem că le vom reproduce şi noi în revistă fiind de mare preţ celor ce se îndeletnicesc cu aseminea lucruri, căci nu întotdeauna au la îndămână această carte. Aceiaşi şi în *Biblioteca pentru toţi* No. 507.

* D. *N. L. Kostake* publică în *Convorbiri literare* pe Octombrie, un *studiu de mitologie română*, despre *lună*, într'o desăvârşită grupare de caracteristice, folosind îndestul de multe isvoare. Noi însă cu nici un preţ nu putem primi, pentru subiecte aşa de importante, acea condensare din cale afară, pe care tovarăşul nostru o dă studiului său. Rezumatele unora dintre isvoare trebuesc date, căci, după părerea noastră, nici o cercetare pe câmpul literaturei populare nu se poate prezenta sub o singură faţă.

* D. *V. Caraivan* după *Poveşti de pretutindene* scoate şi *Poveşti franceze*. Nu ştim însă dacă-s culese de d-sa, de-a dreptul din Franţa, căci nici o slovă desluşitoare nu le însoţeşte. Ca să publici e uşor; ca să publici, *spre a aduce un folos*, e mai greu şi ne mirăm că tocmai d. Caraivan face această greşală.

* In *Neamul românesc literar, I. 11,* d. *Const. Doboş* dă prea frumoasa legendă a *Florei soarelui* în versuri.

* *Convorbiri critice, III,—10,* făcând o dare de seamă despre colecţiunea mea de *Cimilituri româneşti,* după ce-mi aprobă câteva puncte, către sfârşit însă zice : „Ghicitoarea nu descrie obiectul ci un simbol" Eu pe pag. 7 scriu că unele gâcitori sunt tocmai „simbole de discripţii inteligente". Apoi nu întotdeanna în gâcitori se intâlneşte „o notă veselă, fie in formă, fie în fond". Exemple : gâcitoarea 5, 10, 12, 15 etc. La sfârşit apoi, mi se impută că nu cunosc deosebirea între : *„deceur (i)* şi *ghicitori* şi în genere noţiunile stabilite de Hajdeu în această privinţă" Ce-i *deceul ?* E o povestire prin care se desleagă o întrebare *(de ce ?)*. Poveştirele noastre No, 22, 23, 24, 35, 36 etc. din această revistă sunt *deceuri.* Despre această categorie de literatură populară, Hajdeu zice : *„Deceul* este un *basm* menit a da soluţiunea unei probleme. Prin forma sa interogativă se *apropie de ghicitoare* ; prin fond însă, prin mijloacele cari le întrebuinţează, prin elementul cel supra natural, deceul *face pe deplin parte din basm.* Un deceu, fie cât de scurt, *nu se va confunda nici o dată cu ghicitorile"* (Etym. Magn. Rom. p. 2645-6).

Vra să zică numai prin faptul că desleagă o întrebare, deceul nu se poate socoti din aceiaşi familie cu gâcitoarea, căci dacă am admite acest lucru, apoi orice întrebare, ar fi *o rudă* cu gâcitoarea. (Exemplu: de ce o jumătate de pâne e mai mică de cât o pâne). Deci, nu văd de ce mi se impută că nu ştiu relaţiunile dintre *deceu* şi gâcitoare, precum cele stabilite şi de răposatul Hajdeu. Dacă mai este ceva nelămurit, ascult.

* In *Neamul Românesc literar* pe Decembrie, d. *T. Popovici,* încheie o lungă şi frumoasă poveste, *Găinăreasa ;* iar d. *C. Rădulescu-Codin* dă credinţe despre *Mormintele uriaşilor.*

* In *Albina, 10,* o legendă despre *Ignat* de *N. I. Dumitraşcu.*

* D-nii *C. Rădulescu-Codin şi D. Mihalache* dau la iveală prin ajutorinţa *Academiei Române* **„Sărbătorile poporului** cu obiceiurile, credinţele şi unele tradiţii legate de ele, din părţile Muscelului". E o culegere căreia nu i se poate aduce decât cele mai frumoase laude din toate privirile. Intocmită, se pare după cea a d-lui Gheorghiu *„Calendarul femeilor superstiţioase"*, o uşoară compilaţie, lucrărea acestor harnici învăţători se deosebeşte prin hotorîta cronologie, prin îngrijitele însemnări de vorbe şi prin felul scrisului.

* In *Biblioteca folcoristică,* No. 5, d. *Şt. St. Tuţescu* ne dă un mănunchiu de **colinde**, cea mai mare colecţie din acest soiu de producţie populară apărută în urmă, peste care cercetătorii nu pot trece repede.

* *Biblioteca pentru toţi,* No. 467—8, cuprinde *Alexandria,* cunoscuta povestire despre Alexandru Machidon, care a lasat urme adânci în literatura noastră populară.

* A murit profesorul *P. Ciorogariu* culegător de muzică populară.

P.

* In „*Noua revistă română*“ No. 7, Vol. 7, se publică un articol al d-lui Artur Gorovei despre „Povestea lui Frunză Verde“. Impărtăşim in totul părerile fostului nostru dascăl asupra chipului cum dovedeşte obârşiea lui „Frunză verde,“ care nu-i de baştină ţigănească cum vra să dovedească d. T. D. Speranţă, ci „povestea lui *Fruuză verde* nu-i aşa de simplă şi lăutarii ţigani n'au ce căuta în rezolvarea unor aşa de gingaşe chestiuni de folklor, ştiinţă aşa de grea care cere atâtea cunoştinţi, atâta cumpănire în soluţiuni şi atâta limpezime în judecată!“

* „*Fluieraşul*“ revistă ilustrată menită copiilor. Sunt lucruri tare gingaşe şi drăguţe in ea şi istoricare de o moralitate rudică. Literatura populară nu-i esclusă din ea, ci din potrivă ocupă un loc de cinste. No. 1 apărut acum ne dovedeşte că conducătorii ei, harnicii învăţători Florian Cristescu şi Castrişan dela şcoala de aplicaiie a şcoalei normale de învăţători din Bucureşti îşi jertfesc clipele slobode pentru îndrumarea copiilor pe cărări drepte. Nu putem s'o recomandăm in deajunc colegilor învăţători; cari vor găsi în ea clipe de petreceri curate pentru copii. Redacţia şi administraţia, Bucureşii str. sf. Ecaterina No. 2. Apare de 2 ori pe lună, abonamentul e 6 lei an.

A. G. Lupu.

* A apărut în *Biblioteca Socec*, No. 12 şi 15: Poezii populare şi basme din toate ţinuturile româneşti, Bucureşti 1909.

Scopul bibl. (ultima copertă) e a publica între altele şi literatură populară:

— „Nu vom face vre-o clasificaţiune exclusivă de şcoală,“ se scrie; totuşi în prefaţa poeziilor nu e o contrazicere, dacă se spune că „ediţiunea de faţă se adresează nespecialiştilor“ şi tineretului care încă se zăboveşte pe băncile şcoalei“...?

Autorul prefeţei a rămas nemulţumit de insuficienţele artistice la culegerilor de până acum. Poruncească d-sa a se face după dorinţă de poetul popular. Eu îi recomand a citi: Asupra literaturei populare dă A. Gorovei, Poezia noastră poporană (Noua Revistă Română 1900) şi Consideraţiuni critice de T. Duţescu-Duţu.

Colecţiile intocmite în bibl. nu corespund scopului, fie cât de didactic. Nu s'a ales. Materialul din col. Alexandri e cizelat nu e folclor, în adevăratul înţeles al cuvântului, fiindcă nu s'a păstrat fidelitatea reproducerii.

Pentru studii filologice şi folklorice, aceste lucrări n'au interes.

Contrazic prin lucrarea „Povestea războiului neatârnării*) - spusele d-lui C. Samsanovici, că „glasul poetului poporan nu s'aude, nu descopere nici o producere, în care să ni se cânte episoade din ultimul răsboiu al nostru.

Aprob însă că se culeg mai cu seamă basme — şi cântece adaug eu — care au fost adunate de atâtea ori...!!

St. St. Tuţescu.

*) Ce va apare în curând.

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei **«Ion Creangă»** *pentru strângerea fondurilor*:

„CUZA-VODA"

	L. B.
Suma din urmă — — — — — —	62,25
I. O. Zugravu, Țuțcani, Covurlui — — — — — — — —	0,50
Total	62,75

BUSTUL LUI ION CREANGA IN BARLAD

	L. B.
Sumă din urmă — — — — — —	262.50

Foaia No. 201, incredințată d-lui St Manole, Bârlad: Emil Ionescu 50 b., Stefan Manole 1. l., Neculai Negru 50 b., Stefan Golar 50., Gh. Dumbravă 50., Ioan Bușilă 1 l., Filimon Constant. 40 b., Munteanu Al. 40 b., Dumbravă Al. 1 l. — — — — 5,80

Foaia No. 457, incredințată d-lui Gr. Vasiliu, Pluton-Pipirig Neamț: Gr. Vasiliu, înv. 1 l., Gheorghe a Mariei 50 b. — — 1,50

Foaia No. 105, incredințată d lor Mărgărint și Teodorovici, Vălenii-de-munte, Prahova: Dumitrescu Crețu 2 l., Andrei Gâlea 50 b., V. Borgea 2 l., A. I. Leoveanu 50 b., D-r Pârvu 50 b., I. Apostolescu 50 b., M. Müller 50 b., D. V. Țoni 50 b., Valeriu Pană 20 b., Ioan M. Teodorovici 50 b., H. Dumitrașcu 50 b., M. Mărgărint 80 b. 9.00

Foaia No. 107, incredințată d lui T. C. Ionescu, Tg. Pașcani: T. C. Ionescu 2 l., Al. Panaitescu 1 l., G. Dumitrescu-Bumbești 1 l., Alex. Z. 1 l, G. Vârgolici 1 l. — — — — — — — — — — 6.00

Foaia No. 14, incredințată d-lui D. Mailescu, Cleaja, Bacău: D. Mihailescu 1 l., C. Bobârnac 1 l.1 Pr. Gh. Gruia 50 b., Vâlcu Zamfir 50 b., Gh. N. Gâscă 50 b., Ioan I, Epure 50 b., Anton Bulai 50 b., M. Nicolau 50. In tot 5 l.; se scad 20 b. cheltueli — 4.80

Foaia No. 88, incredințată d-lui Ioan A. Ionescu-Caracal: Ioan A. Ionescu-Redea 1 l., Titu Bădescu 1 l., Tiberiu Iliescu 1 l., Maria Andriescu 50 b., Rădulescu Grigore 20 b., Stef. Gădăr 30 b., Ilie Constantin 2 l., Al. Ionescu. Ioan Munteanu, Stele Ionescu, Ionescu A. Maximilian, Ionescu A. Constantin, câte 10, Isidor Sârbu 30 b., Emilian Dimitrescu, Dimitrescu Mihai, Ionescu A. Damian câte 20 b. — — — — — — — — — — — — — — — — 7.60

Total . . . 297,20

APEL

Dacă buna creştere a generaţiei ce să râdică este, în genere, o problemă socială de căpetenie, apoi educaţia copiilor cu rele apucături sau pe cale de a le căpăta a devenit, la noi, o problemă din cele mai arzătoare.

O mică anchetă făcută de subsemnatul şi ale cărei rezultate se află aşternute într'o broşură publicată de curând — *„Copiii cu rele porniri şi şcoalele de îndreptare" Iaşi 1909*— a dat la iveală fapte din cele mai îngrijitoare.

Numărul minorilor criminali merge din ce în ce crescând, iar în anumite păturî, mai cu samă orăşeneşti, domneşte o depravare, care trebue să pue pe gânduri pe ori-ce om de bine.

Mizeria morală şi materială în care sunt crescuţi mii şi mii de copii, purtând de cele mai de multe ori, din născare chiar, povara păcatelor părinţilor şi strămoşilor lor, resfrânge efectele sale dezastroase asupra şcoalei, a familiei, a societăţei.

Asùpra *şcoalei*, căci toată acţiunea educativă a acesteia e, fireşte, stânjenită prin prezenţa acelor şcolari înrăutăţiţi, cari fac viaţa atât de amară învăţătorilor şi profesorilor lor.

Asupra *familiei*, căci părinţii *toţi* au cuvânt să fie adânc îngrijoraţi de contactul odraslelor lor cu nişte camarazi destrăbălaţi, rău crescuţi şi cu apucături vicioase.

Asupra *societăţei*, căci copiii stricaţi de *astăzi* vor fi puşcăriaşii de *mâne*.

Să nu se liniştească nimeni cu idea că, în ceea ce priveşte şcoala şi interesul familiilor de a-şi vedea pe copiii lor cuminţi şi nevinovaţi la adăpostul pildelor rele, ar exista leacul atât de simplu al *îndepărtării* copilului rău nărăvit. Nu numai că tocmai în şcoala *primară*, datoare a instrui şi educa pe *toţi* copii de pe întinsul ţărei, nici n'avem la îndemână acel mijloc atât de simplist al eliminării, fiind-că învăţământul primar, potrivit legilor şi constituţiei, este *obligator;* dar cine nu vede că izgonirea copiilor cu rele porniri, adică a acelora cari au mai *multă* nevoe de înrâurirea binefăcătoare a şcoalei, *fără a ne îngriji* **in alt chip** de îndreptarea lor, însemnează a-i împinge spre pierzare, a-i lăsa pradă viciului şi complectei lor decăderi morale?

Mai e lipsă să accentuăm că dintre cei eliminaţi din învăţământul *secundar* —şcoala secundară *având* dreptul de eliminare— se vor recruta, în bună parte, elemente vătămătoare siguranţei societăţei noastre?

Nu există ţară cultă din apus care, prin legiuiri speciale şi institute întemeete anume, să nu se fi îngrijit de ocrotirea din vreme a copiilor, mai mult nenorociţi de cât răi şi perverşi, dar meniţi a mări numărul răufăcătorilor.

La noi, în afară de foarte nobila iniţiativă luată de societatea de patronagiu din Bucureşti, care însă, după părerea noastră exprimată în sus menţionata broşură, n'a ajuns să dea adevărata soluţiune întru salvarea copiilor „moralminte abandonaţi", nici o încercare alta, cât de slabă măcar, în favoarea copiilor aflători pe povârnişul criminalităţii fie din cauze ereditare, fie din cauza mediului nefast în care ei s'au trezit şi cresc.

Totuşi ocrotirea unor asemenea copii e o operă şi de filantropie şi de conservare socială: de *filantropie*, fiind că-i firesc simţimântul de milă faţă de legiunile de copii oropsiţi de soartă, copii cari ar putea fi reţinuţi, ocupându-ne de ei de timpuriu, pe calea binelui şi a cinstei; de *conservare socială*, pentru că cel mai puternic mijloc de combatere a criminalităţii este ingrijirea de o creştere potrivită dată tocmai acestor copii.

Mai mare merit e a *preveni* fapte rele, de cât numai a *descoperi* şi *pedepsi* pe făptuitori. Acesta e rostul îndreptărei *din vreme* a copiilor porniţi spre rău. Până acum însă nu s'a făcut încă aproape nimic în Ţara Românească în această direcţiune preventivă.

Se impune deci întemeerea de *şcoli de îndreptare*, cu menirea de a transforma suflete rătăcite şi de a face oameni cum se cade din nişte copii osândiţi, fără intervenirea din vreme a societăţei, a deveni pungaşi, hoţi, asasini.....

Cercul didactic din Iaşi, în adânca-i convingere că, fără asemenea instituţii temeinic înjghebate, şcoala, familia şi societatea vor suferi din ce în ce mai mult urmările lipsei lor; că se deschide iniţiativei private, în această direcţie, un câmp mănos de activitate, societatea trebuind să se deprindă cu gândul că nu toate au a cădea în sarcina Statului; că, la noi în deosebi, caritatea publică, la ori ce prilej, sub imboldul mai cu samă al femeilor, se manifestează în chipul cel mai strălucit: face un călduros apel la toţi oamenii de inimă şi prevăzători, la toţi, de sus până jos, la barbaţi de stat, oameni de legi, reprezentanţii cultului, învăţători de toate gradele, cetăţenii toţi ca părinţi de familie şi în deosebi, la doamnele din elita noastră socială şi intelectuală, spre a pune umărul la înfăptuirea şcoalelor de îndreptare.

Ne dăm bine samă că răsunet nu va putea avea apelul nostru de cât atunci când în spiritul marelui public, la care ne adresăm, nu va mai fi rămas nici o îndoială despre neapărata necesitate a institutelor preconizate de noi. De se va forma această convingere, concursul nu ne va lipsi.

Dar acesta e, în primul loc, rolul *presei* şi de aceia îmi permit, Domnule Director, să pun sub scutul D-voastre hotărîrea cercului didactic ieşan de a păşi la realizarea unui prim institut de îndreptare a copiilor cu rele porniri.

Subsemnatul a avut marea mulţămire sufletească de a constata că numeroase ziare şi reviste au şi îmbrăţişat, cu prilejul apariţiunii scrierii citate cauza educaţiei forţate a copiilor cu rele apucături sau pe cale de a le căpăta. Rugămintea noastră stăruitoare însă e să ne ajutaţi şi de aci înainte, răspândind prin preţiosul Dv. organ, până când, în cercuri tot mai largi, va străbate convingerea că nepăsarea de până acuma faţă de copiii moralminte în pericol, constitue şi o neomenie şi o condamnabilă neprevedere.

Iaşi, 15 Decembrie 1909

C. MEISSNER
Delegatul cercului didactic din Iaşi.

Dlui Artur Gorovei Fălticeni

Anul III.—No. 2. **Februarie, 1910.**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL:

REDACȚIA: T. Pamfile, Strada Țarigrad.

ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Zorleni (Tutova).

BÂRLAD

EXEMPLARUL:		ABONAMENTUL ANUAL:	
In țară	40 bani	In țară	5 lei
In străinătate	50 „	In străinătate	6 „

Un număr vechiu 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI „MODERNA“

INŞTIINŢĂRI

După cum se vede, revista **„Ion Creangă"** *şi-a mărit cuprinsul cu* **4 feţe;** *aceasta este răsplata ei cea dintâi pe care o face celor ce-o ajutoră.*

Mai sunt încă multe de făcut; toate acestea stau în mâna întemeietorilor, abonaţilor şi cetitorilor acestei reviste şi numai în mică parte în curata noastră sârguinţă.

Rugăm cu toată stăruinţa pe abonaţii noştri să ne achite abonamentul, singurul mijloc de traiu al revistei. Plătindu-ne datoria, ajutoră chipul de a putea culege înţelepciunile poporului.

Rugăm pe abonaţii cari îşi schimbă domiciliul, să ne înştiinţeze, spre a nu suferi întreruperi şi a nu face în urmă cereri că n'au primit revista. „Ion Creangă" se trimite regulat în primele zile ale fie-cărei luni.

Rugăm pe abonaţii ce nu voesc a primi revista, să ne înnapoeze numerile primite; e o elementară regulă de cinstirea proprietăţei.

Unii dintre abonaţi primind revista un an şi mai bine, o refuză pe motiv că n'au primit'o. Avem dovezi de la factorii rurali că li s'a dat revista, dar se tăgădueşte dreptul nostru.

Cine primeşte două numere consecutive, se consideră abonat.

Cererile de abonament vor fi însoţite de plată. Nu mai trimitem revista pe credit.

Cine ne face cinci abonamente şi trimite banii, al său va fi gratuit

Redacţia

Roagă pe toţi colaboratorii acestei reviste, să trimită material cât de mult şi cât de felurit, scris ceteţ şi pe o singură faţă a hârtiei. Asemenea, pe o foae, să nu fie lucruri amestecate.

Anul III.—No. 2. **Februarie, 1910.**

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA: T. Pamfile, str. Țarigrad BÂRLAD	ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Zorleni (Tutova)	ABONAMENTUL ANUAL In țară . . . 5 lei In străinătate . 6 «

ÎNSEMNĂRI

— Toate cinstitele persoane cari au primit *foi de înscriere* pentru chipul lui *Ion Creangă* în Bârlad, sunt rugate să le înapoieze.

— Cine n'a primit ori mai dorește asemenea foi, le poate cere de la Redacție, str. Țarigrad, Bârlad.

— Avem două locuri între întemeietori. Lămuriri la Redacție.

DESPRE „ION CREANGĂ"

Dintr'un răvaș:

»Firește că să-mi trimiteți mult prețioasa dv. revistă. E o publi-»cație dintre cele mai de seamă—și aș putea zice—»cea mai de seamă«, »—E părerea mea. Nu știu ce cred ceilalți«.

Barbu Delavrançea

LITERATURA POPULARĂ CA MIJLOC DE CREȘTERE NAȚIONALĂ.

Aruncându-ne ochii asupra drumului pe care l'am depănat până astăzi, trebue să ne mulțumim unde am ajuns. De pe vremurile lui Alexandri și Russo, pe când „popor de la țară" însemnà mai ales „popor român", „frate" și „de o potrivă cu noi", de pe când inimele curate, luminate și îndrăznețe căutau să aducă tot soiul de dovezi pentru a sprijini această înălțătoare frăție, de pe atunci începe să se vânture și povestea „literaturei populare" mai cu temeiu.

Unii ziceau că „este": Russo culege cântece și ne lasă mai ales două legende; Alexandri editează. Alții, și aceștia mai toți, au răspuns că „nu este", nu fiind-că „nu erà", ci fiind-că cei ce trimbițaseră ființa și valoarea literaturei populare, priviau aproape de ei și în jos, pe când lor li se păreau mai înălțătoare malurile Tibrului de pe vremuri.

A urmat o luptă şi o biruinţă a noastră, adică a celor ce urmăm a asculta de Alexandri, Russo şi cei de după dânşii, duşi ori încă în viaţă. Aşa, câte o svârcolire răsleaţa, nu ne mai înspăimântă!

S'a cules multă literatură populară, cu toate că în toiul muncii, vremurile de prefacere s'au năpustit de o dată; mergem înainte, ocolim pe cât putem colţurile „atinse" şi scociorîm pe unde mai vedem sănătatea, ca să scăpăm acest din urmă vesmânt al trecutului nu de moarte, ci de pierdere, aşezându-l în sicriul unde vermele nu poate pătrunde.

Se înţelege că alături de cântece s'a cules şi se culege tot ce priveşte literatura populară şi aşa se va urmà.

Ne vedem înşi-ne foloasele: dovadă, atâtea cercetări şi... negustorie cinstită, să-i zicem, căci care cassă de editură nu desface literatura populară! Le ştim, şi ştim ce vor spune toate: „Contribuim la creşterea sufletească a poporului nostru, prin însăşi graiul şi simţirea poporului!" Această idee este cât se poate de sănătoasă şi păcat că nu s'a întruchipat mai de mult, de către toţi şi cu toată credinţa în adevărul ei; dar mai mare păcat că această mântuitoare idee, fie din nepricepere fie cu alte scopuri, este ca însăşi negustorită.

Cu publicarea literaturei populare în cărţi ce au de scop pomenita „creştere sufletească naţională", se fac două greşeli mari.

Intăia că pe alocurea se publică bucăţi cu fond popular dar cu formă streină. Le citim totuşi: o vorbărie lungă şi sarbădă, dacă-i poveste, povestire, tradiţie sau vre-o întâmplare hazlie; un cântec nou cu „amorul meu, iubite" şi altele. In cărţi didactice, acestea nu trebue să-şi aibă locul, căci pe de o parte nu vor grăbi ediţia următoare, iar pe de alta nu vor fi în stare să pornească un gust, un curent. Intr'o revistă însă ca foasta „Şezătoarea" sau ca aceasta, care trăeşte, în mică parte, ca şi Statul din monopolul tutunului, se pot tipări, cu toate că n'ar trebui. De-am avea mijloacele noastre, sau de ni s'ar da, am lua şi noi altă înfăţişare. Am culege de toate şi le-am desface în două: ce-i frumos şi bun am tipări şi am răspândi spre a face creşterea sufletească prin ale noastre, iar rămăşiţa proastă sau vătămătoare am trimite-o de-a dreptul în mâna invăţaţilor noştri.

A doua greşală se face cu publicarea „doftoriceştelor meşteşuguri" şi a credinţilor „deşarte" în cărţi cu scop pedagogic. Avem o „medicină populară" dar ea nu mai are rost astă-zi când medicii şi moaşele sunt zilnic la cei ce sufăr (să zicem că este aşa cum ar trebui), când „doftoriile" sunt eftine (tot ast-fel), când, mai mult chiar, farmaciile săteşti le dau fără plată (când le au). Lăsăm de o parte chiar adevărul pe care ni l'a arătat un medic de seamă, că în medicina populară tră-

este mult adevăr dobândit pe calea încercărilor de veacuri. Aceasta e numai o mărturisire care însă nu hotăreşte părţile bune şi rele. Vra să zică medicina populară omenească sau pentru animale n'ar trebui să se pună în culegerile didactice.

In privinţa credinţelor „deşerte" stăm tot ast-fel. E adevărat că unele departe de a fi „deşerte" sunt „pline" de rătăcire şi pagubă. Nu-i mai puţin adavătat însă că unele sunt aşa de folositoare poporului în cât ar putea face parte dintr'un catechism pe care însăşi Dumnezeu l'ar blagoslovi. Dar alegerea lor este foarte grea, cere multă cunoaştere de împrejurări şi prin urmare ar fi mai bine să fie lăsate de-o parte. Noi însă, pentru pricinile de mai sus facem pe dos, ştiind că alt-fel n'am putea dăinui.

Aceste cuvinte nu cred că vor supăra pe nimeni; ori cum însă dacă se vor supăra, să lese mânia pe a doua zi.

Tudor Pamfile.

POVEŞTI

20.—Fata de împărat ghicitoare.

A fost un impărat care avea o fată cu dar de ghicia ori-ce ghicitoare; şi aşa i-a venit vremea de măritat; şi a pus pristav că să spue ori şi cine ghicitoarei ori şi ce şi dacă n'o putea ghici, să-l ia de bărbat, iar de-o ghici, să-i tae capul.

Şi au venit fel de fel de crai şi feciori de impăraţi şi ea le tăea capetele, că pe loc le da răspunsul; şi a umplut toată curtea de capete de împăraţi; mai era o *ulucă* fără de cap. Şi de unde până unde, trec nişte oameni pe acolo şi aud cum este pricina şi merg pe supt o coastă de deal; se duceau la casa lor şi vorbiau despre întâmplarea cu fata. Şi un cioban păştea oile şi auzindu-i vorbind, i-a întrebat de pricină şi ei i-au spus'o şi ciobanului. Şi ciobanul s'a dus acasă şi i-a spus mă-sii de fata împăratului şi, să se ducă şi el la un noroc.

Dar mă-sa ca să-l întoarcă—credea că el ca cioban nu ştie nimic şi o să-i tae capul—, i-a zis ca să-i facă un colac de drum şi când o fi să plece, să dea la o *animală* din colac şi dac'o muri animala să se întoarcă şi el; căci colacul era cu otravă făcut de mă-sa, ca să-l înduplece pe fiul său. Şi când a plecat ciobanul, s'a luat o *boldeică* după el şi când era să mănânce din colac, i-a dat boldeicei să mănânce, să vază vorba mă-sei, că el nu ştia de otravă. Şi pe loc a şi murit boldeica, dară el tot nu s'a întors; s'a mers înainte până la un loc,

şi s'a întors înapoi la boldeică crezând că s'o fi sculat. Şi în urma lui veniseră trei corbi şi ciocniseră din boldeică şi muriseră toţi lângă ea. Şi iar a mers înainte ş'a dat de o vacă moartă cu viţelul jumătate eşit din ea. El nu mai vedea de foame. Ce-i veni în gând? Să ia viţelul să-l mânânce. L'a luat şi a mers înainte la un schit şi a întrat în el; şi strânse toate cărţile şi a făcut foc şi a fript viţelul şi a mâncat. Acù, îi trebuia apă: a strâns toate candelile, şi a scurs undelemnul şi a băut apa. Acuma să facă astea toate o ghicitoare: colacul a omorît boldeica şi boldeica a omorît corbii, vaca i-a dat carne nici făcută, nici născută, numai plămădită, adică jumătate eşită din pântecele vacii şi a fript'o la cărţi şi a băut apă din candele. Aşa a zis el: „Colacul omorî pe mititica şi mititica a omorît pe negre, sărmănica îmi dete carne nici făcută, nici născută, numai plămădită, o fripseiu la slove şi băui apă atârnată nici în cer, nici pe pământ şi mă săturaiu!"

Aşa, cu gândul acesta s'a dus la fata împăratului şi a spus şi el ghicitoarea. Dar fata neputând cu nici un chip să-i dea răspuns, care la alţi, indată îl dădea, aşa şi-a cerut voe de la cioban să-i dea răgaz trei zile. Şi el i-a dat şi ea a cercetat toţi supuşi şi învăţaţii şi n'au ghicit nici unul. Aşa s'a dus la tatăl său, impăratul, şi i-a spus şi lui ghicitoarea. S'a gândit şi împăratul şi n'a putut nici el să-i dea răspuns şi i-a zis să ia pe cioban bărbat. Şi ea s'a dus şi l'a luat şi s'a făcut ciobanul împărat.

Din Călineşti—Teleorman. *Radu C. Ciupitu.* [1]

1]. Domnul Radu C. Ciupitu, trimitindu-ne această poveste şi câte-va cântece, alătură şi aceste rânduri cărora şi noi le facem loc în revistă, îndreptându-i se înţelege şi ortografia cea din cale afară fonetică.

„Doine de codru olteneşti, cântate de mine însuşi din gândul meu, căci sunt bun de muzică din neamul meu şi ştiu şi ori şi ce cântece de haiduci, de dor, cântece bătrâne şi ştiu şi să descânt de ori şi ce boală şi să desleg omul când îl leagă femeia, cu garant mă prind şi îi spui omului de moare ori se scoală, Radu Ciupitu, Călineşti. Să luaţi sama bine, domnilor, căci sunt aşezate după alfabet şi sunt foarte frumoase şi dacă bine-voiţi să-mi trimeteţi şi mie din când în când câte una ca să vă mai procur şi eu câte ceva şi dacă bine voiţi, vă strâng mâna cu căldură, dacă puteţi să mă aruncaţi în ori şi ce vizită, căci ştiu să desleg omul când îl leagă femeile şi ştiu să descânt ori şi ce descântec şi vă rog trimiteţi-mi o carte cu cântece bătrâneşti proectate de Generalul Kisseleff, cântece bătrâneşti şi de-a' lui Rădulescu-Codin, din Muscel, aşa vă rog, imitaţi-mi şi mie câte una şi descântece, vă salut încă o dată cu respect în caz de aţi primi-o s'o procuraţi, căci este foarte frumoasă şi dacă m'eţi trimite şi mie câte un din când în când, şi să mă anunţaţi în ori şi ce, căci ştiu să descânt ori de ce şi ştiu să desleg omul când este legat de femeie. Adresa mea este Radu C. Ciupitu, din Călineşti de Teleorman, judeţul Teleorman prin gara Alexandria".

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI

13. – Liva-Crâşmăriţa

Frunză verde d'a secară
Nu ştiu – asar' – alaltă sară,
'N viitura vacilor
Şi'n ivitul stelelor,
Nimerit-au,
Poposit'au
Trei voinici
Pe trei cai murgi.
Trei voinici închivăraţi
Călări pe trei pui de hazi [1]).
Caii îmi sunt frăţiori
Şi voinicii verişori.
Cei voinici
Pe cei cai murgi,
Nemerit-au,
Poposit-au,
La Liva, la crâşmăriţa,
La Liva, la porumbiţa.

Ş'altă foae ca nalbă,
Unul din ei ce-mi grăia?
– „Alei, Livo-ascultă'ncoa:
„Ai grajd bun de trei cai murgi,
„Odae de trei voinici?
Iară Liva i-asculta,
Din guriţă răspundea:
– „Am grajd bun de trei cai murgi
„Ş'odae de trei voinici?"

Voinicii ce mi-ţi făceau?
Caii la grajd aşezau,
Caii bine-i păturau
Cu şomoiogu-i ştergeau
Şi grăunţe că le dau.
La odae că-mi intrau.
Unul din ei ce-mi grăia?
– Alei Livo-ascultă 'ncoa:
„Adu-ne-o cofă de vin
„Să-ţi gustăm vinul de-i bun".

Crâşmăriţa i-asculta,
Pe călcâie se sucia,
In pivniţă că-mi intra,
O cofă de vin scotea,
La odae le-o ducea.
Le da una, le da două,
Le da cofe până'n nouă,
Lor li se părea tot două.
Unul din ei mai grăia:
– „Alei Livo, dumneata,
„Lasă cofa la naibă
„Şi adă vin cu vadră
„Să-ţi dăm bani cu chivără"!
Iară Liva i-asculta,
Vin cu vadra le-aducea.
Le da una, le da două,
Le da vedre până'n nouă,
Lor li se părea tot două.

Ş'altă foae matostat,
Când s'au mai înferbântat
Unul din ei s'a sculat,
Unu 'nalt şi cocorat,
Şi de piept cam găvănat
De genunchi apropiat,
De călcâie depărtat –
Ăsta e Baba-Novac!
Baba-Novac ce-i grăia?
– „Hei, tu Livo-ascultă'ncoa:
„Lasă la focu' vadră
„Lasă, zău, vadra la focu'
„Şi-ado butia cu totu',
„Să-ţi dăm galbeni cu obrocu'!

[1]) Cai sprinteni şi iuţi ca focul!

Ş'o foiţă viorea,
Doi din trei că s'alegea,
In pivniţă că-mi intra,
Butĭa de funduri mi-o lŭa
Şi afară c'o scotea.
Punea gur'li şi sugea,
Odată, de două ori,
Când să sugă de trei ori
Veniau drojdii roşiori [1]).

Iară Liva când vedea,
Fier rece prin sân trecea,
Un fior mi-o coprindea.
Nici o vorbă nu grăiă,
Guriţa i se 'ncleşta,
Papuci pe talpă că-mi lŭa,
Şi la vale mi-apuca,
Pe mijlocul drumului,
La târgu' Modrigului,
La stăpânul vinului.

Verde, verde de lalea,
Ea la curte că-mi trăgea.
Stăpânu-său ce făcea?
Trăsura că mi-şi gătea
Şi la plimbare mi-eşia,
Ochii la dreapt'arunca
Şi pe Liva mi-o zăria
Şi din guriţă-i zicea :
— „*Alei Livo,*
„*Crâşmăriţo,*
„*De când tu te-ai crâşmărit,*
„*Pe la mine n'ai mai* vint [2])
„*Ori de* chelşug [3]) *ai* fârşit [4])
„*Ori hainele-ai* ponòsit [5])?"
— „*Nici de chelşug n'am fârşit,*
„*Nici haine n'am ponosit,*
„*Dar mie mi-au nimerit,*
„*Nu ştiu asar' — alaltă sară,*
„*'N-viitura vacilor*
„*Şi'n ivitul stelelor*
„*Trei voinici pe trei cai murgi,*
„*Trei voinici închivăraţi,*
„*Călări pe trei pui de hazi,*
„*Caii le sunt frăţiorii,*
„*Voinicii sunt verişori.*
„*Caii la grajd i-am băgat,*
„*Ei la odae-au intrat,*
„*O cofă de vin le-am dat,*
„*Le-am dat una, le-am dat două,*
„*Le-am dat cofe până'n nouă,*
„*Lor li se părea tot două.*

„*Ş'altă foae matostat*
„*Cu cofa nu le-am mai dat;*
„*Unu din ei m'a rugat,*
„*Şi cu vadra m'au mânat,*
„*Să le-aduc vin cu vadrà,*
„*Să-mi dea bani cu chivărà.*
„*Dă-le-o vadră.... dă-le două....*
„*Le-am dat vedre până'n nouă.*
„*Lor li se părea tot două.*

„*Frunzuliţă păr uscat*
„*Când s'au mai înferbântat*
„*Unu din ei s'a sculat,*
„*Unu 'nalt şi cocorat*
„*Şi de piept cam găvănat,*
„*De genunchi apropiat,*
„*De călcâe depărtat,*
„*'Cea-că e Baba-Novac!*

„*Baba-Novac ce zicea?*
„*Să las şi vadra la focu',*
„*Să le-aduc butea cu totu',*
„*Că-mi dă galbeni cu obrocu'.*
„*In pimniţă c'au intrat,*
„*Bute'afară că mi-au dat,*

1) Roşioare.
2) Venit.
3) Cheltuială.
4) Sfârşit, isprăvit.
5) Innegrit, murdărit.

„Şi când au supt de trei ori,
„Curgeau drojdii roşiori.

„D'aia venii şi-ţi spusei,
„Şi vre-o povaţă să-ţi cei
„Ce să fac, să scap de ei?

Frunzuliţă viorea,
— „Livo, crâşmăriţa mea,
„Povaţa mea este-aşa:
„Drumuleţu' să-mi apuci,
„Indărăt să mi te duci
„Şi nimic să nu le zici!
„De ţi-o da ceva — ţi-o da;
„De nu — să-ţi tacă floancă [1]*),*
„Că mai rău i-i supăra,
„Şi foc la casă ţi-or da,
„Iar pe tine te-or tăia!
„Dacă e Baba-Novac,
„Lasă-l să-şi facă pe plac,
„C'ala nu e om, e drac
„La ciocoi le-a dat la cap,
„Pe toţi, în draci i-a băgat.

(De la Ion T[illegible]istaru, Goleştii-Bodii, Muscel)

D. Mihalache

1) Gura

POVESTIRI ŞI LEGENDE

57.—Cine-şi dă, lui îşi dă.

La un boer venia adesa o călugăriţă bătrână, dar sprintenă, uscată, bună de gură şi cu frica lui Dumnezeu. Din vorbă în vorbă, din iscoadă în iscoadă, găsiră că măicuţa se nemureşte cu boerul de pe strămoşul bunicului ei.

C'o fi fost aşa, nu pot să vă spun; călugăriţa însă în puterea nemuşugului venea tare adesa pe la curtea boerească. Ii plăcca să se bage în toate, şi de multe ori şi boerului şi cucoanei îi era greu de dânsa. Ba ajunsese măicuţa noastră ca să cam scoată şi vorbe din casa boerilor.

Ca să scape de ea, cucoana întrebă pe-o hârcă bătrână, pe-o talpă a iadului, pe vrăjitoarea satului, s'o înveţe cum se scape de maică.

Vrăjitoarea îi dete nişte seminţuri şi nişte rădăcină şi i-a spus să le fiarbă, să facă cu zama o azima şi s'o dee călugăriţei că s'a curăţi de ea.

Cucoana ascultă sfatul vrăjitoarei şi o mulţemi cu o mulţime de bunătăţi.

Intr'o zi călugăriţa iar vine la cucoană. De data asta era chiar de tot zmuncită din botez.

Cucoana face azima şi când călugăriţa pleacă, i-o dă să aibă de mâncare pe drum.

Maica pleacă, dar pe drum nu-i fu foame. Ajunge la mănăstire,

deritică prin chilie, seara se duce la slujba D-zeească și se culcă fără să mănânce. Intr'un târziu aude pe cine-va că bate în ușa chiliei. Intreabă cine-i. Și de pe gură cunoaște că-i fiul boerului – răsnepotul ei, care ducându-se la vânătoare rătăcise, și în loc să ajungă acasă, nimerise la mănăstire. Era rupt în coș de foame și de osteneală. Cerù numai de cât ceva de mâncare. Maica ce să-i dea? Iși aduse aminte de azima ce i-o dădu-se cucoana fără să știe ce-i și cum.

Tânărul boer o îmbucă în câte-va înghițituri. Dar peste vr'o jumătate de ceas începu a se vaita..... și rău..... și rău..... și peste un ceas muri.

Scârba maicei!.... S'a strâns la chilia ei tot soborul. Ea le povesti cum fusese întâmplarea. Se vesti boerul și cucoana, care venind găsiră pe feciorul lor mort.

Mare jălanie și strașnică durere era pe capul bieților părinți, că numai atâta copil aveau.

Intrebând cum a fost întâmplarea cu moartea băetului lor, maica le-a spus drept, totul de-a fira în păr.

Atunci cucoana, căzând peste trupul băetului strigă cât putu:

«*Cine dă, lui își dă*».

Culeasă de M. Lupescu.

(Auzită de la Marița lui T. Podramă din Zorleni).

58.—Impărțeală dumnezeiască.

Trăia odată, într'un sat, un gospodar harnic, cumpănit și chibzuit nevoe mare..... Prin hărnicie și rânduială își agonisise omul cele de nevoe traiului și își întocmise o gospodărie, de trecea drept cel mai fruntaș din sat.

Dar, când să zică și el: „Dă-mi, Doamne, zile să trăesc", veni moartea și nici una, nici două, îi curmă firul vieții.... căci vezi, tot vorba Românului: „Moartea nu te întreabă, și nu ține socoteală de ești bogat ori sărac, tânăr ori bătrân, gospodar ori un flueră vânt"!

Ți-a sosit ceasul? Te ia cu nepus în masă, de-ți pare că n'ai mai fost de când lumea!...

Și cum vă spusei, iată-l pe Românul nostru mort ca toți morții..... colo întins pe masă, cu ochii închiși, cu mânele pe pept, bocit la căpătăi de cele vre-o trei nurori, ce le avea.

După ce l'au înmormântat, feciorii, hai la împărțala averii!....

Acum alt-ceva..... Tare se mai îngrijau feciorii gospodarului, cum să facă, cum să dreagă, să poată găsi pe cine-va, care să le împartă averea tot una la fie-care, fără greșală, *dumnezeește* chiar, numai să fie cu toții mulțumiți și să nu tulbure somnul răposatului lor părinte.

După multă chiteală, se hotărîră într'un cuvânt să meargă la vornicul satului, ca să le împartă moştenirea, căci de.... cine ar putea fi mai cu cap altul, de cât vornicul.... că de ce-i vornic?!

Ş'aşa merseră la dânsul şi-l rugară să le împartă averea, cât se poate de bine, dumnezeeşte chiar; şi-i făgăduiră, că nu-i va fi degeaba osteneala.

Vornicul se prinse bucuros şi-i mai întrebă odată:

— „Măi, vreţi împărţeală dumnezeească?

— „D'apoi cum, jupân vornice, ne mai întrebi? răspunseră ei mulţumiţi c'au găsit omul, care să le facă treabă bună, aşa, cum doriau ei.

— „Ei atunci, dacă vreţi împărţală dumnezeească, staţi că v'o fac eu, de nu-ţi mai avea ce să mai ziceţi.

Şi unde începu vornicul: unuia să-i dea o *hliză* de pământ, altuia *coşcogeamite* vie, celui-l'alt două-trei grădini, unuia o pereche de boi, altuia o vacă, celui-l'alt o biată viţică.... Mă rog, mergea împărţala la voia întâmplărei, care şi cui se nimerea.!

Văzând dânşii, că se îngroaşă gluma, unde nu săriră cu gura la vornic!....

— „Bine jupâne vornice, ce fel de împărţală ne faci d-ta, că mai tare ne încurci?!....

— „Cum ce fel de împărţală vă fac eu! Nu-mi spuserăţi voi, ca să vă împart averea dumnezeeşte?"

— „Bine, bine, aşa am spus, căci aşa am dorit şi noi. D'apoi asta-i împărţală dumnezeească, pe care ne-o faci d-ta?"

— „Na, na, na! D'apoi cum credeţi?"

„Nu vedeţi voi singuri cu ochii voştri, cum şi-a împărţit Dumnezeu bunurile sale lumeşti? La unii a trântit cu *ghiotura*, de înnoată şi se *lăfăesc* în bunătăţi, pe alţii i-a *olejit* acolo, cu te mieri ce, ia o nimica toată, iar altora nu le-a dat, nici câtu-i negru sub unghie!

Iaca aşa-i împărţala dumnezeească; şi eu v'am împărţit moştenirea dumnezeeşte, după cum singuri voi aţi cerut".

Ce-or fi mai zis feciorii după asta, nu mai ştiu, căci nici povestea nu mai spune.

(Auzită de la tată-meu Costin Popovici, Murgeni-Tutova)

T. Popovici.

59.—Mihai-Viteazul şi Stroe Buzescu.

Moşia *Vlădaia* rămăsese, cu vremea, a lui Mihai Viteazu.

Odată, Mihai avea o luptă crâncenă cu Turcii, chiar aici în Dealul viilor.

Veniseră Turcii pe *drumul oii*[1]) şi Mihai îi aştepta cu oastea aici. S'a început lupta şi s'au bătut ei mult şi bine, zi de vară până'n sară, fără să se poată şti de partea cui e biruinţa.

De surda se lupta Mihaiu şi se sucea prin toţi şi prăvălia la pământ câte zece-două-zeci odată, că nu era chip să isprăvească cu bine. Erau tare mulţi duşmanii, şi Viteazul avea numai o mână de Români.

Ba, ce să vezi dumneta? Mai sosiră şi alţi duşmani; se îndârjiră aşa de mult şi-l împresurară pe Domn, că erau mai-mai să-i răpuie capul.

L-a slujit norocul însă, că, tocmai când nu mai avea nici o nădejde de scăpare, i-a sărit în ajutor *Stroe Buzescu.* Din cotro o fi răsărit şi viteazu' ăsta cu un pâlc de oaste, nu se ştie. Se ştie numai că a dat un iureş voiniceşte în Turci: a tăiat pe unii, a fugărit pe alţii şi aşa, a scăpat viaţa lui Mihaiu!

— „Mi-ai scăpat viaţa şi ţara, Căpitane! Iată, ţi-oiu face şi eu un bine: îţi dau să stăpâneşti, cât îi fi tu şi neamul tău, locurile astea pe unde ne-am luptat cu duşmanii“.

Şi aşa, după ce au isgonit pe Turci din ţară, Mihaiu a dat Buzeştilor, Moşia Vlădaia, care acum se stăpâneşte de Vlădoieni, urmaşii Buzeştilor. Iar casele[2]) astea tot Stroe Buzescu le-a făcut. Le-a lucrat cu meşteri aduşi din Turcia. Şi uite cum s'au dărâmat: Pe drumul oii treceau într'una Turcii spre Strehaia ori Calafat şi jecmăniau tot ce găsiau în drumu-le. Aşa stând lucrurile, de multe ori jefuiau şi p'aici, iar când nu găsiau ce jefui, dădeau foc.

Şi într'o zi, au dat foc şi la casele Buzeştilor. N'au ars însă cu totul, căci prea puţine lemne erau în ele; chiar bolta de sus era de cărămidă.

Buzeştii au avut şi vii pe moşia asta, vii care s'au stăpânit de ei şi de urmaşii lor, vreme lungă, până mai acum opt-spre-zece ani.

(Povestită de moşu **Bobociă**, din Vlădaia, Jud. Mehedinţi).

C. Rădulescu-Codin.

---

1) Drumul pe care veniau Turcii de la Calafat la Strehaia pentru prăzi.

2) In partea de miază-zi a satului *Vlădaia* [Jud. Mehedinţi] sunt ruinile unei clădiri mari, clădire care mai păstrează şi acum vre-o 20 m. lungime şi vre-o 18 m lăţime, având ziduri groase de 6 cărămizi una lângă alta. Au avut pivniţă de-desupt şi încă un rând de încăperi de asupra celui care e acum în fiinţă. Până acum de curând au păstrat şi chipurile celor ce le-au clădit.

60.—Cum a scos Dumnezeu zapisul şi crucea din mâna Fratelui-de-cruce (Faraon).

Se zice că Sf. Ilie, se ducea într'o zi la un iarmaroc. Şi numai iată că pe la jumătate de cale, se întâlneşte cu o trăsură cu patru cai înaintaşi, şi în ea un boer, care nu era altul de cât Scaraoschi. Acesta opri trăsura şi chemă pe Sf. Ilie şi îi spuse că trecând prin satul lui, s'a oprit la crâşmă şi a auzit nişte oameni vorbind, că vor să se ducă la noapte să-i dea foc casei.

Sfântul se întoarse iute acasă şi se puse la pândă.

Când se înoptă bine, văzu că vine un om şi începu a bâjbâi pe sub streşină. Sfântul se repezi şi-i tăe capul. Când se uită mai bine, văzu că cel omorît, era tatăl lui care căuta cheia să intre în casă.

Văzând ce mare păcat a făcut, se duse la un pusnic să se mărturisească.

Pusnicul când văzu ce păcat mare a făcut, îi dădu un colţ de prescură şi un pahar cu vin şi îl închise într'un beciu şi cheia de la uşă o aruncă pe o apă, zicând că, atunci când va găsi cheia, atunci îi va da drumul. Peste 40 de ani, bucătăreasa pusnicului cumpără nişte peşte şi găsi într'ânsul o cheie pe care i-o dădu şi atunci îşi aminti de Sf Ilie. Când îi dădu drumul din beci, tot mai avea prescură şi vin.

Când scăpă Sf. Ilie se duse la D-zeu şi îi spuse, ce a tras el din pricina dracului şi ii ceru voe să se răsbune. D-zeu îi spuse, că i-ar da voe, dar nici el nu are vre-o putere, căci n'are zapisul şi crucea şi îi spuse să se ducă, să se vâre slugă la diavol, să facă ce o şti, să-i fure aceste lucruri şi să i le aducă.

Atunci Sfântul se duse şi se tocmi slugă la Scaraoschi şi îl sluji cu credinţă timp de un an. Când se împlini anul, se duse amândoi să se scalde. Dracul zise, să se vâre sluga în apă întâi. Sf. Ilie zise, că nu se poate, să treacă înaintea stăpânului, şi aşa se vârî stăpânul.

Cum intră în apă, suflă un vânt straşnic şi îngheţă apa foarte tare. Incepu să se sbată straşnic, dar unde se rupea gheaţa, creştea papură în loc. Pentru a scăpa şi de asta, o rupea cu dinţii. Şi de atunci papura are noduri. In timpul cât s'a sbătut dracul acolo, Sf. Ilie s'a dus iute la iad, a luat contractul şi crucea şi le-a dus lui D-zeu.

După ce-şi căpătă puterea desăvârşită, D-zeu se duse iar la Iad şi Scaraoschi îl pofti pe scaunul cel mare şi frumos. D-zeu nu voi şi îi spuse să şadă el întâi, să vadă cum il prinde. După ce se aşeză, îl blăstămă că în vecii vecilor să nu se mai scoale de acolo.

Şi de atunci, se crede, că şi până azi, Scaraoschi stă pe un scaun în mijlocul iadului şi dă poronci dracilor mai mititei.

Iar Sf. Ilie ca să se răsbune, înnoură odată straşnic şi trăsni aşa de tare, că foarte mulţi draci periră dar tot au mai rămas vre-o doi.

Lui D-zeu îi păru rău, că i-a dat atâta putere şi îi luă o mână şi un picior.

(Culese cu ajutorul elevei Maria Săcrieru, Floreşti-Tutova)

Virginia Stan.

61.—Ciocârlanul şi Piţigoiul.

Odată, într'o iarnă, era o vreme foarte frumoasă. Un soare de par'că era primă-vară, nu altă ceva;—ştii colea când ţi-i drag a umbla în cămeşă.

Piţigoiul şi ciocârlanul se înnebuniau jucându-se: svâra'n sus, svâra'n jos, cântând şi alergând. Cine-va întreabă pe ciocârlan:

—Cine oare a făcut vremea asta atât de frumoasă?

—„Eu şi cu fratele meu Voicu (piţigoi)" zise ciocârlanul vesel şi grăbit.

A doua zi era un ger, ca la bobotează, când crapă ouăle corbului.

—„Ei, ciocârlane, dar vremea aceasta cine a făcut-o?"

—„Apoi.... nu ştiu, grăi deabea ciocârlanul; eu unul ştiu că n'am făcut-o. Fratele Voicu, îl văd cu picioarele în sus culcat; nu s'a mai trezit de-aseară".....

(Auzită de la moş Petrea Dascalul, Ţuţcani—Covurlui)

J. O. Jugravu.

DE-ALE COPIILOR

54.—De-a cucul. Băeţii fac un cerc mare ţinându-se de mână. Se alege prin sorţi, care să fie cuc şi care vânător. Aleşi, cucul intră in mijlocul cercului iar vânătorul pe de margine, merge de jur împrejur şi atinge mânele celor ce formează cercul întrebându-i:

Rădăcină
In pătăcină,
Nu-i cucu'
In grădină?

—Nu-i, răspund cei din cerc, sau „la varatec" sau „a sburat". Vânatorul se învârte în jurul cercului şi întreabă mereu, iar cucul ochește cam pe unde i-ar veni bine de fugă şi de odată iesă printre rânduri şi vânătorul trebue să-l prindă.

Cei din cerc se desfac într'o parte ca să-i facă loc cucului să intre, dacă scapă neprins. Dacă îl prinde, se aleg alţi doi, unul cuc şi altul vânător şi aşa se urmează până ce toţi au fost câte odată, fiecare şi cuc şi vânător.

Din Jorăşti—Covurlui.

Petru Gh. Savin.

55.—*Până să cărămidărească*
Cărămidarul pe cărămidăriţă,
A cărămidărit
Cărămidăriţa pe cărămidar.
(3 ori)

56.—*Lesne-a zice tivdă*
titirivdă
Da-i mai greu a distivdiri
tivda-napoi. (3 ori)

57.—*Vânturaiu vara malai*
Vânturângă
Puhă lungă
Chiligici cu puha-n pungă.
(3 ori)

58.—*Trei ori poponeţi*
creţ
creţ
Pe capătul culmii. (3 ori)

De la frăţiorul meu Nicu, cl. II prim.
Ciureşti—Tutova

G. V. Şuşnea

59.—*Hărăluţă, hărălău,*
Duce cânii la pârău
Şi'i înţeapă, şi'i îngroapă
Şi-i mănâncă plini de ceapă.

60.—*Sanda*
Felimanda
Danca,
Caracal,
Sepitor,
Principal
Demaringo.

61.—*Dragi merioarelor*
Surioarelor
Tot la voi mai mult
Şi la noi puţin
Dacă nu vă place
Daţi pe (N) încoace.
(«La Cislău»)

Pr. Ioan C. Beldie

62.—*Hai la melci!,*
Hai la scoici!,
Şapte franci suta de raci!,
Negustorii săraci, canci!...

(Din Hălăngeşti-Zăicoiu-Doljiu)

63.—*Treci ploae trecătoare*
Că te-ajunge soarele
Şi-ţi taie picioarele
C'un mai,
C'un pai,
Cu căciuliţa lui Mihai
Plină cu coji de mălai
Ce le-aruncă la nouă cai;
Caii nechezară,
Lupii alergară.....
Sai mamă cu druga
De mulge pe murga;
Murga cufurită,
Ploaia risipită!

64.—*Naie, Naie,*
Suligaie,
Ce'ngroapă mâţa pe pâraie?
—*Incalecă-l şi-l mănâncă,*
Ori întinge cu mămăligă!....

65. — *Niculaie*
Pui de gaie,
Mănâncă şapte malaie
Şi-un răzor de usturoiu
Şi-un cotoi de piţigoi
Şi-o lingură de păsat.
Şi-o . . . . .

(Din Obislav — Vâlcea)

66. — *Un dede,*
Doi dede,
Trei.
Cu-ăsta dede :
Patru dede,
Cinci.

(După care trebue să iasă la amândouă mânele 5 degete)

67. — Se fac roată şi se întreabă :

— *Ce-ai mâncat aseară ?*
— *Pâine cu papară !*
— *Dar azi dimineaţă ?*
— *Pâine cu dulceaţă !*
— *Dar pe la namiaz ?*
— *....Pâine şi cu praz !!....*

68. — Suindu-se pe un gard cântă :

— *Cucurigu,-àgu-àgu-u-u-u,*
Mărită-te Stanco !
— *După cine-cine ?*
— *Dup'un mărăcine !....*

69. — *Tòca-tòca-iţăle,*
Mâine sănt Păştiţele !

(Repetându-se de câte ori vrea)

70. — Incleştând pe dos cele şase degete din urmă, ale mâinilor, — apoi, cele două rămase de la fie-care mână, le împreuni şi le despreuni şi mai repede, şi mai încet, zicând :

Moara mea macină
Şi-a lui popa dràcilă ;
Moara mea cântă
Şi-a lui popa frântă ;
Moara mea umblă
Şi-a lui popa urlă !

(Repetând de câte ori vrea)

(Din Boureni-Doljiu)

N. J. Dumitraşcu

DATINE ŞI CREDINŢE

268. — Proorocii.

Intocmai precum găsim prin jurnale, la diferite naţiuni, prognosticuri asupra viitorului sau anului, aduse de către oameni inspiraţi — tot ast-fel şi în popor, din timp în timp, răsar atari preziceri deosebite fiind de acelea, prin felul lor cu totul original şi interesant.

Ast-fel, vor fi acum câţi-va ani, într'o iarnă s'a fost lăţit vorba, cum că în Roşa, sat alăturat cu Cernăuţul, la un om s'a fost născut un copil, care îndată ca a venit pe lume, a cerut să i se dea mâncare. Tatăl copilului, om priceput, a adus o bucată de ghiaţă şi i-a dat să mănânce. Copilul la căte-va zile a murit, dar oamenii n'au mai avut în iarna aceia geruri; — şi nu numai cât atunci, ci 7 ierni de-arândul au fost moi. De i-ar fi dat tatăl copilului pâne, sau apă, am fi avut

7 ani de foamete sau de secetă—aşa însă, prin înțelepciunea Roşişanului am scăpat.

La vre-o 2—3 ani după aceasta, tot iarna, se înprăştie prin tot jurul Cernăuțului altă veste sensațională. Şi anume se spunea, că un om din Mihalcea, sat şi acesta în hotar cu Cernăuțul, un om sărac pornind într'o Joi, cu un purcel de vândut la târg la Strojineț, pe drum întâlni un om strein: —„Mă rog d-tale, îi zise acela, n'ai vr'o hăinuță să-mi dai, căci mor de frig". Omul având se vede, un strai mai vechi pe dedesupt, i-l dădu. —„Acuma, zise streinul, să ştii, că pentru binele ce mi-ai făcut, ai să iai 40 de florini pe purcelul acesta în târg. Când te vor întreba neguțătorii ce vreai pe el, atâta să cei. Ai auzit?

Merge omul înainte în drumul său, de la un timp însă bagă de samă că purcelul din ce în ce tot mai mare creşte! Când a ajuns în târg, era coşcogia porc! A cerut 40 fl. şi îndată l'a vândut.

Inturnându-se acasă, pe drum întâlneşte pe acelaşi strein:

—„Eu sunt vântul, i-a zis acela; şi să ştii de la mine: că anul viitor are să fie bun, va fi pâne albă de ajuns, etc. —dându-i samă pân' şi asupra poamelor, de care vor fi şi de care nu, şi aşa zice că a fost

In anul acesta (1908) altă proorocire:

Nu de mult visează un orb, că în Hadig se află o fântână, cu care apă de se va spăla, va vedea. Omul şi-a recapatat îndată vederile —dar tot odată din fântână a auzit un glas vorbind:

„Eu sunt Maica Domnului, la care tot-deauna cu credință te-ai rugat şi pentru aceasta te-am lecuit. Alți oameni însă nu-mi vor auzi glasul, şi nici apa nu le va fi lecuitoare, căci sunt nevrednici şi răi.

Vara aceasta când a fost secetă, Dumnezeu a vrut sa prăpădească lumea, dar ne-am rugat cu toți sfinții ca să vă mai îngădue. Acum să ştiți că patru veri de-a rândul va fi pâne multă, dar aşa moarte va fi între oameni, că n'or avea cine s'o mănânce. Apoi are să fie secetă şi după aceasta va da Dumnezeu potop.

Alte proorocii asupra anului, isvorîte din observații, sunt: din cauză că anul trecut au fost mulți opintici, (un fel de bureți) la anul va fi multă sacară.

Fiind-că bostanii vara aceasta s'au suit pe popuşoi, pe garduri, s'a ştiut că iarna va fi devreme. Acelaşi semn a fost zburatul cucoarelor pe jos când au plecat.

Apoi: fiind-că de Sf. Gheorghe erau copacii înfrunziți, de Sf. Dumitru s'a ştiut că vor fi desfrunziți şi va porni iute iarna.

Cutremurul de pământ, afară că prooroceşte răsboi, e bun pentru pământ, va fi roadă.

Mihalcea-Bucovina *Elena Voronca.*

269.—In sara de Sf. Vasile, fetele de la țară, numără prin întuneric 9 pari de la gard, și pe al noulea par îl leagă. A doua zi, se duc la parul legat și văd că: dacă parul va fi cu coajă, bărbatul le va fi bogat, iar fără coajă, calic.

270.—Când umblă copii (de la 4 ani în sus) în brânci, fără să-și dea socoteelă, vor veni musafiri în casa aceia.

271.—Dacă pui din nebăgare de seamă, ghete sau papuci pe masă, sfadă sau batae (de-s copii) are să se întâmple.

272 —Când tai unghiile, ci-că să le pui în sân, căci pe cea lume, când îți vor trebui le vei găsi.

273 —De îmbraci sâmbătă haine nouă, se vor rupe degrabă.

274.—Când zgârie mâța levicerul sau rogojina, va bate vântul în ziua aceia.

275.—Dacă te lai (speli) Marțea, vei fi năpăstuit de nedrept.

276.—Vinerea să nu coși cu acul, căci unde te vei înțepa, se va face bubă.

Podu-Turcului (Tecuci).

V. D. Gheorghiu.

277.—Când te lai sara, să nu lași mult în casă lăutoarea, că se poate să se cutremure pământul ș'atunci și ție îți va tremura capul cât vei trăi.

278.—In apa în care te-ai lăut, să nu se spele nimeni pe picioare, că-l doare capul pe cel ce s'a lăut. In aceeași lăutoare nu se poate la doi streini, de cât numai frați fiind

279.—Dacă femeea însărcinată vede unde-va nisca-vai mâncări, să i se dea și ei, că alt-fel stârpește.

280.—Femeia însărcinată fiind și fură un lucru strein, va naște copilul, având unde-va pe trup acel semn.

281.—De va fi senin,—soare, în ziua de *Ovidenie* (21 Noembrie, Intrarea în Biserică), atunci toată vara va fi soare și secetă; de va fi nor, fără vânt, va fi *boliște* (boală, *troahnă*) și moarte, chiar.

Țuțcani—Covurlui.

J. O. Jugravu.

282.—Să nu-ți toarcă mamă-ta peste picioare, că cazi în horă.

283.—Nici o dată să nu vorbești sara de lupi, nici să le zici măcar numele, că vin și-ți mănâncă din vite.

284.—Când te desbraci de camașă, e bine în tot-deauna ca s'o scoți, s'o tragi în sus peste cap, căci atunci crești.

17.—Stoica: Incotro ar fi săniușul mai bun?

285.—Dacă vrei să te duci la un bolnav ca să-l mai vezi, ca să nu iei boala de la el trebue să dai cu mâna pe sub supțioară și să miroși.

286.—Ca să nu mai dai de pagubă, să nu dai la câni de mâncare absolut de loc în sara ori cărui lăsat de post.

287.—Nu este bine ca moașa care te-a moșit să-ți moșească tot ea copii, pentru că copii tăi nu trăesc, ci mor.

288.—Când vin cânii des în casă, să nu dai în ei cu vătraiul, pentru că atunci tot mai des intră în casă.

Ștefănești—Vâlcea.

J. N. Popescu

VORBE ADÂNCI

97.—**Dracu** *'mpelițat*, se zice cui-va care nu se mai astâmpără.

98.—**Dracu** *'n picioare*, se zice celui ce'n toate reușește sau celui ce-i foarte urît și *păgan*.

18.—Stoica : La săniuș.

99.—*E mare* **drac** adică, este foarte șiret (prefăcut).

100.—*Drăcoaica* **dracului** se zice unei șirete (prefăcute).

101.—*Nu-i* **dracul** *așa de negru cum se zugrăvește*, adică să nu crezi tot deauna și toate cum se vorbește de cine va.

102.—*Par'că-i* **dracul** *pe uscat* ad. e foarte urît; nu-i merge bine.

103.—Dracul *nu face mănăstiri*, adică numai dracul i-a dat de ruşine, că nu se mai cumînţiau, sau au fost foarte ispitiţi şi au căzut în pacat!

104.—*Par'că-l* **dracul** *de pe comoară* adică nu-i frumos de fel!

105.—*Par'că* **dracul** *l'a adus*, se zice de cine-va care ne soseşte tocmai când nu trebueşte.

106.—*Suceşte-i capul ca la* **dracu**, adică pedepseşte-l fără milă.

107.—*Fuge ca* **dracul** *de tămâe*, adică nu-i place!

108.—*Şi-a luat pe* **dracul** *după cap*, adică şi-a luat soţie foarte rea; s'a însoţit cu cine nu trebuia în (la) ceva.

109—*De-a* **dracului** *ce-i!* Se zice cui-va cu care nu se mai poate ajunge la o înţelegere sau care e foarte rău!

110—*Nici pe* **dracul** *să-l vezi, nici cruce să-ţi faci!* Adică fereşte-te de omul îndoelnic, să nu perzi în loc să câştigi! Nu mai încerca.

111.—*Unde a înţercat* **dracul** *copiii!* Se zice de cine-va care-i dus departe.

112.—*Taci,* **drace,** *nu te face!* Se zice cui-va despre care te îndoeşti că va face ceia ce spune.

113.—*Scoate* **drace,** *ce-ai furat, că te-oiu bate spânzurat!* Se zice când cauţi ce-ai perdut.[1]

114.—*A pus* **dracul** *coada pe el*, adică aşa e de ascuns lucrul ce căutăm, de nu-l mai găsim! E irosit.

115.—*Creşte pe* **dracu**, adică creşte pe cine-va ce se vede că n'are să fie cum se cade!

116.— *A dat de* **dracul**, adică a păţit ruşinea, i-a eşit rău! S'a îmbolnăvit!

117.—*Are să chiară (piară) ca* **dracul** *pe uscat*, adică îi merge foarte rău; e prea cu ciudă şi 'nveninat.

118.—*Caută pe* **dracul** *şi nu-l găseşte*, se zice cui-va care nu se mai astâmpără, că are s'o pată rău.

119.—*Tot un* **drac**, adică tot un rău! Un stricat!

120.—*Ca* **dracu**'*n schini (spini)* adică o duce foarte rău.

121.—*Acuş te ieà* **dracul**! Ameninţare cui-va care nu se mai astâmpără, că are să mănânce bătae cât de degrabă! Acuş te bat!

122.—*Par'că-i* **dracul** *cu coarne*, adică e foarte slut.

123.—*Iesă* **dracul** *dintr'o bortă, cu'n papuc şi c'o ciubotă!* Se zice cui-va care e încălţat la un picior într'un fel şi la cel'alt într'alt fel.[2]

124.—Dracul *cu ciubote roşe!* Se zice cui-va ce e încălţat nepotrivit.

125.—*A* **drăcuţului** *mai eşti!* Adică tare mai eşti şiret şi ispititor! Ştii bine să necăjeşti (să te hârjoneşti).

---

1) Vezi Tudor Pamfile, **Jocuri de copii**, I. p. 92-3; III, p. 53.

2) Ibidem. I. p. 90.

126.—*E plin de* **draci** *(drăcos)*, adică e plin de răutate și de șiriclicuri (prefăcut).

127.—*Cu* **draci** *și cu acadele*, adică: am petrecut bine.

128.—*L'am* **îndrăcit**, adică l'am pus pe treabă.

129.—*Inimă de* **drac**, adică inimă rea.

George A. Gosmovici.

Târgul-Neamțul.

130.—*Lasă-l în banii lui*: lasă-l în voia lui, dă-i pace.

131.—*A dat cu crucea peste dânsul*: l-a prins, l'a *găbjit*, nu mai are încotro cârni, l'a infundat.

132.—*Vrei, nu vrei, bea Grigore aghiazmă*: cu voe, fără voie, ori de voe de nevoe, trebue să facă cutare lucru.

133.—*Mănânci calule orz?* zice cine-va când îl întrebi de dorește cutare lucru și acel lucru îi place foarte tare, am putea tălmăci: Mai e vorbă, te mai îndoești, cum să nu primesc. Adică cum ai întreba calul de mănâncă orz, când știi foarte bine că mănâncă.

134.—*Nici din talpă cerc de bute, nici calicul om de frunte*, se zice despre un calic, care are pretenții de a fi mare.

135.—*A luat luleaua neamțului*, s'a muiat, s'a îmbătat turtă.

136.—*I-a dat bani pe mere*: i-a plătit cum i se cuvenea. Se înțelege adese ori că i-a tras o bătae.

P. G. Savin.

Jorăști—Covurlui.

URAȚII

De stea ori la stea.

19.—*Ah! amar și grea durere!*
Moarte fără mângâere!
Și, o moarte mânioasă,
Astă-zi mă scoate din casă;
Și cu jale mă desparte,
Ah! de neamurile toate!
De frați, surori și părinți
Și de prieteni iubiți.
Și alta nu-mi dă nimică
Fără numai groază, frică.
Altă nu mi-a dăruit:
Fără numai, un mormânt,
Ca să trăesc în vecie,
Cu lacrimi și cu urgie.
Lacrimi nefolositoare,
Ca omul după ce moare,
S'ajute, nimic nu poate
Averile lumei toate.
Eu, de-acuma înainte,
Nu voi mai vorbi cuvinte,
Că mă duc, unde, nu știu,
Și la voi n'am să mai viu.

Iată, mă călătoresc,
Nu mă mai chem om lumesc,
Că mă chem un lut uscat,
Ca mâne voi fi uitat.
De rude și de părinți,
Ca cei din veac adormiți.
Că soarele mi-a apus,
Și eu din lume m'am dus.
Merg, la un loc de suspin,
Și la un lăcaș străin.
Printr un cadru-ntunecat,
La un loc prea depărtat,
De unde nimeni nu poate
A veni să spue toate.
In lumi străine-am intrat.
De-acum sunt înstrăinat.
Veniți fraților, vă strângeți,
Părinți, surori, de mă plângeți.
Veniți, vă lŭați ertăciune,
Cu lacrimi de-ntristăciune.
Veniți și voi prieteni,
Că de-acum sunteți streini,
Că iată eu am plecat,
In mormânt întunecat.
Și aici am să petrec,
Pân' la județul cel drept.
Și în el m'am așezat,
Ca unul ce-s vinovat.
Eri umblam stând și vorbind,
Astă-zi văz că sunt pământ.
Neștiind ziua, nici ceasul,
Când mi s'a închide glasul.
Și acest cumplit pahar,
Imi păru foarte amar.
Ah! ce păhar veninos,
Cât de curând m'a dat jos.
Și m'a dat la periciune,
La mormânt și putrejune.
Șăd cu mânele pe pept,
Și pe moarte o aștept.
Cu fruntea posomorîtă,
Și cu fața veștejită.
Sunt cu mânele legate,
Și picioar'le nemișcate.
Toată firea cea gândită,
De Domnul împodobită,
In pământ s'a pogorît,
Și lut negru s'a făcut.
Spălați-mi trupul cu apă,
Și mă petreceți la groapă.
Stropiți-mă și cu vin,
Ca pre un mort și strein.
Și le lăsați toate jos,
Că-s strein și păcătos.
De sărăcie doresc,
Și ca ceara mă topesc.
Ca cerbul spre apă rece,
Când în pustie petrece,
Depărtat de lacul său,
Așa, pătimesc și eu.
Unde-i cinste și mărire,
Moartea lasă pusteire.
Slava toată și cuvântul,
Le-au acoperit mormântul.
Unde-s frații cei iubiți?
Și aproape cunoscuți,
Veniți rude și părinți,
De vărsați lacrimi ferbinți.
Veniți neamuri și noroade,
De mă scoateți de la moarte.
Veniți surorile mele,
Și-mi aduceți măngâere.
Veniți și voi, iubiți frați,
Și cu sârguință stați,
Rugați-vă toți cu sete,
D-zeu ca să mă erte.
Rugați toți pe D-zeu,
Să mă duc în raiu și eu.
In raiul cel înflorit,
S'aud îngerii cântând.
Inaintea lui Christos,
Îngeri cântă prea frumos.

Pe cerescul împărat,
Îl măresc neîncetat.
Laudă lui i se cade,
Ca un puternic în toate.

Cules de D. I. Farcaşanu
după un script vechiu, găsit la D-l Haralamb Popa din Zorleni-Tutova

20.—*O, amar şi grea durere,*
Jale făr'de mângâere,
O plângere ne'ncetată:
Lacrimi, părae vărsate,
Că azi moartea mă desparte
Şi mă duce 'ntr'altă parte
Pe o cale depărtată,
Unde n'am fost nici-odată....
Că pe mine mă aşteaptă,
La judecata cea dreaptă;
La mine e scris în frunte,
Ce dreptate m'o ajunge.
Săriţi fraţi, vecini, cu toţii,
Să petrecem ceasul morţii,
Că de astă-zi înainte
Nu voi mai grăi cuvinte;
Că azi în mormânt mă pune
Şi soarele că-mi apune,
O, vai, că mă rog şi ţie
Prea dorita mea soţie:
De mila de la părinţi
Plângeam cu lăcrimi ferbinţi,
De mila de l'a mea maică
Plângeam cu inima seacă;
De mila de l'ai mei fraţi
Vărsam lacrimi necurmat;
De mila de la surori,
Plângeam cu multe sudori;
Dumneavoastră să vă fie
Tutulor, cu bucurie
Şi cu mare veselie,
Amin,
Doamne, Slavă Ţie!...

(Din Băieşti—Vâlcea)

N. I. Dumitraşcu

21.—*Impăraţii şi cu craii*
Fac cetăţile cu anii (aii).
Dar încă se mai nevoesc,
De mai tare le'ntăresc.
Nante, nante, minunate
Cu lanţuri de fer legate,
Ca moartea să nu-l găsească.
Iaca, moartea l-o găsit,
Prin codru plimbându-se.
Şi mi l'a întrebat:
—»Pe unde mi-ai umblat?«
Mi l'a luat,
Şi mi l'a trântit,
De iarbă 'n creştet i-a crescut.

(Nemţişor—Neamţ)

A. Moisei

CÂNTECE

417.—*Cucul cântă Vinerea*
Carol *trece Dunărea,*
Pe pod la Corabia
Impreună cu oastea.
Drept spre Plevna se'ndrepta.
Plevna e-o cetate tare
Unde Osman stă calare.
Frunză verde ş'o lalea,
Turcii pe Ruşi îi bătea.
Frunză verde iarbă mare,
Dar s'ajungă şi Curcanii......

† Stan Ţuţescu
Fost primar în Catanele-Dolj

418.—*Frunzuliță foi de nucă,*
Luncă, luncă, lunculiță,
Lovi-te-ar de-o brumuliță,
Să pice frunza din tine,
Să văd pe mândru când vine.
Pe potecă drept la mine.
Pica-ți-ar și lăstărelul,
Să văd mândrei testemelul,
Testemelul, verigà
C'ăla mi-a fript inimà.

Radu C. Ciupitu

Călinești-Teleorman.

519.—*Ici îi tină, ici îi glod,*
Ici mi-i bărbățelul mort;
Ș'am să-i vând ciobotelè,
Ca să-i pun prânzurilè!

(De la Zoița Constantinescu, pe când juca la nunta feciorului ei Leon).

J. O. Zugravu

Tuțcani-Covurlui

420.—*Cu gutui, cu gutui, cu alămâi,*
De când s'o dus Dumnealui,
N'am dat gură nimănui.
Iar asară 'ntunecat,
N'am cătat cui am mai dat.

Podu-Turcului-Tecuciu.

V. D. Gheorghiu

421—*De trei-zeci de ani îmi pare,*
De când mă chem fată mare
Cu grija de măritare.
Așteptam să mă'npețească
După legea creștinească,
Când cânii cu latratul,
Mă'nteți *cheptănatùl,*
Netezitul și 'mbrăcatul.
In ușa tinzei eșiiu,
Afară de mă uitaiu,
Flăcăii mă văzură
Și ulcior se făcură,
Inapoi se întorseră,
Degrabă 'n tindă intrai,
In oglindă mă uitai,
Mă uitai la nas, la gură,
Ierau toate pe măsură:
Nasul cât o pătlăgea,
Ochii ca de cucuvea,
Iar în ceafă,
Cât o scroafă.

[De la Ilinca V. Vintilă]

T. Gruceanu

422.—*Ce te legini codrule,*
Fără ploaie, fără vânt
Cu crăcile la pământ?
Foaie verde ș'o lalea,
De ce nu m'ași legăna
Dacă-mi trece vremea mea.
Iarna vine, vara'mi trece,
Și n'am cu cine petrece
Și frunzișul se rărește.
Plopule, frunzele tele
Cum zboară vântul cu ele,
Și cu dragostele mele.
Foaie verde măr mustos
Cât mi-i codru de frumos
Iarna putrezește jos.

423.—*Foaie verde d'un bujor,*
D'aș ști c'aș muri de dor,
Dadă, dadă, Lina mea,
Nici la toamnă, nici la iarnă,
Să fac fetelor să moară,
Nevestele să dea'n boală,
Dadă, dadă, Lina mea.
Foaie verde d'un bujor
Toată lumea vrea să mor
Să rămâe mândra lor,
Să rămâe s'o iubească,
Inima să-și răcorească.

Foae verde mărăcine,
Şi de-ar fi să mor ca mâne
Pe mândra mi-o iau cu mine;
Şi de-ar fi să mor ca az,
Eu pe mândra mea n'o las.
Dadă, dadă, Lina mea.
Şi de-ar fi să mor ca Joi,
Mândra mea n'o las la voi,
Şi de-ar fi să mor ca Luni,
Mândra mea n'o las pîn strini.

(Cules de la flăcăul Dancă I. Munteanu, din comuna Voiceşti, jud. Vâlcea)

Joan N. Popescu
Jnvăţător

424.—*Foae verde mărăcine*
Drag mi-i să trăesc pe lume
Frică mi-i că mor ca mâne,
Rămâne lumea de mine
Şi trage pământ pe mine.
Pământul este uscat
Toată lumea m'o uitat.
Pământu-i cu iarbă verde,
Trece puica nu mă vede.
Ş'am zis verde de aclaz,
Trage puica la năcaz;
Că şi eu destul am tras,
De-aş mai trage cât am tras,
Eu de tine nu mă las.
Ş'am zis verde de-anison,
Şcoală-te puică din somn,
Şi-mi dă guriţă că mor.
Că guriţa de la tine,
Mă usucă vai de mine.
Nu ştiu guriţa ţi-a fost arsă de sete,
Sau talia ruptă'n spete. (? N. R.)

(Auzită de la Petru Ioan] Pânceşti—Jud. Bacău.

425.—*Şi-am zis verde rug de mure*
De-ar fi drumul prin pădure,
M'aşi duce cu puica'n lume,
Dar mi-i drumul prin oraş,
Şi mă'ntreabă de ravaş.
Doi mă'ntreabă,
Trei mă leagă,
Pentru'n cal cu coama neagră
Mă'ntreba ce l'am făcut.
Eu le spui că l'am vândut
Dar banii ce i-ai făcut?
Eu le spui că i-am băut.
Dar cu cine i-ai băut?
Cu amanta de demult.
Ş'am zis verde iarbă neagră,
A cui eşti leliţă dragă?
A celui cu barba neagră
N'am crezut, n'am socotit,
C'a avea dorul sfârşit,
Şi dragostea isprăvit.

(Auzit de la I. Pohrib, Corod, Jud. Tecuci].

G. Buhuş.

426.— *I-ii!*
La crâşmă la făgădău,
Hop-zarai-za
Mă'ntâlnii cu socru-meu,
Hap-zarai-za
I-ii!
Socru meu aşa zicea:
Hop...
—Vino şi ea fata mea
Hop...
I-ii! *)
Că-ţi dau şese boi cu ea
Hop... *)
Şi avere cât îi vrea.
Hop...

*) «I-ii», care la cântat îşi are şi el partea sa de melodie (glas), stă tot la începutul a 2 versuri, iar «Hop-zarai-za» se repetă după fie-care vers.

— Să-mi dai șese peste șese
Fata ta nu știe-a țese;
Mame-i trebui țăsătoare,
Fata ta-i scurtă'n chicioare.
Trebui să-i pun cataligi,
Ca s'ajungă la tălchici!

427. — *Țese-un cot*
Fuga'n pod,
Țese-un lat
Fuga'n pat,
Țese-o pânză,
Mănâncă o vadră de brânză
Și-un cuptiori de malai,
Cât ar duce șepte cai!

Din Pătrăuți pe Suceava, cântat de flăcăi.

Al. Morariu

428. — *Frunzuliță de bujor*
De cine mie mi-i dor,
Nu pot spune tuturor;
Că mi-i calea depărcior
Și-mi vine leșin să mor.
Frunzuliță de bujor,
Nu fii soare pripitor,
Că mi-i neica călător.
Frunzuliță trei granate
Și mi-i călător departe;
Și-l arde soarele'n spate.
Mi-l călător peste Olt
Și-l arde soarele'n pept.
Frunzuliță foi de prun
Neica călător de drum,
Facă-l Doomnul un păun,
Si pe mine un sfânt Soare,
Să mi-l usuc din picioare.

De la Sevastița N. Gogoloș căt. Moli Gorjiu)

429. — *Foaie verde grâu mărunt*
Când te iau cu de-amărunt
Din creștet până'n pământ,
O sprinceană-ți face mult.
Alta mă bagă'n pământ.
Țaică sprincenile tele,
Cele lungi și supțirele
Ce le sui și le cobori....,
Ori n'oi vrea să mă omori?
Sprincene negre'ncrețite,
Ce-mi dă junghiuri și cuțite.

(Spus de C. S. Marinescu, Diosti-Romanați)

Șt St. Tuțescu

430. — *Frunzuliță pănușică*
Draga mamii frumușică,
Tot ți-am spus de mititică:
După tânăr să nu mergi,
De bătrân să nu te lași,
Cà tânărul te-a uscà,
Și bătrânul te-a cată.

Dela S. Patraș, Tereșeni-Bucovina.

J. E. Torouțiu

431. — *Leana foae măcieș,*
Duce-m'ași în târg la Eș. (*Iași*)
S'aud preoții cetind,
Clopotele răsunând,
Ulițile strălucind,
Voinicii pe cai mergând!...

432 — *Numai foaie ș'o lalea,*
Ștefane, Măria Ta,
Tu la Eș azi nu mai sta,
Ci mai vin' și pe la noi,
Să vezi Moscalu'n puhoi
Cum s'așază pe la noi
Și ne'ngloadă în nevoi,
In nevoi și sărăcie
Dumnezeu numai ne știe!!.....

Din Basarabia.

Unghcni-Iași *J. T. Popovici*

433 — *Frunză verde liliac*
Inimioara mea [1])
Mare-i satul eu nu'ncap,
Par'că sunt cu peri de drac.
Mă mir singur ce le fac,
Că nici pragul nu le calc,
Nici cămeşa nu le 'mbrac,
Nici păharul nu le beu,
Nici nevasta nu le-o ieu.
Şi sunt mâncat de streini
Ca iarba de boi bătrâni.
Şi sunt mâncat de duşmani,
Ca iarba de boi balani.

1) Aceste cuvinte să zic după fie-care rând.

Ş'atunci faci streinul frate,
Când a da din piatră lapte,
Şi străina sorioară
Când a pocni puşca goală,
Când a face plopul pere
Şi răchita micşunele
Ş'a mânca dracul din ele.
Când a face plopul nuci
Şi răchita mere dulci,
Ba atunci şi nici atunci.

(Culese din Pitirig Neamţ)

Grigore Vasiliu
Invăţător

O SAMĂ DE CUVINTE

421—438

Pentru d-l Al. Philippide: La întrebarea D-v din *Viaţa Românească* pe Decembrie trecut, răspund: In Ţepu, jud. Tecuciu, nu se află streini, iar satul numără cinci veacuri, după hârtiile vechi. Vorba *Român*, pe care am scris-o *Rumân* („Ion Creangă", II p. 226.), insemnează prea puţin *Român* ca naţionalitate; *Român=om=bărbat.* In *Şezătoarea. IX.* (1903) p. 30, scriam: *„Rumân*=om. Poporul zice: Ci rumâni scârboşi mai sunt şi jidanii iştia!". Femeia zice: *Rumânu' meu* (bărbatul meu), *Rumâni hăi!* (măi bărbate!). Femeile însă foarte rar zic şi *Rămân=barbat,* cred că după vr'o lege fonetică ce face şi din *sopon=săpun=săpân,* iar ca verb: *a săpuni* şi *a suponi.* Vorbele: *romăncă, româneşte* se aude rar, fiind înlocuite la prilejuri cu: *moldovancă* (creştină), *moldoveneşte* (creştineşte) ş. a.

Tudor Pamfile.

Amicul Traian Ştefănessu, crede (pag. 302 an II.) că eu nu ştiu ce scriu. Eu însă ştiu! Cuvântul turcesc *haram* însamnă *degeaba,* căci chiar expresia turcească *haram ghidi, haram gheldi* însamnă *degeaba a venit şi degeaba s'a dus,* şi se zice despre un lucru pe care l'am căpătat fără trudă şi-l cheltuesc fără folos.

Eu nu ştiu turceşte. Insă am întrebat pe un turc, şi mi-a zis că *de haram* se zice banul de furat, din care nici odată nu tragi folos,

iar cel câştigat cu muncă, se zice *halal* bani. Iar dictonul turcesc, mi l'a tradus cum îl ştiam şi eu.

Acum ce mai zici, efendi Traian!

Preot J. C. Beldie.

Săciu, un fel de gard viu, din capaci mari, făcut pe şanţurile viilor.

Malercă, poreclă dată femeilor rele şi ticăloase.

Câşă de un deget, ciuntă de un deget. Îi *câşă* la mâna dreaptă!

Coşcani, rădăcini rămase de la stuh.

Tarpàn, un fel de coase, cu coada scurtă, cu care se tae stuhul şi cânepa.

A aburcà, a ajutora pe cine-va să iee un sac în spate. „I-am aburcat desagii, ori sacul cu popuşoi (grăunţe)".

Culese de *M. Lupescu.*

Boşòlcă, umflătură. „Am făcut o boşolcă la mână".

Tăşulă / *Tăşulcă* } o cutie ori o batistă mare, plină cu bani. „Las' să beie, că-i plină tăşula, şi are de unde să plătească.

Buchèlişte, loc rău. „Are destulă buchelişte, dar nu se face nimic".

Cioatcă, o grămadă de oameni ce vorbesc ceva de samă, însă mai mult pe ascuns.

A înhaita, a întovărăşi. „S'o înhaitat vre-o 2-3 găinari şi de-acu nimeni nu se mai *stăveşte* cu găini".

A stăvi, a ţinea.

Gaşcă, loc de 'ntâlnire. „Le-am stricat gaşca—că am dat peste ei"

Modoran, unul ce spune vrute şi nevrute.

Ciofligar, unul sărac, dar îmbrăcăţel ca să arate că-i din neam mare.

Nemţişor—Neamţ.

A. Moisei.

GLUME, JITII, TACIALE.

68.— Mai îmbrăcat.

Un ţigan şi cu danciul lui, se duc într'o noapte după furat.... treabă veche! Nimeresc la un gospodar în cotineaţă.

Da era aşa pe la Bobotează, de crăpau ouăle corbului de ger,

Intră ei în cotineață, da românul șiret, îi prinde și nu le face alt-ceva nimic, de cât îi desbracă și îi lasă în pelea goală și le dă drumul, adică vorba ceia, îi face scăpata. Țiganul cel mai bătrân, vede o ață pe un gard și dă, ca să nu-se ducă cu mâna goala, o ia și se încinge cu dânsa.

Merg ei cât merg, da până la bordeiul lor, pe semne că era drum de făcut, nu șagă. Incepe să-i întețască gerul, acum fugeau bieții țigani de le pocneau ochii. Țiganul cel bătrân, își aruncă într'o vreme ochii la ficioru-său, care mergea în urmă zgribulit ca vai de el, și-i zice:

—Dita-mo, dă-te mai în dosul meu, că eu tot îs mai îmbrăcat.!

Jorăști—Covurlui. (Auzită de la mama)

Petru G. Savin.

69.— Luare aminte....

Acù', înlâmplându-se să moară o femeie leneșă—leneșă și săracă, femeile n'au avut cu ce s'o îmbrace, și au lăsat-o așa!....

A venit popa, de, ca la mort, și el, când o vede așa, ca să priceapă lumea care mai era acolo, ce va să zică *leneșă*, a 'nceput a citi cântând așa:

—»*Păn' s'o fierbe știru',*
Să faci firu'!
Din sărbătoare 'n sărbătoare
Să faci câte-o chiotoare.
Până-i da camașa gata.....
Să nu fii în pielea goală,
Barem atunci când îi muri!...
. . . .

Auzită de la louiță M. R. Dumitrașcu, din Boureni - Doljiu).

N. J. Dumitrașcu

70.— Cum ți-i buna ziua, așa-i și mulțămita.

Amu, ci-că o fost odată o vadană și avea o podoabă de fecior, da fudul, da leneș,—să-i tot cați perechea. Ș'apoi să-l chi văzut când eșea la gioc, ce mai meșteșug la umblat, par'că calca pe talgere! Numa dă! drept că saracu flăcău nostru mai mult cu straie de împrumurat dovedia. Noa! Halal de fecior, da de babă mai așa.

Așa se năcăjla mă-sa cu dânsu.

Vine el amu într'o sară, când a chi fost și aceia, de la gioc, rupt —nu de batae, da de foame.

—„Ira", mamucă, „da ce-oi mânca eu?"

—„Apoi, dragu mamuchii, iga al pe laiță o bucată de mămăligă

învălită în *cracu* ceal de ismană şi dă! saracu, poate-i vrea s'o *ungi* cu ceava, apoi ia frumuşel opaiţu*) de pe prichici, dă mucu la o parte şi întinge în oloi!...

Al. Morariu

(Din Pătrăuţi pe Suceava).

71.—Oul de cal.

Venind un ţigan în sat, văzu pe un ogor mulţi bostani. Neştiind el ce-s aceia, întrebă pre un ţăran. Ţăranul viclean îi răspunse, că sânt ouă de cal. Uimit întrebă ţiganul: „Da cum iese dintr'însul un mânz? Ţăranul îi răspunse: „Ia-ţi un bostan, suie-te cu el pe vârful dealului, şi şezi pe el o săptămână!". Ţiganul luă bucuros un bostan şi se duse să facă după spusa ţăranului. 6 zile şezuse el pe bostan. În ziua a 7-a trecu pe acolo un boer şi văzându-l pre ţigan îl întrebă: „Ce faci acolo cioară?" „Ia clocesc şi eu un ou de cal, ca să-mi iasă un mânz," răspunse ţiganul. Boerul se mânіă, crezând, că-l ia în batjocură şi zise vizitiului: „Mergi şi fugăreşte cioara de pe bostan!" Vizitiul fugări pe ţigan de acolo. Bostanul însă se lunecă şi fugi la vale. Pălind într'un copac se sfărâmă. Sub copacul la care se sparse bostanul, dormea un epure şi fiind că-l păli bostanul pre epure, apucă la fugă. Văzând aceia ţiganul, începu a plânge şi a fugi după epure, zicând: „Iaca mânzul, iaca mânzul".

Auzită în Vicov de sus (Bucovina)

P. Cârstean.

72.—Popa şi Paştele.

Pe vremea de demult, ca pe-atunci, era un popă. Dar popa aista se vede, că nu prea ştia nici ciaslovul, nici *pisaltichia*, aşa bine.

De la o vreme, oamenii încep a-l întreba:

—„Dar bine părinte, când avem Paştele?".

—„Mai avem taică, mai avem. Când o fi, am să vă dau eu de ştire".

Ş'aista-i era răspunsul pentru ori care-l întreba.

Intr'o zi, mergând popa, nu ştiu cum, prin sat, iată că zăreşte nişte corji de ouă boite. El, pe loc, incepe a striga cât îi lua gura:

—„Mă, să ştiţi mă, că astă-zi avem paştele, mă!".

Auzită de la moş Şt. Racoviţă—Hogiu, Ţuţcani-Covurlui.

J. O. Zugravu

*) Opaiţul era pe atuncia un hârb cu muc de petecă şi cu oloi de Jâr,

73.— La muştruluealĂ.

—Fă, ţigăne, stânga 'mpre!
—Iaca *una*, Domnulè,
—Fă, ţigane: *Jur*!
—Dacă mă'njuri, plec acasă.

74.— Ront!

Ţiganul de santinelă. Vine rondul:

—Rontule, rontuleţule, nici în coa, nici în colo; da nici pe loc să nu stai, că să fiu al dracului de nu te-oi împuşca.

(Auzite de la dănciucul Piţigoi Dumitru, ţigan cu cortul din Balota—Dolj)

Şt. St. Tufescu

75.— Ce nu trebue să ştie femeia?

Şi era o babă şi un moşneag. Ei, de când au înplinit 50 de ani de când se luase, *«s'au iertat»*. Şi într'o zi, ce-i vine în gând babei, întreabă pe moşneag:

—„Măi moşnege, iacă noi ne-am iertat şi doar ne pregătim sufletele pentru moarte, pe care o aşteptăm din zi în zi. Ia spune-mi tu sărutat-ai pe cine-va mai înainte de-a ne lua amândoi?

—„Dă, măi babo, D-zău m'o erta, dă, iaca am sărutat pe una, şi am spus de asta părintelui, mi-o dat canon şi m'o ertat, da iacă ţie nu ţ'am spus-o. Şi moşneagul zicând aceste, oftă din fundul inimii.

Şi'n inima babei s'o născut o ciudă îndată, şi unde nu-şi stuche în palme şi trage o pereche de labe moşneagului:

Iacà.... dacă tu nu o sărutai pe aceia atunci, puteai să mă mai săruţi odată după ce ne-am iertat".

Şi moşneagului i-o dat lacrimi pe obraz şi s'o dus la nepotu-său şi i-o zis:

—„Dragă nepoate! o vorbă să-ţi spun şi apoi să mor: *să nu care cumva să-i spui femeei că ai sărutat pe alta înaintea ei, că-i naşti ciudă 'n inimă, ş'apoi......*

Şi de atunci şi până azi, o rămas vorba moşneagului celuia şi nepot de nepot al lui o scriu şi aicea.

Pr. Jon C. Beldie.

76.— „Tatăl nostru" ţigănesc.

—„Măi Faraoane, ştii tu „Tatăl nostru"? îl întrebă popa pe un ţigan.

— „Ştiu mâncate-aş, da pă hăl nostru, pă hăl ţigănesc.

— „Atunci spune-l pe acela.

Şi ţiganul începu:

»Tatăl nostru
'N podu' vostru
Ţine iapa de căpăstru;
Care eşti în ceri,
N'o mâncat d'halaltă eri,
Hie'n voia ta,
Că nici mâne n'a mânca;
Lemne 'mpleticite,
Chicioară pârlite,
Ilăe tocite,
Şi guri hămisite«.

G. Alvirescu-Sadoveanul.

CRONICA

Pomenirea lui Ion Creangă

Ziua de 31 Decembrie, a trecut fără ca să-şi poată vedea strânse la un loc, încălzite de amintirea sfântă a marelui povestitor şi dascal, inimile tinerimei scolare, împrăştiate pretutindeni, de sărbători. Din această pricină, mulţi vor fi căutat să-şi ridice în sufletele lor numai, altarul pe care să-şi pună prinosul curat, cerut de datorie şi judecată dreaptă. Această mulţămită adusă în taină, de multe ori este mai bine primită!

Tot aşa vor fi făcut şi acei ce-au cunoscut, ce-au ascultat şi s'au folosit din vorba şi slova lui Creangă.

In Bucureşti, societatea culturală „Miron Costin" a comemorat această zi, printr'o conferinţă a d-lui I. Gheorghiu, student în litere, citiri şi muzică. Se scrie că s'au strâns şi bani pentru mărirea fondului. deschis de această revistă[1]). Acelaşi lucru şi la societatea „Ion Creangă", unde a vorbit d-l M. Iliescu.

Despre comemorarea ieşenilor, la mormântul care păstrează sub crucea de lemn, rămăşiţele pământeşti ale lui Creangă, vorbeşte d. A. C. Cuza în „Neamul Românesc" V.—8. S'a făcut slujbă la biserică şi panachidă la mormânt, pe care s'a aşezat o coroană. Au vorbit d-nii I. S. Ionescu, V. Bogrea, C. Ifrim şi V. Todicescu. Elevii seminarişti au cântat. Mai departe, d-l A. C. Cuza, publică câte-va amintiri despre Creangă.

Comemorare s'a făcut şi în Cernăuţi şi alte oraşe bucovinene, de către localnici şi scriitori din ţară, cari s'au înturnat apoi la Tg. Neamţ.

Câte-va reviste şi gazete au avut articole; însemnăm pe d-nii N.

1]. In timpul din urmă am primit darea de seamă şi pomenitul obol cărora le vom face loc în No. viitor.

Iorga, I. Slavici şi M. Sadoveanu, cari au adus zări nouă în privinţa condeiului şi sufletului, nepătruns încă, al lui Creangă. Ba şi o gazetă, al cărei patron a *«refusé»* foaia de înscriere pentru chipul lui Creangă în Bârlad, şi-a avut articolul de zi mare, se înţelege, neiscălit.

„Luceafărul" din Sibiu, pe Ianuarie, e închinat lui Creangă.

Dintr'un sat oltenesc primim:

«La 31 Decembrie 1909, s'a făcut pomenire despre Ion Creangă şi la „Societatea de cetire" *din Panaghia, judeţul Doljiu. In faţa membrilor societăţii şi a altor săteni strânşi în acest scop, d-l P. Danilescu le-a vorbit despre* „Ioan Creangă şi opera sa". *Studentul G. Parpală în urmă a ţinut o conferinţă, despre* „Originea istorică şi legendară a satului Panaghia". *Fiind şi noaptea anului nou, 1910, s'a petrecut în localul* societăţei, *până la ziuă».*

---

* *Un calendar, nu-i deajuns să aibă numai partea calendaristică; el trebue să mai cuprindă pentru cei cărora se îndreaptă, zugrăvirea anului trecut, cu judecarea întâmplărilor de seamă şi cu învăţămintele ce se pot trage. Mai trebue ca să cuprindă literatura potrivită de petrecere şi o parte educativă. Vom avea nu un calendar pe an, ci mai multe, după ţintele ce urmăresc şi cele mai proaste vor fi cele ce vor fi date ca cuprinzând totul şi îndreptându-se tuturor.*

Calendarul „Bibliotecei folcioristice" *are părţi bune; printre altele, ne arată chipurile unor tineri culegători de literatură populară; se înţelegè, înaintea acestora sunt alţii, cari, chiar fără multă rugăminte, trebuesc arătaţi; apoi, un izvod de câte-va culegeri, povestiri poveşti, cântece şi gâcitori. Descântecele şi credinţele, se culeg în reviste speciale şi trebuie multă băgare de seamă la publicarea lor în lucrări educative.*

Avem un bun început, greu de urnit, care face multă cinste d-lui P. Danilescu, întocmitorul acestui calendar şi mi se pare şi d-lui Şt St. Tuţescu.

* *Institutul* „Minerva" *scoate din operile lui* Ion Creangă *Ediţia II-a (pe cotor: III)—adevărat: Ed. II-a a ediţiei II—, cu preţul de 1.50 (şters şi înlocuit cu 2.00).*

* *In* Neamul românesc literar. II.—1, *o poveste,* Vulpea şi Lupul *culeasă d.* P. Sergescu, *un şir de păcăleli ale vulpei, amestecături de mai multe lucruri greu de legat împreună.*

* Foaia Poporului, 6. *din Cernăuţi, ne aduce pe lângă o retipărire a* „Irozilor". *din colecţia V. Vasilescu, trei ilustraţiuni, înfăţişând colindătorii cu* capra *şi* buhaiul.

* *Intre d-nii* Artur Gorovei *şi* T. Speranţă, *neînţelgeri în privinţa lui* „Frunză verde" *în* Noua revistă română. *Al doilea articol al d-lui S. n'aduce, nimic nou, ci rezumează ce-a zis d-sa şi ce-a răspuns d. G. La urmă* se plânge *că d. G. i-a imputat o oare-care „uşurinţă" în deslegarea unor chestii grele. D-l S. răspunde foarte* paşnic *d-lui G: „Se vede că n'a cetit articolul în întregime, ori n'a avut când* [ou ce? N. R] *să-l înţeleagă".*

* N. Mateescu: Poveşti alese, partea I-a, Vălenii-de-munte. *Tiparul care ne poartă atâta dragoste şi ne dă atâta loc, aduce în colecţie 7 poveşti din cari cele 4 d'intâi scoase din „Floarea Darurilor" An. II iar a 5-a din* Neam. Rom. lit. An. I. *Felul cum scre d Mateescu mai bine, interesează prin amănunţimea şi mulţimea informaţiilor. Frânturile de sintaxă populară, nu le aşază în tot-*

deauna în chip fericit. Poveștile și cu deosebire proza d-lui Mateescu, când culege de unde trebue și ce trebue, sunt prețioase bucăți pentru folclor; literatură, mai puțin

* D. Dr. Em. Elefterescu *ne vestește că lucrează la* „Calendarul istoric al tradițiunilor și credințelor poporului român pe 1911".

P.

* „Viața agricolă", *revistă lunară, scoasă de soc. agronomilor din țară; redacția și administrația, strada Grigorescu No 5, București.*

Revista aceasta, care strânge într'un mănunchiu tot ce țara are mai destoinic întru răspândirea științelor agricole, era de mult așteptată, și a venit când trebue.

In ea găsim și o samă de cuvinte vechi și provinciale *întrebuințate de țaran în graiul său privitor la pământ și plugărie.*

Ii urăm trai îndelungat și împlinirea țintei pentru care e menită.

Abonamentul e de 12 lei pe an.

A. G. Lupu.

Poșta Redacției.

G. Gr. Sih.—Articolul d-v. destul de interesant, nu se potrivește cu revista noastră care publică numai literatură populară Adresați-vă la „*Câmpul*". Ceea ce spune moșul despre Ion Creangă ar fi bune dar ele sunt prea cunoscute. Așteptăm cu plăcere material de care vedeți că publicăm.

P. S.-Urz.—Povestea d-v. mai are două înainte. Așteptăm până atunci material diferit.

Poșta Administrației

A. Is. Rom.—Din No. 1 avem prea puține numere: de aceia, așteptăm întăi abonamentul prin poștă.

Un dascal Bucovinean.—Asemenea pentru cărțile înșirate pe copertă.

Cărți primite la redacție.

Fabule alese (Gh. Asachi, I. E. R., C. Bălăcescu și A Donici) Partea I-a, Vălenii-de munte, 40 bani

Despre căsătorie de D r. Em. Elefterescu, Ed. II Mușcetești Argeș, 1909 (fără preț; se vinde în folosul „Gazetei Țăranilor].

Petale, versuri de G. V. Botez-Gordon, Iași 1909, 1 leu, 50 b.

*Trei cuvântări parlamentare (*două în chestia muncitorilor și una în chestia agitațiilor evreești*)* de N. Iorga, Vălenii-de-munte, 1910, 15 b.

Din „Biblioteca populară Socec" *:*

Povești franceze de V. Caraivan,

Granițele sănătății sufletești și nebunia de D-r Duscian.

Maica Melania de N. N. Beldiceanu.

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaţilor, cetitorilor şi prietenilor revistei **„Ion Creangă"** *pentru strângerea fondurilor :*

„CUZA-VODĂ"

	L. B.
Suma adunată — — — — — — — — —	62.75

BUSTUL LUI ION CREANGĂ ÎN BÂRLAD

	L. B.
Suma din urmă — — — — — — —	297.20

Foaia No. 47, încredinţată D-lui N. T. Popp, Deputat de Dolj : Obolul Domniei-sale — — — — — — — — — — — — 20.00

Foaia No. 32, încredinţată d-lui G. Ghiţulescu, Tecuci: Gh. Ghiţulescu, Elena T. Pamfil, câte 50 b.; V. Davidescu, P. Popovici, Ecaterina Ghiţulescu, Aglae Davidescu, C. Ştefănescu, C. Neniţa, Eugenia Ghiţulescu, Olga Ghiţulescu, Alice Davidescu, Ioana Popovici, N. Davidescu, I. Davidescu, câte 20 b.; I. Radovici, Maria Ionescu, Ecat. Stoicescu, Pr. I. Mândru, V. Mândru, M. Popovici, Iordache Popovici, L. Hrisante, Gr. Aldea, C. Lupaşcu, N. Caravia, I. Davidescu, Elena Davidescu, Gică Davidescu, I. şi Elisabeta Nămăianu, câte 10 b. — — — — — — — — — — — 5.00

D-na Elena Niculiţă-Varonca, Mihalcea, Bucovina, Obolul domniei-sale, 14 lei; se scad 10 b. cheltueli — — — — — — 13.90

D-l Gustav Weigand, profesor la Universitatea din Lipsca; Obolul domniei-sale — — — — — — — — — — — — — — 10.00

Foaia No. 4 încredinţată Tipografiei »Moderna« Bârlad: G. Caţafani, M. Budişteanu, câte 1 l.; V. Radu, A. Budişteanu, G. S., A. H. Ioan, V. Antonescu, M. Iacob, T. I. Cruceanu, M. G. Săvescu, C. T. Andarache, D. T. Andarache, G. Andarache, Veronica M. Săvescu, câte 20 b.; T. Cojocaru, A. Munteanu, N. Iosipescu, Gh. Gheorghiu, I. Iacomi, Dimitrescu-Demion, câte 10 b.; Frumuzache Cumpănici, 50 b., Margareta Budişteanu 30 b. — 5.80

Total — — 351.90

(Va urmă)

Anul III.—No. 3. **Martie, 1910.**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fârțănești-Covurluiu), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), P. Herescu (Găinești-Suceava), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Goleștii-Badei, Muscel), A. Moisei (Nemțișor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu, (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropceni-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova,) C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tuțescu (Bălota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

Casa lui Ion Creangă din Humulești, după o fotografie de azi, comunicată de G. A. Cosmovici.

CUPRINSUL:

REDACȚIA:
T. Pamfile, Strada Țarigrad.

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Zorleni (Tutova).

BÂRLAD

EXEMPLARUL:
In țară . . . . 40 bani
In străinătate . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL:
In țară . . . . 5 lei
In străinătate . . . 6 „

Un număr vechiu 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI „MODERNA"

INŞTIINŢĂRI

După cum se vede, revista **„Ion Creangă"** *şi-a mărit cuprinsul cu* **4 feţe;** *aceasta este răsplata ei cea dintâi pe care o face celor ce-o ajutoră.*

Mai sunt încă multe de făcut; toate acestea stau în mâna întemeietorilor, abonaţilor şi cetitorilor acestei reviste şi numai în mică parte în curata noastră sârguinţă.

Rugăm cu toată stăruinţa pe abonaţii noştri să ne achite abonamentul, singurul mijloc de traiu al revistei. Plătindu-ne datoria, ajutoră chipul de a putea culege înţelepciunile poporului.

Rugăm pe abonaţii cari îşi schimbă domiciliul, să ne înştiinţeze, spre a nu suferi întreruperi şi a nu face în urmă cereri că n'au primit revista. „Ion Creangă" se trimite regulat în primele zile ale fie-cărei luni.

Cererile de abonament vor fi însoţite de plată. Nu mai trimitem revista pe credit.

Cine ne face cinci abonamente şi trimite banii, al său va fi gratuit

---

Redacţia

Roagă pe toţi colaboratorii acestei reviste, să trimită material cât de mult şi cât de felurit, scris ceteţ şi pe o singură faţă a hârtiei. Asemenea, pe o foae, să nu fie lucruri amestecate.

Anul III.—No. 3. **Martie, 1910.**

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA: T. Pamfile, str. Țarigrad BÂRLAD | ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Zorleni (Tutova) | ABONAMENTUL ANUAL: In țară . . . 5 lei; In străinătate . 6 «

19.—Casa lui Ion Creangă din Humulești, după o fotografie de azi, comunicată de G. A Cosmovici.

O SCRISOARE [1])

Iași, 1886, Octombrie 8/20.

Iubiților confrați, inteligenților și activi studinți mě închin cu sănătate! Scopul înființărei „Biblioteca poporală Bucovineană" vě este nobil din toate punctele de vedere, și mai ales din acel al desvoltării simțului național, atât de moleșit și amenințat a se pierde în secolul nostru materialist, egoist și sărăcăcios de fapte mari și nepieritoare de care s'au bucurat Românii în trecutul lor glorios!

Mergeți curagioși înainte pe această cale, și să dea D-zeu, ca tot tineretul Român studios de pretutindene, să vă poată imità!

Iubiților Confrați

Dintre „poveștile poporale" scrise de mine, aveți voe a retipări oricare veți crede-o potrivită pentru ajungerea scopului urmărit de D-voastră. Și sunt prea măgulit și mândru de cinstea, ce mi-ați făcut de a mă numărà, și pe unul ca mine, între „scriitorii noștri cei mai renumiți". Dar fie și cum ziceți !.... Politeța oamenilor bine crescuți nu are margini.

Vě salut cu dragă inimă și vă îmbrățoșez frățește!

Jon Creangă.

N. B. Vě mulțemesc din suflet pentru cele trei broșuri!

Jon Creangă.

---

1). *Părintele exarch Victor Zaharovschi, paroh în Mahala, a editat în anul 1886 câteva broșuri poporale sub titlul: „Biblioteca poporală Bucovineană". Voind să tipărească în „Biblioteca" aceasta și unele povești de ale lui Creangă s'a adresat acestuia cu rugămintea ca să-i încuviințeze retipărirea din scrierile sale. La scrisoarea D-sale Creangă i-a trimis următorul răspuns, a cărui original se află în posesia părintelui Zaharovschi.*

(Junimea Literară, VII.—1. p. 19).

DESPRE „ION CREANGĂ"

Dintr'un răvaş:

»*Cred că vă interesează că peste puţin va apăreà* „Harap Alb" *în* »*traducere nemţească şi cu tălmăciri*«.

»*Felul cum dirijaţi revista d-voastră, află toată aprobarea mea. Aş* »*dori însă să se publice din când în când şi lucrări despre terminolo-* »*gia agriculturei, lăptăriei, a ţesutului, etc. etc. din diferite ţinuturi,* »*care pentru noi filologii ar fi de mare folos*«. 1)

G. Weigand.

POVEŞTI

21.—Ionică făt-frumos.

A fost odată ca niciodată, a fost un om şi cu o femeie. Şi oamenii iştia n'aveau copii. Din pricina asta erau tare mâhniţi căci este o vorbă: unde nu-i copil la casă, acolo nu-i nici o bucurie. Au făcut ce i-au dus capul, câte descântece auziau le făceau, ce burueni auziau că-s cu leac, le luau, doar-doar s'ar milostivi Dumnezeu şi-i va dărui cu un copilaş care să le bucure măcar bătrâneţele, dar degeaba, în zădar. Intr'o zi, numai ce se pomenesc oamenii iştia că vine la dânşii un călugăr, da' călugărul aşa de bătrân că-şi ridica genele cu cârja ca să vadă. Din una din alta i se jeluiră şi lui că n'au copii şi-l întrebară şi-i cerură şi lui sfatul, iar călugărul le spuse:

—Eu v'aşi putea învăţa ce să faceţi, ca să aveţi nu un copil, ci doi dar dacă vă învoiţi să-mi daţi şi mie unul de suflet. Şi omul şi femeia se învoiră la vorbele călugărului, iar călugărul le dete o buruiană zicând femeii:

—Ţine buruiana asta, să o ferbi şi să beai zama; şi pe urmă ce a fi îi vedea.

Şi care nu le fu bucuria, care nu le fu mirarea, când femeia după puţină vreme se simţi însărcinată! După nouă luni dădu naştere la doi dolofani de băeţi frumoşi şi sănătoşi, de-ţi era mai mare dragul să-i priveşti.

S'a bucurat omul, s'a bucurat femeia, s'au bucurat neamurile, şi s'au pus pe petrecere măi tată de nu se mai sfârşiau. Dar fiind-că totul în lume are sfârşit şi petrecerile ieste au avut. Băeţii creşteau şi în trup şi în minte, de ce creşteau se făceau mai frumoşi, mai mintoşi. Da o-

1) *La rândul nostru rugăm pe colaboratori să îndeplinească această dorinţă.*

mul și cu femeia să-i mănânce din ochi de dragi ce le erau nu altceva.! Veni vremea să dea pe băeți la școală și fiind-că vedea că băeții se trag la carte, îi dădu la școală. Băeții erau cuminți nevoe, iar la carte îi întrecură pe toți de sama lor, și părinților le creșteau inima de bucurie că i-au miluit D-zeu cu așa odoare, frumoși, deștepți și cuminți. Dar pesemne unde-i fericirea multă, nu se poate, trebue să fie și scârbă. Așa și cu oamenii iștia. Intr'o zi cum veneau băeții de la școală, iaca că le ese înainte un călugăr bătrân, bătrân și calare pe o iapă albă cu trei picioare.

—Măi băețași, să spuneți lui tată-tău și mătii că le-am spus eu ca să-mi dea *juruița* [1]) ceia.

—Bine, moș călugăr, le-om spune. Și băeții de cuvânt. Cum ajung acasă și încep: —Iaca tată, iaca mamă, ne-am întâlnit cu un călugăr și ne-a spus să vă spunem ca să-i dați juruita ceia. Da oamenii noștri uitaseră de daravela cu călugărul și acuma nici nu-i tăiară prin cap măcar, ci le spuse băeților: —Dacă va mai întreba să-i spuneți că am uitat ce juruită să-i dăm, să vie el să și-o ea".

Băeții adoua-zi când se duc iar la școală, iaca și călugărul înaintea lor.

—Ați spus, măi băeți?

—Am spus moș călugăre.

—Ei și ce v'a spus? intrebă iar călugărul.

—Ei, ce să ne spue, ei, cică au uitat de juruită, să vii matale să ți-o ei!

—Așa v'a spus măi băeți? îi întrebă iar călugărul.

—Așa moș călugăre, ziseră băeții.

—Apoi tu măi băete să le spui că mi-am luat ce mi-au făgăduit, zise el unuia dintre ei, iar pe celălalt îl înșfăcă, îl aruncă deasupra epei celei albe și se făcu nevăzut cu băet cu tot. Celălat băet rămas singur se duse acasă plângând și spuse cum călugărul de eri a luat pe frate-său cu el și s'a făcut nevăzut.

Iiiiii! Tocmai acum și-au adus aminte oamenii ceia de juruita călugărului și cine a fost călugărul. Plânseră ei ce mai plânseră, dar de la o vreme se mai »*ogoiră*«[2]) căci vezi d-ta: făgăduiala dată îi datorie curată, și apoi unde să-l mai găsească pe călugăr vorba ceia: „Prinde orbul, scoate-i ochii". Ce mai la deal la vale, așa le-a fost împăcăciunea și s'a mântuit. Bine era să fi fost doi, dar era mai rău dacă nu era nici unul; așa se mai mângâeau bieții oameni și-și cătară de treabă încetul, cu încetul, uitând pe Ionică, că așa-l chema pe băetul ce-l luase călugărul.

1) Juruită; făgăduială, promisiune.

2). Ogoiră; liniștiră, potoliră.

Călugărul duse pe Ionică în curţile lui, că doar călugărul ista avea nişte curţi în mijlocul unor pustietăţi. Dacă îl duse pe băet, îi dădu voe să umble prin toate odăile căci îi dădu toate cheile pe mână. Numai de la o odae n'avea cheia şi nu ştia ce să fie înăuntru şi tare ar fi vrut să ştie. Intr'o zi călugărul îl puse să-i caute în cap şi aţipi niţel. Cum îi căuta în. cap, Ionică numai ce dădu peste o cheiţă mică, mică legată de trei fire de păr. Incet să nu-l simtă călugărul, Ionică luă cum putu cheiţa şi după asta călugărul dormi ce mai dormi, se trezi, îşi încălecă iapa cea albă cu trei picioare şi plecă în lume cum îi era obiceiul. In urma lui, Ionică se duse întins la odaia de unde n'avea cheia, puse cheiţa în broască şi descue. Când se uită el ce să vadă?

Pe trei cruci şedeau răstignite trei zâne frumoase cum nu mai văzuse Ionică. Zânele cum îl văzură îi ziseră:

— Dumnezeu te-a adus Ionică făt-frumos, scapă-ne de aici, căci şi noi mult bine ţi-om prinde.

— Da cum, şi de ce staţi aici? le întrebă Ionică.

— Ehei, Ionică făt-frumos, oftară zânele, nu stăm noi de bun cheful nostru aici. Călugărul ne ţine aici cum ne vezi, şi ne dă cu pumnul peste nas, de ne bea de la fie-care, în fie-care dimineaţă câte o ceaşcă de sânge. Dar scapă-ne Ionică mai degrabă, dă-ne drumul, căci şi noi mult bine ţi-om prinde odată şi odată, căci vorba ceia: Deal cu deal se ajunge dar mite om cu om!

Ionică bun cum era la inimă le dădu frumuşel jos de pe cruci unde erau ţintuite şi zânele cum atinseră pământul se făcură şi mai frumoase şi mai chipeşe.

Drept răsplată, îi dădură fie-care câte un fir de păr lui Ionică zicându-i:

— Ţine Ionică făt-frumos firile istea de păr. Ce-i gândi, numai freacă-le puţin, gândeşte la noi şi ţi se va îndeplini. Apoi zâna cea mai mai mare îi mai dădu o perie:

— Ţine şi peria asta Ionică făt-frumos, poate ţi-a folosi la ceva. Când vei arunca-o, în locul unde a cădea se va face o pădure mare şi deasă, cum îi şi peria.

Zâna cea mai mijlocie îi dădu şi ea o cute:

— Ţine Ionică făt-frumos şi cutea asta. Poate ţi-o folosi la ceva. Pe locul unde-i arunca-o se va ridica un zid de piatră gros şi înalt până la cer.

Zâna cea mai mică îi dădu şi ea un ac.

— Ţine Ionică făt frumos şi acul ista, poate ţi-o folosi odată la ceva. Pe locul unde îl vei arunca se va face un lac adânc fără fund şi ori-cine va intra într'acest lac şi de ce va merge, de ce lacul se va face mai lat şi mai fără margine.

Ionică le mulţămi din toată inima, îşi strânse darurile, iar zânele îşi luară drumul spre ţara lor. In urma lor Ionică se gândi: Acu eu am dat drumul zânelor, dar când a veni călugărul oare bine mi-a fi? Ia mai bine să mă duc şi eu în lume, că lumea-i mare şi-oi încăpea şi eu. Şi plecă Ionică făt-frumos la drum, încotro nici el nu ţi-ar fi putut spune.

In urma lui iaca şi călugărul. Când îşi văzu curţile cu uşile *»vraişte«*[1]) nu ştia ce să creadă. Strigă pe Ionică. Ehei! Ionică sireacu' pe unde-i sticleau acum ochişorii. Călugărului îi trăsni prin cap o comedie da tot nu credea şi se duse se vadă cu ochii. Când se uită el în odaia zânelor i se muiară picioarele! Acu se dumeri călugărul nostru. Puse mâna la cap, cheia nu. Acu pricepu el ce trebuşoară îi făcuse Ionică şi nu mai stătu mult la gânduri îşi încălecă iapa cea albă şi cu trei picioare şi la drum.

Da Ionică cât timp călugărul se tot *mocoşia* prin cele odăi căutându-l, mersese ţeapăn. Dar ori cum, ce-i pe jos, pe jos, ce-i calare, călare, tot mai mult spor are, aşa că călugărul îl ajunse pe Ionică de-l vedea cât pumnul în zare. Dar şi Ionică îl simţi şi aruncă peria! Când îşi aruncă el ochii în urmă, thea! era măi tată o grozăvenie de codru de te înfiorai!

— „Bun" îşi zise Ionică şi o luă şi mai repede la picior. Călugărul nu dădu înapoi, Doamne fereşte! Merse deadreptul şi cu mare nevoe eşi şi din codrul ista. Da ce-a făcut, ce- adres, iapa îşi rupsese un picior, şi rămăsese numai cu două. Iar îl zări pe Ionică, călugărul, cât un pumn în zare, dar şi Ionică îl simţise şi aruncă cutea. Theaaa! Unde nu se ridică un zid ca acela, până în 'naltul cerului.

— „Bun lucru ş'aista", îşi zise Ionică şi merse mai departe. Ce făcu, ce drese călugărul, că eşi şi din nevoia asta, dar acum iapa îşi rupse şi celălalt picior, de rămăsese numai cu unul. Şi aşa cum era iapa, călugărul tot îl zări pe Ionică cât un pumn şi zoria vârtos să-l ajungă. Ionică aruncă acul, şi unde nu se făcu un lac de cum nu mai fusese pe locurile acelea. Călugărul intră în apă şi goană. Dar de ce mergea, de ce în urmă lacul se strângea şi înainte se lăţea. De la o vreme, iapa a ostenit şi s'a înnecat cu tot cu călugăr iar Ionică mulţămi lui D-zeu că a scăpat, că de-l prindea călugărul, apoi numai bine nu-i era.

Mai merse ce merse Ionică făt-frumos şi ajunse la o curte de împărat. Stătea şi el la poartă, când iaca îl văzu grădinarul.

— Ce şezi tu aicea măi băete? îl întrebă el.

— Apoi ia aşi vrea să mă bag şi eu slugă şi dacă-i fi bun dumneta şi ai stărui să mă primească, mare pomană ţi-ai face, că-s şi eu un biet copil orfan şi năcăjit.

---

[1]). *Vraişte: deschise în lături.*

—Cum nu, se poate măi băete. Chiar eu iaca am nevoe de un om în grădină. Te pricepi tu la florărie?

—Nu mă pricep dar deprind eu cu timpul, zise Ionică şi grădinarul dacă-l văzu aşa desgheţat îl luă slugă la dânsul. Ionică se purta îmbrăcat rău, rău de tot, ca o slugă ce era şi afară de asta îşi puse şi o beşică de bou în cap de-şi ascunse pletele, aşa că par'că era chel.

—Cum te chiamă pe tine măi băete? îl întrebă grădinarul.

—Cum să mă cheme, Chelban, să ertaţi, zise Ionică.

—Măi Chelbane, să te porţi bine măi şi să fii harnic, îl sfătui grădinarul. Iaca mâne sară am să mă duc la o petrecere. Da tu să bagi de samă să nu strice cine-va florile, m'ai auzit?

—Am auzit, îi zise Chelban. Şi a doua zi înspre sară grădinarul plecă. Se duse şi împăratul şi luă şi fetele, la petrecerea ceia unde se dusese şi grădinarul. Da împăratul ista avea trei fete. Cea mai mică ce i-a fi abătut, că nu voi nici în ruptul capului să se ducă la petrecere şi rămase acasă. Dacă rămase acasă, mai pe seară eşi în balcon, şi balconul era cu faţa spre florărie. Ionică făt-frumos cum o văzu pe fata împăratului o şi îndrăgi. Doamne, gândi el, să fie să am eu acum un cal negru ca corbu şi nişte haine de viteaz, ce m'aşi mai plimbà prin faţa fetei de împărat—şi îşi aduse aminte de firele de păr de la zâne. Ia să le încerc, şi cum le frecă pe loc se făcu înaintea lui un cal negru ca corbul, cu haine, cu tot ce trebue pe dânsul.

—„Bun lucru" îşi zise Ionică; strânse firile de păr, îşi îmbracă hainele, îşi scoase beşica din cap de dădu drumul pletelor, încălecă calul şi-i trase o plimbare prin faţa fetei de împărat! Fata cum îl văzu îl cunoscu, dar nu zise nimic; de atunci însă Chelban îi intră în inimă. Ionică frecă iar cele trei fire de păr şi peri şi cal şi haine de par'că nici nu s'ar fi pomenit de aşa ceva. Işi îmbrăcă iar sumanul lui cel rupt îşi puse beşica iar în cap şi se puse să doarmă.

A doa zi vine grădinarul.

Când vede el grădina în aşa hal, când vede florile calcate şi pe Chelban nicăirea, îşi puse mânele în cap.

—Măi Chelbane măi, îl strigă grădinarul.

—Aud cucoane.

—Bine măi păcătosule ce râs îi aice măi? Aşa ai păzit tu măi? Cine a fost aici?

—Nu ştiu cucoane că eu am dormit.

—Bată-te-ar mama lui Dumnezeu prostule şi somnorosule. Şi se apucă bietul grădinar de drese cum putu grădina şi făcu trei buchete de flori de le duse la fetele împăratului cum le ducea în fie-care dimineaţă.

Mai trece câte-va zile, grădinarul se pregătea să se ducă la altă petrecere şi-i spuse iar lui Chelban:

— Măi Chelbane măi, eu mă duc iar la altă petrecere că se duce şi împăratul cu fetele, da tu să bagi de samă şi să nu mai găsesc cum am găsit data trecută grădina că te fură sfântul, ai auzit?

— Am auzit, îi răspunse Chelban.

Plecă grădinarul. Impăratul plecă şi el cu cele două fete, că cea mai mică era bolnavă! Acu ştiţi D-voăstră de ce boală era şireata bolnavă.

N'apucă să plece bine grădinarul, că Ionică îşi şi gândise un cal alb ca zăpada, cu haine de viteaz pe el! N'apucă să plece nici împăratul bine, că şi fata eşi în balcon!

Şi unde nu mi se plimba Ionică prin florărie, prin faţa fetei de împărat de-l mânca fata de drag. Târziu şi Ionică dădu drumul calului şi fata se duse în palat. A douazi când veni grădinarul, sta să turbeze, nu alta când văzu grădina stricată jumătate.

— Măi Chelbane măi, strigă grădinarul amărît.

— Auuud cucoane, îi răspunse Chelban, care venea căscând şi frecându-şi ochii de somn.

— Măi păcătosule, se răsti la el grădinarul, cine şi-a bătut joc aici de munca mea, hai?

— Nu ştiu cucoane, că eu am dormit.

— Dormirea-i somnul cel lung, da nu ţi-am spus măi să bagi de samă. Ei ce mă fac eu acu, de unde să duc bucheturile la fetele împăratului? Cu greu închipui trei bucheţele. Ei, trecu şi asta.

Iată că se mai face în alt loc altă petrecere mult mai frumoasă ca cele două şi grădinarul voia şi el să se ducă cu ori-ce preţ.

Chemă deci pe Chelban şi-i spuse:

— Măi Chelbane, eu iar mă duc la altă petrecere, unde se duce şi împăratul cu fetele. Dar să ştii de la mine că de voi mai găsi grădina cum am mai găsit'o până acuma, apoi chiar te omor în batae. M'ai auzit ce ţi-am spus?

— Am auzit, cum nu, îi răspunse Chelban şi grădinarul plecă. Plecă şi impăratul cu împărăteasa şi cu cele două fete că cea mai mică era tot bolnavă. Vorbă să fie.

Cum plecară ei, Ionică era calare pe un cal murg de toată frumuseţa şi cu nişte haine ţesute cu aur şi bătute cu diamanturi de străluceau luându-ţi ochii. Şi fata era tot în balcon; cum îl văzu, nu se mai putu stăpâni şi se duse la el, iar Ionică o luă în braţe, o sui lângă el şi nu rămase un colţişor din grădină prin care să nu se fi plimbat.

Târziu de tot intră fata în palat iar Ionică îşi slobozi calul şi se puse în îmbrăcămintea lui proastă,

A douazi când veni grădinarul: cât pe ce să leşine, să înebunească când îşi văzu în ce hal îi ajunsese grădina.

Chemă pe Chelban, dar el ştia ce-l aşteaptă şi nu veni. Ce să facă grădinarul? De unde să ducă buchetele la fetele împăratului? Işi luă inima în dinţi şi le spuse:

— Duduiţelor, ertaţi că astă dimineaţă nu o să vă pot da bucheturile că iaca cum am găsit grădina aşa şi aşa.

Fata cea mai mică îi şopti grădinarului: Să nu cumva să te atingi de Chelban, că pe urmă cu mine ai de aface. Grădinarul se cruci când auzi! Na, na, na, de unde şi până unde, ce are fata împăratului cu un prost ca Chelban.

Când i se arătă Chelban, cu mare greutate se stăpâni şi nu-i făcu nimic, de se miră Chelban, doar numai îi zise:

— Ce ţi-am spus eu ţie măi Chelbane? Aşa ai păzit tu grădina, măi? Nu ţi-e milă ţie de munculiţa mea. Ai avut tu noroc de ce-ai avut, da nu ştiu zău dacă scapai teafăr din mâna mea. Unde ai fost astă noapte? Cine a intrat aicea?

— Nu ştiu cucoane că eu am dormit.

— Dormire-ai somnul bunicei, măi leneşule, cum să dreg eu aicea măi? Invaţă-mă tu. Şi Ionică îi spuse să lase până a douazi şi ce-a mai fi s'a vedea. Şi a doua-zi, când văzu gradinarul, grădina mult mai frumoasă ca mai 'nainte, tare mult se minuna şi nu se pricepea cum şi cine a făcut lucrul ista. Doar atâţia ştiau: Ionică făt-frumos şi fata cea mică a împăratului.

Trecu vreme la mijloc.

Impăratul gândi că a venit vremea să-şi mărite fetele. Şi dădu şfoară în ţară ca să vie toţi feciorii de crai, de regi, de împăraţi, de prinţi, că el are fete de măritat. Şi veniră, măi tată, să fi stat o zi întreagă să-i fi numărat şi tot nu-i mai găteai. Şi trecură pe dinaintea fetei celei mari a împăratului şi ea îşi alese pe cine-i plăcu svârlind în el cu mărul de aur ce-l ţinea în mână. Şi apoi pe urmă nunta, apoi pe urmă petrecere, theaa! tot numai pe la nunţile şi petrecerile împărăteşti să te duci! Mai trece ce mai trece se mărită şi fata cea mijlocie; rămăsese acum cea mai mică care era cea mai frumoasă şi mai cu chip la *boiu* dintre toate. Mulţi îşi puseră ochii pe dânsa, dar ce folos că inima ei era a lui Ionică făt-frumos.

Şi când începură a trece pe dinaintea ei puzderia de tineri, ea stătea cu mărul în mână şi parcă nici nu-i vedea.

Trecură până se gătiră şi fata tot nu-şi alese.

— „Să treacă şi curtea împăratului".

Trecu şi ea, fata tot nu zvârli mărul.

—„Să treacă şi slugile“. Trecură şi ele şi tocmai la urma lor iaca şi grădinarul cu Chelban. Fata cum îl văzu pe Chelban zvârrr! cu mărul într'ânsul. Lumea şi grădinarul socoti că peste el a dat norocul, că a zvârlit în el, dar fata şi zise:

—In Chelban am dat, pe el mi l'am ales! Lumea care era de faţă, împaratul, împărăteasa nu ştiau ce să creadă. Oare nu-i fata în toate minţile de şi-a ales pe prostul cela de argat!

Şi împaratul poronci să mai treacă încă odată feciorii de împaraţi, de crai şi de prinţi, dar fata nu mai voi ci zise:

—Tată, eu mi-am ales ce mi-a fost drag, pe Chelban, pe altul n'am pe cine mai alege.

Când auzi aşa, lumea care era de faţă începu a râde şi a-şi bate joc de-i crăpa obrazul de ruşine împăratului când auzea. Atunci împăratul zise în gura mare: Ţi-ai ales pe Chelban, al lui să fii şi el al tău, cu el să te duci, eu nu mai am fică nici tu nu mai ai tată de azi înainte.

Chelban plecă cu fata şi se aşezară într'un bordei din fundul grădinei împaratului. Gândi şi frecă cele trei fire de păr: ca să fie în bordeiul cela, aşa de frumos, cum să nu mai fie în nici un palat împărătesc din lume. Şi pe dată se făcu aşa de frumos şi aşa de minunat bordeiul pe dinăuntru, de se mirau şi ei de atâta frumuseţe.

Ei trăiau veseli, bucuroşi, neducând lipsă de nimic, căci firile de păr le purtau de grijă: ce doriau aceia aveau.

In vremea asta, iată că un alt împărat se ridică cu războiu în potriva împăratului, socrul lui Chelban, şi impăratul şi cu cei doi gineri —că pe Chelban cum vă spusei, nu-l socotea ca ginere—se pregăteau de bătălie. Ionică, luă şi el un cal slab de-i numărai coastele, încă şi chior; îl legă cu un curmei de coadă şi încălecă pe dos cum încalecă oamenii. Aşa plecă şi el strigând: —Hai la bătălie la Vengher împarat! petrecut de huiduelile şi batjocurile slugilor şi a celor cari îl vedeau. Chelban se înămolise cu cal cu tot intr'o băltoagă şi se căznea să iasă, când iaca măi frate venea oastea împăratului, cu împăratul în frunte şi cei doi gineri alăturea.

Când îl văzură pe Chelban cum se năcăjea în balta ceia, toţi îl huiduiră şi-l râseră, până şi împăratul! Da Ionică nu zise nimic ci numai gândi:

Lasă, om vedea noi care pe care; urma alege. Cine râde la urmă, mai bine râde. Şi frecă cele trei fire de păr, gândi un cal şi haine şi arme, toate albe şi calul să şi zboare. Pe dată cum gândi i se şi împlini şi nu mai stătu la gânduri, se îmbrăcă cu hainele, încălecă calul şi se avântă în nouri.

Ajunse tocmai la vreme. Socru-său cât pe ce să fie bătut. Dar când

se lăsă el din văzduh asupra duşmanilòr şi când începu el a da cu paloşul în dreapta şi în stânga, se zăpăciră cu toţii şi fugiră unul câte unul, câţi mai scăpară teferi. Din învălmăşală nu ştiu cum se făcu că Ionică îşi sângerase o ureche, iar împăratul, socru-său, îi dădu degrabă batista împărătească să se lege şi Ionică se făcu nevăzut cu batistă cu tot.

Oastea împăratului se întorcea biruitoare şi împăratul vesel nevoe că i-a ajutat D-zeu, de-a învins, căci şi oştile şi ginerii împăratului credeau că Ionică făt frumos fusese un înger trimis de D-zeu, dar că ar fi fost Chelban, mai degrabă se gândeau la moarte, dar că ar fi fost el, nu.

Aproape de curtea împărătească întâlniră iar pe Chelban, care se năcăjea să-şi scoată calul. Imparatul vesel cum era, poronci să-i ajute să şi-l scoată, la câţi-va ostaşi şi plecă înainte. Apoi pe urmă petrecerile ţinură lanţ! Imparatul şi cu cei doi gineri erau veseli nevoe, că au scăpat cu faţa curată din aşa războiu, unde cât pe ce erau să fie bătuţi dacă n'ar fi trimis D-zeu îngerul să-i scape.

De la o vreme nu ştiu ce-i abătu împăratului că-l părăsi vederile. Câte o leacă, câte o leacă până ce nu mai văzu de loc. Leacuri, doftorii, vrăjitori, babe, degeaba, nu putea să mai vadă. Intr'o noapte visă că dacă s'ar spăla cu lapte de capră roşie din ţara zânelor el numai atunci are să vadă. Şi a douazi şi trimite pe cei doi gineri să-i aducă. Auzi şi Chelban din slugi şi iar încălecă calul cel chior tot de-andoasele, şi porni strigând:

—Hai la lapte de capră roşie din ţara zânelor, hai!

Cei doi gineri cu desagii chişcă de galbeni, călări pe cai mândri, nici nu-l băgară în samă, ci trecură pe lângă el fudui, de să nu le ajungi cu prăjina la nas. Ionică îi văzu şi-şi zise iar:

—Lasă, lasă urma alege, măi vitejilor, om vedea noi care pe care. Şi frecând şi gândind cele 3 fire de păr, îi veni un cal şi haine iar el poronci să-l ducă la ţara zânelor.

Cum îl văzură zânele nu mai ştiau ce să-i facă de bucurie! Ospătatu-l-au cu toate bunătăţile şi nu se mai pricepeau ce să-i facă, ce să-i dea ca să-şi arate şi ele răsplătirea pentru mântuitorul lor de la moarte. Ceru lapte de capră roşie şi-i dădură numai de cât. Ionică făt frumos le ruga:

—Au să vie doi tineri tot după lapte de capră roşie, să mă lăsaţi să le dau eu.

—Cum nu, te lăsăm, îi zise zânele bucuroase că-i pot face voia.

Şi cumnaţii lui veniră.

—Ce vreţi, îi întrebă Ionică, dar ginerii să-l cunoască, pace.

— Ia, Măria Voastră, am auzit că-i bun laptele de capră roşie din ţara asta, pentru orbi, şi am venit să cumpărăm şi noi că ne face trebuinţă.

— Aşa, bine. Am să vă dau, dar nu pe bani.

— Dar pe ce? îl întrebară cei doi gineri împărăteşti.

— Vă dau degeaba. Doar atât numai, să-mi pun pecetea mea pe spatele voastre. Ce-i de făcut? Se gândiră cei doi gineri împărăteşti, se mai vorbiră între ei şi în cele din urmă se învoiră. Ionică le puse pecetea lui înroşită în foc pe spetele lor, le dădu nişte apă şi le dori călătorie bună.

Duseră cei doi gineri laptele lor, se spălă împăratul, pace!

Ionică dădu şi el pe nevastă-sa, să se spele şi cu laptele adus de el. Impăratul nu mai căuta acum cine şi de la cine-i dă, cercă şi se spălă pe ochi. Văzu ca prin sită. Se mai spălă odată, văzu ca prin ciur. Şi când se mai spălă a treia oară văzu mai bine ca înainte.

— Bodaproste că mai putui vedea odată frumuseţile lumii aceştia, făcu împăratul şi de bucurie se hotărî să facă o petrecere să se ducă vestea!

Chemă la petrecere şi pe Chelban că dă, el îi dăduse vederea. Slugile trimise să-l cheme şi cât pe ce să orbească când văzu strălucirea din bordei. Veniră şi spuse împăratului:

Inalţate împărate nu am putut intra în bordei ca să-l chemăm căci cum am crăpat uşa puţin era cât pe ce să orbim de aşa mare strălucire. Frumuseţele palatului Măriei Tale nu-s nimic, pe lângă cele ce am văzut noi în bordei.

— Ce spuneţi voi măi, le zise împăratul, — aţi visat poate.

— Ba nici de cum Măria Ta şi dacă nu ne crezi hai şi-i vedea.

Se duce şi împăratul. Când vede el atâta strălucire şi atâta frumuseţe cum nu era nici în palatul lui, nu-şi credea ochilor!

Parcă i se legase limba în gură abea putu ingăima:

— Să veniţi şi voi la petrecerea mea.

— Bine tată, om veni îi răspunse Chelban, zâmbind de sfiala împăratului. Şi când era gata să se înceapă petrecerea, iată că vine şi Chelban cu nevasta.

Lumea, care era adunată, când văzu, începură a râde şi a se mira ce caută calicii ceia acolo, căci vezi erau îmbrăcaţi rău, rău de tot. Cum şedeau ei la un capăt de masă lângă uşă, numai Chelban se făca a se şterge cu basmaua împaratului. Imparatul când o văzu, înlemni.

Acu se dumeri şi pricepu el cine era îngerul ce-l ajutase în război.

— Să mi te faci cum erai când ţi-am dat basmaua îi zise împăratul; iar el gândi şi frecă cele trei fire de păr îşi luă beşica din cap şi când

îl văzu mesenii şi împaratul şi ginerii, rămase cu gura căscată toţi! Mai gândi şi frecă cele trei fire de păr şi nevasta lui pe dată se făcu îmbrăcată de nu mai era nimeni ca ea.

Toţi ca toţi dar ginerii împăratului o ‚sfecliră!

Căci se ştiau cu pricina pe spate. Şi de ce le era frică de aceia n'au scăpat. Căci cum şedeau în capul mesei, unul la dreapta şi altul la stânga împăratului, Ionică le zise:

—Voi ce căutaţi? Ce mi-aţi adus slugile la masă cu mine?

—Da cum se poate, aceştia-s ginerii Măriei Sale, făcură mesenii.

—Ba-s slugile mele şi ca dovadă, să-mi arăt pecetea mea pe spatele lor.

—Nu mai e nevoe, o mărturisim noi, zise cei doi gineri şi se dădură jos din scaunele unde erau, iar în locul lor puse împaratul pe Ionică făt frumos şi pe fata cea mai mică zicând:

—Locul de cinste trebue să se dea cui. i se cuvine!

Şi murind împăratul, în locul lui l'a lăsat pe Ionică iar el împărăteşte şi azi de n'o fi murit.

Iar eu mă suii pe-un fus
Şi gătii ce-avui de spus.
Şi de-acum pe altă dată,
Alta şi mai minunată! [1])

(Povestită de Elisa V. Nicolau de 60 ani din Jorăşti-Covurlui)

Petru Gh. Savin.

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI

14.—Dulce păsărică...

—Dulce păsărică,
Albă turturică,
Hai să ne iubim,
Să ne drăgostim,
Pân' vara ne cheamă
Şi frunza ne'ndeamnă!
—Ba cucule, ba,
Pentru dumneta
N'aşi mai zice ba;
Da zic ba şi ba
Pentru maica ta,
Că-i bănuitoare
Şi fărmăcătoare;
Că de ni-om iubi,
Ea ni-a bănui;
De ni-om săruta
Ea ni-a farmacà.

*

—Dulce păsărică,
Albă turturică,
Nu-mi fii duşmănică;
Hai să ne iubim,
Să ne drăgăstim,
Pân' vara ne cheamă

1). *Vezi: Tudor Pamfile,* Feţi-Frumoşi de-odinioară *(poveşti)*: Busuioc şi Siminoc, *sfârşitul.*

Şi frunza ne'ndeamnă,
La lună, la soare,
In huciu [1]*) la răcoare.*
—Ba cucule, ba,
Pentru dumneta
N'aşi mai zice ba;
Da zic ba şi ba,
Pentru maică-ta,
Că-i bănuitoare
Şi-i fărmăcătoare;
De ni-om săruta,
Ea ne-a farmacà;
Şi de ne-om iubi,
Ea ni-a bănui.

*

—Dulce păsărică,
Albă turturică,
Nu-mi fii duşmănică,
Hai să ne iubim,
Să ne drăgostim,
Pân' vara ne chiamă
Şi frunza ne'ndeamnă.
—Ba, cucule ba,
Pentru dumneta
N'aşi mai zice ba;
Da zic ba şi ba
Pentru maică-ta.
Mai bine m'oi face
Azimioară'n vatră,
Şi'n spuză[2]*) uscată,*
Cu lacrimi udată,
De toţi lepădată.

*

—Dulce păsărică,
Albă turturică,
Da şi eu m'oi face
Un mic vătrărel [3]*),*
Şi'n foc m'oi bagà
Şi te-oi căutà
Şi mi-i săruta,
Dacă nu de milă,
Cel puţin de silă.

*

—Dulce păsărică,
Albă turturică,
Nu-mi fii duşmănică,
Hai să ne iubim,
Să ne drăgostim,
Pân' vara ne cheamă,
Şi frunza ne'ndeamnă,
—Ba cucule, ba,
Pentru dumneta,
N'aşi mai zice ba;
Da zic ba şi ba
Pentru maică-ta;
Că maică-ta-i rea
Şi de cât cu ea,
Mai bine m'oi face
Trestioară'n baltă,
Subţire şi 'naltă.

*

—Dulce păsărică,
Albă turturică,
Da şi eu m'oi face
Un mic ciobănaş,
Din fluer doinaş,
Ş-oi cătà prin baltă
Trestioară 'naltă;
Şi cât te-oi vedea,
Pe loc te-oi tăia,
Şi'n tine-oi cântà
Şi te-oi sărutà,
De min' nu-i scăpà.

*

—Dulce păsărică,
Albă turturică,
Hai să ne iubim,
Să ne drăgostim!
—Ba cucule, ba,

1) *Pădure mică şi deasă.*
2) *Cenuşă ferbinte cu cărbuni.*
3) *Cociorvă de fer.*

Mai bine m'oi face
O mic' iconiță
'N-cea bisericuță.
— Dulce păsărică,
Albă turturică,
Da și eu m'oi face
Un mic dascalaș,
La ist sfânt sălaș,
Ș'oi duce pocloane [1])
Tot pe la icoane;
Și cât te-oi zări,
Așa ți-oi grăi:
— Mică iconică,
Fă-te-o păsărică,
Hai să ne iubim,
Să ne drăgostim,
Pân' vara ne cheamă,
Și frunza ne'ndeamnă,
La lună, la soare,
In frunzi la răcoare,
La stele, la lună,
In veac di'mpreună.

Culeasă de la D. Gavrilescu
din Broșteni-Suceava, de

M. Lupescu

15. Vălinaș.

Frunză verde mărăraș,
Am avut un drăgălaș,
Un puiuț de Vălinaș.
Dimineața s'o sculat,
Pe obraz că s'o spălat,
La icoane s'o 'nchinat,
Haine negre o'mbrăcat,
Pe murg negru-o'ncălecat,
Către maică-o cuvântat:
»Deschide-mi maică poartă!«
Iar măsa răspuns i-o dat:
»Deschidă-ți-o mândruță
Că te duci ear' la dânsă!«
»Deschide-mi maică porțile!«
»Deschidă-ți-le mândrele
Că iar mergi la dânsele!«
El maica n'a ascultat
Peste poartă c'a sburat
Și la mândre a plecat.
Când aproape ajungea,
Mândrele fuga fugiau,
Inainte îi ieșau.
Două poarta-i deschideau,
Două jos mi-l coborau,
Și în grajdi că mi-l duceau.
Două'n casă mi-l băgau,
Două masa-i așterneau,
Două bucate-i duceau,
Câte-o gânscă *zugrăvită*
Pe din'nuntru otrăvită.
El îmbucă'ntâia oară,
Se lăsă pe lața goală.
Și'mbucând de două ori,
Se lăsă pe patul gol.
Când era pe la'nserat
Vălinaș dormia în pat.
Când eră la cântători,
Vălinaș vărsa sudori.
Când era la miez de noapte,
Vălinaș trăgea de moarte.
Când era la cântători,
Vălinaș în scăldători.
Când era la ziușoară,
Vălinaș sub pânzișoară.
Dimineața se făcea,
Nouă clopote trăgeau,
Nouă haite mi-l plângeau.
Maica'ndată că venia,
Către haite-așa zicea:
»Taceți haite nu bociți,
Că tot voi l-ați otrăvit,
Că tot voi mi l'ați băut;
L'ați băut și l'ați mâncat
Și viața i ați luat!«

Auzită în Solca
Districtul Gura-Humorului.

J. E. Toroutiu.

Var. No. 5

1) *Pocloane sau daruri*

POVESTIRI ȘI LEGENDE

62.— Baba, fata și cățeaua.

Erau odată trei suflete: o babă, o fată și amândouă aveau o cățea. Baba era leneșă și fata sămăna mă-sei întru toate. La casa lor. păreții și pe păreți nimic. Deasupra pereților, podul cu soarele, luna și toți luceferii. Prin ogradă, buruenile lăsate de Dumeezeu, de babă și de fata babei și încolo nimic alta de cât chelbe și rapăn.

Intr'o zi trece pe lângă cele trei suflete, un uncheș afurisit și avan; și cum le văzù prăjindu-se la soare, zise întâi babei:

— U, tu, *gagă* Prohiră!, robotești, hai?

— Că ha!

— D'apoi rău! nu lucrezi nimica? Parcă te văd ca mâni dând ortul popei, când te-or là mâțele și te-or îmbrăcà pupezele!

— Că ha! Las' după ce s'a mărità fata.

— Dar tu, fată hăi, ai să prinzi mușchiu verde pe tine *buginind*; cum naiba, n'ai tu nici o tragere de inimă pentru treabă?

— Că ha! Apu' tra' nădejde s'o ia dracu' pe mama, ș'apu' să vezi hărnicie!

— Că ha! că ha! dar măcar pentru cățeaua asta să aveți grijă; nu vedeți câtu-i de slabă?

— E, d'apu' poate-a da 'Mnezeu ș'a turbà; atunci să vezi.....

— Că bine zici, fată hăi! încheie moșul nostru și plecă scuipând de trei ori înapoi și făcându-și cruce.

Dară de ce, nu mă întrebați, că nu v'ași puteà răspunde.

Tudor Pamfile

63.—Sfântul Trifon (Trif)[1].

Maica Precista a avut un frate, pe Sf. Trifon. Acesta nu prea dădeà crezământ soră-sii, că a născut pe pruncul Isus, din binecuvântarea lui Dumnezeu și, îi puneà la îndoeală cinstea ei de fată; din pricina asta nu vorbià cu dânsa și nici aveà ochi s'o vază.

Intr'una din zile, Trifon se aflà cu mai mulți oameni la tăiet o vie. Iaca pe o cărare, ce treceà pe lângă gardul viei, oamenii văd o femee tinerică, frumușică, cu un prunc în brațe, dar pe care n'o puteau cunoaște.

— „Măi, cine să fie femeuișca ceea cu plodul în brațe?“ întrebă unul și toți și-aruncară ochii într'acolo...

— „Cine să fie?“ răspunse Trifon, care cunoscù pe soră-sa „ia cățeaua ceea a noastră.“

1) *Această legendă aromânească necunoscută până azi, o găsim aproape întocmai între tradițiunele bulgare; cf. L. Schischmànoff,* **Lèg. relig bulgares, *Paris*, *1896*, *p.* *125*.**

Sfânta Fecioră, care se duceà să-şi facă molifta de 40 zile şi să închine pe prunc în templu, se întoarse din cale înapoi, când auzì cuvintele duşmănoase cu cari o cinstià frate-său tocmai când se ducea la Sf. Altar. Ea îi zise cu amărăciune:

„Fie ziua ta azi, c'a mea a fi mâni"., şi plecă înapoi.

Ajungând a casă spuse mamei sale:

— „Mamă ia o mână de sare şi-o cârpă de in şi fugi la vie, că frate-meu şi-a tăiat nasul".

Mamă-sa luă cele, ce-i spuse şi într'o fugă ajunse la vie, numai c'o mână de suflet, de teamă şi grijă. Când colo, găseşte pe Trifon bun, sănătos.

— „Da ce-i mamă, de venişi aşa de speriată?"

— Ce să fie, dragu' mamei! Ia soră-ta mi-a spus, că ţi-ai tăiat nasul".

— Hm!... Cum să-l tai?... căci aşa (ridicând cosorul cu incovoitura în sus) nu l'am putut tăià; doar ia aşa.... şi lăsând cosorul peste nas cu ascuţitul, făcù „harşt"; iar nasul îi picä la pământ.

Atunci mamă-sa îl luă numai decât, trânti mâna de sare peste tăetură şi punându-i-l la loc îl legă cu cârpa de in.

Trifon văzù în aceasta un semn dumnezeesc şi începù a se încredinţà de sfinţenia şi binecuvântarea dumnezeiască a rodului pântecelui surorii sale.

De la Coba Munteanu, gospodar din Griviţa-Tutova, ce-o ştie din Macedonia T. Popovici.

64.—Sf. Petru pescar.

D-zeu, ci-că, a trimes pe Sf. Petru la baltă să prindă peşte. S'a dus ăl Sf. Petru la baltă cu *coşul orb* şi cu *năpastea.*

Cearcă el ce cearcă cu năpastea.... în urmă bagă coşul în baltă. N'a stat nici cât a bea o lulea de tutun şi fuga să-l caute..... Da peşte de unde?!... Dacă vede că nu-i cade nici un *juvete* în coş, se culcă şi începu să mâe porcii la jir....

D-zeu, aşteaptă... aşteaptă.... până ce dacă vede ce vede, pune ţinţarii pe el, ca să-l scoale. Incep ţânţarii: ni, ni, ni, ni.... şi cu ciocul înţeapă pe Sf. Petru, care sare ca muşcat de şarpe, cât colo de odată şi iar se culcă somnoros....

Ţinţarii, aveau poruncă, dă-i şi dăi... pe la ochi... urechi.... cu ciocul.... Se scărpină Sf. Petru până ce a făcut băşici pe ochi...., apoi dacă vede că nu e glumă o şterge la sănătoasa..... după Dumnezeu.

De atunci sunt ţânţarii pe pământ.

Auzită de la D. Popescu, învăţător, Cerăt-Dolj. Şt. St. Tuţescu.

GÂCITORI

46.—Căldarea de rachiu.
Dângă, dângă,
La potângă;
Potânga, la musca mare,
Musca mare treera,
Şi voinicii vântura.
Striga, pod să se facă,
Pod nu se făcea,
Turcii că trecea,
Cu cai,
De scai,
Cu ghiciu,
De clocotici.

47.—Broasca.
Am o păsărică,
Lătnicică,
Plătnicică,
Chiţovornicică.
Cu doi puişori,
Lătnicei,
Plătnicei,
Chiţovornicei.

48.—Soarele,
Degerică, degerică,
Umblă tot cu frica'n sân.

49.—Varza.
Pe cea vale 'ntinsă,
Bolovani verzui
Stau grămezi, grămezi.

(De la văru-meu Ginghină Chirică, Ciureşti-Tutova) Gh. V. Şuşnea.

50.—La ţesut.
Hârţ, hârţ, pârţ, pârţ,
Sâcâi, sâcâi din porunci
Pentru banii birului.

51.—Cuptorul, horna, pirosteile.
Tata-i gros, mama-i lată,
Soru-mea-i răscăcărată.

52.—Foiul.
Trage lunga moşului,
Ca să sufle roşului.

53.—Pietrele morii
Burtă peste burtă,
Şi la mijloc urdă.

(Valea Bistriţei moldovene). D. J. Farcaşanu

54.—Hornul cu cahla.
Baba cu nuca în ....

55.—Scroafa cu purcei.
Domnii beau şi butea geme.

56.—Drumul.
De la noi, până la voi,
Tot o fâşchie de tei.

57.—Omul.
Şede-o bute pe două beţe,
Şi pe bute un bostan
Şi pe bostan o pădure plină de sălbătăciuni.

(Auzite de la Ichim Capverde, din Pătrăuţi pe Suceava).
Alex. Morariu.

58.—Cumpăna fântânei.
Ion lungul,
Spânzură bumbul.

59.—Omul.
Am o cracană,
Pe cracană un poloboc,
Pe poloboc o cobiliţă,
Pe cobiliţă o tărtăcuţă,
Pe tărtăcuţă o pădure
Şi în pădure râmă porcii.

60.—Buricul.
Alună pe cumpănă.
Gâci ce e?

(Auzite de la moş Gr. Brânză, de 80 ani. Podu-Turcului.
V. D. Gheorghiu

61.—Cântarul.
Țanc! sus,
Țanc! jos,
Țandi mandi hop!
62.—Codrul, către iarnă.
Se vaită înaltu', cocoratu',
Că i-a perit tot satul.
63.—Vârtejul căruții.
Illuță cu tichie
Ridică mai mult de-o mie.
64.—Pepenele.
Pielea verde,
Carnea roșie
Și oasele negre.
65.—Pruna.
Am o purcea c'un purcel în burtă.
66.—Măciașa.
Cocoș roșu, cu zgaiba'n cap.
67.—Gândul.
Fusei în pădure,
Tăiai o nuia,
Ocolii țara cu ea.
68.—Casa și coșul.
Am o bivoliță,
Numai cu o țâță.
69.—Puricele.
Am o vacă neagră,
N'are piele nici de-o teacă.

*

70.—*Am un bivol,*
Sare din munte'n munte
Și picer'li nu i se rupe.
(Goleștii-Badii, Muscel).
D. Mihalache.

71.—Pruna.
Am o vacă a fată
Și vițica'l a fată
72.—Sfredelul.
Am un purcel,
Cu gâtul de oțel.
73.—Ghinda.
Am tăiat un lemn, nici de-o șchioapă de lung; și am făcut două coveți, două fețe de masă și un păhăruț de băut apă.
74.—Melița.
Am o cățălușă. Când bate la drum, îi curg flendurile.
75.—Sania, căruța, jugul.
Am trei lucruri: unul așteaptă vara să se odihnească, altul iarna. Al treilea zice că pentru el ori vara ori iarna tot una'i e.
76.—Roatele căruții.
Patru sprinteoare,
Pe semne surioare;
Mereu se alung
Și nu se mai ajung.
77.—Focul.
Am un copil. Tot mănâncă și nu se mai satură.
78.— Foarfecele.
Am două rățișoare,
Pe unde înotau,
Malurile se rupeau.
79.—Fântâna.
Amarnic crapată,
La tata spânzurată.
(Din Jud. Neamț) Gh. Butnariu.

URAȚII

22.—Cuvânt de ertăciune.

„Ascultați, D-voastră cinstiți părinți, ce sunteți de D-zeu orânduiți să primiți cuvinte de rugăciune cu frumoasă ințălepciune, de la acești fii

ai D-voastre, ce stau cu tălpile pe așternut, cu inimile la pământ și stau smeriți și se roagă la D-voastră, cinstiți părinți, să bine-voiți să-i ertați și să-i blagosloviți".

Atunci părinții zic: „Dumnezeu să vă erte și să vă blagoslovească!"

„Iată, milostivul D-zeu din cer a căutat, spre pământ s'a uitat și a văzut că nu-i stă bine pământului fără stăpânire.

A blagoslovit raiul în partea răsăritului afară de acest pământ.

Iată, milostivul D zeu din cer a căutat, pe pământ s'a uitat și a văzut că nu i șade bine raiului fără stăpânire.

Și a întrupat pe Adam, strămoșul nostru cu trup de lut, cu oase de piatră, auzul din vânt și sufletul de la Duhul Sfânt.

Iată, milostivul D zeu din cer a căutat, pe pământ s'a uitat și a văzut că nu-i șade bine omului fără soție. Au dat somn lui Adam, strămoșul nostru trei zile și trei nopți și a rupt o coastă de la stânga sa și a întrupat pe Eva, strămoașa noastră.

Insuși Adam când s'a deșteptat a zis: „mulțumescu-ți Ție Doamne, că am văzut trup din trupul meu, os din osul meu și sânge din sângele meu". Iar milostivul D-zeu a zis: „Adame, creșteți și umpleți pământul și vă veseliți pe dânsul și să vă înmulțiți ca iarba câmpului, ca frunza codrului, ca nisipul mărei, că de azi se va chema femeia lui Adam, de veți ținea neam de neam, până la al noulea neam, viță de viță, până ajunse rândul la aceste mlădițe, ce stau cu tălpile pe așternut, cu inimile la pământ, cu genunchi plecate, cu lacrămi vărsate și se roagă la D-voastre, cinstiți părinți, dacă bine-voiți să-i ertați și să-i blagosloviți". Atunci părinții zic iarăși: „D-zeu să vă erte și să vă blagoslovească".

„Și să vă bucurați de acești fii ai D-voastre, cum s'a bucurat Aron de toiagul lui uscat de 12 ani și acum înfrunzit. Și cei doisprezece Patriarchi din Cana-Galilea, de unde apa s'a prefăcut în vin și nimeni n'a știut; numai cel de a pus.

Iată, milostivul D zeu a împodobit cerul cu stelele, câmpul cu florile; iar câmpul când a înflorì nimeni de dânsul nu se va feri. Iată, milostivul D-zeu a împodobit pământul cu văi adânci, cu isvoare reci, cu codri înfrunziți, cu pomi înfloriți. Că toți pomii vor înflori și vor rodi după semințele sale.

Asemenea și fiilor Domnielor-voastre, pe carii-ați născut și crescut și milostivul D-zeu mândră zi le-a dăruit de căsătorit; să fie un trup și D-zeu a vrut.

Și stau cu tălpile pe așternut, cu inimile la pământ, cu genunchi plecate, cu lacrimi vărsate. Și stau smeriți și să roagă la D-v, cinstiți părinți, să bine-voiți să-i ertați și să-i blagosloviți". Părinții zic: „Dumnezeu să vă erte și să vă blagoslovească".

Insuşi ertarea şi blagoslovirea părinţilor întăreşte casa fiilor; iar mânia şi blestemul părinţilor risipesc casele fiilor. De ar fi pe temelii de peatră, o risipeşte din vârf şi până în talpă. De ar fi pe temelie de lut, s'ar risipi până în pământ, pietrele Vameşului s'au făcut şi în veci, Amin.

Insă cu cât m'am trudit şi m'am ostenit simbria nu mi-am cerut.

Dar ce este simbria mea? O bute de vin, o *jevre* (basmà) de in, să-mi şterg mustaţa de vin, şi în veci, Amin.

Hehei! socri mici şi socri mari, pe fii D-v, D-zeu să-i dăruiască cu veşmânt de minte, casă de oaspeţi şi haină albă de viaţă.

Şi D-v, c. c. nună mare şi cucon nun mare, să vă fie de bine şi întru mulţi ani.

Unde aţi pus mâna, să pue şi D-zeu mila.

Şi cum v'a încredinţat D-zeu de aţi cununat, să vă învredniciască să le şi botezaţi, şi iar să le cununaţi. Şi să vă faceţi fini din fini, să vă fie cheful şi pomana de plin. Hihii! cucoane mire şi cuconiţă mireasă, ca o împărătească, D-zeu să vă dăruiască cu cele şapte daruri. Dar care sunt cele şapte daruri? Inălţimea cerului de sus, grăsimea pământului de jos, puterea lui Samson, averea lui Iov, frumuseţa lui *priminte* Solomon. Şi scaun domnesc, toiag stăpânesc.

Să trăiţi, pământul să-l stăpâniţi.

Acum mă întorc la vornicel: vornicele, vornicele, trup de viorele, meşter de lulele, cum ţi-a învrednicit milostivul D-zeu, de ai ajuns vornic de gloată, să ajungi la anul de sfânta poartă.

Hai, noroc şi bine în casă la mine! Hai, noroc şi pace în cotro om face. Iar noi de om sta pe loc, D-zeu ne-a da noroc.

Hai! noroc şi bucurie în deal la bostănărie.

Bostanii s'or coace, popuşoii s'or face, şi a da D-zeu chelbea în Ţigani, rapănul în Jidani; iar noi, cei pe aici să sburdăm ca nişte voinici.

Şi D-v iubiţi fraţi, când om aveà a ne întâlni, să avem a ne cinsti, cu acest păhărel gălbior din vârf de păltior, din viţă din răsviţă după care omul sughiţă şi l'oi bea şi n'o rămânea nici lecuţă. Când va rămâneà o picătură, mi-a păreà rău o lună. Şi să trăeşti podea uscată, să beau şi eu gură căscată, şi în veci Amin!. 1)

(Auzite de la săteanul Iordache Mangalagiu Floreşti—Tuiova).

Virginia Stan.

---

1) *La nunţile ţărăneşti e obiceiul, ca după ce se găteşte mireasa, se aşează pe scaune părinţii ambilor miri, dinaintea cărora se pune o pernă, pe care îngenunchiază tinerii. In numele acestora, un om mai bătrân şi cu rost la vorbă cere prin vorbele de mai sus, ertarea şi blagoslovirea părinţilor.*

DATINE ŞI CREDINŢE

289.—Capra la sfântul Vasile.

In seara ajunului sfântului Vasile, la noi în satul Farcaşa băeţii umblă cu clopoţelul şi ură la fereastră, pe la case. Pe unde-s gospodine bune şi fac colaci, la urători le dă colaci, le dă mere, şi nuci. Pe unde-s gospodari cuprinşi, le dă gologani. Şi eu, când eram mititel am umblat cu clopoţelul. Mi-aduc aminte cum la *Bauzoae* cea bătrână, ni-o dat un colac de mămăligă, şi cât am urat, vedeam printr'o borticică a fereştei de *burdizan*[1]) cum cocea baba, colaci pe vatră. Flăcăii cei mari umbla cu capra.

Tare îmi era mie dragă capra!. Capra din satul nostru avea un cap frumos îmbrăcat cu pele păroasă de viţel ori de căprioară. Avea nări, ochi de mărgele şi coarne făcute din coarne de căprior prinse bine de cap. Nici nu se cunoştea cum era prinse. Intre coarne avea oglindă, cu marginea de tablă plină cu înflorituri; peste oglindă spânzurau *ţarţamuri*[2]) de mărgele, albe, roşi, armuz, zgărzi de pe la fete, pene de păun.

Doamne, frumoasă mai era capra ceia! Avea ţăcălie şi în ţăcălie un clopoţel mititel şi falca de jos era îmbracată cu pele şi avea gura roşie, pe din nuntru; nu ştiu dacă era lipită cu hârtie ori postav. Ştiu că pe margina fălcei de jos avea mărgele albe ca în formă de dinţi.

Capul era pus într'un băţ, bine înţăpenit, şi la partea de jos a gâtului se prindea falca de jos. Falca avea o limbă; limba asta, întra într'o scobitură dăltuită, avea joc şi se prindea în dăltuitură cu un cuiu de fer. La capătul limbei era legată o cură, o sfoară tare ori o sârmă; când slăbeai şfara ori sârma, falca să lasa în jos, iar când trăgeai repede de ea, falca se izbea de falca de sus, şi capra *clămpăia*[3]).

De la ciafă în jos capra era îmbracată cu *lăicere*[4]) noi puse ca o fustă; ele ascundeau pe cel ce o jucà şi când te uitai la dânsa pare-că era un cerb ridicat în 2 picioare şi tot clefăia şi se *fâţâia*[5]) de colo, colo, se pleca şi se poclonea pe la fetele din casă. Îi cântă frumos din fluer, trişcă ori *tilincă*[6]) cântece iuţi şi în trei paşi.

Cu capra mai veneau flăcăii cei mari, îmbrăcaţi frumos şi curat, ca de sărbătoare. Unul strângea paralele şi avea la şold o traistă frumoasă nouă; aceasta se cheamă *vornic*. Unul dintr'înşii avea o talangă mare de la boi, şi ura frumos.

---

1) *Ochiu de fereastră din beşică de bou.*
2) *Ciucuri.*
3) *Clămpaia sau clămpănea, adică izbea şi făcea clamp!*
4) *Scoarţe şi aşternuturi de lână boită şi ţăsută în casă cu dungi ori alesături,*
5) *Să se întoarce mereu.*
6) *Fluer lung fără borte.*

Cei lalţi întindeau a juca *muşamaua, busuiocul* ş. a. Când isprăvea uratul, capra facea plecăciune. Vornicul strângea darul de la gazdă, urau tot a bine şi ani mulţi şi plecau trosnind din pistole.

In satele de prin prejur între flăcăii de la capră unii se îmbrăcau ca fetele, se făceau mirese, dar acest obiceiu era mai mult la Borca şi pe la Mădei, obiceiu luat de pe la târguri.

Din tot satul se făcea o capră sângură, şi umbla nu numai la noi, în sat, ci şi în satele vecine până la ziuă. Se duceau pe unde erau fete mari, ca să eie colaci frumoşi; asta era o cinste şi pentru părinţii fetei.

Jud. Neamţ. D. J. Farcaşanu.

290. — Nu e bine să te muţi în casă nouă până nu-i faci sfeştanie.

291. — Când urlă cânele noaptea, urlă *a pustiu*, şi trebue să-l omori, fie el cât de bun.

292. — Când unui călător i se fărâmă căruţa'n drum, şi acea zi fiind sărbătoare, nu e păcat ca să i-o dregi.

293. — Nu e bine când crapă mămăliga singură, pe masă.

294. — Busuiocul ca să fie, şi să miroase frumos, se pune'n ziua de *Joimari*, (Joia de înaintea Paştelui), sau în Sâmbăta Paştelui.

295. — Când iasă *furnicii* cu *aripii* în casă, e semn că va muri cine-va (tot din acea casă).

296. — Nu e bine să se spele cămeşile Miercurea şi Vinerea, că e rău *de răutate*.

Din Boureni-Dolj. N. J. Dumitraşcu.

297. — Marţia nu se urzeşte că atunci a urzit Dumnezeu pământul, fiind ajutat de ariciu, care l-a învăţat, ca din pământul ramas să facă munţi şi dealuri.

Tot marţia, nu e bine să pleci la drum, şi să nu începi nici un lucru din nou.

298. — Sâmbăta nu se taie gura la cămăşi, şi nu se taie gura pânzii, c'atunci a isprăvit D-zeu de urzit pământu.

299. — Cine se spală seara pe ochi, orbeşte.

300. — Să nu pui rugi (macieşi) pe foc, că crapă ţâţele vacii.

301. — După moarte, femeea care rămâne văduvă, nu e bine să aleagă grâul, când se fac *căpeţelele*, căci, ci=că păn' la anul, moare şi ea.

Goleştii-Badei, Muscel. D. Mihalache.

302. — Din blidul sau locul de unde a mâncat, *linchit*, mâţa, să nu guşti, că nu-ţi merge bine.

303. — Ciocârlia, când se înalţă primavara în sus cântând cică strigă: „la plug, la plug, la plug"; iar piţigoiul aşişderea când cântă cică zice femeilor lenoase: „ţuţu bei, ţuţu bei
Sculaţi-vă femei,
Puneţi cănepa la ştiubei!" (adică tortul la fiert).

304.—Când femeea toarce, să nu pună furca, în pat dealungul, c'atunci îi va veni şi ei somn cu lene!

305.—In ziua de *Ignat* (când să tae porcii) cică, nu-i bine să speli cămeşi, c'apoi porcii se vor deprinde a rupe cu gura rufele când vor fi puse pe gard spre a se usca.

306.—La I-a zi a lui Dechembrie a doua zi de Andrei, se pune într'o sticlă, sau alt vas, o creangă de zarzăr şi se ţine la căldură până la Sf. Vasile. După felul cum va înflori această crenguţă, aşa vor fi fructele în anul viitor, multe sau puţine.

307.—Copilului mic de ţâţă să nu i se tae unghiile, căci alt-fel vor creşte *bocânci*, urîte!

Ţuţcani-Covurlui. *J. O. Zugravu.*

308.—Când se schimbă dinţii copiilor, e bine ca să-i tragă părinţii, tatăl mai cu seamă, pentru ca să răsară alţii drepţi; dacă nu-i trag părinţii, atunci dinţii răsar strâmbi.

309.—Copiii să nu umble sara cu foc în mână, căci se pişe noaptea'n pat.

310.—Muierile şi fetele nu e bine să încalece pe cai, pentrucă acei cai fac *melic* în spinare.

311.—Nu e bine să *floeri* prin casă şi prin curte, pentrucă tragi a sărăcie.

312.—Când scoţi pui de orice fel şi dacă te întreabă cineva câţi pui ai scos, sau cîte *hoară* ai, să nu spui niciodată adevărat, ci să spui ori mai mulţi ori mai puţini, pentrucă atunci ai noroc de hoară, adică de *orătenii* şi nu-ţi pier din ele.

313.—Să nu mănînci din spinarea mămăligii pentrucă îţi cad belelele în spinare.

Dela părinţii mei, Ştefăneşti-Vâlcea. *J. N. Popescu.*

COLINDE

11.—*Icea Doamne,*
Icea Doamne,
Florile flori dalbe de măr.
In äste case minunate,
In äste curţi cu ziduri nalte,
Cu porţile ferecate,
Cu scările învârtejate,
Doarme-şi, doarme-şi buni boeri,
Florile, flori dalbe de măr.
Şi mi-şi doarme pe căpătâie,
Cu işlice puse'n cuie,
Cu pistoale'n cingătoare,
Cu paloşe lucitoare,
Chiotori cu cântători,
Florile, flori dalbe de măr.
Cine-şi mână să-i deştepte? (bis)
Mână un stol de porumbiei (bis).
Pe poartă porumbi-mi saltă (bis)

Şi-mi săltară,
De-mi zburară,
Sus, mai sus că se 'nălţară,
C'un nor dalb s'amestecară;
Jos mai jos că se lăsară,
Potriva divanului,
Drept casele domni-şi buni,
Pe zăbrele d'arginţele,
La fereşti cu floricele.
Şi-mi cântară,
'Mi gângurară,
Mari boeri nu-mi deşteptară,
Florile, flori dalbe de măr.
Şi-mi saltară,
De-mi sburară,
Sus, mai sus că se 'nălţară,
Cu'n nor dalb s'amestecară;
Jos, mai jos că se lăsară,
In prundurile mări-şi dalbe
Şi'mi luară'n aripioară
Apuşoară limpejoară,
Şi-mi săltară,
De-mi zburară,
Sus, mai sus că se'nălţară,
Cu'n nor dalb s'amestecară;
Jos, mai jos că se lăsară,
Potriva divanului,
Drept casele domni-şi buni,
Pe zăbrele d'arginţele,
La fereşti cu floricele,
Din aripioare-mi scuturară,
Cu-apuşoara-mi râurară,
Mari boeri nu-mi deşteptară,
Florile, flori dalbe de măr.
Şi-mi săltară,
De-mi zburară,
Sus, mai sus că se' nălţară,
Cu'n nor dalb s'amestecară:
Jos, mai jos că se lăsară,
In prundurile mări-şi dalbe,
Şi-mi luară'n gheruşele
Petricele mărunţele,
Şi-mi săltară
De-mi zburară,
Sus, mai sus că se 'nălţară,
C'un nor dalb s'amestecară;
Jos mai jos că se lăsară,
Potriva divanului,
Drept casele domni-şi buni,
Pe zăbrele d'arginţele,
La fereşti cu floricele,
Cu pietrele'mi grândurară,
Mari boeri mi se deşteptară,
Florile, flori dalbe de măr.
Şi-mi saltară,
De-mi zburară,
Sus, mai sus că se 'nălţară,
C'un nor dalb s'amestecară,
Jos, mai jos că se lăsară,
In jitniţele domni-şi buni.
Şi-mi luară 'n ciocurèle
Grâurele d'aurele,
Şi-mi săltară,
De-mi zburară,
Sus, mai sus că se 'nălţară,
C'un nor dalb s'amestecară;
Jos, mai jos că se lăsară,
Potriva divanului,
Drept casele domni-şi buni,
Pe zăbrele d'arginţele,
La fereşti cu floricele,
Cu grâurele-mi sămănară,
Mari boeri se bucurară,
Şi pe noi ne dăruiară.
C'aşa-i legea lui Crăciun,
Lui Crăciun celui bătrân,
Florile, flori dalbe de măr.
Să trăiţi la mulţi ani!
(Com. Câineni-Argeş)

12.—*Florile dalbe, florile dalbe* [1])
Dormi-şi dormi
Ori nu mi-şi dormi.

---
1) Se repetă.

Dormi d'un somn și mi te scoală
Și fă focu 'n cea cămară,
Și-mi d'aprinde o lumânare
Ș'o lipește între icoane,
Și-mi ieși, domn bun, pân'afară
Și mi-ți vezi
Cine mi-ți vine,
Că nu vine fitecine,
Ci vin juni colindători
Și cu ei și Dumnezeu.
—Aducă-mi-i Dumnezeu
Că bun dar că le-am gătit.
Domnul sfânt că mi-a sosit.
Mai frumos împodobit,
Cu veșmântu'mohorît,
Lung mi-i lung, până'n pământ.
Larg mi-i larg jur împrejur.
Imprejurul poalelòr,
Scrise's stele mai mărele,
La mijloc mai mărunțele;
In mâna dreaptă ramuri duce.
Ramuri duce de măr dulce;
In mâna stângă crucea-mi duce,
Crucea îndurărilor.
· Busuioc mirositor,
Sănătate tutulor!
(Com. Aref-Argeș).

C. N. Mateescu.

VORBE ADÂNCI

137.—*Mai slăbește-mă cu* **dragostea**, adică lasă-mă în pace!

138.—*Par'că i-ai făcut de* **dragoste**, adică așa de tare se ține de tine.

139.—*Unde-i* **dragoste** *puțină, lesne-i a cătà pricină,* se zice celui ce tot caută la pricini, degeaba, din ură.

140.—*Ți-i mai mare* **dragu'**, adică, îmi place foarte mult.

141.—*Are* **drăgănele**, adică, e cu atracțiune, cu lipiciu.

142.—*Cel mai mare* **dreptate** *în toate are,* se zice când nu trebue să te pui cu cei mai mari, cu șefii, în judecată, c'adese ori perzi.

143.—*Trage clopotul c'a murit* **dreptatea**, se răspunde câte-o dată, când se întreabă că de ce trage clopotul și nu se știe pricina (de la o anume istorioară în asemenea).

144.—*Ce-i* **drept** *nu-i pacat,* adică, ce-i așà i-așà și nu poate suparà.

145.—*Il întorci cu* **drucul**, adică, doarme foarte greu.

146.—*O duce* **druc**, adică, o duce sau petrece bine, chiar și cam cu sila.

147.—*Nici asta nu se ia din* **drum**, adică, este, sau se poate ș'așa.

148.—*Om de pe* **drum**, adică, un om făr'de nici unele, sarac, neștiut.

149.—*Bate* **drumurile**, adică, bate *ciamburul*; nu face nimica.

150.—*Calare pe* **drum**, adică, pe jos.

151.—**Du**-*te, d'ei mai întâlni pe cine-và ca tine, să te întorci; iar de nu, să te tot* **duci**, se zice cui-va care nu se mai îndreaptă, nu se mai astâmpără.

152.—**Du**-*te câte zile ai crescut,* adică, să te tot duci că ești un rău.

153.—**Du**-*te câte zile-s într'un an*, adică du-te că n'o să-mi pară nici un rău.

154.—**Ducă**-*se'nvârtindu-se*, blestem pentru un rău ce se duce.

155.—**Ducă**-*se unde-a dus surdul iapa și mutul roata*, blesem pentru un rău ce se duce și de care nu regreți nici de cum.

156.—*L'a apucat* **ducă**-*se-ntr'însul*, adică dracul.

157.—*Doarme* **dus**, adică doarme bine.

158.—**Dulău** *bătrân* se zice unui bătrân ca un câne.

159.—*Un* **Dumnezeu** *îmi dă și altul îmi ie(ă)*, se zice când dintr'o parte câștigi și din alta păgubești.

160.—*Până la* **Dumnezeu**, *mă tem să nu mă mănânce sfinții!* adică până la una alta, să mă păzesc de oamenii cei răi!

161.—**Dumnezeu** *a umplut lumea cu ce-a putut*, se zice când vezi și răi și buni, dar mai cu samă răi de prăpădenie (de tot).

162.—**Dumnezeu** *când voiește să piardă pe cine-va, îi fură întâi mintea*, se zice celui ce nu se mai astâmpără până când în fine o pățește rău.

163.—*N'am să mă bat cu* **Dumnezeu** (Cum diis pugnare), adică, nu mă pot opune celor ce trebue să se întâmple.

164.—*Mare-i* **Dumnezeu** *și meșteru-i dracul*, adică am să isbândesc.

165.—*Il vede* **Dumnezeu** *pe vremea asta*, adică, are s'o ducă greu, că-i vremea rea și cam dimpotrivă.

166.—*Îl vede* **Dumnezeu**, adică, are să-i meargă bine.

167.—*Toți* **Dumnezeii** *îs într'însa*, se zice când ți s'aduce ceva plin cu multe de toate și necurat (apă, vin, sorbitură.....), ***sprăhuit*** *(are pe toți* **Dumnezeii**).

168.—*Dă-l de* **dușcă** *peste cap*, adică bea-l tot.

169.—*Când zice* **zeu** *și zeu, atunci te'nșală mai rău*, adică să nu crezi pe cuvânt și jurăminte!

170.—*Invechit în* **zile** *rele*, adică tot rău a fost în totdeauna.

171.—*O* **zi** *ca aceia*, adică o zi foarte bună.

172.—**Ziua** *bună se cunoaște de dimineață*, adică se cunoaște omul de la început, cum are să fie,

173.—*Se crapă de* **ziuă**, adică începe să se facă ziua.

174.—**Ziua'***n ameaza mare*, adică, în ziua mare, la lumina zilei, fățiș.

175.—*De la* **zisă** *pân'la faptă, tot mai este o bucată*, adică să nu crezi că așa degrabă are să se facă cum se zice.

Târgul Neamțul. George A. Cosmovici.

176.—Oaea care nu-și poate purta lâna, dă-o la lupi.

177.—Ferească D-zeu de calic, că de face pomană și dracul știe.

178.—Când îi dai îi fată vaca, iar când îi cei, îi piere vițelul,

179.—Prostului îi găseşti urma şi viteazului capul.
180.—Nu ţi-i de *dată*, cum ţi-i de *nadă*.
181.—Eu boer, tu boer, da ciubotele cine le-a trage?
182.—Nu-i destul că-i iapa grebănoasă, mai are şi bolfă în pântece!
183.—De soare mi-i ce mi-i, da de lună nici nu-mi pasă.
184.—Nu zi hop, până nu sai în joc.
185.—Ce mi-s bune buze moi şi palme goale?!
186.—Pacatele vechi aduc osânda nouă.

Adunate de M. Lupescu

O SAMĂ DE CUVINTE

439—460.

La lumânări, la furcă. Am stat de am mai lucrat asară *la lumânări* şi tot m'am sculat dimineaţă.

Adetul, obiceiu: aşa-i *adetul* (obiceiul) boeresc la zile mari.

Pesteşte, trece: şi după ce-a pus banii la bancă, nu *pesteşte* (trec) două săptămâni şi cade baba la pat.

Preot J. G. Beldie.

Călcăi, o bucată mare de malai, ori mămăligă. Hm! Hm! Ce-ai luat *călcăiul* cela mă-ă! Dă şi lui Ion! Măi Io'! vin' încoa!

Hrincă, tot o bucată mare, malai ori mămăligă. Ce *hrincă* şi-o ales.

Şparlit-o }
Tulit-o } o fugit, dar şi-o luat ceva cu dânsul

Şurină, loc lung şi'ngust.

Hutuchi-mi-aş ghioaga, Se ştie ce-i.

Găoz }
Poancă } Se ştie ce-i.

Ghiontac, îmbucături mari şi să le mănânci repede.

Sgâiat, descoperit, desfăcut, deschis.

Nemţişor-Neamţ. A. Moisei.

Argeà. Intrebuinţat în înţetesul de început, îndrumare, pregătire, temelie (a unei părţi din un lucru început). După ce s'a isprăvit trupul unei girezi, a unui stog, se zice: „De acu să-i facem *argé* de vârf„.

Gaide. Se zice de nişte picioare prea lungi, care se întind fără nici o ordine şi orânduială: —„Ce ţi-ai întins gaidele aşa, mai strânge-le acasă". De la acest subst. se formează verbele *a se găidi* şi *a se găidili*.

Zacon. Intrebuinţat în Basarabia, vine din ruseşte (lege, capitol) şi se întrebuinţează de Moldovenii din Basarabia în acelaşi senz: „Cum a zice şi *Zaconu*".

Năboi. Acest cuvânt e derivat din verbul *a năbuşi* şi voi da explicarea chiar din gura unui ţăran. Pe la râuri, găuri, borte, pentru adăpatul vitelor *(produhuri).* Când se mai încălzeşte, e *moloşag,* apa dă de-asupra produhului şi, *când năbuşeşte apa din produh, cum să se cheme alt-fel, dacă nu năboi.* Toate acţiunile la fel, se vor chema năboi, iar de la acest subst. se va forma verbul *a năbori* sau *a năboì.*

V. Moisiu.

Ràşpă: un instrument, pe care-l întrebuinţează pietrarii la feţuit păreţii.

Lariton: un gogoman, un prost, un leneş.

Cànci: nemica.

Lipă: o căpiţă, care e pusă pe un *prepeleac,* şi e mai mică decât un stog,

Poştoròncă: funie.

Culese din Bucovina. P. Gârstean.

GLUME, JITII, TACLALE.

77.—Neamţul la bătălie.

In vremea răsboiului cu Turcii, nu-ş cum se făcuse, că trecea pe aici ş'un Nemţişor, care ci-că se ducea la Plevna să lupte, aşa, numai de dragul de-a lupta. Era tânăr şi se vede că nu prea ştia ce-i răsboiul... Da altfel pregătit cum trebue şi dârz de tot Neamţul. Ba'ncă avea cu dânsul ş'un câne, care se tot ţinea în urma lui.... Un român, n'are de lucru, îl întreabă:

—Un'te duci, Neamţule?

—*La patalie!* răspunse el răschicat şi tropăind falnic.

—Da' cânele la ce l'ai luat?

—*Ca si taet Turcul, facut şniţel şi dat lui si muninca!* răspunde iar şi trece 'nnainte ţanţoş, cu nasul pe sus.....

Românul se uită gândindu-se mirat: „Ce să fie acela *şniţăl*? Pesemne un fel de cârnaţ... Auzi: să hrănească cânele cu cârnaţ din carne de Turc!"

După război, prind a se'ntoarce soldaţii şi, işti de-acasă, tot se'*nturlucau* cu dânşii să le istorisască de pe-acolo. Se povesteau multe. Odată, spunea unul, cum, într'o vreme mântuise proviziile şi erau să piară de foame. Umblau prin ogoare, luau popuşoi şi mâncau grăunţe crude-aşa..... Tocmai atunci, Românul nostru vede pe Neamţ, care se întorcea şi el de la război—da făr'de câne—păşind încet, cu nasu'n

jos, supărat de mai-mai plângea. Românul cât-pe-ce să nu-l mai cunoască. Şi ca să se'ncredinţeze, îl întreabă:

—De unde vii, Neamţule?

Neamţul tace-oleacă,—apoi răspunde înnecat în plâns:

—*Di la patalie!...*

—Da' cânele unde ţi-i?

Neamţul plânge şi mai tare:

—*Eu àvut foame! Taet pi dânsu, facut şniţl şi muncaaat!!..,*

(De la d. Simion Frimu, Ciorteşti-Vaslui) *J. Neculau.*

78.—Cum a ardicat ţânţarul pe bivole din năroiu!

Nişte oamini, zice, se canuneau să ardice un bi'ol din năroiu,—şi nu puteau. Da 'n el, degeaba......

Vine un ţânţar!

—Măi oamini mă, că *năroji* mai sânteţi, mă!..... Tiuu.... Ce dracu!..... D'apoi bine mă, voi brè să nu puteţi....Staţi că vi-l gonesc eu la iuţală.

—Ia să mi te vedem, nevăzut ce eşti!...

Şi ţânţarul se pune de 'nţapă pe bi'ole drept într'o crăpătură a pielii cam pe burtă....

Şi unde bi'olile mi se scoală tremurându-şi pielea şi dând din coadă cât e el de mare....

.....Şi aşa a ardicat ţânţarul de jos pe bi'ole!... Asta e.

(Spus de Ion Ion Stancu, din Boureni-Doljiu). *N. J. Dumitraşcu.*

79.—Valea lui Suflă.

Cineva mergând într'o zi de iarnă la un cumătru al lui, fu cinstit c'o cană de vin fiert, ferbinte nevoe mare. Acesta, fără să bage bine de seamă, socotind că-i numai călduţ,—cum e bun de băut—, duse cana la gură şi o trase de duşcă.

Gazda, văzu bine că s'a pâcâlit, şi începu să râdă. El pentru a nu se ruşinà, şi a se arătà că n'a păţit nimic, cum încremenise cu ochii în bodul casei, întrebă:

—Bre cumetre, da drepte corzi ai; de unde le-ai adus?

—Din valea lui Suflă, cumetre!

Povestită de tata, preot, Tuţcani-Covurlui. *J. O Zugravu.*

80.—Ţiganul la târg.

Se dusese şi ţiganul cu gloaba lui la târg s'o vândă. Dar era aşa de slabă, că abea se ţinea pe picioare.

Lumea văzând-o aşa de slabă, o crezut că-i bătrână. Căci de mâncat, cât de puţin să fi mâncat şi tot nu era aşa.

Dar ţiganul de colo: — Aş, ce bâtrân! Asta e tânăr. Un frate a lui mai mititel o murit de bătrân!

(Auţit în timpul târgului de la Tg. Bujor—Covurlui)

81.—Tatăl nostru ţigănesc.

Tatăl nostru'n podul vostru
Gine, gine, Române.
Un cârnaţ şi-un trandafir,
Toţi sfinţii cu ochelari,
Puf, Amin.

Vârleţi—Covurlui.
(Auţit de la bunica, Vârleţi-Covurlui).

J. Vărlezeanu.

CRONICA

* Pomenirea lui Ion Creangă.

Tg. Neamţ.— In ziua de 16 Ianuar, a sosit în Tg. Neamţ d. M. Sadoveanu, din partea societăţei scriitorilor români şi alte persoane din Soc. institutorilor şi institutoarelor din Bucureşti, Soc. generală a tuturor studenţilor români, centrul Iaşi ş. a. Seara se dă o masă unde după călduroase cuvântări, îşi iea fiinţă un comitet cu d. prefect Crivetz în frunte ca să strângă fondul trebuincios ridicărei unui bust lui Ion Creangă.

Duminică seară, şezătoare în grădina publică, teatru, muzică cuvântări şi citiri.

Revista noastră a trimis d-lui N. Popovici, primarul oraşului Tg. Neamţ această telegramă:

»Intemeietorii revistei de literatură populară din Bârlad care poartă numele marelui Ion Creangă, trimit admiratorilor ţăranului din Humuleşti, strânşi în Tg.-Neamţ spre a sărbători memoria nentrecutului povestitor,—salutările lor respectoase însoţite de adânca şi sfânta amintire ce păstrează acestui mare român«.

In numele întemeietorilor, *Lupescu, Pamfile.*

Din partea d-lui A. Vlahuţă, s'a primit următoarea scrisoare:

»Cum n'aşi veni!

»Să fiu în mijlocul D-voastră la o asemenea sărbătoare, să cinstim împreună amintirea marelui nostru Creangă; mi s'ar părea că-l văd, că stau cu el de vorbă, respirând aerul sănătos al Ozanei lui! Dar timpul nu-mi îngăduie astfel de bucurii. Şi vă rog să fiţi interpretul părerii mele de rău pe lângă comitetul de organizare, căruia din tot sufletul îi mulţumesc pentru felul atingător în care m'a invitat la această înnălţătoare serbare.

»E o cinste mare pentru Humuleşti că s'a născut acolo cel mai ales povesetitor al neamului nostru—dar o cinste tot aşa de mare

e şi pentru D-voastră, că ştiţi să preţuiţi lucrul acesta şi păstraţi cu neclintită evlavie amintirea unui asemenea om.

»D-voastră şi celor ce vă sunt tovarăşi de fapte bune şi de sentimente frumoase—cu toată dragostea se'nchină

12 Ianuar 1910 (ss) *A. Vlahuţă.*

* Despre pomenirea lui Creangă la Iaşi, din nou în N. Rom. V.-11.

* La 24 Ianuar o delegaţie a studenţilor a pus pe mormântul lui Creangă, cununa cumpărată din obolul Humuleştenilor.

* *Junimea literară, VII.-1,* dă chipul lui Creangă, scrisoarea pe care o reproducem şi noi în acest No., cuvântarea d-lui *M. Sadoveanu,* rostită în Câmpulungul Bucovinei la 3 Ianuar, conferinţa d-lui *G. Tofan,* cetită la 17 Ianuar în Cernăuţi, precum şi un fragment datorit d-lui *Em. Gârleanu,* scos din *»Pe Bistriţa la vale...«*, cu privire la Biserica veche din Broşteni (Suceava), al cărui chip l'am dat şi noi în An. II. p. 313.

* Un articol despre *Ion Creangă* în *Revue de Roumanie I.-1,* de *Goyan ;* urmează în traducere *»Moş Ion Roată şi Vodă Cuza«.*

---

* **Sezătoarea** *apare cu întâia coală din vol XI, începând descrierea datinilor din Rotopăneşti la botez, logodnă şi nuntă.*

* *In* **Albina**, XIII.—17, *găsim jocul* **baba-oarba**, *semnat de Paul I. Pavlov Din ce ţinuturi ?*

* *In* Studii şi Documente, XVI, *d. N. Iorga descrie (p. 17-22) un manuscript de leacuri de pe la începutul veacului* XIX.

* *D-nii* I. A. Candrea *şi* O. Densuşianu *publică* Poezii populare *în No. 522 din „Biblioteca pentru toţi".* Poezii populare, *cum trebuie să se înţeleagă, nu sunt toate căci printre ele se află* uraţii, descântece, colinde, cântece copilăreşti *ş. a. aruncate la întâmplare. Bucăţile, se zice, numai cele din Basarabia sunt inedite, celelalte se reproduc din alte colecţii, fără a se arăta aceasta la locul cuvenit, Cu un cuvânt, o colecţie* scoasă *mai mult ca să* scoată *şi autorii ceva.*

* *Şi parcă-i un făcut ; d. N. Iorga scriind în* Neamul Românesc literar, *II,-6, despre anonimele colecţii de* Poezii populare *şi* Basme *din editura Socec, îi bănueşte tot pe domnii de mai sus, cărora, pe sfânta dreptate, le impută nepricepere şi neîngrijire.*

* **Viaţa agricolă** No. 2, *cuprinde boale şi leacuri la vite, scrise de d.* D. I. Farcaşanu.

* *Din* Dicţionarul limbii române, *scos de Academie, a eşit fascicolul V, tomul I, cuprinzând vorbele* Ast-Babă *(p. 321—400).*

* *D.* **M. Sadoveanu** *în* Junimea literară, *VII.-1, p. 19 : „Moş-Creangă a fost patima şi a copilăriei şi a bărbăţiei, moşneagul sfătos şi povestitorul fără păreche. Imi plac fără îndoeală, şi cântecele, poeziile poporului. Dacă vreai mai mult. Mai mult îmi place sufletul, isvorul de durere din care au eşit",*

* *Cu privire la cele spuse despre* Sărbătorile poporului, *lucrarea d-lor* C. Rădulescu-Codin *şi* D. Mihalache *(An. II. p. 27) primesc o întâmpinare* grăbită. *Am spus ca această lucrare se „pare" întocmită după cea a d-lui Gheorghiu, judecând mai ales după sfârşit care în ambele lucrări vorbeşte despre credinţele legate de zilele săptămânii. Apoi, ori cine cetind, va înţelege că nu lucrarea d-lor R.-C şi M. este „o uşoară compilaţie" ci tocmai cealaltă, care dă*

informaţii de pretutindeni, fără a arătă isvoarele, pe când cea a d-lor R.-C. şi M. dă culegeri din sate anumite. *Deci n'am afirmat „debioţitaţi neîntemeiate". Pentru graba altora noi nu ne supărăm, nădăjduind că măcar acum vom fi înţeleşi. Dar, d-le Mihalache (iartă-ne că nici noi nu înţelegem) ce însemnează „dubioţităţi neîntemeiate strecurate pe semne* ou deadinsul"?

* *In* Noua Reivstă Română, *No. 14, 15, 17, d.* I. Chiru *publică datinele nunţii din părţile teleormănene, sub o formă cari nu aduce multe foloase folclorului.*

* *In* Fluerașul, *I.-4, se sfârşeşte povestea scrisă de d.* Delavrancea, Neghiniţă, gândul lumii.

* *D.* Fl. Cristescu *scoate* Invăţământul popular în Bulgaria. *Buc, 1910, 60 p. cari cuprinde pe feţele 52-60 felurite ştiri privitoare la Românii de pe ţărmul drept al Dunării.*

* *D.* Artur Gorovei *publică în Biblioteca Minerva No, 72,* Datinele noastre la nuntă.

* *In* Revue de Roumanie I.-1, Anul nou, obiceiuri şi literatură populară *de* M. Solca.

* *D.* T. Speranţă *se bălăbăneşte cu* ţiganii şi rostul lor în poesia noastră populară, *în* Noua revistă română,VII.-14—5.

P.

Poşta Redacţiei

Virg. St. *Trimite-o acum ca să şi apuce un loc mai aproape; nu face nimica dacă-i mare.*

G. V. Suş. *I. Primit. Cu încetul, cu încetul. II Pentru d-ta cu adevărat ne pare rău; a primit altul mai înainte. Pe viitor fii gata!*

Ar. Tomiac, Cernăuţi. *Cântecele le vom pune căci publicăm tot ce ni se trimite dar numere fără plată nu putem da, fiind că pătimim de boala sărăciei.*

I. N. Vârlez *Primit prea târziu pentru acest No.*

Gr. Vasil. *Primit prin administraţie; trimiteţi de-adreptul ca să nu se întârzieze.*

G. Fira. *Ne-a sosit prea târziu pentru acest număr.*

I. N. Cior. *Dumnezeu iartă.*

V. Mois. *Primit cu mare bucurie. Legenda va aşteptà încă, s'avem loc spre a o da toată; cele-lalte pe încetul. Ce bine-ar fi să fie cum zici d-ta, dar cu cine şi mai ales cu ce? Suntem încă şubreţi dar Dumnezeu e mare.*

I. O. Zugravu. *Păr. Antonovici nu ştie nimic de documentul pomenit în „Albina". Trimite-mi numele părintelui care ţi-a spus că i l-a dat.*

Poşta Administraţiei

Aducem la cunoştinţa abonaţilor, cari nu primesc revista, că am reclamat încetarea acestei stări de lucruri, Onor. Direcţiuni a telegrafului, telefoanelor şi poştelor. Expediţia revistei se face regulat în primele zile (1—5) ale fie-cărei luni. Pe cei ce n'o primesc în acest timp îi rugăm să facă aşa cum vor crede mai bine, căci noi nu mai avem nici o putere.

Cărţi primite la redacţie.

G. Dumitrescu-Bumbeşti.—*Monografia băncii populare „Gilortul", din Novaci Gorj. Buc. 1910*

*** —Cum se ghiceşte în palmă, *No. 511—512 din* „Biblioteca pentru toţi," *Buc. 1910, 120 p. 60 bani.*

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaţilor, cetitorilor şi prietenilor revistei **„Ion Creangă"** *pentru strângerea fondurilor :*

„CUZA-VODĂ"

	L. B.
Suma adunată — — — — — — — — —	62.75

BUSTUL LUI ION CREANGĂ ÎN BÂRLAD

	L. B.
Suma din urmă — — — — — — — —	351.90

De la soc. Culturală «Miron Costin» prin d. Traian G. Stoenescu, preşedintele soc. : Tr. G. Stoenescu, subl. V. D. Chiru, Al. S. Stoenescu, C. Ghiţeanu, N. Simionescu, Gr. Gheorghiu, V. I. Stanculescu, câte 1 l.; d-ra Al. Năstăsescu, M. Cosac, . câte 70 b.; d-na Eliza Rădulescu, d-ra Maria Ionescu, Gr. Petrescu, P. Teodorescu, T. Castrişanu, I. Ghiţeanu, St. Cristescu, P. Georgescu, câte 50 b.; G. Ionescu, 40 b.; M. Balica, 30 b.; M. Petrovici, 25 b.; d-ra Eliza Stoienescu, Lazăr Mircea, M. Mircea, I. I. Cruceanu, I. Dumitrescu, I. Idrescu, câte 20 b.; D. Petrovici, I. Maxenţian, câte 15 b. — — — — — — — — — — — — — — — — — — 15.00

Foaia No. 21 încredinţată d-lui A. Gafencu, Bucecea-Botoşani : Elena D. Drăgoi, Eugenie Beleik, Georges Beleik, C. Clopoţel, C. Emanoil, câte 1 l.; Al. Gafencu, O învăţătoare, Maria Evanovici, Elena Petrescu, T. Grigoriu, Gr. Gheorghiu; Victor Albini, I. Simionescu, Iancu Talpă, Filoteea Ioanovici-Tăutu, câte 50 b.; I. Ionescu, I. D. Mihăilescu, Valentina Mihăilescu, câte 25 b.; Un învăţător, C. D. Vasiliu, Un ortodox, Un impiegat, câte 20 b.; Elevul Filip P. Ioan, 10 b. Se scad 75 b. cheltueli. — — — — 11.10

Foaia No. 89, încredinţată d-lui N. Dicescu, R-Sărat : Ana, C. Gr. Gheorghiu, G. I. Adrianu, câte 5 l.; Maria Peneş, Minserindu, 4 l.; Drăghici Moisoi, 3 l.; D. Nicolau, Cristina I. Alexandrescu, Aurelia M. Ionescu, D-r O. Blazian, Ophelia Ţânţăreanu, Ing. Gr. Panaitescu, câte 2 l.; D-r L. Dicescu, N. Dicescu, C. D. Constantinescu, Filip Niţescu, C. Oprişănescu, T. Marinescu, St. Diamandescu, L-t Zamfirescu, câte 1 l.; Vintilă Dimitrescu 50. b.; Vasile Parepa, 20 b. Se scad 1 l. 10 b. cheltueli. — — — — 40.60

Total — — 418,60

(Va urmă)

Prof. Dr. Artur Gorovei Fălticeni

Anul III.—No. 4. **Aprilie, 1910.**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Casa lui Ion Creangă din Humulești, după o fotografie de azi, comunicată de G. A Cosmovici.

CUPRINSUL:

REDACȚIA:

T. Pamfile, Strada Țarigrad. **M. Lu[...]**

BÂRLAD

EXEMPLARUL:		**ABO[...]**	
In țară	40 bani	In țar[...]	
In străinătate . . .	50 „	In străinătate . . .	

Un număr vechiu 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI „MODERNA“

INŞTIINŢĂRI

După cum se vede, revista **„Ion Creangă"** *şi-a mărit cuprinsul cu* **4 feţe;** *aceasta este răsplata ei cea dintăi pe care o face celor ce-o ajutoră.*

Mai sunt încă multe de făcut; toate acestea stau în mâna întemeietorilor, abonaţilor şi cetitorilor acestei reviste şi numai în mică parte în curata noastră sârguinţă.

Rugăm cu toată stăruinţa pe abonaţii noştri să ne achite abonamentul, singurul mijloc de traiu al revistei. Plătindu-ne datoria, ajutoră chipul de a putea culege înţelepciunile poporului.

Rugăm pe abonaţii cari îşi schimbă domiciliul, să ne înştiinţeze, spre a nu suferi întreruperi şi a nu face în urmă cereri că n'au primit revista. „Ion Creangă" se trimite regulat în primele zile ale fie-cărei luni.

Cererile de abonament vor fi însoţite de plată. Nu mai trimitem revista pe credit.

Cine ne face cinci abonamente şi trimite banii, al său va fi gratuit

---

Redacţia

Roagă pe toţi colaboratorii acestei reviste, să trimită material cât de mult şi cât de felurit, scris ceteţ şi pe o singură faţă a hârtiei. Asemenea, pe o foae, să nu fie lucruri amestecate.

Răspândiţi
Revista
„ION CREANGĂ"
Intre cunoscuţii
Dumneavoastră!

Anul III.—No. 4. **Aprilie, 1910.**

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:	ADMINISTRAȚIA:	ABONAMENTUL ANUAL
T. Pamfile, str. Țarigrad BÂRLAD	M. Lupescu, Zorleni (Tutova)	In țară . . . 5 lei In străinătate . 6 «

DESPRE „ION CREANGĂ"

Dintr'un răvaș:

Revista Dv., cu toată aparența ei modestă, consacrată fiind literaturii poporale, aduce mai mult folos neamului, de cât toate revistele personale *cu pretenții de cultură.*

Mulțumindu-vă pentru bună voința ce ați avut de a mi-o trimite, nu vă pot îndemnà în de ajuns să continuați a-i păstrà caracterul curat poporal, căci, Doamne! bogată și frumoasă mai este literatura noastră țărănească!

T. Raica.
Profesor. Ploești.

20.—Casa lui Ion Creangă din Humulești, după o fotografie de azi, comunicată de G. A Cosmovici.

CUVÂNTARE LA CASA LUI CREANGĂ DIN HUMULEȘTI [1])

Ne-am strîns astăzi mult norod aicea la căsuța copilăriei tale —moșule Ion Creangă;—la căsuța asta cari a fost odată în satul Humuleștilor,—la căsuța și la gospodăria asta pe cari vremurile vitrige și ucigătoare n'au putut'o erta și lasa așa cum era ea peatuncea, prin bătrâni, cînd Ștefan a Petrii și cu Smaranda lui își duceau în tihnă și cu rost viața lumii aceștia;—ne-am strîns acuma la căsuța asta unde dacă vînturile pizmașe ale întîmplării vor spulbera orișice urmă, deasupra tuturor, deasupra pămîntului și locului acestuia va împărăți deapururea:—umbra și spiritul tău, moșule Creangă,—duhul tău cel vesăl și sănă-

[1]) Rostită la 17 Ianuarie trecut, de trimisul „Centrului Studențesc Ieșan". După dorință, se publică cu ortografia manuscrisului.

tos, atîta cît suflare şi grai limpide moldovinesc să va mai simţi şi va mai răsuna prin preajma locurilor acestora.

Şi ne-am strîns în clipa asta trecătoare nu să te slăvim *pe tine*—căci ce-ţi trebue *ţie* slava noastră—nici să ne rugăm pentru ispăşirea şi ertarea *ta* de pacate acolo pe unde vei fi fiind —moşule Creangă— căci de acestea noi vom fi avînd cu mult mai mare nevoe în vîrtejul sbuciumat al vieţii noastre —ci inima şi sufletul întristat şi chinuit de vrajbă ne mînă şi ne va mîna fără'ncetare, cătră *tine* —să ne atingem fiinţa noastră înticăloşită, de duhul cel luminos al fiinţii tale.

Şi de asta venim şi ne-am adunat smeriţi acuma, la tine, noi rătăciţii sorţii şi vînturaţii pe căile nepătrunse ale destinului.

Că: *De când maica ni-o făcut,*
Zîle bune n'am văzut....

Şi Doamne, —Doamne ce-a mai fi fost pe aicea!

Iaca încolo aşa cam în jos trebue să fi fost şcoala lui bădiţa Vasile a Ilioaii, dascalul cari ţ'o pus cele dintăi buchi în mînă—moşule Creangă;—mai încolo pe suşă, pe unde amù trec nepăsători şi neştiutori fel de fel de oameni, l'a fi găbjit cu arcanu pe betu bădiţa Vasile, de l'o luat în cătănie şi-ai ramas pe urmă cu cealalant dascal chilàciul şi fîrnîitul Iordache; —şi tot peacolo pe suşă or fi fost şi tărăbile lui moş Fotea Cojocariu cel cu ploconul Sfîntului Niculai de curăle, —şi cealantă a meşterului Chiorpec Ciubotariu—ştii aceala moşule Ioane—cari ti-o zugrăvit aşa de mândru cu feleştiucul de răbuială.

Colo în deal spre mînăstiri poate să înfioară încă la suflările răci ale vântului, teiul cel cu pupăza; în grădina mătuşi-ta Mărioara hapsîna cari era să te cotonogească,—mai este oare cireşul cu pricina şi cînipă a mai fi sămănînd cariva?

Pe uliţile estea îi fi umblat tu moşule Creangă cînd erai copil vioi şi făr'de griji, strîgînd kiralesa şi nihoho, vînjolindu-te cu ai tăi prin troene; ori cu năzdrăvana voastră ceată de urători; — şi pe aicea trebue să-ţi fi scaparat călcăile când v'o luat cu scurtătura popa Oşlobanu din capul satului şi cînd nevasta lui Vasile a Aniţii v'o fugărit cu cociorva aprinsă.

Şi tot prin căsuţa şi ograda asta cîtă viaţă curat moldovinească s'a fi desfăşurat!

Că era bine şi dragoste multă în zîlele cele neînourate ale tinereţii tale şi obiceiurile şi datinile vechimii noastre erau păzite cu sfinţănie neclintită şi primite cu bucurie şi ferite de nacazurile, amarurile şi răstriştele vremii cari a venit.

Pe la noi peacolo pe unde sîntem s'au dus şi stîns toate *acestea*; pîrjol de înstrăinare a cuprins totul şi vijălie de pîngărîre a suflat tot

ce mai rămăsăse obicei, simţire şi credinţă cu adevărat creştinească şi românească.

De jălea prăpădului ş'a înstrăinării ne oprim astăzi la căsuţa moşului Creangă, la căsuţa asta unde au sălăşluit credinţa, dragostea, nădejdea nestrămutată a strămoşilor; —că poate om mai afla de vre-un Ion Roată ca să mai stea devorbă cu cei boeri şi să le vîre în urechi şi ce e drept în ţara asta,—şi ne vom mai înfiora şi înviora la clocotul vre-unui chiuit de flăcăuan viteaz, plin încă de încrederea puterii sîngelui nostru.

Iară-şi poate om mai putea prinde pe ici pe colè urma hazliului giambaş Nichifor Coţcariu să ni mai spue ceva aşa, împrăştiind nacazurile şi discreţînd frunţile,—despre păţăniile sarmanii măicuţi Evghenia desăgăriţa; —ori batîr pe aicea vom auzi şi de cel Ivan Turbincă prin ce cotloane a mai fi rătăcind pe pămîntul ista—înecîndu-şi durerile în vutcă şi'n cîntice de lăutari.

Vom mai avea noroc poate—în sătuţul tău cari a fost, moşule Creangă—să zărim încă pe supt vre-o streşină de şură iţiindu-se betul Stan Păţitu, —ori în vre-o curmătură de ulicioară să mai dăm mîna şi buna vremea şugubăţului şi chiaburului Dănilă Prepeleac.

Că să stâng cu tăţii aceştia, fiinţi adevarate a pămîntului nostru! Şi în vremurile estea când niamurile lui Ochilă, ş'a lui Păsărilăţilungilă, ş'a lui Flămînzilă, ş'a lui Ştrul, ş'a lui Iţîc, ş'a Malcîi se'nmulţesc ca prundurile Ozanii şi ca scaii drumurilor, — pe aicea pe unde ai trăit tu moşule Ioane Creangă, vom mai putea găsi firea noastră cea nepătată cari ne-ai prins'o cu grai sfătos şi înţălept în pravila *ta*.

Ş'acuma umiliţi îţi cerem sprijin şi revarsarea duhului tău blând, plin de vesălirea şi de bunatatea străbună, asupra sufletelor şi inimilor noastre ce să tot pleacă, să istovesc supt povoara mîhnirilor vieţii noastre.

Moşule Creangă, învălui-ne în clipele acestea cu spiritul tău cel sănătos,—şi dă-ne însufleţire, împuternicire, pentru slăvirea iubitului tău neam şi scumpii şi lăudatii tale Moldovi.

Dea Dumnezeu, cel necuprins de minte, ţiitorul a toate, ca aşa precum strălucesc şi scîntie munţii de-acolo din zare,—să strălucească pentru noi deapururea călăuză neobosîtă, umbra măreţului şi sfântului *tău* chip— moşule Ioane Creangă.

V. Todicescu,
Student în litere

CÂNTECE BĂTRÂNEȘTI

16.—Voinicel Oleacă.

Verde-o sălcioară....,
Sus la Inidoară,
Voinicel se 'nsoară !
Voinicel Oleacă.
De blagă [1]) bogat
De părinți sărac,
Dumnezeu 'i-a dat !

El că mi-a plecat,
Mândră 'și-a luat,
Mândră și frumoasă,
Cu sprinceana trasă,
Cu geana sumeasă.

Și 'l-a apucat
Cânii d'Armășeni,
Și de Ardeleni
Și de Moldoveni,
La bir că 'l-au pus,
Birul nămeșesc
Și ardelenesc
Și moldovenesc.
El ca să plătească,
Birul nămeșesc
Și ardelenesc
Și moldovenesc.
Ce mi s'a gândit
Voinicel Oleacă ?
Ce mi s'a gândit
El când a nuntit ?
Naș că își punea
Naș pe Dumnezeu !
Nașă cine-i ereà ? :
Maica Precista !
Că mi-l dăruià
Cu cirezi de boi,
Cu turme de oi !
Pe-alea le vindeà,
Birul nu-l plăteà,
Și nu se curățeà....
Apoi, dacă vedeà,
Că tot mai aveà :
Noauă morii 'n vânt,
Măcinând porumb,
Noauă sub pământ,
Măcinând argint,
Noauă la pârâu,
Ce macină grâu,
Noauă la fereastră,
Bagă argint în casă.
Ce mi se gândeà ?
Pe mândr'o luà,
In cămar'o băgà,
Ș'apoi o 'ntrebà :
—Mândră, mândra mea,
Mândră și frumoasă,
Chip de jupâneasă,
Cu sprinceana trasă,
Cu geana sumeasă,
Tu să te gătești,
Și te premenești,
Eu o să te duc
La Târgul de Flori,
Că vin negustorii,
Ca să mi te vând !....»
La Târgul de Flori,
El ce 'mi-ș făceà ?
Incepe-a strigà :
—Aici de voiți,
La robi de vândut !...»
Și că 'mi-ș veneau,
Pe-acolo treceau,
Mocanii cu sare,
Și el :—La robi de vânzare !
Cine s'o aflà,

[1]) *Blagă, bogăție : car, vite, bani, ș. a.*

Şi s'adevărà,
Să-mi dau pe mândrà,
Bănişorii să-mi deà,
Bani cu chivărà
Şi francii cu poala!»
El că o şi dà!...
Nimini nu s'aflà!
Ba că mi s'aflà,
Un mic turculean
Şade pe-un maidan
Şi numără la banii
Şi la mărgeanii....
— Turculeţule,
Hoţomanule,
Ia-ţi pe mândra mea
Şi dă-mi bani cu poala!...
Turcu' c'o luà!
El că 'mi-ş mergea,
Şi'ncepe-a glumi.
Dar mândra-i zicea:
— Gingăşelule,
Mititelule,
Copilaşule!
Nu pili *cu pilda,*
Nu glumi cu gluma!
Stăi să ne'ntrebăm,
Ş'apoi să vedem
Din ce neam sântem?
Eu sunt fata popi,
Fata popi Opri,
Din ţara Moldovi...
— Şi eu sânt băiatul popi,
Băiatul popi Opri,
Din ţara Moldovi...
— Atunci stăi să mai vorbim,
Că prea ne asămuim!
Sântem frăţiorii,
Ca doi gemiorii!....
Ea că nu credea,
Şi iar 'l întrebà:
— Nică, frate Nică,
Noi când am fost mici,
Când şedeam pe vatră,
Eu m'am necăjit
Şi te-am şi lovit,
Cu vătrariu'am dat,
Capu' ţi l'am spart!....»
Şi tot ea zicea:
— Ridică-ţi fesù',
Ca să-ţi vàd sămnù'!....»
Sămnu' că-şi vedeau,
Atunci se cunoşteau!

— Olece, Olece,
Vin' na-ţi mândra ta,
N'aţi pe soru-mea,
Mândruliţa ta!
Banii ce 'ţ'am dat,
Eu te-am înzestrat,
Ca pe-un bun cumnat!...»

(Auzită de la Ioniţă M. R. Dumitraşcu, din Boureni-Doljiu).

N. I. Dumitraşcu.

POVEŞTI

22.—Hasan picior de găină.

A fost odată ca nici odată, dacă n'ar fi fost, nu s'ar fi povestit. A fost un împărat, împăratul acela n'avea băeţi de la tinereţe pân'la bătrâneţe. La vreme de bătrâneţe i-a trimis hârtie Impăratul Roş, ca să iasă la război; el când o plecat de acasă, o spus împărătesei că de-a veni şi n'a găsi un copil are s'o tae.

După ce-o plecat el la războiu, împărătița s'o apucat de măturat prin curte. Când o mântuit de măturat, un fir de mazere, când ea da gunoiul afară, tot sărea înapoi. Văzând împărătița că tot sărea înapoi, l'o luat, l'o vârît în gură și l'o mâncat. După ce-o mâncat firu' cel de mazăre, împărătița o *purces în poziție*. După aceia o născut un copil și i-o pus numele Vasilică făt frumos, urmă de busuioc.

Băetul acela, cât creștea un băet de iștilalți într'un an, el creștea într'o zi. O crescut el până la vârsta de 7 ani și l'o crescut împărătița până l'o dat la școală. După ce l'o dat la școală, o învațat la școală până ce-o fost de 10 ani. Când o ajuns în vârstă de 10 ani, se făcea că se joacă cu băeții de școală, și când îi trântea de pământ îi omora. Și tot îl lua și-l da la închisoare și mă-sa da parale și-l scotea de la închisoare. După aceia iar îl ducea la închisoare și mă-sa iar da parale și-l scotea de acolo. Mă-sa văzând că nu mai are chip, s'o apucat ș'o făcut o bașcă de schijă și l'o închis acolo ca să nu mai aibă chip să ucidă băeții. Și l'o ținut mă-sa închis în bașcă 4 ani de zile. După aceia o trimes el răspuns ca să-i vie văru-său la dânsu'.

Vine văru-său la dânsu', intră în bașcă la dânsu', o stat de vorbă cu dânsu' și o eșit de-acolo. Vine văru-său și-a doua zi, stă de vorbă cu dânsu', când o vrut să plece el l'o întrebat: — „Măi vere ia să-mi spui cine stă la închisoare, acei viteji ori acei păcătoși?". Văru-său i-o răspuns: — „Nu știu". După aceia s'o dus l'a împărătița și i-o spus:

— „M'o întrebat Ionică făt frumos, că cine stă la închisoare, acei viteji, ori acei păcătoși". Impărătița i-o spus: — „Când te-o mai întreba, să-i spui că stau la închisoare acei viteji, nu acei păcătoși".

Când o venit văru-său la dânsu', i-o spus: — „Măi vere am întrebat azi pe învățătoru' nostru și mi-o spus că acei viteji stau la închisoare și nu acei păcătoși". Când o auzit el așa, că stau acei viteji la închisoare, s'o pus pe gânduri. O stat el așa pe gânduri până pe la miez de noapte, când pe la miez de noapte s'o sculat și i-o dat un pumn la bașca ceea de-o vârît-o în pământ de 12 stânjeni. O eșit și s'o dus de-o intrat în casă și i-o spus mâne-sa că-i bolnav. Măsa l'o întrebat: — „Cum ești bolnav?" El i-o spus: — „Mamă, o venit 12 zmei azi-noapte, și-o sfărmat bașca peste mine și eu m'am îmbolnăvit de frică". Impărătița l'o crezut că-i bolnav și-i aducea fel de fel de mâncări, cari de cari erau mai bune.

Se scoală el într'o dimineață și-i spune Impărătiței: — „Mamă, am visat că am ridicat curtea, și ți-ai pus țâța sub talpa curței, și am supt țâță și m'am îndreptat". Mă-sa i-o zis: — „Dragu mamei, cum ai ridicat tu curtea, când n'a putu-o ridica tat-tău, c'o fost mai mare viteaz, d'apoi tu. — „Am s'o ridic". S'o dus împărătița cu dânsu', o ri-

dicat el curtea şi-o pus împărătiţa ţâţa sub talpa curţii, el o lăsat curtea pe ţâţa mâne-sa şi mă-sa o spus; —„Dragu mamei, ce, vrei să mă omori?“ —„Mamă, nu vreau să te omor, dar să-mi dai voe să mă însor“. —„Dragu mamei, îţi dau voe să te însori“. —„Să-mi dai, mamă, bani de cheltuială, haine de primineală şi cal de călărie“. S'o dus împărătiţa şi i le-o dat. Scoate împărătiţa şi-i dă o batistă şi-i spune: —„Dragu' mamei, când ăi vedea pe batistă trei picături de sânge, să ştii c'am murit“. Scoate şi el o batistă şi-i dă mâne-sei: —„Mamă, să cauţi şi d-ta pe batistă şi când ăi vedea trei picături de sânge pe ea, să vii să mă cauţi“. Ş'o luat buna ziua de la împărătiţa ş'o plecat.

Merge el zi de vară până'n sară, ca cuvântul din poveste, mult mândru înainte este. Mergând el pe drum aşa, ajunge într'o pădure. Când o ajuns în pădure, s'o uitat înainte şi i s'o părut că vede un foc mare; de ce mergea, de ce i se părea că focu-i şi mai mare. Când s'o apropiet o văzut nişte curţi mari. Se duce la poartă şi intră înăuntru în ogradă. In foişorul curţilor sta o fată, fata l-o întrebat: —„Păcat de frumuseţea ta, că are să te tae zmeii, ce cauţi pe aici“? El i-o spus: —„Ce să caut dragă, am venit să-mi dai ceva de mâncare că nu mai pot, îs flămând“. L-o luat fata şi l'o dus înăuntru şi i-o dat de mâncare. Stând el aşa la masă, numai ce aude troncănind pe uşă, şi numai ce vede c'o intrat buzduganu' zmeilor, s'o învârtit de 3 ori împrejurul mesei, o făcut mâncarea nici caldă nici rece şi s'o pus în cui. Se scoală el şi pune mâna pe buzduganul zmeilor, o eşit afară şi l'o zvârlit înapoi, şi s'o dus înapoi 12 *mile* de loc. Atunci zmeii când o văzut aşa o spus: „Ei măi fraţilor, la curtea noastră o venit un zmeu mai tare de cât noi“; şi s'o intors unu înapoi, ş'o luat buzduganu, ş'o venit. Vasilică făt frumos ş'o luat paloşu' şi s'o pus la poartă. Zmeii când o venit, care cum trecea tot îi tăia capu', până ce i-o tăiat pe toţi şi le-o dat foc. Dup'aceea o intrat înăuntru ş'o întrebat pe fată: —„Dragă, să-mi spui ce fel de om eşti, eşti zmeoaică?“ Fata i-o răspuns: —„Dragă, eu nu sunt zmeoaică, eu sunt fată de împărat. O fost într'o zi ceaţă şi eu am eşit în ogradă ca să iau apă şi zmeii m'o furat. Eu nici nu ştiu în ce parte vine împărăţia tatei“. Atunci Vasilică făt frumos o luat pe fata ceia a împăratului ca soţie.

Intr'o zi stând ei aşa la masă, o văzut prin fereastră, afară pe prispă, o jumătate de om; avea o mână, un picior ş'un ochi. Vasilică făt frumos l-o întrebat: —„Care-i acolo“? El o răspuns: —„Eu sunt Hasan picior de găină“.—„Da' ce cauţi“?—„Ce să caut? Am venit să ne luptăm.“—„Ei, vin'înuntru să ne luptăm!“—„Nu, eu vrau să eşi tu afară ca să mă lupt cu tine.“ Işi ia el paloşu', eşi afară şi-l tae bucăţele. Nici n'a apucat bine a intra înuntru şi iar o strigat la dânsu': —„Eşi afară

Vasilică să ne luptăm". Ese iar afară şi-l tae, l'o taiat iar de vre-o 5-6 ori şi tot degeaba, nu putea să-i facă nimic. Pân' ce s'a dat el plecat, Vasilică făt frumos, de l'o tăiat pe dânsu' Hasan picior de găină, şi i-o spus că numai capul să i-l tae. Ş'o luat şi l'o pus pe-o scândură şi l'o pus pe-o prispă şi el o luat pe fata 'împăratului şi s'o dus.

Când s'o dus la împărat, împăratul o spus că are să dea fata după Hasan picior de găină. Fata o spus: — „Tată, eu mă duc după dânsu', da' 1 an de zile el să nu vorbească cu mine de loc. El să stea în odaia lui deoparte şi eu în odaia mea, să nu vorbesc cu dânsu' de loc".

Acù mama lui Vasilică făt frumos o scos batista ş'o văzut 3 picături de sânge pe dânsa; când le-o văzut ea, o început a plânge ş'o pus cai la trăsură ş'o plecat. Mergând aşa, o ajuns într'o pădure; când a ajuns în pădure, iaca 3 şopârle erau în drum; de 2 s'o ferit, dar una o stat ş'o trecut roata trăsurii peste dânsa şi i-o tăet capu'. Atunci celel'alte două şopârle s'o dus ş'o adus *iarba fiearelor* şi o dat pe la gâtu' şopârlei celeilalte ş'o înviet. Şi iarba o lăsat-o ca s'o iee mama lui Vasilică făt frumos.

Mama lui când o văzut c'o înviet pe şopârlă cu iarba ceea, zice: — „Ia să iau şi eu iarbă de asta, poate am să înviu şi eu pe băetul meu". Când se duce, o ajuns la curţile cele, o văzut pe Vasilică făt frumos tăet, s'o dus şi l'o spălat bine şi i-o dat cu iarbă pe la gât şi s'o închegat. I-o dat cu iarbă pe la ochi şi pe la nas şi s'o trezit.

— „Ei mamă, mult am dormit". — „Ei dragu' mamei, mult dormeai dacă nu eram eu. Ei, dragu' mamei, acu hai să mergem acasă".

— „Mamă, să ştiu de bine c'am să mai mor de două ori şi pân'ce nu m'oi duce s'o iau pe fata împăratului nu mă las". Măsa i-o spus: — „Dragu mamei, nu te duce, nu vezi ce-ai păţit şi acu te duci să te omoare iar?" — „Mamă, mă duc, cum mi-a face Dumnezeu, da eu mă duc".

Se duce el, ajunge în oraşul unde era împăratul şi Hasan picior de găină. Se duce el la un moşneag; moşneagu' aceala era in margina satului şi cânta din cobză. Se duce la dânsu': — „Buna sara moşule". — „Mulţămim d-tale". — „Nu mă laşi să mâi şi eu la d-ta"? — „Cum nu, dragu' moşului; ba, dacă-i vra, poţi să stai la mine, că n'am nici un copil". O stat băetu', s'o dus înuntru, i-o pus moşneagul ş'o mâncat; l-o învăţat moşneagul să cânte din cobză.

Acù se împlinise anu' ca să facă Hasan picior de găină nuntă cu fata împăratului. Hasan picior de găină o împacat nişte scripcari şi acei scripcari n'aveau cobzari. Se duc scripcarii acolo la moşneag. — „Ei mergi cu noi cu cobza"? Moşneagul le-a spus: — „Eu nu merg, dar vă dau băetu'. Da' nu cumva să amăgiţi băetu'". O luat scripcarii băetu'

şi s'o dus cu dânsu' la cântare. Când s'o dus acolo o cântat o zi şi-o noapte. A doua zi cântând ei aşa, fata împăratului tot trecea pe lângă dânşii. Când o trecut întăi fata împaratului pe lângă dânşii, Vasilică i-o pus *chedică* şi ea l'o stupit, că ea nu ştia că e Vasilică făt frumos. Scripcari ceilalţi când o văzut că i-o pus chedică şi ea l'o stupit, ei acu nu ştiau ce să facă de frică. „Măi băete, ce vrai tu să faci, vrai să ne ucidă împăratu' să ne tae? De ce pui chedică la fata împăratului?" Da el: —„Sunteţi proşti, moşule, da un'se află să fac eu ceva, nu fac eu nimic".

Când o mai trecut a doua oară fata împăratului, el o întins mâna şi i-o dat un inel, ea când o întrat în odae şi când o văzut iscălit numele lui, s'o întors înapoi şi l'o chemat în odae. —„Ei, Vasîlică făt frumos, să mă erţi că n'am ştiut că eşti tu şi te-am stupit"! El i-o spus: —„Ei, acu să fii veselă, să-ţi faci *coraj* şi să întrebi unde-s puterile lui şi când ţi-a spune unde-s puterile lui, să vii la bordei la moşneag şi să-mi spui".

Ea seara l'o întrebat pe Hasan picior de găină: —„Acù Vasilică făt frumos o murit, nu mai ai frică de nimeni, acù să-mi spui unde stau puterile tale?" —„Ei, puterile mele stau la lacu' cu lapte dulce, la porcu' grohăitor şi'n porc este-o vulpe şi'n vulpe este un *iepur* şi'n iepur este o lădiţă, şi'n lădiţă este o răcliţă mică şi'n răcliţă sunt trei gândaci şi când or ucide acei trei gândaci, atunci şi eu sunt mort".

Atunci ea s'o sculat, ş'o eşit afară; s'o dus la bordei şi l'o găsit pe Vasilică făt frumos acolo. L'o scos afară şi i-o spus: —„Vasilică făt frumos, el mi-o spus că puterile lui sânt la lacu' cu lapte dulce, la porcu' grohăitor şi'n porc este o vulpe şi'n vulpe este un iepur şi'n iepur este o lădiţă, şi'n lădiţă este o răcliţă mică şi'n răcliţă sânt trei gândaci şi când îi ucide acei trei gândaci, atunci şi el moare".

Ş'o luat Vasilică făt frumos ş'o plecat. El cât merge, ajunge la un popă, popa acela era chîor, şi avea trei fete, le ţinea într'un beci, şi avea nişte capre şi păştea caprele prin ogradă şi se mulgeau singure şi popa mânca lapte. Când s'o dus Vasilică făt frumos nu se sătura de lapte, că mânca şi el cu popa. Dacă a văzut popa că el nu se mai satură de lapte cum se sătura înainte, el o strigat: —„De-i fi fată, a mea să fii, de-i fi ficior al meu să fii". —„Apoi, zice el, îs ficior!" —„Ei, al meu să fii. Dragu' tatei, pe moşia lupului să nu te duci, pe moşia ursului să nu te duci, pe moşia zânelor să nu te duci, pe moşia porcului să nu te duci". Când o auzit el c'o dat de moşia porcului pe acolo bucuria lui. —„Dragu' tatei, toate să le faci, numai pe moşia zânelor să nu te duci c'au să-ţi iee ochii ş'ai să rămâi cum am rămas eu".

Scoală Vasilică făt frumos, ş'o luat caprele şi s'o dus pe moşia lupului. S'o dus, caprele păştea, el şedea în băţ şi cânta din fluer. Numai ce vine lupu' la dânsu':—„Ei Vasilică făt frumos, ce caţi pe moşia mea?"—„Ce să caut? Am venit şi eu să pasc caprele".—„Nu se poate, eu vreau să mănânc inima din tine".—„Vrai să mănânci inima din mine? Vină'ncoace!" Când s'o apropiat lupu' de dânsu', i o tras o ghioagă'n cap şi l-o omorît pe lup. S'apucă şi ia *chelea* de pe lup ş'o pune pe băţ ş'o aduce acasă. Când o venit acasă, o pus-o pe o culme. Popa l-o întrebat: „Dragu' tatei, ce ai zvârlit pe culme?" —„Ce să zvârl? o chiele".—„Da' ce fel de chiele?"—„Ia o murit un ied, şi l'am *juchit* ş'am luat chelea".—„Ei las', dragu' tatii, unde-s vite şi pagubă".

Scoală băetu' dimineaţă şi se duce pe moşia ursului, vine ursu' la dânsu': „Vasilică făt frumos,ce cauţi pe moşia mea?" „Ce să caut? Am venit să pasc şi eu caprele!" —„Nu se poate, eu vreau să-ţi mănânc inima din tine, ce cauţi pe moşia mea!"—„Ei, vin ş'o mănâncă". Când o venit ursu', la dânsu', i-o tras o ghioagă şi l'o ucis şi pe urs, şi i-o luat chielea, ş'o pus-o'n băţ ş'o adus-o acasă. O pune pe culme; îl întreabă popa:—„Da asta a cui chele-i?"—„Asta, o murit ţapu' cel mare şi i-am luat chielea ş'am adus-o acasă".

—„Las', dragu' tatii, unde-s vite şi pagubă, nu-i nimic".

Scoală dimineaţă, se duce pe moşia zânelor. S'o dus şi s'o pus pe o fântână ş'o început a cânta din fluer. Cântând el aşa, numai ce vede că vine la apă o zână şchioapă. Când o văzut-o, o început a cânta şi zâna o început a *giuca* ş'o giucat până la vremea mâncării. Dup'aceea o luat apă şi s'o dus acasă la cele lalte. Când o văzut-o celelalte, o luat-o la bătae: „Şchioapo, unde ai stat pân'acu, de ne-ai făcut de nici n'am mâncat, nici apă n'am băut pân'acu?"—„Hei, voi nu ştiţi nimica ce este la fântână!" —„Da' ce este?" —„Este un băet de cântă din fluer de nici nu se mai află„.—„Cum se poate."—„Haideţi şi vedeţi şi D-voastră dacă nu mă credeţi".

Când o venit celelalte la dânsu', s'o repezit numai decât la dânsu' ca să-i iea ochii. El atunci o început a cânta şi ele a giuca, ş'o giucat pân' la amiază. Când la amiază băetu' n'o mai putut să cânte din fluer şi l'o strâns în dinţi şi l'o stricat. Când o văzut ele c'o stricat flueru', iar pe dânsu' numai decât ca să-i iee ochii. Da el de colo: „Ho, staţi pe loc. Vedeţi copaciu' cela?"—„Il vedem."—„Mergeţi şi aduceţi o *beschie* şi un topor şi eu am să vă scot de acolo un clarinet mai bun ş'am să-l pun aici la fântână, de câte ori îţi veni aici să vă cânte".

S'o dus acasă ş'o adus toporu' şi beschie ş'o dat gios copaciu' cela şi l'o curmat ş'o făcut un trunchi aşa, i-o bătut o pană la un capăt şi o pană la alt capăt şi le-o chemat pe dânsele:—„Vedeţi inima lem-

nului?“ —„O vedem“. —„Iaca vârîţi mânele ca să scoatem inima lemnului, ca să facem un clarinet să vi-l pui aici la fântână, să vă cânte singur“. S'o dus ş'o vârît mânele cu toatele, numai şchioapa nu vra să vâre mâinele. El i-o spus: —„Dacă nu vâri d-ta mânele, să ştii că nici clarinetul nu are să iasă bun, iese crăpat“. Dacă o văzut ea aşa, o vârît şi ea mâinele. Se duce el şi dă cu toporu' şi sare o pană, se duce şi la capatul celalt, dă, şi sare şi pana cealaltă. Atunci le-o prins bine mânele acolo şi ele o început a răcni: —„Mă rog dă-ne drumu' că murim“.—„E, nu vă temeţi. Acu să-mi spuneţi unde aţi dat ochii popei cari i-aţi luat?“ —„Du-te acasă şi vezi după icoană este o răcliţă şi ochii popei sânt în răcliţa ceea. Mă rog dacă te duci acasă, este o soră a noastră acolo, da să n'o sparii“.

Când se duce el, cum o întrat pe uşă, ce o văzut înăuntru s'o spăimântat. O văzut înuntru o namilă mare de om şi înşirate numai ciolanele, n'avea carne de loc pe dânsu'. Se duce, o sfărmat o bucăţele şi i-o dat foc. Se duce şi caută după icoană, ş'o luat răcliţa în care erau ochii popei. Vine înapoi: „Ei, şi cum să pun eu ochii popei?“ —„Să te scoli dimineaţa, pe nerăsărita soarelui, să-i pui pe o farfurie, să le dai prin rouă şi să strigi de trei ori: «Fiecare ochi la loc să meargă», c'apoi fiecare ochi se pune la loc“. Pune el mâna pe topor şi le-o tăet pe toate bucăţele şi le-o dat foc şi le-o vânturat în vânt.

Se duce acasă, o stat până dimineaţă, se scoală dimineaţe şi spune popei:—„Părinte, să iei o leacă de apă, sá te speli pe ochi şi să eşi afară“. Atunci popa i-o zis:—„Până acu nu mi-ai spus cuvântu' aista, de acù văd că ţi-i greaţă de mine de vreme ce-mi spui să mă spăl pe ochi“. —„Nu, aşa îţi spun eu“. Se spală pe ochi şi o eşit afară. Se duce el ş'o dat ochii prin rouă ş'o chemat pe popă la dânsu'. Vine popa şi'ncepe el a spune: —„Fiecare ochi la loc să meargă“. S'o pus ochii popei la loc şi când o văzut popa că i s'o pus ochi iar la loc, l'o luat şi l-o înghiţit de trei ori şi iar l'o dat afară. Atunci popa o zis: —„Bodaproste fiule că m'ai mai făcut să mai văd lumea cu ochii încă odata“. S'o dus în beci ş'o scos popa cele trei fete care le ţinea în beci. El până atunci nu le a scos de frica zânelor, ca să nu le iee ochii.[1])

Se scoală băetu', se duce cu caprele pe moşia porcului. Când o ajuns la moşia porcului, porcu' o eşit şi l o întrebat ce caută pe moşia lui. El o spus: —„Ce să caut? Am venit ca să pasc şi eu caprele“. —„Nu se poate, dacă e vorba aşa, hai să ne luptăm“. S'o luat ei la luptă şi s'o luptat până la amează. La amiază o *chicat* porcu' într'o parte şi Vasilică făt frumos într'o parte. Porcu' o strigat: —„Stăpâne, stăpâne, ce nu te face D-zeu c'un fir de papură să trag prin dinţi, să-mi răcoresc amarul meu şi să lărgesc moşiile tale“. Vasilică făt frumos o

1) Despre această parte, veţi Tudor Pamfile, Graiul vremurilor *(Poveşti) p. 121-6.*

strigat: „Fata popii cea mai mică, ce nu te face D-zeu c'un colţ de prescură şi c'un pahar de băutură, să-mi răcoresc amarul meu şi să lărgesc moşiile voastre". Atunci porcu' o intrat în lacul cu lapte dulce şi Vasilică făt frumos o plecat acasă.

Când o venit Vasilică făt frumos acasă, o chicat ca cum ar *şhi* bătut de cineva. Popa când o văzut aşa, o zis: — „Dragu tatii, mâne când s'a duce cu caprele să mergeţi după dânsu', să vedeţi nu cumva ceva se luptă cu porcu'?"

Dimineaţa iar s'o sculat ş'o plecat iar pe moşia porcului. Fata cea mică a popii s'o luat ş'o *mărs* din urma lui şi s'o pus într'un dos de copaci şi-o privit cum s'o luptat el cu porcu'. Sara iar, când o strigat porcu': „Stăpâne, stăpâne, ce nu te face D zeu c'un fir de papură'n dinţi, să răcoresc avanu' meu şi să răpun duşmanu' tău". Vasilică făt frumos iar o strigat: „Părinte, părinte, pocni-ţ'ar urechile, cum ţ'o pocnit ochii ce nu te face D-zeu c'un colţ de prescură şi c'un păhar de băutură, să răpun duşmanu meu şi să lărgesc moşiile tale". Atunci fata popi o auzit.

Când o venit sara acasă, o întrebat-o popa ce-o făcut el acolo. Ea a spus: — „Tată, s'o luptat cu porcu?". — „Ei, şi ce-o spus?" — Ce să spue, o spus: Părinte, părinte, ce nu te face D-zeu c'un colţ de prescură şi c'un pahar de băutură, să răpun duşmanu' meu şi să lărgesc moşiile tale". — „Dimineaţa când s'o duce el, să ei o prescură şi să ei un ulcior cu vin şi să te duci după dânsu' şi când o striga, să-i dai să bee şi să mănânce".

Dimineaţa, iar s'o sculat şi s'o dus iar să se lupte cu porcu'. Fata popii o luat un ulcior cu vin ş'o prescură şi s'o dus după dânsu'. Când o strigat Vasilică făt frumos, fata popi s'o dus şi i-o dat prescura şi ulcioru' cu vin, ş'o băut ş'o mâncat. Atunci porcu' s'o întins el singur şi Vasilică făt frumos l'o *despintecat* ş'o scos dintr'însu vulpea, şi din vulpe o scos iepurele şi din iepure o scos o lădiţă şi din lădiţă o scos o răcliţă. Când s'o uitat în răcliţă o văzut trei gândaci, atunci el o luat ş'o ucis pe loc unu. Pe urmă o venit sara acasă la popă.

Dimineaţă s'o sculat ş'o venit în oraşul unde era Hasan picior de găină. Când o venit în oraş s'o dus şi s'o îmbrăcat bine şi şi-o luat nişte stecluţe ş'o pus nişte apă într'însele şi s'o făcut doftor şi umbla prin oraş şi striga: — „Doftor de'ndreptat oameni bolnavi". El, de cum se apucase la luptă cu porcu', Hasan picior de găină se îmbolnăvise. Atunci când o auzit că strigă „doftor de'ndreptat oameni", o trimăs pe fata împăratului, o zâs: — „Du-te şi cheamă pe doftoru' ceala să vedem nu m'a pute îndrepta". Fata împăratului o eşit afară şi l'o chemat înuntru.

Când o intrat înuntru Vasilică făt frumos, Hasan picior de găină când s'o uitat la dânsu' l-o cunoscut, dar n'avea nici o putere, căci îi luase puterile. Hasan picior de găină i-o spus: — „Vasilică făt frumos, te rog să mă laşi în cât mă găsesc". Vasilică făt frumos i-o spus: — „Dacă mi-i dărui biciu cel de foc, eu te las". Hasan picior de găină o spus că i-l dărueşte.

După ce i l-o dăruit, Vasilică făt frumos i-o spus: „Hasan picior de găină, eu te-aş lăsa în ce fel te găseşti, dar nici tu nu m'ai lăsat pe mine". La urmă Vasilică făt frumos o scos răcliţa din buzunar ş'o ucis şi pe ceilalţi doi gândaci. Atunci Hasan picior de găină muri şi el.

L-o luat Vasilică făt frumos şi l-o tăet şi i-o dat foc; după ce i-o dat foc o luat el pe fata împăratului ca de soţie ş'o făcut nuntă trei zile şi trei nopţi, cum îi datina de domni şi de'mpăraţi.

Jud. Fălciu C. Mărgăritescu.

COLINDE

13.—*Strigă, strigă d'un împărat,*
Că-ţi aduc d'un leu legat,
D'un leu legat şi ferecat.
Să dai starea jumătate
Şi ţara a treia parte.
Ei, ei!
Iar (N.) făt frumos,
Dimineaţă se sculà,
Pe ochi negri se spălà,
Mâna'n sân că mi-o băgà,
D'o cheiţă că-mi scoteà,
Grajdiu de piatră dăscuià,
Ei, ei!
Cercă murgii,
Cercă surii,
'Mi găsi murgul cal mai bun,
Cal mai bun şi mai blajin.
Afară că mi-l scoteà
De atârnaţ *mi-l legà.*
Apoi în casă-mi intrà,
Alte haine-mi îmbrăcà,
Ei, ei!
Alte haine,
Alte arme,
Apoi îndată-mi ieşià,
Picioru'n scară punea,
Şi-apucară'n vânătoare,
In vânătoare spre ogoare,
Ei, ei!
Când în marginea ogorului,
Dete peste cuibu' leului.
Leul din gură grăiară *:*
Ori din luptă să ne luptăm,
Ori în săbii să ne tăiem,
Ei, ei!
Ei la luptă se luară,
Şi-mi luptară,
Şi-mi luptară
Zi de vară
Până'n sară,
Fără pic de hodineală,
Ei, ei!
Când dete soarele'n dăseară,
Prinse leul şi-l legară,

La 'mpăratu' că-l duseră,
Şi din gură aşà-mi grăiară :
—Buna sara d'un împărat,
T'am adus d'un leu legat,
D'un leu legat şi ferecat,
Să dai starea jumătate,
Şi ţara a treia parte,
Ei, ei !
Hopor, hoporate,
La mulţi ani cu sănătate !

14.—*Sus la* vârşea *munţilor,*
Jos la râpa şoimilor,
Unde râul se repede,
Se repede p'o lespede,
De făcut ce mi se face ?
Face mi două prundurèle ;
D'între două prundurèle,
E (N.) d'ochi-şi negri,
De nălbeşte darur'le,
Darur'le, soboanele.
Tare mi vine d'un junel,
D'un junel p'un căluşel,
Tot venind, moarte-şi făcând,
Şi din gură aşà-şi grăind :
Fă-mă, Doamne, ce mă-i face,
Fă-mă un voinicel şoimel,
Cu-aripioare pestricioare,
Cu picioruşe gălbioare,
In prunduri că să mă las,
Pe (N) să ţi-o iau.
Nu ţi-o iau roabă să-ţi fie ;
Doamnă aleasă ca să-ţi fie,
Şi ţie, şi curţilor,
Nor' dalbă părinţilor
Cumnăţică fraţilor,
Fraţilor, surorilor,
Gazdă călătorilor,
Stăpână argaţilor.
Iar (N) d'ochi-şi negri,
Ea să-ţi fie drăgostoasă.
Rămâi, gazdă, sănătoasă,
Noi pornim la altă casă.

[Com. Aref. Argeş] C. N. Mateescu.

POVESTIRI ŞI LEGENDE

65.—Când a cânta cioara 'n par!

Intr'o vreme, hăt demult, erà la o mănăstire un călugăr şi, ca să nu spun minciuni, avea ca la 40 de ani încheiaţi. Da' rău, da' rău, cum nu ţi-a mai dat ochii a vedea. Parcă ar fi vrut numai peste potcapu' lui să lumineze soarele, nu alta.

Şi numai iaca, într'o zi, pe când *grijea* el în mănăstire, intră o cioară pe uşă, că era deschisă uşa. Ş'apoi ce socoţi, dragul meu ? Poate că tocmai Necuratul să fi fost — cruce de aur în casă ! Că numai el se schimbă aşa în fel şi chipuri de lighioane. Şi cum mătură călugărul, ce-i vine lui ? Izbeşte de vre-o câteva ori cu mătura după cioară, da' cioara nu se mişcă, Doamne fereşte, de pe policandru. —Hâci *gobae* !...., se năpustea călugărul, da' cioara nici gând n'avea să se ducă.

—Hâci *haramule* !.... a strigat şi mai furios călugărul, şi dă s'o pălească cu mătura. Da' cioara nici atâta nu-l asculta : parcă crescuse acolo

—Hâci, *drage*!.... a strigat în sfârşit călugărul şi când a vâjâit odată cu mătura, ai fi gândit că vrea să *ferme* cioara. Şi cum a zis cuvântul lui Ducă-se-pe-pustii, şi dă, socot că nu-i lucru de şagă, ca tocmai în sf. mănăstire, cioara s'a mişcat din loc, a râs cică de trei ori şi, pe urmă, cât ai clipi, şi-a făcut vânt pe uşă de s'a oprit drept în copacul de dinaintea mănăstirii şi unde a prins a cânta pe limba ei!

—Hâci, lighioană hăi,—face călugărul, vrând să alunge biata cioară şi de pe copac, că parcă-i strica ceva. Da' nu l'a răbdat Dumnezeu. Că aşa, ca din văzduh, l'a apucat *cârceii* pe călugăr, ştii, ca pe vremea holerei celei mari, şi şedea ţapăn şi se tot uita la cioara ceia şi-i asculta cântecul ei.

Ş'a stat el, ş'a stat, ş'a ascultat vreme de 100 de ani—zău na, aşa să trăesc! —Şi când s'a împlinit cei 100 de ani, hai că se trezeşte călugărul şi degrabă dă să intre'n mănăstire, aşa cum erà el cu mătura în mână, cu chip, mă rog, să mături. Şi se ţinea, oameni buni, că el amu, nu de mult eşise. Da' când colo, iaca tocmai atunci eşiau ceil'alţi călugări şi arhimandritul de la sf. slujbă a Invierii, că erau sf. Paşti atunci. —De unde eşti tu?— îi face Archimandritul. Da' ceilalţi toţi încremeniţi se uitau şi-şi făceau semn că nu l'au mai văzut. Zice: —De aici. Eu îs călugărul Inochintie Calu, ce? nu mă mai cunoaşteţi amu? Când au auzit ei o aşa minune şi-au făcut cruce. —Cum—zice —eşti tu de aice? —Pacatele mele, iaca —zice— am alungat amu cioara ceia din mănăstire şi vin înapoi să mătur. Că doar nu-s *tehui*!.... Şi le-a spus călugărul ce-a păţit din fir în păr.

—E, he, hei.... —face un călugăr bătrân, bătrân—am auzit eu de un călugăr de aici de la mănăstire, care a păţit cum spui tu, da' de mult tare....

Şi s'au întors toţi călugării şi cu archimandritul şi-au făcut rugăciuni şi aghiazmă *luminată* şi când au mântuit ei cel din urmă cuvânt, de odată călugărul cel rău, care şedea cu mătura în mână, s'a risipit în *miş-fărâme* şi a intrat în pământul mănăstirii.

Şi de atunci —zice,— că în noaptea de Paşti iesă, înainte de începutul sf. slujbe, un *moroiu* şi lumea zice că-i sufletul călugărului celuia rău. Şi bate atunci toaca la mănăstirea Vorona drept în crucea nopţii...

Şi iaca vedeţi: numai lui nu şi-a făcut bine, da' se chiamă că şi amu face rău la alţi, care ferească Dumnezeu s'ar afla să se întâmple pe vremea aceia acolo, unde bate el toaca. Că iaca, nu mai departe, bietului Toader a lui Ungureanu nu i-a luat o mână şi nu l'a *tehuit* sărmanul? Nu şi-a făcut cruce la vreme bietul om şi l'a nenorocit. De s'ar fi însemnat cu sf. Cruce, l'ar fi *hâtcâit* pe moroiu!

E, hei....! Mai bine zi că mare-i puterea lui Dumnezeu. O sută de

ani a stat călugărul cela acolo ca bătut în ţinte pentru răutatea lui, că voia să alunge cioara şi cioara-i bună la Dumnezeu! Şi dă, mai ştii, poate că de atunci a fi rămas şi vorba ceia: „Când a cânta cioara'n par" adică „la paştele Calului"....

De la moş Panaite Ion din Mănastireni, Botoşani. D. Gr. Furtună.

66.—Barza şi piţigoiul.

Se zice, că într'o vreme, barza nu scosese pui. Ca să se mai mângâe, ea luă să crească un piţigoiu mic ca o luleluşă. Cât era ziulica de mare vara, barza aducând viermişori şi lăcuste în cioc, îşi hrănea puiul. Azi aşa, mâine-aşa..... de la o vreme se luă şi biata barză de gând; cum, de atâta când de vreme să nu mai crească puiul ei, de loc. Treacă-meargă, dar să auziţi ce s'a întâmplat.

Intr'o zi, unde nu se porni măre Doamne, o ploaie cu piatră, de credeai că e prăpăd de lume, nu alt ceva. Barza îşi luă puiul şi se duse în pădure. Acolo, amândoi se suiră într'un tufan mare, să mai stea la *adolie* [1]). Piţigoiul de unde până unde, găseşte o scorbură şi se bagă în ea. Ploaia şi piatra venia mereu. Barza, începu a grăi către piţigoiu:

—Maicăă.:... ce prăpăd de Dumnezeu este-afară!

—He, he, mamă, asta nu este nimic, să fi fost pe timpul cu zăpada roşie, atunci să fi văzut.

—Păi, bine, da' tu de atunci eşti?

—Incă şi mai şi.

—Fir'-ai al *cornii* de pocitură. Eu te luasem să te cresc, şi tu, erai mai mare de cât mine,—şi, harşti, băgă ciocul în scorbură şi nu-l scoase de acolo de cât mort. Aşa.... o păţi bietul piţigoiu!

Auzită de la Mitrică al lui Gh al Badii, din Zlătărei—Vâlcea. Gh. Fira.

67.—Din ce e făcut şoarecele şi mâţa.

Când corabia lui Noia umbla pe faţa pământului, Nefartatului îi era tare ciudă, că şi oamenii ceia n'au murit. Hai! să-şi bage el coada şi acolo. Se duce şi, sub chip de şoarec, începe a roade corabia lui Noia la fund. Ronţăi! ronţăi! hai prinde de veste Dumnezeu şi sloboade din cer o mănuşe şi zice: „hap, mâţă, prinde pe dracu'". Mănuşa s'o prefăcut în mâţă şi numai cât l'o omorât, căci să-l mănânce nu putea, că era necuratu'; şi apoi cu trupu' lui o astupat borta ce o făcuse corabiei, că altfel se înecau. Pentru aceia şoarecu' nu-i *animală*, ci dracu' chiar, iar mâţa-i mănuşa lui Dumnezeu.

Ungureni—Botoşani. V. Moisiu.

1). *Azăvadă, adăpost.*

68.—Sămânța Tutunului.

Un drac se făcuse călugăr. Intr'o zi ceilalți călugări începură să observe, că, dacă se cânta cheruvicul, fratele Ghiță eșia afară. Așa se numia noul călugăr. Ceilalți se sfătuiră și într'o zi încuiară ușile și începură să facă sf. slujbă.

Dracul văzând că n'are pe unde să iasă, pocni în mijlocul bisericii. Nu rămase din el, de cât o materie neagră, ce mirosia grozav a tutun.

Strângându-se acea murdărie, se aruncă în niște gunoae. Iar peste puțină vreme răsări în acel loc o plantă necunoscută, care nu era alta de cât tutunul de azi.

Culese cu ajutorul absolventei Maria Săcrieru din Florești—Tutova. Virginia Stan.

VRĂJI ȘI FARMECE

12. De dragoste.

Sâmbătă dimineața m'am sculat, afară am ieșit, n'am văzut soarele răsărind, ci am văzut noaućzeci și noauă de *arzoaice*[1]) venind: cu foc încălțate, cu foc îmbrăcate, cu foc încinse, cu foc cuprinse și noaućzeci și noauă de stânjeni de pară din gură afară....

Voi noaućzeci și noauă de *arzoaice*, unde vă duceți ?....

—Noi ni ducem să ardem codrul cu lemnele, câmpul cu erbele!

—Voi nu vă duceți acolo, duceți-vă la cutare (numele băetului sau fetei căreia i-se face de dragoste) (repetat de 3 ori). Pe gură vă băgați, la inimă vă așezați : și-i frigiți, și-i ardeți, și-i întoarceți : ochii lui la ochii mei, fața lui la fața mea, drumul lui la casa mea. — De departe când m'a vedea, să-i pară ochii mei, ochi de șoim; fața mea, față de Domn;—buzele mele faguri de miere.—Cum e ales păunul de toate penele și busuiocul din toate buruenele, așa să fiu și eu aleasă din toate fetele, din toate nevestele, din toate preutesele, din toate giupinesele, din toate cucoanele ; cum se bate lumea după aur și argint, așa să se bată și după vorba mea, după sfatul meu, după jocul meu ; Eu sunt vișin din munte adus, în fruntea adunărei pus. Amin !

Darabani-Dorohoiu. J. Postolache.

13. De dragoste.

(Se zice când te duci undeva cu vr'un interes, ca să fii bine primit)

M'am sânecat și m'am mânecat
Și dimineață m'am sculat ;
Și pe ochi că m'am spălat
Și la icoane, m'am închinat,

1) Arzoi, arzoaică, înseamnă om sau femee prea nervoasă, că nu o prinde vremea în loc; obște e în mișcare, ca și cum ar avea foc sub picioare.

Şi a găti, că m'am gătit
Şi la plimbare, c'am plecat.
(Se trage aer cu gura)
Eu nu trag nici vânt, nici soare,
Nici umbră, nici răcoare,
Ci trag dragostele, ibostile,
Frumuseţile, drăgosteţile.
Depe chilicele *flăcăilor,*
Depe feţele fetelor,
Depe legăturile nevestelor,
Depe horbele *şi mersul întăi al copiilor,*
Depe urdinişul albinilor,
Depe limbile cucilor,
Depe luminile lumânărilor,
Depe glasele preoţilor,
Depe sunetele clopotelor,
Pe mine le trag, pe mine le revărsez;
Depe petelile miresilor,
Depe pălăriile cucoanelor,
Depe arcuşul lăutarilor,
Depe glasele scripcilor,
Pe mine le trag, pe mine le revărsăz,
Iar (cutare), *când m'or videà,*
Innainte că mi or eşi,
Cu cuvinte bune şi cu pahare pline,
Şi de mâna dreaptă, că m'or lua,
Cu cuvinte bune şi cu pahare pline,
Pe scări că m'or ridica,
Şi în casă că m'or băga,
In scaun m'or aşezà,
Şi-a pofti, că m'or pofti,
Şi-a cinsti că m'or cinsti,
Şi-a ospăta, că m'or ospătà,
Şi-a lăuda, că m'or lăuda,
Şi cuvântul mi-or asculta,
Şi în seamă mi l'or băga,
Cu ochii când oiu căta,
Mărgărintar le-oiu vărsa,
Şi cu gura când le-oiu vorbi,
Taftă *roşie, le-oi croi,*
Şi ca cu miere şi cu vin
I-oiu îndulci şi i-oiu îndulci.

(De la Ileana Filip din Epureni-Tutova) *Gules de* J. Popovici.

14. Cum să vie înapoi mana la vacă.

Iei : trei mlădiţe de răchită, nouă fire de chiper negru, o mână de pasat nefăcut, trei căţei de usturoi, trei fire de tămâe şi un ou de puică.

Şi într'o Joi, ori într'o Sâmbătă dimineaţă, le pui într'o covăţică nouă, deasupra tărâţilor şi grunzului de sare de pe care linge vaca de obiceiu. Şi înainte de răsărita soarelui începi a descânta într'un dos unde nu te vede nimeni, zicând : „Joiană (ori altfel, după cum numeşti vaca) cine a venit şi ţi-a luat mana, îi trimet : usturoi, pasat chiparat şi tămâet, îi trimet nouă-zeci şi nouă fire de păsat, să-ţi aducă mana azi pe la înserat.

Cum n'a putea nimeni scoate răchita mare din carare, aşa să nu mai poată să-ţi iee nimeni, fără mine, mana prin mulsoare. Cum stă cloşca *lipcă* pe ouă, aşă să-ţi fie ţie mana, spre saţ nouă. Cine gândeşte gând rău asupra ta, să i se clocească gândurile ca ouăle cele rele".

Tărâţele apoi le împarţi în trei şi le dai să le lingă vaca în trei dimineţi. Mlădiţele le dai să le mănânce pe loc. Când îi dai tărâţele, faci

trei matane şi soroceşti: „Cum tragi tu la tărâţe şi sare, aşa să tragă înapoi mana la tine". Usturoiu', pasatu', tămâia şi chiperiu' le pui într'o oală nouă şi le îngropi în locul unde vaca a fătat cel dintăi viţel.

Faci de trei ori, în trei săptămâni.

Culeș de *D. J. Farcaşanu*

BOTANICA POPULARĂ

22.—Alacul.

Alacul în Moldova este o varietate de orz, care se deosebeşte de orzul cunoscut în deobşte, prin aceea că în acelaşi bob, se cuprind două şi chiar trei grăunţe; şi fiind că, de obiceiu, alacul se samănă toamna, se mai numeşte şi *orz de toamnă*. In Transilvania se numeşte *alac alb* şi *alac roş*, căruia îi mai zic şi *tenchiu*[1]). In Muntenia sub numele de *alac* se mai înţelege şi o varietate de *grâu*, sau *secară albă*.

La Românii din Istria, alacul se numeşte *hiliacă, hiliac*, plur, *hiliace*, şi *hiliu*, iar *pireviţă* se numeşte un feliu de alac mai mare[2]).

In descântece *alacul* e întrebuinţat pentru vindecat *faptul*. Pentru aceasta se iau tot câte două feluri de grâu de primavară, de cucuruz, de sămânţă de cânepă, de ovăs, de piper, de tămâe şi nouă fire de *alac*, le pune pe toate într'un vas la foc, şi le amestică în tot timpul cât descântătoare rosteşte acesfe cuvinte:

Sântă Marie,
Sântă Maică
Precistă!
Dimineaţă m'am sculat,
Bucium în mână am luat,
Cu bucium am trâmbiţat,
Tot faptul l-am adunat,
De pe N. l-am luat,
Lâng'un prilaz l-am aruncat,
În Marea roşie l-am ţipat.
Fapt mic,
Fapt mare,
Acolo să peie,
Să răspeie!
N. să rămâe curat,
Luminat,
Cum e de Dumnezeu lăsat.

După ce l-a descântat astfel, freacă bolnavul cu această compoziţie, iar restul îl îngroapă într'un loc ascuns unde nu calcă nimene, căci dacă cineva calcă pe acel loc, se prinde faptul de dânsul.[3])

„In doine ne întâmpină adesea invocaţiunea" „foae verde trei *alace*" sau „frunză verde trei *alace*" după care urmează într'un mod sistematic

1) *Haşdeu, Etym, magn. I, 665.* 2) *I. Maiorescu, Itinerar în Istria.* 3) *S. Fl. Marian, Descântece, 323.*

expresiunea dorinţei de a reuşi în ceva, sau de a-şi vedea soarta înbunătăţită:

Foae verde trei alace,
Fă-mă, Doamne, ce mi-i face,
Fă-mă pasere de argint,...
Cu aripele de vânt,
Ca să zbor
Unde mi-i dor.

Sau:

Frunză verde trei alace,
Lasă-mă, măicuţă'n pace,
Să trăesc cu mândrele,
Ca codru' cu frunzele![1])

Intr'o doină din Transilvania:

Păsărică din alac
Nu mă blăstăma să zac,
Că m-o blăstămat maica:
De-oiu muri, să mor în foc,
De-oiu trăi, să n'am noroc.

Artur Gorovei şi M. Lupescu

CÂNTECE

434.—*Doina, doina, saracă,*
Ea mi-a ars inimuţă,
Cu dânsa-mi ţân viaţă.
Din fluer când prind a zice,
Mă pun jos şi prind a plânge.
Frunză verde lemn domnesc,
Ziua, noaptea tot doinesc,
De dânsa nu mă hrănesc.

De la Elisabeta I. Cotos,
Straja-Bucovina — *Ar. Tomiac.*

435.—*Mândră, mândruliţa mea,*
Zică-ţi maică-ta ce-o vrea
Eu îţi sărut guriţă,
Ba, mama nimic nu-mi zice,
Ştie că guriţa-i dulce,
Şi mama nimic nu-mi face
Ştie că guriţa-mi place.
Ş'o zis mama către mine
Să nu dau gură la nime,
Dar cum dracul pot eu face
Să nu dai la cine-ţi place?!

436.—*Bate vântul iarba-mi culcă*
Dorul mândrei mă usucă;
Bate vântul iarba-mi creşte
Dorul mândrei mă topeşte.
Când aveam şi eu drăguţă
Îmi părea noaptea micuţă,
Dar acum de când nu am
Îmi pare noaptea un an.

Pipirig-Neamţ. — *Gr. Vasiliu.*

437.—*Frunză verde trei lămâi,*
Din sara de Sân-Văsâi,
S'au ivit nişte copii
Ca să'ncerce codru'n trei,
Copilaşi cam fără minte,
Ies la oameni înainte
De nu zic nici trei cuvinte
Le pun pieptur ile'n flinte.
Şi le strigă mâniaţi,
Ştii ca lupi înfuriaţi.
Copilaşii codrului,
Buni de mânu,

1) *Haşdeu, loc. cit.*

Tari de vână,
Şi porniţi toţi pe pricină,
Când văd noaptea zic că-i glumă.
Lungi în coate,
Laţi în spate
Cu mustaţa'n varvarici,
Cum stă bine la voinici;
Iese noaptea la colnici,
Fără paloş ori pistoale,
Numai cu palmele goale
Şi dă busna prin ciocoi,
Cum dau lupii printre oi,
Să le lüăm averile,
Să ne facem casele,
Să-mi mărit copilele.

Călineşti-Teleorman

Radu C. Ciupitu.

438.—*Puică din dragostea noastră*
O crescut un pom în coastă,
O crescut şi n'o 'nflorit,
Ne-am fost dragi şi ne-am urît.
Da'o'florit, dar n'o legat,
Ne-am fost dragi şi ne-am lăsat.
Fost-am puică doi iubiţi
Ca doi pomi mândri 'nfloriţi,
La isvoare răsădiţi.
Duşmanii s'o sfătuit
Şi pomii i-o ciungit [1])
Şi pe noi ne-o despărţit.
Cel ce desparte doi dragi,
Ducă-i corgii [2]) *carnea'n fagi,*
Acol' să i-o crăncănească;[3])
Alţii nu i mai despărţească !

Auzită dela Chifor Lazăr în seara de 25 Octombrie 1909.

Din Dorna (Suceava) Joan Zotta.

439.—*Foae verde foi de fag,*
Ieşi mândruţă până'n prag
Şi te uită-'n dos cu drag
C'a'nverzit frunza de fag
Şi-a de 'gorum s'a vărsat
Şi gârniţa a'nbobocit,
Acu-i timpul de iubit!
Cât fu timpul de iubit.
Fusei cu daica 'nvrăjbit !..

(Din Cioroiu (com. Cioroiaşi) Doljiu)

Mărioara Gh. Bercea

440—*Când mi-era drag să petrec,*
Mi-a venit ordin să plec
Ordin de la Călăraş
Vede-l-aş pârlit şi ars.
Trinule n'ai avea parte
De şuruburile toate
Nici de sina de sub roate
Că tare mă duci departe ;
Nici n'am fraţi să mă privească,
Nici surori să mă jelească,
Mama bătrână, nu poate
Ca să vie să mă cate.

441—*De nevastă nu-mi prea pasă*
De copii inima-i arsă
Că nevastă mai găsesc
Dar copii cu greu să cresc.

442—*Hai să tragem hora*
Din Siret la Prut,
C'a venit Robescu
Să dea de băut.
Hai să tragem hora
Dinspre noi la voi,
C'a venit Robescu
Să dea popuşoi

Acestă se cântă prin judeţele Covurlui, Brăila, Tutova în amintirea lui Robescu, un boer darnic şi milostiv pe vremuri.

Jorăşti Covurlui. P. S. Mihaiu.

443—*Roată, roată rotiliţă,*
Ce se' toarnă făr' de spiţă.
Două spiţe nu's de loc
Că le-a pus mândra pe foc.

1) Ciocârtit. 2) Corbii 3) Sfâşie cu ciocul.

Roată, roată ş'o verigă
La fundul de mămăligă
Haide roată să te'nvârt
C'a luat rotiţa vânt.
Bine merge roata mea
Când îi trag câte-o nuea!

444.—*Cine dracul te-o adus*
De la schitul cel de sus
Şi nu dai nici un răspuns
Zvârle potcapul cănit
Şi haina până'la pământ
Şi le tae c'un cuţit.

Joräşti-Covurlui.

Pr. J. G. Beldie.

445—*Sunt trei văi ş'o vale-adâncă,*
Valeu lupu' mă mânâncă.
„Lupule, nu mă mânca,
„Pân' ce-o răsări lunà,
„Să dau mâna cu puicà.
Ies afară, luna-i sus
Neica fost-a şi s'a dus,
Nu mi-i ciudă că s'a dus,
Cât mi-i ciudă că n'a spus.
N'a lăsat nici un răspuns,
Nici guriţă de ajuns
Şi-am zis verde trei smincele,
Vin disară mai de vreme
Şi să vii pe la pârleaz,
C'am un câne mare breaz,
Şi te muşcă de obraz.
Să vii neică pe din dos,
C'am o poartă de rogoz.
Când pui mâna, cade jos,
Şi guriţa-i cu folos.

Gh. V. Şuşnea.

446—*Frunză verde de doi nuci,*
Bade, să mi te usuci
Ca pânea care-o mânânci
Şi ca vinul care-l bei
Tot-ai spus c'ai să mă iei.
Nu mi-i de luatul tău
Da mi-am făcut nume rău!
De te-ar bate Dumnezeu,
Unde-a fi drumul mai reu;
Să te-ajungă jalea mea
Unde o fi calea mai rea!
Să-te ajung' un dor cumplit
Să-ţi laşi lingura pe blid [1]
Şi pe maică-ta murind,
Să vii la mine plângând.

447—*Frunză verde cam aşa,*
C'aşa-i inimioara mea
Iar a prins a mă durea.
Nu mă doare de durere,
Mă doare de dor şi jele
Şi mai mult de vorbe rele,
Că nu-s învăţat cu ele.
Până ce m'oi învăţà
Mi-a înbătrânì faţà
Mi-or face faţa bătrână
Şi părul caer de lână [2]

Cojoci -Suceava.

J Mitocariu şi G. Vasiliu.

448.—*Funză verde foae lată*
Nuşt' ce să mă fac, surată,
Că mie-e câmpioara coaptă,
Şi eu zac bolnavă moartă.
Bărbăţăle-ascultă 'ncoa,
Ia coasa şi gresià
Şi-mi coseşte cânepà
Şi-o coseşte mai de sus,
Să nu se prindă de fus;
Şi mi-o întinde pe argeà,
Trage pământ peste ea,
Până nu s'o mai vedea,
Că doar m'oiu mai alinà!

449.—*Foişoară de lalea*
La Dumnezeu se rugà:

1) *Blid sau strachină.*
2) *Caer* [illegible] *sau sur.*

»Usucă-i Doamne mânà
»Cui samănă cânepa !
»Numai când gândesc la ea,
»Mi se scutură carneà
»Şi se 'ncreţeşte pieleà !
»Că n'o fi altă belea,
»Mai mare, la casa mea
»Ca inul şi cânepà
»Astea mi-au uscat viaţà !

D. Mihalache.

Goleştii Badii, Muscel.

450.—*Frunză verde liliac,*
Azi îi anu' de când zac;
Mi-o crescut iarba la cap.
Nici n'am fraţi să mi-o cosească,
Nici surori să mi-o plivească;
Nici n'am fraţi ca să mă ţie
Nici surori să mă mângâe.

Judeţul Rădăuţi, auzită de la Nicuţă Ursuleanu.

Cules de Joan Boca.

451.—*Vai de mine mor de cald*
Şi n'am apă să mă scald,
Şi fusei la râul sec
Şi vrusei ca să mă 'nec.
Iară frunză de susai
Şi-avusei parte c'un pai
Scăpăi de nu mă 'necai.
Frunzuliţă usturoi
Este-o baltă dirept voi
Şi-i plină de lătunoi
M'aş băgà de m'aş scăldà
Frică mi-i că m'oi 'neca.

Navaci-Gorj. H. Capu.

452 —*Ui, iu, iu şi iu mă chiamă*
Epuraşu i bun de zamă
Epuroaica de friptură
Lelea de pupat în gură.

453.—*Frunză verde de* himei,
Daţi ficiori mai cu timei,
Ca să placă la fimei

454.—*La pamânt cu talpa goală*
Să sară zama din oală,
De a fi zama de cârlan
Ca să sară prin suman;
De-a fi zama de mioară
Ca să sară prin izmană.

Bucovina. V. Ungurean.

455.—*Frunză verde de sulcină.*
Mă porneam pe-o apă lină
Mă trezesc în ţar' străină
Să cerc pânea cât de bună ;
Hie *pânea cât de bună*
Mie-mi pare hlei *în gură ;*
Hie pâinea cât de rea,
Tot mai bine 'n ţara mea.

Auzită din Frătăuţul-vechi

Bucovina. Mihai Boca.

456.—*Somnu' mnii şi nu mă culc*
Şi mnii dor şi nu mă duc
Da mărg pe drum şi pcic de somn
Şi n'am braţe să m' adorm
Păn' avem braţele mele,
Mă culcam sara de vreme ;
Da amu mă culc târzior,
Ca n'am braţe nici de dor.

457.—*Frunza verde de măr dulce*
Nuş'ce feli de gând m'agiunge,
Noaptea deplină m'aş duce,
Şi prin tină şi prin glod
Pân' la 'me puică s'o văd.
Cum să primblă prin pomăt
Prin pomăt îs mere verzi,
Mere verzi în postu' mare
C'aceea-i buna mâncare.

De la Elisaveta lui Toader Cârciu, Straja—Bucovina.

D. Dan.

458.—*Frunză verde de curechi,*
Asta-i nunta nu-i privechi,
Asta-i nu-i un jug de boi,
Să ţâie pe-un an pe doi.
Dar aista-i un jug aşà,
Nime' nu l poate stricà,
Nici popa, nici vlădicà,
Numai moartea saracà.

459.—*Und' te duci măi Ionică?*
Peste Prut la ibovnică
Prutu-i mare, puntea-i mică,
Te-i înnecà măi Ionică
Măcar să mă'nnec,
La puica trebue să trec.
La puica-i uşa închisă,
Puica pe uşă scrisă şi măhnită
Lui Ionică dăruită. (? N. R.)

Bihor V. Sala.

460.—*Frunză verde şi-un bănuţ,*
Mâne-i târg la Rădăuţ,
Merg oameni cu boi la târg,
Numai eu n'am ce să mân.
Dar eu mân nevasta mea,
Că şi ea face-o parà.
Gată-te nevastă bine,
Şi haide la târg cu mine.
Şi că mândra s'o gatat,
Şi la târg că a plecat.
Şi în târg când o intrat,
Feciorași-au întrebat:
Vrei să-ţi vinzi nevasta ta?
Vreu s'o vând, seleaca mea!
Ce ceri bade pe dânsà?
Cinci buţi de galbeni bătuţi,
Pe de-asupra şi mai mulţi.
Dar tu câne de bărbat,
Acasă te-i înturnà,
Copii te-or întrebà,
Unde-i, tată, mămuţà.
A rămas la dughenuţă,
Să vă cumpere turtiţă,
Să vă'nţarce de la ţâţă,
Că de-amu n'aveţi mămuţă.

Din Mitocul Dragomirei,
Bucovina Erast Hostiuc.

461.—*De-o întâmplare, să mor eu*
Sèpte sunt în locul meu.
Să mă'ngroape'n Rùsalim,
Sub o creangă de maslin.
Să mă'ngroape lângă poartă,
Cu gura de şâp aproape,
Când a striga Doamne iartă,
Eu oi bea din şip odată.

Bucovina P. Cârstean.

462.—*Si-am zis verde şi'un dudău,*
De-ar fi lasat Dumnezău,
Ce-oiu iubi să fie al meu,
Şi să mor când oiu vrea eu!
De s'or lua dragi cu dragi,
N'ar mai fi frunză pe fagi,
Nici iarbă pe sub copaci.
Se ia frumos cu urît,
Şi trăeşte amărît.

Corod-Tecuciu. G. Buhuş.

463.—*Drobuleţ dă ghiaţă rece,*
Nu ştiu luna pă ceri merge,
Or mîndra la apă'mi trece,
C'o vadră şi cu'n urcior,
Să-i treacă neichi de dor;
Că la mine i-e dor mult,
Cură izvor pă pămînt.
Cine la iubit nu crede,
N'ar mai călca iarbă verde.
Foaie verde bob năut,
Cin' nu crede la iubit,
N'ar mai călca pă pămînt.
Foaie verde trei lalele,
Nu asar', alalteri sară,
Trecut-a neica calare,
Pela poarta dumitale.

Te ochiai la luminare,
Cât p'aci să dau în boală.
De la Dancă I. Munteanu,
Voicești-Vâlcea. J. N. Popescu

404.—*Toată var-am ostenit,*
Tu-ai silit, te-ai logodit.
Eu logodna ți-oi lăsa,
Și pe tine te-oi fura.

Vom fugi la munții mari,
C'acolo's popii tălhari,
Și cunună fără bani.
Ne-or cununa și pe noi,
Și-om trăi cu buze moi,
Ca și-acei cu patru boi;
Și-om trăi cu buze dulci,
Ca și-acei cu patru junci.
Bucovina G. Alv.-Sadoveanul.

O SAMĂ DE CUVINTE[1]

461—517

Abì=abià.
Ajoimesc=aromesc.
Anapotă=anapoda.
Apa morțitor=vara când e căldură, de departe par'că joacă stratul de aer încălzit.
Arană=arana gândacului, târâtura șarpelui=traiu rău.
Arânesc=procopsesc; nu o să te mai arânești cât lumea și pământul.
Arsât=bestlemat.
Arunc. cf. E leit ta-său, da' la ochi își aruncă o țără și cu mumă-sa.

1) Ceea ce din punctul de vedere al meu îmi place în revistă, sunt niște liste de cuvinte însemnate subt numele de mai sus. Pe mine trebue s'o spun din capul locului, mă interesează mai mult limba basmelor de cât basmele ca atari. Erà într'adevăr o vreme când avem de gând să pun în lucrare un plan îndrăsneț, va să zică un repertoriu complet basat pe basmele tuturor națiunilor din lume, unde aș fi prelucrat toate ideile conținute în basme, puindu-le într'o rânduială cât se poate de bună, așa în cât orice lucrător pe terenul acesta s'ar fi putut orientà fără multă pierdere de vreme unde și cum se mai găsesc tot aceleași motive.

Am văzut însă de curând c'așa ceva este peste puterile mele și că nu dispun de destulă vreme ca să pot, chiar cu conlucrare a mai multora, să pun la cale o lucrare de o întindere atât de mare. M'am mărginit deci la studiul lumei basmelor românești și chiar lucrarea aceasta cu toate că-mi plăcea, n'am putut s-o urmez, trebuind ca profesor de limbele romanice peste tot și al limbei franceze în deosebi să mă îndletnicesc cu alte treburi. Din cele spuse reiese că produsele muzicei poporane române au pentru mine interes mai mult din punctul de vedere limbistic, va să zică ca niște izvoare, în cari să caut materialuri pentru o cunoștință mai de aproape a graiului poporan român, cuvinte dialectale, termini, tehnici, locuțiuni metaforice, construcțiuni și a.

După cele spuse s'ar putea gândi că pentru mine nici n'ar trebui să existe basmele, cântece, pilde și proverbe, ci numai niște colecțiuni de cele amintite, n'ar fi însă adevărat. Se știe foarte bine, că pietre nes-

Başca=cf. una vorbim şi—ne 'nţelegem.

Bălăcăresc=ocăresc.

Balătenie. cf. Ce-o mai fi şi asta, măi copii! Când ne mirăm de ceva.

Boului, laptele=un fel de apă, ce se estrage din sămânţă de cânepă pisată; se pregăteşte în ajunul Crăciunului.

Brabete=cf. hai la arie să punem *torîştea* (laţuri) să prindem—.

Ciob=i-a pus ciobu'! adică l'a vrăjit cineva mai cu seamă pentru însurătoare sau măritiş.

Cloţă=cloşcă.

Coderie. cf. o puseşi în—=îi găsişi şi la asta un răspuns.

Culme cf. ce e pe mine şi pe culme=de atâte dispun, asta e toată averea mea.

Cuminte=cf.—ca căţaua la părinte.

Darà cf. Mai mare daraua ca ocaua=nu s'alege câştigul din pagubă

Daravele=daravere.

Dor=durere.

Dugăiaş=cf. la—în prăvălie, numai ace şi lămâe, joacă şoarecii 'n călcâe.

Fel=meserie, tata de felul lui a fost dogar.

Felurime=cf. am văzut fel şi—de lume.

---

temate, mărgăritări, diamante, topazuri, smaragde parcă au o valoare mai mare atunci când se află încrustate în metal preţios, făcând parte de brăţare, colane, steme, coroane.

Tot aşa pare-mi-se stă treaba şi cu nestematele libistice, cari trăesc o viaţă bogată şi ademenitoare atunci când se află încrustate în graiu, va să zică dacă povestitorul se slujeşte de ele, ca să înpestriţeze cu ele cele povestite de el la fel cu livăzile de primavară.

Aşa eu, apreţiind basmele ca un isvor nesecat de cuvinte şi locuţiuni interesante de tot felul, nu pot să nu recunosc însemnătatea listelor de cuvinte şi locuţiuni răzleţe pentru ori-şi-cine care doreşte să-şi însuşască nişte cunoştinţi mai aprofundate cu privire la graiul poporan român. Şi drept dovadă am de gând să contribuesc şi eu cu ceva şi iată cum.

Văzând c'acum în vârsta mea înaintată nu mai pot să poposesc vreme mai îndelungată în mijlocul Românilor, mă folosesc de prilejul ce mi se dă aici în Praga. Mai totdeauna petrece câte un Român de cei neaoşi aci şi dacă are vreme şi nu se prea plictiseşte în societatea mea, îmi place să mă întâlnesc regulat cu el, să stau cu el la vorbă, să „tăinuim".

Astfel mi se întâmplă destul de des c'aud pe soţul meu folosindu-se de câte un cuvânt necunoscut mie b. o. „a tăinui" de care tocmai m'am slujit.

Dorind să mă procopsesc cât se poate de mult, iată ce pun la cale: de câte-ori aflu pe cineva care întruneşte nişte însuşiri şi anume: să aibă pricepere pentru asemenea chestiuni, să cunoască cât se poate de

Fomeie=femeie.
Găină omenească=a vecinului.
Geană=cf. s'a dat cu el geană în geană.
Husmesc=cf. E greu de tot, ce să mă husmesc cu el până acolo.
Iacă=cf. Fir-ar el iacă cui!=al dracului.
Înbetese=a chiti, a aşeza (în Gorj).
Imbomborez=posomoresc.
Impătrez cf. Ei aracan de mine, am împătrat-o cu asta=n'o mai isprăvesc.
Incrojnat cf. Fir-ar—de mangusit (păcătos).
Amurgesc=a se înserà, a se înoptà.
Inşeiez=a pune şeaua.
Leac, de=puţin cf. Ce păcatele, parcă-mi dai de leac!
Maistor cf. maistor strică şi drege de frică.
Mărunt cf. n'am—.
Melcos=nevoiaş.
Moş=cf. Ce tot înşiri la moşi pe groşi ?
Moşmonesc=dibuesc, caut cu luare aminte.
Nania cf. îl cauţi ca Nania sapa.
Năcăjesc cf. nu te năcăji, că mai rău te superi.
Neneacă cf. trai—,cu banii băbachii (în aşteptarea unui chilipir).

---

bine graiul ţinutului în care s'a născut şi unde petrecù anii tinereţilor şi să ştie a-şi aduce aminte cuvintele aceste de câte-ori ceteşte expresiuni, locuţiuni şi frase fie în limba literară fie în alt dialect.

Pe o asemenea persoană o rog să facă cum urmează. Îi dau o carte care conţine un număr oare-care de cuvinte să le citească încet şi cu băgare de seamă. De câte ori îi vine în minte că cutare cuvânt exprimând o ideie oare-care îl văzuse în tinereţile sale înlocuit prin altul, se pune de-l înseamnă şi aşa puţin câte puţin se poate înjghebà o listă de cuvinte sau de locuţiuni şi proverbe care fără aceasta poate nu s'ar pune la cale.

Aşa în anul acesta având parte să fac cunoştinţă cu un Locotenent din Ţara Românească, d-l N. Diculescu, originar din Oltenia şi anume din satul . . . ., am închipuit o listă mai mare din care îmi iau voe să alătur aci o alegere de cuvinte cari mi se par a presentà interes din vre-un punct de vedere.

Pe o scară mai întinsă am pus la cale aşa ceva cu privire la dialectul aromân, făcând pe un tânăr Român din Macedonia care şi-a studiat la Praga, să citească în mod însemnat mai sus lucrările lui Papahagi. Nădăjduiesc că-mi va fi cu putinţă să scot în vileag rezultatele acestei proceduri împreună cu o colecţiune destul de mare a productelor folcloristice aromâneşti inedite, adunate de el şi puse mie la disposiţie.

Nootesc sau mă—=a se pornì, a se pune a năvăli.
Pîzderie=puzderie.
Prau cf. aleagă-se prau' şi păzderia de el!
Răsnì=a stricà, a deflorà.
Restişte cf. săracu', n'are—de zi frumoasă.
Rotaş cf. Sări-ţ-ar rotaşii să-ţi rămâe înaintaşii (în glumă despre ce-i ce poartă ochelari)
Sâr=aşa i-e sârul (neamul).
Şed=cum şezi (=stai) cu el.
Tam nisam=nitam nisam; cf. şi—,cu nespusa masa, ne pomenim cu el.
Tronc cf. mi-a căzut cu tronc la inimă.
Va=trebue; cf. Ca să nu te 'neci, va să dai din mâni.
Vranvură=haimana; cf. toată ziua umbli prin sat.
Răpucese=asud, înăduşesc.

Praga [Boemia] Dr. Jon Urban Jarnik.
Profesor universitar.

GLUME, JITII, TACLALE

82. Molifta oalei

O femeie harnică aveà o singură oală în care făceà tot soiul de bucate. Şi n'o spălà nici odată.

Văzând-o aşà de scârnavă, nimic nu socoti alta de cât că-i lucru drăcesc la mijloc.

—Adică de ce oalele altor femei sunt curate şi-a mea nu?. Lasă, mă duc cu oala la părintele să-i citească şi să scoată pe deavol dintr'însa!

Merse dar la părintele şi părintele o sfătuì:

—Femeie hăi, iea oala şi du-te acasă. Pune apă curată'n ea, aşeaz-o la foc şi când ai vedeà că apa se'ncălzeşte, aşterne-te cu frecatul. Acum, bun e şi năsipul, dar mai sfântă-i cenuşa! După asta, pune iar apă, încălzeşte-o din nou şi mai spal'o o dată. Şi pe urmă să vii cu oala la mine.

Nu ştiu dacă s'au mai dus femeia la preot ori nu, că n'am putut aflà de la nimeni. Numai atâta auziiu spunându-se, anume că, întorcându se femeia spre casă, şi-a zis singură:

—D'apoi, învăţătură de asta îmi spunea şi biata maică-mea!

Ţepu—Tecuciu. Tudor Pamfile

83. Ţiganul bun la Dumnezeu

Acù cică un ţigan se dădeà în vânt după o ţigancă văduvă. Da ţiganca nici nu se uita la el pesemine—unde îl vedea sărac ca vai de capu' lui. Ce să facă ţiganul? Se gândeşte el şi născoceşte ceva.

Intr'o zi se duce la ţigancă şi cum vorbia cu ea, zice odată uitându-se 'n sus:

— Haud Doamne?

— Ce-i mă? zice ţiganca.

— Ia pesemne vra să-mi spue Dumnezeu ceva.

— Ce să-ţi spue mo?

— Cică să mă duc în cutare loc că am să găsăsc 2 colaci.

— Cum se poate, zice ţiganca mirată!

— Hai şi tu şi vei vedea cu ochii; şi pornesc să găsească colacii. Da' ţiganul, pusese după o tufă în dosul casei 2 colaci, de mai 'nainte şi acum o ducea pe ţigancă întins la ei.

— Vezi fa?!

— Văd mo!

Adoua-zi ţiganul iar se duce la ţigancă, iar se uită'n sus şi zice: Haud Doamne?

— Ce-ţi mai spune D-zeu mo? îl întreabă iar ţiganca.

— Ce să spue cică să mă duc în cutare loc să găsăsc o găină friptă! Acu ţiganca nu se mai minună ci-i zise: „Hai să vedem".

— Hai, zice ţiganul; şi o duce întins la nişte buruene unde ştia el că pusese găină.

— Ei, vezi fa?!

— Văd mo!!!

A treia zi iar vine ţiganul la ţigancă şi iar zice uitându-se 'n sus:

— Haud Doamne?

— Da, acu ce-ţi mai spune — îl întreabă ţiganca?

— He, ce să spue, acu spune lucru mare — cică să mă ei de bărbat că de nu mori la noapte!?

— Poi de mo, văd că eşti bun la D-zeu, dacă poronceşte el ce să fac, iaca te iau; şi iaca aşa a isbutit ţiganul cel şiret.

Auţită, de la C. Brânţei din Fălciu. P. Gh. Savin.

84. Vaca ţiganului

Odată, avea şi ţiganul o biată văcuşoară bătrână şi slabă, slabă de-i numărai coastele. Iarna neavând ce-i da mâncare, o cam jeliau ei des ai casei, că se făcea tot mai slabă şi mai mititică. Intr'o dimineaţă, o găseşte ţiganul moartă. Ca să nu strice inima prea devreme celorlalţi, nu li mai spune, ci s'apucă de-o jupeşte, ia pielea şi pleacă deodată 'n spre uşa bordeiului. Da'un *danciu*, văzându-l de la fereastră, zice:

— Mamo, mamo, pesemene *nu i-i îndămână* vacii noastre, că văd că vine tata cu pielea ei pe băţ!

De la d. D. Manoilescu, Ciorteşti-Vaslui. J. Neculau.

85. Tatăl nostru ţigănesc

Tatule, sân-tatule,
Tu eşti sprijinelele,
Tu eşti poticnelele,
Iartă-ne nouă greşălele;
Mai marele cuvios borş
Umple bârdâhaele vârtos;
Iar prea cuvioasa huntură
Pune maţele pe ilău
Şi ne izbăbeşte de cel rău!
Amin!

Auzită de la Dumitru Miron din Bârlad

Const. Baştă
Elev Normalist

86. Popa şi Dascălul pâcâliţi

Cică, odată de'mult, un popă avea obiceiul de lua, fără să mai ceară! Ş'apoi avea şi tovarăş bun şi potrivit la *duh* şi la *mână* ca sf. sa, pe răposatul, biet dascal, *Stan.* (poate o fi cel *păţit!*)

Umblau ei odată cu ajunul Bobotezei, când crapă ouăle corbului de ger. Un ţigan—poporan credincios, de altfel—ştiind obiceiul lui taica părintele, se hotărî ca nici una, nici două, să-i facă *pocinocul:*

Când popa era aproape de casa lui, ţiganul aruncă o daltă de fer în foc ca să se înferbinte şi apoi când vede pe taica părintele că i-a păşit poarta, o scoate în grabă şi i-o pune la îndămână,—în cale, pe o ladă.

Părintele cum intră în casă, zărind dalta, începe:

—„In Iordane
Şterge dalta Stane,
Inchinarea Treimei“...

Ţiganul răspunde:

—„O ştersăiu şi mă fripseiu
Şi în traistă o aruncăiu;
Traista mi s'a spart
Şi dalta jos a picat.“!—

Ţuţcani-Covurlui.

Joan On. Zugravu.

87. De-a'n doasele

M'am stăpânit la un tocmit, ca să căpresc păzitele. Odată m'am pădurit cu dusu'n capre. Mă cărpinii într'un suit şi-am crengărit dărâmatele de-o căprit mâncatele. Eu, mă ciotii pe-o pusă ş'ochinceam nişte făcute. O lupchit un venită şi-o căprit o luată. Am săcurit cu svârlita şii-am codit tăeta. Am mai ciomăgit odată cu răpezeala şi i-am mai chiciorât două rupte. M'am cărărit apoi pe-o dusă şi-am bordeit la un ajuns. M'am ferestruit pe-o uitată şi-am femeit o văzută plăcintând nişte făcute. I-am plăcintit o cerută. Ea, mi-a cociorvit arătata. I-am beşinit trei date şi mi-am drumuit de căutate.

Var. No. 67. Crucea-Ialomiţa.

J. Jdiceanu.

CRONICA

* In No viitor, un articol al D-lui *Dr. Ion Urban Iarnik.* profesor la Universitatea din Praga (Boemia).

* Facerea femeiei din coadă de drac *în* **Minerva** lit. istr, I.-16; *în povistire, o aluzie de prost gust.*

* Neamul românesc pentru popor *publică și cântece de țară; am dori însă să se arăte și de unde-s.*

* *In* **Gazeta Transilvaniei** *An.* 43-38 *credințe despre sfârșitul lumei de* T. Bogdan *iar în No. 44, povestea* Roinei *de El. Sevastos, se pare o retipărire. Nu sunt culegători in Ardeal ?*

* *Coala 2 din* **Șezătoarea**, *XI cuprinde : urmarea discrierii datinelor din Rotopănești la* moarte, *și* anul nou *și* Descântece *din alte părți cari urmează în c 3.4.*

* **Fluerașul, I.—5** *ne aduce mai multe bucăți de literatură populară* : Curpănul și ștejarul *de* Tudor Pamfile, Acul albinei *de* M Lupescu, De ce luna Martie e mai scurtă ca cele lalte *de* D. C. Circa, Baba Dochia, *și o* poveste de Crăciun *de un elev al orfelinatului din Zorleni-Tutova.*

* Pentru pag. 317 din **„Viața românească"** *(care ne mustră că am tipărit câte-va vorbe ale d-lui* G. Veigand*)*: *de la d Weigand, ca fiind mai departe, am cerut sfaturi și ni le-a dat; dela d.* G. Pascu *din Iași le-am cerut prin graiu viu, le-am așteptat și nu ne le-a dat; ne mustră însă și pe hârtie și de câte-ori are prilejul (cum ni s'a spus). Cinstim pe d. Philippide prea mult, dar nu credem că domnia-sa ne va cere să fim dușmani, dușmanilor d-sale de știință și că se îndreaptă către noi, umili, nedestoinici și puțini harnici muncitori cu ziua, ca să-i luăm apărarea. Ne pare rău că d. Pascu nu vede în ostenelile noastre de cât glosare, filologie și toate câte se învârtesc în preajma acestor lucruri.*

* *In* **Albina, XIII,—24.** *două jocuri copilărești* : Baba oarba *și* Ciobanul, oile, cânii și lupii *de* P. Pavlov. *De pe unde ?*

* **„Frunză verde" înfrunzește** *din nou.* D. N. Em. Teohari *are un articol despre el în* N. Rev. Rom. *vol. 7—22 In jurul acestui subiect discută prin urmare d.* Gorovei *despre legătura dintre* felul frunzei *și cuprinsul cântecului; d.* Speranță" *despre* felul frunzii *care este și care nu este și d.* Teohari *despre legătura dintre* frunze *(codru) și viața noastră din trecut. O încheiere e departe.*

* *In ziarul* „Viitorul" *de la 3 Martie a c. d-l* V. Savel, *spune vorbe curate și de încurajare, pentru cei ce muncesc la* „Ion Creangă". *Se publică acolo și o scrisoare a „Moșneagului de la Orfelinat", d. M. Lupescu, administratorul revistei, prin care arată ținta și greul traiului acestei publicații. Dacă cei ce poartă grija zilei de mâne și în literatură populară, ar asculta îndemnul tânărului și cumintelui literat, totul ar fi spre binele scăpărei din ghiarele pierzărei comorilor populare.*

P.

* **„Feți-frumoși de-odinioară"** *povești culese de d l* T. Pamfile, *redactorul revistei „Ion Creangă", din Bârlad, apărute în „Biblioteca pentru toți", broșura 587, cu preț de 30 bani exemplarul,—cuprinzând 9 povești.—*

Broșurica această e o urmare al „Graiului Vremurilor" editată de tipografia „Neamul Românesc" din Vălenii de munte.

E acelaș graiu ales, aceiași grijă în toate și aceiași sârguință de a redà meșteșugul povestitorilor populari ca și în volumul „Graiul Vremurilor". Inainte Domnule Pamfile și cele multe !

* **Istoria prea frumosului Arghir și a prea frumoasei Elena cea măeastră și cu părul de aur**, *o broșurică editată de Casa Școalelor, depositul general la librăria C. Sfetea București*

E în totul nimerită pornirea Casei Școalelor de a redà poporului frumusețile ce l-au hrănit atâta vreme sufletește, mai ales astăzi în această vreme de frământare și prefăcătorie în toate.

Tiparul citeț curat și forma aleasă dată acestei broșurele ca și prețul scăzut al ei, vor înlesni gospodarilor putința de a o avea și de a petrece clipe curate în serile lungi de iarnă și în prea multele sărbători ce avem.

* **Alexandria sau istoria marelui împărat Alexandru Macedon**, *editată tot de Casa Școlelor și cu depositul general tot la librăria școalelor C. Sfetea. Asupra ei nu se pot spune de cât tot vorbele ce-am zis despre* „Istoria prea frumosului Arghir". *Aceste cărticele, tipărite prost mai înainte, se căutau de cărturarii satelor, ca iarba de leac.—Dacă Casa Școalelor ar găsi un mijloc de vinderea lor prin sate, s'ar face un mare bine.*

* *In* „**Convorbiri literare**" *din anul curgător, cum și în broșurică deosebită, tovarășul nostru G. T. Kirileanu, publică crâmpeie din materialul cules de pe Valea Bistriței (Moldova) din gura țăranilor și pe une locuri cu rostirea locală. sub titlul „De la țară".*

N'avem nimic de zis privitor la această interesantă lucrare. Dorim însă ca priceputul nostru tovarăș, să dea în vileag cât mai multe asemenea lucrări.

Folklorul *„cum trebue înțeles", de d l O. Densușianu, profesor la Universitatea din București, lecție de deschiderea cursurilor și publicat și în „Viața nouă", o broșurică de 22 pagini, apărută în editura librăriei Alcalay.*

Prin această broșurică, care poate fi privită ca o prefață la „Graiul nostru", d-l Densușianu se încearcă a lămuri, că nu culegirile de povești, cântece populare datine, gâcitori ș. a. sunt adevăratul material folcloric, ci acela care privește mai mult chipul de a gândi și a fi al țăranului nostru,—în chipul cum a cules d-sa cu tovarașii d-sale

Noi culegătorii de la „Ion Creangă" vom aduna material și cum au înțăles înaintașii noștri și în felul dorinței d-lui Densușianu, până se vor isca specialiștii despre care vorbește d sa. Iști de azi, culegem ce găsim acum. *Specialiști vor culege ce vor găsi* atunci. *Deosebirea între* eri, azi *și* atunci *va fi, credem, destul de mare, pentru specialiștii de-atunci.*

A. G. Lupu.

Poșta Redacției.

G. Fir. *Ștef.—Se publică, dar acest important subiect trebue documentat Mi-l poți trimete să-l văd*

—Persoanele *cari ne cer diferite lămuriri, sunt rugate să alăture și câte o mărcuță pentru răspuns.*

G. V. Șuș.— *Vezi, că ți-a venit rândul!*

Cărți primite la Redacție.

D-r Ion Urban Iarnik.—Drumul pe care au mers, Buc. 1909. 180 p.

—Sprachliches aus rumänischen Volksmärchen, *in* Zweiter Jahresbericht der K. K. unterrealschule in der Leopoldstadt in Wien, Wien 1877, 21 p.

J. **Michelet**.—Doamna Rosetti, *trad. de D. Munteanu— Râmnic, Vălenii de munte, 1909, 50 p (No: 4 din „Biblioteca școalei secundare"). 30 bani.*

Gr. H Grandea.—Fulga sau Ideal și real *(No. 552 din „Biblioteca pentru toți"). București 1909, 125 p. 30 b.*

INTEMEIEREA SOCIETĂȚEI „ION CREANGĂ"

Prea cinstite Domn,

Dragostea și interesul care se arată de o samă de vreme revistei «Ion Creangă», ne îndeamnă să pășim mai departe, spre a mări mijloacele pentru creșterea revistii și prin urmare, pentru a grăbi culegerea podoabelor de limbă, literatură și artă populară.

Intr'adevăr, nu-i lucru prea obișnuit ca cine-va să-și plătească abonamentul sau cotizațiunea pe multă vreme înainte; nu-i lucru prea obișnuit ca o revistă să primească aproape zilnic îndemnuri și urări din toate unghiurile românismului; acestea nu's numai înbărbătări trimise conducătorilor ei mai de aproape, ci curate isbucniri sufletești, cari arată că am bătut la adevărate porți ospitaliere. Numărul tuturor acestor gospodari însă, nu-l cunoaștem și de aceia ne îndreptăm pe această cale.

Rodul unei nădăjduite isbânzi îl vom arăta cu începere de la numărul viitor al revistei «Ion Creangă».

„ION CREANGA"

STATUTELE
SOCIETĂŢII
„ION CREANGĂ"

I. Societatea.

Art. 1.—Se întemeiază societatea „Ion Creangă" cu sediul la locuinţa administratorului ei.

Art. 2.—Durata societăţii este nelimitată.

II. Scopul.

Art. 3.—Ţinta societăţii este:

A. De a aduna ori-ce material cu privire la limba, literatura şi şi arta populară şi de a-l publicà sub formă de culegeri sau cercetări în revista „Ion Creangă".

B. De a retipări materialul de acest fel, răspândit prin felurite publicaţii.

III Membrii societăţii.

Art. 4—Membrii societăţei sunt:

A. *Membri donatori,* cei cari vor înzestra societatea cu cel puţin 250 lei.

B. *Membri intemeietori,* cei cari vor cotiza cu câte *un leu* pe lună de la Ianuarie 1910 înainte, plus 39 lei suma cotizaţiunilor pe anul I-iu şi al II-lea.

C. *Membri societari,* cei cari vor cotiza cu câte *un leu* pe lună de la luna înscrierei.

Art. 5—Cererea de înscriere, pentru toţi membrii, va fi însoţită de:

A. Taxa de înscriere, *50 bani,* o dată pentru tot-deauna.

B. Cotizaţiunile de membru intemeietor până la luna următoare celei de înscriere. Pentru cei cari nu vor fi înlesniţi, se cere cel puţin 20 lei şi făgăduinţa că va plăti rămăşiţa cotizaţiunilor câte 5 lei lunar până la achitarea lor.

C. Cotizaţiunile pe cel puţin două luni, pentru membrii societari.

Art. 6—Sumele plătite ca abonamente de către abonaţii vechi cari vor cere a fi socotiţi ca membri intemeitori, se vor trece drept cotizaţii. Asemenea şi abonamentul pe anul curgător pentru cei cari vor cere a fi socotiţi între membrii societari de la 1 Ianuarie 1910.

Art. 7—Eşirea din societate rezultă din:

A. Retragere în scris.

B. Neplata cotizaţiunelor cu o întârziere de 5 luni şi jumătate, în care timp administratorul le va face cuvenitele înştiinţări.

IV. Veniturile societăţii.

Art. 8—Veniturile societăţei se compun din:

A. Subvenţiuni de stat, societăţi ş. a.
B. Daruri de la felurite persoane ori membri.
C. Taxa de înscriere (art. 5).
D. Cotizaţiunele membrilor.
E. Abonamente.
F. Vinderea revistei cu numărul.
G. „ colecţiunilor vechi.
H. Reclame şi anunţuri.
I. Diferite alte venituri.

V. Revista „Ion Creangă".

Art. 9—Pentru îndeplinirea celor arătate la art. 3 societatea are ca organ revista „Ion Creangă".

Art. 10—Ea va păstra şi în viitor înpărţirea de material urmată până astă-zi.

Art. 11—Revista va păstra formatul de azi având pe copertă numele membrilor donatori şi întemeitori în viaţă şi decedaţi, şi al celor societari.

Art. 12—Revista „Ion Creangă" se trimete tuturor membrilor fără o altă plată.

Art. 13—Preţul abonamentului îl va statornici adunarea anuală.

Art. 14—Ediţia pe hârtie velină va costa îndoit ca acea obişnuită şi se va trimete numai după cerere. Membrii societăţei cari vor dori-o, vor plăti diferenţa.

VI. Conducerea revistii.

Art. 15—*Redactorul revistei* va fi membru intemeitor. El primeşte, păstrează şi rândueşte spre publicare orice material arătat la art. 3. Va păstra publicaţiile adresate revistei, manuscriptele tipărite, manuscriptele cari nu se pot tipări şi corespondenţa. Toate acestea vor alcătui bibli-

oteca „Ion Creangă" asupra căreia redactorul va face dare de seama la adunarea anuală. Redactorul poate înlocui vremelnic pe administrator.

Art. 16—***Administratorul revistei*** va fi membru întemeitor. El ţine sama veniturilor şi cheltuelilor. Sporirele cheltuelilor le va face în înţelegere cu redactorul. Din venituri păstrează asupra sa numerarul trebuincios pentru acoperirea cheltuelilor pe cinci luni următoare, iar prisosul îl va depune spre fructificare. La nevoie înlocueşte vremelnic pe redactor.

Art. 17—Orice corespondenţă cu caracter deosebit va fi semnată de redactor şi administrator.

VII. Adunarea anuală.

Art 18—Membrii societăţei se adună odată pe an în zilele de 3—4 Ianuar. Locul se va arăta înainte. Adunarea are de scop:

A. De a lua cunoştinţă de starea morală şi materială a societăţii,
B. De a hotărî asupra propunerilor ce se vor face,
C. De a intregi personalul de conducere în caz de retragere,
D. De a asculta diferite comunicări cu privire la limba, literatura şi arta populară.

Art. 19—Hotărîrele se ieau cu majoritatea voturilor membrilor presenţi.

Art. 20—Procesul-verbal al adunării anuale se va publica în revistă.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei **„Ion Creangă"** *pentru strângerea fondurilor :*

„C U Z A-V O D Ă"

	L. B.
Suma adunată — — — — — — — — —	62.75

BUSTUL LUI ION CREANGA ÎN BÂRLAD

	L. B.
Suma din urmă — — — — — — — —	418,60

Foaia No. 30, încredințată d lui V. Popescu, Insurăței-Brăila : Vasile Popescu, I. Nistor, câte 1 l.; Massim C. Orășeanu, Dumitru C. Orășeanu, R. Custurescu, I. Gologan, câte 50 b.; G. Baltă, Maria G. Baltă, M. Predescu, Traian V. Trifulescu, Tr. V. Predescu, Al. I. Giuglia, câte 10 b.; Elev. G. G. Baltă, I. Moldoveanu, Elevele Mărioara și Chiriachița Bărbulescu, câte 10 b. — — — — 5.60

Foaia No. 180, încredințată d-lui Chiriac Dragomir, Grozești-Bacau : Ch. I. Dragomir, Șt. Em. Patriche, I. Chiriac, S. Er. Patriche, câte 50 b.; se scad 15 b. cheltueli — — — — — — — 1.85

Cineva din Cernăuți — — — — — — — — — — — — — — 3.00

Foaia încredințată d-lui C. Filipovici, Broșteni-Suceava. Obolul d-sale — 5.00

Total — — 434,05

(Va urmà)

CĂTRE ABONAȚI

Primim numeroase plângeri că Revista «Ion Creangă» nu se primește regulat. Rugăm persoanele cari nu o primesc, să ne aducă aceasta la cunoștință. Vom face necontenit reclamații la Onor. Direcție a poștelor, până ce va înceta această stare de lucruri.

ADMINISTRAȚIUNEA

Anul III.—No. 5. **Maiu, 1910.**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL:

A fost odată un împărat.....

REDACȚIA:
T. Pamfile, Strada Țarigrad.

ADMINISTRAȚIA
M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

BÂRLAD

EXEMPLARUL:
In țară . . . . 40 bani
In străinătate . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL:
In țară . . . . 5 lei
In străinătate . . . 6 „

Un număr vechiu 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI „MODERNA“

MEMBRII SOCIETĂŢII „ION CREANGĂ"

DONATORI.

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fârţăneşti-Covurluiu), G. A. Cosmovici Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (Craiova), D. I. Farcaşanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoşani), P. Herescu (Găineşti-Suceava), D-l I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu) Bucureşti), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Goleştii-Badei, Muscel), A. Moisei (Nemţişor-Vânători-Neamţ, L. Mrejeriu, (Călugăreni-Neamţ), I. Neculau (Coropceni-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), P. G. Savin (Joraşti-Covurlui), P. Ştefănescu (Dobromir-Constanţa), A. Tenea (Adam-Tutova,) C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu Broşteni-Suceava), Şt. St. Tuţescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—A. Negoescu (Bârlad).

—Statutele societăţii sunt publicate pe pag. 125-128, An. III. No. 4—
—Inscrierile urmează—

COLECŢIUNILE NOASTRE:	FL. CRISTESCU
Anul I . . . . 3 lei	In mijlocul horelor
Anul II . . . . 6 lei	No. 7. „Biblioteca Folcloristică"
Franco la locuinţă.	30 bani.

INŞTIINŢĂRI

Rugăm cu toată stăruinţa pe abonaţii noştri să ne achite abonamentul, singurul mijloc de traiu al revistei. Plătindu-ne datoria, ajutoră chipul de a putea culege înţelepciunile poporului.

Rugăm pe abonaţii cari îşi schimbă domiciliul, să ne înştiinţeze, spre a nu suferi întreruperi şi a nu face în urmă cereri că n'au primit revista. „Ion Creangă" se trimite regulat în primele zile ale fie-cărei luni.

Cererile de abonament vor fi însoţite de plată. Nu mai trimitem revista pe credit.

Cine ne face cinci abonamente şi trimite banii, al său va fi gratuit

Redacţia

Roagă pe toţi colaboratorii acestei reviste, să trimită material cât de mult şi cât de felurit, scris ceteţ şi pe o singură faţă a hârtiei. Asemenea, pe o foae, să nu fie lucruri amestecate.

Răspândiţi — Revista — „ION CREANGA" — Intre cunoscuţii — Dumneavoastră!

Anul III.—No. 5. **Maiu, 1910.**

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA: T. Pamfile, str. Țarigrad BÂRLAD	ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Zorleni (Tutova)	ABONAMENTUL ANUAL In țară . . . 5 lei In străinătate . 6 «

INSEMNĂRI

— Toate cinstitele persoane cari au primit *foi de înscriere* pentru chipul lui *Ion Creangă* în Bârlad, sunt rugate să le înapoieze cu obolul strâns. Cine n'a primit ori mai dorește asemenea foi, le poate cere de la Redacție.

— Primim cu bucurie observațiuni asupra *Statutelor societății „Ion Creangă“*, publicate la sfârșitul numărului trecut. Ele se vor păstra și cu prilejul adunării anuale din Ianuarie viitor, se vor discută.

UN RĂVAȘ

Prea stimaților Domni,

De mult mă pregătesc să iau peana 'n mână ca cu învoirea d-lor-voastre să stau la vorbă cu cei din jurul lui »Ion Creangă« și venì în sfârșit ziua când voiu pune la cale propusul meu. Căci până acum par'că erà un făcut: sau mi-aduceam aminte dară n'aveam vreme, sau nu eram dispus, nu-mi venià, ș' apoi, ca să nu vă minț, mai adese-ori uitam, fiind copleșit de fel de fel de lucrări. Numai astăzi într'a doua sărbătoare a Invierii îmi vine așa de năprasnă gândul sà mă țin de cuvântul dat cu vre-o lună mai năinte d-lui Lupescu.

Acum însă venind treaba la adică, altă încurcătură: cum s'o scot la cale, ca rândurile mele să fie învrednicite să iee loc în prețuita revistă pentru care de la cel dintâiu moment am simțit în inima-mi o simpatie, care din ce în ce merge crescând și întărindu-se. De când isbutisem ca la Universitate să mă desbăr de îndeletnicirile mele de până acuma, va să zică de prelegerile mele despre limba și literatura franceză, predându-le altora mai tineri, nici un număr din «Creangă» nu scapă să nu-l cetesc pe de'ntregul, din scoarță până în scoarță.

Rămâne să le și studiez cum se cade, scoțând de acolo toate cuvintele cari stârnesc interesul meu din vre-un punct de vedere: sau că sunt dialectale, de cari până acuma nu dasem, sau că întră în vre-o locuțiune necunoscută mie sau pentru care n'am adunat destule citate sau dovăzi.

Este însă un lucru care mă face de mă opresc, stând locului întocmai ca un drumeț, căruia în drumul lui de odată i se înfățișează vre-o priveliște frumoasă: un castel vechiu fie și dărămat, zidit pe piscul unui munte înalt, împădurit; sau o biserică măreață, rămasă din vremuri, în care meșterul Manole întruchipă visurile sale în piatră și marmură; sau un lac cu apă ca viorică, în care se oglindesc vilele cele frumoase clădite pe malurile sale împreună cu grădini minunate cari le înconjoară. Vreau să vorbesc despre vre-una din acele locuțiuni metaforice, din cari se găsesc atât de multe în productele muzei poporane române și în graiul poporului român peste tot. Este o adevărată comoară de niște pietre nestemate și de câte ori întâlnesc vre-una din ele, o primesc cu dragoste, fie că este una din cele cunoscute mie, fie că fac pentru cea dintâiu oară cunoștință cu dânsa.

Ca nu cum-va să se nască îndoiala, dacă părerea aceasta a mea este cu temeiu, îmi iau voie a vă trimite plocon două scrieri d'ale mele: una din 1877 și alta din 1909, va să zică la o distanță de 32 ani! Cea dintâiu este un articolaș scris nemțește «Sprachliches aus rumänischen Volksmärchen» în care pentru cea dintâiu oară atrasei atențiunea lumei învățate streine la însemnătatea acestui lucru. Se vede că până atunci nici în însă-și România nu s'au aflat cine să fi fost băgat de samă, căci numai așa pot să pricep primirea cea măgulitoare care i s'a făcut chiar acolo opșorului meu.

Exemplarul pe care vi-l trimet, poartă în margine niște îndreptări privitoare traducerea mea greșită a câtor-va citate.

Intre altele se află acolo și numele lui Maiorescu și s'ar putea gândì că D-sa ar fi scos undeva o critică a lucrărei mele. Treaba stă altfel și mă rog de iertare dacă, privind aniversarul lui de 70 ani, îmi iau voie să mă întind oare cum asupra trebei. Să nu-mi fie luat în nume de rău ceea ce am de gând să spuiu, ci să fie considerat ca un omaj bărbatului mare, care în anul acesta este cu drept cuvânt sărbătorit nu numai de toți Românii ci și de străinii cari au tragere de inimă pentru poporul român și limba pe care o vorbește.

In articolul meu «Spicuiri aromânești» tipărit în numărul festiv al lui Titu Maiorescu pomenesc de o scrisoare prea măgulitoare, care pe neașteptate îmi venise în ziua de $4/_{16}$ Octombrie 1877 din partea bărbatului sărbătorit. Scrisoarea privià articolul meu citat mai sus, eșit cu trei luni mai nainte în programa unei școale reale din Viena, unde, pe vremea aceea eram profesor de limba franceză și germană.

Scrisoarea are opt pagine din cari patru conțin niște îndreptări despre cari pomenesc mai sus, pe când pe celelalte patru este scris ceea ce urmează. Epistola fiind scrisă în limba germană, o traduc bine rău,

cum știu. O bănueală am și încă mare: ca nu cumva să se supere D-lui, că am de gând să pășesc în vileag cu o scrisoare privată, necerându-i mai nainte învoeala. Nădăjduesc cà vremea cea îndelungată, aproape un veac de om, care trecuse de atunci până azi, are să mà dezvinovățească în câtva.

Iată traducerea:

«Mult stimate Domnule,

«Prin Dr. Gaster am ajuns tocmai la cunoștință despre articolul D-tale «Sprachliches aus rumänischen Volksmärchen». Este o lucrare atât de «reușită și în eleganța sa cea pregnantă, așa de bine rânduită, în cât «eu ca un Român, căruia o desvoltare sănătoasă a limbei sale îi zace «la inimă, nu mă pot opri să nu vă spun mulțumitele mele cele mai «călduroase.

«O recensiune în «Convorbirile Literare» are să urmeze numai de cât, «mai întinsă de cât notița cea neîndestulătoare în No. 6 din «Albina «Carpaților».

«D-ta citezi adese-ori «Convorbirile», de aceea pot presupune că-ți «sunt cunoscut și nădăjduesc că n'o să-mi iei în nume de rău dacă voiu «înșirà câte-va neexactități de puțină însemnătate din lucrarea D-tale. «O fac aceasta fără sfială și cu atât mai mult, fiind-că articolul D-tale «însu-ți face impresiunea unei nizuinți curate cu privire la exactitatea și «adevărul».

După 11 îndreptări făcute scrie cum urmează:

«Dară cum spuseiu, aceste inexactități sunt neînsemnate și nu pot să «scadă meritul articolului eminent. Este de mirat cum un străin a fost «în stare să-și procure o înțelegere atât de adâncă de finețele unei limbi, «care în privința literară este până acum așa de puțin accesibilă.

«Ceia ce în întroducerea D-ta scrii despre trebuința unei dezvoltări «mai populare și firești a limbei române, este o dorință foarte îndrep«tățită, pe care și câți-va dintre noi am exprimat-o cu stăruință. Cu «privire la asta, D-ta o să afli câte ceva într'ale mele «Critice» pe cari «îmi iau voie a ți le trimite subt bandă. In vremea ministerului meu «(1874—76) s'a făcut ceva cu privire la direcțiunea aceasta prin cărți «de școală; de asemenea am intrat în relațiuni cu Cihac privitor la o«cuparea catedrei de limbile romanice la Universitatea din Iași. Din ne«norocire după repășirea mea aceasta și câte-va altele s'au nimicit și «acum iată răsboiul nefast venit peste noi. Dară ce s'a amânat, nu s'a «pus la o parte.

«La urmă dă-mi voie să te incomodez cu o mare rugare: va să zică «să dai bancnota alăturată vre-unui librar, care ar putea să-mi trimită «subt bandă 2 exemplare din articolul D-tale și 1 exemplar din «An«fânge der Rumänien» ale lui Iulius Iung. Imi fu peste putință să-mi «procur de aici amândouă aceste lucrări pe calea librăriei și nu-mi ră«mâne alt mijloc de cât cel al unei mijlociri binevoitoare.

«Se înțelege de sine că și eu bucuros mă pun la disposiția D-tale «cu privire la procurarea notițelor literare și altele din România.

«Primește, stimate Domnule, expresiunea stimei mele de tot deosebite.

«T. Maiorescu».

Ori-şi-cine pricepe în ce stă meritul acestei scrisori şi întru cât darea în vileag a ei poate să adaugă o trăsătură nouă la caracterul nobil al aceluia care a scris-o. Un străin necunoscut are îndrăzneala să scrie ceva despre o limbă a cărei elemente abia şi le însuşise şi iată-l pomenindu-se cu o apreţiare afară din cale măgulitoare şi încă din partea unui bărbat aşa de competent cum fără nici o îndoială este domnul Maiorescu. Pricep foarte bine că ce motive l'au condus de m'a lăudat atât de mult: văzând pe un tânăr străin, care arătà că vrea să facă ceva, doreà să-l îmbarbete, ca să înainteze pe calea apucată.

A doua lucrare pe care o trimit plocon, este seria mea de articole apărute în decursul anului trecut în «Convorbirile Literare» subt titlul : „Drumul pe care am mers". *Aici vorbesc despre îndeletnicirile mele cu studiul productelor musei poporane române şi al graiului poporan român şi poate nu mă înşel crezând că se va găsì ceva ce intră în cadrul lucrărilor cari fac obiectul studiilor din revista voastră, să-mi fie permis a cità paginile 15-16 şi iată de ce: Aici vorbesc despre înlesnirea pe care o au tocmai institutorii de pe la sate când e vorba să se culeagă basme, cântice, descântece, doine, strigături ş. a. In articolaşul meu citat acolo vorbesc într'adevăr despre folclorul aromân, nu se poate însă tăgăduì că toate cele spuse de mine cu 30 ani mai nainte cu privire la graiul român din Macedonia, se potriveşte nu numai cu privire la graiul român de pretutindeni ci şi cu privire la adunarea poesiilor poporane peste tot.*

De aceea să-mi fie permis a-mi spune îndestularea mea, văzând atâţi bărbaţi de tagma învăţătorească grupaţi în jurul valoroasei reviste a d-lor voastre, cărei o asemenea conlucrare numai folos mare poate să aducă.

Văd însă că pentru cea dintâiu dată prea m'am întins şi încă despre lucrurile cari nu se ţin tocmai strict de scopurile revistei. De aceea încetez deocamdată având de gând ca în cas când nu v'aţi plictisi prea mult, să viu altă dată cu ceva mai de Doamne ajută ce s'ar potrivi mai bine.

Sfârşind, vă urez succesele cele mai bune şi vă rog să primiţi expresiunea înaltei mele consideraţiuni şi o strângire de mână frăţească.

Praga, 27 Martie 1919. Dr. Jon Urban Jarnik.

DE-ALE COPIILOR.

71.— De-a ulcicuţa. Este un joc, mai mult, pentru fete. Se aleg câte două şi se aşează, formând un cerc, lăsând, o distanţă de un pas între fie-care pereche. Una stă în genunchi şi asta e *ul-*

cicuța, iar celaltă stă cu mâna pe capul ei. Una care a rămas fără pereche, începe a întreba pe rând pe cele din picioare, zicând:

— „Cum ți-i ulcicuța?"

Cea întrebată răspunde:

— „Cum o vezi, cu ochi verzi,
„Cu o lingură de pasat,
„Să nu zacă de varsat,
„Și cu una de humă,
„Să nu zacă de ciumă!!"

După ce zic aceste vorbe, amândouă încep a fugi, în direcții opuse, înconjurând cercul. Dacă cea care întreabă, e mai iute de picior, și pune mâna întâi pe capul ulcicuței, atunci începe a întrebà pe cealaltă și urmează tot așa, până le ajunge rândul pe toate.

Florești-Tutova.

Virginia Stan.

72. — Uni, doni, trini, pani, cinga, linga, șoti, boti, laba, zenchi, sapa, bulbuc, boroschin, bade, Constantin.

Nemțișor-Neamț *A. Moisei.*

73. — Copiii cari se joacă, pun mânele pe un loc, și unul din ei, atingând pe ceilalți peste mâni zice:

— „*Sisì* capră cu mărgele,
„Cu mai multe ghiocele.
„Rontiș,
„Bontiș;
„Pe la casa lui Tivici.
„Tivicana,
„Berbecana,
„Ranțurile,
„Panțurile,
„Cutcuvia,
„Veselia;
„Ia-ți mâna d'acia, (sau:)
„Fugi la maică-ta Măria",

când, cel pe care s'au sfârșit vorbele, retrage mâna.

74. — Dracul și Dumnezeu.

— „Fusei p'acas p'la tine". *(Dracul)*
— „Calea te-aduse". *(D-zeu)*
— „Făcuse nevasta-ta un prunc".
— „In loc și-a făcut".
— „Mai făcuse unul".
— „Prunc pe prunc a tras".
— „Murise unul".
— „In locu-i și-a murit".
— „Murise ș'ălălalt".
— „Prunc după prunc s'a dus".
— „Sâc doamne"!
— „Crăpi drace"!

Și a crăpat dracul de necaz, că n'a putut păcăli pe dumnezeu.

Auzită de la mama Maria I. Fira. *G. Fira.*

75. — Ana,
Bana,
Tatania,
Siavia,
Compania,
Daraling,
Spițăring,
Țінc!

76. — Una-i mara,
Doua-i para,
Tria-i ruga,
Ciuturuga,
Solomon,
Socoton,
Cât dai chila,
De sopon?
Cinci bani
Și-o para
Alunele,
Pe tablà.

77.—Ene,
Mene,
Clin,
Clan,
Rosa,
Posa,
Patachi,
Ene,
Mene,
Clin.

78.—Una
Mina,
Dodamina,
Triero,
Sitico,
Mazarichi,
Cozarichi,
Ene,
Mene,
Pichi.

Jorăşti-Covurlui P. G. Savin.

79.—„Ce-ai în sac"?
—„Un gânsac„!
—„Da'n gânsac"?
—„Un ac"!
—„Da'n ac"!
—„Un burete"?
—„Dă-te cu .... de perete"!

(De la sără-mea Melania, de 5 ani, când se juca cu Calopiţa, prietina ei)

J. O. Zugravu.

80.—Pe cea punte lunecoasă
Intâlniu o fată frumoasă.
In child'o childliu,
In child'o sărutăiu,
In childă'n childulice,
Pe sub cismulice.

De la frăţiorul meu Ion.

81.—Bună ziua cocostârc,
N'ai văzut pe mama'n târg?
—Am văzut'o la Tecuci,
Cumpără nişte papuci.

82.—Valeu, tată, mi-a mâncà,
—N'are tata ce-ţi mai da.
—Nişte brânză cu smântână,
—Valeu tată tare-i bună.

83.—Cucurigu gagu,
O murit moşneagu',
Ş'o rămas căţaua
Ş'o umplut mahalaua.

84.—Doamne milueşte,
Popa prinde peşte,
Preoteasa raci,
Băeţii gândaci.

45.—Ninge, ninge,
Popa-ntinge,
Preoteasa plânge.

De la frăţiorii mei Nicu şi Paraschiv.

Ciureşti-Tutova G. V. Şuşnea.

POVEŞTI

23.—Ruja Rujalina,
care înverzeşte câmpurile şi înfloreşte florile.

A fost odată, demult de tot, de când nici eu nu-mi aduc aminte. A fost un împărat, care avea numai o singură fată. Fata împăratului eşind odată pe poartă afară, a găsit un bob de chiper şi l'a mâncat. După ce l'a mâncat, peste puţină vreme a rămas însărcinată. Părinţii ei

au băgat de seamă că fata este însărcinată și au început s'o întrebe, că cu cine este însărcinată? Ea însă le-a spus drept că nu știe nimic și nici cu cine e însărcinată.

21.—A fost odată un împărat....

Părinții ei văzând că în curând are să sosească timpul când fata o să nască, au luat'o și au dus'o într'o pădure mare și au lăsat'o acolo, de rușinea lumei, ca să nu o mai vadă

Acolo în pădure a venit timpul să nască, și a născut un copil, parte bărbătească. După ce a născut, cu puterea lui Dumnezeu, fiind singură singurică, și-a legat buricul copilului cum a îndemnat'o Cel de sus, copilul a început a plânge și a plâns trei zile neîncetat.

Ea văzând că plânge mereu i-a zis:—„taci mamă, că-ți dau boi, oi"; dar el nu a tăcut din plâns de loc. I-a mai zis: —„taci mamă că-ți dau moșii și case bune„; dar el nu înceta de loc din plâns. I-a zis încă: —„taci mamă că-ți dau fel de fel de lucruri„; dar el tot n'a încetat din plâns. In cele după urmă i-a zis: —„taci mamă, că-ți dau pe Ruja Rujalina, care înverzește câmpurile și inflorește forile". Atunci el a tăcut.

Apoi după aceasta s'a lăsat Sfântul Petre din cer și a luat copilul și l-a botezat și i-a pus numele lui, adica Petre. Când l-a botezat, i-a dăruit un frâu și un fluer, care când cântà cu el, îngheța și apele în puțuri; iar frâul când îl suna, îi venia un cal cu totul și cu totul de aur și un rând de haine tot asemenea de aur.

După ce a crescut băiatul și s'a făcut ca de 16 ani, a luat frâul și l'a scuturat și a venit calul și hainele lui cu totul și cu totul de aur. Apoi și-a luat și fluerul și a zis către mă-sa:—„Hei mamă! Eu trebue să mă duc să-mi caut ce mi-ai făgăduit". Atunci mă-sa i-a zis: —„Ce să cauți mamă, că eu nu ti-am făgăduit nimic". El i a zis: —„taci mamă că mi-ai făgăduit pe Ruja Rujalina, care înverzește câmpurile și înflorește florile". Iar mă-sa i-a zis: —„mamă, dar eu ce mă voi face singură aici prin aste pustietăți"?

Băiatul i-a zis: —„Te voi lăsa în mila Celui de sus„; și i-a sărutat

mâna şi l'a sărutat şi ea pe el. Apoi a plecat şi s'a dus şi s'a tot dus, zile multe şi mărunte şi de la o vreme a văzut nişte ziduri mari, şi când s'a apropiat, nu s'a dus drept acolo, ci a stat la marginea cetăţei lângă un puţ şi a dat drumul calului şi apoi a îngropat frâul şi a rămas foarte rău îmbrăcat. Şi a scos apoi fluerul din sân şi a început să cânte.

In timpul ăsta, au venit două roabe la fântână ca să ia apă pentru Rujalina, căci palaturile erau ale ei. Dar auzind pe băiat cântând aşa de frumos, au uitat să mai ia şi apă şi s'au întors de au spus stăpânei lor. Auzind ea de acel băiat, care cânta aşa de frumos, le-a poroncit să se ducă să-l chieme la dânsa.

S'au dus roabele la fântână şi au zis băiatului: — „A zis stăpâna noastră ca să mergi până la palat la dânsa".

El le-a întrebat: — „Cum o chiamă pe stăpâna voastră"?

I-au răspuns: — „Pe stăpâna noastră o chiamă Ruja Rujalina, care înfloreşte florile şi înverzeşte câmpurile".

El le-a mai întrebat dacă nu cumva stăpâna lor are nevoie de vr'un argat, căci ar vrea să se bage el. Ele i-au spus că are nevoie. El auzind s'a bucurat mult şi a plecat cu roabele la curtea Rujalinei. S'au dus roabele la Rujalina şi-au spus că l'au adus şi că vrea să se bage argat. Ea le-a întrebat dacă lipseşte vre o slugă de undeva. Ele au răspuns că nu este *gâscar* la gâşte. Ea le-a zis: — „Aduceţi-l încoace". După ce l'a chemat, l'a întrebat dacă voeştea să se bage la gâşte. El a spus că se bagă şi s'a tocmit şi apoi a intrat în slujbă. A păzit el gâştele până Duminică. Atunci şi-a cerut voie să se ducă şi el să se plimbe. S'a sculat dis de dimineaţă şi s'a dus la locul unde a îngropat frâul şi desgropându-l l'a scuturat şi unde mi-a venit calul şi hainele cu totul şi cu totul de aur. După ce a încălecat calul s'a dus la biserică, tocmai când a fost aproape să iasă lumea din biserică.

Aşa cum era călare printre lume fără să-l cunoască, s'a alăturat pe lângă Rujalina, a luat'o în braţe şi a sărutat'o; iar lumea a rămas încremenită văzând frumuseţa lui. Apoi calare cum era, s'a făcut nevăzut. S'a dus la locul unde îşi îngropa frâul şi l'a îngropat iar acolo şi apoi s'a dus la palat unde era coteţul gâştelor şi şi-a văzut de slujba lui.

Rujalina a venit şi ea acasă şi a spus roabelor, cele ce i s'a întâmplat. S'a dus apoi pe la toate slugile şi le-a întrebat de sănătate. S'a dus şi la Petre la coteţele gâştelor şi l'a întrebat: — „Petre cum mai mergi cu serviciul, eşti sănătos"? El a răspuns: — „da" — „Dar gâştele ce fac"? Petre a răspuns: — „Unele ouă, altele clocesc, altele să le mănânce corbii„. — „Bine Petre, bine. Vorba ta strică inima mea" Şi a plecat acasă.

A doua Duminică Rujalina s'a gătit şi a plecat la biserică. Petre a plecat şi el după aceea la locul unde îşi avea frâul îngropat şi venind calul, s'a îmbrăcat cu hainele şi a încălicat şi a plecat şi el la biserică tocmai când lumea eşia de la biserică. Când a eşit şi Rujalina, s'a repezit, a luat o în braţe şi a sărutat'o şi apoi a plecat fără ca să poată cineva să-l prinză şi după ce a îngropat iarăşi frâul, s'a dus la gâştele lui şi şi-a văzut de treburi.

Rujalina venind acasă, a spus iar roabelor sale ce i s'a întâmplat. Şi se miră ele că cine să fie acela şi de unde şi se gândeau ele şi se chibzuiau cum ar putea să-l adevereze. Una din ele, foarte pricepută, zise împărătesei: — „de n'ar fi fapta lui Petru gâscarul nostru". Dar ea zise: — „nu pociu să ştiu, tare mi-i necaz de asta". Roaba îi zise: — „Impărăteasă când vei pleca Duminica viitoare la biserică, să-mi spui şi mie mai înainte de a pleca".

Aşa a trecut toată săptămâna; iar Sâmbătă seara Rujalina a chemat roaba şi a întrebat'o că ce e de făcut? Roaba fiind tare pricepută, i-a zis: — „împărăteasă, mâine dimineaţă să topeşti nişte ceară şi s'o ei în buzunar şi când lumea a eşi din biserică s'o aibi în mâna şi când va veni el să faci cum vei putea, să i o lipeşti în păr la ceafă; iar când vei veni acasă, să dai poroncă să vie toate slugile ca să le spui ce au de făcut".

Rujalina a plecat la biserică şi tot aşa când lumea a eşit din biserică, a venit şi tânărul, a luat pe împărăteasă în braţe şi a sărutat'o de trei ori; iar ea i-a lipit ceara în părul de la ceafă.

Petre apoi a plecat la locul lui fără ca să ştie că are ceară lipită în părul de la ceafă.

Rujalina a venit şi ea acasă şi a spus roabelor ei cum a făcut. Apoi după ce a mâncat, a pus de a fiert apă şi a pus ca pe fiecare slugă să o spele la cap. După ce a spălat pe rând pe fiecare slugă şi veni şi rândul lui Petre gâscarul, numai ce a dat în ceafa lui de ceara, care i-o lipise Rujalina când a sărutat'o el la eşirea din biserică. Atunci ea a strigat: — „Hei Petre, Petre, tu eşti al meu şi eu a ta! Fă-te cum ai fost când ai venit de m'ai sărutat la biserică".

El i-a zis: — „dă-mi voie să mă duc până la odaia mea să mă îmbrac aşa cum am fost".

S'a dus el şi a desgropat frâul şi l-a sunat odată şi îndată i-a venit calul şi hainele lui cu totul şi totul de aur. După ce s'a îmbrăcat cu hainele şi a încălecat pe cal, a plecat la palatul ei. S'au îmbrăţişat amândoi. Apoi s'au plimbat prin tot palatul ei, prin toate odăile. I-a dat şi cheile de la toate odăile ca la un stăpân ce era de aci înainte. I-a spus însă ca în toate odăile să intre, numai în o odae să nu intre, că nu are să fie bine nici de el nici de ea.

A ascultat el de sfatul ei şi au trăit ei bine multă vreme; dar însă într'o zi când ea nu era acasă, el a intrat şi în odaia aceea, că zicea el, cc are să fie. Când a deschis uşa a auzit un gemăt dintr'un butoiu mare legat cu cercuri de fier; vocea ceia i-a zis: — „Petre! Petre dă-mi un pahar cu vin şi o felie de pâne că mult bine ţi-oiu prinde vre-odată". Atunci Petre şi-a zis singur: „i-a să-i dau săracul că i-o fi foame". Şi i-a dat întăi felia de pâine şi apoi vinul, prin vrana butoiului. Atunci cercurile butoiului au plesnit şi a eşit din el un zmeu foarte mare, care i-a zis: — „Hei! Petre! Petre să ştii că Rujalina nu mai e a ta, ci de aci înainte este a mea. Pleacă şi vezi-ţi de treabă, că nu-i bine de tine". Zmeul s'a dus şi a luat pe Rujalina; iar Petre s'a dat la o parte şi a căutat timpul priincios ca să fure pe Rujalina în lipsa zmeului.

Când zmeul a fost la vânătoare, Petre s'a dus şi a furat pe Rujalina şi a încălecat calul şi a fugit.

Când a venit zmeul acasă şi a văzut că nu e Rujalina acasă, a înţeles numai de cât că a furat'o Petre. El a întrebat calul: — „Hei calul meu, o să ajungem noi pe Petre"? Dar calul i-a răspuns: — „Stăpâne avem vreme să bem şi să mâncăm şi tot îl ajungem". Aşa dar au băut şi au mâncat şi apoi au plecat şi în trei ceasuri i-au ajuns.

Zmeul i-a strigat: — „Hei Petre te iert acum pentru felia de pâine care mi-i dat'o; altfel te-aşi fi făcut mici fărâme". A luat apoi pe Rujalina şi s'a întors îndărăt.

Petre tot nu s'a lăsat şi s'a dus iar şi a căutat vreme cu prilej de a furat'o şi a fugit cu ea. Dar şi acum, a doua oară, zmeul i-a ajuns şi i-a zis lui Petre: — „Te iert şi acum pentru paharul cu vin care mi l'ai dat; dar să ştii că de te-oi prinde încă o dată te fac mici fărâme".

Zmeul a luat iar pe Rujalina şi au plecat îndărăt la palat; iar Petre a rămas singur oftând şi *ciudindu-se* că şi-a făcut rău singur cu mâna lui.

După ce zmeul s'a dus cu Rujalina acasă, ea a căutat vreme cu prilej şi i-a trimis vorbă prin o roabă a ei credincioasă aste cuviute: „Hei Petre, Petre, bine îl legasem eu şi rău l'ai dezlegat tu; acum căeşte-te. Să ştii că dacă vrei ca să poţi intra iar la mine, să te duci la baba dracilor din vârful acilor şi să-i păzeşti iapa în trei nopţi de rând şi îţi va da un cal din ea şi cu ăla poţi răzbi; dar să ştii să nu ei pe cel mai mare şi gras, căci are să-ţi arate trei cai şi să iei pe cel mai slab dintre ei".

După aste vorbe el a plecat călare şi a mers timp mult până ce a dat într'o pădure mare. In pădurea aia a găsit un lup schiop. Zicea el

în sine: „mă duc să omor lupul ăla“; iar lupul pricepându-l i-a strigat: —„Nu mă omorî măi Petre. Mai bine vino de mă leagă la picior că mult bine ţi-oi prinde eu odată“. A ascultat el pe lup şi s'a dus de i-a curăţat rana bine şi i-a legat'o. Apoi a plecat Petre mai departe, cale lungă ca să ajungă, că mult departe mai este.

Tot mergând el aşa, a ajuns la malul unei gârle mari, iar pe mal, pe uscat, o ştiucă se sbătea ca să intre în apă dar nu putea. El zărind'o şi fiind şi tare flămând îşi zise: „mă duc să prind ştiuca aia şi s'o frig s'o mănânc“. Dar ştiuca a prins a-i zice: —„Petre, Petre, de cât să mă mănânci, mai bine caută un par şi mă prăvăleşte în apă, că mult bine ţi-oiu prinde vre-o dată. Şi aşa a şi făcut şi a plecat tot înainte.

Şi a mers el mult, mult de tot şi ajungând într'o pustie mare, acolo a dat de un vultur mare de tot, care avea o aripă ruptă. Şi a zis el: „mă duc să omor bleanda aia să nu se mai căsnească“. Vulturul i-a zis însă: —„Nu mă omorî Petre, că nu ţi-am făcut nici un rău. Vino şi mă leagă la aripă, că mult bine ţi-oiu prinde vre-o dată“. S'a dus el şi i-a legat aripa la loc şi i-a dat drumul şi aşa vulturul a putut sbura. Şi-a mai mers el încă trei zile şi trei nopţi şi a ajuns la baba dracilor din vârful acelor. Cum s'a apropiat a discălicat după calul lui şi a îngropat frâul şi s'a dus la babă.

—„Bună dimineaţă babă“.

—„Mulţumim dumitale, mâncate-ar mama. La ce ai venit pe la mine“?

—„Am venis să păzesc iapa şi să-mi dai şi mie un cal din ea“.

Imprejurul casei babei erà o curte de nuele şi cu pari şi în fiecare par era o căpăţină de om, numai un singur par era fără cap.

Baba i-a răspuns: —„Bine că ai venit mamă, că uite mai am încă un par fără cap“.

Când a venit seara, baba a dat lui Petre să mănânce, iar ea s'a dus la iapă şi a învăţat'o să se pitească tocmai în fundul pădurei şi aşa să nu vie cu Petre acasă.

Petre după ce a mâncat, a plecat cu iapa ca s'o pască; dar ca să nu adoarmă şi astfel să nu fugă iapa, a încălicat pe ea şi s'a legat şi cu sfori bine. Aşa crezând că chiar de ar adormi, când va voi să-l deslege, tot are să simţă; dar în zorii zilei s'a pomenit calare pe un lemn şi iapa nicăiri. A început a se văita şi plânge, că baba are să-i tae capul. Dar aşa cum plângea şi să văicărea singur acolo, numai ce s'a pomenit cu un lup şi-i zice: —„Da ce plângi tu măi Petre“? El i-a răspuns: —„Cum să nu plâng?, căci am fost cu iapa babei s'o pasc şi am perdut'o şi acum trebue să-mi tae baba capul“. —„Pentru că şi tu mi-ai făcut bine, când mi-ai legat piciorul, acum voiu şi eu

să-ţi fac bine şi sá-ţi aduc iapa. Să aştepţi colea în gura cărărei ăştia, căci s'a ascuns tocmai în fundul pădurei. Eu mă duc şi o iau la pişcături şi o aduc tocmai la tine, tu să eşi înaintea ei; dar să bagi de seamă, căci în noaptea asta a fătat şi un mânz, şi să-i zici: ho! iapa babei cu un mânz după ea, şi să-i dai cu căpăstrul în cap. Atunci ea o să stea, tu o să-i pui căpăstrul în cap şi să pleci cu ea".

Aşa a şi făcut. Lupul s'a dus şi a luat'o la mâncări, iar ea a fugit spre partea unde era Petre. El cum a văzut'o i-a eşit înainte şi i-a zis: „ho, iapa babei cu un mânz după ea" şi i-a dat cu căpăstrul în cap. Atunci ea a stat. El i-a pus căpăstrul în cap şi a plecat şi s'a dus la babă.

Baba s'a necăjit foc şi a bătut iapa că de ce nu s'a ascuns bine să nu dea de ea.

A doua seară, după ce a mâncat, a plecat iar s'o pască. Toată noaptea a stat deştept călare pe ea şi bine legat, dar tocmai aproape de zori s'a înşelat de a moţăit şi el; dar când s'a pomenit era călare pe un butuc şi iapa nicăiri.

A plecat plângând s'o caute şi văitându-se a ajuns la marginea unei ape mari, aci s'a pomenit cu o ştiucă lângă el şi l'a întrebat: „de ce plângi măi Petre"? El i-a răspuns: — „cum să nu plâng, că am perdut iapa babei şi are să-mi taie capul". Ştiuca i-a zis: — „nu mai plânge măi Petre, că eu sunt ştiuca care ai găsit'o pe uscat, şi mi-ai dat ajutor de am intrat în apă. Pentru binele ce mi-ai făcut să ştii că îţi găsesc eu iapa, căci s'a făcut peşte şi s'a ascuns tocmai în fundul mărei. Eu cu toţi peştii o luăm la mâncare şi o scoatem la mal; iar tu să te aţii cu căpăstrul şi să-i zici: „ho, iapa babei cu doi mânji după ea", căci şi în noaptea asta a mai fătat un mânz".

S'a dat ştiuca la fund şi cu toţi peştii a început a o pişca şi aşa a eşit iapa la mal iar Petre a lovit'o cu căpăstrul în cap şi i'a zis: „ho, iapa babei cu doi mânji după ea". Atunci ea a stat; iar el i-a pus căpăstrul în cap şi a plecat cu ea la babă.

Când l'a văzut baba că vine cu eapa, crăpa de ciudă că şi acum a găsit'o. I-a pus să mănânce, iar ea s'a dus la coşarul epei şi a luat'o la bătae că nu s'a ascuns destul de bine.

A treia seară Petre iar a plecat cu iapa, s'o pască, şi ca să nu mai adoarmă, s'a legat bine de tot pe spinarea ei. N'a dormit el de frică de loc toată noaptea; dar ce făcu ce drese, că în zori aţipi iar pe iapă şi când s'a pomenit era calare pe un butuc şi iapa nicăiri. Ce să facă? Unde s'o găsească? „Am găsit'o de două ori, dar tocmai acum o să mă omoare baba", îşi zicea el. Şi plângea, se văita, de-ţi era mai mare mila de el. Dar aşa cum se văicărea el, numai ce se pomeneşte

din zbor cu un vultur mare şi-i zice: — „Ce plângi măi Petre“? Ei i-a zis: — „Cum să nu plâng, căci am perdut iapa babei; iar când m'oi duce acasă mă omoară“. Vulturul i-a zis: „taci măi nu mai plânge, căci eu sunt vulturul căruia tu i-ai legat aripa. Acum voiu să-ţi fac şi eu bine, să te ajut ca să găseşti iapa, căci s'a ascuns tocmai in slava cerului. Eu mă suiu sus şi împreună cu toţi vulturii o luăm la ciupit şi o aducem tocmai la tine. Tu atunci s'o loveşti cu căpăstrul în cap şi să-i zici: „ho, ho, iapa babei cu trei mânji după ea, căci şi în noaptea asta a mai fatat un mânz“.

Şi s'a urcat vulturul şi găsind'o a inceput a o ciupi împreună cu toţi vulturii şi a adus'o tocmai la Petre. El cum a văzut'o a lovit'o cu căpăstrul în cap şi i-a zis: „ho, ho, iapa babei cu trei mânji după ea din trei nopţi“. I-a pus căpăstrul în cap şi a încălicat pe ea şi s'a dus la babă.

Baba văzând că şi acum i-a adus iapa, nu mai putea de ciudă, dar tot căuta să-l înşeale. I-a pus masa să mănânce, şi până să mănânce el, ea s'a dus la grajd şi a luat puterea de la doi mânji şi a dat'o numai la unul şi l'a făcut slab şi urît, iar pe ceilalţi i-a făcut graşi şi frumoşi ca doară el să aleagă pe unul din cei doi graşi, ca ast-fel să nu poată face nici o treabă.

După ce Petre a mâncat s'a dus cu baba în grajd. Ea i-a zis: alege-ţi mamă, din trei pe care vei voi“. El a pus mâna pe acela slabul şi urîtul şi i-a spus: — „eu p'ăsta îl iau“. Baba văzând că s'a pâcâlit i-a mai zis: — „da ce mamă, crezi că eu mă supăr, ia pe unul din ăştia doi frumoşi şi buni“. El i-a zis din nou: — „ eu p'ăsta îl iau, iar ăi buni să ţi rămâie dumitale“. Baba tot a mai stăruit doară îl va înduplica spre a lua pe unul din cei doi graşi; dar văzând că nu-l poate scoate din fire l'a lăsat de a luat pe acela slabu', care l'a vrut el.

Apoi a plecat el de la babă cu calul acela, după ce şi-a luat ziua bună, de la ea. Depărtându se o bucată bună de drum a vrut să vază ce putere are calul lui. I-a dat de trei ori cu palma în el şi i-a zis: — „hei calul meu, să-ţi văd puterea ta“. Atunci calul s'a făcut cu 24 aripi, căci avea puterea încă de la doi cai fără a lui. L-a mai întrebat: — „hei calul meu o să putem să luăm pe Rujalina de la smeu“? Calul i-a răspuns: — „Stăpâne, numai când nu oiu vrea, atunci nu poci s'o ei“. Şi au plecat ei drum lung ca să ajungă la palaturile ei.

Ajungând ei, zmeul era dus la vânătoare. El a luat pe Rujalina şi a plecat. După vr'un sfert de ceas a venit zmeul acasă şi văzând că Rujalina nu este nicăeri, a văzut că a luat'o Petre. A întrebat calul: — „Calul meu, avem vreme să mâncăm şi să bem şi apoi să-l ajungem“? Calul i-a răspuns: — „Acum să plecăm şi tot nu-l ajungem“.

—„De ce calule"? l'a întrebat zmeul. —„Pentru că e fratele meu cel mai mare, de trei ori ca mine". —„Dar tot o să mergem", a zis zmeul şi s'a luat după el.

Calui lui Petre i a zis: —„Stăpâne să stăm mai încet că prea mergem tare". Petre însă s'a uitat îndărăt şi văzând pe zmeu, a zis: —„Hai calul meu că ne ajunge zmeul". Calul i-a zis: —„Lasă stăpâne că vreau să vorbesc cu el".

Când s'a apropiat calul zmeului de al lui Petre a strigat: —„Stai fratele meu că plesnesc". Petre a întrebat pe calul lui, că de ce nechează calul zmeului. Calul i-a spus: —„Zice că să stau că plesneşte". Petre i-a zis.:—„Spune-i ca să se urce în slava cerului cu zmeul şi să-l trântească jos şi numai atunci stai". Calul lui Petre nechezând a zis, către calul zmeului, că dacă se va urca în slava cerului şi de acolo va trânti jos pe zmeu numai atunci va sta. Calul zmeului auzind aşa, s'a urcat cu el sus, sus de tot până în slava cerului şi de acolo a trântit jos pe zmeu, care s'a făcut mici fărâmèle când a căzut jos.

Atunci a stat calul lui Petre, şi după ce s'au odihnit, s'au întors la palatul Rujalinei şi au făcut nuntă mare. Petre a adus şi pe mă-sa. Şi acolo trăesc ei şi azi, dacă nu vor fi murit.

Am încălecat pe o prună şi v'am spus o mare minciună.

(Auzit de la Ioniţă Gheorghe Dobre Bordea, din com. Grindu în anul 1896).

Urziceni-Ialomiţa Dobre Ştefănescu.

BOALE LA OAMENI, LEACURI ŞI DESCÂNTECE.

94.—Cum se vindecă bubele răle şi rănile vechi.

Bubele răle şi rănile vechi, care nu le pot vindecà nici *doftorii* şi nici *salcia* ori *fumurile*, se vindecă aşà:

Cauţi un şerpe viu, cât de mare, îl pui într'o oală zmălţuită, plină 3 părţi cu apă neîncepută şi-l aşezi la foc de ferbe şi clocoteşte, până ce oala scade pe jumatate şi carnea de pe şerpe se desface, de rămân numai oasele. Pe oală, ca să nu iasă şerpele, se pune o lespede. Apa ceea se lasă de se răcoreşte, iar din ea te ungi c'o peniţă de pasere pe rană, de 3 ori pe zi, după ce ai stat la soare cu rana, ca un sfert de ceas. Când dai cu pana pe rană, ea sfărâe şi după 3, 4 unsori, te faci sănătos.

Cules de M. Lupescu.

95.—De plescăniţi, (coji) prin cap, e bună alifia făcută în modul următor: după ce cloşca a scos puii, să se strângă găocile de ou din

cuib şi să nu se lepede, ci să se înfigă în şir p'un băţ şi să se pună bine, la straşina casei 1) pentru că, atunci îţi trăiesc puii, nu se prăpădesc; şi 2) aceste coji arse, pisate şi prefăcute într'un fel de scrum (făină) negru, amestecate cu untură de porc, or cu unt alb de vacă, dau un fel de alifie neagră, cu care se vindecă cojile de prin cap.

96.—De scrintit mâna, picioru', etc. se aduce o femeie care a născut doi copii gemeni, ori cineva care e din gemeni; bolnavul aşează mâna ori piciorul scrintit, pe prag, şi femeea sau gemenul îl calcă sdravăn cu picioarele. Pe urmă oblojeste partea scrintită, cu păcură, cu cărămidă nouă pisată şi amestecată în rachiu, cu *scrintitoare* şi *coada cocoşului* (nişte plante) opărite.

97.—De tuse: Ceai de floare de *muşăţel*, floare de tei, şi floare de soc. Ceai de văsc fiert.

O oală nouă unsă pe dinăuntru cu păcură: Se pune apă în ea, se fierbe şi se bea acea apă, caldă.

Usturoiu fiert în lapte dulce.

Untură de gâscă ori de raţă, fiartă deasemenea în lapte dulce.

(Din Goleştii-Badii-Muscel) D. Mihalache.

98.—De deochi.

Când e cine-va deochiat, stângi în apă neîncepută, 9 cărbuni cu numele a 9 popi care trăesc şi apoi apa se dă bolnavului să bea. Restul se toarnă pe un câne şi dacă cânele se va scutura, bolnavul se va îndrepta, iar de nu, nu.

Podu-Turcului-Tecuciu. V. D. Gheorghiu.

99.—De ceasul cel rău.

Te apucă cu săgetătură, prin tot corpul, oasele te dor şi te simţi aşa de slab şi fără vlagă în tine, de nu mai ştii că te afli pe lumea asta; dar găseşte ea baba ac de cojocul lui şi atâta îl pocneşte pe ceasul cel rău, c'un biciu pe la spinarea bolnavului, de sar mâţele pe cuptor, fugând, care în cotro apucă, iar din gură tot le înteţeşte:

Sf. Luni de azi, îl ştii pe Ion,
Căci capul îi hueşte,
Urechile îi astupeşte,
Gîtu' îi înţepeneşte,
Ciolanele îi amorţeşte.
Picioarele îi licneşte,
Faţa îi îngălbineşte,
Dinţii îi rugineşte

Limba în gură i-o încreţeşte.
Ii ceas rău cu lichitură,
Trimis dedeochiu, de 'ntîlnitură
Şi cu pocitură.
Eu cu mâna l'oiu mătură,
De la Ion l'oiu departà,
Cu cuţitul l'oiu tăià,
Cu suliţa l'oiu înţăpa,

Şi în vînt l'oiu vînturà
Şi l'oiu mânà din vad în vad
Şi l'oiu mânà pe uscat.
Unde cocoşul nu cântă,
Unde câne nu latră.
Acolo să se ducă.
Sf Luni de azi, doar îl ştii pe Ion
Ce-l însomnează ?
Ce l înfricoşază ?
Ce-l tremură, ce-l sieşte ?
Ii ceas rău fioros şi drăcos,
Cu cojocul întors pe dos,
Cu ochii sticliţi,
Cu dinţii rânjiţi,
Cu gura cascată
Cu limba lasată,
Eu cu cuţitul l'oiu înţăpà,
Şi l'oiu mânà din vad în vad
Şi l'oiu mânà pe uscat.
Sf. Luni de azi, doar îl ştii pe Ion
Ce-l ameţeşte ?
Ce-l tindeşte ?
Is trei lei
Paralei
Cu gurile cascate
Cu limbele lasate,
Cu ochii sticliţi,
Cu dinţii rânjiţi.
Că Maria descântătoarea
Cu ghiciu' l'oiu plesni,
Cu cuţitu' l'oiu înţapà,
Cu hulturul l'oiu hulturà
Şi i-oiu scoate din inimă,
De subt inimă,
Din rărunchi,
De subt rărunchi,
Din strunga mare,
Mare-i vânt :
Şi i-oiu scoate pe pământ.
Şi i-oiu mânà din vad în vad
Şi i-oiu mânà pe uscat.

Auzită de la Ilinca Tălmăcita
Ungureni Tecuciu. G. Buhuş.

100.—De deocheat.

Pasăre albă, cudalbă,
In cer ai sburat
Trei picături de sânge ţi-a picat
Şi s'a docheat.... (cutare)
De l'o fi diochet bărbat,
Să-i crape boaşele,
Să-i curgă p.şătul ;
De-o fi de femeie,
Să-i crape ţiţele,
Să-i curgă laptele ;
De-o fi de fată mare,
Să-i pice cosiţele,
Să-i rămâe tivda goală ;
De-o fi deochiat de vânt,
Să-i moară calul.
De-o fi de apă,
Să-i sece isvoarele,
Să ramâie pietrele,
Să le ardă soarele,
Iar (cutare) să rămâie
Curat, luminat,
Cum D-zeu l'a lăsat
Ca maica ce l'a născut.
Să-i fie de leac **(Se zice de trei ori)**
(Se pipăe puţin la tâmple suflând încet şi sumuţând cu buzele strânse).

Culese de A. S. Şerbu.
Cavadineşti-Covurlui.

POVESTIRI ŞI LEGENDE.

69.—De când nu s'a mai văzut Moartea?

Se sculă mocanul disdedimineaţă, îşi aruncă gluga în spate şi porni cu oiţele dinapoi.

Şi-ajunge într'o poiană. Da poiana asta, frumoasă, frumoasă, şi cântau păsări de tot soiul, care de care cu glasurile mai duioase şi mai armonioase. Oile mocanului se împrăştieseră după păscut, iar mocanul cât mi ţi-i de lung, se tolăni pe-o coastă, îşi dădu căciula pe ceafă şi începu şi el cu fluerul lui de trestie o doină măi tată, de intrecură toate păsările. Cântà mocanul ştii coleà, că acu era şi timpul: grijă de nevastă şi copii n'avea; de voinic cât un urs, oile frumoase;—să tot trăeşti, să nu mai mori.

— Ei unde-i moartea acu, să se lupte cu mine, zise mocanul, şi-şi urmă doina înainte...

— Eacăta-mă-s, zise moartea înfăţişându-se înaintea lui, şi mocanul cum cânta, tresări deodată; şi înmărmuri când o văzu chiar lângă el....

— Ai venit, mai întrebă ciobanul, lungind vorba.

— Venit, venit, zise repede moartea, care luase chip de babă; şi hai mai răpejor, că mi-i degrabă.

— Ţi-i degra-a-a-abă, zise mocanul, dârdâind de frică şi căutându-şi de vorbă..

— Hai, hai, leapădă ţi gluga şi închină-te să-ţi mai iert din păcate de ai gust, că trebue să-ţi taiu gâtul; şi cu răpegiunea unui fulger îşi şi scoase sabia din teacă.

Mocanul înlemni, da' nu-ş cum, şi'i fulgeră o şiretenie prin minte.... că cum văzu sabia:

— Ha-a.... da' bună sabie, tae? Ia-n dă-o s'o văd şi eu, să-mi mai aduc aminte de pe când făceam meliţie.

Baba (moartea) i-o dete fără multă zăbavă, că nici nu se uita la el; era cu gândul cine ştie unde, cine ştie pe cine avea de gând să mai doboare în ziua aceia.

Mocanul luă sabia frumos, se uită la ea, o scoase, ş'o mai trase de vre-o două ori cu amânarul, apoi ne luând nici într'o samă pe babă, o puse liniştit în glugă şi-şi caută de cântat înainte.

Şi când băgă baba de samă, răcni odată, de se cutremură pădurea şi mocanul parcă nici n'auzia; el cânta mereu din fluer.

De cât crăpa de ciudă hârca şi unde nu-mi începu a ţupăi pe lângă mocan, că să-i dea sabia, căci fără ea, n'avea nici o putere; şi nu, şi nu, să-i dea sabia.

— Ţi-ai găsit, mocanul nici că vroia s'o mai audă, mai ales când băgă de samă că fără sabie, n'are nici o putere!...

Baba îl năcăjia mereu, da el îi tot arăta brâul, „*pèsene* că vrei să te spânzuri".

Dacă văzu şi văzu baba că nu-i de chip, nici nu mai aştepta, şi-o şi tuli de fugă la D-zeu.

Ii sfărâiau picioarele, ca la nagâţ şi ajunse peste câte-va minute la D-zeu.

Ruptă ca vai de ea, că de câte nu se agaţase ea până acolo, cu ochii roşi de ciudă ci :

— Doamne, Doamne, iată cum, şi iată cum, că un obraznic de mocan.... în sfârşit spuse ea toată păţania lui Moş D-zeu, care stătea liniştit în tron şi tot făcea cu capul în semn de înţelegere.

După ce găti baba de spus, D-zeu chemă degrabă pe Arhanghelul Mihail, şi-i porunci că numai decât să fie aici cu obraznicul acela de mocan.

Arhanghelul de poruncă, că nu trecu nici un minut şi se şi arăta cu mocanul de păr înaintea lui D-zeu.

— D'apoi bine, măi mocane, zise D-zeu, cum de te apucaşi să strici tu rostul babii, s'o ţii în drum, ba încă să-i iei şi sabia, hai?

Şi porunci D-zeu lui Mihail să-i sboare creerii, nu altă ceva.

Mocanul o sfeclise !

Tot făcând din mâni, ca să l mai lase, ci Doamne, mă rog, lăsaţi-mă să vă spuiu şi eu ceva :

— N'am vrut să fac nici un rău sfinţiei voastre, ci, Doamne, tot stând colo, cu oile, şi gândindu-mă, am văzut că moartea prea se întrece cu şaga. Umblă pe drumul mare, cu sabia scoasă afară, de o văd toţi oamenii, de stau sărmanii totdeauna cu frica'n sân „că iacă, cine ştie, s'o abate la mine, altul: ba la mine, ba la mine"; ba încă s'o vezi, când se face horă de Paşti şi de Crăciun, şi când flăcăii şi fetele joacă, dă, ca la o zi de veselie, hai *popuc* şi moartea cu sabia scoasă, să amestică printre oameni, printre flăcăi, şi te miri, cum îi zice cine-va ceva, că i-o retezat capul; dă Doamne, dreptate-i asta ?

Da Moş D-zeu, stătu în tron, şi se tot uita pe furiş la mocan, netezându-şi barba, văzu el că mocanul are dreptate; şi urmă mocanul :

Şi cum vă spuseiu Doamne, ar fi nimerit că moartea să fie nevăzută, şi să nu deie în oameni cu sabia tăindu-le gâtul, de face atâtea vărsări de sânge !.

— Ai dreptate, măi mocane, făcu D-zeu liniştit, şi poronci numai de cât, ca babei să i facă o săbiuţă mititică, mititică— şi baba nici să se

zărească, şi când i-o fi dat omului să moară, ea să se vâre încetişor întrânsul şi să-l tae cu săbiuţa pe dinăuntru.

Şi iaca de atunci, moartea nu se mai vede, ea cu săbiuţa ei mică de tot, te tae încet pe dinăuntru şi tu nici gândeşti poate de moarte.

Şi pe mocan îl făcu D-zeu,—sfânt—şi de atunci nimeni n'o mai văzut moartea.

(Auzită de la moş Constantin Negru, Ciureşti-Tutova).

G. V. Şuşnea.

70.—Lupul.

Dracu' nu se lasa—în ruptu' capului—de meşteşugurile lui. Intr'o zi se apucă şi dintr'un boţ de lut făcu un lup. Trece Dumnezeu pe acolo şi-l întreabă: —„Ce ai mai făcut acolo Faraoane?" —„Ia un lup Doamne!" Şi nici una nici două zice: —„*Hâsa*! lup, mănâncă pe Dumnezeu". Lupu sta tot de lut. —„Dă-mi-l mie, face Dumnezeu". —„Dăruit să fie!" Acu şi D-zeu zice: —„Hâsa! lup, mănâncă pe Dracu'". Lupul, la vorbele lui Dumnezeu, o capatat viaţă şi l'o mâncat pe dracu, într'o *clipală*.

(Culese în Ungureni-Botoşani)

V. Moisiu.

71.—De ce talpa piciorului la om este scobită?

După ce Dumnezeu a făcut pământu' şi a aşezat oaminii pe el, care unde să trăiască, a trebuit să puie pe cine-va *mai mare* peste ei, ş'aşa a pus *Ţar* pi-un *Ţigan!....*

Ţiganul,—vorba cântecului: „cum s'a văzut Impărat, întâi pe ta-său 'l-a tăiat!",—a pus pe biata lume de a treierat desculţă trei zile, mărăcini şi dracilă, de i-a săcat talpa piciorului de durere nu altceva!..... ce şi ş'acum o are săcată!.....[1].

Cum a văzut Dumnezeu aşa, l-a dat jos pe-ăl smintit, —că cine ştie ce drac' mai făceà dacă mai stà—, şi aşa, a pus pe *Bulgar* apoi, *Ţar*. Când s'a văzut şi Bulgarul, *Ţar*, a *geoatină*, a intrat călare în biserică de a luat nafură după pristol cu *ţaghia* [2]!....

Dumnezeu iar s'a supărat.... şi dac'a văzut aşa, a pus pe *Turc*..... Şi Turcul este şi astăzi! (!?)....

Şi vezi, cică de-aia le ajută Dumnezeu Turcilor (?!!), că ei I se roagă nu-ş' de câte ori pe zi şi pe noapte, în toate zilele!....

(Auzită de la un Român macedonean, din vialetul Monastir (Bitolia), prin Septembrie 1909, domiciliat în Com. Şegarcea-Doljiu).

N. J. Dumitraşcu.

---

[1] *De-aci, povestea iea altă întorsătură.* [2] *Ţaghia:* suliţa.

BOALE LA VITE, LEACURI ŞI DESCÂNTECE.

12.—De viermi.

Purcede într'o zi de sec, înainte de răsărita soarelui, vita ce are rană cu viermi, afară la marginea satului, unde sunt tufe de boz.—Cauţi nouă tufe, tot cu câte trei cotori la rădăcină şi te opreşti la fie-care tufă, tai bozul din mijloc, cu el cutreeri peste rană de trei ori pomenind aşa: „Voi trei boji, fraţi sunteţi şi tustrei să vă puneţi şi lighioile cele rele din buba Joianei să-i scoteţi, că de nu, mâne tot pe vremea asta vin la voi să vă tai din rădacină, să vă strâc din hodină, de voi prav şi pulbere să se aleagă—scuipi la oparte". Faci aşa cu câte-şi nouă tufe de boz. La ameaz când soarele stă în cumpănă, repeţi cu alte nouă tufe de boz şi sara înainte de asfinţit, iară. Tufele tăete le leşi jos peste rădăcina lor. După isprăvitul descântecului, vezi cu ochii cum cad vermii.

Leacul îl poţi face şi fără să fie vita faţă. Atunci te duci singur şi meneşti vita bolnavă, că ea se lecueşte ori unde ar fi.

13.—Când luna merge spre sfârşite, într'o Vineri până'n ziuă, culegi şapte fire de iarbă roşie, iarbă iute, iarba piperului (Poligonum bistorta) îl pisezi bine într'un căuşel şi mujdeiul îl pui pe rană. Vermii es şi fug, iar vita se lecueşte.

Valea Bistriţei—Moldova D. J. Farcaşanu.

DATINE ŞI CREDINŢE

314.—Dacă vrei ca câinii să-ţi fie răi, când îi bagi pentru întâiaşi dată în casă, adică când sunt căţei, să-i iei pe mărăcini şi să-i treci tot prin mărăcini în pragul casei.

315.—Ori unde te vei afla şi dacă *gârâe* cioara, e semn că ţi s'a întâmplat sau ţi se va întâmpla ceva rău.

316.—Nu e bine să te uiţi sara în oglindă, că e rău de orbeală.

317.—Să nu te speli seara pe ochi, că e rău tot de orbeală.

318.—Să nu mănânci în *scapătul* soarelui, că faci caş la chiotorile gurii; ca să-ţi treacă, să dai cu coada pisicii pe la gură.

319—Muierile, fetele, să nu treacă pe dinaintea boilor înjugaţi, peste proţapul carului, peste biciuşcă şi peste orice lucru, căci e rău de pagubă.

320.—Să nu spurci postul, adică să nu mănânci de dulce în timpul postului, căci e rău de pagubă.

Auzite de la părinţii mei Ioana şi Nae M. Popescu din comuna Ştefăneşti, judeţul Vâlcea. Jon N. Popescu

321.—Dacă duci într'o zi de post ceva de pomană în oală sau strachină, când ţi se dau înapoi acestea, e bine să ţi se pue ceva în ele, căci aşa e cu plin. Altfel e a sărăcie şi-ţi crapă *borşăica* [1].

322.—Când mănânci *jântiţă* de albine, nu cumva să sufli, fie cât de ferbinte, că se fac spărioase albinele şi fug roiurile. Pe unele locuri tot aşa este şi cu laptele cel dulce de vacă.

323.—Se crede că, după ce întrebuinţezi cimbrul şi *sfinducul* [2], e cel mai bun lucru la prinsul roiului să pui un cap de cal într'un pom spre Răsărit de ştiubee.

324.—Albinele, când roesc, ţin calea de obiceiu, cam ca şi florile când înfloresc, spre Răsăritul soarelui. Asta-i semn că-s bune la Dumnezeu albinele, ca şi peştii—căci după Înviere, Mântuitorul cică a gustat dintr'un fagure de miere şi dintr'un peşte.....

325.—Despre sfântul Lazăr, poporul zice că a murit de dor de plăcinte.

Mănăstireni-Botoşani D. Gr. Furtună.

326.—Când dai făină la calici, să le-o dai cernută; dacă le-o dai necernută, tărâţile pe cealaltă lume se fac ca frunza de mesteacăn.

327.—Când dai fuiorul preotului, la bobotează, să-l dai periet; dacă îl dai neperiet, atunci viţile se fac ca *sfăşiile* unui haldan.

328.—Din fuiorul dat preotului la Bobotează, Maica Domnului, pe cealaltă lume, face mreje cu care umblă prin iad, ca să prindă sufletele celor ce, neamurile îi îngrijesc după moarte.

329.—Ciuda Sf. Arhangheli este sărbătorită de femei, pentru ca ei, să nu fie aşa răi la mânie cu oamenii. Cade la 13 Iulie.

330.—Ca să se facă bostanii şi castraveţii şi pe secetă, să iei floarea lor, când e uscată şi s'o baţi în drum.

De la Smaranda Busuioc.— Nemţişor-Neamţ. A. Moisei

331.—Dacă vrei să-ţi treacă *broboanele* de pe *ochii* (faţă), să nu mai mănânci Lunea *dulce*. Miercurea şi Vinerea se ştie.

332.—Nu e bine să coşi Joi seara spre Vineri, că orbeşti.

333.—Când pleci la călătorie, e bine să faci întotdeauna *cruce*.

334.—Dacă ai omorît un câne turbat, trebuie să-l pârleşti, şi toţi cei ce sunt pe lângă el, să treacă prin fum, ca să nu turbeze.

335.—Când ai pierdut un lucru, scuipă în palma stângă şi dă tare cu dunga mânii drepte, şi'ncotro o sări scuipatul, într'acolo trebuie să fie lucrul pierdut.

336.—E bine să pui *cloţa* (cloşca) în zi *de dulce*, că iasă mai multe găini,—ce se *ouă*—; şi mai ales Lunea, capul săptămânii; dacă o pui în zi de post, iasă mai mulţi cocoşi.

(Parte ştiute de mine, parte spuse de mumă-mea şi soru-mea)

Boureni-Doljiu. N. I. Dumitraşcu

[1] *Putinica cu borş.*— [2] *Un soiu de busuioc.*

337.—Când opărești gogoșele și omori gândacii de mătasă din ele, să faci o mică pomană, căci altfel te mănâncă pe ceialaltă lume gândacii.

338.—Când se pune ouă la clocit, se obișnuește a le pune în cuibar dintr'o căciulă sau pălărie; adică cum toate ouăle es din căciulă, așa să iasă toți puii din ouă.

339.—Cine nu va mânca în ziua de Paște ouă roșii, pe acela nu-l va durea mijlocul la secere.

340.—Femeile nu mănâncă mere până la Sf. Ilie, când atunci își dau de pomană. Se crede că Sf. Ilie atuncea când se scutură mărul raiului, zice băeților, ale căror mame au mâncat, când vor să mănânce și ei: „Voi nu mâncați, că pentru voi a mâncat alde maică-ta.

Jorăști-Covurlui. *Petru Gh. Savin.*

341.—Când îți mor găinele de boală, să dai una de pomană, că apoi nu-ți mai mor.

342.—Dacă îți cade bucătura din mână când o duci la gură, cineva din familia ta e flămând.

343.—Când ți se descinge încingătoarea, bata sau brâul, însamnă că te dorește ibovnica.

344.—Când te mănâncă vârful nasului, ai să iei bătae (faci a bătae).

345.—Când plouă și se face beșici când cade apa, se zice că ploaia aceia e cu mană (cu belșug).

346.—Dacă pui pomii, când nu e lună pe cer, să știi că pomii aceia nu vor face roade.

Vârlești-Covurlui. *J. N. Vârlezeanu.*

347.—Sara, spre Crăciun, se dă mâncare multă la paseri, pentru a se oua des, peste tot anul.

348.—In ziua de ajun (Crăciunului), paserile se hrănesc, până fug singure de mâncare; în ziua de Crăciun nu se hrănesc. Numai așa, ele nu vor mânca bobul și fasolele în timpul verei.

349.—In casa unde este copil mic de țâță, când părinții stau la masă, îl poftesc și pe acesta, pentru că numai așa va fi uitat de rele în viață.

350.—Copilului când e mic, de țâță, să i se dea borș de cucoș la Crăciun, că va merge degrabă în picioare.

351—Când copilul să sparie de un bou, câne, urs, sau alt animal, să se afume cu păr de al acestora, și va trece.

352.—Mânzului când e mic, i se atârnă de gât un *gavan* de lingură, ca să nu se dioache.

353.—Când se drege o ghiată, se duc amândoă cizmarului, pentru că să nu-i moară nevasta.

354.—Când îți fură cine-va săpun sau sare din casă, mor vitele.

Tufcani-Covurlui *J. O. Zugravu.*

CÂNTECE

465.—*De urît şi dor pustiu,*
Mult pe lume n'am să fiu
De suspinuri şi de jale,
Mult n'oi fi în astă vale....
Jalea şi suspinul greu,
Scurtează veleatul meu.
Auzită de la Elisaveta Ion Cotos, Straja

466.—*De-ar şti omul ce-ar ajunge,*
Mult ar suspina ş'ar plânge.
De-ar şti omul ce-ar petrece,
S'ar băgă'ntr'o apă rece.
Auzită de la Irina Ion Tarnoveţchi, Straja.

467.—*Legănatul frunzilor,*
Scuturatul florilor,
Cântul păsărelelor,
Aste toate mă omor......
Auzită de la Aspazia M. Tomiac, Straja-Bucovina.

Aristide Tomiac.

468.—Frunză verde[1] *merişor,*
Eu iubi-te-aş puişor,
Nu ţi-i jele, nu ţi-i dor?
—Ba mi-i dor de vrau să mor.
Tu erai de te jurai,
Altă puică nu mai ai,
Ochii mei te-au prăvit faţă[2],
Cum ţineai pe alta'n braţe,
Pe braţe, pe brăţişele[3],
De dai foc inimei mele;
N'am avut cuţit la mine,
De dam în mine şi'n tine,
De mergea vestea în lume,
Prin oleţi[1] *şi prin oraşi,*
S'o tăet doi dragalaşi.
(Şi apoi:) Face-te-ai holub popĕsc,
Să sbori pe-un zid boeresc,
Să-mi prăvesc *puica la mers.*
Trupu' ei cel nant, subţire,
M'o dus în pământ cu zile.
Ţinutul Bălţii, Basarabia.

V. Moisiu.

469.—*Foae verde ş'un dudău,*
Sărmanul sufletul meu,
Mult înoată'n sânge rău,
Săracul sufletul meu.
Căci năduhul l'o gătit,
Şi veninul l'o umplut.

470.—*Foae verde lemn uscat,*
La ciocoi când m'am băgat,
Drum greşit am apucat,
La ciocoi când m'am băgat.
Şi de-atuncea pân' acum,
Obosit umblu pe drum.
Schitul Duca-Vaslui.

J. N. Vârlezeanu.

471.—*Duminică dimineaţă,*
Mă'ntâlniu cu lupu'n faţă.
—Bună ziua lupule,
N'ai văzut oiţile?
—Le-am văzut şi le-am păscut,
Le-am dat apă ş'au băut.
Şi cu ele m'am jucat,
Până ce m'am săturat.
Şi cânii m'au asmuţat,
Eu de ciudă le-am mâncat.
Prin vălcele
Tot chelcele.

[1] *Ceia ce am observat, e că în graiul poetic al Rom. basarabeni de Nord, nu se întrebuinţează de cât Frunză verde, Frunzuliţă, Frunzuleană, nici odată însă Foae şi derivatele ei.*

[2] *Expresie plină de înţeles: mă uit la tine drept, te privesc cu luare a' minte.* [3] *Dimineaţă.*

[1] *Uliţi, strade.*

Prin căpițe,
Numai mițe.
Prin pârloage,
Numai floace.
La capătul șanțului,
Iaca capul țapului.

De la tata, V. Paraschiv Șușnea.
Ciurești-Tutova G. V. Șușnea.

472.—*Păunaș pană rotat*
Unde mergi așa gătat?
La puicuța-mi din alt sat.
Țipă *pana,* paș *mai mare,*
Că puicuța ta mai moare;
Frate-s'u'i ține lumină,
Soru-sa plânge'n grădină,
Tată-său sicriu îi face
Maică-sa praznic îi coace.
Lasă tată sicriul,
Că mi-a venit drăguțul.
Mândrul meu drăguț frumos,
De la moarte el m'a scos.

473.—*Pasere galbănă'n cioc,*
Nu mi-ai cântat de noroc.
Usca-s'ar ciocul tău,
Că de tot norocul meu,
Ai cântat să fie rău;
Că de toate zilele mele,
Ai cântat să fie rele.

Culese din Mitocul Dragomirei,
distr. Sucevei Erast Hostiuc

474.—*Frunză verde de-alunică,*
Am trei pui de rândunică,
Unu' sboară, unu' pică,
Unu' rămâne și plânge;
Și strigă'n gurița mare:
Frățioare! Frățioare!
Stăi să-mi crească aripioare,
Aripioare de argint,
Să sburăm pe subt pământ,
La tătuca în mormânt;
Să văd seara cum se culcă,
Dimineața când se scoală,
Să vedem cu ce se spală.
Tătuța când ne-o vedè,
A'ncepe a hâcilè*:*
—Hâși, *pasere zburătoare,*
Că tu-aici n'ai ce cătare.
—*Eu nu-s pasere sburătoare,*
Că-s copila dumitale.
—*Hâși pasere de-acolea,*
Tu nu ești copila mea.
—*Stăi, tată, nu hâcili,*
Până nu m'oi jălui:
Mămuța s'o măritat,
Și căsuța și-o lăsat,
Și pe noi ne-o'nstrăinat.

Frătăuțul Vechiu,
Bucovina. J. Boca.

475.—*Frunzulița de-o sipică,*
Și plecai pe drum de sticlă,
Mă'ntâlnii c'o nevestică,
Se certa cu moartea furcă.
Foaie verde ș'o lalea,
Taci moarte nu mă lua,
Că sînt nevastă tinerea.

476.—*Mărioară de la munte,*
Saltă-ți pala de pe frunte,
Că ți-au eșit vorbe multe.
—*Las'să iasă, că nu-mi pasă,*
M'a făcut maica frumoasă,
Mă ține închisă'n casă.
Mai dă-m' maică drumu-afară,
Să mai văd pe neica iară,
Cum ia bani în datorie,
Să-mi facă rochiță mie,
Și zoabă *de lânărie,*
Ș'o batistă ghizăvie.

(De la Ilie Chisăr, din Catane-Dolj).
Șt. St. Tufescu.

477.—*Frunză verde mintă neagră,*
Dorul meu pe unde-aleargă,
Nu-i pasere sà-l întreacă,
Nici cal bun ca să-l întoarcă,
Garofiță dragă.
Să fugim să trecem Oltul,
Că pe-aici ne arde focul,
Să fugim să trecem țara,
Că pe-aici ne arde para,
Garofițo dragă.
Unde-a fi pădurea deasă,
Acolo să-mi facem casă,
Cu ușor de lemn de brad,
C'așa ne-a fost nouă drag,
Garofițo dragă.
Cu ușorii de cireș,
Dăltuiți de Ghoorghieș
Să trăim cu bine'n ea,
Cât a voi Precistà.
Garofițo dragă.

Cântec de la 1865, auzit de la un bătrân din Hangu-Neamț,

Gr. Vlad.

478.—*Foaie verde colelie,*
D'aoleo țaică *Màrie....*
Ia-ți boii de lângă vie,
Că 'ți-i duc la primărie,
Dòoodă *țaică fà!*
—Las' neică, să nu-i duci,
Cine-i duce-ala-i aduce,
C'are țaica gură dulce....
Dòodă, Dodă fà!
Săruta-ți-a-și gurița....
—Și tu neicăi mustața,
Sara și dimineața,
Peste zi cam tot așa,
C'așa este dragostea.
Săruta-ți-ași buzele.
—Și tu mie sprâncenile,
Dòoodă, Dodă fà.....
—D'aoleo țaică Mărie,
Vedea-ți-aș casa pustie,
Bărbățelu'n pușcărie,
Copilași' la ciobănie,
.....Și tu, știi, iubită mie!....
Dòoodă, Dòdă fà,
Săruta-ți-ași gurița
Și tu neicăi mustața.

Șt. Stănescu-Bărceanu.
(*Craiova*)

479.—*Frunzuliță de pelin,*
Am la inimioar' un spin,
Și-o băltiță de venin.
Mai în jos de inimioară,
Am o petricea de moară.
Și-a da Dumnezeu ce-a da,
Și spinul mi s'a usca,
Și băltița mi-a seca,
Petricica s'a sfărma.
Dar văd spinul odrăslește,
Și băltița isvorăște,
Petricica se'ntărește,
Scârba'n casă mă găsește.
Spinul face măcieș,
Și din scârbă eu nu ies.
Du-te scârbă de la mine,
Că n'am făcut contrat *cu tine.*
Chiar contrat să fi făcut,
De min' nu te-ai fi ținut,
Că nu-i o zi, nici un cias,
Să n'am scârbă și năcaz.
Nu-i o zi și nu-i un au,
Să n'am scârbă și alean.
O dat scârba că i-i bine,
Și nu se lasă de mine,
Și-o dat scârba că se'ngrașă,
Și de mine nu se lasă.

(Auzite de la S. Patraș din Tereșeni, distr. Siretului.

J. E. Torouțiu.

480.—*Foaie verde trei masline,*
Drag mi-i să trăesc pe lume,
C'un cal negru pe sub mine,
Cu ploscuţa la ciorchine,
Plină cu rachiu de prune.

481.—*Ş'am zis leana poamă verde*
Ţine-l, Doamne, nu mi-l perde,
Că l'am mai perdut odată,
L'am cătat o vară toată.
Şi l'am găsit la doi ani,
'Ntre hotare la Focşani,
Priponit de-un leuştean.
Leuştene cin'te-a pus,
Mariţa care s'a dus'
Şi n'o dat nici un răspuns.

482.—*Când toca de liturghie,*
Eu stăteam cu puica'n vie.
Când toca la Ştefan Vodă,
Eu stam cu puica de vorbă.
Şi mi-o ţineam pe picioare,
Ş'o juram pe sfântul Soare,
Şi pe sfânta Născătoare
Că pe altul nu mai are.
Ş'o juram pe sfânta lună,
Că' cu mine se cunună.

483.—*Păsăruică cânipie,*
Spune puiului să vie,
Şi să vie printr'o vie,
Nimea'n lume să mi-l ştie;
Şi să vie prin livadă,
Nimea'n lume să mi-l vadă.

Pr. J. C. Beldie

484.—*Foae verde trei migdale,*
N'am cui da două parale,
Să-mi tac nucu' din cale,
Să văd pe Iancu călare,
Cu cămaşa albă, floare;
Spălată de-o fată mare,
Muietă în lăcrămioare,
Şi clătită'n cinci isvoare,
Uscată la ţâţâşoare.
Frunză verde de lăptuce,
Luţo tu nu te mai plânge;
Că Iancu tău nu se duce:
Nici la moarte, nici în foc,
Ci rămâne tot pe loc.
Nucul cel din calea ta,
Nu te-apucà de-l tăià,
Căci la umbra lui, în fân,
El ţi-o pus mânuţa'n sân;
Lasă-l să trăiască-aşa,
Că la el când tu-i catà,
Pe Iaucu nu l vei uità,
Căci dorul nu te-a lăsà.

Auzită de la sora mea Lucia, din Bogdana-Tutova.

J. G. Ciorescu.

485.—*Foaie verde odolean,*
De ce, Doamne, nu muream,
Când eram copil de-un an....
De ce, Doamne, nu muream!
Nici armată nu făceam,
Nici ibovnică n'aveam,
Nici nevastă nu iubeam....
De ce, Doamne, nu muream!
Foiliţa ş'un bujor,
Dar acu-i păcat să mor,
Când îs plin de chin şi dor!
Ş'apoi foaie ş'o lalea,
Maică, măiculiţa mea,
Când a fi, la moartea mea,
—Da', acu, moarte, n'aşi vrea!—
Să-mi chemaţi ibovnica,
Să-mi ţie lumânareà,
—Da', acu, moarte n'aşi vrea!—
Să mi-o ţie'n mâna dreaptă,
Fetele să mă bocească,
Cu lacrimi de drag şi dor,
Dar acu-i păcat să mor....
Să-mi puie fetele flori,
Nevestele ochişori,

Şi flăcăii brăzişori....
Dar acu-i pacat să mor!
(*Din Coropceni-Vaslui*).

J. Neculau.

486.—*De cât cu urîtu'n casă,*
Mai bine cu boala'n oasă.
Din boală mama mă scoate,
De urît nu mă mai poate.
Maică, strânge uşa bine,
Că urîtul iară vine....
Ori o strânge ori o lasă
C'a întrat urîtu'n casă.
Bucovina G. Alv.-Sadoveanul.

487.—*Frunză verde iarbă neagră,*
Am avut o puică dragă,
Şi s'o mânièt din şagă.
I-m dat drumul să-şi aleagă;
Să-şi aleagă care-i place,
Numai mie deie-mi pace.
Puiculiţa ce-o făcut,
Tot de mine s'o ţinut.
—Puiul meu cel dizmierdat,
Din şagă ne-am supărat.
—Hai drăguţă tot cu mine,
Să trăim amândoi bine.
Ce ţ'am spus drăguţă ţie:
Cât a fi soare pe lume,
Oiu[1]*, tu nu mai scăpi de mine.*
Ioti[2] *dragă ce-am gândit:*
Hai puică la logodit,
Logodeşte-te cu mine,
Să nu mai am scârbă'n lume.
—Hai drăguţă, fătul meu,
C'aşa-mi este gustul meu.
Auzit în dimineaţa zilei de Joi, 6 August 1909, de la Toader Mihai Buchilă (70 ani) din Tătăruşi-Suceava.

Al. Vasiliu.

[1] Oiu, *un feliu de interjecţie.*
[2] Ioti, *uite, uită-te, iacă, iată*

488.—*Foai verdi merişor,*
Pe drumul Foleştilor[1]
Trec Cazacii hăulind,
Şi din săghii zângănind!
Pe-unde trec,
Pământul sec;
Pe-unde cad,
Pământul ard!...

489.—*Frunzuliţa ş'o lale,*
Amărîtă-i viaţa me!
Un' mă duc, un' mă sucesc,
Di străin tot mă lovesc!
M' plânge casa şi ograda,
Şi ogoru' şi livada.
Ş'aşa plâng, ş'aşa jălesc,
De-mi vini să mă fârşăsc!
Din Basarabia. J. T. Popovici.
Ungheni-Iaşi

490.—*Foaie verde trei masline,*
Drăguţa de lângă mine,
Se iubeşte, dar nu spune.
—Las'o Gheorghe să iubească,
Ca să nu se prăpădească.

491.—*Urîtul de pe uscat,*
Tot strigă: «M'am înnecat».
Dragostea trece prin apă,
Nu i-i frică că se'neacă!

492. *Floricică floare-albastră,*
Ce-ai crescut în calea noastră,
Aşa naltă, subţireà,
Potrivà de seama mea?
Şi la stat
Şi la purtat,
Şi la mers din (?) legănat,
La inimă m'ai secat.
Ileana I. N. Pamfile, Ţepu-Tecuciu.

Tudor Pamfile.

[1] *Foleşti, târg în Basarabia.*

O SAMĂ DE CUVINTE.[1]

518—550.

Calistir=sapă mică, mai ales la *bulgărie.*

Covăsi (laptele)=a amesteca laptele dulce şi fert cu chişleac spre a se înăcri.

Sardac=mintenaş.

Cioancă=lulea. *Ia să-mi rânesc cioanca, dragii moşului,*—adică s'o curăţe.

Verze=curechiu hăcuit murat.

Jùchi=malduri, snopi mici.

Na, poftim pungă la masă!=auzit-ai d-ta?

Tuşinà (a)=a tunde puţin.

Roantă=femeie nu tocmai de treabă.

Hârşteoagă=oae bătrână, *babană.*

Tizic (tazic)=bucăţi tăiate din *băteliştea* unde stau de obiceiu oile.

A bate gianganaua=a bate din pepteni, a se apăra de muşte, adică a-şi face cruce stâlcit....

Manăstireni-Botoşani. D. Gr. Furtună.

Cotozìtă=mârşavă.

Bulearcă=vin rău. —„De asta ai dat boii, să cheltueşti bănişorii numai pe bulearcă de-a lui".

Clefuştèţe=ghemuri rămase de la o pânză, ori lăvicere.

A chiompăni=a umbla în *bòboti,* a umbla cu ochii închişi.

A bobotì=a se cangreniza, a se umfla. S'o tăiat la mâna dreaptă o fost la pădure şi de frig toată mâna s'o bobotit.

Tihărăi=locuri ascunse în păduri şi greu de străbătut.

A motozi=a spăla de mântuială.

Dârăb=o bucată de ceva, care se mănâncă.

Chìlav=sdravăn. „Hei, e om chìlav, nu bucluc.

Clampùci=iminei, papuci, pantofi.

Igneàz=lăeş, ţigan.

Modoran=se zice celui ce vorbeşte numai prostii.

Săcnă=Rana ce o capătă calul din pricina şelii.

Nemţişor—Vânătorii Neamţului—Neamţ. A. Moisei

---

[1] *In No. trecut, strecurându-se câteva greşeli, la acest capitol, rugăm pe cetitori să le 'ndrepte; Pag. 117; rândul 4, drept morţitor, trebue* morţilor; *r. 8, dr. bestlemat, tr.* blestemat; *r. 11 din jos, dr. lumei, tr.* limbei; *r. 8 d. j., dr. muzicei, tr.* muzei. *Pag. 119: r 19, dr. sapa, tr.* iapa; *r. 10 d. j., dr. Diculescu, tr.* Nioulesou; *r 9 d. j. dr. ..... tr.* Galioiuioa, jud. Dolj; *idem, dr. închipuit tr.* întiripat *Pag. 120: r. 4, dr. răsnì, tr.* răsul; *r. 5, dr. restişte, tr.* restrişte; *r. 10 dr. nespusa, tr.* nepusa; *r. 14, dr. răpucese, tr.* răpuoeso. *Iar prea cinstitul autor e rugat să ierte!*

Când cineva nu poate cânta din gură sau dintr'un instrument oarecare, atunci în glumă i se zice de către ceilalţi: — Ia cântă şi D-ta ceva; măcar zi *gândul mâţei.*

Roş ca un rac=inroşit de mânie sau de ruşine.

La omul sarac nici boii nu trag=îi merge rău în toate.

Imprăştie ca găina=cheltueşte fără socoteală.

Banii strângătorului în mâna cheltuitorului=părinţii adună bogăţii şi fiii le cheltuesc în mod nesocotit.

L-a luat cu nepus-în-masă=fără veste şi fără voe.

E ca o hiaspă=fără astâmpăr şi răutăcios.

Mă-ta pe ghiaţă cu taţ'to'n braţ'=(se ştie ce însamnă).

Tuţcani-Covurluiu. J. O. Jugravu.

GLUME, JITII, TACLALE.

88.—Ţiganul şiret.

Un boer avea de bucătar pe un ţigan ajuns de cap, nevoe mare.

Intr'o zi boerul îi poronci să-i frigă la cuptor o gâscă întreagă şi să i-o aducă la masă. Ţiganul prinse gâsca, o tăe, o jumuli de pene şi tiulee frumos şi tăvălind'o într'o *tăvà* cu unt, o aruncă înăbuşind'o în cuptorul înferbântat.

Când se rumini colè bine, o scoase şi o aşeză pe o farfurie. Umblând cu dânsa prin mâni, după ce-şi mai linse degetele, îl muşcă şerpele de inimă, şi-i rupse un picior, punându-l bine pentru *hăl sufleţel al lui......*

Şi aşa gâsca friptă şi numai cu un picior o duse şi o aşeză stăpânului la masă. Băgând de seamă că lipseşte un picior de la gâscă, boerul chemă numai de cât pe ţigan înapoi:

—Bine, baragladină..... Unde-i un picior de la gâscă.... Să scoţi piciorul, că-ţi fac coastele pântece.....

—Hauliiiu!... cuconaşule, mânca-ţi-aşi cinstea, eu n'am luat nimica, să chiorăsc, să plesnesc.... dar aşa-s gâştele numai c'un picior.

—Ce spui, faraoane, pe cine vrai tu să prosteşti?

—Zău! boerule, iaca să mergem la gâşte şi dacă n'or fi cu câte un picior, să mă omori!.... Văzând că ţiganul mănâncă lut şi pământ, că el n'a luat piciorul, ci că gâştele sunt numai c'un picior, boerul se mai domoli şi rămase ca după masă să se ducă împreună cu bucătarul la gâşte.

După ce-şi puse stomachul la cale, plecă cu ţiganul la un pârău din apropiere, unde gâştele se scăldau.

Se întâmplase că în ziua aceea să fie mai rece, ştii cumu-i în zilele de toamnă —că toamnă erà— şi gâştele după ce se scăldaseră, pirotiau pe mal sgribulite cu capul înfipt sub aripă şi cu câte un picior strâns şi vârît în penele de pe pântece.

Bucuria ţiganului, când le văzu aşa, că o cam sfeclise de frică. Mii de bodaproste zicea ţiganul în gândul lui, mulţumind lui Dumnezeu, că-i ajută să nu se dea de gol.

—Iaca, cuconaşule, săruta-ţi-aşi *honoriul*, vezi că-i cum am spus eu, că gâştele au numai câte un picior?—o luă ţiganul înainte.

Mai apropiindu-se ei, boerul făcu odată:

—Hâşşş!

Şi când zise hâşşş! gâştele speriate scoaseră şi piciorul, ce-l aveau ascuns în pene şi *huştiuliuc* cu toatele în gârlă.

—Ei balaoacheşe, ce mai zici acum? Tot numai câte un picior au gâştele?

—D'apoi de ce n'ai zis, cuconaşule, şi la cea friptă: hâşşş, că scotea şi aceea piciorul—făcu ţiganul uşurat, când văzu că boeriul se junghià de râs.

T. Popovici.

89.—Carne de căprioară.

Un farfaratic de ţigan s'a fost lăudând într'o zi, de mai-mai să-şi spargă gura:

—Hauliu, Doamne! Bună mai e carnea de caprioară! Imi lasă gura apă, când mă gândesc la ea!

—De unde ştii tu măi ţigane? 'l'întrebă un Rumân. —Ai mâncat tu vre-o dată, carne de căprioară?

—Aşi! *«Spuneau nişte călători,*
«C'au mâncat doi vânători.

—Aşa da! Mă miram eu ca să fi mâncat tu!

90.—Puii ţiganului.

Alt ţigan tot guraliv, se lăuda şi mai tare:

—Mâncăi, măi Românico, mai habitir ca la „lasatu' secului“!

—Ce spui tu, măi ţigane? Şi ce mirodenii mâncaşi, mă?

—Hei! mâncăi nişte *„pui“*, de-mi merseră la inimă!

—Taci mă, zău!—se miră Rumânul. *Pui* de găină?

—Ba nu, de *ceapă*, Românico; dar în gândul lui: „dracu' te puse să mai ispiteşti?“

—Aşa da! Mă miram şi eu: ce berechet a dat peste tine?!

Goleştii-Badii—Muscel. *D. Mihalache.*

91.—Intunerec beznă și pute-a brânză.

Un țigan era slugă la un boier. Intr'o zi, zicea boierul să-l trimeată la lemne. Peste noapte'l scoală pe țigan să iese pe afară, să vadă cum e timpul. Țiganul trece de la sobă la foc și acolo bagă capul într'un dulap și mâncă toată brânza ce era. Când veni, boierul îl intrebă:

—Cum e afară mă?

—Haoleo, coconașule, e'ntunerec beznă și pute-a brânză.

Mai peste noapte, iar îl scoală și îl trimete afară. De data asta și-a păstrat credință țiganul și s'a dus. Când a venit, i-a zis, boerul:

—Cum e afară țigane?

—Coconașule, afar' e sănin luci nor printre stele; nu e bine nici de pari, nici de nuele.

De la Mitică a Badii, Zlătărei-Vâlcea. G. Fira.

92.—Tatăl nostru țigănesc.

Tatăl nostru din panare,
Duhul sfânt din mădulare.
Ciorviț, mariț, zbârna, zbârna,
Pân'la lelea Catrina,
Trei parale copila ș'o para struna.

Pânea noast(r)ă cea din coastă,
Nici nu-i sfântă, nici nu-i proastă.
Godacu' ce-l are nașu',
Cu chicioarele-i 'n cârlige,
Ce-ar tăia tetea ș'ar frige!

J. Idiceanu.

CRONICA

* *D.* D-r Ion Urban Iarnik *scoate în broșură* **Drumul pe care am mers**, *publicat în* Convorbiri Literare *din anul trecut. Avem aici însemnările și amintirele D-sale cu privire la chipul cum a căutat să învețe limba noastră, din mai multe porniri. In capul acestora stă o predispoziție, apoi interesul ce-l aveà ca profesor de limbi romanice dar îi putem bănuì și o mare și tainică dragoste pe care se ferește de a o arătà. L'au atras și l'au întărit în această dragoste diferite persoane pe care le pomenește, l'au atras, poate și literatura noastră populară, care, pe lângă materialul de limbă, îi mai dădeà și altceva, ceea ce și noi ne ferim a pomenì. Lucrarea se încheie cu amintiri personale, cari ne aduc 'n minte pe cele ale lui Creangă al nostru.*

Rare ori, dacă citești cu băgare de seamă, vezi în această mărturisire în graiu bătrânesc, condeiul unui om strein. De aceia, pomenita lucrare este o mândrie pentru limba noastră și pentru noi și o mustrare aspră, unora dintre noi!

* *In* **Noua revistă română**, *7.—24 d.* N. I. **Apostolescu** *vorbește din nou despre* **„Frunză verde"**, *văzând în înțelesul acestor cuvinte o umbră mitologică.*

Dovezile însă nu sunt îndeajuns de puternice. Chestiunea este tot deschisă.

* **Fluerașul I.—7.** *are o povestire de* T. Pamfile, Cânele și calul *și un cântec,* Lia-ciocârlia. *In No. 8 o* legendă a cocostârcului.

* **In mijlocul horelor, strigăte adunate din popor,** *de* Florian Cristescu *(No. 7 din* Biblioteca Folcloristică*) nu i o cărticică de cântece care se poate ușor alcătui, ci o prețioasă contribuție la coreografia noastră de țară, puțin cunoscută ca amănunte. Iată se adeverește că fie-care joc cu lăutari își are cântecul său propriu pe lângă altele. Adăugând alte strigăte și lămuririle, cărticica d lui Fl. Cristescu își va aduce foloasele ei*

* **Șezătoarea** *d-lui* Artur Gorovei *primește și în acest an subvenția de* 1000 lei *de la Ministerul școalelor.*

* *Insemnați la d.* **Caraivan** *pe lângă* Povești *(române),* Povești de pretutindeni, Povești **franceze,** *și pe cele* corsicane *din „Biblioteca populară Socec" No. 96, despre cari se spune că sunt traduse din, de unde dacă nu din limba corsicană?*

* *A IX șezătoare a* „Societății scriitorilor români" *la Bârlad, cu pomenire despre „cel mai mare prozator al neamului", Ion Creangă, unde a citit și tovarășul nostru, poetul G. Tutoveanu.*

* *Pentru curata limbă și senina cugetare a trecutului, insemnăm* **Invățăturele lui Neagoe-Vodă (Basarab),** *cu o prefață de d.* **N. Iorga,** *Vălenii-de-munte, 336 p. 1 leu 50.*

* *Comemorarea lui* **Ion Creangă** *la T.-Severin de către Soc.* Cultura poporului. *Vorbește d prof. dr. Șt. Naum despre marele scriitor.*

* *Un condensat articol despre* **Pricolici** *în* Viața Românească V.—3, *datorit d-lui* N. L. Kostoka.

Poșta redacției.

Al. Vas., *Primit;* I. H, *Prea bune; trimite-ne, dar trebuie să vă știu numele întreg;* P. Danil.—*Legenda în No. viitor. Propunerile formulează-le motivat spre a le discuta în adunarea anuală. Cu dragă inimă dacă..., dar nădăjduesc că viitorul îmi va fi mai prielnic;* C. Rădulescu Codin, A. Moisei.—*Primit,* **D. Furtună.** *Primit și una și alta. Călduroase mulțămiri. De-o fi și mintea tot așà, apoi, dă Doamne bine!*

Cărți primite la redactie

Gr. Aslan: Din problemele vieței, *Buc. 1910, 128 p. (No. 559 din* „Bibl. p. toți"*) 30 b.*

Eugeniu Revent. Poezii, „Din Povestea vieței", *Vălenii-de-munte, 1910, 120 p. 1 leu.*

N. N. Beldiceanu: Povestiri mărunte, *Buc. f. a. 96 p (No. 536 din* „Bibl. p. toți"*), 30 b.*

F. X. Wetzel: Viața familiară, *ed. II, editată de soc. „I. și M. Clain" a teologilor din Blaj. Blaj 1910, 100 p. 30 fileri.*

Chateaubriand: René, *Buc. f. an. 45 p. (No 549 din* „Bibl, p. toți"*) 30 b.*

N. Iorga: Problema evreiască la cameră, *o interpelare cu introducere de* A. C. Cuza *și Note despre vechimea Evreilor în țară, Văleni-de-munte 1910, 48 p. 30 b.*

G. Bucurescu: Observări asupra gimnaziilor noastre, *1910, 30 p. 5 „parale".*

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei **„Ion Creangă"** *pentru strângerea fondurilor :*

„CUZA-VODĂ"

	L. B.
Suma adunată — — — — — — — — —	62.75

BUSTUL LUI ION CREANGA ÎN BÂRLAD

	L. B.
Suma din urmă — — — — — — — —	434,05

Foaia No. 303, încredințată d-lui P. Danilescu, Director la „Biblioteca Folcloristică", Craiova: P. Danilescu, Pr. Spiridon Mândrescu, câte 1 l.; I. Camenită, I. Trițescu, P. Mănărcescu, câte 50 b.; Florea D. Oaie, Ion M. Stroe, Costică Săndoiu, câte 30 b.; Elisei I. Radu, Fl. Olteanu, Filip Marin, câte 25 b. — — — — 5.00

Foaia No. 96, încredințată d-lui I. Teodorescu, Broșteni-Suceava: P. Gheorgheasa, I. Teodorescu câte 1 l. ; Gr. V. Vlad, S. Teodorescu-Kirileanu, R. P. Gheorgheasa, Elena I. Teodorescu, Gh. Georgescu câte 50 b. — — — — — — — — — — — — — — — 4,50

Foaia No. 3 încredințată d-lui T. Popovici, Zorleni-Tutova : Teodor Popovici, 2 l., Marie T. Popovici 1 l, Stănuca T. Popovici 50 b., Iancu Murgeanu, Scarlat Botezatu, Teodor Caraivan, V. Caraivan. N. Volintiru, câte 20 b. Teodor Savu 15 b. Petrache Butunoiu 10 b. — — — — — — — — — — — — — — — — — — — 4.70

Total — — 448,25

(Va urmà)

IN„ BIBLIOTECA FOLCLORISTICA"

au apărut până în prezent următoarele :

No. 1. *In drumul păcatelor* (povești) de P. Danilescu.
No. 2. *Sfinții poporului* (povești) de Șt. St. Tuțescu.
No. 3. *Verde și iar verde* (versuri) de C. Făgețel.
No. 4. *Alexandru Cuza-Vodă,* (povești) de P. Danilescu.
No. 5. *Colinde din popor* de Șt. St. Tuțescu.
No. 6. *Calendarul folcloristic pe 1910.*
No. 7. *In mijlocul horelor* (strigăte) de Florian Cristescu.

Toate broșurile se cer la Librăriile : *Socec* din București și Craiova și *Lumina* din Craiova. Se vând pe preț de 0.30 b. No. 1 însă costă 0.25 b, iar No, 6 are 0.35 b.

Propunerile pentru manuscripte și tipărituri se fac d-lui P. Danilescu în Craiova la Redacția Revistei „Ramuri" Știrbei Vodă 71,

D-lui Artur Gorovei Fălticeni

Anul III.—No. 6. **Iunie, 1910.**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL:

REDACŢIA:
T. Pamfile, Strada Ţarigrad.

ADMINISTRAŢIA
M. Lupescu, Zorleni (Tutova).

BÂRLAD

EXEMPLARUL:		ABONAMENTUL ANUAL:	
In ţară	40 bani	In ţară	5 lei
In străinătate . . .	50 „	In străinătate . . .	6 „

Un număr vechiu 50 bani.

TIPOGRAFIA ŞI LEGĂTORIA DE CĂRŢI „MODERNA"

MEMBRII SOCIETĂȚEI „ION CREANGĂ"

DONATORI.—

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fârțănești-Covurluiu), G. A. Cosmovici Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), P. Herescu (Găinești-Suceava), D-r I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Goleștii-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemțișor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu, (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropceni-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova,) C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tuțescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Bleudea (Vladimir-Gorj), A. Negruescu (Bârlad), D. Vasiliu-Bacău (Bârlad).

—Statutele societății sunt publicate pe pag. 125-128, An. III. No. 4—

—Inscrierile urmează—

O CALDA RUGAMINTE

Indreptăm membrilor societății «ION CREANGĂ» și cinstiților abonați ai Revistei, să-și aducă aminte de nevoile noastre.

Intrăm in a doua jumătate a anului și ca atare îndrăsnim să cerem ceia ce ni se cuvine, pentru mersul neted al acestei Reviste.

Pentru aceasta vom fi prea mulțămitori.

Redacția

Roagă pe toți colaboratorii acestei reviste, să trimită material cât de mult și cât de felurit, scris cetet și pe o singură față a hârtiei. Asemenea, pe o foae, să nu fie lucruri amestecate.

Anul III.—No. 6. **Iunie, 1910.**

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA: T. Pamfile, str. Țarigrad BÂRLAD	ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Zorleni (Tutova)	ABONAMENTUL ANUAL In țară . . . 5 lei In străinătate . 6 «

UN AJUTOR

La cererea noastră, Domnul *Sp. C. Haret*, ministrul Instrucțiunii și al Cultelor, în dragostea și interesul ce-l poartă culturii noastre îndeobște, a bine-voit să înscrie suma de *trei sute* de lei din partea Ministerului, pentru *chipul lui Ion Creangă în Bârlad.*

Inștiințarea, Seria C.—No. 57.743 din 28 Martie, 1910, arată:

«Ca urmare la apelul făcut de d-v. în luna August, 1909, avem «onoarea să vă trimitem odată cu aceasta, ordonanța de plată cu «No. 30157, în valoare de lei 300 (trei sute), sumă subscrisă de «Minister (foaia de înscriere No. 287), pentru ridicarea unui «chip lui Ion Creangă».

Cu toată căldura, mulțămim Domnului Ministru, în numele tuturor celor ce se află strânși imprejurul acestei reviste, și-l încredințăm că mărinimosul semn ce ni-l arată, ne va face să muncim cu mai multă tragere de inimă, pentru cunoașterea și folosința averilor noastre sufletești.

„Jon Creangă"

CEVA DESPRE SCRISOAREA DE SATE.

Cine ar puteà să arate vremea când scrisul a început să se cunoască la țară !

A fost odată, și cred că-i mult de atunci, când nu se simțià nevoie de răvașe, căci nu erà oștire și nu erau școli cari, îndepărtând pe feciori de casele părintești, să-i silească pe aceștia să trimită vești de sănătate și nu erà apoi cine să ducă aceste vești. Răvașele au venit mai târziu.

A fost o dată, când pentru pecetluirea unui cuvânt, nu erà nevoie de scrisoare dovadă, căci pe unde ieșià vorba, ieșià și sufletul. La neînțelegeri, adesa mai mult preț aveau «mărturiile» *oamenilor, cari se temeau de* «înfricoșatul județ al lui Dumnezeu» *de cât rândurile înșirate*

pe un petec de hârtie; zapisele şi scrisorile de învoială au venit mai târziu, cu boerii cari au început să fărâme răzăşiile, cu neînţelegerile dintre dânşii, cu dregătorii judecători şi cu necinstea!

A început atunci să poarte greu condeiul, preotul satului, care mai înainte ştià abià să citească, şi mai târziu, fruntaşii scăpătaţi.

Prin Moldova vin «Bacuvineni» *(Bucovineni), cari se tocmesc pe vreme de iarnă să înveţe pe unii scrisul şi cetitul, în schimbul baniţilor de grâu, al banilor, al straielor,* «bez mâncarea şi băutura» *celui cu rândul de a-şi preface casa în şcoală, pe timpul unei săptămâni.*

Când răzăşii fac vânzări şi învoeli între dânşii, scrie acest dascal sau un ucenic al său şi adaogă la sfârşit: «Şi eu am scris cu zisa şi buna primirea ambe-părţilor şi am iscălit de martor, Cutare, pisăr». *Sau:* «Poftit fiind şi eu, am scris şi am iscălit ca să se crează».

Cei-lalţi puneau degetul «în loc de iscălitură» *sau* «în loc de pecete» *mai târziu; dacă unii iscăliau, de foarte multe ori, ei nu ştiau de cât atâta şi aceasta, se înţelege, fiind o laudă, ziceau:* «adică noi cari mai gios ne vom iscăli, cei ce vom şti carte cu însăşi condeile (*sau* mânele) noastre, iar cei ce nu vom şti carte, vom ruga pe scriitor să ne scrie numele şi noi vom pune degitile».

Meşteşugul scrisului, care cereà frumuşeţă şi întocmire, începù să fiè dulce: zapisele aduc plată sau cel puţin o parte bună din aldămaş, foile de zestre dau drept la o găină friptă şi la un loc în capăt de masă; cele dintăi se fac mai ales cu multă adunătură de norod, cu toate neamurile vânzătorilor, cari trebuiau întrebate, şi prin cârciume; acolo prin urmare trebuia să se afle pisărul!

Călămările or fi fost nascai vase de lut în cari turnau cerneală făcută din poamă de boz, din scoarţe de anin ori alte plante, până ce au venit şi pe la noi călămările de alamă de origină turcească după semnul ce-l poartă, cu toc pentru pana de gâscă. Acestea se puteau purtà în brâu.

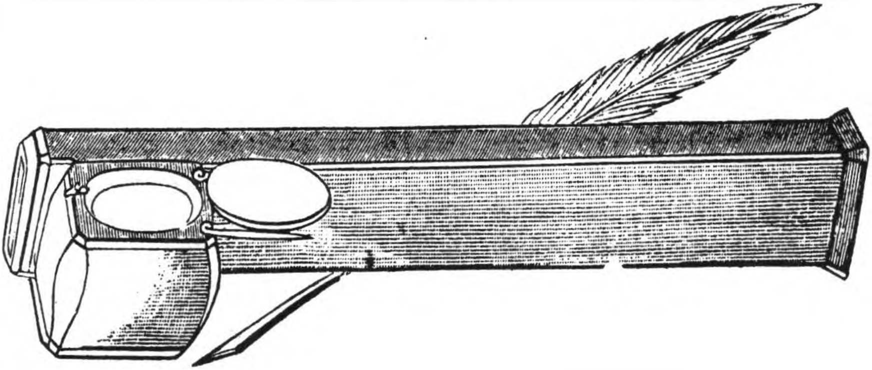
Cântecul acestor pisări, grămătici ori dieci, se aude şi astăzi strigând:

Logofete,
Brânză'n bete,
Lapte acru'n călămări,
Chiu şi vai prin buzunări!

Aproape de noi, în zilele părinţilor noştri, nevoile au năvălit, şi scriitorii s'au înmulţit. Pentru ori şi ce, trebuie neapărat «*negru pe alb*», *căci astăzi* «*nici în frate-tău să n'ai credinţă!*»

Odată răvaşele se trimeteau:

Ori pe lună, ori pe soare,
Ori pe vânturi călătoare:

22.—T. Pamfile: Călămară de buzunar (Colecția M. Lupescu).

Astăzi nu: se scriu cu plată grea de multe ori, se pun în plicuri, *se* leagă *cu mărci și se trimite cu* fapturu'.

Din nenorocire, și astăzi prea puțin se cunoaște adevăratul rost al scrisului la țară!

Tudor Pamfile.

CÂNTECE BĂTRÂNEȘTI

17. – Lina Catalina.

Bate Mureș, bate,
Bate strinătate.
Foaie, foaie tisă,
Masa mi-esteʼntinsă,
De boieri coprinsă.....
Domnuʼ seʼmbătà,
Șiʼn casʼ că-mʼ intrà,
Șiʼn pat se culca.
Doamna ce-mʼ făceà?
Pă Linʼ o striga:
Lino, Catalino,
Hai să ne scăldăm,
La părâu adânc,
La gâldău *rătund.*
Acolo dacʼajungea,
Doamna dân gurăʼmʼ grăia:
Lino, Catalino,
Vinʼ dăʼncearcă apa.
Foaie șʼo lalea,
Linaʼn apă căʼmʼ intra,
Apa la brâu ajungea:
Foaie micșunea,
Linaʼndărăt săʼntorcea.
Doamna că-i zicea:
Ca săʼnnainteze.
Linaʼnnainta,
Apa o cutrupia,
Lina seʼnneca.
Doamna ce-mʼ făcea?
In brișcă se punea,
Șʼacasʼ că pleca.
Domnuʼ se scula,
Pe Lina o striga:
Lino, Catalino,
Floare din grădină,
Fată dă mazâl,
Să-mi dai apă dă spălat,
Și gură dă sărutat.
Doamna că-mi grăia:
Lina sʼa ʼnnecat,
La pârău adânc,
La gâldău rătund.

Domnu' ce'm' făcea?
Ochii-i lăcrăma',
Din inimioară ofta,
Din gură striga :
Ilie, Ilie,
Vizitiu Ilie,
'Nhamă caii 'nhamă,
La căruț 'a mare,
S'ajungem mai tare,
Mână caii, mână,
La trapuri mărunte,
S'ajungem mai iute.
Acolo dac'ajungea,
Năvodari tomnia,
După Lina da ;
Pe Lina o scotea,
Cu spirt mi-o stropia,
Pe Lina o'nvia,
In brişcă c'o punea,
Ş'acas' că pleca.
Acas' c'ajungea,
La mas'o punea,
Şi'n poală mi-o loa,
Şi cu ea mânca,
Dă se veselia.
Țuică-mi otrăvea,
La doamna mergea,
Ş'aşa că-i grăia :
Doamnă jupânească,
Cinstită crăiasă,
Ține on *pahar dă vin,*
Şi-ți fă chef dăplin.
Doamna că-l lua,
Şi'n fun(d) răsufla,
Sufletu-i işea.
Domnu' ce-m' făcea ?
Din gură râdea,
Din palme-m' pleznia,
Şi mi-o'nmormânta ;
Ş'acas' că-m'venia,
Pă Lina o loa ;
Lino, tu ai fost a mea.

Cules la 28 August, 1909, dela Safta, nevasta lui Ştefan Râmniceanu, din cătunul Salcia-Arâmbaşu, comuna Voiceşti județul Vâlcea.

Jon N. Popescu.

POVEŞTI

24.—Toate cu norocul lor.

A fost un om sărac. El a avut 12 copii şi nu se putea *arâni* cu nici un preț. Aşa dar el a încercat cu toate, s'a băgat şi vacar la vaci, 'i muriau vacile.

Aşa satu' văzând că este pagubă, din pricina lui, l'a gonit din sat. El a plecat pe drum şi l-a apucat noaptea şi a tras în marginea unei păduri la un copaci. Peste noapte s'a pus o furtună şi a smuls copaciul din rădăcină şi au căzut pe ei (că uitasem să spui, uita-v-ar relele : el plecase cu duzina de copii), şi a omorît 8 din ei, pe unii îi perduse prin pustietăți. Rămânând numai un copil de 5 ani şi când a strigat la ei, n'a răspuns nici unul, căci murise.

Copilul văzând că nu răspunde nimenea, s'a dus la rădăcina copaciului. Acolo era un cazan de bani şi-a umplut poala de bani şi a

plecat pe drum înainte. A întâlnit pe un *boagiu*, să ducea la un sat să văpsească cănuri. Văzând pe copil că are bani în poală, l'a întrebat (pe băet) de unde are banii. Copilul i-a spus că sunt mulţi la copaci. L-a luat pe copil calare, s'a dus la cazan şi au luat toţi banii şi i-au mutat în alt loc. A luat băetul calare şi s'a dus acasă la el. Au venit înapoi, au luat pe morţi şi i-au îmormântat.

Apoi copilul, aci crescând, l'au dat la şcoală, a învăţat carte şi când era băiatul de 15 ani, a zis tată-său ce-l creştea, că „de ce stau aşa şi nu deschid prăvălie în oraş". Tată-său l'a mânat la oraş să pue prăvălie. Când a ajuns acolo a văzut pe un cămătar, trăgea târîş pe un datornic. Acestui copil i s'a făcut milă. A început a se ruga să-l erte. Camatarul cerea 500 lei. N'a voit să-l lase şi a plecat cu el tot bătându-l. Dacă a văzut ce-a văzut, băeatul, i-a dat el 500 lei şi atunci l'a lăsat, însă mai mult mort.

Peste puţin timp, a şi murit; dar Dumnezeu, spre a nu lăsa pe acest copil cu banii daţi, a înviat pe mort, s'a prefăcut în băiat de prăvălie şi pe când căuta prăvăliaşul asemenea băeat, s'a întâlnit cu el. Au tocmit să fie tovarăşi pe câştig şi au ajuns la *tocmă* şi au plecat amândoi.

In scurt timp au făcut un capital bun. Era renumit stăpânul acesta în oraş acolo.

Voind a se însura, auzise vorbindu-se, că are un împărat o fată; dar pe cine lua, muria în noaptea nunţii. El când venia de la petreceri, venea tot trist. Băiatul din prăvălie îl întreba că ce vine tot aşa de trist şi nici odată vesel. Stăpânu-său îi spuse pricina. Băiatul îi zise: „că nu este nimic, toate cu norocul lor". Il rugă ca să-l lase să se ducă el singur la împărat să-i spue. A mers ş'a ajuns acolo. Văzându-l împăratul l'a întrebat, ce caută. I-a spus despre stăpânul lui că se însoară, ş'a venit să-i dee fata. Impăratul s'a învoit, dar tot de ce se întâmplase îi era teamă. Băiatul i-a zis: „că *toate cu norocul lor*".

S'au făcut toate, a rămas ca să vie ginerile cà să ia mireasa. Când a ajuns la stăpânul său, i-a zis să nu ia pe nimenea, de cât ei amândoi să se ducă.

Aşa au şi făcut. După ce s'au dus acolo sara, când tinerii s'au retras în odaia lor, băiatul i-au zis stăpânului său ca să-i dea sabia lui. El a mers la uşa lor şi când tinerii s'au culcat unu într'un pat şi altul în altul, de-au adormit, băiatul a crăpat uşa ş'a stat cu ochii acolo. Vede un şarpe eşind din fată şi când să întindea spre ginere cu limbile, l'a plesnit cu sabia, i-a tăiat capul, l-a luat şi a plecat, n'a spus nimic. Dimineaţa împăratul a trimis servitorii la odaia tinerilor să vadă ce este. Când au venit şi au spus că tinerii sunt sănătoşi, la care nu se

aşteptà, s'a umplut de bucurie, a făcut petreceri mari ş'a plecat. A voit ca să le dea lume multă să-i petreacă, dar băeatul n'a voit; au plecat ei singuri cu trăsura mare a împăratului; pe alt drum au apucat. A luat neşte *lumini* de ceară mici cât a crezut el.

Au mers ce-au mers, au înserat. După ce s'au culcat stăpânii, copilul a înfipt toate luminile în crecile unui copac de *flacără* cerul. Era un pod peste o apă. El se băgă sub pod. Nouă haiduci cu trăiştile cu bani veniau cât puteau la copaci să aducă bani, crezând că s'a deşchis *visteria* ce se zicea că este în apropierea ei. Cu ochii la foc cádeau după pod. Băiatul le tăea capul. Aşa le-a făcut la toţi. Le-a luat banii, i-a dus la trăsură, a sculat pe stăpânu-său şi au plecat.

Au mers cât au mers şi a zis băiatul stăpânu-său ca să împărţească ce au câştigat. Stăpânu-său a şi făcut, au împărţit tot până a venit rândul la cocoană. Stăpânu-seu s'a învoit şi aci, aşa era tocma. A luat pe stăpână-sa a legat-o de un copaci cu picioarele la deal, a luat sabia s'o tae. Când a fluşturat din sabie, ea a vărsat ce mai rămăsese în ea. Fără să ştie, le-a arătat căpăţina din acea noapte, a pus'o la spate şi s'a *lovit.*

Atunci băiatul a dat stăpânu-seu toţi banii şi a plecat de unde venise. Aceasta o făcuse numai pentru binele ce-i făcuse stăpânu-seu când îl bătea cămătarul.

Şi trecui prin esle şi spusei că nu mai este.

† *Stan Juţescu,*
Fost primar, Catanele-Dolj.

COLINDE.

15.—*Cetinică, cetioară dragă,*
Oltu' mic, mare-a venit,
Cetinică, cetioară dragă [1],
Şi de mare, margini n'are.
Plăvioare ce-mi aduce?
Tot căpestre de cai murgi,
Şi chivere de haiduci.
Printre brazi, printre molivzi,
'Noată cerbul cel tretin;
Şi de 'noată, coarne-şi poartă.
Dar în coarne ce mi-şi poartă?
Leagăn verde de mătase.
Dar în nuntru cine-mi şade?
Şade (cutare) cea frumoasă.
Ea-mi şade şi-mi ghindiseşte,
Cămaşe tătână-său,
Gulerel frăţână-său.
Ea-mi şade şi-mi ghindiseşte,
Şi din gură aşa-mi grăeşte:
—Cerbule, cerbuţule dragă,
Mai încet cu săritura,
Să nu'mi zminteşti cusătura,
Cerbule, cerbuţule dragă [2],
Că eu am trei fraţi mai mari,

[1] *Se repetă după fie-care vers.*

[2] *Se repetă după fie-care vers.*

Și pe tine te-or tăià.
Cerbule, coarnele tale,
Frumoși stâlpi la curți vor fi.
Cerbule, sângele tău,
Multe case-or jugrăvì.
Cerbule, cu carnea ta,
Mulți boieri s'or ospătà.
Da' cutare cea frumoasă,
Ea să-mi fie sănătoasă,
Cetinică, cetioară dragă.
La mulți ani cu sănătate,
Și cu mare bogătate.

16.—*Oi leroi, doamnele.*
Intrebați, întrebați, mari boieri,
Pe (cutare) cel frumos,
Ce-i e calu' așa 'nspumat,
Că doar nu mi-e ostenit,
Că ciutalină n'a gonit.
Oi leroi, doamnele.
El mi-a fost de împețit,
Ce-a gonit; mi-a dobândit.
A luat vii,
A luat moșii,
A luat multe nemestii.
Da' (cutare) cel frumos,
El să-mi fie sănătos.
La mulți ani cu sănătate
Și cu multă bogătate.

Aref-Argeș. C. N. Mateescu.

POVESTIRI ȘI LEGENDE.

72.—Petele din lună.

Erau odată doi frați. Unul era om drept și cu frică de Dumnezeu și făcea numai fapte bune. Și de asta, toate îi mergeau în plin. Iar celalt, era om rău și urà de moarte, pe fratele cel bun.

Și așa într'o seară, frumoasă, cu lună plină, au plecat ei, să se plimbe. Și mergând ei așa, fratele cel rău, tot căută pricină de sfadă cu celalt. Ceasul cel rău se vede, că-i păștea din urmă pe amândoi, că, din vorbă în vorbă, odată se înfurie și luând o cioată din margina drumului, îl pocni drept în cap. Când văzu pârăul de sânge ce curgea din capul fratelui său, se îngrozi singur, de fapta ce a făcut și luă o caldare, ca să strângă sângele de pe jos.

D-zeu când văzu întâmplarea asta, deschise cerul și strigă: „Blăstămatule, ce ai făcut? Am să vă pun în lună, ca în vecii vecilor să se știe de toți oamenii, păcatul ce ai făcut". Și îi ridică pe amândoi și îi puse în lună.

Și de atunci și până azi stau cei doi frați acolo, așa cum i-a pus D-zeu, pentru a lua pildă oamenii, ce mare păcat îi să ridici mâna asupra fratelui.

De la mama, Florești-Tutova Virginia Stan.

73.— De pe vremea Tătarilor [1]

Ci-că odată în Ajunul Bobotezii, un cioban își luase oițele și căprițele pe deal, să le mai dărâme câte nițel mugur din pădure. Umblà încoà, umblà încolo, mai dărâmà mugur,.... or își mai strigà și da câte

[1] *Dintr'un volum de legende ce va apare în curând.*

un *terpel* oițelor și căprițelor: „sis.... sis.... bâr, bâr....". Apoi mai sta pe câte o butucă. Când odată, trage cu urechea, că aude un vaet:

— „Aoleu, nene, scapă-mă!"

Se uită și vede un lup. Fugià cu un copilaș în gură și era un țipăt și o văicăreală de-ți lua auzul.

Ciobanul, de milă, își asmute cânii și chiue puternic, apoi pune mâna pe *moacă* și încolțește pe lup într'o leasă, de lasă fiara copilul din gură și apucă la fugă spre *rediș*, fugărit de câini.

Pe urmă copilul scăpat de lup, vine lângă cioban.

— Ce bine să-ți fac eu, nene, că mă scăpași de la moarte?

— Ce bine o să-mi poți face tu? — zise ciobanul — zi „o bodaproste!", că altă putere n'ai!

— De ce zici așa, nene? Mai bine hai să ne prindem amândoi *frați de cruce.*

— Bine! Să ne prindem, copile! Dar n'o să râdă lumea când ne-o vedeà pe noi frați? Eu cogemite omul și tu, un copilaș....

— Lumea! Ce-ai dumneta cu lumea? Nu știi că gura lumei numai pământul o astupă? Hai să ne prindem, că n'are să-ți paie rău;

— Hai, dec! — zise ciobanul râzând.

Și s'au prins.

Pe urmă copilul adaose:

— Hei, acù, frate, ca să nu-ți fie de râsul lumei, eu mă duc în depărtări.... însă, ca să mă vezi, mic așa, cât pot, ține aste trei fire de păr: Când ți-o fi dor de mine, or ii aveà vre-o nevoie, aprinde firele. Zice astea copilul și piere!

Ciobanul rămâne pe gânduri: „Doamne, Doamne! Mare ți-e puterea! Cine să fie copilul ăsta?"

Apoi își ia oițele și căprițele, de le duce acasă.

Mai trăește ce mai trăește așa singur, apoi se însoară de-și face omul casă, masă și rostul lui. Ba dobândește și un copilaș..... de mai mare dragul să trăiască, să-l crească și să-l *pănjească.*

Da, uite, tocmai când ii era omului lumea mai dragă, după trei ani de la însurătoare, foc și jale pe biata țără! Năvăliră, măi nene, *Tătarii* pe aici; prădară în sus, prădară în jos, deteră foc pe unde putură și apoi — nu i-ar fi mai răbdat Cel de sus — luară în robie sute și mii de creștini! Intre ei fu și ciobanul nostru.

Nevastă-sa și copilașul au plâns ce au plâns și, pe urmă.... dacă au văzut că ciobanul nu mai răsare de nicăieri, a vândut femeea oițele și căprițele, unui tovarăș; iar ea și-a pus nădejdea în Dumnezeu că el e mare și puternic.

Tătarii au dus pe Români departe, departe spre Soare-răsare, știți unde?

Tocmai în *cetatea Căpcăunilor.* Acolo fură puşi la răcoare. Iar un *cătcăun* mare, mare şi urît de mama focului, le tot cără să-i îngraşe, cât e ziulica de mare..... Le cără, ştiţi ce? *pâine* şi *cu nuci.*

Ciobanul nostru sta acolo tot trist şi amărît, plângea şi nici un mijloc nu găsia de scăpare. Şi, Doamne! De câte ori nu-l ajungea şi pe el dorul de nevastă şi de copilaş! Acu, au mâncat ei Căpcăunii din oamenii ce le aduseră Tătarii, rând pe rând, au mâncat mereu timp de nouă ani, că aşa erau de mulţi în robie..... până, uite, a sosit şi rândul ciobanului.

—Acu-i acu! Ce mă fac eu Doamne? se gândea bietul de el în ajunul zilei de junghere. „Ia să văd, nici acum n'oiu găsi vre-un mijloc să scap? Şi cum îşi făcea socoteala că n'are nici o putere, colea pe'nserate, odată se bate cu palma peste frunte:

—Da cum am uitat eu, Doamne? Stai! Par'că aveam în chimir trei fire de păr de la frate-meu de cruce. Ia să le caut!

Şi, cum zice, desface chimirul, *scofeleşte* prin el şi, bucuria lui: le găşeşte. Pe urmă, le aprinde. Şi, atunci, să vezi şi să nu crezi: Cât ai clipi din ochi se pomeni înainte-i cu copilul pe care-l scăpase de la lup.

—Pe unde ai intrat aici, frate?

—Cine te'ntreabă? Da, e vorba, ce-ai păţit de te-a ajuns dorul de frăţia noastră?

—Nu vezi, măi frate, că vor să mă mănânce căpcăunii? Şi plângând îi spune ciobanul tot ce-i păţise sufletul timp de nouă ani şi cum tocmai azi îi sosise veleatul: „uite şi uite şi uite!“

—Nu mai plânge, frate! Ci, mai bine, suie-te ici în cârca mea, că te scap eu. Bine pentru bine!

—Mă sui, da o să mă poţi ţine? Că, văd, tot prichindel ai rămas.... Şi apoi, pe unde să eşim?

—Cine te întreabă? zise iar copilul. Şi, odată, el ştie cum face, iese cu ciobanul în cârcă prin uşile încuiate şi zboară ca gândul, pe de-asupra pământului.

—Stăi, măi frate, că-mi căzu căciula. S'o iau de coleà.

—Hei, hei! Ce coleà? Că suntem departe, departe de cetate.

—Ce vorbă-i asta, că acum căzu?

—Suntem două poşte de ea.

Aşa mergeau de iute. Să mai prinză căpcăunii pe cioban, dacă le mai da mâna! S'au dus, s'au dus..... până au intrat amândoi într'un loc plin de duhoare şi de lucruri necurate. Şi ştiţi unde? Chiar în iad.

Tocmai acuma pricepu ciobanul că nu e lucru curat cu el şi o băgă pe mânică.

Măre, să te fi dus Dumnezeu în iad! Roiau dracii de colo până colo, ca frunza şi ca iarba, împărţiau porunci, se păruiau; ba, din vreme în vreme se mai repeziau şi pe lumea asta să mai arvunească sufletele creştinilor! Iar în fundul iadului, acolo unde era mai rău, s'auziau plânsetele şi gemetele oamenilor păcătoşi. Şi, ce uit eu să vă spun? Incornoraţii mai aveau în slujbă-le şi o sumedenie de vite şi le canuniau şi le băteau, de da inima din bietele dobitoaee!

Printre vite, era şi o măgăriţă.

— „Du-te, frate, până la pădure, să aduci un *târîş* de lemne, cu măgăriţa asta!" zice copilul, ciobanului.

— Mă duc.

Şi plecă. Pe drum, începu să dea cu biciu' în măgăriţă şi atunci..... minune! Odată se pomeneşte cu măgăriţa că-i vorbeşte şi se roagă de el:

— De ce mă baţi *fine*? Nu e păcat?

— Cine eşti de-mi zici „fine"?

— Cum, cine? Află, omule, că eu sunt naşă-ta Maruşca..... şi, pentru păcatele mele, mă vezi cum am ajuns?

Tocmai atunci îşi aduse aminte ciobanul, că, pe când era el acasă, naşă-sa se cam ţinea de crailâcuri: azi, cu un taie-câinilor-frunză, mâine cu altul, poimâne cu altul.... şi că, din pricina asta, casele rămăsese paragină....

— Păi, de mult ai venit aici, naşă?

— Hei, hei! De trei ani, de când m'au îngropat. Şi, ce-mi pate sufletul de la încornoraţii ăştia, numai Dumnezeu ştie!

Şi cum vorbia ea, lacrimile curgeau gârlă din ochii măgăriţei....

Ciobanul începu şi el să plângă şi i se făcu milă. O duse aşa încet în pădure, luă târîşul şi o *toiegì* cu el spre casă.

Peste câte-va zile, copilul mai zise ciobanului:

— Frate, frate, făcuşi o treabă! Acu îţi dau una şi mai şi. De-i putea-o săvârşi cu bine, să ştii că om oi fi; oiu *cunoaşte* şi eu.

— Ce?

— Uite, avem aici pe mama noastră, o *bahorniţă*, care se ţine numai de rele. Fă tu ce te-o tăià capul şi omoar-o, că nouă nu ne dă mâna!

— Bine, bine! Da nu e păcat să omori pe mă-ta?

— Cine te 'ntreabă?

— Hei! Dacă aşa vă-i obiceiul, — zise ciobanul — dă-mi voie numai două zile, să mă plănuesc.

Ce să facă ciobanul? S'a sucit, s'a învârtit şi, el ştie cum a făcut, a eşit puţin din iad. Prin apropiere, erau case de oameni. A dat fuga la moaşa satului să-i ceară sfat: ce să facă şi ce să dreagă ca să răpue capul *bahorniţei*.

—Du-te cu securea asta—zise moaşa, după ce i dete o secure, iar ciobanul, bani sumedenie, luaţi de la copil— „şi isbeşte-o de trei ori in cap. O să te întrebe bahorniţa: „Ce ai cu ea?" Tu, însă, să nu răspunzi că baba —las'că n'o s'o doară securea— tot o să crape, de necaz". Aşa a făcut ciobanul. S'a dus în iad şi, după povaţa moaşei satului, a luat *piuitul* bahorniţei.

Să fi văzut atunci bucurie pe încornoraţi! Au pus masă, au băut şi au petrecut o lună 'ncheiată!....

După sfârşitul chefului, copilul vine la cioban.

—Mi-ai făcut tu binele ăsta? Să-ţi fac şi eu.

—Ce?

—Să te duc acasă la tine!

Hi, măre! Cine poate oare povesti bucuria bietului cioban?

S'a aruncat în cârca băiatului şi, cât ai coace un ou, a fost la casa lui.

Da, acolo, ce să vezi dumneta?

Nuntă, în lege, nu glumă. Nevasta îl aşteptase cât îl aşteptase şi, dacă văzuse că bărbăţelul nu-i mai răsare de nicăieri, îşi făcuse socoteală că..... cine ştie de când i-or fi putrezit ciolanele în pământul tătăresc?

Primise acu să fie nevasta unui flăcău voinic din satul vecin.

Tocma 'n vremea sosirei ciobanului, era *fedeleşul* [1]; făceau nunta la un loc.

Când să intre şi ei în casă, copilul îi dă ciobanului o *tichie*, s'o puie în cap şi aşa, intră amândoi nevăzuţi de nimeni.

Se duc după sobă.

Acolo era copilul ciobanului—că, uităsem să vă spun, se făcuse mare,— se uita şi el la meseni ca copiii.... Odată-şi ia ciobanul tichia din cap şi atunci copilul, cunoscându-l, sare în sus:

—Mamă, uite tata!

—Unde e, mă? Ce ţi se năzare ţie?

Il caută pe după sobă, prin colţuri, prin tindă, pe sub masă.... degiaba, că ciobanul iar îşi pusese tichia în cap.

Mai şezură ce mai şezură mesenii la petrecere şi, colea, când se cânta *siminogul* [2], iarăşi se pomeniră cu copilul miresei:

—Mamă, tata!

—Ce tot vorbeşti tu? Unde e?

—Uite-l ici!

Il caută iară toţi, chiar şi cu lumânarea, dar nici acum nu-i dau de urmă că... tichia fusese ea bună la ceva: „Cine ştie ce i s'o fi năzărind copilului"— zic ei şi ţin petrecerea înainte.

---

[1] *Petrecerea de Sâmbătă seara, la casa tinerilor.*

[2] *Hora ce se joacă, când se strâng* mesele.

Sarsailă, că el eră fratele de cruce al ciobanului, trage de mânică pe tovarăş şi ies afară.

— Ei, văzuşi ?

– Văzui. Da ce să mă fac eu? Că tare mi-e dragă nevasta şi mi-o ia altul. Şi apoi..... ce m'oiu face eu fără copil ?

— Stai, dar, să vezi.

Şi odată îşi vâră Incornoratul coada la masă. Incep oamenii atunci să mai dea cu băutură şi bea şi bea, ba cer să mai vie, că, de, ştii Dumneta :

Gura omului e iad;
Cât să-i dai, tot zice : „ad !“.

Şi, pe urmă ce-mi face băutura ?

Incep mesenii să se ia la colţ, se pornesc cu vorbe de ruşine..... ba, naşul începe să glumească cu fină-sa, mireasă.....

Să fi văzut atunci ! Ginerile, par'că i-ar fi dat cu ardeiu pe la nas, aşa s'a cătrănit ! A început să înjure, să răcnească, să dea într'unul şi într'altul cu ce *răgăduia* şi se spuie în gura mare că „nu-i mai trebue !“. Şi aşa ! Până la ziuă nici ca praful nu s'a ales de petrecerea, de masa şi de nunta lor.

Acu, Duminică, rămăsese tot nevestica în casă, singură cu copilul şi tot plângeau şi se tânguiau la toată lumea de dorul bărbatului cel d'intăiu. Şi atunci ciobanul, după povaţa frate-său de cruce, odată intră'n casă şi nu-şi mai pune tichia în cap.

Să fi văzut atunci bucurie ! Şi ce să nu fie când şi-au mai văzut după atâta amar de timp, rostul şi casa lor încheiată ?

Pe urmă ?

— Frate, frate, eu mă duc acum — zise Sarsailă.

— Unde ?

— Ia în iad, unde mi-e culcuşul. Da, ţine minte de la mine : Să spui la toată lumea că te-a slujit un *diavol* şi te-a slujit în dreptate.

„Uite, vezi ? Pentru că m'ai scăpat odată din gura unui lup, te-am scăpat şi eu din gura unor lupi şi mai răi : din gura Tătarilor şi a Căpcăunilor !“.

Şi, zicând acestea, Ucigă-l-toaca pieri p'aci încolo ; iar Românul rămase făcându-şi cruce şi mulţumind lui Dumnezeu că-l mântuise şi de Sarsailă.

(De la Neculae Petre din Negreşti-Muşcel) C. Rădulescu-Codin.

74. — Broasca ţestoasă.

Dumnezeu şi Sfântu' Petru multe drumuri au călcat împreună. Ce prieteni buni trebue să fi fost !...

Odată, când intrară într'un sat deteră cu ochii de o femee.

— Bună ziua nepoată — zise Dumnezeu.

— Bună să-ţi fie inima moşule.

— Nepoată dragă, dacă eşti bună, dă-ne puţină mâncare.

— Nu pot moşicule, că de abia am un pumn de făină şi am mulţi oameni la lucru. Dar nu-i vorbă, că dacă mai zăboviţi, poate să fac ceva, acum însă sunt tare ocupată, peste câte-va ceasuri da....

— Bine nepoată, fii bine venită, ori când noi suntem mulţămiţi !..... ne ducem puţin la biserică. După slujbă venim şi noi. Până atunci credem, că vei fi gata.

— Mergeţi sănătoşi, oiu vedea eu ce pot face.

Cum plecară, femeia noastră, turnă apă călduţă în căpistere şi după ce o frământă puse cârpătoriul lângă pat şi repede turnă două turte, una mică pentru călători şi alta mai mare pentru ea şi copilul ei. Două *ţeşte* de pământ ardea în vatră. Tot repede, că vrednică era femeiuţa, le aruncă ea sub ţestele arse. Focul se trase de-oparte şi ţestele să lăsară pe pâni.

Peste puţin timp femeia ridică ţestele şi se uită la pâni. Nu se copseseră, dar pâinea mică crescuse mult şi cea mare se strânsese şi se micşorase. Când căută a doua oară, acelaşi lucru : pâinea cea mică, pentru bătrâni, umpluse ţestul pe câtă vreme cealaltă se cupise şi se strânsese spre mijloc.

După ce le scoase de sub ţeste, le învăli într'o cârpă curată şi le puse sus pe o laviţă.

Aşa minune ea nu mai văzuse sărmana. Dar gândul, părerea de rău, încolţi şi crescu în capul ei de femee sgârcită. Se gândi, că pâinea cea mare, care prin puterea lui Dumnezeu crescuse şi se copsese aşa de frumos, ar fi mai bine s'o oprească pentru casa ei; iar bătrânilor să le dea pe cea mică şi urîtă.

— *„Dar ce să le mai dau lor ?! Nu le mai dau nimic; ducă-se unde vor găsi mai bine; eu sunt săracă“*. Iată unde veni ea cu judecata ei slabă de femee. *De aceia ar fi mai bine*, îşi zise ea, ca nici să nu-i mai primească în casă. Puse deci copilul, ca să păzească la poartă, că atunci când va vedea pe bătrâni, să le spue, că stăpâna casei lipseşte demult. „Atunci ei s'or întoarce îndărăt şi îşi vor lua poteca“.

Dar iată şi sfinţii sosiră. Copilul veni şi o vesti. Ea de grabă multă se aşeză pe cârpătorul de pâine şi aşeză căpisterea de-asupra ei, ca străinii să n'o poată vedea, dacă vor veni în casă.

Se mototoli cum putu sub căpistere şi aşteptă să vină copilul trimis afară la poartă. Sărmanul copil după ce spuse sfinţilor, că mă-sa a plecat demult de-acasă, se întoarse înăuntru la vatră.

In odaia de alături găsi jos lângă pat căpisterea de pâine întoarsă

cu gura în jos. Se căsni s'o ridice, dar nu putu. Căpisterea era lipită strâns de cârpător. Intre amândouă uneltele ochii frumoşi ai mamei lui îi zâmbeau plini de bunătate. Gura ei mică mişca fără pic de grai.

Iată ce face păcatul zgârceniei. Femeia fu prefăcută de Dumnezeu în broască ţestoasă, aşa cum o vedem astă-zi. Căpisterea ce o duce în spinare şi cârpătorul de sub picioare îl cunoaşte ori cine. Coada cârpătorului se târăşte ca păcatul după ea.

De atunci Dumnezeu şi Sfântu' Petru n'au mai dat pe la casa ei şi copilul a rămas singur.

Auzită de la G. Gemăneanu, vopsitor în Craiova

Petre Danilescu.

75.—Banii lui Cuza-Vodă.

Când Cuza-Vodă a fost scos afară din ţară la anul 1866, se spune c'ar fi ridicat mai multe cară de lăzi cu bani.

Un vizitiu, ce mergea cu unul din aceste cară, se zice că ar fi aruncat o ladă cu bani pe drum şi a îngropat-o.

In urmă a desgropat lada de acolo şi cu aceşti bani a ajuns tare bogat, din sărac, cum venise transilvăneanul.

Toată lumea din Gura Râului—Transilvania cunoaşte pe acest om care s'a îmbogăţit în România cu banii lui Cuza-Vodă.

Auzită de la Maria Pleană din Gura Râului şi comunicată de P. Danilescu.

Şt. St. Tufescu.

VORBE ADÂNCI

187.—*Cine trage, trage! da cel cu* **eapa** *trage de i rupe coada,* adică cel cu pricina sufere mai mult de cât toţi.

188.—*I-a, citit* **evanghelia**, adică l-a mustrat, l'a *probozit* pentru şi cu multe de toate.

189.—*Iea, nu cată că nu*-**i**! Se pofteşte ca cum n'ar fi tocmai de ajuns (ca din modestie).

190.—*E cu două* **feţe**, adică e un prefăcut (şarlatan).

191.—*Face* **feţe, feţe**! adică nu mai poate de ruşine.

192.—*Işi mai face* **faţă**, adică se face că ţine cu noi, ceva ca de mântuială, ca de-a scăpare, se preface.

193.—*Dă* **faţă** (unui lucru, unei afaceri), *face faţă*, adică se fac toate chipurile, ca să se poată înfăţişa bine, chiar dacă nu-i tocmai cât trebue şi cum se cuvine.

194.—*La* **fântâna** *bună, mulţi voinici s'adună*, adică cu ori cine-i de-treabă, fiecare caută să se unească.

195.—*Aduce câte trei* **fire**, adică foarte puţin.

196.—*I-a bătut de i-a* **fript**, adică i-a bătut foarte tare. *I-a* **fript** în bataie!

197.—*C'o* **floare**, *nu se face vara*, adică cu ceva aşa puţin, nu se poate face totul; unul nu-i de ajuns, deşi-i bun!

198.—*Se dă'n* **foc**, *pentru el*, adică ţine foarte mult, la el.

199.—*Se sfădeşte* **furcă**, adică foarte tare, nu se dă!

200.—*E bun de* **furcă**, adică e un *sfădăuş*.

201.— *Se pune* **furcă**, adică se 'mpotriveşte.

202.—*Are de* **furcă**, adică are foarte mult de lucru.

203.—*Mi-a venit stupit, la* **furcă**, adică mi-a venit şi mie timpul, ca să-mi *destoiu*, să-mi arăt toată dreptatea!

204.—**Frumuseţa** *nu se taie pe masă*, i se zice celui care tot caută la frumos, nu la folos.

205.—*Par'că-i* **fiert** *în oală*, adică aşa-i de tras şi slăbit.

Târgul-Neamţul. George A. Cosmovici.

206.—Miere, miere, da' la miere mult se mai cere!....

207.—Nu ştiu, nu ştiu, da' ce văd ochii, parcă dracul spune!

208.—Vrednicii pică şi nevrednicii se ridică.

209.—Sâc de nuntă, că mâne-i horă!

210.—De cât a rămânea'n hârgău, mai bine să-mi fie rău!

211.—Câte o ţâră, că-i de *bâră*; câte-o leacă, că-i de vacă!

212—Vorbeşte şi bietul Ion, că şi el îi om.

213.—Vorbă de la râşniţă, c'au mâncat cânii hadaragul.

214.—Dacă nu-i şi nu-i şi nu-i, nu mai spune nimărui.

215.—Că la omul cu noroc, ferbe oala fără foc; da' la cel gol şi sărac, nici boii mai că nu trag.

216.—Când la dică, nu-i nimică.

217.—De-ar face toate muştele miere, ar fi pe toate cărările.

218.—Cum nu ştie nimica, aşa să nu-i fie nimica.

Jud. Botoşani D. Gr. Furtună.

219.—*Apoi dac'o iai la hătui măsa*: să zice unuia care ia o glumă într'adins şi se supără.

220.—*Dumnezău vede; El nu doarme*: se zice de unul care a suferit ceva, către o a treia persoană, jăluindu-se; în deosebi aceasta-i concluzia jăluirei.

221.—*N'am să moştenesc lumea*: adică ce tot atâta muncă, că doar n'am să trăesc cât îi lumea.

222.—*La Paştele calului*: nici odată, căci calul n'are paşti, sau cel

puţin nu-l are în calendarul nostru. (=ad calendas graecas solvere).

223.—*Limba oase n'are*: zice cel ce nu s'a ţinut de cuvânt când este cercetat.

Jorăşti-Covurlui. *Preot J. G. Beldie.*

BOTANICA POPULARA.

23.— Aglica.

Sub numele generic de *aglică* se cunosc la Români două varietăţi de plante: *spiraca filipendula*, sinonim cu *trişorul*, şi *primula officinalis*, sinonim cu *ciuboţica cucului*. Insuşi numele plantei se prezintă sub mai multe variaţii: *aglică, anglică, oglică, oglice, iglice, agrice*, sau *agliciu, agliş* şi chiar *angliciu*.

„*Oglicea* are floarea albă, compusă din mai multe floricele mărunte". „*Oglicea* înfloreşte pe la finele lui Maiu şi'n primele zile a lui Iunie. Floarea ei răspândeşte o aromă pătrunzătoare. In stare uscată, vinarii o întrebuinţează la aromatizarea vinurilor. In judeţul Olt, în fiecare an în ultima zi a Sâmbetei morţilor, copilele de prin sate merg în cârduri în livezi spre a culege *oglicie*, făcând atâte *chite* sau buchete câte oale poate împărţi familia a doua zi în memoria morţilor săi. Chitele de *oglicie*, puse la mănuşa oalei plină cu apă ori cu lapte, cu bulz, cu colivă şi o lumânare de asupra, se împarte la lume în dimineaţa Sâmbetei morţilor. Mai au românii obiceiul de a culege din vară chite de *oglicii* şi de a le păstra în timpul iernei în casă, înfipte în grinzi sub icoană [1].

Acelaşi obiceiu există şi în Banat [2], unde aglicele se sacrifică morţilor spre aducere aminte. „Ghioceii mici, micşunelele, cocoşeii, viorelele, pupăza, ruziţele, fragile, brebeneii şi *agricele* adunate şi împreunate, se leagă la olaltă şi astfel se aruncă în apă curgătoare, spre a le duce apa în sânul său, întru ertarea păcatelor celuia ce le-a împreunat iarăşi şi aruncat în apă, căci aceste flori se socot ca 8 fraţi (patru fraţi şi patru surori) şi un tată (ghiocelul), izgoniţi şi în lume risipiţi de mama vitregă, după care tatăl lor Ghiocelul a plecat spre a-i căutà şi iarăşi a-i împreuna".

Cuvântul *aglică* nefiind întrebuinţat şi cunoscut în Moldova, nu-l găsim în cântecele populare din aceste părţi. In Muntenia insă e dese ori întrebuinţat.

[1] *Haşdeu, Etym. Magn. 514.*
[2] *S. Mangiuca, Călindar pe anul 1881.*

In balada „Meşterul Manole":

Foae de aglioă,
Intr'o Duminică,
Intr'o zi cu soare,
Intr'o sărbătoare....[1].

In cântecul „Ariciului", din jud. Dolj:

Frunză verde trei oglioi,
Ariciu pogoniciu!
Cu plântici
De sfirc de biciu,
Ariciu pogoniciu[2].

A. Gorovei şi M. Lupescu

VRĂJI ŞI FARMECE.

15.—Vargă de împrăştiat sloţile şi întors solomonarii.

Dacă găseşti un şarpe care vrea să mănânce o broască, tai repede o vargă de alun şi iei şarpele la batae, până ce începe a ţipa şi dă drumul broaştei, fără să-l ucizi.

Broasca o strângi pentru că e bună de făcut vrăji. Băţul capătă darul, că dacă peste vară vin furtuni cu piatră şi *vântoase*, eşi la răspinte, te desbraci pe jumătate, împlânţi în pământ un cuţit mare de brâu şi stând cu faţa de unde vine furtuna, ameninţi cu varga zicând:

„Inapoi, că vin la voi, şi cu varga vă croesc şi cu bici de foc vă biciuesc. Aici la noi stăpânesc eu şi primesc pe cine vreu. Calu' tău măi frate, l'oi prinde şi l'oi bate cu mult mai *dihai*, ca amù un *ai*. Fugi pe apa Sâmbetei".

Acasă la tine pui pe cine-va să facă foc mare cu potloage părăsite Sloata stă locului şi încungiură satul.

Culese de fratele meu Vasile din Borleştii Neamţului.

D. J. Farcaşanu.

16.—Duminică seara ese fata afară şi merge la gard, unde scutură 9 pari de câte trei ori zicând:

«*Eu scutur parii,*
Parii scutură gardu',
Gardu' scutură pe dracu',
Dracu' scutură pe N.
Să n'aibă stare,
Nici alinare,
Până n'a veni la mine,
Să mă iee de nevastă.

17.—Femeile care au fete de măritat şi tot deodată şi copil mic (de ţâţă), fac o pogace[3] cu lapte din sinul ei; aceasta o coasă la camaşa fetei şi o poartă de Marţi până Joi. Joi o discoasă şi fiind uscată, o

[1] *G. Dem. Teodorescu*, Poes. pop. *467*.
[2] *Haşdeu*, op. cit. *I*, *516*.
[3] *Turtă de făină de grâu, coaptă'n vatră, nedospită.*

pisează mărunt și o presoară în băutura acelui pe care dorește fata să-i fie bărbat. Așa, acela e silit să o ia de nevoe, că nu mai poate de dorul ei.

Din Hangu-Neamț. Gr. Vlad.

18.—De dragoste.

O stea logostea,
Două stele logostele,
Trei stele logostele,
Patru stele logostele,
Cinci stele logostele,
Șase stele logostele,
Șapte stele logostele,
Opt stele logostele,
Nouă stele logostele,
Of, surioarele mele.
Eu oi dormi și-oi hodini,
Dar voi nici să dormiți,
Nici să hodiniți,
Ci să vă duceți
La fete și flăcăi,
La vaci cu vițel,
La scroafe cu purcei,
La neveste cu copii.
Dragostele să le adunați,
In astă apă să le băgați;
Că eu mâni dimineață când [m'oi scula,
Cu apa pe ochi m'oi spala,
Ca soarele oi străluci,
Ca cucul oi cânta,
De toți la mine s'a uita.
De toată lumea,
Și tot norodul,
La mine s'a uita.
Cine o fi calare,
S'o întoarce cu fața;
Cine o fi pe jos,
S'a sui pe gard,
Și tot cu mine a vorbi,
Și tot la mine s'a uita,
Și tot cu mine a râde.

Se descântă cu apă neîncepută și cu busuioc. Apa se bea și se spală dimineața pe ochi, de cel ce i s'a făcut.

De la băta Ioana Mocanu din cotuna Zărnești-Jorăști-Covurlui. Petru Gh. Savin.

DATINE ȘI CREDINȚE

355.—Când ploauă și trăsnește prea mult, e bine să înfigi barda cu colțul în pragul cel de-afară de tot al casei, că ploaia se mai potolește.

356.—Când plouă și *bubuie,* nu e bine să stai pe vr'un prag de la casă, că cică te trăsnește.

357.—Când treci pe lângă câini răi și 'ți-e frică c'o să te muște, zi mereu până-i trece, cuvintele astea: „Taie-i gura cu custura, pân'a trece bătătura....“ (Bine înțeles, lui Dumnezeu te rogi). Și zice, câinele, atunci nici nu te mai *alatră.*

358.—Când cine-va a intrat în cocina găinilor și s'a întâmplat de

s'a umplut de păduchii lor, ca să se curețe, să se uite în trocul pentru băut apă,—al găinilor—, să se vază în apă, și păduchii, atunci cad după acela.

359.—Când mor găinile, e bine a se pune în troc: piatră acră, că nu mai mor apoi.

360.—Dacă au murit, e bine să se îngroape în gunoiu, să nu mai moară și altele.

361.—Nu e bine să sădești și să uzi flori Dumineca, că se usucă.

362.—Când ai pierdut un lucru mic și nu-l poți găsi, iai un surcel și *sgămâi* prin paie, țărână, etc., pe unde crezi că l'ai pierdut, și zici: „Scoate drace ce-ai furat, că te bat cu maiele, pănă'ți iasă boașele...." repetându-l, ș'ai să-l găsești.

(Din Boureni-Dolj). *N. J. Dumitrașcu.*

363.—Ci-că, când coși haina pe om, îi coși mintea (Vezi No. 390).

364.—Când mănânci coajă de pe ceaun, nu te mai însori.

365.—Când umple femeia borș, dă pe la nasul cui se întâmplă, pentru ca să-i fie borșul acru.

366.—De multe ori iarna, se întâmplă, ca în amiaza mare să intre iepuri în sat, ș'atunci se crede că va fi vreme urîtă, că doar nu degiaba trag dihăniile la sat.

367.—De mergi unde-va, și-ți ies iepuri înainte, îți merge rău.

368.—Când cântă brotăceii, se zice că fac a ploae.

Ciurești-Tutova *G. V. Șușnea.*

369.—Când trece cine-va peste tine, să-ți înozi chiotoarea de la gât că i se încurcă mațele.

370.—Cu *ponojii* de la iță să nu te încalți, că te împedici și cazi.

371.—Cu ață de la iță să nu te legi la picioare, că dai îndărăt ca ițele.

372.—Pe ismene să nu te ștergi, că te împedici la mers.

373.—Cu betele să nu te încingi pe dos, căci ești în dosul tuturor.

374.—Când se cumpără întăi o vită, toți ai casii să pue mâna pe ea, ca să aibă parte.

375.—Din banii luați pe vitele vândute, să iei puțină sare, ca să ai noroc la vândut și cumpărat.

376.—Câți cocoloși sunt în mămăliga dintâiu, atâția copii faci.

377.—Să nu șezi pe piuă că faci fete multe.

378.—Să nu mănânci mămăligă de pe custură, că e rău de junghiu.

379.—Să nu tai mămăliga cu ața, că e rău de sărăcie.

380.—Bucata care se rupe singură din mămăligă, cum o torni, este năpastea; s'o iei și s'o lipești de dosul ușii.

381.—Să nu te speli din *tuciul* de mămăligă, că e rău de urît.

382.—Cocoloşul de mămăligă să nu-l mănânci, că nu mai creşti.

Din Zlătărei-Vâlcea. G. Fira.

383.—Când păşeşti pe cine-va, sau măturând casa, îl dai în gunoiu, acela nu va mai creşte.

384. Cât ţin zilele Crăciunului, furca de tors trebue ascunsă că altfel cel ce o va vedea în aceste zile, va fi muşcat vara de un şarpe atât de gros şi de lung.

385.—Dacă din întâmplare îţi esă dimineaţa înainte un preot, îţi va merge rău în acea zi, iar de-ţi vor eşi un jidan sau ţigan, atunci îţi va merge bine.

386.—Ca să nu te doară mijlocul vara la secere, să nu mănânci ouă în prima zi de Paşte.

387.—Primăvara, când vezi pentru întâiaşi dată muşuroiu de furnici, să te dai de-a rostogolul —cu capul în jos— peste ele, că nu te mai dor şelele.

388.—Dacă te dor spatele să te laşi ca să te calce un urs, şi-ţi va trece.

389.—Ci-că noapte, când cine-va doarme şi mâţa stă la capul lui, ea atunci se chiteşte ca să-l mănânce. Dar nu începe, pentru că se teme că nu-l va isprăvi până la ziuă de mâncat şi atunci va fi omorîtă de ceilalţi ai casei.

Povestită de mama, Ţuţcani-Covurluiu. I. O. Zugravu.

390.—Să nu coşi haina pe tine nici odată, căci vei căpia; iar ca să fii ferit de aceasta, când vei coase ceva pe tine, să prevezi, ca să ai în gură o bucată de aţă (Vezi No. 363).

391.—De te va mânca palma stângă, vei lua parale, iar dreapta, vei da.

392.—Când ţi se va pune dinainte un câne, cu excrementele, vei lua negreşit parale.

Din Podu-Turcului, Tecuciu. V. D. Gheorghiu.

BOALE LA OAMENI, LEACURI ŞI DESCÂNTECE.

101.—Pentru deochiu.

I se descântă de deochi, în apă neîncepută, la 3, 7, ori la 9 inse. Se descântă de obicei, c'un paiu luat din mătură; alte ori cu o frunză, ruptă din *muşcata* (o floare), ori chiar cu un beţişor de salcie. E mai bine, ca băţul să fie uscat, căci se usucă şi deochiul; pe când dacă e verde, deochiul înverzeşte şi el.

Dacă cască în timpul descântatului, e semn că e *prididită* din deochi. Pe copil îl deoache om sau femeie, în deosebi cei cu ochii verzi, vântul, soarele, câmpul, pădurea (codrul) etc.

După ce a isprăvit cu descântecul, suflă şi scuipă în cele patru părţi ale lumii, face o cruce deasupra sticlei, pe urmă pune câţi-va cărbuni aprinşi, cari se stâng în apa descântată.

Dacă cărbunii şed deasupra, nu e deochiat rău; dacă se duc la fund, atunci e prididit.

Din apa descântată, bolnavul bea şi se udă pe la frunte, şi pe la buric.

Goleştii-Badei, Muscel. D. Mihalache.

102.— Pentru dureri de cap.

Iea baligă de cal. Pe la asfinţitul soarelui, dai de trei ori cu ea pe la cap zicând: „Durerea în baligă şi baliga în soare". Apoi svârle-o încotro merge soarele.

103.—Dimineaţa, până a nu răsări soarele, du-te la pârău. Iea-ţi mai mulţi ciocălăi din leasă (fără grăunţe), ori surcele de gealău. Spală-te de trei ori pe faţă cu apă şi dă surcelele ori ciocălăii pe pârău şi zi: „După cum se duc surcelele pe apă, aşa să se ducă şi durerea mea, din capul meu", că îndată-ţi va trece.

104.—Pentru dureri de pântece (pânticărae).

Ferbe scoarţa verde de stejar, împreună cu cărămidă nouă pisată şi bea zeama, şi chiar de va avea şi sânge, îi va trece.

Jud. Neamţ. N. Moisei.

105.— Descântec pentru muşcătura şarpelui.

Uitiţă
Pestriţă,
Pestriţă de chele,
Chelea de os,
Os, rămâi sănătos.

Ici în poeniţă,
Este-o fântâniţă,
Şi'n fântâniţă un şerpe mare /balaur
Cu solţii de aur.

Acest descântec se zice într'un suflet, repetându-se de trei ori. La descântec se serveşte de un lemn de alun sau de boz şi de apă ne'ncepută. Când descântă, tot moae alunul sau bozul în apă, purtându-l pe deasupre umflăturei.

Auzită de la Iorgu Boboacă, Vârleşi-Covurlui. J. Vârlezeanu.

106.—De strânsul cel mare.

Plecat-a Vasile pe cale, pe carare
Gras şi frumos.
Şi pe la mijloc de cale întâlnit-a:

Sanca cu săncoiu',
Ursu' cu ursoaica,
Lupu' cu lupoaica,

Strigu' cu strigoaica,
Leu' cu leoaica,
Smeu' cu smeoaica,
Şi'n braţe că l-o luat,
In pământ că l'o trântit,
Faţa că i-o îngălbinit,
Ochii i-o paenjenit,
Mânele i le-o legat,
Picioarele i-o închedecat,
Strânsul cel mare în pept şi
[spinare i l-o bagat,
In fiere şi inimà i-o vârît,
Ca pe-o mănuşă de cânepă l'o
[sghiciulat,
De laturea drumului l'o dat,
In semnele morţii l'o lasat,
Ca să fie, să nu mai fie.
Nimeni nu l'o întrebat,
Nimeni nu l'o auzit,
Numai Maica sf. Marie l'o găsit:
— Ce-i Vasile, ce plângi, ce te
[văicăreşti ?
— Cum n'oi plânge maică sf. Marie
C'am plecat de-acasă, pe cale
[pe carare,
Gras şi frumos.
Şi pe la mijloc de cale m'am
[întâlnit:
Cu sanca cu săncoiu',
Ursu' cu ursoaica,
Lupu' cu lupoaica,
Strigu' cu strigoaica,
Leul cu leoaica,
Smeul cu smeoaica.
Şi în braţe, că m'o luat,
In pământ, că m'o trântit,
Faţa că mi-o îngălbinit,
Ochii mi-o paenjenit,
Mânele mi le-o legat,
Picioarele mi-o închedecat,
Strânsul cel mare în pept şi
[spinare mi l'o bagat,
In fiere şi inimă mi-o vârît,
Ca pe-o mănuşă de cânepă m'o
[sghiciulat,
De laturea drumului m'o dat,
In semnele morţii m'o lasat,
Ca să fiu, să nu mai fiu.
— Taci nu mai plânge, nu te
[văicara,
La baba Ilinca tu îi alerga,
Că ea faţa ţi-o desgălbeni,
Ochii ţi-o despaenjeni,
Mânele ţi-o deslega,
Picioarele ţi le-o deschedeca,
Strânsul cel mare din pept şi
[spinare ţi-o lua,
Din fere şi inimă ţ'o scoate,
Şi cu apă de ulm te-o spăla,
Cu unt de vacă neagră te-o freca,
Şi l'or duce unde popa nu toacă,
Unde cocoş nu cântă,
Unde bou negru nu rage.
Acolo să chee,
Să răschee,
Ca spuma de mare,
Ca roua de soare,
Să rămâi curat şi luminat
Cum maica ta te-o făcut
Şi Dumnezeu te-o lăsat.

Auzită de la Safta Sima, din Satul-Nou, Tecuci.

G. Buhuş.

107. — De junghiu.

Cânipa semânatu-s'a,
Cânipa culesu-s'a,
Dughitu-s'a,
Meliţatu-s'a,
Răghilatu-s'a,
Torsu-s'a,

Urzitu-s'a,
Țesutu-s'a,
In pânză prefăcutu-s'a,
Pânza ruptu-s'a.
Cum se rupe pânza,
Așa să se rupă junghiul de la.....

Se descântă cu o ață de fuior de cânepă de vară, sucită, purtând'o într'o ulcică cu apă neîncepută. Descântecul se zice de trei ori pe zi și la fie-care zicere se scoate ața și dându-se la spate de cel ce descântă, i se face un nod (trei noduri). Apoi se dă drumul aței în ulcică și se dă bolnavului să guste printre ea de trei ori câte puțin. Apa rămasă se ia și se varsă, șir de la poartă până la al noulea par al gardului. Ața se ia și se leagă cel bolnav pe sub cămeșă pe subțioară și pe umeri, ținându-se trei zile. La trei zile se desleagă și se dă pe un părâu zicând: „Cum se duce ața, așa și junghiul de la....(cutare)".

Se descântă trei zile.

Auzit de la mama, Maria S. Șerbu, Cavadinești-Covurlui.

A. S. Șerbu.

CÂNTECE.

493.—*Frunză verde* bolboroc,
Ce ai lelițo la foc?
—Două rățe ș'un boboc,
Rățele's pentru hargat,
Bobocu-i pentru barbat.
Rățele le-am pus cu unt,
Iar bobocul nici nu-i zmult!...

494.—*La casa cu șapte fete,*
Cu fântâna sub perete,
Moare cânele de sete.

495.—*Câte fete se ridică,*
Nu știu-a face mămăligă;
Numai una-i mai stătută,
Dar ș'aceea-o face crudă!

496.—*Fata popei de la noi,*
Are car cu patru boi,
Cu tânjala zugrăvită,
Și tot nu se mai mărită!

Hânțești-Dorohoiu.

N. V. Hânțescu.

497.—*Știi puicuță ce-am visat?*
Că două mere mi-ai dat.
Două mere, trei cuvinte:
»Na, să ții bădiță minte!«

Auzită de la Silvestru Ion Tarnovețchi, Straja.

498.—*La vatra cu trei teciuni,*
Fac fetele rugăciuni,
Sâmbăta, Dumineca,
Că doară s'ar mărita,
Dar nici dracul nu le ia.

Auzită de la N. I. Cotos, Straja-Bucovina.

Ar. Tomiac.

499.—*M'o trimis mama de-acasă,*
Să joc fata cea frumoasă,
Cu cămeșa mai aleasă;
Cu cămeșa numai pui,
Da' acasă alta nu-i:
Sus pe culme poți căta,
Și prin ladă poți umbla,
Că nu te-i împedeca!
Ba s'o joc pe cea ciupită,
Cu cămeșa mai cârpită,
Că-i bogată da' urită.
Eu o joc pe care-mi place,

Să văd mama ce mi-a face....
Am jucat pe care-am vrut,
Nimica nu mi-a făcut.

500.—*Pe dealul cu cioatele :*
Aşa joacă toantele...
Pe dealul cu ciocălăii :
Aşa joacă tontălăii !
(Din Coropceni-Vaslui).

J. Neculau.

501.—*Frunză verde de stăjări* [1],
Stăjăraş cu frunza deasă,
Puiuţ cu inima arsă.
Ce ţ'am spus puiule, eu,
Să nu te diperţi de mine,
Că tu nu-i mai trăi bine.
Aşă-i că te-ai departat ?
In lume-ai înstrăinat,
Şi de mine te-ai lasat.
Te-ai dus roşu ca rujà,
Şi-mi vii alb ca hărtià,
Şi faţa cum îi humà.
—Of amar puicuţa me,
Hai cu mine dacă-i vre,
Că de când m'am depărtat,
Tot scârbele m'o mâncat,
Şi jălea ta m'o gatat.
Of, tot jălea şi urîtu',
Cum mi-o'ncărunţit tot capu'.
Ce folos, puicuţa me,
Că de zile nu-s de mult,
Şi pe cap, tot îs cărunt.
Dar de ce-am încărunţit,
Tot jălea ta m'o gătit,
M'o gătit, m'o mântuit,
Vrai să mă pui în pământ.
—Alelei puiuţ iubit,
Bodaproste c'ai venit....
Mi-ai fost un om rătăcit.
Dar de-amù dac'ai venit,
Foarte bine te-oiu ştimba [1]
Şi hrană bună ţ'oiu da,
Pân' faţa ce ţi-i tocmi.....
Şi tot cu mine-i trăi.
—Să ştii puiculiţă fa,
Că, cât capu'n sus mi-a sta,
De tine nu m'oiu lasa.

Auzit în ziua de Sâmbătă 29 August 1909. de la I. M. Buchilă. din Tătăruşi-Suceava.

Al. Vasiliu.

[1] *Stejar.*

[1] *Te-oi îmbraca în straie mai bune. In înţelesul mai restrâns,* mă ştimb, mă schimb, *are înţăles de primenirea cămeşii, a izmenelor ori a bernevicilor.*

502.—*Bat'o focu' foleştiancă,*
Ghine be şi ghine gioacă,
La prăşit nu vre să meargă,
Nici de mâncat, ca să-mi facă.
Incă-o prins şi la năluсă [2],
La arcenĭe [3] *să se ducă.*
Şi bătè cu pumnu'n masă,
Din arcenĭe să nu iasă.
Că ii drag a se pitrece,
Cu câţi voinici or mai trece,
Şi i-i drag a mai cinsti [4],
Cu câţi voinici or veni [5].

Basarabia, ţinutul Bălţi.

V. Moisiu.

503.—*Ş'apui foai-a bobului,*
Ci-i viaţa robului?
Casa lui nu este casă,
Masa lui nu este masă,
Un'sĕ duce, un'sĕ'ntoarce,
Toati'n lacrimi sĕ priface.
Şî di dor şî di dureri,
Mi să uscă ş'apui cheri !

504.—*Numai foai di lemn sfânt,*
Undi-i Ştefan pi pământ,

[2] *I-o intrat în cap ideia, fumul, furia.*
[3] *Crâşmă, loc unde se vinde cu măsură.*
[4] *A bea.*
[5] *Cântecul se numeşte* Foleştianca, *după târgul basarabean:* Foleşti.

Să ni vadă cum trăim,
Cum trăim și cum roghim!....

Auzite de la Vasile Baciu, de peste 80 ani, din satul Florești, Basarabia. Scrise așa cum rostesc Moldovenii Basarabeni.

I. T. Popovici.
Ungheni-Iași.

505.—*Draga mami giucăușă,*
Cu gunoiul după ușă,
Pune boii la tânjală,
Și scoate gunoiu-afară.

506.—*Frunzuliță de dudău,*
Ce n'a lăsat Dumnezeu,
Ce-oi iubi să fie al meu,
Și să mor când oi vrea eu!

Auzite, la horă, de la flăcăii din Pipirig-Neamț.
Pluton-Pipirig, Neamț. Gr. Vasiliu.

507 —*Fata mamei cea lăută,*
Face mămăliga crudă.
Chiamă mâța s'o mănânce,
Dar mâța fuge și plânge.
Și s'aruncă pe cuptor,
N'o mânânc macar să mor.

508.—*I-auzi mamă cânii bat,*
Intră pețitori în sat.
Fă mamă plăcinte moi,
Și-i poftește pe la noi,
Și le dă de băutură,
Ca să nu mă cate'n gură.

Jorăști-Covurlui

Pr. I. C. Beldie.

509.—*Este-o vale c'o cărare,*
Bătută de-o fată mare,
Ce trecea la vrăjitoare,
Să vadă ce soartă are.
Sorțișoara i-a fost bună,
Dar mintea i-o fost nebună.
S'o culcat în bătătură,
Ș'a intrat un șarpe'n gură,
Și cu mâni și cu picioare,
Sărmana leac nu mai are.

De la Nicu. G. V. Șușnea.

510.—*Tot suspin și trag năpaste,*
Pentr'un om cu ochi albaștri;
Tot suspin și trag dovezi,
Pentr'un om cu ochii verzi.

511.—*Am îmblat pădurile,*
După ochi ca murile,
Și i-am găsit într'un loc,
Și n'o fost al meu noroc.

Frătăuțul-Vechiu, Bucovina. I. Boca.

512.—*Ș'am zis verde mărăcine,*
Omul cât trăește'n lume.
Cu toți să se aibă bine,
Nu știe ceasul când vine,
Și ți-l ia de lângă tine.
Ți-l duce pe ceia lume,
Unde nu cunosc pe nime,
La scaun de judecată,
Unde n'am fost nici odată.
Sau la bine, sau la rău,
Unde-a voi Dumnezeu.
Foilița lotrului,
Nu știi viața omului,
Ii ca floarea câmpului.
Dimineața înflorește,
Peste zi se vestejește.
Ș'am zis verde și-o matasă,
Te-am lăsat puică frumoasă.
Cu coatele pe zaplaz,
Cu lacrimile pe-obraz.

Corod-Tecuciu. G. Buhuș.

513.—*Frunzuliță de-un bujor,*
Plânge-mă maică cu dor,
Că și eu ți-am fost ficior.
'Ți-am scos plugul din obor,
Nici o brazdă n'am arat,
Și'n armată m'a luat!...

Var. No. 137.
(Scrisă de I. P. Stănescu, din Boureni-Doljiu).

N. I. Dumitrașcu.

O SAMĂ DE CUVINTE.

551—619.

O parte din *horele* din Boureni-Doljiu.

Băluța,
Chindia,
Crăițele,
Dèla,
Floricica,
Hora iute,
Jianca.

O parte din *horele* din Obislav-Vâlcea.

Bălăioara de la munte,
Hora din zăvoiu,
Ostroveanca,
Sârba de la Cornet,
Hora de la Cepari.

Ghijură=porumb mic, *druga* ce-a *închircit* așà, mică, cu boabele foarte rari.

Glugă=maldările de coceni așezate grămadă, cu rânduială.

N. J. Dumitrașcu.

Drugă=un fus mare, de răsucit fuior (cânepă toarsă) din care se va face urzală de țesut leghicere, țoale, saci etc.

Îndrugă=mănâncă; ia, îndrugă mai iute, ce-i îndruga și pleacă.

Îndrugă la minciuni=mai mult copilului mic, când începe a vorbi.

Porojănie=o întâmplare mai mult hazoasă.

Cârcotă=neînțelegere, sfadă.

Om *cârcotaș*=om boclucaș (cum aveam noi un coleg, căruia-i pusesem numele «*cârcotă*»).

Șopârcâele
Dihonii
Vâșcâituri
Cuvinte ce ni se ziceau adesa, nouă, când eram elevi, de către profesorul de *lătinească*, atunci, când nu prea știam lecția, când umblam și noi „cu ciaparmacar"! Numai ce-l auzeam: „Ei, D-lor, să nu-mi umblați cu *șopârcâeli*, cu *dihonii*, sau cu *vâșcâituri*"!

Michiduță=om mic la stat, dar *anapoda* la suflet.

Durică=om țigănos.

Hlepșit=cam într'o ureche, face lucrul fără să se gândească, și repede, împroșcând prin prejur.

Nifleter=un om ușor, tânăr și fudul și copilăros.

Tuțcani-Covurlui. J. O. Zugravu.

Fluturi=discuri mici de tot, din metal argintat ori aurit, cari se întrebuințează foarte mult ca umplutură la înfloriturile de pe cămeșile naționale și de pe *zadiile* femeești, *cămeșă bătută toată în fluturi.*

Sărătură=cât a pune odată sare în mămăligă.

Burnuz=pieptar de piele de cârlan cusut cu flori şi fluturi.

Budâi=putinică de lemn, ca o cofă fără toartă.

De pe Valea Bistriţei din Moldova. D. J. Farcaşanu.

Huşum=molimă, epidemie: „S'a încins huşumu'". Să zice mai ales la paseri: „a dat huşumu' în găini".

Moacă=femee leneşă.

Safteà=prima vânzare.

Alişveriş=vînzare, *dever*.

Oghidă=om mic, stârpitură.

Mâzgă=glod, noroiu.

Ol=masculinul de la oală, să dă unui vas de lut, îngust, înalt, în care se pune de obiceiu laptele la prins.

A tăuşi=(nemţescul *tauschen*) a ascunde.

A gogi=a boli, dar şi a curăţi nucele de coaja verde: *a face gogi*.

A se mistui=a se ascunde, a se perde „*Nu ştiu unde s'o fi mistuit*[1].

Jorăşti-Covurlui. Petru Gh. Savin.

Ceanăe=lucruri de tâmplărie.

Jechilă=lucrurile trebuincioase la câmp, plugarului.

A cotili=a face loc, a deritica.

A diridica=a aranja, a regula.

Târşari=crengi uscare ori verzi, dar cu ramuri.

Târşoagă=se zice unei iepe slabe.

A dulhăni=a bea peste măsură.

Chilotă=saltea. Numai boerii dorm pe *chilotă*.

A ghiorăi }
A chiorcăi } A clocoti prin maţe.

Buduroi=se zice unui poloboc mare, făcut de-a'ntregul dintr'un copac gros. In el se ţine de obiceiu făină, ori sământă de cânepă.

Spanţ=un cot de pânză, de la spată şi până la sulul de dinainte.

Nemţişor-Neamţ. A. Moisei.

Moclit=modoran, prost şi obraznic. Sărace, moclitule, sărace!...

Morsocà (a)=a nù da pace, a face zile fripte.

Mùtină=cozi, datorie, târâituri. Are multe mutine.

Pârpâră=ploiţă, răstâmp mic. O pârpâră de ploae.

Pontorì (a)=a *căţăi*, a necăji.

Râpcă=crenguţă ori muşchiu de pe crenguţe.

Şlih pl. *şlihuri*=partea de la crucea căruţei unde se leagă *urcicurile*.

Şmotru=dojană aspră, probozeală.

Tăuri pl.=mlaştine, tihărăe. Tăuri glodoase erau prin codru....

Zahòn=clin de câmp.

[1] *Pronunţă:* mistuiesc *(Veţi An. II. p. 226).*

Vârlan=*coblizan, moțpan.* Măi, ce horn de vârlan!....
Vâscà (a)=a nu zice nici cârc, nici două. Nici nu vâscă.
Mănăstireni, Botoșani. *D. Gr. Furtună.*

GLUME, JITII, TACIALE.

93.—Bărbatul fermecat de nevastă.

Odată un biet creștin dintr'un sat își legase și el capu', ca tot omu', c'o ticăloasă de muiere. Dar, ce casă socotiți dvoastră că duceau äste două nevoi?! Că bărbatul era un nătăfleț d'äia de nu știe nici de: „*häis*", nici de „*cea*"; iar muierea erà o *cațaveică* d'alea... de „te joacă în ciur fără *văcălie*"!.

Bărbatul, la început, fusese și el om ca toți oamenii; dar *cloțușa* de nevastă—vedeți dumneavoastră—pe semne ca să-și poată face ea mendrele cum îi place, „pusese țästu'n cap" bietului rumân. Il *ormotise,* de nu mai știa, ce să mai ia de jos!

Intr'o zi, ca să-și bată joc de barbată-său și să vadă câtu-i el de *tantavan,* se prefăcu bolnavă-prăpădită 'n pat.

După vr'o trei zile de *govială* 'n țoale, scoase capu' din *procov* și zise gemând:

— Haoleo bărbate....! dacă ași grăì într'un ceas bun.... am poftit la un lucru... hâ! Și mă pomenii în vis c'un unchiaș, c'o barbă mare și albă; 'ce: „femee, să știi că taman din aia, are să ți se tragă ție leacul".

— Bine, nevastă; mo'iu căsnì și ți-oiu face rost „din pământ din iarbă verde", Numai spune-mi: la ce-ai poftit?

— Haoleo....! „Curând întrebași, curând să fie leacu'"! Ași mânca: *spurcăciunea de câine,* fiartă 'n oală.

— Ce e mai lesne, nevastă! Incă, și fără cheltuială! Leac să dea D-zeu!

— „Hâ! Să te-auză Maica Domnului"!.

Puse omu' oala la foc, cu apă în ea, băgă și spurcăciunea de câine în oală, și după ce fierse de isnoavă, dete oala 'n sus.

— Ia gustă bărbate din *chisălița* aia, de vezi e cevà de ea? Are vr'un gust?.

Luă omul o lingură plină, suflă în ea, să se răcească, dar.... când o turnă pe gât, începu să se strâmbe și să 'ntoarcă nasul spre patul nevestei.

— E bună bărbate?

— Nu prea e bună!

— Bagă și oleacă de sare, că daia n'o fi având gust. Așa! Ia gustă și acum, de vezi, cum ți se pare?

Mai sorbi omul o lingură, dar i se părù... şi mai al dracului!
— Ei, ce zici?
— Nu e bună de loc! Dar gustă şi tu —zise el cu gura moale— poate ţie ţi-o plăceà!
— Ehe, barbate!... Ce să mai gust şi eu?!... Dacă nu-ţi place ţie, că eşti sănătos!... Dară-mi-te mie.... că sunt bolnavă prăpădită!

(Din Goleştii-Badii, de la Ghiţă P. Mihalache). D. Mihalache.

94.—Asta-i fata, asta-i iapa.

Se duce unul împeţit la un om, care avea o fată frumoasă şi harnică, dar n'avea zestre de cât o iapă albă.

Tatul fetei cam hursuz, şi nu prea ştia multe. Tatul flăcăului şi ceilalţi stăruiau de tot ca să mai dea ceva fetei.

Atunci tatul fetei zise:

—Măi oameni buni, nu-mi hodorogiţi capul degiaba. Asta-i fata, asta-i iapa. 'Mi-iai fata, 'ţi dau iapa. Nu iai fata, nu-ţi dau iapa.

Treaba tot s'a făcut, fiind fata cum s'a zis: harnică şi frumoasă.

Petrecut în com. Corod, jud. Tecuci, acum vre-o 30 ani.

(Cărăpceşti-Tutova) N. Bradea.

95.—Deşteptul moşului.

Cică a fost într'un sat un moş, care avea un fecior. După ce feciorul moşului a isprăvit şcoala din sat, moşul, ca să-l vadă mai deştept, l'a dat şi în alte şcoli mai mari până ce l'a dus şi în străinătate.

Intr'un târziu s'a fost întors de-acolo tobă de carte, să mai vadă casa părintească.

Moşul, când l'a văzut, se sucia împrejurul lui şi nu-i venia a crede că ar fi fecioru-so. După ce s'au mai întrebat unul cu altul de sănătate, de vărul, de nepotul, de cuscru şi de alte multe rude, a început a mai privi casa unde şi-a petrecut copilăria. De odată se apropie mai mult de una din corzile din casă, mai de aproape ca şi cum 'i s'ar fi părut ceva străin. Moşul, ne băgând de seamă, îşi făcea de vorbă întrebându-l câte de toate, ca omul de ţară. Dar fecioru-so pare-că nici nu-l auzia. Ba încă i se lungise gâtul, uitându-se la coarda care o găsise el cu pricina.

Moşul, văzând pe fecioru-so, că prea cască gura la corzile casei, l'a întrebat:

— Dar ce văzu-şi, dragul tatei, la corzile casei noastre, de nu-ţi mai poţi lua ochii de la ele? —Apoi ce să fie tată?

Eu învăţ carte de vre-o 18 ani, dar minunea asta care o văd astăzi la casa noastră, nu mi s'a întâmplat nici s'o văd, nici s'o găsesc scrisă în vre-o carte.

— Dar ce minune dragul tatei?

— Iaca ce minune: Uite, vezi dumnetale tată, coarda aceasta care e murdară de baligă de vacă? Eu de vre-o câte-va ceasuri mă zbat cu gândul şi nu înţeleg, ce fel de vită a fost aceia, de s'a bălegat, cu josu 'n sus pe coarda noastră din casă. Moşneagul, plin de mirare, când auzi prăpastia care i-a spus-o fecioru-so, pentru care el cascase o gură cât o zi de post, uitându-se la coardă, s'a întors cu faţa la icoane şi făcându-şi cruce cu mâna stângă îi zice: Dragul tatei! Imi fac cruce cu stânga, că cu dreapta nu am când. Apoi cum de nu pricepi tu atâta lucru, că coarda e plină de baligă de când am lucrat lemnul pentru casă. Şi stând în ogradă în calea vitelor, se vede că vre-o vită s'a bălegat tocmai pe coardă şi eu n'am mai curăţit'o şi am pus'o la casă aşa cum o vezi astăzi. De! ca la ţară.

Păcat dragul tatei că mi-am mai cheltuit comându' cu învăţătura ta ca să te văd om. Dar după cum văd, te-ai dus bou pe-acolo pe unde te-i fi dus tu, şi te-ai întors vacă.

Vasile B. Ţirica.
Cantor bisericesc; Bârlad.

96.—Pui de hoţ ce eşti!

Era odată un hoţ mare. Bătrâneţele însă, care îngreue omul şi moae tinereţile, îl molcomise şi pe el. Merge singur, când-va, printr'o pădure. Iaca se întâlneşte c'un băet, ca de 15 ani, cu capul gol, în cămeşă, disculţ, în izmănuţe, încins c'o şfară, cu mânile şi faţa pârlită, cu părul încâlcit, cu ochii negri, vioi, şi slăbit de nevoi şi de necazuri.

—Un'te duci măi ţincule? zise moşneagul.

—Incotro m'or duce ochii!

—Ai tată, ai mamă, casă, rude?

—D-zeu mi-i tată şi lumea casă!...

—Ştii vr'un meşteşug?

—Nu.

—Apoi hai, fătul meu, să te învăţ cum să trăeşti în lume ca să am urmaş, că uite, n'am avut copii cât am trăit.

Băetul primi bucuros să înveţe un meşteşug.

Merseră ei cât merseră prin pădure, dondănind' şi iacă ajung la un tei mare, în vîrful căruia era un cuib de cioară.

—Vezi tu cuibul cela măi băete?

—Il văd, moşule.

— Ii putea tu să furi ouăle de sub cioară, fără ca ea să te simtă şi să zboare?

— Oi putea, dacă mi-i arăta.

Moşneagul, începu a se zgrepţara pe copac şi toată viociunea tinereţei i se ivi în trup, ca să dea lecţii vrednice urmaşului său.

In vreme cât moşneagul lucrà ca să iee ouăle de sub cioară, băetul îi fură izmenele din picioare şi moşneagul rămase în *durligi*. Ouăle fură luate, fără ca paserea să simtă. Dar când moşneagul se dete jos şi trase de seamă că-i fără izmene şi-l vede pe băet cu ele în mână, încremeni.

— *Pui de hoţ ce eşti!* răcnì el. Tu eşti mai mare tâlhar de cât mine. Piei dinaintea mea, satană, că n'ai ce învăţa de la mine şi întru cu tine într'un *pacat!*

Auzită de la Gh. Bârsan, din Spătăreşti-Suceava.

M. Lupescu.

97.—Ţiganul, prepeliţa şi cristeiul.

— Danciule mo, cum s'o crapa de ziuă, să 'ncaleci bătrânica şi surica şi să te duci cu câmpu'n cai.

— Nu mă duc teteo.

— De ce mo?

— Dacă paserile cerului mă râd.....

— Şi ce zic mo?

— Ce să zică:

Ia prepeliţa târţa,
Mânca-i-ar tetea guriţa,
Nu mai tace din codiţa.
Prepeliţeşte ş'ocăreşte:
Târţ, pârţ, bea ţigane,
Târţ, pârţ, bea ţigane.

Iar cristireaza, breaza,
Mâca-i-ar tetea obrazu',
Nu să tac'acolo'n iarbă,
Ca un negustor detreabă?
Pă limba ei o toi îndeamnă:
Zi fa zi, zi fa zi, zi fa zi.

Auzite de la fratele meu Nec. T. Idiceanu. sătean, Comuna Bodeştii-Precistei, Jud. Neamţ.

J. Idiceanu.
Crucea-Ialomiţa.

CRONICA

* *In* „Neamul Românesc Literar" *din 23 Mai 1910 supt titlul: „Un articol* necunoscut *al lui Creangă", se publică articolul din „Columna lui Traian", anul III. 1872, iscălit: Preotul Ion Creangă.*

Acest articol s'a publicat însă şi în ediţia a II-a a scrierilor lui I. Creangă, tipărită supt îngrijirea mea în 1906, la „Minerva".

Gh. T. Kirileanu.

* *D.* **D-r G. Weigand,** *profesor la Universitate din Lipsca, dă la iveală, pentru folosul străinilor, traducerea în nemţeşte a povestii* **„Harap-alb"** *scris de nemuritorul Creangă. Lucrarea se începe cu o prefaţă, în care d. Weigand aşează pe Creangă alături cu Alexandri şi Eminescu fără însă ca supt raportul influenţei culturei streine, să se asemene cu dânşii. Se reproduc câteva rânduri scrise de un ardelean care arată greutatea ce mulţi o simt pentru înţelegerea scrisului lui Creangă. Lucrul, se înţelege, e prea firesc. După textul român şi traducere, urmează lămurirea vorbelor şi locuţiunilor mai rari.*

Literatura românească trebuie să fie recunoscătoare d-lui Weigand, pentru osteneala ce şi-o dă, ca să ne îndrepte spre jilţul ce ni se cuvine.

* **Convorbiri literare,** *No. 1—2 publică pe întâile pagine din fiece număr,* cuvinte rari *adunate din Broşteni-Suceava de d. G. T. K. In No. 1 şi un articol de mitologie populară de d.* L. N. Kostachi *despre Pajură. Mai departe, d.* Al. Tzigara-Samurcaş *se plânge de nesprijinul bănesc al Statului pentru* Muzeul etnografic.

In **Albina,** *31, un cântec bătrânesc,* Voinicel Olear, *cules de d.* Fl. Cristescu; *o variantă o avem şi noi în III. 96.*

* *La Academie a intrat o geografie din 1795 cu* autograful lui Ion Creangă din 1878 (Creşterea colecţ. XIII *p. 217).*

* **Şezătoarea,** *coala 5—6, cuprinde descântece şi poveşti. In fruntea acestor din urmă şi despre dânsele, d.* Gorovei *se exprimă în acest chip neaşteptat: „In mai toate basmele noastre publicate, elementele folcloristice se pierd într'un noian de vorbărie, care-i* artă *la Creangă,* tiecărie *la cei mai mulţi, dar la nimeni nu-i* material de folclor".

* *Cu prilejul concursului de* hoină *din Bârlad, de la 21 Maiu, d. Ministru al Şcoalelor a primit în audienţă pe Păr. I. Antonovici şi pe redactorul acestei reviste. Din partea ei, s'a mulţămit d-lui Ministru pentru sprijinul ce-ni-l dă.*

* *La 25 Maiu a murit* G. V. Munteanu, *în tipografia căruia a apărut revista noastră un an şi jumătate. Culturii româneşti, răposatul i-a jertfit multe în tinereţa sa, iar nouă ne-a fost un bun ajutător. Dumnezeu să-l ierte şi să-i ţină ţărâna uşoară*

* *Supt figura de pe pagina 163, trebue „brâu" în loc de „buzunar".*

P.

Poşta redacţiei

Şt. St. T. *Primit.*—Furtună, *Primit; colecţia trimisă prin poştă, ne-a venit înapoi; Ce-o fi?*—Gr. Vl. *Tim. Se vor publică. Iartă că nu putem răspunde prin scrisori căci ne costă prea mult. Când voiţi răspuns, adăogaţi o mărcuţă de 5.* A. Mois. *Primit.*— V. B. Ţir. *Legenda se va publică; vorbele nu, nefiind culese din popor.*—Serg. Manole, *Tare mulţumesc.*

Cărţi primite la Redacţie

Anatole France: Albina, *povestire, Buc. f. a. 105 p. 30 b. (No. 572 din „Biblioteca pentru toţi").*

N. Dobrescu: Antim Ivireanul, Mitropolitul Ungro-Vlahiei. *Buc 1910, 120 p 20 b. (No. 20 din „Biblioteca Steaua").*

Prof. Dr. G. Weigand: Ion Creangă's Harap-Alb, *herausgegeben, übersetzt und erläutert von, Leipzig, 1910, 143 p.*

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei **„Ion Creangă"** *pentru strângerea fondurilor :*

„CUZA-VODĂ"

	L. B.
Suma adunată — — — — — — — — —	62.75

BUSTUL LUI ION CREANGĂ ÎN BÂRLAD

	L. B.
Suma din urmă — — — — — — — —	434,05

Foaia No. 320, încredințață D-lui Dr. P. Bogdan, rectorul Universității din Iași : Dr. Hurmuzescu, Dr. P Bogdan, câte 5 l.; N. Patriciu 3 l.; I. G. Bedreag, St. V. Baldovin, Dr. Manoliu, câte 2 lei. — 19.00

Foaia No. 301 încredințată D-lui G. A. Cosmovici, Tg.-Neamțul: G. A. Cosmovici, 3 l.; Smaranda G. Cosmovici, Zulnia C. Isăcescu, Cecilia V. Grințescu, câte 2 l.; Econ. H., Ana M. Ioachim, Constanța N. Constantiniu, L. Mrejeriu, D. Zamvell, M. Al. Ionescu, G. Tablan, G. Nicolau, C. Adămoaia, Haralamb Nuțu, G. Livizan, Al. Moisei, N. Bancea, Al. și Eliza Bradu, C. Stan, Elena C. Stan, Cristina Behaiu, Albertina Caracalescu, T. Popescu, V. Irimescu, V. Irimescu, Pr. G. Mironescu, Aglae și Ilie Roban, Pr. Const Vasiliu, C. Vrănceanu, Pr. V. Atanasiu, Vasile Șerpișanu, Vasile Goian, Neculai G Munteanu, câte 1 l., Eleonora Constantinescu, G. Irimescu, Nicolae Iordăchescu, câte 50 b. Se scad 10 b. cheltueli. — 39.90

Foaia No. 287, încredințată D-lui Spiru C. Haret, Ministrul Instrucțiunii și Cultelor. — 300.00

(Va urmà) **Total** — — 807.15

INȘTIINȚĂRI

Rugăm cu toată stăruința pe abonații noștri să ne achite abonamentul, singurul mijloc de traiu al revistei. Plătindu-ne datoria, ajutoră chipul de a putea culege înțelepciunile poporului.

Rugăm pe abonații cari își schimbă domiciliul, să ne înștiințeze, spre a nu suferi întreruperi și a nu face în urmă cereri că n'au primit revista. „Ion Creangă" se trimite regulat în primele zile ale fie-cărei luni.

Cererile de abonament vor fi însoțite de plată. Nu mai trimitem revista pe credit.

Cine ne face cinci abonamente și trimite banii, al său va fi gratuit.

Anul III.—No. 7. **Iulie, 1910.**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL:

REDACȚIA:
T. Pamfile, Strada Țarigrad.

ADMINISTRAȚIA
M. Lupescu, Zorleni (Tutova).

BÂRLAD

EXEMPLARUL:

In țară . . . . . . 40 bani
In străinătate . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL:

In țară . . . . . . 5 lei
In străinătate . . . 6 „

Un număr vechiu 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI „MODERNA“

MEMBRII SOCIETAȚEI „ION CREANGĂ"

DONATORI.—

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fârțănești-Covurluiu), G. A. Cos-movici Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gh. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), P. Herescu (Găinești-Suceava), D-r I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Goleștii-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemțișor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu, (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropceni-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), Pr. G. Savinescu (Corăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova,) C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tuțescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zottu (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj), A. Negoescu (Bârlad), D. Vasiliu-Bacău (Bârlad).

—Statutele societății sunt publicate pe pag. 125-128, An. III. No. 4—
—Inscrierile urmează—

O CALDA RUGAMINTE

Indreptăm membrilor societății «ION CREANGĂ» și cinstiților abonați ai Revistei, să-și aducă aminte de nevoile noastre.

Intrăm în a doua jumătate a anului și ca atare îndrăsnim să cerem ceia ce ni se cuvine, pentru mersul neted al acestei Reviste.

Pentru aceasta vom fi prea mulțămitori.

Anul III.—No. 7. **Iulie, 1910.**

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA: T. Pamfile, str. Țarigrad BÂRLAD	ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Zorleni (Tutova)	ABONAMENTUL ANUAL In țară . . . 5 lei In străinătate . 6 «

INSEMNĂRI

—Amintim că manuscrisele pentru *Intâiul premiu „Ion Creangă“*, trebuesc trimise redacției până la 1 August cel mai târziu (vezi An. III. p. 25).

—Rugăm pe confrații cari împrumută din „Ion Creangă“, s'o pomenească. Povestirea noastră cu No. 69 a colindat prin reviste din Țară și de peste munți, fără a se arătà de unde e luată.

—Rugăm pe colaboratorii noștri să trimită redacției fotografiile d-lor, dacă le au. O curată dorință.

„FRUNZĂ VERDE“

Sunt părtaș credinții că nimănui nu i se poate pune o întrebare, fără ca el să nu-și aibă răspunsul său, mai mult sau mai puțin aproape de adevăratul răspuns. Pentru aceasta trebue însă două lucruri: puțină judecată și mai ales bună credință. Acestea mi-au venit în gând, văzând cercetările pe cari le-a pornit «*Frunză verde*» din cântecele noastre de țară. Nu pot spune cine are dreptate și cine nu, nici fie-care câtă dreptate are, căci nu mie mi-i dat să cumpănesc.

Ce este «*frunză verde*» acesta? Se zice că este începutul unora din cântecele de țară, a cărui legătură cu cuprinsul cântecului, nu-i ușor de lămurit. Și mi se pare că chiar așa, nu este: Intr'adevăr o parte din cântece încep de adreptul:

Pentru tine, fa Ileană,
S'a uscat iarba'n poiană;

Când era iarba de coasă,
Eu dormiam la tine'n casă....,

iar altele au câte un vers sau mai multe, a căror legătură cu cele ce urmează, n'o găsești îndată. Aceste începuturi de versuri sunt:

1° *Frunză verde, foaie verde, foileana, foiliță, altă foaie, și iar verde, foicică, frunzuleana, leana-leana,* și a. („frunze“ de *plantă, floare, piatră scumpă,* adică lucruri cari au frunze și cari n'au.)

2° *Când oiu zice, și mai zi și, ș'apoi ci-că, ș'apoi mândră* (de cele de mai sus).

3⁰ *Plante și alte părți din plantă :*

Cu gutui, cu alămâi,
De când s'a dus dumnealui,
N'am dat gură nimănui;
Iar aseară'ntunecat....

Struguraș bătut de brumă,
Rău-i, Doamne fără mumă,
Struguraș bătut de piatră,
Rău-i, Doamne, fără tată.

Grădină cu floricele,
Se plimbă neica prin ele.
—Puiculiță, eu spui drept
Mi-ai făcut o rană'n piept.
Nu e rană de cuțit
Să-i pun leac și s'o vindec....

4⁰ *Altele* d. p.

La podețul cel de piatră
Rău e, Doamne, fără tată....
La podețul cel de brazi,
Rău-i, Doamne, fără frați.

Pană'n cuiu, pană sub cuiu,
Eu drăguțul nu mi-l spuiu;
De l'oiu spune, 'l'oiu răpune,
De-oi tăcea, ce s'a'ntâmpla?

Fără a înmulți exemplele, mă opresc aici. Ce caută *acestea toate* în fruntea cântecelor, aceste toate, dintre cari *frunză verde* e numai unul? Cu alte cuvinte, de ce *aceste toate* la o laltă cu „frunză verde"?

Se înțelege, dacă am avea și noi, în această privință, documentele pe care le au istoricii, am cercetà aceste puncte în vechiul material, care de sigur că avea o înfățișare mai curată, și am scoate o încheiere mai repede, de cât din împestrițata înfățișare a cântecelor de astăzi. Aceasta însă din nefericire nu se poate.

Ce rost pot avea pomenitele întroduceri? Cercetând cea mai nouă colecție de cântece, cea a d-lui *Al. Vasiliu*, am găsit 130 cazuri în cari aceste întroduceri sunt cerute de rimă, prin urmare sunt adevărate întroduceri și numai 31 cazuri când între aceste întroduceri și cuprinsul cântecului, este o legătură: *pelin—străin—străinătate*, ș. a. De aici nu putem însă scoate regulă că în deobște *alde* „frunză verde" sunt niște cerințe ale rimii.

In cântecele noastre, mai ales cele de dragoste, se întrebuințează vocativul calificativ:

**Mariè din Garbovà,*
Doar tu mi-ai cerut cevà....
**Mândro, de iubirea noastră,*
Răsărit a rujà'n coastă.

**Mândră, mândruleana mea,*
Doar ai știut tu ceva....
**Mândră, de când ne'ntâlnim,*
Vreme-i să ne și iubim.

**Murășan cu țundră sură,*
Treci Murășul să-ți dau gură;
Murășan cu țundră albă,
Treci Murășul de ți-s dragă!

**Trandafir, trandafiraș,*
Măi bădiță Ionaș,
Fă-ți fântână la prilaz,
Și strigă sara pe lună...

**Bădiță cu pană verde..*
**Maghiran cu creanga'n sus...,*
**O, mândruțò, buze moi...*
**Viorică, viorea,*
Mândră, mândruleana mea...
**Floricică, floricea,*
Mândră, mândruleana mea...
**Floare mândră pe hinteu,*
Bade, bădișorul meu...

Și exemplele nu se mai sfârșesc; aceste toate sunt calificativele subiectelor cântate; ele nu sunt luate numai din lumea *florilor*, ci și dintr'a *frunzelor* (aici trebue să recunoaștem că *petala* unei flori e tot

frunză: *Foicică de bujor, Frunzuliță de bujor, Foileană și-un bujor;* se înțelege, când cea ce cântă și-a luat drept comparativ frunza plantelor, complimentând'o și pe aceasta, a zis: *frunză verde, frunză lată, frunzuliță, foicică,* ș. a.), pietrelor scumpe, ș. a. Când stau singure, sunt figuri pronuminale.

Imi vine a crede că numai comparațiunele cu florile și frunzele s'au aflat întâi în cântecele noastre de țară. Mai pe urmă, lucrul a mers mai departe și s'a zis:

Strugurel bătut de brumă,
Rău-i, Doamne, fără mumă,

spre a zugrăvi în chip fericit pe cel orfan.

După un timp cântecele au început să treacă hotarele și-au ajuns în părți unde planta, a cărei floare sau frunză se pomenià, avea alt nume, unde prin urmare nu se cunoștea. In Moldova de jos, *măgheranul* nu se știe ce-i, după cum nu se știe de asemenea nici ce-i *matostatul.* Și cântărețul și-a zis: *măgheran*=ceva frumos, de podoabă, ca și *matostatul;* și alcătuindu-și și el un cântec, *a zis cu toată buna credință: frunză verde matostat.* Tot ast-fel și cu alte lucruri. Deci iată pentru ce se zice și „frunză verde“ de ce nu se poate (matostat, hurmuz, colilie). Și ca dovadă că așa este, că se socotește ca fără prihană „frunză verde matostat“, poporul, când aude de ceva nepotrivit, zice: „Apoi asta-i curat:

„Frunză verde lapte acru,
Rău mă dor călcâile!“

Cântecele de țară au intrat dară în veleatul acestor încurcături și amestecuri, când pe încetul rostul acestor „frunză verde“ în cele mai multe cazuri s'a perdut și a rămas numai ca o rămășiță veche, pe care o folosește rima după nevoile sale; aceasta explică statistisa pomenită mai sus.

«*Frunză verde*» este un interesant capitol din *istoria poeticii* poporului român și fericit va fi acel care-l va întocmì.

Tudor Pamfile.

PLUGUȘORUL[1].

5.—*Hi, hăi,*
Se sculă dumnealui
Intr'o sfântă Joi
C'un plug cu doisprezece boi;
Boi, bourei,
In coade codălbei,
In frunte țintărei.
Și ară o lună ș'o săptămână
Și se sătură de arătură.
Trase plugu' la părete,

[1]. *I se zice și* colindă.

Şi boii la iarbă verde,
Şi flăcăii 'n sat la fete.
Hi, hăi!
La lună,
La săptămână
Işi spălă cu apă mâna;
Apoi în grajdiu de piatră a intrat
Şi a scos murgul înşelat
Şi înfrâiat,
Cum e bun de încălecat.
Apoi picioru 'n scară şi-a pus
Şi în vânătoare s'a dus;
In vânătoare spre ogoare,
Să vază grâul cât e de mare.
Grâul de departe înroşià
Şi de aproape îngălbenià,
Fàtură (sic) de copt îşi făcea.
Hi, hăi!
(Com. Merişani-Argeş)
G. N. Maleescu.

6.—*Buna vremea, bune vremea,*
Bade gasdă; hodineşti,
Ori numai ne amăgeşti,
Ori plugaraşi nu doreşti?
Noi cu plugul ne-am luat,
De cu seară ce-a 'nserat,
Şi-am fi venit mai de mult,
Dar noi nu ne-am priceput,
Cu copiii am făcut
Dar şi acum îi bine
Cà mâini îi sfân' Vasile.
Mânaţi, măi!
Hăi, hăi!
Intr'o Luni de dimineaţa,
S'o sculat badea dimineaţa,
Ciocârlia cânta,
Privighitoarea cânta.
Dacă s'a sculat,
Pe ochi s'a spălat.
Iar soţia dumisale
Un ştergar alb i-a dat
De s'a şters pe mâni curat.
Apoi un peptene şi-a luat,
Chica neagră a peptănat,
La icoană s'a închinat,
In straiu nou că s'a îmbrăcat.
Mânaţi, măi!
Hăi, hăi!
Şi eşind afară îndată,
Din bucium a buciumat,
Slugile şi-a adunat,
Slugilor poruncă le-a dat,
La ocol de-au alergat,
Şi au scos 12 boi,
Boi, bourei,
In coadă cu dălbei,
In frunte cu ţintaţi,
In coarne ferecaţi,
Cu coarne belciugate,
Cu aur suflate,
Pe pântece bălani,
Pe spate plăvani,
Fie care de câte cinci ani.
Mânaţi, măi!
Hăi, hăi!
Şi mi-a plecat la arat
La câmpul durat
La mărul rotat
Pe un deal ascuţit,
Ca o dungă de cuţit
S'a apucat de arat,
Zi de vară până'n sară
In lungiş,
In curmeziş,
Brazdă neagră a răsturnat,
Grâu de vară a semănat,
Grâu de vară
Cu săcară,
Să răsară până'n sară;
Grâu mărunt cu arnăut,
A dat Domnul s'a făcut.
Mânaţi, măi! Hăi, hăi!

Şi-a arat cât a arat,
Şi badea s'a bucurat,
Şi lumea s'a minunat,
Iar dacă s'a inserat
Badea acasă s'a intors,
Bucuros veselos,
Să-i iasă grâul frumos
Mânaţi, măi!
Hăi, hăi!
La lună la sàptămână
Işi umplu cu apă mâna,
Şi se duse ca să vadă
De i-a dat D-zeu roadă,
Iar grâele de departe înverzea,
De aproape îngălbinea,
Era 'n paiu ca trestia
Era 'n spic ca vrabia,
Era mândru şi frumos
Ca şi faţa lui Hristos,
Nici prea mare, nici prea mic
Cum îi mai frumos la spic.
Mânaţi, măi!
Hăi, hăi!
Atunci singur dumnealui
Peste coama calului,
Lângă grâu s'a alăturat
Şi trei spice a apucat,
In basma mi le-a legat
Şi înspre casă s'a înturnat,
— Măi fimee, măi fimee
Grâul nostru o să peie,
Lelica le-o dus în casă
Şi-o pus spicele pe masă,
Casa s'a luminat
Copii s'au bucurat.
Lelica frumoasă,
Stăpâna de casă,
Pe masă le-a despicat
Din gură a cuvântat,
Că nu-i verde nici uscat,
Numai bun de secerat,

Atuncea badea îmbucurat
Din bucium a buciumat,
Slugile s'au adunat
Slugilor poruncă le-a dat
Şi slugile la grajd au alergat
Din grajd pe Murga a luat,
Un cal graur
Cu şeaua de aur,
Negru ca corbul
Iute ca focu,
Cu potcoave de argint
Ce bat bine la pământ.
Şi cu frâul de matasă
Impletită viţa 'n şase,
Mânaţi, măi!
Hăi, hăi!
Badea pe el s'a aruncat,
Pământul s'a hăţânat,
Văile s'au răsunat,
Frunza 'n codru a picat,
Sf. Vasile din cer s'a bucurat,
Badea înspre Chişinău a apucat,
Auzise că acolo-i fer,
Fer şi oţel,
S'o dus pe uliţa mare,
Şi n'o găsit nimica,
Iar pe uliţa din dos,
Tot a fost mai norocos,
Mânaţi, măi!
Hăi, hăi!
Şi-o luat fer şi oţel,
In nouri s'o urcat,
In târgul Bârladului s'o lăsat,
La Stan ţiganul a apucat,
Feru' şi oţelu' i-a dat.
Iar ţiganul meşter bun,
Bea lulea făr de tiutiun,
Cu chila chilia,
Cu ciocanul bătea,
Şi-i dădu poruncă şi plata,
Să-i facă secerele îndată,

Şi mai mari şi mai mici,
Să le vie bine la voinici,
Mici şi îmbârligăţele,
Pentru fete tinerele,
Seceruica cea mai bună
Pentru baba mai bătrână,
Mânaţi, măi !
Şi-a pus badea slugile, [Hăi, hăi!
Le-au pus la secerat.
Cu dreapta secerau,
Cu stânga legau,
Cu amândouă clădeau.
Şi făcură din prolog snop
Din snop clae odobae,
Lăudat de toţi boerii,
Şi de noi plugarii odată !
Mânaţi, măi !
Girezi mari că durară, [Hăi, hăi!
In capul pământului,
In steriţa *vântului.*
Şi prin vorbe şi cuvinte
Badea şi-a adus aminte,
Cum că are o herghelie,
La păscut în suhăţie,
Şi-a adus cea herghelie
Şi-a trierat :
Cu roibu',
Cu murgu',
Cu negru',
Cu suru',
Cu picioarele triereau,
Cu nările vânturau,
Cu urechile în sac turnau.
Mânaţi, măi!
Hăi, hăi !
Atunci badea de bucurie,
Ca săracul de avuţie,
Cu poala sumanului,
Turna 'n chelna carului,
In care mari mocăneşti,
Trase de boi moldoveneşti,
Şi porni la moară la Ibăneşti,
Iar hoaţa de moară,
Când văzu atâtea cară,
Incărcate cu povară,
Puse coada pe spinare,
Şi plecă în lunca mare,
Lunca mare frunză n'are
Lunca mică frunza-i pică,
Sai leliţo şi-o ridică.
Mânaţi măi !
Iar morarul meşter mare,
Crişu' el şi al cui-'l are,
A sărit îndată mare,
Cu barosul la spinare,
A strigat-o, a momit-o,
Cu barosu 'n şele a pocnit-o,
I-a dat un călcăi,
Şi a pus-o pe căpătăi.
Şi turnă deasupra 'n coş,
Grâu mărunt şi de cel roş,
Grâul s'aşeza pe vatră
Şi din coş cădea pe piatră,
De sub piatră în covată,
Curgea făină curată,
Apoi bade a pleca,
Carăle scărţiau,
Boii gemeau,
Flăcăii chiuiau,
Mânaţi măi !
Iar lelica cea frumoasă,
Se tot preumbla prin casă,
Şi zicea că ei nu-i pasă,
Că are fată frumoasă.
Iar fata dumnealor,
Ca şi zâna codrilor,
Cu cămaşa cu altiţă,
Cu flori roşii pe guriţă,
Tinerică sprinteioară,
Ca un puiu de caprioară,
Cu ochii ca murile,
Obrajii ca rujile,

Şi ori-ce fecior o vedea,
Pe loc o îndrăgea,
Mânaţi măi,
Hăi, hăi !
Lelea pe fata o chemă,
In camară o trimetea,
După o sită rară,
De năgară,
Ca să cearnă cea făină.
Fata o asculta,
Sita aducea,
Dar mă-sii i s'o părut
Că-i prea rară de cernut,
Şi-a spus să aducă pe cea deasă,
Cu fundu' de mătasă,
Pentru d-lor aleasă,
Mânaţi măi !

Şi când carele o sosit,
Făină a luat
Fetei a dat,
Ca să cearnă şi-a cernut,
Cât i-a plăcut,
Iar o babă, babă slabă,
Dar cu vorbe de ispravă,
S'a apucat de plămădit,
Şi-o făcut colăcei,
Şi mari şi mititei.
Şi-o făcut unul rumenel,
Rumenel şi împleticel,
Şi-o mai făcut unul frumos,
Ca şi faţa lui Hristos,
Ca un soare luminos,
Ca un fagur de miere gustos,
Cu miere mi-l ungea,
Cu zăhar îl zăhărea,
In cuptor îl punea,
Şi pentru noi plugarii se cocea.
Mânaţi măi !

Apoi l'a scos, l'a pus pe masă,
Şi s'a făcut lumină în casă,
L'a rupt în două,
Şi ne-a dat şi nouă,
L-o rupt în trei,
Şi-a dat şi la copii,
L o rupt în patru,
Şi a dat la tot satu',
Iar cât a mai rămas,
Fata lelii mi l'a tras,
Şi l-o pus la un loc îndemnos,
Pentru alţi plugari de scos.
Noi vă urăm,
Pentru un colăcel,
Pentru un galben de aur,
Din ţara lu Faur.

Şi am venit să ne daţi,
Şoldu' porcului,
Din fundu' podului,
Şi-o bucată de slănină,
Cât de aici până la fântână'.
V'am mai ura boeri, v'am mai ura,
Dar ni-e că-om însera,
Că suntem de la Galaţi,
Unde-s boerii îmbrăcaţi
Cu giubele de nuele,
Cu opinci de coji de nuci,
Potcovite cu dinţi de ştiuci,
Noi am gătit plugurelu',
Daţi-ne şi d-v. colăcelu',
Aho, aho !

(Din Jorăşti Covurlui)

Petru Gh. Savin.

POVEŞTI

25.—Mărioara cea frumoasă.

Ş'amù, de unde şi până unde, cică erà odată un Impărat. Numele lui Dumnezeu i l'a fi ştiind, da' eu nu-l ştiu. Atâta ştiu, că Impăratul cela avea o Impărătească frumoasă, frumoasă. Da' vorba ceia: Când îi una, nu-i alta. Ş'aşa era şi Impărăteasa ceia. Ce avea ea, că prinsese ciudă pe fata ei cea mai mică şi ciudă şi ciudă, că, zice, cum să fie ea mai frumoasă de cât mine?

—Dragul mamei, zice odată împărăteasa, eu mă duc azi la sf. biserică. Tu rămâi acasă şi aşază şi grijeşte în toate odăile, da' în a noua odae nu cum-va să cauţi, că de-i căuta, de ce-i vedea, te-i speria!

Şi se duce Impărăteasa la sf. biserică, iar fata hai-hai, hai-hai, mătură şi grijeşte prin toate odăile, da' când ajunge la a noua odae, zice: —„Măi, cum să nu caut eu să văd ce-i în odaia asta?" Şi se duce şi intră în odaia ceia. Da'n odae cine să fie? Era numai o oglindă şi'ncolo nimeni, ţipenie. Se uită fata în oglindă, ca fata, şi întreabă: —„Oglindă, oglingioară, cine-i mai frumoasă şi mai rumeoară?" Da' oglinda face: —„Tu, Mărioară!...

Şi nici bine nu şi-a vorbit vorba oglinda, şi Impărăteasa a şi auzit de la sf. biserică şi venind răpede, răpede, acasă, întreabă de oglindă: —„Oglindă, oglingioară, cine-i mai frumoasă şi mai rumeoară? —„Mărioara", face oglinda. Da' Impărăteasa s'a făcut foc. —„Ei, zice, nu-i vorba mea, că haita de fată s'a uitat în oglindă? Şi cică a strigat atunci Impărăteasa la un vizitiu ş'a pus vizitiul caii, şi i-a dat poroncă să iee pe fata ceia şi s'o ducă şi s'o ducă departe, departe, în lumea ei, şi zice: —„Să-mi aduci inima şi maiul şi degetul ei cel mic, ca să văd eu cu ochii că ai omorît-o!

Şi pe când mergeau ei pe drum aşa, iaca, de unde şi până unde, vine un *învârticuş* şi din învârticuş a eşit un căţăluş şi nici una, nici două, căţăluşul sare în căruţă, lângă fata ceia a împăratului.

Amù, după ce au mers ei, cât au fi mai mers, ajung într'un *zăvoiu* şi acolo, în zăvoiul cela avea de gând să o omoare vizitiul pe fata Impăratului. Da' fata prinde a plânge şi a zice: —„Fă-ţi milă, om bun, de mine şi nu mă omorî, ci mai bine tae căţălul ista, scoate-i inima şi maiul şi eu iaca-ţi dau degetul ist mic al meu şi du-le la mama şi spune-i că m'ai omorît„. Şi şi-a făcut milă ci-că vizitiul şi a omorît căţelul şi i-a scos inima şi maiul, iar fata şi-a tăiat degetul cel mic de la mâna dreaptă şi el le-a dus Impărătesei.

Ş'amù, ce să facă biata Mărioară? Imblă ea cât îmblă prin pustietatea ceia o zi, două, cât a fi îmblat, da' de la o bucată de vreme a

răzbit-o foamea mereu, mereu. Şi-a luat ea atunci şi a zmuls trei fire de păr din cap şi a făcut dintr'însele un arc şi cu arcul ista omora şi ea păsări, cum putea şi cum da Dumnezeu şi le mânca aşa cum erau, cu pene cu tot.

Amù, îmblând ea aşa prin zăvoiul cela, dă de un palat mare, mare şi frumos. Se uită ea încoace, se uită încolo, nu vede pe nimeni, pace, sănătate. Da' în palatul cela locuiau hoţi. Şi cum să intre ea în palat, acolo, să se *oploşească?* Face tot chipul şi intră în palat. Şi palatul cică se învârtea după soare. Şi după ce intră ea în palat, s'a apucat şi a făcut mâncare, ca la casa ei, şi a pus mâncarea pe masă şi pe urmă s'a ascuns. Când vin hoţii acasă şi văd mâncarea întinsă pe masă, s'apucă şi mănâncă ei bine, iar căpitanul lor cel mai mare zice:

— „Măi, de-a fi moşneag cel ce a făcut una ca asta, să-l luăm de tată. De-a fi femee, s'o luăm de mamă. Da' de-a fi fată, s'o luăm de soră" !.... Ş'amu se scoală ei de la masă şi se duc iar la vânat pentru o bucată de vreme.

Vin ei, când or fi venit, într'o sară înapoi acasă. Da' masa erà pusă şi pe masă fel de fel de mâncări, cum le plăcea lor mai bine. Ş'aşa a fost şi a doua sară şi a treia sară. Şi s'au sfătuit ei să steie unul de pândă să vadă cine le face lor mâncare şi le grijeşte în palat. Ş'aşa s'a pus unul la pândă şi a stat acolo, şi a stat până către sară. Da' fata dacă a văzut că nu se mai duce, a eşit şi a făcut mâncare, ca de obiceiu. Ş'atunci când au venit şi ceilalţi hoţi de la vânat, le aduce cel ce şăzuse de pândă pe Mărioara, şi le zice: — „Iaca sora noastră, iaca sora noastră !...". Şi ceilalţi toţi, când au văzut-o, au strigat: „Soră, de-amu să nu te mai duci nicăiri de la noi, să stai aici cu noi. Că iaca, ai bani, ai palat, ai tot ce ţi trebue şi nici la apă să nu te duci". — „Nu m'oi duce, fraţilor". Ş'a rămas acolo gospodină Mărioara, fata Imparatului.

Da' Impărăteasa, când să se ducă într'o duminică la sf. biserică, se uită iar în oglindă şi întreabă: — „Oglindă, oglingioară, cine-i mai frumoasă şi mai rumeoară? — „Tot Mărioara"! zice oglinda.

— Măi, mare lucru îi şi aici. Se vede că n'a omorît'o vizitiul !..... Şi ce să facă Impărăteasa? Se chinuie mereu, şi zi noapte şi întreabă şi de unul şi de altul, ce să facă ea, ca să prăpădească pe Mărioara? Da' nimeni nu ştia ce să i spue.

Şi iaca vine la Impărăteasă o babă bătrână, bătrână şi vrăjitoare şi-i spune, că ea poate să şteargă de pe faţa pământului pe Mărioara. — „Dacă mi-i omorî-o să ştii, mătuşă, că-ţi dau trei *stamboale* de bani ! Şi se duce baba şi se încalecă pe o *chiuă* şi de acolo, la drum, *duluţă*, de-ajunge acolo, la palatul Mărioarei. Da' baba ceia avea cică

două ace cu otravă. Şi se duce baba la fată şi-i sarută mână, dă, cum îi treaba babei, şi nici una, nici două, îi tot zicea: - „Vai de mine, fată de Impărat, că de mult nu te-am mai văzut!...". Da' fata nu mai ştia de bucurie, că de multă vreme nu văzuse picior de pământean pe acolo. Şi, după ce au mai stat ele aşa de vorbă, baba s'apucă să caute în cap fetei. Şi cum îi căuta aşa în cap, îi vâră cele două ace în *moalele* capului şi pe loc a murit biata fată. Iar baba se încalecă iar pe *chiuă* şi la drum băete spre casă înapoi, la împărăteasă.

Şi s'a bucurat cică Impărăteasa de moartea fiică-sa, că erà ră la inimă şi cânoasă, măcar că erà Impărăteasă. Şi-i dă babei degrabă cele trei stamboale de bani.

Ş'amu, iaca vin şi hoţii înapoi acasă. Când colo, ce să le deie ochii a vedea? Mărioara erà moartă, supt laiţă, ca toţi morţii. Şi s'apucă ei a bocì şi plângeau cică mai ceva de cât copiii şi ziceau: —„Sora noastră, sora noastră, cum ai murit, cum ai murit şi ne-ai lăsat!" Şi după aceia, fac ei o raclă plumbuită şi o pun pe Mărioara în racla ceia şi pun racla, cu flori de sulfină şi cu ce a mai fi fost, într'un copac de acolo, dinaintea palatului.

—„Măi fraţilor, zice cel mai mare dintre dânşii, să o punem în copacul ista şi când ne-a fi dor de dânsa, să ne ducem şi s'o vedem". Şi ori de câte-ori se duceau s'o vadă, o vedeau tot aşa de frumoasă şi luminoasă la faţă, cum erà şi în viaţă.

Iar Impărăteasa cea cânoasă la inimă, cică se ducea la oglinda cea năzdrăvană şi tot întreba: —„Oglindă, oglingioară, cine'i mai frumoasă şi mai rumeoară?" —„Tot Mărioara" a strigat oglinda până în de trei ori; iar a treia oară, de năcaz şi de ciudă, a crăpat şi s'a risipit pe loc Împărăteasa.

Şi eu m'am suit pe un fir de mătrăgună,
Şi ce v'am spus, nu-i minciună!...

(De la I. Zăpodeanu, Miclăuşeni, Roman). D. Gr. Furtună

26.—Porcar,—ginere împărătesc.

Povestea spune cumcă un porcar avea obiceiu de trecea în totdeauna cu porcii pe lângă un palat împărătesc.

Da' într'o zi s'a nemerit la fereastra ălui palat fata Impăratului, care văzând atâta *nătămet* de purceluşi grohăind, ce-i dete ei în gând? Ii zise porcarului:

—Da' bine porcăraşule, nu-mi dai şi mie un purceluş?

—Ba-ţi dau, cum să nu-ţi dau,—zise el când văzu aşa chip frumos, —da ardicăţi rochiţa pân'la genunchi, şi-ţi dau.

Impărătiţa,—poate prea o fi avut dragoste de purceluşi—, şi-a ridicat-o, şi porcarul i-a dat purceluşul.

Acum, când porcarul s'a dus acasă, mumă-sa a văzut că-i lipseşte un purcel şi l'a întrebat:

—De ce-ai pierdut un purcel, mă?

Că nu l'am pierdut mumă, mi l'a luat lupul....

—Lupul, è? Să te fi luat mai bine pe tine!

Şi a scăpat cu ast-fel de vorbe.

Alt'-dată când a trecut tot pe acolo porcarul, Impărătiţa iar i-a cerut un purceluş....

El: —Iţi dau; da' numai dacă ţi-ai ardica rochiţa până'n brău.

Fata,—aşa spune poveştea—, şi-a ridicat'o până'n brâu, şi porcarul i-a dat un purcel.

Când a ajuns acasă, i-a spus mâni'-sa tot cum i-a spus şi mai înnainte şi a scăpat.

Trecând iar pe la poarta palatului, Impărătiţa tot la fereastră şi zice:

—Mai dă-mi şi mie nene un purcel.....

—Iţi dau, dar numai dacă îţi vei ardica rochiţa pân' la gât.

Ea şi-a ridicat-o; şi el i-a dat şi alt purcel.....

Când a văzut-o ast-fel porcarul, a început să se închine!... —Doamne, sânt în vis?!...

Pe pieptul Impără iţei era soarele şi pe spate luna cu stelele!... Impărătiţa când îl văzu aşa mirându-se, îi dete nu-ş' câte sute de galbeni, numai şi numai să nu spue la nimeni ce-a văzut.

Când se duce-acas' la mumă-sa cu atâta bănet, îl întreabă:

—Da' de unde atâta bănet *muică*?

—Ei, de unde!, mai mă'ntrebi, mi a plătit lupul, purceii....

A dat Impăratul vorbă în toată ţara, cum că ar vrea ca să-şi mărite fata, şi că va da-o numai aceluia eare ar ghicí ce-i are fata pe ea....

A aflat şi porcarul, şi s'a dus şi el. Acù, cum făcuse, cum dresese, că, eu porcăraşul mai plecase şi un boier. Când ajunseră acolo, găsiră veniţi în peţit la Impărat numai *safi* fii de Impăraţi, de prinţi, de crai, ca frunza.... Şi când a fost la ghicit, nici unul n'a putut să răspundă, aşa că toţi şi-au rămas fără suflete.....

Vine rândul boerului şi al porcarului. Porcarul a spus ce ştia el că văzuse. Şi când întrebă pe boier, boïerul hoţ, zice:

—Apoi, Mărite împărate, eu ştiu tot ce ştie şi porcarul,—ce-o zice el, tot alea le am şi eu de zis.....

Impăratul, cum o fi mers treaba, de n'o priceput pe boier, nu putea deosebi pe care din ei să-l facă ginere.... Şi le zice:

—Pe care v'o place fie-mea, pe ala mi-l voi face şi eu ginere....

Acù, fiindcă boierul era cam prost, aştepta ca tot pe porcar să-l vadă cum o face, ca apoi să facă şi el tot ast-fel ca să-l placă fata.

Aşa, se *ciuciumeşte* porcarul pe vine, să samene ca cum ar fi în poiană, şi se face că şi mănâncă..... Da' el mânca *turtă*[1] pe furiş. Boierul, aici nu se pricepu, şi el se puse cum se pune,—deadreptul!—şi începu să mănânce adevărat!.... La urmă porcarul se face,—c'ar fi mâncat păn' s'ar fi săturat şi acum nu mai putea—, că şi-l bagă în sân (şi şi-a băgat turta); boierul tot aşa, şi-l şi bagă în sân! Şi porcarul, hoţ acum şi el, se pune de scoate busuioc din sân şi se freacă cu el pe mâini; şi boieru', bagă şi el mâna în sân şi scoate..... de se freacă pe mâini..... Şi astfel pleacă amândoi la palat!...

Impăratul gătise două paturi în două odăi şi seara îi zisese fetei:

Tu, taică, ascultă ce-ţi spui eu: Să-ţi ei de bărbat pe cine-ţi place din ăşti doi..... Şi plecă, lăsând-o ca să-şi aleagă.

Fata, deocamdată, trase în odaia boierului acela, că se gândea şi ea că era boier.... Şi când deschise uşa, puţea!.... de.... aaaş!.... mai rău ca în cocina porcilor!.... Şi fugì în cea-laltă odaie, la porcar. Acolo mirosea numai şi numai a busuioc, toată odaia.... Şi fata s'a culcat cu el.

A douazi, când se duce Impăratul să vadă la care e fie-sa, intră întâi la boier... Dòr deşchise uşa, şi duhoarea îl şi trăsnì în fundul capului şi fuga şi el într'ailaltă odaie, a porcarului. Acolo găsì pe fie-sa culcată cu porcarul....

Şi astfel, a rămas ca porcarul să-i fie ginere şi i-o mai fi şi astăzi, de nu s'o fi prăpădit.....

(Din Obislav-Vâlcea). N. J. Dumitraşcu.

URAŢII.

23.—Cântec ce se zice la urmă când stelarul iese din casă.

Amin,
Amin!
Aşa grăeşte Domnul,
Ca să'nţeleagă omul.
Omul cât trăeşte,
Bea şi se veseleşte,
Şi de moarte nu gândeşte.
Atunci moartea vine mânioasă,
Mi-l ia din casă luminoasă,
Şi-l duce într'un bordeiu sapat
[în pământ.
Atunci îngerul a strigat:
Omule, omule, cât ai trăit,
De ce nu ţi-ai dat bine pentru tine,
Ca să mergi la raiu cu mine!
Amin!

Jud. Neamţ. A. Moisei.

[1] *Mălai, asni.*

POVESTIRI ŞI LEGENDE

76.—Din ce-s făcuţi Nemţii.

D-zeu şi sf. Petru pornise prin lume. Pe drum ei cisluiau şi puneau la cale fel de fel de treburi. Intr'o vreme gătise ei de dondănit şi mergeau gânditori.

De-o dată sf. Petre zise lui D-zeu:

—Doamne, noi n'am făcut încă pe Neamţ.

—D'apoi nu-i mare nevoe de el amù; mai lasă, că l-om face noi mai târziu. Neamţul e cam buclucaş şi să nu dăm de belea cu el.

—Să-l facem acum, Bunule, ca să nu uităm.

—Bine Petre, fie cum vrei tu.

Şi cum mergeau ei pe drum, iaca D-zeu vede o baligă cu fire de orz în ea, o atinge cu vârful piciorului şi numai ce răsare ca din pământ un Nemţoi nalt, zdravăn, cu părul galbăn şi moale ca matasă, cu ochii albaştri, pomăduit, cu barbă mare în două părţi, cu pană la pălărie, cu surtuc vânăt cu verde pe la mâneci şi cu luleaua în dinţi

—Gut morgân, her Peter,[1] zice neamţul cătră tovarăşul lui D-zeu.

—Mulţemesc d-tale, domnule.

—Ghebân zi mir, her Peter, ain pac tabac und ain halb bir![2]

—N'am de unde, domnule, că suntem drumeţi. Bere şi tabac găseşti numai în ţara nemţască, nu la noi, Românii.

—Iu nu ştii asta, her Peter, ghebân zi mir tabac und bir.... şi haţ pe sf. Petre de pept, şi-l învârte, şi-l trage şi-l suceşte pe moşneag, de-l ameţeşte.

D-zeu şedea de-o parte, nevăzut de Neamţ, şi râdea înăduşit de paţarania lui sf. Petre.

—Râzi Doamne, şi nu mă scoţi din mânele nemţoiului istuia, zise sf. Petre, mai mort de zgâlţială şi frecuşul ce i-a dat Neamţul.

—Aşa păţesc nerăbdătorii, Petre, şi-şi căutară de drum.

Auzită de la mama mea, Maria G. Lupea. M. Lupescu.

77.—Din ce-i făcută femeia.

Peste Adam a dat Dumnezeu un somn adânc. Şi pe când zăcea el aşa pe pământ, Dumnezeu se pune 'ntr'un genunchiu lângă dânsul şi începe a-i desprinde o coastă. După ce a desprins coasta, a pus-o alăturea, nu departe, cu chip ca să dreagă la loc borta de unde o scosese. Da' Diavolul de mâţă, cum i-a puţit a carne proaspătă, s'a şi şupurit, tupiluş-tupiluş, şi haţ! apucă 'n gură coasta. Şi morrrrrr.....,

[1] *Buna dimineaţa, Domnule Petre!*

[2] *Dă-mi, domnule Petre, un pachet de tutun şi o halbă de bere!*

morrrrrr.... se pregătea să-şi şteargă amu dinţii cu dânsa, botoasa! Da' Dumnezeu o simţeşte şi, întinzând mâna, dă s'o 'nhăţe de gât pe mâţă. Da' mâţa dracului parcă erà proastă să nu se păzescă tocmai, atunci, în dricu' chefului? Erà aşa de nechitită în cât să lese pe Dumnezeu să-i iee bucăţica de la gură? Şi tunde-o, băete, la fugă... Ars, sare Dumnezeu de lângă Adam şi *amandine, pârle,* după satana de mâţă. Mâţa fugea-Dumnezeu fugea. Mâţa fugea-Dumnezeu fugea. Ş'amu, când s'o ajungă, mâţa, dând de-o bortă, dă să ţuşnească 'ntr'însa. Da' Dumnezeu *aşişi* o înhaţă de coadă. Şi trage Dumnezeu-mâţa trage şi ea. Şi trage Dumnezeu-mâţa trage şi ea. Până când, pâr, poc, popâc! se rupe coada pisulencei.... Ş'odată cu coada iesă ş'o coastă de-a mâţei. Biata mâţa s'a tot dus înăuntru cu coasta lui Adam, ca s'o ospăteze, iar Dumnezeu a rămas cu coada şi cu coasta ei în mână. Atunci, de ciudă şi de mânie, odată le trânteşte Dumnezeu de pământ şi poronceşte: „Din voi femee să se facă!" El a zis şi s'a făcut. Şi, deaceia, femeia este făcută din coadă de mâţă, având pe deasupra ş'o costiţă de Drac, de vreme ce ori îi zice costiţă de mâţă, ori îi zice costiţă de Drac, tot una face, căci mâţa-i din Dracu', dacă-i lua bine samă la nărav.

(Variantă No. 24)

De la T. Furtună. Mânăstireni-Botoşani. D. Furtună.

78.—Până când să se bea vinul.

Intr'o zi, un împărat eşì la plimbare prin împrejurimile locuinţii sale. Erà singur în trăsură, numai cu vizitiul, care mânà caii. Dădură ba prin livezile estea, ba prin viile de pe costişa ceea, ba prin fânaţul, ce-şi tremurà fruntea la suflarea vântului de pe malul râului, ce-l spintecà în două, ba pe ici.... ba pe cole.... mă rog, pe unde erà loc de plimbare. Când la cotitura drumului, ce se strecurà prin umbra pomilor unor livezi, văzură înnaintea loc o *mogâldeaţă* neagră, întinsă jos în mijlocul drumului şi un stol de cioare, cărâiau şi sburau împrejurul ei; iar altele, stând pe dânsa, o ciupeau. Din când în când, *matahala* râdica ceva, spre a se apărà de ciupituri. Caii, când văzură *dihania,* se speriară şi-şi făcură vânt, în cât de abeà putù să-i stăpâneacă vizitiul. După ce se mai liniştiră, împăratul trimese pe vizitiu, să vadă, ce namilă se află în drum. Vizitiul, dându-se jos, se duse numai decât.

Când se reîntoarse, spuse stăpânului, că matahala din drum e un om beat, din pricina vinului şi pe care îl ciupesc acum ciorile; iar el de abea se apără c'o mână de ciupiturile lor.

Impăratul se scârbi foarte tare, în sufletul lui, de starea josnică, în care poate să aducă pe om, băutura. Nu-şi mai urmă preumblarea înnainte şi se întoarse a casă, amărît până în adâncul inimei,

A doua zi, dădù poruncă straşnică către toţi slujbaşii lui, ca să se silească pe tot poporul, să-şi taie viile; iar vinului, pe care îl au prin poloboace, să-i dea drumul, să curgă şi nimeni să nu mai iea în gură asemenea otravă spurcată.

La porunca împăratului, numai decât s'au *spàrcuit* toate viile, de n'a mai rămas fir de viţă. Vinul a curs, ca păraele, de n'a mai rămas nici de leac. Toată lumea a îndeplinit porunca împăratului; numai un biet om, fiindu-i milă de munculiţa lui, se gândi să-şi ascundă, ia acolo un polobocel, că n'a picà sânge. Şi aşa îşi făcù o groapă într'o văgăună, unde îşi avusese viea şi când îi erà poftă de vin, fuga la locul cu pricina, să şi-o potolească.

Impăratul ista aveà un leu mare şi frumos pe care îl ţineà legat în lanţ. Nu ştiu cum se făcù, că într'o zi rupse lanţul şi şterge-o la fugă, băete. Când 'i se aduse vestea asta, împăratul, mai să se îmbolnăvească de necaz. Dânsul dădù poruncă slujitorilor săi, să se ia după leu şi să-l prindă viu nevătămat, da' nu cum-va să-l atingă macar cu vre-o armă sau alt ceva.

Şi aşa slujitorii se luară după leu şi zor nevoe, întinde-o la drum *pârleo*..... Şi-au alergat ei după dânsul multă vreme, dar nici c'a fost chip, să poată pune mâna pe el.... şi ce vorbesc eu... nu îndrăsneau nici să s'apropie de leu, da' de cum să şi pună mâna pe dânsul.

Intr'o zi, leul mergeà tocmai pe drumul ce duceà prin apropierea gropii cu vinul Românului nostru.

Acesta erà tocmai în groapă, unde trăsese câteva cofiţe, de se făcuse omul, cum îi şede Românului mai bine.

Auzind el sgomot pe drum şi crezând că de-acum *îi dat gata* c'a fost descoperit de slujitorii împaratului, eşi repede din groapă şi-o luă la picior pe după un dâmb de ieşì la drumul mare.

Când dădù cu ochii de leu, care urmărit de slujitori se ridicà pe *pârtie* la deal,—căci iarna erà—apropiindu-se de el, i se făcù negru înnaintea ochilor. Leul, neputând da nici într'o parte din drum, fiind că erà zăpada mare, înnaintà drept asupra omului. Atunci, acesta, înferbântat de cele câteva cofiţe de vin, se repezi asupra leului şi-l apucă cu mânele sdravăn de urechi, ţinându-l puternic pe loc, până când slujitorii venind, îl leagă bine cu lanţul.

Imparatul se bucură mult, când îşi văzù iar leul.

Intrebând cum l'au prins, slujitorii îi povestiră iaca cum, şi iaca cum l'a apucat un sătean de urechi, de l'a ţinut până l'au legat dânşii.

Impăratul, care ştieà, cam cât curaj trebue să poată aveà un om, ca să se pună cu o fiearà, trimise de-i aduse pe săteanul, care avusese atâta îndrăzneală.

— „Ia să-mi spui, prietene, cum de te-ai putut încumetà ca să prinzi leul, pe care îl scapasem de la curtea mea?“.

— Prea înnălţate împărate, zise săteanul, care se gândise să-i spună adevărul curat, mi-ţi tăia sau ce mi-ţi face, da iată cum: la porunca Inălţimei Voastre, eu am ascuns un butoiu cu vin şi cum eram, când m'am întâlnit cu leul, încălzit de vre o câteva cofoele de vin ce le dasem de *duşcă*, m'am simţit atât de puternic, încât am îndrăznit să-l apuc de urechi“.

Impăratului, îi plăcù curăţenia de suflet a Românului şi bătându-l pe spate, îl dărui cu daruri bogate.

Gândindu-se că şi băuturica îşi are bunurile ei, dădù din nou poruncă, ca toată lumea să-şi pună viţă de vie şi să se întemeeze iarăşi podgoriile; dar oamenii să bea numai până vor prinde leul de urechi; iar nu până îi vor ciupi pe dânşii cioarele de ochi.

(Auzită de la d-l Marin Lupescu din Topliceni, jud. R.-Sărat) *Variantă No 6.* *J. Popovici.*

79.—Zidirea lumii.

Dumnezeu e om cu chip ca şi noi şi a fost el cu şederea pe pământ şi se purta cu sfântu' Petre în tot deauna şi în toate părţile. Lumea a făcut-o Dumnezeu şi când a făcut-o, a făcut întâi pământul că el era în fundul apelor şi l'a făcut aşa: Dumnezeu s'a băgat în fundul apei şi de acolo scotea şi svârlea câte o ţiră, câte o ţiră deasupra apei în toate părţile risipit, dar *Netehârsul* (Dracul, înger blestemat de Dumnezeu, că vrea să pună scaunul mai sus de cât al lui Dumnezeu, duh rău închipuit ca omul, dar cu coarne, coadă şi fes în cap) venia şi da pământul tot în fundul apei. Dumnezeu *prididind* cu svîrlitul în sus de pământ, a suflat şi pământul s'a întins ca o pătură pe deasupra apei şi apa a rămas sub pământ; şi a făcut apoi şi o furcă sub pământ ca să ţie pământul să nu se aşeze în apă că el este mai greu de cât apa şi furca este de pămînt; forma lui e rotundă ca roata. Pământu-l greşise Dumnezeu de-l făcuse mai mult de cât cerul, că după ce a făcut pământul a făcut Dumnezeu şi cerul, şi cerul era mai mic ca pămîntul şi nu se puteau ajunge să se *încăpute* unul cât altul. Şi atunci Dumnezeu a trimis albina la arici ca să spună el cum să facă să încăpute pământul cu cerul, că Netehârsu' zisese să tae din el şi să răstoarne în apă. Ariciul a zis albinei că D-zeu ca un sfînt şi puternic pe el un ghimpuros 'l întreabă? zice el: Du-te mînca-ţ'ar că-atul cine te-a mânat şi spune-i să facă dealuri şi văi că ajunge. Albina se duce îndărăt şi spune lui D-zeu ce a zis ariciul şi el, Dumnezeu, atunci a zis albinei: „las' că cá-atul tău o să-l mănînce toată lumea“, şi aşa a rămas ca albina să c-ce mierea, iar pământul, făcându-l Dumnezeu dealuri şi văi, 'l-au în-

căputat cu cerul; şi a făcut apoi şi pe oameni din humă după chipul lui şi aceşti oameni au fost jidovii aşa de mari şi de voinici că, mergând, puneau un picior pe un deal şi altul pe alt deal. Cerul era aproape de pământ de puteai ajunge cu capul şi mâna la el ; şi pământul şi cerul erau sfinte. O mătuşă bătrână a mânjit cerul cu scârne de om şi D-zeu văzând a zis : „Staţi voi că fac eu de cu toate lemnele înşirate, nu-l mai puteţi voi ajunge pe el şi la mine; numai când va răsări un lemn aşa lung, atunci ajungeţi voi la el şi la mine"; şi aşa s'a depărtat cerul de pământ şi Dumnezeu s'a suit în el sus.

Culesă de la Zamfir Otea, com. Floreşti jud. Doljiu de Gh. Schintee, comunicată de H. N. Ţapu.

80.—Sgârcitul în Raiu.

Ci-că a fost odată un om foarte bogat, dar şi foarte sgârcit. Intr'una din zile se întâmplă să se bolnăviască foarte greu şi chiar leşină. Atunci, în timpul cât a stat leşinat, i s'a arătat pe cealaltă lume, că el nu are nimic, nici de ale îmbrăcămintei, nici de ale mâncărei. Şi atunci a întrebat pe Arhanghelul Mihail, că de ce alţii au prea multe şi de toate şi el nu are nimic ?.

Atunci Arhanghelul îi răspunde: Acei cari au de toate, s'au învrednicit să-şi agonisiască încă de când erau în lumea pământească.

„Iar tu aşa te vei osândi în veci, că n'ai ştiut să-ţi agoniseşti şi aici o parte din averea ta".

Auzind aşa sgârcitul, s'a rugat de Sf. Arhanghel, să-i dea din nou viaţa pentru ca să-şi aducă cele trebuincioase, mai cu seamă de ale gurei.

Sf. Arhanghel, ştiind gândul avarului, îi dădu viaţa şi-i spune că peste trei zile să se întoarcă iarăşi la locul său cu cele ce va putea fi pregătit. Avarul cum a căpătat viaţa a şi început să porunciască la toate brutăriile câte un cuptor de colaci, pentru a avea de mulţumire pe lumea cealaltă şi să nu fie de râsul altora mai calici. In ziua a treia când se împlinise învoirea dată de Arhanghelul Mihail, avarul şi-a încărcat vre-o zece cară cu colaci şi, la drum băete !

Mergând el pe drum, Sf. Arhanghel s'a prefăcut în cerşetor şi i-a cerut să-i dea lui un colac.

Avarul de colo, îi răspunde cam îndesat :

„La muncă, nu la cerut pe degiaba. Şi eu când n'am avut, nimeni nu mi-a dat, şi aşi fi putut să rabd mult şi bine, dacă nu se îndurà Sf. Arhanghel să mă învoiască ca să-mi agonisesc cele de trebuinţă pentru cine ştie câtă vreme.

Nu merse mult avarul şi carul *hartuindu-se* puţin, a făcut să cadă un colac şi s'a murdărit, fiind noroiu pe jos. Atunci Sf. Arhanghel l'a mai rugat odată zicând că macar pe acest plin de noroi să i-l dea lui. După

această din urmă rugăminte a Arhanghelului, avarul i-a aruncat colacul zicându-i: „Na-ţi-l că al tău a fost să fie, pentru-că s'a murdărit". Şi a plecat avarul cu carăle urmându şi drumul înainte.

Când a ajuns la poarta Raiului, a perit carăle cu colaci şi îndată i-a eşit în faţă Arhanghelul şi l'a întrebat: „Ei ţi-ai adus de toate câte îţi trebueşte?" Iar el îi răspunde: „Am adus zece cară cu colaci până la poartă şi aici au perit fără să bag de seamă". Arhanghelul îi scoate atunci colacul plin de noroi pe care îl dăduse avarul şi i-l dă zicându-i: Iată cele ce ai putut să-ţi agoniseşti în cele trei zile cât ai stat pe pământ! Intr'atâta au rămas cele zece cară de colaci, pe cari ţi-i pregătişi pentru traiul viitor.

Nu carăle cu colaci aveau să te hrăniască pe tine în lumea această de aici, ci milosteniile către cei săraci. Căci făcând milostenii, nu săracilor dădeai, ci ţie singur". De aici s'a născut cuvântul ce cice: *Cel ce dă, lui işi dă.*

Vasile B. Çirică.
Cantor Bisericesc; Bârlad.

GÂCITORI

80.—Coţofana.
Domnu' scurt şi puşca lungă.

81.—Lacătul.
Domnişor cu haine scurte,
Mare lege ţine'n curte.

82.—Scara.
Intre două lemne,
Un braţ de nuiele.

83.—Spata.
Intre patru lemne
O mie de pene.

84.—Macul (sămânţa).
Oastea lai Mihai,
Intr'un vârf de pai.

85.—Soarele şi luna pe cer.
Am o strachină cu doi peşti,
Unu cald şi altu rece.

86.—Dovleacul.
Cine se 'ngraşă legat?

Goleştii-Badii, Muscel.

D. Mihalache.

87.—Oul.
Am o casă văruită
Nicăiri nu'i găurită.

88.—Luna.
Am o vacă balae, balae,
Umblă noaptea prin gunoae.

89.—Degetul şi inelul.
Am o gratare de carne, şi carnea e de fer.

90.—Bostanul.
Aţă 'ntinsă, 'n gheme strânsă.

91.—Cofa.
Am o eapă şi-o duc de coadă la apă.

92.—Lumânarea.
Baba grasa
Umple casa.

93.—Scroafa cu purceii.
Butea geme,
Şi boerii trag.

Jud. Neamţ. *Gh. Butnariu.*

94.—Mortul la ţară.
Pe-o cărare
Trece o matahală mare,
Cu 5 capete şi 4 suflete.

95.—Marca.
Ce lingi în spate,
Şi face ocolu' pământului?

96.—Vatra, focu, pirostiile şi [ceaunul.
Lelea lată,
Peste lelea lată, lelea bujorată,
Peste lelea bujorată, cea crăcănată
Şi deasupra moş motohoi.

Auţite dela G. Brânză, P.-Turcului.

V. D. Gheorghiu.

97.—Pirostia.
Am o purcicuţă
Cu trei peri la...!

98.—Piua cu chilugul.
Mama stă, şi tata-i dă.

99.—Negura.
Ce intră în sat,
Şi cânii nu bat?

100.—Varză.
Am o vacă buboasă, buboasă,
Şade cu Vodă la masă.

Ţuţcani-Covurlui.

J. O. Zugravu.

101.—Pisica şi şoarecile.
Şoldică, boldică, bate pe stârcea, cotârcea, dar stârcea cotârcea nu poate să bată pe şoldică, boldică.

102.—Cârpătorul, pâinea şi ţăstul.
Lat şi codălat,
saltă pe roşiea şi bagă pe netedă.

Dela Dtru St. Mircea din Catane-Dolj.

103.—Zăpada.
De la noi pân' la voi,
Tot blăni noui.

Dela Nastasie P. Buzatu, Rast-Dolj.

104.—Mârtacii.
Şase fraţ' alăturaţi!

105.—Ciutura.
Ştefan lungu 'i pică mucul.

Dela Florea Urziceanu, din Rast.

Şt. St. Tuţescu.

106.—Războiul.
Mama şi cu mă-ta
Două guri fauri.
Taťto şi cu tata
Doi boi tauri
Din picioare ropo, ropo
Şi din mâni somoltoco.

107.—Fierăstrăul.
La râpa lui ceacî-bacî
Este-o vulpe hartă moartă
Pîr, pîr, pîr în cap albastru.

108.—Fasolea.
Păsăruică şuie
Pe vână să suie.

109.—Biserica.
Tărtăcuţă vânătă
Ţuguietă cumătră.

110.—Cununia.
Ce să leagă cu gura
Şi nu să poate deslega cu mîna?

Preot J. C. Beldie.

DATINE ŞI CREDINŢE

393.—*In sara de Ovidenie* se noroceşte anul ce urmează: dacă pe cer vor fi stele, senin, frumos, anul va fi rău, iar dacă va fi ninsoare, ploaie, vâjgăraie—nu ger sec—promoroacă, anul va fi bun.

394.—Dacă la miezul nopţei s'aud cânii lătrând, se zice, că întră hoţii în sat.

395.—Copilul mic când face clăbuci la gură, are păduchi în cap. Balele acestea trec dacă-l ştergi Dumineca dimineaţa cu o petică şi o zvârli în pod.

396.—Turta de la Crăciun pe care-o faci întâi să chiamă *turta vacii.* O faci, dar n'o coci pân'la Bobotează, când o dai vacii s'o mănânce.

397.—Fuiorul care-l dai popei la Ajun, îl pui pe mâna preotului, ca să te tragă de la rău.

398.—*Cristata.* La Paşti, fetele mari fac un colac din colanul de pe margine şi o cruce la mijloc. Acest colac fetele-l dau flăcăilor —la unul din flăcăi, care li-i mai drag! Unele fete nu fac cristate. Flăcăii amăgiţi —care nu primesc cristate de pe la ale lor— în ziua a II-a de Paşti le scot din horă.

După ce se mai face puţin scandal, ele intră în joc.

Preot J. G. Beldie.

399.—Când cârduri de ciori liniştite, intră sara în sat, se schimbă vremea.

400.—Se crede că toate ploile ce vin dinspre răsărit, sunt mânìi, cù trăsnete şi piatră.

401.—Cine cade jos în ziua de Iordan, până la celălalt Iordan moare.

402.—Cine mănâncă batae în ziua de Iordan, apoi tot anul, tot cam aşa are s'o ducă.

403.—De te speli cu apă din gură, te urăsc oamenii.

404.—De te bate cine-va cu mătura, nu te mai însori.

Ciureşti-Tutova *G. V. Şuşnea.*

405.—Când un copil *străfigă,* adică strănută la lăsatul secului (postului), atunci să i se dăruiască o vită oare-care din curte, ca să aibă parte şi noroc de ea.

406.—Când tună întăi primăvara şi auzi tunetul, e bine ca să dai în frunte ori în cap cu un ban. De obicei, argint să fie. Asta în semn ca să fii sănătos şi curat ca argintul şi să nu te doară capul.

407.—In săptămâna brânzei, săptămâna albă, nu e bine să te lai, adică să te speli pe cap, căci îmbătrâneşti curând, albeşte părul.

408.—De asemenea, tot în săptămâna brânzei, să nu se spele cămeşile oamenilor, adică celor de parte bărbătească, fiind-că cad.

Ale femeilor şi celor de parte femeiască se pot spăla.

Auzite de la părinţii mei din com. Voiceşti-Vâlcea. *Jon N. Popescu.*

409.—Când preotul îngroapă vre-un mort şi desbrăcându-se, îşi scutură vesmintele, va mai muri cineva.

410.—De-ţi iesă înainte, dimineaţa, cine-va cu cofa plină cu apă, îţi va *merge în plin* ziua aceia. De-ţi va ieşi Luni dimineaţa cu plin, toată săptămâna îţi va merge bine.

411.—Până la botez, copilului nou născut i se pune o cruce la cap când doarme şi nu-i nimeni în casă, pentru a fi ferit de cel rău.

412.—Când ţi se *năzare* (ţi se pare) că s'aude clopotul trăgând de moarte, e sigur că va mai muri cine-va, cât de curând.

413.—Noaptea nu se tae lemne, de cât numai când moare cine-va.

414.—De va cânta cucuvaia (bufniţa) pe casa cui-va, va muri cine-va din ai casei.

415.—Dacă te muşcă cânele cui-va, să te duci la stăpânul cânelui şi să-ţi dea *spălător* (câlţi de cânepă cu care se freacă şi se spală *hârgăile*—blidele) şi legându-te cu el la rană, îţi va trece!...

416.—Cum te scoli dimineaţa, dacă te uiţi întăi pe fereastă afară, uiţi tot ce-ai visat în acea noapte.

417.—Urechile de te vor mânca şi picioarele de-ţi vor arde de căldură, e semn de ploae.

Tuţcani-Covurlui. J. O. Zugravu.

418.—Dacă vrei să-ţi pară postul scurt, să mănânci un ou, la lăsatul secului.

419.—Când îţi cântă cucoşul pe prag, vei avea musafiri.

420.—Când te mănâncă vârful nasului, vei mânca bătae.

421.—Când spui că vine cine-va şi nu vine, are să vină supărat.

422.—Ca să vină cine-va mai repede acasă, să-l strigi pe hornă.

Vărleţi-Covurlui. J. N. Vărlezeanu.

423.—Cine aruncă gunoiul din casă Mercurea şi Vinerea, îi mănâncă uliul păsările din ogradă.

424.—Cine toarce în spre Marţi îi căpchie oile.

425.—Când te mănâncă palma dreaptă, primeşti bani, sau o veste: iar când te mănâncă palma stângă, ai să dai bani.

426.—Când arde ţigara numai pe deoparte, când pocneşte chibritul, când se varsă cafeaua, sau când te scuipi singur pe barbă, sunt semne că ai să iei bani.

427.—Când din greşală să face sicriul mai lung de cât mortul, sau prea larg, atunci să crede că în curând va mai muri cine-va din accă casă.

Timişeşti-Neamţ. Gr. Vasiliu

428.—Dacă-i cucuruzul (fructul molidului) cam des, apoi popuşoii vor lega slab.

429.—Dacă pică sf. Gheorghe în zi de săc (Luni, Miercuri, Vineri), apoi îi anul întreg foarte săc; dacă în zi de frupt, apoi îi mănos.

430.—Când se scoate întăi cloşca cu pui afară, cel ce duce cloşca şi puii închide ochii şi zice: „Cum nu văd eu, aşa să nu vadă nici uliul puii“.

Vicovul de sus, (Bucovina). P. Gârstean.

CÂNTECE.

514.—*Parcă dracu' o vrăjit,*
De hargat eu mi-am tocmit!..
Eu cu caru, la chirie,
Numai Dumnezeu mă ştie...
Femeea parcă'i străină,
S'urcă'n pod, taie slănină
Ş'unge uşa la ţâţână
Şi la haită dă făină
Şi se pune pe hodină.
Iar mie-mi face mâncare
Zarzavat cu zăr de oaie
Şi dacă mie nu-mi plac,
Zice c'am inim' de drac.
La hargat îi dă mîncare,
Varză verde din grădină,
Şapte chile de slănină
Şi mâncarea lui e bună,
Zice a mea gospodină,
Dac' i-i inima creştină !..
Hânţeşti-Dorohoi.
N. V. Hânţescu.

515.—*Frunză verde plopi înalţi,*
Vara ast'am înserat,
Peste muntele cel nalt,
La un molift cam plecat
Cu luna, cu soarele
Şi cu căprioarele.
Din naştere sunt muntean
Şi din voinic sunt oltean
Aici mama m'a pierdut,
De când eram copil mic,
C'am fugit dela părinţi
Tot în munţi la Mehedinţi
M'am făcut un voinicel
Cu inima de oţel.
Acolo mă arde focul
Să-mi încerc şi eu norocul;
Acolo, de rău de bine,
Ţipă sufletul în mine.

516.—*Ş'apoi verde trei lipici,*
Dintr'o ceată de voinici,
Rămăseiu sigur pe-aici.
Ş'altă dată iar lipici,
Când văd tabăra viind
Şi pădurea albăstrind,
Mă fac teacă de pământ,
Imi aşez durda spre vânt
Şi chitesc şi socotesc
Pe care să mi-l lovesc
Pe ciocoiul cel bogat
Care poteri a sculat
Şi spre mine c'a plecat
Eu ochesc, durda pândeşte,
Dracul ştie ce gândeşte,
Ciocoiul se svârcoleşte
In praf jos se tăvăleşte
Las' să moară ca un câine,
Că este liftă străine.
Călineşti-Teleorman.
Radu C. Giupitu.

517.—*Puiculiţă, pentru tine*
Plânge inimioara'n mine,
Ca copila de trei zile;
Copila plânge şi 'nceată
Inima mea nici-odată.
Frătăuţul-Vechi (Bucovina).
J. Boca.

518.—*Frunză verde usturoi*
Mi-i barbatu' modoroi
S'o tocmit cioban la oi:
Toată iarna: li, li, li !
—*Da, la vară* ce-om ghili,
—*Om ghili catrinţele,*
Şi-or zice că-s pânzele
Om pune şi-un băţ în uşă [1]

[1]. *Obicei vechi de a se pune un băţ rezemat de uşor şi uşă când te duci de acasă.*

Şi ne-om duce la brânduşă,
Ş'or zice femeile,
Că săntem la secere[1].
Basarabia, ţânutul Bălţi.
V. Moisiu.

519.—*De când badea s'a pornit,*
Nici o ţâră n'am dormit,
Greu' vieţii mi-a sosit.
Când cu acul vreau a'mpunge,
Ochii mei îmi prind a plânge.
Ies afară, cat la deal,
Ochii-mi varsă lacrimi iar'.
Auzită dela Elisaveta Ion Cotos, Straja (Bucovina). *Ar. Tomiac.*

520.—Vio *murgule,* vio *mai tare*
S'ajungem în sat cu soare
Că vine Dunărea mare.
Las' să vie să mă mâie
Că n'am tată să mă ţiie
Nici maică să mă mângâie.
Mângâe-te puică bine
Că mai sânt voinici ca mine.
Fie bade cât frunza
Dacă nu-s ca dumniata.
Fie ca frunza pe tei
Dacă nu-s puiuţii mei.
Fie cât frunza pe fagi
Dacă mie nu mi-s dragi.
Şi ca cetina'n molizi
Dacă mie mi-s urîţi.

521.—*Bade de dragostea noastră*
Răsare un pom pe coastă.
Pe cel deal, pe cea colină
Este-un copac cu tulpiuă,
Dară sus îi crâng uscat.
Jos cu puica m'am lăsat
Făr'o leacă de păcat
Doar numai m'am sărutat.
Păcat ştiu că nu mi-a fi
Că m'am temut c'a muri
Dela S. Patraş, Tereşeni, Bucovina.
I. Toroutiu.

[1]. *Cântecul se numeşte* Modoroinea.

522.—*Foaie verde trei spanace*
La crâşmuţa din pârloage,
Este vin de trei soroace,
Prefăcut de trei Jidauce,
Şi mi-l vându trei Nemţoaice...,
Cine bè, băeţi nu face.
De stiè şi maica me,
Se ducè şi ea de be,
Pe mine nu mă făce,
Scârba mea n'o mai ave.
De cât maică mă făcei,
Mai bine-o boală zăcei,
De boală te pribolei,
Scârba mea n'o mai avei.
Auzit în Ianuarie 1909 dela Catrina lui Gh. Loghin (în vrâstă de 30 ani) din Tătăruşi Suceava.
Al. Vasiliu.

523.—*Colea'n vale, la fântână,*
Plânge-o tânără copilă,
C-o scapat salba'n fântână.
Salba de doi galbeni mari,
Făcută de doi şandari.
Salba de doi galbeni mici,
Făcută de doi voinici.
Ş'am pus salba pe-un cucoş,
Ş-o plecat la iad în gios.
Iadu' era descuiet,
Şi vornici cu vornicese,
Şi voinici cu mândre-alese.
Cat încoa, cat încolé,
Ea, o văd şi mândra mea,
Cu trii draci pe lângă ea.
Trii cu bgiciu mni-o bătea,
Sânge din trup îi sărè,
Şi iară i-l da şi-l bè.
—Vai de mine cum să-l beu,
Că sângele-i din trupu mneu.
Dela Elisaveta lui Toader Carcău, Straja-Bucovina.
D. Dan.

524.—*Foaie verde d'un bujor,*
Mi-are maica trei ficiori.
Unu mi-e la vânători,
Ş'altu mi-e la roşiori,
Ş'altu'n regimentu' doi.
Foaie verde foi dă sus,
Mi s'a dus neica; s'a dus;
Trei zile pă Olt în sus,
N'a lăsat nici un răspuns,
Să-i fac merinde d'ajuns.
Mi-i făceam trei azimioare,
Frământate'n lăcrămioare,
Dospite la ţâţâşoare,
Şi coapte la sfântul soare.

Auzite dela flăcăul Dancă I. Munteanu din com, Voiceşti, jud. Vâlcea

Ion N. Popescu.

525.—*Intr'o joi de dimineaţă,*
Plecă cu nevasta'n piaţă.
—Cât dai bade nevasta?
Numai suta şi ceva.

—Copii de-or întreba,
Unde-i taică, mămuca,
—Am lăsat-o'n deal la cruce,
Să mi-aducă lapte dulce.

Berezeni-Fălciu. Var. 529.

I. N. Vârlezeanu.

526.—*Frunză verde grâu mărunt,*
Alelei soare rotund,
Cobori valea mai curând,
Că mie mi s'a urît,
Tot urcând şi coborând,
Şi la puşcărie stând.
Tot cu lanţuri la picioare,
Cu cătuşi la mânişoare
Cu cătuşi de diamant,
Pentru puica stau legat.
Şi iar verde trei masline,
Să vii puică pe la mine,,
Să mă vezi cât mi-i de bine,
N'o ramas carne pe mine.
Când îi sta s'o cântăreşti,
Nici o litră nu găseşti.
Nici o litră, nici un dram,
Nici un sfert de chilogram.
Frunză verde grâu mărunt,
Cămeşa mi-o putrezit,
Numărând petrile'n zid,
Toate le număr şi plâng.
Plânge maica, plâng şi eu,
Plâng şi petrile'n pârău.

Auzit în Zorleni, scris de flăcăul Gh. Dimitriu de la orfelinatul „Ferdinand", comunicat de:

D. I. Farcaşanu.

527.—*Foae verde mărgărit,*
Ştiu că n'oi mai fi căit,
Că'n lume cât am trăit,
Mi-am iubit ce mi-a plăcut;
Şi la ţară şi la târg.
Şi la ţar'o prioteasă,
Şi la târg o jupâneacă,
Tot ca Ioana de frumoasă.

Spus de Const. G. Ciurea din com Vladuleni-Gorjiu.

528.—*Foae verde de* anglaz,
Cânt'o păsărică'n haz,
Mândrele mor de necaz.
Nu le iubesc, nu le las,
Numai ce le fac năcaz.
Nu le iubesc, nu le iau,
Nici altora nu le dau.

Dela M. Vasilescu com. Mihăiţă-Dolj.

St. St. Tuţescu.

529.—*Foaie verde de-alior,*
Mi-i bàrbatul băutor,
Mi-a băut vre-o şasă boi,
Ş'am rămas numai cu doi.
Foae verde ismă creaţă,
Intr'o Joi de dimineaţă,
Eşii cu nevastă'n piaţă.
—Cât dai bade nevasta?

— Numai mia și suta.
Copii mă-or întreba:
— Unde-i taică mămuca?
— Am lăsat-o'n deal la cruce,
Să v'aducă lapte dulce,
Lapte dulce cu zahar,
Să vă treacă de amar.

Var. No. 525.
Auzite în Jorăști-Covurlui.

Petru S. Mihai.

530.—*Cui nu-i place dragostea,*
Să mi-o dea acela mie,
Ca s'o port în pălărie.

531.—*Câte fete cu cojoc,*
Toate-așteaptă să le joc;
Joace-le și cioarele,
Că mă dor picioarele.

532.—*Hu, iu, iu și-aș bea rachiu,*
Și-aș mânca piță de grâu,
De la lelea de sub brâu.

533.—*Olio lio bine se șede,*
Codrului cu frunza verde,
Mândrei în rochie ghivizie,
Ca să-mi placă numai mie.

Bucovina. *V. Ungurean.*

535.—*Fa leliță Mărioară,*
Eu la târg și tu la moară,
Și-amândoi zăcem de-o boală.
Eu pe-un pat și tu pe-un pat,
Ne-am iubit și ne-am lăsat.
Pe dumbravă bruma-i groasă,
Te-am iubit căci ești frumoasă.
Pe Dumbravă bruma pică,
Te-am iubit de mititică.
Nu gândi că-ți pic belea,
Ș'am pus gând să fii a mea.

536.—*Mândra mea de astă vară,*
Se roagă s'o iubesc iară,
Eu îs copilaș chitit,
N'oi iubi ce-am părăsit.
Eu îs copil desmierdat,
N'oi iubi ce-am lepadat.

C. Lung. Bucovina.

G. A. Sadoveanul.

537.—*Foae verde trei bujori,*
Crai crăișor [1]
De ți-e dor, de nu ți-e dor,
Trimite-mi și mie dor,
Printr'o floare de bujor.
Foae verde ș'o alună,
Pe din deal de curătură,
Șueră Ghiță din gură,
Cunosc de pe șuerat,
Că Ghiță îi fermecat.
Și cine l'a fermecat?
Șapte fete din Bârlad,
Ș'o nevastă cu barbat.
Și cu ce l'a fermecat?
Apă lină din fântână,
Mătrăgună de cea bună.

Culese din Florești-Tutova.

Virginia Stan.

538.—*Foae verde de bujor,*
O zis tata să mă'nsor,
Dar mămuca nu mă lasă,
Să-i aduc pe dracu'n casă.

539.—*Nu te uita lele nu,*
Nu te uita lele hăi,
Nu te uita'n ochii mei.
Ochii mei nu's de oglindă,
Să-ți cauți fața de mândră.
Fața me-i față de domn,
A ta-i bugedă de somn.

Pipirig-Neamț.

Gr. Vasiliu.

540.—*Foae verde lozioară,*
Țață Mărioară,

[1] *După fie care viers se repetă cuvintele „Crai crăișor".*

Ibovnìcu' ți se'nsoară.
Lasă'nsoare arză-l para,
Că el mi-a mâncat onoara (!)
Lasă'nsoare arză-l focu',
Că el mi-a mâncat norocu'.
De la Anica. Gh. V. Șușnea.

541.—*Nu mă călca pe opinci,*
Că te fac de le mănânci!
Nu mă călca pe obiele,
C'am slujit un an pe ele,—
Am slujit un an ș'o vară,
Ș'o lună de primăvară.
Vara, primăverile,
Când înfloresc florile,
Și iubesc copilele,
De prin toate satele.

542.—*De jucat, aşi juca bine,*
Mi-i rușine de copile,
Că țin ochii tot la mine.
Las' să ție cât or vrea,
Eu, de-una *oiu juca,*
Batâr Dracu' le-a lua.
(Din Coropceni-Vaslui.
J. Neculau.

543.—*Și mă duc, mă duc, mă duc,*
Și mă duc la Câmpu-Lung,
Mândrelor să fac bucluc....
De mă'ntreabă un'mă duc,
Eu le spui: la Câmpu-Lung!
El' de'ntreabă: —«Vii desearà?»
Eu le spui: la primăvară!
......Ele plâng de se omoarà!
(Din Obislav-Vălcea).
Confruntă cu Nr. 283 și 303.
Nic. J. Dumitrașcu.

544.—*Lița* [1] *verde, bob năut,*
Of! drăguță ce-ai gândit,
In lume și pe pământ?
Câci tu dacă mi-i lasa,
In apă m'oiu arunca.
N'ai ajuns acele zile,
Să mă'nnec eu pentru tine.
Nu ești gazd'așa de mare,
Nici frumoas'-așa de tare.
Nici bogată, nici frumoasà,
E, o rea și-o puturoasă.
Așa-mi pasă de-o drăguță,
Ca și codrului de-o frunză.
Așa-mi pasă de-o muere,
Ca de flenduri [2], *de oghele* [3],
Când se rup în bucățele.
La flăcăi mintea-i buiacă [4],
La toată proasta se pleacă;
La flăcăi mintea-i crudie [5],
La toată proasta s'ănghie.
A. Moisei.

O SAMĂ DE CUVINTE.

620—665

Stă ca un huhurez=stă singur, părăsit.

Dă în gropi / *Prost ca oaea* } om prost, din care n'ai ce mai face.

Nu *mai încape în piele*=om gras, care nu prea muncește, un fel de trândav.

[1]. *Foaie.* [2]. *Bucățele.* [3]. *Obiele.* [4]. *A buici—a duce bine—a sburda.* [5]. *Crudie—crudă.*

Stânca a ajuns vultur=când cel prost să face cu cap.
Faci *umbră pământului degeaba*=mergi şi trăeşti degeaba.
Cum *s'apuci vulpea de coadă*=cum să începi lucrurile, afacerile.
Te *ia la trei păzăşte*=la mustrare, la bătae.
Ţ-a *tăiat poşta* / Ţ-a *luat apa dela moară* — te-a oprit dela un lucru, afacere, pe care o începuşi sau aveai de gând.
Ferfeniţă, pulbere=un lucru rupt, găurit tare.
A *spălat putina*=a dispărut, a luat-o la sănătoasa, i s'a împlinit.
Crapă obrazul de ruşine=ruşine mare.
I-a *trecut toanele*=i-a trecut mânia, supărarea.
Om *cu toane*=om supărăcios, copil alintat.
Om *cu moşie*=care caută pricină, *nod în papură.*

J. O. Zugravu.

Terfelegos=sdrenţeros.
Hartam / *Şteap* — o bucată mare, de ceva pentru mâncare.
Hopâc=tronc (interj. huşti, ţuşti !)
Şleah=se zice unui loc, prea expus.
Şleahtă=se zice unei trupe de lăutari.
Duhlit=puturos—apoi asta îi prea duhlită.
Duplit=tare—Pământul nu se poate prăşi—e duplit de ploi.
Gătejele=se zice unei mâncări făcute din urdă dulce şi zer
Balmoş=mămăligă făcută cu zer, în loc de apă.
Balamiş=mămăligă prăjită cu untură, în tigae.
Buduroi=poloboc de ţinut făină.
Bâhlit=tare, întărit.
Chisnovaş=comic, posnaş.
A derveli=a strica, a zcoate din uz.
A tolocăni=a vorbi de rău, a mustra.
Tău=baltă (subst.) loc cu mai mult glod de cât apă.
Nătâng=nătărău.
A lehăi=a vorbi de geaba.
A lehui=a spune minciuni, a minţi.
Tişitură=cioată—rădăcina copacului după ce s'a tăiat.
Manercă=se zice unui butoiaş de tablă, în care găzerii poartă gazul în spate, e de 10—15 lituri.

Nemţişor-Neamţ. *N. Moisei.*

Femeii, care umblă cu vorbe de colo-colo,—ce de multe ori tot ea pate,—i se zice:- «*Umblă tot cu ţăstul aprins!*».

—«*Pentru ce să dai, da-ţi-ar crèpete!*»,—se zice, de pildă, de-o mumă,

supărată, unui copilaş, ce-a *dat* în frăţâne-său,—sau în altul. Rar se întrebuinţează de, şi la cei mai în vârstă. (Pot zice că nicidecum).

—«*Auzi mă? N'ai mai auzì cucù'!*». Adică a murì până 'n primăvară.—I se zice unuia, ce, de câte ori i s'a strigat, n'a vrut să răspundă;—sau, spunându-'i *de-atâtea ori*, tot nu vrea a înţelege!....

—«*Lua-te-ar moţata!*»—Luate-ar moartea!

—«*Duce-te-ai la moţata!*» Ducete-ai la cimitir,—sau morţii!

—«*Sui-te-ai în vârf de ac să te sui tu! Auzi? Ce te-ăi fi (sau: cin' te-o fi) suligat acolo?*»—Se zice mai ales copiilor, când se suie uneva în pericol să cadă.

—«*Dù-te, dùce-te-ai învârtindu-te!...*»—De exemplu: un fiu se cere de la părinţi ca să se ducă undeva. Da' părinţii nu vor, fiul tot mai inzistă,—şi-atunci ăi bătrâni zic vorbele de mai sus.

(Din com. Boureni-Doljiu.) *Nic. J. Dumitraşcu.*

GLUME, JITII, TACIALE.

98.—Vânzare.

Era nevoiaş românul,—şi doar nu-l încurcau cele ploduri! Ia, femeei îi cam place să tragă la măseà,—las'că nici el nu duce la ureche, da' poate nu-i chiar în halul ei. In schimb, dânsul e mai ticăit la treabă şi s'arată cam tontălău. Câte odată se mustră unul pe altul! La urma urmei, cum îi Tanda, cum îi Manda! O tunat şi i-o adunat...... Da' n'are aface asta. O'ntorsătură cu meşteşug—şi numai ce te pomeneşti bogat! Numai cu plugăria şi cu.... beţia nu merge. Bunăoară dac'o mai abaţi şi la negustorie, se schimbă treburile'n mai bine.

Se sfătuesc ei să deschidă crâşmă. Câţi n'au făcut avere din asta Şi apoi, cu băutura trebue să fie aşa: dacă ai mult şi'n totdeauna, nu-ţi dă gustul ca atunci când n'ai.... Zis şi făcut Vând ei din casă ce mai vând, fac ceva parale, deschid crâşmă şi hotărăsc să vândă la tejghea când el, când dânsa. Vârîse toţi banii în marfă. Când colo, muşterii tufă! Trece cât trece, da nu vine nici *Cotea* să cumpere. Erau crâşme multe'n sat, c'aeste se'nmulţesc ca ciupercile, bătù-le-ar pustia! Da' ei nu mai aveau *parà chioară*. Acum, omul şede la tejghea, că-i rândul lui, ş'aşteaptă *clipocind* de somn. De când aşteaptă! In sfârşit, s'aude scârţâind uşa. El sare drept, frecându-se la ochi. Ţi-ai găsit să fie vr'un muştereu! E nevasta lui.

—Ce-i de făcut, măi femeie? Merge rău; nu-i vânzare!

—De, bărbate, ştiu eu! Da'acu de-odată, ia dă-mi: îîî..... o ciaşcă de rachiu, că mare rău mă doare la inimă.. ...

— Femeie nesocotită! Cum îţi vine să mai bei? Dac'ar fi vânzare, am mai prinde şi noi la coraj, da' aşa.....

— Bre omule nu fii aşa hârsât!

— Ba, măi nevastă, dacă vrai rachiu, plăteşte. Altfel nu-ţi dau să te văd că te'ntinzi pe pământ! Doar nici eu nu beau....

— Aşa ţi-i treaba?! Iaca, să ţi plătesc. Da' lasă!....

Se cioşmoleşte, caută şi dă peste un pitac de 10 bani, rătăcit nu-ş cum, pe la dânsa. Il aruncă bărbatului, primeşte ceaşca, o dă de duşcă şi porneşte mânioasă.

Mai pe urmă, omul părăseşte tejgheaua, că vine rândul femeiei să vândă. Ca unul ce-a avut băutura pe mână, acum e *mai* gata, cherchelit..... Nu mult, şi din nou îi arde gâtul. Vine la femeie.

— Bre, ia dă un rachiu!

— Din gard; barbate!.... Iţi mai vine să bei? Nu vezi că nu-i vânzare?! Dacă vrai rachiu, plăteşte!

Aşa ţi-i treaba? Bine, na! Da' lasă-las'!...

Scoate el şi dă femeiei gologanul ce primise tot de la dânsa — şi bea rachiul.

— Pe după amiază, vine iar barbatul să vândă. Femeia, acum şi mai straşnic are gust de băut. Se înfăţişează din nou la barbat tot cu gologanul cela şi ia rachiu.

După aceea, se rânduesc tot aşa.....

Sara, sânt veseli, chefăluiţi şi se *povidesc* în toate părţile. Cântă şi fac haz. Limba le umblă vălătuc prin gură.

— Ştii că merge crâşma, măi femeie! Avut-am azi muşterii necontenit: Când tu, când eu....

— Da barbate, *este* vânzare!

Din Coropceni-Vaslui *J. Neculau.*

99. — Ţiganu' Sandu şi păţania cu gardu'.

Intr'o seară întunecoasă, un ţigan — îl chemà Sandu — gol puşcă, vede în drumul lui, albind ceva înainte. Când colo, un gard încărcat de rufe spălate, întinse spre a se usca.

Ţiganul, cum văzu rufele, *şi* puse gându' dracului.

Se dete pe lângă gard şi începu a vorbi singur, închipuindu-şi că vorbeşte cu gardu'.

— Buna sara gardule!

— Buna seara Sandule!

— Imbrăcat eşti gardule!

— „Dar tu, go-ol eşti Sandule!!

„Dă-te colea 'n umbra mea,
„Şi'ncarcă cât îi putea"!!

Se *încrosniè* ţiganu' straşnic cu *burfe* şi.... p'aci ţi-e drumu'! Dar n'apucă să facă nici 3 paşi şi: harşt! harşt! rumânu' c'o *pătăchie* pe spinarea ţiganului.

Dacă vede bòaita, că nu-i lucru de glumă, azvârle rufele cât colo, şi o ia ogăreşte, c'alt-fel, era.... Doamne fereşte!

De la tatăl meu, Iancu Mihalache, Goleştii-Badii, Muscel. D. Mihalache.

100. — Fata ca fata, dar la tutun şi cărbuni mi-a rămas inima!

In vremea de demult, oamenii nu fumau tutun de cât cu pipa (luleaua). Fumau şi cu ţigara fruntaşii — famèliile.

Unul pleacă cu unchiul său, înpeţit. Pe drum, spuse: — Ascultă nepoate: de-o fi să ne pună tutun, tu de cât să fumezi cu luleaua, fiindcă nu poţi cu pârdalnica de ţigară, mai bine să nu fumezi de loc, ca să nu zică cei cu fata, că suntem soiu rău.

— Bine moşule. O să fac tăman aşà.

Cum ajung la omul cu fata, cam pre la un ceas din noapte, fură poftiţi în casă. Gazda, spre a putea afla dacă flacăul îi mai de soiul aduse un taler cu vârf, de tutun, cum îi gălbănuşul de ou şi-l puse pe colţul mesei. Unchiul băiatului scoase o lulea, din chimir, ş'o umplu cu vârf, ; preste care mai puse şi un cărbune aprins din vatră, ca o baniţă. Băiatul, spuse că nu fumează; dar îi lasa gura apă.

La întoarcerea acasă, pe drum, întreabă unchiul pe nepot:

— Cum ţi s'a părut fata nepoate?

— Hei moşule! Fata ca fata, dar mi-a rămas inima la tutunul de pe masă şi la cărbunii aprinşi din vatră, care erau buni de puşi în lulea!

Auzită de la tatăl meu T. Bradea, din Corod-Tecuciu. N. Bradea.

101. — Ţiganul grăbaciu.

Un ţigan plecă într'o zi la târg cu două cucoane în căruţă. Pe la jumătatea drumului şi pe când trecea prin mijlocul unui sat, 'i se rupe o roată.

Ţiganul când văzu boclucul, alergă la preotul satului, cu care cam ast-fel se dete în vorbă, cerându-i ajutorul:

— Părinte roată, n'ai un hleab de popă acasă? Mi s'a stricat drumul în mijlocul căruţei şi stau cucoanele înhamate şi caii în căruţă.

102. — Intrebare.

Un alt ţigan perduse pe fiul său calare şi întâlnind un Român îi pune următoarea întrebare;

—Măi Românico, n'ai văzut o bolfă brează, cu un cal în coastă, cu un ciocan calare şi cu un ţigan la brâu?.

Floreşti-Tutova. Virginia Stan.

103.—Muierea leneşă.

O muiere leneşă, care dormea în zile de lucru, se duce şi ea în Sâmbăta Paştelor pe la altă muiere, să vază ce mai face; o găseşte p'aia lând copiii, şi prinde a întreba:

—„Da ce faci fa, vere?"

—„Lau copiii, că sunt mâine Paştile".

Ea, nici nu mai vorbì şi zbughi acasă. Cum ajunsese, gâfâind, începù a trăncăni la copii:

—„Claie'n furcă maică,
„C'a scornit curvele,
„Că mâine sânt Paştile.

Auzită şi scrisă de la mama mea din Zlătărei-Vâlcea.
Ştefăneşti-Vâlcea. Gh. Fira.

CRONICA

* *In editura Institutului „Minerva", Bucureşti, a apărut într'o nouă ediţie vol. de poesii* **„Albastru"** *al tovarăşului nostru* **G. Tutoveanu.**

Intre frumoasele şi alesele sale versuri spuse într'un grai dulce românesc, curgător, în forme alese şi cu mare grijă rânduite, sunt şi cele din poesia „Stol", *zise în formă populară, de o gingăşie cum rar se vede.*

Cetitorii noştri vor petrece clipe înălţătoare cercetând acest volum de poesii.

Cartea se poate procurà, pe preţul de un leu, de la ori-ce librărie din ţară, dar mai ales de la N. A. Petrof din Bârlad, care o trimite franco ori-cui. Se poate comandà şi prin Administraţia revistei „Ion Creangă".

A. G. L.

* *In No. din* **Convorbiri literare** *scos în cinstea D-lui* T. **Maiorescu,** *aflăm*: *D.* Iacob **Negruzzi** *desminte cele publicate în* Cumpăna *cu privire la rostul lui Ioan Creangă în cercul* Junimei. *D. M. Sadoveanu scrisese după spusele cui-và că fericitul Creangă „se simţia străin, stânjenit ca om sărman ce n'are loc la masa bogaţilor şi se gândià la nevoile lui şi la amărăciunile-i nenumărate". Această mărturie de la bunul prieten al lui Creangă poate v'om da-o şi noi,*—G. Weigand: Aromânii în Albania de nord, *studiu etnografic.*—T. Iordănescu: Orientalia, *ştiri despre literatura indiană şi îndeosebi despre aceia ce cuprinde vrăji şi descântece (*Atharva-veda-samhita). *Autorul arată o ipoteză pentru naşterea vrăjilor şi descântecelor şi face câte-va paralèle între materialul indian şi cel român. „Ceia ce este mai curios, este că acelaş fond şi aceleaşi practici le găsim în descântecele noastre şi cele indiene". Din parte-ne, nu ne mirăm şi nici nu primim această comunitate ca o urmare a moştenirii ori împrumutului, ci faptul ni-l lămurim prin reflectarea firii omeneşti, comună în esenţa sa, tuturor popoa-*

retor —Ion Creangă, *despre teoria și practica pedagogică cu prilejul cursurilor libere al D-lui T. Maiorescu la școala Normală „Vasile Lupu"*.—S. Pușcariu: Problema noua în cercetările lingvistice.—D-r Ioan Urban Jarnik: Spicuiri aromânești.—T. Capidan: Megleno Românii, *studiu etnografic*.—N. Cartojan: Inrâurirea Alexandriei asupra literaturei populare, *fragment dintr'un studiu asupra acestei cărți, pentru care autorul s'a îndreptat și revistei noastre (An. II No. 2, cuperta)*.—G T. Kirileanu: De la țară, *probe de grâu sucevean: nevoi, amintiri și literatură populară, adică icoane ale sufletului nostru, spuse pe la felurite prilejuri.*

* *La adunarea societăței* „Mugurul" *din Ibașfalău, se va face și o expoziție de jocuri naționale bărbătești, unde fie-care întovărășire își va avea vătaful și lăutarul ei. Cele mai bune cete vor fi răsplătite. Asta se'ntâmplă peste munți. La noi? Dar, să nu mai vorbim degeaba!*

* *D* T. Speranță *scrie un articol în* **Noua rev rom. VIII.—2** *despre* Plugușorul descântec, *arătând asemănările între* plugușoare *și* descântece *sau mai bine, analizând pe fie-care în parte. Cu toate citatele franțuzești și descântecele reproduse, nu se dovedește că plugușorul ar fi un descântec. Nu vedem în plugușor o* separațiune *a iernei (boala, la descântece) și o* agregare *a verii (însănătoșarea în descântece).*

* Cuvinte rari *în* Convorbiri lit. *pe Maiu, culese de d* G T. K.— *D.* Al Tzigara-Samurcaș *scrie despre* cultul trecutului și muzeiele provinciale.—*Povestea lui Creangă*: Fata babii și fata moșneagului, *apare în traducere franceză.*

* Păr. I. C. Beldie *scoate în tipografia „Neamul românesc" o cărticică ce cuprinde 109* Cântece și chiuituri, 1 cântec religios, 8 cântece de stea, 13 sorți și cântece copilărești și 20 descântece. *Culegere și alegere bună. tipar îngrijit și eftin. De sigur că nu se aud toate la* o cislă, *iar descântecele, cari nu pot ajuta întru nimic la educația poporului, puteau să lipsească Părintelui Beldie, unul dintre stâlpii cei mai vechi ai acestei reviste, îi mulțămim pentru osteneala ce și-o dă față de primejduita noastră avere.*

P.

Poșta redacției.

D. Gr. Furtuna: *Primit tot; să ai încredere în noi; sunt atâtea și atâtea de care trebue să ținem socoteală! Cu clișeile e greu, căci de unde nu-i, nici Dumnezeu nu cere!*— V. Mois.: *Primit.*— N. I. Dum.: *Primit; v'am scris.*— Ar. Tomiac: *Primit.*— I. Neo.: *Primit; tot e mai bine câte puțin de cât de loc!*— P. Danil.: *Primit prea târziu pentru acest No. Manuscriptele nu le pot înapoia. căci după statute sunt dator să le păstrez.*

Cărți primite la Redacție:

C. **Rădulescu-Codin**: Cuvântări pentru popor, *Câmpulung, 1907, 208 p. 1 l. 50,*
„ „ O seamă de cuvinte din Muscel, *cu o introducere de Dr. G. Weigand. Câmpulung, 1901, 82 p. 1 leu.*

Statutele societăței culturale și de ajutor „Sf. Spiridon", *din com. Priboeni jud Muscel. Câmpulung 1910, 22 p.*

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei **„Ion Creangă"** *pentru strângerea fondurilor :*

„C U Z A-V O D A"

	L. B.
Suma adunată — — — — — — — — —	62.75

BUSTUL LUI ION CREANGĂ ÎN BÂRLAD

	L. B.
Suma din urmă — — — — — — —	807,15

Adunați de d. D. Mihalache, Goleștii-Badii, Muscel : D. Mihalache, C. Rădulescu Codin, Marin L. Biolaru, I. Chiribelea, V. Grigoriu, Rizea Ionescu, D-na A. Hasnaș, câte 1 leu; I. Mihalache 1 l. 50 b.; Niculina I. Mihalache, Marioara C. Rădulescu, Marioara M. Biolaru, Gh Săndulescu, Șt. Gheorghiu, Const. Dadărlat, I. Moșoianu, T. Zamfirescu, Sultanovici, C. Ploscaru, Teodor Dinu, Nicolae Moisescu, Nicolae A. Antonescu, Dumitru A. Antonescu, Mihail A. Antonescu, câte 50 b., Ana A. Antonescu 2 l.; Iancu Mihalache, Ana I. Mihalache. Elena I. Mihalache, câte 20 b.; Maria I. Mihalache 10 b.— — — — — — — — — — — — — 18,70

Foaia No. 444 încredințată d-lui T. Dragomir, Măndrișca-Putna : adunați pe lângă cei publicați în II.-10 — — — — — — — 2,80

(Va urmà) **Total** — 828,65

INȘTIINȚĂRI

Rugăm cu toată stăruința pe abonații noștri să ne achite abonamentul, singurul mijloc de traiu al revistei. Plătindu-ne datoria, ajutoră chipul de a putea culege înțelepciunile poporului.

Rugăm pe abonații cari își schimbă domiciliul, să ne înștiințeze, spre a nu suferi întreruperi și a nu face în urmă cereri că n'au primit revista. „Ion Creangă" se trimite regulat în primele zile ale fie-cărei luni.

Cererile de abonament vor fi însotite de plată. Nu mai trimitem revista pe credit.

Cine ne face cinci abonamente și trimite banii. al seu va fi gratuit.

Dlui Artur Gorovei Fălticeni

Anul III.—No. 8. August, 1910.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară
APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL:

REDACȚIA:
T. Pamfile, Strada Țarigrad.

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Zorleni (Tutova).

BÂRLAD

EXEMPLARUL:		ABONAMENTUL ANUAL:	
In țară	40 bani	In țară	5 lei
In străinătate . . .	50 „	In străinătate . . .	6 „

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI „MODERNA“

MEMBRII SOCIETAȚEI „ION CREANGA"

DONATORI. –

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fârțănești-Covurluiu), G. A. Cosmovici Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), P. Herescu (Găinești-Suceava), D-r I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Goleștii-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemțișor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu, (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropceni-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova,) C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tuțescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj), A. Negoescu (Bârlad), D. Vasiliu-Bacău (Bârlad).

—Statutele societății sunt publicate pe pag 125-128, An. III. No. 4—
—Inscrierile urmează—

O CALDA RUGAMINTE

Indreptăm membrilor societății «ION CREANGĂ» și cinstiților abonați ai Revistei, să-și aducă aminte de nevoile noastre.

Intrăm în a doua jumătate a anului și ca atare îndrăsnim să cerem ceia ce ni se cuvine, pentru mersul neted al acestei Reviste.

Pentru aceasta vom fi prea mulțămitori.

BIBLIOGRAFIE

In editura tipografiei «*Neamul Românesc*» au apărut și se află de vânzare la toate librăriile: **N. Iorga**: «*Studii și documete*, vol. XVIII, cu privire la Unire, 2. l.; «*Amintirile Colonelului Ioan Solomon*», după ediția din 1862, 30 b.; «*Cursurile de vară din Vălenii-de-Munte* (1909), lecțiile ținute de A. C. Cuza, N. Dobrescu și N. Iorga *(Balada populară românească)*, 1 l.; **I. Codru Drăgușanu**: *Călătoriile unui Român ardelean în țară și în străinătate* (1835-44), *(«Peregrinul Transilvan)*, 250 p. 1 l. 50.

Anul III.—No. 8. **August, 1910.**

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA: T. Pamfile, str. Țarigrad BÂRLAD	ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Zorleni (Tutova)	ABONAMENTUL ANUAL: In țară . . . 5 lei; In străinătate . 6 «

SECERIȘUL [1]

Secerișul, secerea sau *seceratul* este cea d'intâi muncă la câmp, cu care începem strânsul *pânei albe, (a bucatelor)*—; însamnă tăetul grâului, orzului, ovăsului, sacarei, rapiței ș. a., spre a le face *paloage,* cari să se svânte înainte de a le lega în snopi. In înțeles larg aceste cuvinte cuprind nu numai *tăetul,* ci și *legatul* și *făcutul jumătăților (cârstăților*—Mehedinți); vorba obicinuită este: „Mai aí de *secere?*", „Ați isprăvit *secerea?*"

Secerea începe: când grânele-s *pârguite,* când grăunțul prinde a se învârtoșea; cu unghia îl curmi mai anevoe și mestecat în gură, se face aluat. Atunci lanul e gălbuiu auriu și paiul galben peste tot, fără a fi spălăcit.

Toți plugarii încercați, încep la secere când pânea *e în putere,* când e în *pârgă;* până se isprăvește secerea, numai bine și pânea se *răscoace;* alt-fel se *scutură,* se *trece* și spicele se rup și rămân pe lan. *Ale orzului, sunt numai trei zile;* el trebue luat la secerat în *putere,* pentru-că în câte-va zile spicul lui se cârligă și orzul s'a dus, s'a *trecut,* e *răscopt,* și se *scutură.*

Bucatele *cad, se culcă, se învăluesc, se policnesc* (când cad în timpul *urzitului), se pătulesc.* Cad, unde locul e gras și atunci bobul e spălăcit, ușor, și une-ori sbârcit; *grâul e huchit* ori *pălit.* Când grânele se culcă ori se pleacă sau se pătulesc de vânt cu ploae, nu-i nevoe, căci se ridică. Când se policnesc, slabă nădejde!

Grânele căzute se seceră anevoe, se iau după cum vine și pătulirea, în răspăr, și numai degeaba mai facem necaz. Cele învăluite se iau după învăluitura lor, câte odată e așa de învăluit și bătătorit de furtuni și ploi, de nici nu mai știi cum să-l mai iei.

La grâul bun, curat și *revarsat,* seceră un om vrednic între 7—14 prăjini; la cel învăluit nici trei.

Seceratul îl facem cu secerea. Pânea se tae și cu *coasa împiedecată,* ori cu *hreapca,* când se zice că îl *hrepcuim.* Se zice *hreapcă, coasă cu*

[1] *Asupra acestui capitol, dorim știri și desemne și de prin alte părți.*

cârlig şi *coasă împedecată* (*Hreapcă,* Cioara şi Pătule,—Mehedinţi; Români—Neamţu; *Coasă împiedecată* şi *coasă,* Arbori şi Marginea—Bucovina; Zorleni—Tutova. Pe alocuri, *hreapca* se numeşte *coasă cu grebluţă* iar *coasă împiedecată* este cu *vărguţă; cârlig,* Români şi Silişteа—Neamţu; Zorleni—Tutova; Laza—Vaslui). In loc de *cârlig* se zice *buhaiu.* (Marginea—Bucovina).

La secerat stai îndoit, curmat din mijloc. Pânea verde se tae lesne; pânea uscată mai anevoe şi secerea se toceşte şi trebue *zimţuită* mai des.

Atât cât se tae cu secerea şi de abia se poate prinde cu mâna, se numeşte *mănunchiu.* Patru, cinci mănunche, fac un *polog.* Poloagele se lasă întinse pe mirişte ca să se svânte, şi când au *dudău* (burueană), până se vestejeşte dudăul spre sară; se leagă tot punând câte 4—6 poloage la un *snop* mijlociu (cât cofa).

După secere, pe lan rămâne *mirişte.* Miriştea mare încurcă la arat. După hreapcă, miriştea e ca şi rasă. La secerat, din loc în loc se lasă *vetrişoare* pentru făcut *legători.*

Lanurile mari, pentru uşurinţă, se *răcluesc* la un *obraţ,* la două obraţe, ori la mai multe obraţe (un obraţ are opt prăjini) şi pe urmă se dau la secerători bucăţi, cari se despart între ele prin cărări şi *momâi, ciuhe, ciuci, mişane* (Giurcani-Fălciu) ori *cocori* (Mehedinţi).

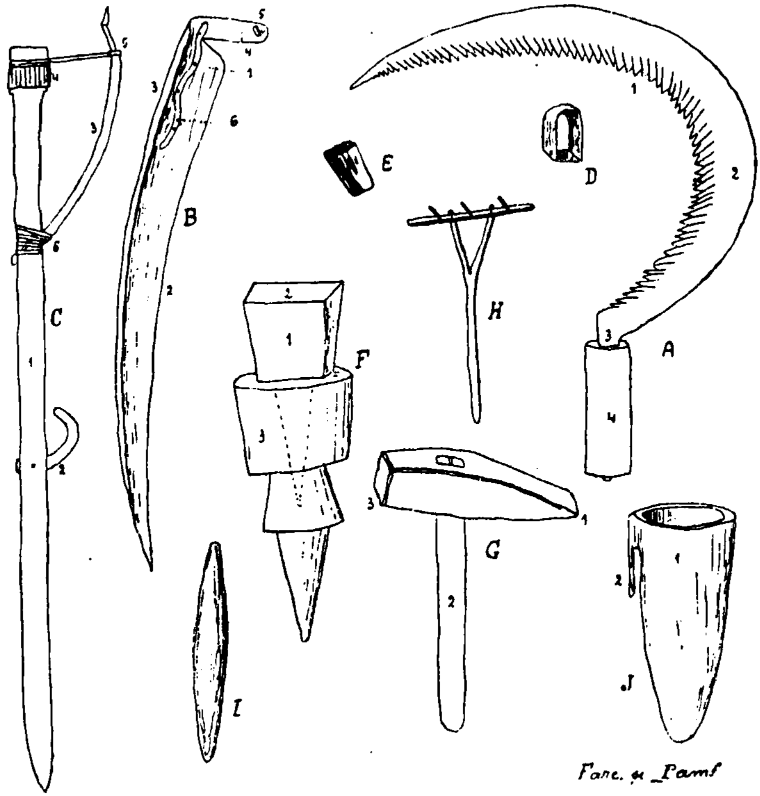
Secerea (Fig. 23, *A*) se vinde prin târguri şi pe la dughene cu 45—60 bani una. E din oţel şi are 1. *zimţi* la gură; ca să tae uşor, o zimţuesc ţiganii lăcătuşi. 2. *Limba.* 3. *Mâneriul.* 4. *Mănunchiul* de lemn în care intră mâneriul.

Coasa (Fig. 23, *C*) are: 1. *Toporâştea,* din lemn tare. 2. *Piciorul,* o *cocârlă* scurtă, înţepenită cu dăltuitură mai jos de mijloc; de el apucăm cu mâna şi purtăm coasa [1]. 3. *Cârligul* sau *buhaiul,* o *vărguţă* cu un *clenciu* la vârf; se pun şi două cârlige. La *hreapcă* în loc de cârlig, vine *grebluţa H.* Cârligul se leagă de coasă cu 5. *cheutoarea de jos* şi cu 6. *cheutoarea de sus,* şi slujeşte la adunatul paelor şi culcatul lor în *brazdă,* spic la spic. 4. *Brăţara, cârceia,* un inel mare de fer cu care înţepenim coasa pe toporâşte. O toporâşte sau *cosie* (Arbori—Bucovina) se vinde cu 60 bani până la un leu.

Coasa (*B*) se vinde cu 60 bani—3 lei una; e de oţel bătut. Unele sunt mai *moi,* iar altele mai *iuţi.* Are: 1. *trupul* coasei, 2. *gura* sau *tăiuşul* care se *bate* ca să se subţie, 3. *varga* sau *muchea* care îi dă tărie să nu se îndoae; se mai zice şi *vergeaua* coasei, 4. *mânuşa* sau *mâna* coasei care are 5. *măsaua* sau *căţelul* ce intră în *locul măselei* (o gaură în toporâşte), 6. *legătoarea* pentru întăritul coasei. Ea se pune

[1] *La fetele scurte li se cântă: „Tu Mariţă scurtă, groasă, bună-i fi picior la coasă“!.*

de ţigan care *vâră sau scoate coasa de subt iarbă.* Coasele slabe în trup şi în gură, se *calcă*, se încreţesc, li se *balţează* gura.

23 —Farcaşanu şi Pamfile: Uneltele folosite la seceratul pânilor albe.

Braţara sau *cârceia (D)* e un inel lat de fer, care *îmbrăţişă* mănuşa şi toporâştea şi le întăreşte.

Pana (E), din lemn tare; se bate între mănuşă şi toporâşte şi înţepeneşte coasa cu măsaua în toporâşte.

Batca (F) cu: 1. *nicovala* de oţel mai moale; are sau forma de nicovală, sau forma gurei ciocanului (Arbori-Bucovina). Partea cea mai de samă a ei e 2. *gura ;* când batca e prea tare, ciocanul se ştirbeşte Nicovala se înţepeneşte în *pop, picior, batcă* ori în *butuceriu* (Arbori-Bucovina); i se dau felurite forme.

A bate coasa e un adevărat meşteşug. Ea se bate în două chipuri: când nicovala e lată, ciocanul e subţire şi cu el căutăm să subţiem prin ciocănire tăiuşul coasei; când nicovala e cu gură de ciocan, coasa se pune cu faţa în jos şi cu gura pe batcă iar deasupra o ciocănim cu muchea ciocanului.

Ciocanul (G) e de oţel călit bine şi are 1. *gura* cu care ciocănim tăiuşul coasei ca să-l subţiem, 2. *coada* de lemn tare şi 3. *muchea*

Arcerul, cutea, gresia (I), se face din piatră tare şi cu faţa potrivit de aspră. Cu ea udă, ascuţim gura coasei din când în când. Gresia se ţine în *tioc.*

Tiocul (J) se face din lemn de teiu scobit în lăuntru ca să poată încăpea cutea şi apă. Are o *cheutoare* cu care se acaţă în curea. In el se pun şi câte-va pae ca să nu umble cutea şi ca să nu saie apa lesne [1].

Zorleni-Tutova — *D. J. Farcaşanu.*

COLINDE.

17.—*Sus e frunza deasă,*
Jos e umbra groasă;
Jos la rădăcină,
Ia' verdea tulpină,
Leagăn de mătase
Şi'n el cine-mi coase?
(Cutare) d'ochi-şi negri.
Coase, ghindiseşte,
Pe mare priveşte,
De-o corăbioară,
Mică gălbioară.
Şi 'n ea cine-mi vine?
Vin neguţători,
Nu-s neguţători,
Ci-s colindători,
Ce-mi vin colindând,
De (cutare) întrebând,
De (cutare) ochi-şi negri,
Ca să mi-o deştepte
Şi să mi-o. colinde.
De s'o deşteptà,
Noi grâu om luà
Şi-o vom sămănà.
Găzduţă frumoasă,
Rămâi sănătoasă!

Com. Titeşti-Argeş. — *C. N. Mateescu.*

18.—*Sculaţi gazde, nu dormiţi,*
Că vă vin colindători,
Pe la uşi pe la cetori [2],
Sara pe la cântători,
Nu v'aducem nici un rău,
Făr' pe Bunul Dumnezeu,
Mititel şi'nfăşăţel.
De la uşă, pân' la masă,
Faşă dalbă de matasă,
La Maica Precistă'm braţă.
Cine şede după masă?
Crăciun şi cu Crăciunească
Şi cu Ion, Sânt Ion,
Nănaşu' lui Dumnezeu.
Tot cinsteşte [3]
Şi măreşte,
Din pahar nu mai găteşte.
In fundul paharului,
Scrisă-i frunza iadului.

---

[1] *Amănunte în* **T. Pamfile, Industria casnică la Români: Secerea,** *p. 157;* **Coasa,** *p. 141.* [2] *Cheutoare (cheutoarea casei).* [3] *Oamenii când se dau la băut rachiu sau vin, nu zic că „beu" ci că „cinstesc". „Cinsteşte un pahar de rachiu (ori de vin) cumătre", zice vornicelul la nuntă, către meseni.*

Şi'n toarta paharului,
Scrisă-i floarea raiului.
Şi'n gura paharului,
Scrisă-i luna
Şi lumina
Şi soarele cu căldura.
Dac'aveţi v'o fată mare,
Ca s'aprind'o lumânare,
Că noi stămu de-a mirare:
Aşternutu-i de parale
Căpătăiu-i de rublele.
Noi venim de la domnie,
De la domni de la domnie,
De la dalba'mpărăţie.
Şi v'aduce-acest om bun,
Şi v'aduce el o veste,
Şi v'aduce o dreptate,
Să iee ţara jumatate,
Să facă dalba cetate.
Dar cetatea un(de) s'o facă?
la s'o facă 'ntr'un picior,
Să le steie 'ntr'ajutor.
In mijlocu' de cetate,
Este-un leagăn de mătasă.
Dar în leagăn cine doarme?
Cuconaşu',
Boieraşu'.
Bate vântu' ş'abureşte,
Leagănu' nici se clăteşte,
Bate vântu' ş'a burà,
El atunci că se sculà
Şi din gur'aşà ziceà:
—Sculaţi-vă slugilè
Să măture curţilè,
Cu poalele supniţă (?),
Cu vârvu' cosiţelor.
La mulţi ani cu sănătate,
Că-i mai bună de cât toate.

Auzită a treia zi de Paşti, 31 Martie 1909, de la moşneagul Vasile Sănducu, în vârstă de 60 ani, din Tătăruşi-Suceava.

Al. Vasiliu.

POVEŞTI

27.—Povestea Dreptăţii.

Să zice că în timpul de demult, erau într'un sat doi oameni; unuia îi plăcea dreptatea şi altuia nedreptatea. De la un timp ei au început a se certa între dânşii: unul zicea că „dreptatea e mai mare" iar celant zicea că „strâmbătatea e mai mare". Cum să afle ei cine e mai mare? Din pricina neînţelegerei se duc amândoi să se judece la un judecător. Ei întrebă pe judecător zicând: —„mă rog, D-le Judecător, care e mai mare: dreptatea ori strâmbătatea?" Judecătorul zise: „îi bună şi dreptatea, cine o poate ţinea, nu-i ră nici strâmbătatea, cui îi merge într'ânsa" „Aşa?" „Aşa!" Iese amândoi, dar omului, care ţinea dreptatea îi se schiopă un picior. Merg ei cât merg şi ajung la un alt judecător şi iar îl întrebă:—„Mă rog, D-le Judecător, care e mai mare, dreptatea ori strâmbătatea". Judecătorul răspunse: „Ii bună şi dreptatea cine o poate ţinea, nu-i ră nici strâmbătatea cui îi merge într'ânsa". „Aşa?" „Aşa!". Iar pornesc aceştia pe drum şi omului, care ţinea dreptatea, i se şchiopă şi celant picior. Merg ei cât merg şi ajung la al treilea jude-

cător. Intreabă şi pe acela:—„mă rog, D-le Judecător, care e mai mare: dreptatea ori strâmbătatea? „E bună şi dreptatea cine o poate ţine, nu-i ră nici strâmbătatea cui îi merge într'ânsa“ „Aşa“? „Aşa!“. Ei iar pleacă împreună, însă omului care ţinea dreptatea, îi luă D-zeu vederile.

Acuma se sfătuiau între dânşii, ce să facă? ce să dreagă? Dar omul, care era şchiop şi fără vederi, adică omul dreptăţii zice: „Ştii ceva, cumetre, când vom ajunge la un pod, să mă laşi pe mine acolo şi să spui acasă la femee şi la copii, că am murit şi m'ai îngropat“.—»Bine, aşa oi face: zis şi făcut“. Cum ajunse la pod, se auzi hodorogind; zise omul ce ţinea strâmbătatea: Iaca, cumetre, aici e pod. Iar cel-lant răspunse: „Te rog lasă-mă aici“. Tovarăşul îl ascultă şi îl lăsă acolo, el singur plecă înainte în sat, să spue de cele petrecute şi să spue şi femeiei că bărbată-său a murit. Insă omul ce a rămas la pod, adică omul dreptăţii, a stat pe pod, până noaptea târziu pe urmă s'a dus sub pod, a stat acolo cât a stat, nevăzut de nimeni ; numai ce aude, că pe aproape de cântători, vin acolo trei draci. Nevăzându-l pe dânsul, se pun la sfat; unul zice: „ce ai făcut tu azi?“ Iar altul răspunde: „eu am luat azi picioarele şi vederile de la un om.—Dar tu ce ai făcut?“ „Eu am luat împărtăşania din linguriţa popii, când împărtăşia pe fata împăratului, fiind bolnavă tare“.

„Dar tu ce ai făcut?“ „Eu am luat sărăcia şi nevoia de la un om al nostru şi am pus'o într'un ulcior şi l'am dat în cutare iaz“.

„Şi acum, zice cel mai mare, ce au aceşti oameni de făcut?“ Zice cel întăi: „omul şchiop şi chior, dacă va pune lut de la isvor, la picioare, va putea umbla şi dacă se va spăla cu rouă în zori de zi, va putea vedea“. Al doilea zice: „fata împăratului se va îndrepta numai atunci, când s'ar găsi cineva, să se ducă în cutare biserică, în cutare loc, în altarul bisericii, unde este o broască, care o va tăia şi va lua împărtăşania din ea şi o va da fetei împăratului, se va îndrepta numai de cât“: pe urmă a cântat cucoşii de 3 trei ori şi dracii s'au împrăştiat.

Dar omul care şedea sub pod, le auzi pe toate, se târăşte încet până ce dă de nişte glod şi pune la un picior şi îi trece, apoi pune şi la cellalt picior şi îi trece şi acela. Putând umbla, se duce *achipuind* pe jos şi dă de iarbă cu rouă, se spală de 3 trei ori pe ochi şi vede. Acum el s'a făcut sănătos! Se ia şi se duce la curtea împăratului, să vadă, nu va putea intra la împărat. Ajungând la poartă, spune slugilor că el e lecuitor şi va îndrepta fata împăratului. Insă slugile nu-l primesc, zicând: „au fost doctori peste doctori şi nu au putut-o îndrepta, dar unul ca tine“! Aşa că de abia a 3-a treia zi, a putut intra la împăratul, când acuma fata era mai mult gata. Spunându-i împăratului, că el o va îndrepta, numai să facă ce va zice el, împăratul, cam îndoelnic,

a spus că va face. A poruncit să pue caii la o căruţă, a luat fata în braţe cu alţii şi au pus-o în căruţă, pe urmă s'a dus cu ea la biserică, o luă iar în braţe şi o duse în biserică, de unde se duse lecuitorul în altar, luă broasca, o tăie, luă împărtăşania din ea şi o dete fetei împăratului care se făcu bine numai de cât, aşa că se putu duce singură la căruţă şi veni sănătoasă acasă. Ce mare bucurie era la ei! Se miră cu ce să răsplătească pe omul lecuitor, aşa că el trăia la curtea împărătească, ca în rai. In una din zile împăratul îi zise „să iei pe fiica mea în căstorie", însă el nu primi aceasta.

Pe urmă trecù mult timp şi împăratul iar îi zise: el iar nu vrea. Acuma se împlineau 3 trei ani şi împăratul îi zice a treia oară: „să-i ia fata, dar el îi spuse adevărat: că este însurat şi are copii, iar împăratul atuncia îl întrebă, ce plată trebue să-i dea, dar el foarte cuviincios, îi răspunse „ce veţi crede Măria Voastră".

Atunci împăratul porunci să-i aducă o trăsură bună cu patru cai buni şi vezeteu şi îl îmbracă bine, îi dete 12 rânduri de haine, blăni scumpe, în sfârşit tot ce-i trebue şi îi dete cheile de la cel mai mare hotel[1] ce-l avea ca să fie el stăpânul lui de veci cu tot ce să găseşte în el. Omul îi mulţumi frumos şi plecă.

Ajunse la hotel, luă tot în primire, pe urmă se duse acasă la el, să-şi aducă femeia şi copii: când ajunse acasă la el ce să vadă? Femeia lui se logodia cu un altu. La vederea lui, au rămas toţi cu gura cascată. Pe urmă a petrecut o zi în satul lui şi a luat femeea şi copii şi s'au dus la hotelul lor. Când au ajuns acolo, femeia a început a striga „ce m'ai adus aici slugă ?. Eu nu vreau să slujesc ! Insă el zise: „nu dragă, aceasta este al nostru şi al copiilor noştri". Şi ei s'au pus pe lucru şi le merge de minune. In una din zile vede o tabără de cară că se opresc la poarta lui ca să bea câte un rachiu; numai de o dată vede, că vine prietenul lui, care îl lăsase pe pod, să cumpere rachiu.

Ei se recunoscură amândoi şi atunci cel cu hotelul, îi chemă pe toţi la el, le dădù de mâncat şi băut trei zile şi pe urmă plecară. In timpul cât a stat acolo, la întrebat „cum ai făcut de ai ajuns aşa bogat ? şi-l ruga să-i spue şi lui să se îmbogăţească. Omul cu hotelul îi spune: în cutare iaz, este un ulcior cu bani, cine va scurge iazul şi va găsi ulciorul, se va înbogăţi uşor. Prietenul lui ascultă, se duse şi scurse iazul, luă ulciorul şi nu-l destupă, până nu ajunse acasă. Când îl destupă ce să vadă! iesă din ulcior nevoia lungă de jumătate de prăjină, se suì pe cuptor; ei au început s'o bată şi s'o alunge; iar ea s'a vârât în cuptor, aşa că nu a mai putut'o scoate şi în jumătate de an rămase ca degetul. Şi aşa s'a petrecut lucrurile, iar eu m'am pus pe o şea şi am spus povestea aşa.

Darabani-Iaşi. *J. Postulache.*

[1] || *Red.*

28.—Povestea proştilor.

Ci-că în vremile de demult pe când era lumea mult mai proastă decât astăzi şi pe când nu eşise atâtea pe faţa pământului, pe atunci, ci-că ar fi trăit într'un sat un flăcău ales şi care ar fi luat în căsătorie pe singura fiică ce-o aveau doi bătrâni, ca pe cea mai mare mângâere ce le-o dase D-zeu. Da' fata frumoasă, poznă. Trăiau bine şi ţineau unul la altul pentru care lucru, şi bătrânii se bucurau, văzând că au nimerit cu fata. Nu la multă vreme însă după nunta lor, ginerile moşneagului se duse într'o Duminică la târg, şi printre multele mărunţuşuri ce târguise, luase ş'un bulgăre de sare pentru casă şi pe care nevasta îl puse pe horn. La câteva zile de la aceasta, după ce baba nu-şi mai lua ochii de la bulgăre, de la un timp începu să plângă cu hohot de i se făcuse poalele fustii leoarca de lacrămi. Când veni moşneagul de la trebile lui şi-o văzu pe babă şezând pe pragul uşii şi plângând, nici una nici două, începu să plângă şi el fără ca să ştie de ce. Sosindu-le şi fata şi văzându-i pe amândoi plângând, începu să scâncească şi ea alăturea de ei. Când veni în urmă şi ginerile de la lucru, şi-i văzu pe tustrei plângând, îi întrebă mirat: Da' bine de ce plângeţi? Ce 'nsemnează asta de plângeţi ca nişte copii? După mai multe stăruinţi din partea lui, cu vai nevoe ce'ncepu baba să'i spună cu vocea tremurândă şi abea oprindu-şi sughiţul: Iaca ci-i, şi iaca cum: M'am uitat la bulgărele cel de sare de pe horn şi m'am gândit, că dacă va face fata mea un băeat şi-l va pune pe vatră, o să se suie mâţa pe horn şi dându-l jos, o să ne omoare copilul şi atunci, ce ne vom face noi şi voi fără dânsul? —Bre..! da peste proşti oameni am mai dat şi eu, zise ginerele. Mă duc dar să'mi caut altă nevastă şi alţi socri mai cuminţi, căci cu voi mă fac de râs în lume. Şi acestea zicându-le, plecă. Mergând el aşa ca dus pe gânduri, de la un timp ajunse la o casă unde un moşneag cu o babă se năcăjeau cu o vacă. —Buna ziua, zise el oprindu-se. —Mulţămim d-tale, răspunse moşneagul. —Da' ce te năcăjeşti, moşule? —Ian, vrau să sui vaca asta pe bordei să pască, că o crescut acolo nişte iarbă de-a mai mare dragul şi nu vra să se suie haramul şi pace. —D'apoi bine, de ce te năcăjeşti degeaba moşule? Cum crezi d-ta c'o să se suie vaca pe scară? Dac'ar fi o capră, dă' poate aş mai zice, dar o vacă!... Ş'apoi chiar dacă s'ar sui, îţi strică bordeiul şi atunci ce te-ai făcut? Lasă vaca moşule, şi ce atâta năcaz: ia o coasă şi suie-te d-ta ş'o cosăşte, ia-o şi-o adă jos şi pune-o dinaintea vacii şi-i scurtă socoteala. —Îra...! că bine mai zici, om bun. Eu cu capul meu cel prost nu mă gândeam la una ca asta şi nici babei nu-i venise în minte de aşa ceva. Îţi mulţămesc măi băete de 'nvăţătură.—Buna ziua moşule şi cu bine, zise el plecând.—Cu sănătate măi băiete, răspunde moşneagul.

Şi, după ce rămase singur, îşi duse mâna la gură şi se miră mult de zisa drumeţului şi ciudos, se bătea cu mâna peste cap, că nu-i venise şi lui un aşa gând mai înainte. In urmă, luă coasa şi făcu cum fu învăţat şi bine o nimeri. Ginerile moşneagului, părăsind bordeiul la care ajunsese, îşi zicea în sine: De proşti am fugit, şi tot peste proşti dau. Pe când mergea el aşa gândindu-se până unde poate s'ajungă prostia omenească, numai iată că ajunge la o casă, unde nişte oameni strigau şi năcăjiau doi boi înjugaţi la jug.—Buna ziua, oameni buni. —Mulţămim d-tale.—Da' ce lucraţi?—Ian am înjugat şi noi nişte boi la o grindă.—Da' ce-aveţi de gând să faceţi cu dânsa? —Am vroi s'o mai lungim o leacă, că la tăitură ne-am luat cu ziua târgului şi n'am mai măsurat-o după cealaltă, aşa că am nimerit-o mai scurtă. —Hu!.. Da' cum credeţi, oameni buni, c'aveţi să puteţi lungi grinda, că doar lemnul nu se 'ntinde ca pânza? Nu mai năcăjiţi boii degeaba ş'apoi pe lângă asta, dar vă mai trudiţi şi dumilor-voastră.—D'apoi alta ce-avem să facem, om bun? Ian învaţă-ne d-ta, dacă eşti mai ajuns de cap, şi noi te-om asculta bucuroşi.—Ica ci-i oameni buni: Apucaţi-vă şi tăeţi şi cealaltă grindă tot aşa de scurtă ca şi asta, ori dacă nu, atunci, căta ţi o bucată de lemn şi adăogiţi grinda care aţi nimerit-o mai scurtă, ca să fie tot ca şi cealaltă şi ce atâta năcaz?...—Ira...! că bine mai zici făcură ei plini de mirare şi uitându-se unii la alţii, parcă se'ntrebau: —Cum oare de-am fost noi toţi aşa de boi la cap de nu ne-am priceput batâr atâta lucru, de nu umblăm ca neoamenii să întindem grinda cu boii?.. Văzând drumeţul c'a dat tot peste proşti, îşi urmă calea înainte. Tot mergând el aşa, ajunge de la o vreme la o casă, unde un om se năcăjea într'o şură c'o vacă şi răcnea, şi suduea şi o bătea, trăgând-o de funie.—Buna ziua, om bun.—Mulţămesc d-tale.—Da ce lucrezi. —Ian mă năcăjăsc cu haramu' ist' de vacă. —Da ce ţi-ai pus în gând, ca s'o gâtui numai decât? —Ba nu cumătre, răspunse omul; ia, vrau s'o sui în pod, că am acolo un mănunchi de fân şi să-l mănânce boala că'i *ştulghită* de foame.—D'apoi numai decât să gâtui vaca, om bun?—D'apoi alta ce să fac?—Sui-te d-ta singur, iea fânul şi-l dă jos, şi nu gâtuì vaca degeaba. —D'apoi oare nu s'a irosi? —Hei!.. Cine? —Fânul. —Şi dacă s'or irosi vre-o câteva fire, ai să sărăceşti pe urma lor? —Ba nu. —Dar dacă te-i îmbolnăvi trăgând vaca cu funia în pod ce-ai folosit? Ce ţi-i bun atunci mănunchiul cel de fân? —Îra...! că bine mai zici, om bun, îţi mulţămesc că mi-ai deschis capul, c'aveam să mă calicesc singur. Şi acestea zicând, făcu aşa cum îl învăţă drumeţul. —Încă un prost, zise ginerile moşneagului şi 'şi urmă calea. Tot mergând el aşa prin lume, ajunse de la un timp la o casă, unde un om fugărea prin ogradă nişte *gobăi*, ca să le poată prinde şi pe cari

se 'ntâmpla să pună mâna, îi cască gura, lua din sân grăunțe și i le băga cu degetul pe gât, iar când vedea că gobaea îi aproape gata și că-și dă ochii peste cap, atunci îi turna apă 'n gură cu lingura; și tot așa se năcăjea cu fiecare găină pe care-o putea prinde. Minunat și de un așa lucru, se opri la poarta omului și-i zise: Buna ziua, măi creștine. —Mulțămesc d tale. —Da bine, ce năcăjești găinile? —Ian vrau să le hrănesc, bătule-ar D-zeu gobăi, și după ce le prind încă nu vrau să steie. —D'apoi bine, măi om bun, așa se hrănesc găinele? Pentru asta te-o făcut D-zeu? —Na, na, na! Încă și asta-i una! Cică să nu le hrănești! Da' cum or trăi dacă nu li-i da de mâncare? —Bine, bine! nici nu zic eu de asta ca să nu le hrănești, dar nu așa ca neoamenii, să le 'ndeși grăunțele pe gât cu degetul și să le dai apă cu lingura! —D'apoi altfel cum? —Cum? —Iea grăunțele în mână și le împroașcă prin ogradă și nu fugì după ele ca să le prinzi, ci strigă numai: „pui, pui, pui"! „pui, tatii, pui, pui, pui"! și să vezi cum or să s'adune; și nu le da apă cu lingura, ci iea o bucată de lemn și fă din el o *treucă* (*troacă*) și pune apă 'ntr'însa și să vezi cum or să beie apă din ea, făr' ca să le mai strigi. —Îra..! că bine mai zici, om bun. Iți mulțămesc. Și acestea zicând, făcu așa cum îl învăță drumețul. —Bre... bre... bre...!, zise el, se vede că mi-i scris ca să dau numai peste proști. Și zicând acestea, își urmă drumul. La câtăva vreme, ajungând el într'un sat, ce să vadă?! Un moșneag c'un oboroc ședea pe prispa bordeiului în fața soarelui și după ce sta așa câtva timp, fugea cu el în bordei și în urmă iar eșia afară. Mirat și de-un așa lucru, s'opri la poartă. —Buna ziua, moșule. —Mulțămesc d-tale. —Da ce lucrezi acolo?—Ian cu oborocu ista mă muncesc și eu. —Și ce ai de gând să faci cu el? —Hm! Mă întrebi ce fac cu el? Ian, mă năcăjesc de multă vreme, ca să vâr cu el soarele'n bordeiu ista și tot degeaba, că de 'ntunerec nu scăp. Se vede, că unde'i bordeiul prea mic, de asta nici soarele nu vrea să intre... —Apoi, bine moșule, îi treabă asta? Să te năcăjești d-ta, om bătrân, s'aduci soarele 'n casă cu oborocul!.. Da' ani de zile poți să te tot chinuești așa și lumină'n bordei tot n'ai să mai vezi! —D'apoi cum să fac, măi băiete, că'n întunerec nu pot trăi? —Iea toporul, moșule, ș'apucă-te și fă o bortă 'n păretele dinspre soare, ș'apoi ai să vezi că 'ți intră soarele singur în bordei. Fă așa cum îți spun, ș'ai să scăpi de năcaz. —Da' că bine zici, măi băiete; așa am să și fac. Puteam să mor, bietul, chinuindu-mă cu oborocul și soare 'n bordei n'aveam să mai văd! Îți mulțămesc de sfat, om bun, și D-zeu să'ți deie sănătate, că bine mi-ai deschis capul! —Cu bine, moșule! —Mergi sănătos băiete! —Încă un prost pe lumea asta, zise el urmându-și calea. La o bucată de drum, ce să-i mai mai vadă ochii!?

In tinda unei case, un om se năcăjea c'un ţăpoi şi tot suduia din când în când. Se opri numai decât, să vadă ce-i.

—Buna ziua, cumătre! strigă el de la poartă.—Mulţămesc d-tale! răspunse omul eşind în prag, asudat şi cu ţăpoiul în mână. —Da' ce lucrezi? —Ian cu ţăpoiul ista mă năcăjesc. —Da' ce vrai să faci cu dânsul? —Ce să fac? Ian mă năcăjesc să dau cu el nişte nuci în pod şi degeaba, că toate pică jos, bătu-le-ar sfântul!.. —Hm!.. Apoi bine, om bun, cu ţăpoiul vrai să sui tu nucile in pod?! Cum ai crede, că s'ar prinde nucile de ţăpoi? Se mai poate una ca asta, ha, ce zici? —Dă, ce să zic? Am crezut şi eu că s'or ţinea în ţăpoi dac'oi lua cîte mai multe. Că dă, fânul cum se ţinea în el şi nucile să nu se ţie? —Hm!.. Nucile şi finul... Ce are a face, omule, scripca şi cu epurele? Ce amesteci una şi cu alta? „Nucile şi fânul". Iţi faci numai chin degeaba, creştinule. —D'apoi ce să fac? Ian învaţă-mă d-ta cum să le sui, că poate eşti mai ajuns de cap. —Ai un oboroc, omule? —Cum să nu. —Ei, dacă ai, apoi ia-l şi pune într'însul nucile şi suie-le'n pod şi zvârle ţăpoiul departe, căci îşi are şi el rostul lui. —Doamne! Doamne! că bine mai spui, om bun. Işi *are Chira socoteala ei*, văd şi eu acu. Iţi mulţămesc. Iaca mie, prostului, nu-mi trăsnea prin cap un lucru ca aista! Ce 'nseamnă şi capu' la om! Ii mare lucru! şi spunând acestea, s'apucă şi făcu cum îl învăţă drumeţul. După ce mai merse el o bucată de cale, ajunse 'ntr'un alt sat, în care, ce să vadă? Intr'o casă de lângă drum, strigăt şi înjurături. Se duse curios să vadă peste cine o mai da. —Buna ziua, om bun. —Mulţămesc d-tale. —Da' ce lucrezi? Ian cu nevoea asta mă năcăjesc şi eu de az' dimineaţă. —Da' ce vrai să'i faci? De ce-ai luat-o la *moşit*? —Iaca am lucrat-o în casă ş'acu aş vroi s'o scot afară şi nu vra să iasa. Am să fiu silit, ca să stric uşorii şi păreţii, numai ca s'o văd afară. —Bre... bre... bre..! da' anapoda oameni.—De ce să strici d-ta lucru de casă ca aceasta? —D'apoi alta ce am să fac? —Apucă-te şi desfă căruţa în bucăţile ei, scoate-le afară şi o încheie acolo, nu în casă, căci aşa cum îi ea, n'o mai poţi scoate cât hăul!. —Doamne, că bine mă mai înveţi omule al lui D-zeu! Mulţămesc pentru sfat. Iaca minunea, să ţi-o spun drept: nu mi-ar fi trăsnit prin cap una ca asta. —Da' casa erai gata să ţi-o strici, ha ce zici, creştine? —Dă, omul în prostia lui câte n'a făcut şi câte n'are să facă încă! —Măăăi! Inc'un om cu pleavă 'n cap pe lumea asta, îşi zise el în *sinea* lui şi amărît în suflet că dă tot peste proşti, îşi urmă calea. La câtăva vreme, ajungând în alt sat când se crăpau zorile, ce să'i mai vază ochii?! La poarta *ţărnii*, doi oameni, pic de apă, îmblăteau cu îmblăciile în vânt, bolborosind nişte cuvinte din gură. —Noroc bun şi Doamne ajută! zise el. —Mulţămim dumilor voastră, răspunseră ei.

—Da' ce lucraţi, oameni buni? —Ian îmblătim şi noi. —Da ce 'mblătiţi, vânt? —Ba nu. —Dar atunci ce? —Ian sântem şi noi de strajă. —D'apoi bine, aşa se face strajă pe aici? —Aşa. —Dar îmblăciile la ce vi s bune?—Ni mai întrebi încă? Apăi făr' de dânsele nici nu suntem primiţi de strajă! —Şi ce faceţi cu dânsele? De ce îmblătiţi în vânt? —Apăi iaca ţ'om spune de ce: Pe acei ce ne-a ajuns rândul străjii, ne pune capul satului la fiecare poartă de ţarină, câte doi, ca 'ndată ce-a asfinţit soarele, să alungăm ziua cu îmblăciile şi s'aducem noaptea; iar după ce cântă cucoşii de miezul nopţii, să alungăm noaptea şi s'aducem ziua. Şi aşa ne canonim când ne ajunge rândul, că dacă n'om face aşa cum ne spune el, apoi vai de steaua noastră! Ne trânteşte la butuci... —Bre! da' pociţi oameni şi prin părţile ieste!... îşi zise el nedumerit. Şi întorcându-se îşi zise în sine: Mâţa tot ar fi putut să deie bulgărul de sare jos de pe horn şi să-mi fi omorît copilul, dacă l'aş fi avut şi dacă soacră-mea l'ar fi pus pe vatră; dar ca să sui vaca pe bordei ca să pască, să lungeşti grinda cu boii, să gâtui vaca trăgând-o în pod la iesle să mănânce fân, să hrăneşti găinile cu mâna şi să le adăpi cu lingura, să vâri soarele în bordei cu oborocul, să sui nucile în pod cu ţăpoiul, să te apuci să strici casa pentru a scoate căruţa afară, şi s'alungi noaptea şi s'aduci ziua cu imblăciile, asta nu mi-a trecut nici odată prin minte! Numai dă, D-zeu a împlut lumea cu ce-a putut!

Şi acestea zicând el, se întoarse acasă la nevastă-sa şi la socrii săi, pentru că îi socoti mai hâtri de cât toţi aceia pe care îi întâlnise în cale; trăi cu ei şi le povesti toate cele ce văzuse prin lume şi, dacă n'o fi murit, trăeşte şi acuma.

Şi eu mă suiiu pe-o lopată,
Şi vă spusei povestea toată.

De la tatăl meu (Hânţeşti-Dorohoi) N. V. Hânţescu.

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI

18.—Alion, fecior de Domn.

Alion s'a însurat,
Frumoasă fat'o luat,
Chiar din ţara ungurească,
Pe dânsu' să-l catonească.
De catonit, l'o catonit,
Şi la ordin l'o pornit.
—*«Maică, măiculiţa mea,*
Să hrăneşti nevasta mea;
Cu colac, cu lapte dulce,
Doar la mă-sa nu s'ar duce.
Mă-sa bine-o ascultat,
Pâr'ce el s'o depărtat;
La râmnicu' *de devale,*
Ii da în ciubăr mâncare....

De mânca, de nu mânca,
La Dumnezeu se rugà,
Ca să plece taburà,
Să se'ntoarcă ordinù',
Şi să-i vie bărbatù'.
Dumnezeu o ascultat,
Ş'o venit ş'al ei bărbat;
De departe c'o'ntrebat :
— «Maică, măiculiţa mea,
Unde-mi este nevasta?»
— «Draga mamei de soldat,
Nu fii aşa supărat,
Că nevasta ţi-a murit,
Şi-acasă n'o ai găsit;
Eşi afară de te roagă,
Cerului,
Crângului;
Stelelor,
Făcliilor,
Că-s şi mari şi mai mărunte,
Mai frumoase şi mai multe».
— «Maică, măiculiţa mea,
De toate te-oi asculta,
Da' de asta n'oi mai vrea :
Ca lunà nu-i nici unà!»

(De la Il. Gh. Smântână).
Boţieni-Dorohoi.

Dumitru Furtună.

19.—Mioriţa.

Pe picior de munte,
Merg oile frunte,
Vre-o op'noao sute ;
Dar de-or fi mai multe,
Dar de-or fi o mie,
Dumnezeu le ştie.
Noao ciobănei,
Cu vătavu' lângă ei.
Vătavu' ş'o adurmit,
Ei oile le-o pornit,
Ciobanii s'o voroghit,
Că'ndărăt că să se'ntoarne,
Pe vătavu' să-l omoare.
Şi vătavu' că-mi avea,
O mioriţă frumoasă.
Mioara când a auzit,
Şi din turmă s'o ales,
Şi la vătavu' că ş'o mers.
Vătavu' din grai, grăia :
—Ce ţi-i mioriţa mea ?
Or doar tu te-ai mâniat,
Că ce eu nu te-am mânat,
De cu noapte,
'N grâne coapte,
Cu ziori,
In lunca cu flori !
—Ia, io nu m'am mâniat,
Da' iacă ce-am auzit :
Ciobanii s'a voroghit,
Că'ndărăt că să se'ntoarne,
Pe tine să te omoare.
Vătavu' din grai grăia :
—Spune-le, mioriţa mea,
Că dacă m'or omorî,
Să mă'ngroape'n uşa strungii,
S'auz oile mulgând,
Şi laptele ciuruind,
Mândruţele strungărind.
Flùiera să nu mi-o uite,
Şi ei la cap să mi'o puie,
Şi cân' vântu' el va bate,
Şi fluieriţa va zice,
Tu mioriţă vei plânge.

Cules la 16 Iunie 1908, de la Paraschiva Mircea, spălătoreasă la Şc. Normală de învăţători din Craiova, în vârstă de 57 ani, cu locuinţa în strada Olteniei No. 10; venită de 18 ani în Romania din com. Boarta, jud Mediaş-Transilvania. Variantă : Vasile Alexandri —Poezii populare ale Românilor, cu însemnări după ediţiile anterioare şi manuscripte de Em. Gârleanu, Minerva, 1908 pag. 5.

Joan N. Popescu.

POVESTIRI ŞI LEGENDE

81.—Cum lucrează moartea...

Moartea obosită de mult lucru, a ajuns odată în Valea-Rea şi s'a aşezat ca să se odihnească sus, în coastă, de-asupra fântânii. Ca să doarmă mai bine, şi-a făcut un pat verde din mărăcini şi scaeţi, se aşeză pe el şi puse capul pe un muşuroi de cârtiţă. Bun loc găsise cotoroanţa!... umbră, şi apă rece. Dar nu apucă bine să aţipească şi după drum vine spre fântână un român voinic, cântând cât îi lua gura. Ea săltă numai de cât capul, se ridică în picioare şi privea pe Român.

Românul după ce bău apă rece, se apucă să se spele pe ochi, aşa fără nici o grijă şi fără să bage de seamă, că moartea e deasupra capului său. Când să se şteargă pe ochi, el vedea moartea, stând dreaptă, în picioare şi uitându-se spre el. Repede îşi împărţi el mintea în patru, se închină de zor şi o croì la fugă spre pădure, lăsându-şi căciula la isvor.

Să-l fi văzut cum fugea săracul, de nu i se mai vedeau picioarele, parcă era titirez.

Fugea românul de frica morţii, fără să ştie că moartea, dacă vrea, îl găsia ori unde. Dar ea a fost bună de calea asta, s'a uitat doar la el şi l'a lăsat să-şi vadă de drum. Apoi s'a întins iar pe patul ei de spini, căutând să doarmă şi ea.

Dar Românaşul!.... voinic, voinic era, dar era cùminte băiatul. Ştia el, că cu moartea şi cu dracul să nu te apuci. De-aia, o croise aşa repede în pădure. Acum el fugea mereu, fără să se mai uite îndărăt, aşa groază băgase moartea în el. La o cotitură însă îl opresc doi oameni voinici, cu puştile la spinare şi armaţi până în dinţi, cu pistoale şi cuţite. Erau doi hoţi, mai răi de cât moartea, căci ei nu ertau pe nimeni. Vai de mama creştinului ce cădea în mâna lor.

—Ce caţi pe aici băete?

—Nenişorilor, nu mai mă opriţi, că m'ajunge moartea.

—Ce eşti nebun?

—Ba nu-s de loc nebun, e lucru adevărat; văzui moartea de-asupra *Fântânii reci*, sta în coastă şi se strâmba la mine. Şi le povesti el toată istoria apoi.

—Hai bre, de ne-o arată şi nouă, îi ziseră hoţii.

—Nici mort, nu mă mai întorc acolo, le răspunse Românaşul şi o croi iar la fugă. Degeaba îl strigară hoţii, că el se depărtă mai adânc în pădure ca un epure scăpat de la ogar.

—Hai să mergem noi acolo, îşi ziseră tâlharii. Ce e aia *moarte?!*... moartea nu se vede; nebunul ăsta cine ştie ce-a vrut să ne spue.

Şi hoţii o luară încetinel pe potecă spre Valea-Rea, locul de întâlnire al tuturor haiducilor. Binişor, binişor ajunseră la *Fântâna rece*, unde găsiră căciula Românului.

Moartea din coastă, i-a zărit de departe. Până a nu ajunge ei la fântână, ea îşi luă coasa dintr'un gorun şi o ascunse în mărăcini, iar ea se prefăcu în bani de aramă. Pe patul ei răsăriră ca din pământ numai zgripţuri roşii, de bani turceşti. Dar bani, nu glumă.... grămezi strânse cu lopata. Prin mărăcini încă mai erau câţi-va bani risipiţi, care sclipeau de-ţi luau ochii.

Hoţii, de la fântână, suiră în deal la poiana de lângă gorun şi aci ce poţi zice.... găsiră comoara de bani. Pe patul unde dormise moartea era o grămadă mare.

—Iată mă, norocul nostru, zise un hoţ. Băiatul ăla trebuia să fi fost nebun.

—Noroc, da' nu glumă vere.... aşa sumedenie de bani n'am mai văzut, îi răspunse celălalt hoţ.

Hoţii strânseră banii degrabă, făcură o grămadă cât *porcoiul* de fân şi apoi o împărţiră pe din două. Căciula Rămânului, găsită la fântână o luară drept ocà şi măsurară cu ea.

– Acum, să bem ceva, vere, zise hoţul cel mai mare, noroc fără adălmaşi, nu merge. Du-te tu la cârciuma din Poeni şi ado de acolo două sticle de basamac. Dar bagă de seamă, spune cârciumarului să mai toarne o ţâră de spirt în clondir, să-l facă tare, căci am să mă îmbăt la noapte. Măi, da' nu uita, spune-i că-i sucesc gâtul, dacă nu mi-o da rachiu tare.

—Bine, am să mă duc—răspunse celălant hoţ—dar ceva mai pe înserat, nu acum.

—Să pleci chiar acum, aşă vreau eu..... vreau să beau mai repede. Nu-ţi fie frică, acum avem şi bani. Pe toată potera o înşeli cu bani, chiar de-ar fi să te prindă. Dacă îţi pare rău, dau banii de la mine.

Hoţul cel mai tânăr, auzind aşa vorbe, se sculă şi plecă, cu *tăgârţa* plină de bani, spre cârciuma din Poeni. In urma lui celălalt hoţ striga:

—Mă găseşti în deal la *Copacul Lupului.*

Pe drum, spre cârciumă, hoţul se gândi mult la banii hoţului din pădure. „Hoţ e el, ca şi mine, dar el a luat bani mai mulţi,—n'a împărţit drept“. Planul de a-i răpì banii îl munci mult. La cârciumă, ajuns odată întrebă pe cârciumar de *rachiu tare* şi de *şorecie.*

—Dar ce să faci cu şorecioaica? îl întrebă cârciumarul.

—Îmi trebue pentru leac... i-a răspuns hoţul; Am făcut nişte lighioane pe trup şi trebue să mă curăţ.

Peste puţin timp cârciumarul umplu două sticle cu rachiu tare şi le duse afară unde îl aştepta hoţul. Tot atunci îi dete şi un fişic cu

şorecie pisată mărunt, cu care el trebuia să-şi omoare tovarăşul.

—Nu-l pot omorî cu bâta, dar cu otrava îi fac de cap. Am mai omorît eu, câţi-va ca el.

Gustă puţin rachiu şi vârî în sticlă şorecie:

—Asta e sticla lui, are să-i vie bine, dacă va bea.

Hoţul cel bătrân din pădure, îşi făcuse şi el planul lui. Tovarăşului trimis la cârciumă, socotea, că i-ar fi dat prea mulţi bani.

—Dar nu e nimic, îşi zicea el, am să mi-i iau îndărăt. Când s'o întoarce, am să-i trimit din deal, un glonte în cap.

Şi aşa făcu. Hoţul mai tânăr suia dealul la Copacul Lupului. Prin întuneric, căci înoptase bine, luleaua de tutun ce ţinea în gură, arăta hoţului bătrân, capul ce hotărîse să zdrobească.

—Unde eşti mă? strigă hoţul de jos.

—Aici, aici, îi răspunse cel de sus. Mai şezi puţin, să viu eu la tine. Cu puşca la ochi, el se apropie puţin câte puţin, de hoţul ce venea încărcat de la cârciumă.

Când arma de foc răsună în *Valea-Rea, poc,* un hoţ căzu jos în poteca ce ducea la Copacul Lupului. Hoţul cel bătrân coborî din deal şi-l găsi în potecă cu capul zdrobit.

Atături desagii cu sticlele de rachiu şi cu banii tovarăşului, fură cea din urmă pradă ce mai putu aduna.

Bău cu putere dintr'o sticlă, ca omul care a muncit toată ziua. Peste puţin timp însă, stomacul începu să-l ardă. Pielea după trup îl ustura grozav, capul şi tâmplele îi zvâcneau cu putere. Işi rupse hainele, se lovi de copaci până ce focul din stomac îl cuprinse şi-l pironi pe loc.

In cele din urmă obosit şi zăpăcit, cu mâinile pe stomac, muri şi el tot în potecă, puţin mai departe de locul unde adormise celalalt hoţ.

El fără să ştie, murea otrăvit cu şorecie; nimerise tocmai sticla ce i se pregătise din vreme.

Moartea se făcu singură la loc; din bani îşi făcu iar trup de oase, cum era la început, cu cap, cu picioare şi mâini. Luă sticlele cu rachiu tare, le vărsă peste trupurile hoţilor şi luându-şi apoi coasa plecă mai departe. De rândul ăsta ea lucrase destul de bine şi de frumos.

Auzită de la Oprea G. Şôlea, din Panaghia (Doljiu). *Petre Danilescu.*

82.—Facerea lumii.

Inainte de lumea noastră erà o apă întinsă peste tot şi alta nimic de cât Dumnezeu şi Diavolul.

Neastâmpăratul de Diavol cât e ziulica de mare nu-şi afla loc, ci se tot vârà în apă, ca să deie de pământ. Şi aşa se trudea de tare, că

adormea pe apă. Intr'o zi, pe când dormea el aşa, iaca vine şi Dumnezeu pe-acolo şi prinde a-i scoate moluz de sub tălpi; din moluz face o turtiţă, o blagosloveşte şi o pune pe apă. Turtiţa, răzbătută de blagoslovenia Tatălui, a început a creşte, ş'a creşte, om bun, ş'a creşte! Şi aşa, s'a îngroşat hăt şi s'a lăţit.

Trezindu-se Aghiuţă şi văzând o istorie ca asta—ciuda lui! Că, ce zice? Pe Dumnezeu l'a ajuns capu' să iscodească o aşa treabă, şi pe mine, nu? Şi, haide, se porneşte el cu ciudă împotriva pământului. Că turtiţa cea îngroşată şi lăţită, pământu' nostru s'a făcut. Şi, cum vă spun, iea necuratu' un ciocan în mână şi prinde-a trânti ţigăneşte în pământ. Ş'atâta a pălit cu muchea ciocanului în pământu' lui Dumnezeu, c'a rămas bietu' pământ bortit, cum îl vedeţi, nu neted şi drept, ca o faţă de masă, cum era la începutul începutului.

Ş'a tot crescut pământul şi n'a mai avut ce-i face Aghiuţă. Atâta doar că duce'n spinare bietul pâmânt şi azi dealurile şi văile şi ponoarele, cari au eşit din ciocăniturile răutăciosului Aghiuţă.

De la M. Niţescu—Iaşi. *D. Furtună.*

83.—Cuza.

Cuza, avea obiceiul să se îmbrace cu sarică şi opinci, şi bea şi jucà cu ţăranii. Şi numai când auzea că unul vorbeşte rău de Domn, numai îşi desfăcea peptul arătându-şi decorăţiile.

Cică umblând prin ţară, a voit să stea într'o noapte la o mănăstire. Se duce la poartă, bate cu ciocanul şi vine un călugăr: —Ce-i bade? —Ce să fie părinţele, ia sunt un drumeţ şi aş voi să stau peste noapte la Sf. Mănăstire.

Se duce călugărul şi-i spune egumenului, care nu-l primeşte. Şi doar cică poroncise Cuza ca mănăstirile să fie sălaşul drumeţilor săraci—căci mănăstirile atunci aveau avere, nu şagă—„păşteau bivoliţele ca oile".

A doua zi, numai ce se vesteşte la mănăstirea cea cu pricina, că vine Cuza, vine Cuza! Pregătiri peste pregătiri, covoare pe jos, mese întinse, mă rog ca la venirea Domnului!

Vine Cuza şi cere cheile de la casa cu bani. Stariţul o sfecli. I le dă. Cuza pune stampila pe casa cu bani. Cere cheile de la camară. Aici erau bogăţii şi averi, mâncăruri, rachiuri, care mai de care mai deosebite, blănuri, mă rog, aici era avere strânsă, căci pe atunci mănăstirile aveau moşii foarte bogate şi multe. Pune şi aici ştampila domnească, ia cheile şi de la pimniţă şi dă ordin ca toţi Grecii călugări să se ducă din ţară; şi le luă şi moşiile. Şi iaca aşa fel de om era Cuza!

[După spusele mamei]

84.—Alexandru Machedon.

Ci-că, era în armata lui Alexandru Machedon un om, care sămăna leit cu dânsul şi-l chema şi Alexandru. Da' era fricos de n'avea pereche. Când dădea vre-o bătălie Alexandru Machedon, el fugea. Şi Alexandru Machedon l'a prins şi l'a omorît, să nu creadă lumea că e el cel ce fuge.

De la Eliţa V. Nicolau. Jorăşti—Covurlui. *Petru Gh. Savin.*

85.—Cât umblă un copil de un an, pe zi.

Unui moşneag îi murise baba. Neavând cine-l îngriji şi spălà, îşi puse în gând să se însoare. Se duse la peţit, la un gospodar, care avea de măritat o fată mare.

In vremile vechi, fetele isteţe, cari se măritau, puneau şi ele mirilor anume condiţii de măritiş. Fata din povestea asta, nu se supără c'o cercat'o pentru măritiş şi un moşneag. Ea spuse că merge după el, dacă-i lasă cu limbă de moarte toată averea ei şi dacă a umblà pe unde şi cât umblă un copil de un an. Moşneagul se prinse. Fata era tare gospodină şi frumoasă. Nunta se făcu.

In întăia zi de căsătorie, fata dă pe moşneag pe mâna unui copil de un an al unei surori a ei. Băetul erà vioi şi isteţ. Moşneagul se *tăbârci* după el pe sub masă, pe sub pat, prin unghere, pe după poloboace şi pe după fel de fel de *ciuveie*.... şi cătră sară căzù jos de trudă, şi muri.

Fata rămasă cu bogăţia, şi după un an se mărită din nou, iar pe moşneag l-o înmormântat tare frumos şi l-o bocit de huià satul !.

Auţită de la soacră-mea, Ana N. Cârlănescu. *M. Lupescu.*

DE-ALE COPIILOR.

86.—*Mălai, mălăiaşul meu,*
Ce te-ai supărat aşa rău ?
Că'n untură nu te-am 'nmuiat,
In lapte nu te-am dumicat;
Ci te-am mâncat curat,
Luminat,
Cum Dumnezeu te-a lăsat.
De te-oiu mai prinde-odată'n
[mână
Ţi-oiu mai linge şi făina !...

Din Hălăngeşti-Zăicoiu-Doljiu.

87.—*Cinci în cer,*
Cinci pe pământ,
Cinci în troaca ţigănească ;
Pe toţi ţiganii să-i trăsnească,
Cu foc şi cu cătran,
De la Mărin Pàtran,
Să nu mai rămâie picior de ţigan!

88.—*De la toate câte-o ţără,*
Să-i facem popii căciulă ;
De la toate câte-un floc,
Să-i facem popii cojoc;

De la toate câte-un fir,
Să-i facem popii peşchir.

89. — *Unerogu',*
Piciorogu',
Vèverița,
Dèderița,
Cârstei,
Împòdobei,
Cleanțai,
Sula,
Beleaşca,
Dropu',
Cleanțo,
Ia-ți-o!

90. — *Ochia (=1),*
Dòchia (=2),
Sàlcina (=3),
Pàrcina (=4),
Lògodari (=5),
Pèscari (=6),
Cìnderiş (=7),
Bèceriş (=8),
Brabèți (=9),
Sàicoteț (=10),

No. 87—90. Din Boureni-Dlojiu.

Nec. J. Dumitraşcu.

91. — *Uniele,*
Dodiele,
Cărăiele,
Cărămizi,
Birichizi,
Soolom,
Sodolom,
Samişcaş,
Toporaş,
Dutcă.

92. — *Unel,*
Dodel,
Tredel,
Patradel,
Țâncăr,
Vâncăr,
Olin,
Podasâm,
Goglezi,
Găitan.

93. — *Unimina*
Doichimina,
Sarcim,
Parcim,
Logodar,
Pescar,
Dorobete,
Țâşti —
— Cotete
Ranc.

Ştefăneşti-Vâlcea.

Gh. Fira.

94. — *Uniele, dodiele,*
Caraele, caracaş,
Tae popa epuraş;
După moara Hâncului,
Vine fata Turcului,
C'un cojoc de motoc;
Dă în vale, dă în deal,
Tu eşti cal;
Dă în deal, dă în vale,
Tu eşti floare.

95. — *O! şopârlă călătoare!*
Ce mă'ntrebi de sărbătoare?
Ce e azi, ce e mâni,
Ce e'n ziua de Ispas!
Să tăem un câne gras,
Să luăm unturele,
Să ungem şopârlele,
Clanț! Dorobanț!

96. — *Eni, meni,*
Cling, clang,
Ozo, pozo, pacativ,
Aer, vaer, vig.

De la copilaşii Cristofor şi Eufrosina G. Antonescu.

T. Popovici.

DATINE ŞI CREDINŢE

431.—*La slujba nunţii.* La „Isaia dănţueşte", mirele şi mireasa sărută sf. evanghelie şi sf. cruce, la fiecare încujur în jurul mesii.

Când se iau cununiile din capul mirelui şi miresii, aceştia nu pun capul pe palme şi palmele pe sf. cruce şi sf. evanghelie, ci preotul şi nunii le iau de-a dreptul din cap.

Pentru nuni şi miri se pune de fiecare câte o feliuţă de pâne într'un pahar de vin, din care gustă, fiecare din câte o felie, atât mirii cât şi nunii.

Când se apropie citirea troparelor Sfântului ales ca patron al tinerilor, nunii duc pe miri de-i aşează în strane, şi le dă lumânările în mână.

La sfârşit, se face mare cinstire şi hiritisire în biserică. [1]

Văzute şi auzite în această vară într'un sat din ţinutul Vasluiului. Tudor Pamfile.

432.—Femeile în truda naşterei îşi asvârl din degete inelele, din urechi cerceii, se dezbumb de pe la mâneci şi de la gât, ca să li să desfacă toate încheieturile. Altele merg mai departe: şi despletesc coadele de pe cap, doar o naşte mai uşor!

433.—Femeia care va plânge la durerile primei faceri, o să plângă la toţi copiii ce va mai face.

434.—Dacă greutăţile facerei nu încetează, se duce una din femei şi dă cu piciorul de mai mnlte ori în pragul uşei—cer iertare de la animale—ca, adică, suferinda o fi chinuit vr'o mâţă, sau vr'un animal îngreunat şi ar fi luat blestem de la acela!

435.—La 3 seri după naştere vin ursitorile copilului. Pentru a ursi bine, se pune pe o masă, sau la capul copilului, pâne, sare, vin şi bani mulţi, pe cari le înveleşte c'un şervet. Ursitorile vin, ursesc viitorul copilului şi dacă găsesc acestea toate, cică'l urează bine.

Pr. J. C. Beldie.

436.—*Spiriduşul.* De mai multe ori se aude prin unele locuri, că cutare ori cutare a ghicit, că are spiriduşul. Specialitatea aceasta se dă mai mult ţigăncilor bobărese. Când se duce cineva să ghicească, de multe ori, bobăreasa înemereşte din zece, una, şi pe urmă gata... că are spiriduş şi mai multe nu (!) Se spune că spiriduşul se capătă astfel: Se ia oul cel dintâiu de la o puică neagră, care se ouă pentru prima oară Acest ou se cloceşte timp de şase săptămâni, la subţioară. După a-

[1] ***După câte ştiu, unele din aceste datine sunt protivnice tipicului dela nuntă şi ca atare sunt contra dogmelor. Păr. Ec. Antonovici, aflând acestea, credem că va lucra pentru oborîrea lor, căci are mijloacele la îndămână.***

ceste șase săptămâni, iasă din ou puiul, care este *ucigă-l toaca*, și care se pune în serviciul celui ce l-a clocit.

Pe seama spiridușului se face multe: Ba zice că încheagă apele, ba că omoară orice, numai să puie mâna pe ele, și multe altele.

Din Ștefănești-Vâlcea, din auzite de pe la alții. Gh. Fira.

437. — Dacă primăvara vede cineva mai întâi miel negru, apoi toată vara îl vor mâncà puricii; iar dacă vede miel alb, îl vor mâncà păduchii.

438. — Dacă fumul de la hogiag se ridică drept în sus, în curând se va face vreme bună.

439. — Când te mânâncă pielea pe corp, ai să iei o bătae de la cineva.

440. — Când cântă cocoșul în prag, îți vor veni musafiri în casă.

441. — Când se varsă piperul din solniță, se va întâmpla sfadă în casă.

442. — Ca să nu mânânce uliul păsările din ogradă, se pune în treuca din care beu păsările apă, o potcoavă de găsit.

Timișești-Neamț. Gr. Vasiliu.

443. — Când se scaldă gâștele așa pe pământ, fără să aibă apă, are să ploaie.

444. — Când vezi fulgerând întâi, să te freci cu țărână la ochi, că n'o să te mai doară ochii.

445. — Când auzi tunând întâi, să te lovești cu un fier peste cap, că dacă te-o apucà vre-o ploaie cu piatră, n'o să-ți poată face nimica.

Vârlezi-Covurlui. Joan N. Vârlezeanu.

446. — Dacă spui cimilituri ziua, ți se rup hainele.

447. — Ca să nu mânânce uliul găinele, se pune o potcoavă găsită pe drum în fundul cuptorului, sau o pană într'o bortă a lăiței

Vicovul de sus (Bucovina). P. Gârstean.

BOALE LA OAMENI, LEACURI ȘI DESCÂNTECE

108. — De roșață.

A plecat X., curat, luminat,
Și la mijloc de cale,
L'a găsit roșața,
Prin pocitură,
Prin săgitătură,
Prin orbalț.
Și nu te căinà,
Nu te tânguì,
Eu cu miere te-oi îndulci,
Cu acu' te-oiu împunge,
Ș'a pârlì te-oiu pârlì,
Pârjol ți-oiu da,
Și rădăcina ți-a secà.
Și cu mâna ți-oiu luà.

Din creerii capului,
Din auzul urechilor,
Din melşul *ochilor,*
Din toate ciolănelelele,
Din toate 'ncheeturelele
Şi din tot trupu' lui.

(Se descântă de 3 ori pe zi, având în mână un *ac* cu care împunge şi învârteşte în miere, iar mai pe urmă îl şterge de buzele bolnavului).

Auzite de la bătrâna Ileana, a răposatului Ioan Buhuş, din mahalaua Cotu-Negru, din Bârlad. N. I. Antonovici.

109.—Pentru junghiu.

Junghiul la copiii ăi mici, cari nu ştiu să spună unde-i ţine, se caută în chipul următor:

Se aşează copilul despuiat, pe burtă. Apoi se ia de la un ou, numai gălbenuşul şi-l plimbă pe spate, în toate direcţiunile, pân' s'o sparge. Dacă nu s'a spart pe spate, se aşază copilul acum cu faţa în sus şi i-l plimbă şi pe piept şi pântece, pân' s'o sparge gălbenuşul.

Unde s'a spart gălbenuşul, acolo e junghiul. Odată găsit, îl scuipă de trei ori, pentru ca să fugă de unde a venit. Pe urmă îi pune peste junghiu o foaie de tutun, stropită cu rachiu de drojde şi unsă cu miere. Alte-ori se pune peste junghiu o piele (blană) de iepure, stropită tot cu rachiu, sau, se unge junghiul, cu untură de iepure.

Apoi se descântă de junghiu, în apă, ori în rachiu, cu cuţitul, cu un fus, ori cu foarfecile, iar după descântec se înfig acestea —ori cari ar fi— în pământ, lângă picioru' patului, pentru ca junghiul să se ducă în pământ.

Cu apa sau cu rachiul se udă acolo la junghiu, după ce mai întâiu a băut; iar drojdiile (rămăşiţile) se aruncă pe un câine, ca să se ducă junghiul la el.

Goleştii-Badei, Muscel. D. Mihalache.

CÂNTECE.

545. — *Foae verde iarbă grasă,*
Nevasta care-i frumoasă,
Nu-i păcat s'o iei acasă;
Că-i frumoasă ca şi luna,
Şi iubeşte ca nebuna.
Şi-i frumoasă ca un soare,
Şi iubeşte pân'ce moare.
Nevasta care-i urîtă,
Nu-i pacat s'o dai de râpă,
Mânca-u-ar măsa'mpuţită,
Da' la ce-o făcut'o hâdă.?
Şăde tot posomorîtă.
Hainele pe trup nu i vin,
Oglinda-i pune venin,
Ziua doarme din picioare,
Noaptea zace de lungoare,
Bat'o crucea rea putoare.
Blastamatu-i cel ce-o are,
Ş-o mai ţine de mâncare.

546.—*Copila câtu-i de mică,*
Bate-o şi-o pune la furcă,
Că dac'a creşte mai mare,
Asvârle furca'n carare.
Jud. Suceava.
Serafim Jonescu.

547.—*De când şăd pe sub păreţi.*
O trecut un miez de miez;
De când şăd la cheotoare,
O trecut o lumânare,
Ş'am văzut că tu nu vii,
Ş'am lăsat şi eu pustii.

548.—*Merge dracu' pe părău,*
Calare pe-un ciucălău,
Oamini gândè că-s eu.
Merge dracu' pe carare,
Şi sta oamini-a mirare,
Că el tot merge calare.
Culese de d na Eughenia Cucuruz, din Budeniţ-Bucovina, comunicată de
V. Jliuc.

549.—*Foae verde de bujor,*
Din pricina unui dor,
Nici noaptea nu pot să dorm.
Toată noaptea mă gândesc,
Cum să fac, să te iubesc;
Că iubitu-i lucru mare.....
Nu-ţi dă stare la mâncare.

550.—*Foae verde de-o lalea,*
Dar-ar Dumnezeu să dea,
Să ningă şi să se ia,
In bătătur' la Dinà[1]*,*
Să fac urmă cu gheatà,
Cu ghiatà şi cu cismà,
C-aia mi-a fript inimà;
Inimà şi plămânìi....
Dino, mâncate-ar cânìi,
Tu mă'nvăţaşi a iubi,
La neveste cu copii.
Cât oi fi, cât oi trăi,
Fată mare n'oi iubi;
Fata mare se mărită,
Rămâi cu inima friptă.
Ş'o face altu' ceva,
Ş'o cădea'n spinarea mea
Mai bine de-o nevestea,
Tinerea şi frumuşea,
Că de m'o prinde cu ea,
Oi da gloabă, ş'oi scăpa,
Oi da gloabă zece lei,
Şi ştrafu'[2] *cin(ci) zăci şi trei.*
Să plătească dumneaei,
Că m'o prins pe patul ei.
De la M. Vasilescu, Mihăiţa-Doljiu.
Şt. St. Tuţescu.

[1] *Var.: Mândră, pe une locuri.*

[2] *Amendă.*

551—.*Foaie verde lozioară,*
Măriucă, Mărioară,
Cu rochiţa roşioară,
Cu pestelca foc şi pară,
Mută-ţi divănaşu-afară,
Afară supt un agud,
Când oiu trece să te-aud,
Să te pup, să te sărut!
—Măi bădică, eu mă tem:
Tu vii—şi doar nu te chem....
—Măriucă făr' de minte,
Zi mă-tii să te mărite!
—Insoară-te dumneta,
Să văd pe cine-i lua....
De-i lua una ca mine,
Dumnezeu să-ţi deie zile;
De-i lua-o mai frumoasă,
Dumnezeu să-ţi facă casă,
De-i lua-o grozăvioară (?),
Dumnezeu să ţi-o omoare,
Să mă fac o vrăbioară,
Şi să-i gust din colivioară.
Să-i fie ţărna uşoară,
Ca o pietricea de moară.....
(De la d-ra Varvara Alexandrescu, învăţătoare la Ierbiceni, jud. Iaşi).
D. Gr. Furtună.

552.—*Frunză verde foi de nucă,*
Când pe uliţă m'apucă,
Toţi duşmanii cată crunt,
Nuş'ce dracul le-am făcut,
Par'că sunt cu peri de lup.
Eu m'am dus şi la Focşani,
Şi pe-acolo, mai duşmani.
Se ţin duşmanii de mine,
Ca lâna de mărăcine,
Mânca-i-ar vermii şi cânii,
Şi dalacul beşicat,
Să nu-şi mai găsească leac.

553.—*Frunză verde mărăcine,*
N'o fi creştinaş pe lume,
Să pătimească ca mine.
Patima ce pătimesc,
Şi truda ce mă trudesc,
N'am cui să mă jeluesc.
Jelui-m'aşi munţilor,
De dorul părinţilor;
Jelui-m'aşi brazilor,
Tot de dorul fraţilor,
Codru-mi este crăcănos,
Putrezeşte iarna jos.

Călineşti-Teleorman.

Radu G. Ciupitu.

554.—*Foae verde merişor,*
Un'te duci tu, Ghiţişor?
—La Bucureşti să mă'nsor.
Aici fetele nu vor,
M'o simţit că sunt dator,
De când am fost precector [1]
Cu-atâta mă ştiu dator:
C'o rublă şi cu doi poli,
Numai la doi negustori.

555.—*Foae verde razachie,*
Cine trece sus prin vie?
—Ghiţişor cu pălărie.
Pălăria vişinie,
Cu cordică de mătasă,
De trei copiliţe-aleasă,
De la el gândul nu-ţi iasă.
Il pofteşte-Aniţa'n casă,
C'o găină, friptă, grasă,
Pe afară rumenită,
Şi'n năuntru otrăvită!

Auzite de la Dumitru Vişan, din Bogdana-Tutova.

J. G. Ciorescu.

556.—*Măi Vasile, gura ta,*
Făcută de Sâmbăta,
Când ai vinde-o, eu ţi-aşi da,
Şese boi şi casa mea.

557.—*Nevastă, bărbatul tău,*
Samănă cu calul meu,
Calul meu când îi flămând,
Pleacă capul în pământ.
Calul meu când îi sătul,
Merge pe drumuri fudul.

558.—*Cine trece pe prundar,*
Domnicuţa cu cheptar,
Doamne bine îi se şede,
Părul ei, mătasa verde.

Bucovina. V. Ungurean.

559.—*Bădiţa cu păr negruţ,*
De trei ori mi-a fost drăguţ,
Dar acuma de vre-o lună,
S'a mâniat de-o minciună.
Cine-a făcut vorbele,
Să umble cu torbele,
Aibă pasul racului,
Şi gândul gândacului.

560.—*Cucule cu pene multe,*
Nu cânta numai la munte.
I'an scobori la noi la ţară,
Şi-ţi sborşeşte penele,
Ca mândra sprincenele,
Şi-ţi sborşeşte codiţă,
Ca şi mândra rochiţă.

De la Ecaterina Nisioiu, C.-Lung, Bucovina. G. Al. Sadoveanul.

[1] *Perceptor.*

561.—*Cât îi Cernadia mare,*
Dragoste în ea nu are,
Dar Novacii mititei,
A'mpuiat dragostea'n ei.

562.—*Şi te* sucă *pe sub mână,*
Dacă ştii că eşti română,
Dar de-ai fi de altă lege,
Pe sub mâna mea n'ai trece.
Sucă-mi-te suveicuţă,
Dacă ştii că-mi eşti mândruţă,
Sucă-mi-te suveichea,
Dacă ştii că'mi eşti a mea.
Şi te sucă 'ntr'un picior,
De ştii toarce la fuior.
Şi te sucă într'amândouă,
De ştii ţese pânză nouă.
Novaci-Gorj. *N. N. Ţapu.*

563.—*Frunză verde de măr dulce.*
De-ar fi Moldova la cruce,
De trei ori pe zi m'aşi duce.
Dar Moldova-i mai departe,
Nu pot trece făr' de carte.
Căci mi-i drumul prin oraş,
Şi mă'ntreabă de răvaş.
Doi mă'ntreabă,
Doi mă leagă,
Doi îmi dau cu sgiciurile,
Şi-mi trag cu răscrucile.
Doi mă leagă cot la cot,
Şi-mi dau Prutul să-l înot.
Prutule apă vioară,
Fă-te tu neagră cerneală,
Şi mă scoate la mal iară,
Să mă văd în a mea ţară.
Că de când m'am depărtat,
Multă lume am îmblat,
Multe lacrimi am vărsat,
De-am făcut fântână'n sat.
Fântâna cu cinci isvoară,
Cine-a bea din ea să moară.
Două bune, trei amare,
Să beie duşmanii mei,
Să crape inima'n ei.
Să beie duşmancele,
Să le crăpe rânzele,
Că nu-şi păzesc casele,
Ci'mi păzesc ferestile.
Auzit de la N. Turtureanu, Pătrăuţ, Bucovina. *J. Ouciu.*

564.—*Foae verde ş'o răsură,*
Am un pom în bătătură.
L'aşi tăia şi nu mă'ndur,
Are ramuri împrejur.
L'aş tăia să-l vâr în tindă,
Ramurile-ajung în grindă,
L'aş tăia să-l vâr în casă,
Ramurile nu mă lasă.

265.—*De cât la salahorie,*
Mai bine la noi în vie,
La stejarul cel umbros,
Şede Ilenuţa jos,
Şede se umbreşte,
De un dor se tângueşte,
Şi strigă la vânători:
„Impuşcaţi-mă să mor.
Pentr'un câne pentr'un pui,
Numele nu vreau să-l spui.
Şi l'aşi spune da-i cu foc,
Urneşte piatra din loc".
Floreşti-Tutova
Virginia Stan.

566.—*Cântă-un cuc ş'o păsărea,*
Intr'un glas cu mândra mea,
Cânte cucul cât de tare,
Glasul mândrei nu-l mai are.
Cânte cucul cât de bine,
Glasul puicei nu-i la nime.

567.—*Holercuţă, draga mea,*
Pus-am gând că nu te-oi bea;
Dar văzând pe alţii bând,
Că m'am pus şi eu la rând.

568.—*Stă mândra și se gândește,*
De ce codru'ngălbinește?
Codru'ngălbine de ploi,
Voinic tânăr de nevoi!
Straja-Bucovina. *Ar. Tomiac.*

569.—*Când aud cucul cântând,*
Și mierluța șuerând,
Nu mă simt om pe pământ,
Nici nu mai știu unde sânt!

570.—*Cântă cuce, limba-ți pice,*
Inima mi se despice,
De durere și de dor,
Și de dragul mândrelor.

571.—*Cântă cuce numai mie,*
Că pân'l'anu', cine știe?
Poate trăesc.... poate mor....
Vezi, omul că-i trecător!
Auzit de la colegul meu, Vasile Danilescu, de la Farcașa Suceava.
J. O. Zugravu.

572.—*Pe munții cu rouă,*
Este-o casă noauă:
Cu ferești la soare,
Cu ușile 'n vale,
Cu stâlpii de tisă.
Acolo-i șezătoare,
De fete, ficioare.
Fetele n'o fost ficioare.
Cu stâlpii de tisă,
Vădu-mi-o aprinsă.
De la Maranda Busuioc. Nemțișor-Neamț *Al. Moisei.*

573.—*Foaie verde trei spanace,*
Dragă mi-a fost calea'n coace,
Și n'am pentru cine-o face;
Că cu cine mi-am avut,
S'a dus și n'a mai venit.
L'a 'nghițit negrul pământ.
Pământe, făce-te-ai tină,
Multă lume întră'n tine,
Și tânără și bătrână.
Și mai am două trei zile,
Și-o să mă iei și pe mine!
Pământe, face-te-ai os,
Cum înghiți omul frumos!
Foaie verde matostat,
Cine mi-a fost mie drag,
Mi-a pus patul la pământ,
Și capul la răsărit,
De-atunci nu l'am mai văzut.
Cules în vacanța Paștelui, 1905, de la vărul Florică C. Costăchescu, din com. Voicești, jud. Valcea.
Jon N. Popescu.

574.—*Frunză verde iarbă verde,*
Cine vede și nu crede,
N'ar mai călca iarbă verde,
Cine vede și nu crede.

575.—*Cine-a zice că mi-i bine,*
Mute-și casa lângă mine,
S'ajungă zile ca mine,
Și mai rele de cât mine.

576.—*Cine-a zice că mi-i rău,*
Să-l ferească D-zeu,
De năduhul ce-l trag eu.
Schitul Duca, Vasluiu.
J. N. Vârlezeanu.

577.—*Și fusei pe-o vale rà.*
Mă 'ntâlnii c'o femeià:
—Ia băiete fata mea
Că-'ți dau șase boi, cu ea....
—Să'mi dai șase, să-'mi dai opt,
Fata ta n'o iau de loc,
Să-'mi dai șase și cu șase,
Fata ta n'o bag în casă...
Cântă cucul pe puiete,
Fata ta doarme 'n unghete;
Cântă cucul la Goroi,[1]
Fata ta doarme 'n gunoi!...
(Din Obislav-Vâlcea). Confruntă cu No 426.
Nic. J. Dumitrașcu.

[1] *Pe-un vârf de deal in pădurice Este lângă satul Obislav.*

O SAMĂ DE CUVINTE.

666–723

Bârzoì (a)=a necăji.

Boantă =bătae, burzuluială, *bontăneală.*

Boncì (a) =a izbucni. Bonceşte de nădejde câmpul.

Dugi =toane. Mă găseşti azi în dugi buni, da' te-aşi lucra-te eu.....

Formă =pitărie, brutărie.

Hàchiţe =nod în papură. Cată hachiţe.

Hâj =şură.

Hălpi (a se) =a se *poligni,* a se lăsa la pământ, mai ales cerealele.

Harcea-parcea =iama, râs, cheltuială nesocotită.

Idenie =încercare. L'a pus Impăratul la idenie....

Joltealǎ =gălbănări. Buruene, cari, ferte, dau boială galbenă.

Mănăstireni-Botoşani. D. Gr. Furtună

Bètnic =bătrân, mai trecut cu vârsta—în senz comparatìv. Ori cum, dar Toader îi mai *bètnic* ca mine!

Carangiu =îndărătnic. Iaca, părinte, mi-i băetul tare *carangiu,* nu mănâncă de cât pâne!

Chişav =îndărătnic în neam şi rudă. Da, aşa i el din neamul lui, chişav.

Chiznovàt =poznaş. Da, chiznovat mai eşti. Se zice unuia care face comicării de râd ceilaiţi.

Chică =coadă =plete. Strângeţi, lele, chica, că ţi-o tae Ghica. Strângeţi, lele, pletele, că te ciudesc fetele!

Pr. J. G. Beldie.

Poponeţ =drept, în picioare.

Impopoţat =gătit, îmbrăcat de sărbătoare.

Ghimiciu =*ghibirdic.*

Miciu =muc de lumânare, ori de lampă.

Toaipă =se zice la o secure mică.

Toaipă=se zice şi la o femeie proastă.

A *bălăbăni* =a lupta fără rezultat ìmediat.

Hargalìc =*buracla,* amestecătură de ceva.

Lostopane=bucăţi mari, rupte din lemn, din vre-un mal de pământ.

Cioplaşi =La munte, ca să se poată şti hotarul între pădurea unuia şi altuia, se face în coajă o tăetură cu toporul. De şi creşte coajă peste tăietură, rămâne un semn. Copacii cu semnele aceste se zic cioplăşi.

Copcă=fugă, galop. Am mers dar, la copcă.

S'o dus pe copcă =s'o dus dracului, am perdut.
Rătăcini =văgăuni, văi.
Nemţişor-Neamţ. Al. Moisei.

L'am *pus cu botul pe labe*=l'am răpus, făcut de ruşine.
Umblă *harhagiaua*=fără nici o ocupaţie.
„ *nearat, nesămânat*=fără nici nu folos.
Luat (ales) *pe sub sprinceană*=pe ascuns.
Cioara nu calcă pe urma vulturulni =copilul nu samănă în apucături cu tatăl său.
Se lasă pe tânjală=se lasă greu, amână lucrul de azi pe mâni.
Nu se arată în toţi boii=omul e suparat şi-i stă totul înourat sub zarea ochilor.
Are două dramuri sub căciulă=are judecata, chibzuială, scaun la cap.
Picà din cer, | *Pica (càdea) cerul pe dânsul* } supărat, la culme.
Trăsnit cu leuca=nechibzuit, nebăgător de samă, cam zăpăcit, care face lucrurile la întâmplare şi repede.
A făcut-o fiartă | A „ *bună* } rea, nepotrivită.
Mi-a venit apa la moară=mi-a venit rândul să faci un lucru, pentru care am luptat mult, am câştigat.
Jorăşti-Covurlui. J. O. Zugravu

Îi ţii şanţu', îi dai nas=îi faci voia, îi întri în voe.
Mi-i de şanţ=Mii de mirare.
De dârvală=lucru care nu se poate întrebuinţa, a rămas de dârvală; de nimic.
A lua cu hapca, cu rostopala=pe nedrept şi cu repezeală.
Polog=mănunchiurile de grâu, secară, orz etc., care le strânge la un loc şi face snopul; iar pe lângă Prut, pe la com. Oancea, *polog* însamnă un fel de cort, pe care, când se culcă vara afară, locuitorii şi-l aşează deasupra, pentra a se păzi de ţânţari.
Sdrahon=om, mare, voinic şi făcut bine la trup.
Gloabă=se zice şi cailor şi mai însamnă şi dare, bir (vezi Creangă: Şi aşa, a dat tata gloabă pentru mine).
Se face lipcă =se linguşeşte.
Bâlii =burueni multe şi dese [1].
Culese din Jorăşti-Covurlui. Petru Gh. Savin.

---

[1] *Rugăm pe cei ce ne trimit vorbe rari, să însemneze vocala sau diftongul pe care graiul le accentuează D. p. nu* sdrahon, *ci sdrahòn; dacă acest accent cade pe* â *sau* ă, î, *acestea să se sublinieze, de p. nu* bâlii, *ci* bâlii. (Red.)

GLUME, JITII, TACLALE

104.—S'a făcut tortul câlţi.

Un om avea o femee leneşă, mama focului—Bărbatul o mustră că toate femeile torc, ţesă şi numai ea şade cât e ziua de mare şi spune la taclale.

Ea spuse bărbatului că e mai harnică ca toate, căci a făcut ce a făcut şi a gătit de tors toate fuioarele —Omul spre a se încredinţa, hotărî, că într'o zi o să-i numere toate fusele toarse.

In ziua hotărîtă, aduse pe moaşă [1] şi pe când bărbatul nu erà acasă, o sui în pod.

Cum veni omul, nici una, nici două, să numere fusele.

Femeea cum pregătise totul de pâcâlit pe bărbat, după sfatul moaşii, acum în pod, primi bucuroasă.—Spuse că toate fusile sunt în pod—că ea să sue să le arate omului, care stă pe scară la gura podului, să numere. Femeia luă singurul fus tors ce avea, îl arată omului apoi îl da de cea altă parte a podului; baba din pod luà fusul, îl întorcea înapoi, în mâna femeii, care îl arată din nou tot pe acela, singurul fus ce avea.

Omul—deştept ca oaea—după ce se sătură de numărat pe acelaşi fus zise: Bravo femee acum văd că ai dreptate. Vine vremea la *copt*—, *fiert tortul*—Greu de tot; dar moaşa găsi şi aici leacul.

Când se hotărî să fiarbă tortul, vine şi ea, se preface că plânge. Oftând şi grăind că a păţit o poznă.

Omul, văzând-o, îi zise să spună peste ce păţanie a dat.

— Ce să fie, mamă, am dat preste o întâmplare chiar eri. —Am pus tortul la copt şi plodul de nepot, Ionică a fine-mii Marandei, n'a băgat de samă, a scăpat de a trecut cioarà preste casă şi s'a făcut tortul câlţi!!—Şi am venit într'un suflet la *hina* Iliana, că am auzit că azi o să-l fiarbă şi ea; se nu paţă ca mine".

Dacă-i vorba aşa, moaşă, am să păzesc eu, zise omu'.—Te rog şi pe d-ta, stai şi ajută femeei şi nu ţi-o fi degiaba. —Aşeză după obiceiu; dar în loc de fuse toarse, pune fuioare şi deasupra, singurul fus ce avea tors.

Pe barbat îl aşază în faţa casei, unde bătea soarele mai tare. Să stea de pază, să nu treacă vre o cioară preste casă; iar ele încep a fierbe şi a turnà leşie clocotită în găletarul cu câlţii.—Fierbe ziua întăi. Omul stà şi noapte şi zi cu ochii sticliţi să nu treacă vre-o cioară prese casă.—Adoua zi, pe când era foc de soare, bietul om fiind doborît de trudă şi căldură, adormi.

[1] *Moaşele la ţară sunt femei (babe) fără diplomă, care asistă la facere. Ele sunt crezute că închiagă apa.*

N'apucà bine să doarmă şi femeea şi baba, aleargă la el plângând şi văitându-se, că li s'a făcut tortul câlţi.

Ce să facă, vai de ea, că o mulţime de muncă, atâtea amar de fuse s'au făcut câlţi...

Bietul om ştiind că l-a furat somnul, şi că desigur a trecut vre o cioară preste casă şi văzând că femeea şi hârca de babă plâng, nu şagă, a început a o mângâea zicându-i : Las' femee, nu mai plânge, păcat de muncă, dar ce să facem. Îi toarce alta la anul şi pace bună. Las' nu te mai boci pentru un fleac! După ce au plecat, s'au pus femeea şi moaşa pe chef, că au scăpat de bocluc!

Auzită de la tatăl meu, din Corod-Tecuciu. N. Bradea.

105.—Aşa-i, de zăpăceşti pe ţigan!...

—Măi spune de unde-s plăcintele, câ.... câ... câ vezi stele verzi.

—Ho... nu capitani don puşca—vă încep la spus din capăt :

Hacu... m'a tătăcit batutul, s'am drumuit pă un plecat. Hâ... numai mă boeresc c'un întâlnit, şi mi-a boerit zisul :

—Hund'tà băeţaşti tu măi dusule ?

—Hapoi... m'am drumuit pă un plecat.

—Mai nu tă ciobaneşti tu la mine?

—Ba ma ciobanesc boeritule—zic heu.

—Hatunci, trăsui la suit.

—M'am trăsuit la suit, şi m'am ogradit la dat jos. Hacolo... am lemnărit vr-o trai taiat—le-am braţuit la pus, s'am mamaligit un făcuta. Hapoi... să vezi—ham traistit-o la pus, şi m'am caprit cu paduritele la dus. Hatunci, un lupuit venita, ş'un caprit mâncata. Heu... ham securita repede luata, s'am bastonit tăiata—am spariet la fugit—şi m'am bordeit la un nimerit.

Hacolo... Hof D-ne... plăcint... Hacolo plăcintea o fumeie vr-o câte-va făcute.

Hapoi... le-a cuptorit la pus.

Heu... hâ... Heu m'am cuptorit pă lângă dus... hâ... şi placintii vr-o trai trase, şi le-am sinuit la pus.

Ş'a fumeit venita, s'a corciovit luata—şi-aşa de rău m'a corciovit—dă vr-o trai bolite am zilit—ş'acum şi la trăiţi s'a căpitănit—şi-o venit şi... hâ... h.... jaluit... hâ....

Auzită de la flăcăul Găvan Ion.
Ciureşti-Tutova
Var. No. 85

Gh. V. Şuşnea

CRONICA

* N. Iorga, **Balada populară românească, origina şi ciclurile ei** *(partea III din* Cursurile de vară din Vălenii de munte *(1909). Dacă* doina-i *menită să stâmpere o anumită stare sufletească, şi* obiceiul *să încălzească mai mult pe jucător, să pişte în dreapta şi'n stânga,* baladă, *—noi o numim* cântec bătrânesc—, *trebuia să fie scornită şi ea dintr'un interes. Cântec lung, povestitor, nu se poate întinde la nesfârşit adesea, ca o poveste, pentru a face petrecere ascultătorilor; cântec lung nu se poate cântà pe melodiile trăgănate, cu repeţirile de versuri ale cântecelor obişnuite. Balada a fost menită recitării melodice. Prilejul erà un ospăţ domnesc,—adeverează mărturia istorică,—după o biruinţă, la o zi mare şi'n alte dăţi.*

O părere, că multele din legendele trecutului românesc au avut înfăţişare de balade, şi dintre acestea, de pildă, cronicarul Niculce şi-a întocmit în proză acea „seamă de cuvinte".

Ceasul de pieire al baladilor soseşte cu sfârşitul veacului XVIII, când ceremonialul de curţi nu le mai pomeneşte,—adăugăm: se va fi continuat la curţele boiereşti Cu balada, se încep culegerile cântecelor populare şi cel dintăi care a avut ceva în mână la noi, ar fi fost Asachi, luate de la sârbul Vuc Caragici (O spune Asachi după ce văzuse sporul lui Russo; dar având la îndămână Albina, *de ce nu publicasă nimic din ele ?)*

Urmează apoi clasarea lor, în cicluri.

Acestea sunt ideile cuprinse în pomenita lucrare, care, pe lângă rostul ştiinţific ce-l înfăţăşează, mai are darul de a fi şi o prea plăcută citire, pentru cei ce ştiu ceti şi au atât de multă vreme, că se pot opri şi la astfel de lucruri !.

* *Volumul de* **Literatură populară românească** *a D-lui N. Păsculescu, scos la Academie, este cea mai nouă şi cea mai însemnată culegere a anului din urmă. Aproape toate felurile de lit. pop. in versuri, din multe judeţe, sunt bine reprezentate: 90 colinde, pluguşoare, Vasâlca, Sorcoavă ş. a.; 6 cântece de nuntă, 759 gâcitori, 252 poverbe şi zicători, 56 vrăji şi descântece şi 61 balade felurite. Culegerea se încheie cu un indiciu de nume proprii, un glasar şi 30 melodii notate de d. Gh. Matei. Culegătorului i se cuvine toată lauda şi are drept la toată fala.*

* **Sezătoarea**, *coala 7-8 urmează cu* Poveşti, Poveşti despre Păcală, Bocete *(Al. Vasiliu) şi anecdote despre Ţigani.*

* *In* **Fluoraşul**, *13-14. o povestire de d.* D. Mihalache *despre Gaiţă şi Turturică.*

* *Cine-şi va procura lucrarea* Industria casnică la Români, *este rugat să-şi facă următoarele îndreptări: Pag. III/rând. 14: în loc de : (..*.foloase; o mână...*), trebuie...* foloase, dacă o mână...; *23/40 (*Mătcălău), Mătcălău; *26/22* (steand*),* ştoand; *27/27* (bădăiu). bădăni; *34/28 (*durnele), duruele; *35/23 (*berbintă), berbinţă; *57/33 (*Leopol*),* Leopold; *72/10 (*băbăicea*),* băbăică; *115/32 (*ţizig*),* tizig; *132 dreptunghiul dimprejurul lui 5 din fig. 159, să se şteargă; 161/9 (*Başchia), Başchia; *166/34 (*punii*).* hunii; */35 (*catârne), cetârne; */38 (*vos*),* voj; */39* (butie), burie; *167/31 (*butiie) butlie; *(*ceroulețe*),* cureluţe; *193 fig. 295, 297 sunt uşor de îndreptat; 198/4* [K*(cri)*], X *(ri); 217/7 (*luneşte*),* numeşte; *238/20 (*ciloiniţă*).* oloiniţă; *298 linia de prin mijloc fig. 433 să se şteargă; 305/13 (*stează), ştează; *331 fig. 519 să se socotească întoarsă; 369/9 (*lăţitariul*),* lătiţariul. *In glosar. (*cioărie), cioărio; *(*ciroiu), ciuroiu; *(*cupie*),* cupiă; (felejeu*),* felezeu *(*foaă-

lău), **foşălău**; (baroă), **haroă**; (hâroabă), **hârzoabă**; (năsălnie), **năsălie**; (olăne), **olărie**; (realâ), **raolă**; (şervat), **servet**; (sglăvoe), **slăvoc**; (ştert), **ştert**; (titirej), **titirez**; (Iar pentru cari vor mai fi,) **ertare** !

P.

* **Alexandria în literatură românească** *de* N Cortojan, *lucrare premiată de Universitatea din Bucureşti cu premiul Hillel, un studiu foarte amănunţit asupra povestirei lui Alexandru Macedon în literatura universală şi în literatura română. In acest studiu se clasifică manuscriptele cunoscute, se reconstitue prototipul pierdut şi filiaţiunea lui cu redacţiunile slavone şi bizantine, se cercetează răspândirea Alexandriei prin tipar, în scrisorile cărturarilor şi în literatura populară.*

D-l Cortojan dă la lumină o lucrare foarte serioasă asupra istorisirii lui Alexandru Macedon cercetând în ea şi literatura populară culeasă asupra acestui vestit împărat al lumei.

* *Prin ordinul No. 21711 din 6 Aprilie a. c., onor. Minister al Cultelor şi Instrucţiunei publice către direcţiunea tuturor instituţiunilor de creştere şi cultură din ţară, se îngădue, ca revista de limbă, literatură şi artă populară* „Ion Creangă", *care apare în Bărlad, să fie cetită şi abonată şi de elevii tuturor şcoalelor, ca una care are menirea de a culege şi păstra adevăratele datine româneşti.*

A. G. Lupu.

* *In lucrarea de curând scoasă a d lui* Gh. Gh. Gheoldum—**Insemnătatea sfintei cruci, în serviciul liturgic**—*găsim lucruri privitoare la arta noastră populară. Impodobirea diferitelor cruci cu mici iconiţe arată gustul artistic al strămoşilor noştri şi, mai ales, răbdarea lor pe care n'ar fi avut s'o aştepte răsplătită decât de la D-zău. Frumoasele chenare de pe cruci şi literile iniţiale cu multă migăleală făcute, precum şi săpăturile pătrunse ale „troiţelor", cu învelişul lor menit să păstreze de ploaie aceste mici monumente. cu scrisoarea de pe ele, arată pe străbunii noştrii ca pe nişte maiştri în ale artelor plastice ca şi'n ale cântecelor*

P. S. Rog, din partea revistei pe d. Gheoldum, care este unul din cititorii noştri, să binevoiască a ne trimete, la redacţie, ultimele 3 figuri, ca modele de artă populară veche însoţite de scurte notiţe explicative spre a fi date aici.

Pr. J. G. Beldie.

Poşta redacţiei

A. Mois. *Primit.*—I. Postul. *Primit*—**Fira**. *Primit.* I. N. Pop. *Primit. Ne-am gândit la cele ce spui D-ta, şi vom face-o într'o zi. Ori şi cum, trebue să fim pregătiţi cu ori şi ce, căci viitorul ne poate cere de toate.* V. Iliuc *Buc. Cu părere de rău, nu putem trimite revista fără plată, căci, cu durere spunem, ne au pâcălit tare mulţi! Nu ne gândim la d-ta. Cum vezi, am început a publica din cele culese. Cele compuse le păstrăm; mai primim dar nu le publicăm.*

Cărţi primite la Redacţie:

I. Agârbiceanu: **Prăpastia** *(Biblioteca Lumina, No. 3 Ed. Librăria Nouă) Buc. f. a. 128 p 30 b*

C. Filipescu: **Grâul nostru şi derivatele lui, eşit din analize şi constatări, în cumpănă cu alte grâne**, *(Biblioteca „Vieţei agricole" No. 2) Buc. 1910, 16 p.*

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaţilor, cetitorilor şi prietenilor revistei **„Ion Creangă"** *pentru strângerea fondurilor :*

„CUZA-VODĂ"

	L. B.
Suma adunată — — — — — — — —	62.75

BUSTUL LUI ION CREANGĂ ÎN BÂRLAD

	L. B
Suma din urmă — — — — — — —	828,65
Foaia No. 442 încredinţată d-lui V. Dorin, înv. Româneşti-Iaşi: V. Dorin 1 l.; Pr. Gh. Lazăr, D. Ionăşescu, I. Stavilă, Gh. Cobzariu, N. Georgescu, câte 50 b. Ana Ionescu 30 b. se scad 20 b. cheltueli. — — — — — — — — — — — — — — — — — — —	3.60
Foaia No. 74 încredinţată d-lui P. Stroescu, Pereţ-Ialomiţa : P. Stroescu înv. 1 l.; I. C. Poppia propr. 4 l. — — — — — —	5.00
Foaia No. 356 încredinţată d-lui Prof. R. Radoveanu, Direct. Şc. normale. Barlad : Obolul d-sale — — — — — — — — — —	2.00
(Va urmà) **Total** —	839,25

INŞTIINŢĂRI

Rugăm cu toată stăruinţa pe abonaţii noştri să ne achite abonamentul, singurul mijloc de traiu al revistei. Plătindu-ne datoria, ajutoră chipul de a putea culege înţelepciunile poporului.

Rugăm pe abonaţii cari îşi schimbă domiciliul, să ne înştiinţeze, spre a nu suferi întreruperi şi a nu face în urmă cereri că n'au primit revista. „Ion Creangă" se trimite regulat în primele zile ale fie-cărei luni.

Cererile de abonament vor fi însoţite de plată. Nu mai trimitem revista pe credit.

Cine ne face cinci abonamente şi trimite banii, al seu va fi gratuit.

D-lui Artur Gorovei Fălticeni

Anul III.—No. 9. **Septembrie, 1910.**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL:

REDACŢIA:
T. Pamfile, Strada Ţarigrad.

ADMINISTRAŢIA:
M. Lupescu, Zorleni (Tutova).

BÂRLAD

EXEMPLARUL:
In ţară . . . . 40 bani
In străinătate . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL:
In ţară . . . . 5 lei
In străinătate . . . 6 „

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ŞI LEGĂTORIA DE CĂRŢI „MODERNA"

MEMBRII SOCIETAȚEI „ION CREANGĂ"

DONATORI. —

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bàrlad), Pr. I. C. Beldie (Fărțănești-Covurluiu), G. A. Cosmovici Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), P. Herescu (Găinești-Suceava), D-r I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Goleștii-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemțișor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu, (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropceni-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova,) C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tuțescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj), A. Negoescu (Bârlad), D. Vasiliu-Bacău (Bârlad).

—Statutele societății sunt publicate pe pag' 125-128, An. III. No. 4—
—Inscrierile urmează—

O CALDA RUGAMINTE

Indreptăm membrilor societății «ION CREANGĂ» și cinstiților abonați ai Revistei, să-și aducă aminte de nevoile noastre.

Intrăm în a doua jumătate a anului și ca atare îndrăsnim să cerem ceia ce ni se cuvine, pentru mersul neted al acestei Reviste.

Pentru aceasta vom fi prea mulțămitori.

Anul III.—No. 9. **Septembrie, 1910**

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA: T. Pamfile, str. Țarigrad BÂRLAD	ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Zorleni (Tutova)	ABONAMENTUL ANUAL În țară . . . 5 lei În străinătate . 6 «

ÎNSEMNĂRI

— Amintim că manuscrisele pentru *Al doilea premiu „Ion Creangă"*, trebuiesc trimise redacției până la 15 Septembrie cel mai târziu (vezi An. II. p. 25).

— Toate cinstitele persoane cari au primit *foi de înscriere* pentru chipul lui *Ion Creangă* în Bârlad, sunt rugate să le înapoieze cu obolul strâns. Cine n'a primit ori mai dorește asemenea foi, le poate cere de la Redacție.

— Pentru colecția sa, redactorul acestei reviste roagă pe cititori să-i trimită pe a sa cheltueală. probe de *hòrbote, horbotele* (dantele), câte un căpețel, spre a se deslușì desemnul, însoțit de numele trimițătorului, de la cine e luat, din ce loc și, unde se va puteà, ce nume poartă acel desemn.

LEGATUL ȘI STRÂNSUL SNOPILOR PE CÂMP.

Mănunchiul e cât poate cuprinde secerătorul în mâna stângă (dreaptă, pentru cei *stângaci*), apucând și trăgând cu secerea de mai multe ori.

Mănunchele se pun pe miriște la spate, unele lângă altele (când *pânea măruntică* e verde sau buruenoasă) ca să se usuce, sau unele peste altele—, și alcătuesc *poloàgele*, sing. *pològ* (fig. 24, *A*).

Către seară, de-s uscate, poloagele *se leagă*; de nu, se lasă pe a-doua zi. Când sunt uscate, se leagă neapărat seara, ca să nu le apuce furtunele și ploaia.

Legarea snopilor se face cu *legătorile*, sing. *legătoare*, pentru cari se lasă un *petec* sau *părtàl* nesecerat, pe unde-i pânea mai mare și mai în putere, spre a se smulge, scuturând țărâna de talpa piciorului, sau secerà, când pânea e prea înaltă (ovăz [*ovăsc*], secară).

Pentru o legătoare se iau două mănunche, se pun spic la spic și se răsucesc cum arată *B* din figură și apoi se alătură mănunchele, rămânând partea spicelor răsucită la mijloc, între paie. Legătorile le fac cei bătrâni, barbații mai ales, ca să se scutească de durerea de șale a seceratului. Făcute din vreme, legătorile se udă cu apă și se învălesc cu poloage, ca să nu se usuce și să se rupă la legat.

Când pânea e prea mică, se fac legături *din trei*, adăugându-se la *B* însă un mănunchiu astfel: se răsucește partea cu spicele celui de-al

treielea mănunchiu în jurul rădăcinei unui mănunchiu al legătoarei *în două*, se desface în două acest din urmă mănunchiu, prin deschiderea aceasta se petrece cotorul mănunchiului al treilea şi se întinde uşor.

Când pânea *ta* nu-i bună de legători, smulgi de la vecin şi pentru partea smultă îi pui un polog sau mai multe. Supărare nu poate fi!

Când nici a lui nu-i bună, legi snopii cu legători de *lăptugă* (n'o aflu în Panţu; aduce cu cicoara; ruptă, lasă *lapte*), smulgând-o, împreunându-i firile şi răsucindu-le, ca să nu se desfacă. Acest soiu de legători se face mai în tot-deauna odată cu legatul. Sunt rele, căci până la caratul snopilor, se usucă şi se rup.

Legătoarea întinsă de pământ (cea de lăptugă este apăsată pe capete cu piciorul ca să nu se desucească) ca'n *B*, poloagele se aduc cu braţele şi se pun pe dânsa. Când snopul e gata, se apucă legătoarea de capete, poloagele se strâng, apăsându-le şi legănând snopul înainte şi înapoi, şi când e bine strâns, unul din capetele legătoarei se răsuceşte pe lângă celalt şi se *supune* sub legătoare, cum arată *C*. Barbaţii leagă snopii fiind mai voinici; sunt însă şi femei cari nu se lasă!

Snopul legat, dacă se va *strânge* a doua zi, având nevoie să se mai usuce, se ridică în picioare, cum arată *D*. Tot astfel stă singur, sau mai mulţi alături, de-amează, ca să facă umbră trudiţilor.

Treisprezece snopi alcătuesc o *jumătate*; deci se adună la un loc, apucându-i de legătători şi târându-i pe mirişte până la locul unde se va face jumătatea. Cei prost legaţi, *fată* pe drum, adică se desfac. Plodurile duc câte un snop, femeile câte doi, iar cei cari cu adevărat plătesc mămăliga, duc câte patru, doi în mâni şi doi subsioară.

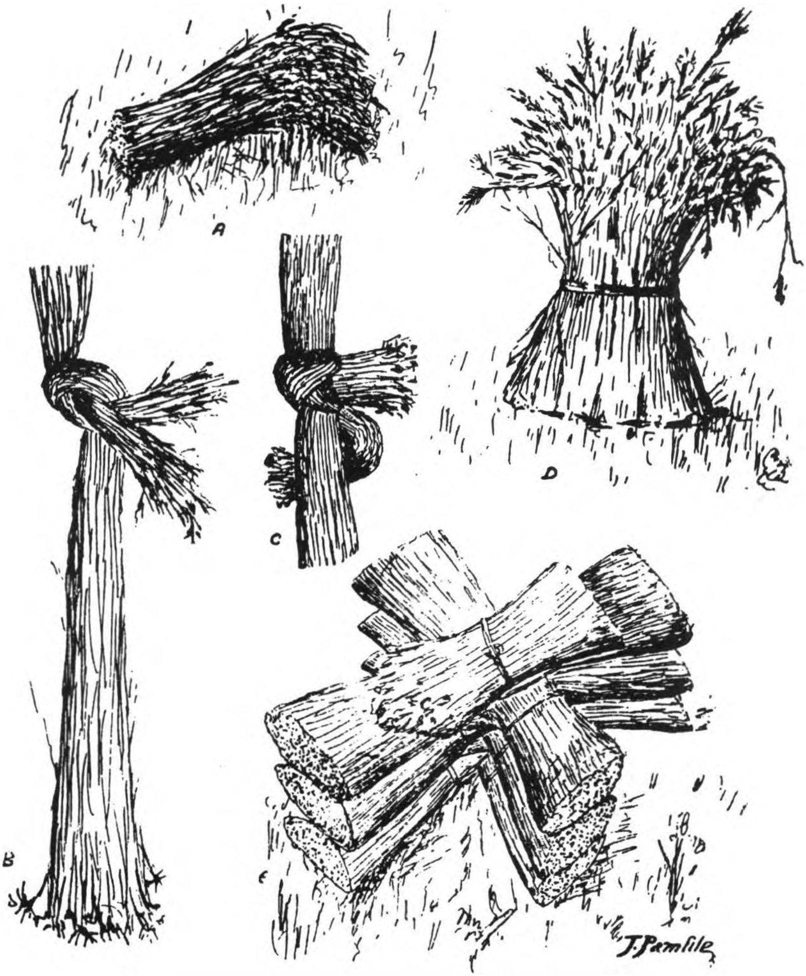
La făcutul jumătăţilor se pune un snop jos; în faţa lui, spic peste spic se pune al doilea; al treilea se aşează deoparte peste spicele celor două şi al patrulea, în laţa acestuia peste spicele tuturor; apoi 5 peste 1, 6 peste 2, 7 peste 3, 8 peste 4, 9 peste 5, 10 peste 6, 11 peste 7, şi 12 peste 8. Al 13-lea se pune ca *vârf* jumătăţii, cu spicul din cotro bate vântul, căci în această parte e mai greu. *Jumătatea*-i gata, cum arată *E*.

Când *bucata* (făşia de pământ) e îngustă, jumătăţile sunt departe una de alta; când e lată, se fac mai aproape, câte două alături, câte 3, 4 şi cum dă Dumnezeu. E bine să fie mai multe la un loc, căci vine bine la pus în car.

Două *jumătăţi* fac o *claie*, măsùra pânii: „Am 70 de clăi într'un loc, am 13 clăi şi jumătate într'altul", adică 140 jumătăţi într'un loc şi 27 într'altul.

Unii fac jumătăţile din 17 snopi, având câte 4 pe parte, dar rar; alţii din 21, încă mai rar. Unii o fac din 14 snopi, punând unul de-

desupt, căci pe vremuri ploioase, zice omul, „în loc să putrezească doi snopi de desupt, putrezeşte numai unul", iar adevărul grăeşte ast-fel: în loc să deie *jităria jitarului* (păzitorului de ţarină) câte un snop din claie sau din două, adică din 26 sau 52, dă câte unul din 28 ori 56, şi ast-fel se îmbogăţeşte!

24.— T. Pamfile: Legatul şi strânsul snopilor de pe câmp.

După isprăvitul secerei, vine strânsul pânii de pe câmp. Cu acest prilej rugăm şi noi pe cititorii lui „Ion Creangă", cari au avut până acum îndestule pe cap, să ne ajute cu abonamentele, ca s'o vedem strânsă din ţarină, că ni-i teamă să nu ne apuce ploile cu *snopii* pe câmp şi astfel, să nu avem cu ce plăti birul tiparului!

Pentru Ţepu-Tecuciu. *Tudor Pamfile.*

COLINDE

19.—*Din vadurile Diiului,*
Mărul cu florile dalbe.
Stă (cutare) tânăr călare,
P'un căluţ cam alb de spume.
Şi se ceartă tot cu Turcii,
Tot cu Turcii şi cu Frâncii,
Să-şi dea Turcii vadurile,
Şi Frâncii corăbiile.
Se certară o zi de vară,
O zi de vară până'n sară,
Se certară şi le luara;
Luară Turcii vadurile,
Şi Frâncii corăbiile,
Le luară şi le trecură,
In cea ţară a lui Banat,
Unde-i omu' mai bogat,
Şi fetele mai frumoase.
Dete'n ţară d'a-şi robì,
A-şi robì ce-ar mai robì.
Robì trei zile de vară,
Şi trei nopţi robiră iară.
Robì un plean *de juni voinici,*
Şi alt plean de fete mari,
Şi altu' de nevestele,
Că-s în ţară multicele.
Şi-mi vin junii fluerând,
Fete mari hore'nvârtind,
Nevestele zdopăind.
Dar pe urma tutulor,
Tare-mi vine o cociniţă,
Şi-mi aduce o coconiţă;
Coconiţa smedioară,
Cu cosiţă gălbioară.
Pasă-i capu' de flurinţi,
De flurinţi, de bani mărunţi;
Urechiuşi de strulechiuşi,
Degeţèle de inele.
Tare-mi vine tot plângând,
Tot plângând, moarte-şi rugând,
Faţa-i dalbă zgâriind.
Cine stă de mi-o mângâe?
Stă (cutare) făt-frumos,
P'un cal mândru, bătăios:
—Taci (cutare) nu mai plânge;
Nu te iau roabă să-mi fii,
Ci te iau doamnă să-mi fii.
Doamnă mie, curţilor,
Nor' bună părinţilor,
Cumnăţică fraţilor,
Fraţilor, surorilor,
Gazdă călătorilor.
Iar cutare făt-frumos,
El să-mi fie sănătos!

(Com. Titeşti-Argeş).

G. N. Mateescu.

POVEŞTI

29.—Moş Nistor şi Dreptate-bună.

A fost odată. Şi fiind-că multe au fost odată, de ce n'ar fi fost şi asta?

A fost un om, de obicei crescut la vite, şi pe care îl chema Nistor. El slujia şi la unul şi la altul; pe unde lua plată, pe unde nu. După oameni; unii mai buni, unii mai răi. Intr'o zi aude el că trebue la împărăţie un om la vite şi zice în *sinía* lui: —„Am să mă duc la îm-

parat să mă tocmesc, că el poate nu s'a mai bucura la un nevoiaş ca mine".

Zis şi făcut. A doua zi, îşi luă o *palancă* în traistă şi plecă. Când ajunse, se înfăţişă împăratului zicând: — „Sărut mânele prea înălţate împărate". — „Mulţumim d-tale omule, dar ce cauţi?" — „Am auzit, prea înălţate împărate, că-ţi trebue un om la vite". — „Da, zise împăratul, îmi trebue şi dacă vrei d-ta să te tocmeşti te primesc, bucuros, numai să le păzeşti bine". După ce se învoesc din preţ, împaratul îi zice: — „Toate bune, moşule, dar nu ştiu cum te chiamă?" — „Îi şti-o şi asta, prea înălţate împărate, că nu ţi-i vremea trecută, şi dacă ţi-i degrabă, află că Nistor mă chiamă". — „Să fii sănătos moş Nistore, şi vezi de-mi păzeşte bine vitele că sunt mulţi hoţi prin pădurile estea.

Moş Nistor iea vitele în primire şi slujia cu multă credinţă, în cât se deprinsese împăratul cu moş Nistor şi el cu împăratul, că nu puteau par'că trăi unul fără altul. Când se ducea pe la împărat, acesta îl primia cu multă cinste şi îl întreba: — „Cum merg vitele, moş Nistore?" El îi spunea că sunt sănătoase toate şi împăratul nu mai putea de bucurie, şi din zi în zi tot mai mult îl avea la inimă pe moşneag.

Şi numai iaca se întâmplă într'o primă-vară de face o vacă un viţel cu coarnele de aur.

Moş Nistor cum vede, se duce fuga la împărat, care l cinsteşte cu un păhar de vin vechi şi îl întreabă ce mai veste. Iar el bucuros, nevoe mare, începu să-i spue ce minune i-a fost dat să vadă tocmai acum la vreme de bătrâneţe. Se crucì şi împăratul de aşa întâmplare şi se hotărî să se ducă să-l vadă cu ochii ca să se încredinţeze. Când văzu împăratul aşa mândreţe, de bucurie îi dărui lui moş Nistor un *burnujel* (cojoc) nou nouţ, în cât călca din al noulea cer de bucuros ce era, îşi zicea în sinia lui: — „Ia aici ştiu că mi-am găsit locul".

Şi după ce era aşa de mândru, apoi creştea ca din apă viţelul ista şi în câte-va săptămâni crescu şi se făcu un bou frumos de venea ca la minune lumea să-l vadă.

Dar ştiţi D-voastră că este o vorbă, că mai tot-deauna după bucurie vine şi scârbă. Şi când te gândeşti la necazul ce a dat peste bietul moş Nistor când s'a sculat într'o bună dimineaţă şi a văzut că boul nu-i în ocol, nu te mai îndoieşti că vorba nu-i adevărată. Caută el în toate părţile, şi nu găseşte. Văzând că n'are încotro, plecă să-i spue împăratului întâmplarea. Pe drum se gândi el şi se răsgândi cum să spue ca să se poată desvinovăţi măcar cât de cât.

Şi aşa se opri în mijlocul drumului, puse căciula jos şi îşi închipui că vorbeşte cu împăratul, chitindu-se să zică cam aşa: — „Sărut mânele înălţate împărate". — „Foarte mulţumesc, are să zică împăratul, ce

mai veste "? —„Sunt sănătoase toate, dar boul cel cu coarnele de aur nu-i". —„Cum se poate una ca asta, cum s'a prăpădit?" —„Apoi dă, cum! Ia mânia lui Dumnezeu pe semne, înălţate împărate, s'a abătut pe capul meu. M'am dus cu vitele la apă şi boul s'a scufundat in baltă". —„Dă moş Nistore, dacă-i aşa, om da drumul iazului şi l-om scoate", are să zică împăratul. Şi când colo n'are să-l găsească şi eu rămân de minciună. Asta nu-i bună!"

Pune căciula în cap şi pleacă înainte. Mai merge câţi-va paşi, pune căciula jos şi se gândeşte: am să zic aşa —„Că treceam pe lângă o *lutărie* şi boul a început a boncăluì şi a da cu coarnele în pământ şi a căzut în lutărie şi malul s'a dărâmat peste el", hm! asta n'ar fi rea, dar dacă împăratul zice: „degrabă moş Nistore să săpăm, să scoatem lutul şi să găsim boul". Şi numai n'are să-l găsească şi eu atunci pe unde scot mâneca? Nici asta nu-i bună, şi plecă înainte.

Şi după ce mai merge o leacă, iar se opreşte şi se gândi: Da' oare să zic aşa: —„Sărut mânele înălţate împărate". —„Mulţumim moş Nistore, cum îi jalba?„ —„D'apoi cum să fie, ia nu prea bună, că boul cel cu coarnele de aur nu-i" —„Ei taci, moş Nistore, nu mai spune! Dar încotro să fi apucat?" —„Apoi eu le-am adus aseară pe toate şi le-am închis în ocol. Şi, azi dimineaţă, când m'am dus la ele, nu mai era". Atunci împăratul are să zică: —„Iea degrabă câţi-va oameni, vă dau şi parale de cheltuială şi du-te de-l căutaţi. Şi n'are să-i fie moale aceluia la care-l veţi găsi". „Iaca asta-i bună, aşa am să zic şi poate oiu scăpa cu obraz curat. Aşa-i bine, să se judece omul întâi cu căciula lui şi apoi pe la alte judecătorii". Şi cu vorba asta ajunge la împărat.

—„Sărut mânele înălţate împărate". —„Mulţumesc moş Nistore, da' ce ai de arăţi aşa supărat?" —D'apoi numai D-zeu mă ştie ce-i în inima mea". —„Dar peste ce ai dat, au pierit vitele, sau eşti bolnav?" —„Vitele stau bine, dar ce folos dacă boul cel cu coarnele de aur, nu-i". Imparatul suparat nevoe mare, zise: —„Iea vre-o câţi-va oameni şi parale câte ţ'a trebui şi-l căutaţi, până îl veţi găsi".

Pleacă moş Nistor şi caută în lungiş şi în curmeziş, dar nu găseşte. Intr'un târziu, intră în nişte codri pustii şi dădu acolo de un bordeiu. Intră înăuntru şi vede un băeţel mic pe vatră, care singur îi mulţumi la bună-ziua. Il întrebă că unde-i tatăl său. Băetul îi spuse că s'a dus să caute de ale gurei. —„Da' nu cumva a adus tatăl tău zilele aestea un bou cu coarnele de aur?" întrebă moş Nistor, —„Ba a adus". —„Şi ce aţi făcut cu el?" —„Ce să facem, l'am mâncat şi coarnele le-am svârlit pe cuptor". Moş Nistor iea coarnele, le duce împaratului şi îi spune, că a găsit hoţii cari au furat şi mâncat boul şi n'au rămas de cât coarnele, pe cari le aduce drept mărturie.

Repede s'a dat poruncă şi a plecat o poteră întreagă, de a adus hoţii la împărăţie. Şi oare cine credeţi că erau? Un tată cu 11 copii. Impăratul când îi văzu, mânios, răcni la ei: —„Dar bine; măi talharilor, pentru ce mi-aţi furat aşa mândreţe de bou? —„Nu l'am furat noi, înălţate împărate, vai de păcatele noastre". —„Ba voi l'aţi furat, că ştiu că coarnele estea nu s'au suit singure pe cuptorul vostru".

Văzând omul că n'are încotro, zise arătând pe fiul cel mai mare: —„Aista a spus înălţate împarate?" —„Nu-i aista" zise împăratul. Şi-i arătă pe rând pe toţi, până ajunse la cel mai mic. Când ajunse la acela, tatăl îl luă de mână şi zise: —„Nici aista nu-i înalţate împarate?" —„Ba aista-i". —„Dacă-i aista, atunci îl las să te slujească, până va plăti boul". Şi aşa băetul rămase la curte şi împaratul îl făcu portar.

Trecând câţi va ani, băetul crescu mare şi se făcu deştept nevoe mare. Şi când veneau oameni cu vre-o pricină la împărat, fiind-că era în cale, îi judeca el şi le făcea dreptate mai bună ca împăratul, care văzând că băetul are multă *năstavă* [1] la cap, şi că împricinaţii nu-l mai supără ca altă dată, ţinea la el ca la feciorul lui. Şi ca să vedeţi cât era băetul de *căpos*, am să vă povestesc, cum a făcut el dreptate unui om, care intrase într'o mare dandanà (încurcătură).

Omul aista avea o vie părăginită, în care se încuibase tot felul de jigănii. Şi ca să se scăpe de ele, se apucă într'o zi şi dă foc dudăului (buruenilor). Dar uitasem, să vă spui, că în mijlocul viei, era un copac mare şi scorburos. Când focul a ajuns pe aproape de copac, numai ce aude omul nostru un glas, care rostea aşa: —„Nu mă lăsa să mor, că nu te-oiu lăsa să trăeşti". Aude omul, se uită în toate părţile şi nu se dumeria de loc cine strigă. Dar când se uită în copac, ce credeţi că-i fu dat să vadă? Un şerpe cât toate zilele de mare şi care era regele şerpilor. Dar ştiţi D-v, că omul câte-odată îşi caută păcatul cu lumânarea. Aşa ş'aista. N'are de lucru, s'apucă şi iea o nuia, şi o pune cu un capăt pe umărul lui şi cu celalt în copac, iar şerpele de colo se sue binişor pe nuia şi vine de i se încolătăceşte bietului om împrejurul gâtului. Când văzu el comèdia asta, începu a-l *probozi* (a-i zice) cu binişorul, că să se dea jos, că el l'a scăpat de la moarte. Dar şerpele nici nu *bindisià* (nu-i păsa) şi şedea acolo de când binele. Dacă vede că n'are încotro, pleacă bietul om, aşa împodobit cum era, la judecată.

Când la judecată, tot hoţul de păgubaş vinovat. Când voia omul să spue cum îi pricina, şerpele începea a zice: —„Nu mă lăsa să mor, că nu te-oi lăsa să trăeşti". Şi judecătorul da dreptate şerpelui. Şi tot umblând el aşa din judecătorie în judecătorie, aude şi de băetul de la

[1] *Ii deştept.*

poarta împăratului şi într'un noroc se duse şi la el şi prinde a i se jelui. Dar nici şerpele nu se lăsa mai pe jos şi zicea într'una ceia ce învăţase, aşa că nu te pricepeai, care vorbeşte şi ce spune.

— „Ho ţară! strigă băetul. Eu nu judec omul de călare". Şerpele când aude, sare repede jos. — „Bun, zice judecătorul, acum să se aşeze unul la dreapta şi altul la stânga după cum cere rânduiala judecăţei".

Când îi vede aşezaţi aşa, pune mâna pe un ciomag, îi dă în cap şi îl omoară, cât ai *bea* (fuma) o ţigară de tutun. Bietul om, când se văzu scăpat de o aşa pacoste, nu mai ştia cum să-i mulţumească băetului şi il poreclí (numi) Dreptate-bună, poreclă ce i-a rămas până în ziua de azi, de-o mai fi trăind.

Impăratul când a auzit de asta, i-a părut *aman* de bine şi i-a dăruit un rând de haine şi un cal din herghelia lui.

Găinăreasa când auzi de făgăduială, îi zice băiatului: — „Dreptate-bună, dacă ţ'a făgăduit împăratul un cal, apoi să-l ei pe care ţi l'oiu arăta eu, că omul meu, D-zeu să-l ierte, la cai ş'a făcut *vacul* (viaţa), şi de la dânsul ştiu că era o iapă năzdrăvană, care era *ştima* cailor. Şi înainte de a muri, a vorbit şi nimeni nu i-a răspuns de cât un mânz mai mic al ei. Pe acela de l vei lua, n'ai să te căeşti".

Impăratul chiemă herghelegii şi le porunci să-i dea lui Dreptate-bună, calul care şi l'a alege. Şi el ş'a ales pe cel care i l'a arătat găinăreasa şi l'a pus într'o poiată mică şi urîtă ca vai de dânsa.

Nu trece mult şi se face horă în sat. Dreptate-bună, chelarul şi bucătarul se rugă de împărat, să-i lase şi pe ei la joc. Impăratul îi învoi dar le dete în grijă, să vie devreme acasă.

Pe drum în spre horă, Dreptate-bună găseşte un măr de aur. Il ia de jos, se uită de-a minune la el şi-l pune în buzunar şi-şi caută de drum. Când la horă flăcăii ceilalţi îl iau la joc şi pe el, şi în răpezala jocului, ce face, ce drege, că scapă mărul din buzunar.

Bucătarul îl ia şi dă fuga la împărat şi-i spune aşa: — „Prea înălţate împărate, s'a lăudat Dreptate-bună, că el poate aduce copacul în care s'a făcut mărul ista". Impăratul îl chiamă şi îi zice: „— Dacă te-ai lăudat că ai să aduci copacul în care s'a făcut mărul ista, apoi să pleci şi să-l aduci". Bietul băet înlemneşte, când aude de una ca asta şi zice oftând: — „. Cine m'a pârît, nu m'a pârît să mă crească, ci ca să mă prăpădească. Dar oiu face şi eu cum m'a învăţa Cel de sus". Şi eşi plângând şi se duse la cal.

Calul îl întrebă — „De ce plângi stăpâne?" — „Cum n'oi plânge, dacă împăratul mi-a dat o poroncă, pe care dacă n'oi îndeplini-o îmi ia capul". — „Nu te supăra, stăpâne, şi-mi spune şi mie ce ţi-a poruncit?" — „Ci că să-i aduc mărul, care face mere de aur". „Apoi dacă-i numai

atât, n'ai nici o frică. Du-te şi cere un brâu de mătase, o secure care n'a mai umblat la lemne, o sapă care n'a mai umblat la pământ şi câte ceva de-ale gurii şi hai încalecă pe mine şi te ţine bine".

După ce le căpătă toate, Dreptate-bună se sue pe cal şi merg ei aşa în voe, până ce es pe poarta ţărinei. Şi numai odată calul a zburat în înaltul cerului şi s'a lăsat în grădina Zânii-Dobrozânei, Doamna zânelor. Că tocmai ea era stăpâna mărului cu pricina.

Şi au săpat mărul la rădăcină, de a căzut pe spinarea calului şi l'au legat cu brâul de mătasă. S'a suit şi Dreptate-bună şi iar a zburat, de s'a amestecat cu nourii şi s'au lăsat în ogradă la împărat. Când pe la poartă începe a striga: —„Săriţi că ard curţile". Impăratul speriat, sare din somn şi se minunează şi el de aşa frumuseţe.

Şi a dat poroncă de i l'a îngropat la fereastă, iar lui Dreptate-bună i-a dat voe de odihnă şi vin de băutură.

Peste câte-va zile se face horă în sat şi iar îl împinge păcatul pe Dreptate-bună să se ducă şi el. Pe drum găseşte o pară de aur şi tot jucându-se cu ea, ajunge la horă. Cum ajunge, se prinde în joc şi scapă para din buzunar. Chelarul o iea şi se duce la împărat şi-i spune că Dreptate-bună poate aduce şi copacul în care s'a făcut para.

Impăratul se bucură când auzi că are să mai aibă o aşa minune de copac. Chiamă pe băet şi-i spune să plece să i-l aducă. El mâhnit peste fire zice: —„Cine m'a pârît, nu m'a pârît cu gând să mă crească, ci să mă prăpădească". Eşi plângând şi se duse la cal. Incepu a se jelui de necazul ce a dat peste el. —„Nu purta nici o grijă stăpâne. Scăpăm noi şi din asta. Hai încaleca pe mine şi te ţine bine". Şi odată îşi făcu un vânt, de ajunse tocmai în nouri şi se lăsă taman în livada Zânei-Dobrozânei, Doamna zânelor.

Sapă un pui de păr, se sue pe cal şi mână. Când i-l aduse şi pe aista împăratului, de bucurie îi dete o cinste.

Dar printre una, printre alta, vremea trece, că altă grijă n'are. Şi iar vine Duminica, când se face horă. Pe Dreptate-bună nu-l rabdă raiul să şadă acasă şi iar se duce la joc!

Pe drum găseşte un fir de păr de aur. Îl iea şi pe aista, îl caută, îl suceşte şi îl pune în buzunar. Când ajunge la horă, iar îl scapă şi-l iea bucătarul şi fuga la împărat. Imparatul chiamă pe Dreptate-bună şi-i spune că se facă ce-o şti şi să-i aducă omul din capul căruia a căzut firul de păr. Bietul băiat o vârîse rău pe mânecă de data asta. Şi numai cu o mână de suflet se duce la cal şi-i spune, cum îi pătărania. Dar calul îi mai dădu curaj, că nu degeaba era năzdrăvan.

—„Fii pe pace, stăpâne, că mare-i D-zeu şi meşter îi dracul. Cere 9 oca de *vin hrănit* şi pâne părăsită şi hai încalecă pe mine şi te ţine bine"

Şi sboară odată în nouri şi mai merge o bucată până ajunge deasupra chiliuţei Zânei-Dobrozânei, căci doară tot ea era şi stăpâna firului de păr. Se uită ei de sus şi o văd, că stă afară la lună şi coasă la gherghef. Şi din zbor au lăsat pânea şi vinul dinaintea ei.

Zina gustá din pâne şi vede că-i bună; gustă din vin şi vede că-i place. Şi tot gustă câte o leacă, câte o leacă, până se îmbată turtă. Dar calul cu Dreptate-bună tot zburau pe de-asupra ei şi o pândeau. Când au văzut că s'a îmbatat bine, s'au scoborît pe un nor, au luat-o pe cal şi mână! Tocmai la împărat s'au oprit.

Când se deşteptă ea în palatul împaratului, mânioasă nevoe mare, zice: —„Cine a fost voinic şi mi-a prădat livada şi m'a adus şi pe mine, să fie voinic să-mi aducă şi herghelia". Impărarul chiamă pe Dreptate-bună şi-i spune să-i aducă herghelia zânei.

Bietul băet iese plângând şi se duce la cal. Calul îi spune: —„Asta-i mai grea ca toate, dar să ne încercăm". Cere 9 oca de râşină, 9 piei de bivol, 9 chite de cânepă şi o sapă şi hai, încalecă pe mine şi te ţine bine". Şi sboară în nouri şi se lasă aproape de herghelie.

Dreptate-bună sapă o groapă în pământ şi îmbracă calul cu o ocă de râşină, o piele de bivol şi o chită de cânepă şi tot aşa până le isprăveşte pe toate şi îl vâră în groapă. Iar calul zice: —„Stăpâne suete în copacul cela şi să-mi spui ce face harmasarul".

Calul băetului se umflă odată şi nechează cât ce poate. Când aude harmasarul, vine într'o fugă şi se ia la mâncare cu calul lui Dreptate-bună. Harmasarul Zânei rupea din cânepă şi din piei de bivol, pe când calul băetului rupea din carne vie. Şi s'au luptat până pe înserate, când din harmasarul cel falnic nu mai rămăsese de cât oasele.

Dreptate-bună se dă jos din copac şi toarnă apă pe calul lui şi vin pe celalt pe care îl leagă de un copac. Iar el încalecă degrabă şi pocneşte dintr'un harapnic fermecat, pe care îl scosese din urechea calului şi toată herghelia se ia după ei.

Când pe la cântători, Dreptate-bună vâră herghelia în ocolul de la curtea împăratului. Şi numai ce mai dă D-zeu şi o ploae înspumegată, de se face un glod la genunchi.

Se minunează Zâna, când vede, că i s'a făcut şi voia asta, da' tot mai găseşte o pricină. Şi aşa zice, ca dacă Dreptate-bună e voinic, să-i mulgă epelc, ca să-i facă feredeu (bae). Dreptate-bună leagă calul la poarta ocolului, care suflă dintr'o nare şi îngheţă bocnă, aşa că nu mai aveau încotro *vâşca* (mişca).

Şi se duse de le mulse pe toate şi cu laptele lor se feredui zâna; şi-i zise lui Dreptate-bună să se fereduească şi el. Aduse calul, care suflă iar cu nara cea de ghiaţă şi făcu laptele nici cald nici rece şi putu

face bae fără primejdie. Dar când veni rândul împăratului, calul suflă cu narea jui cea de foc, aşa că într'un *menunt* de ceas (sfert de cias) nu i se mai auzeau de cât oasele sunând prin cazan.

Şi aşa a rămas Dreptate-bună împărat în locul lui şi a luat de nevastă pe Zâna-Dobrozâna, Doamna zânelor. Şi au făcut o nuntă de-a mers vestea. Că doară umbla apa ca rachiul şi înnotau în bucăţele până'n coate în apă rece[1]. Şi dacă n'or fi murit, or fi trăind şi acù. Şi dacă vreţi să vă încredinţaţi, duceţi-vă şi vedeţi. Şi dacă vi se va părea minciuna cam mare, spuneţi şi D-v alta, s'o întreacă pe asta.

Auţită de la absolventa Maria Mangalagiu, din Floreşti-Tutova. *Virginia Stan.*

30.— Nătăfleţ (frate de-a lui Păcală).

A fost odată o babă, care avea trei feciori. Mijlociul şi cu cel mai mic, *calea-valea* cum erau, da' cel mai mare, *de cât* dădea în gropi de prost. Il chema Nătăfleţ. De altmintrelea Nătăfleţ avea noroc. Se amesteca în lucruri mari şi de multe ori îi ieşea bine, dar dacă mai avea o lecuţă de cap, şi mai bine îi ieşea.

Da baba, bătrână..... bătrână de tot, mergea gheboasă, dusă de mână de feciorul cel mai mic, şi se rezăma într'o cârjă de corn. Părul îi era alb, ca zăpada, şi sbârciturile de pe faţă, păreau trase cu cuţitul. Feciorii, în fie-care iarnă se îngrijeau de cele trebuitoare babei pentru înmormântare, însă venea iar primă-vara şi baba rămânea tot pe capul lor. Ia să năcăjia sărmana; credeţi că ea ar fi fost bucuroasă !...

Numai iaca, că se trezesc feciorii, într'o bună dimineaţă, cu baba bolnavă. Şi rău, şi rău babii....! Când de când să dea ochii peste cap. Mai era ş'o iarnă, de să te ferească D-zeu, bordeiul.... vorba ceia: cu uşa în pod...., mă rog, când îi una-s mai multe.

In câte-va zile i se alese şi babii, lăsând feciorilor cu limbă de moarte: „Să-mi îngrijiţi de suflet" şi apoi închise ochii pentru tot-deauna.

Acu, feciorul cel mai mic şi cu mijlociul, nici mai conteniau din plâns, dă, dacă le era mamă!... da' Nătăfleţ? El se tăvălea cu pântecele de pământ de râs.

—Măi tare sunteţi voi proşti, le zise el, nu vedeţi că n'a murit?

—Ba mai bine tacă-ţi gura Nătăfleţ, îi sări cel mai mic, tu nu ştii ce vorbeşti, mama a murit de-acù, iar noi trebue să-i purtăm de grijă.

—Noi? zise Nătăfleţ, şi *de cât* se tăvălea de râs.

—Da' noi, urmă cel mic, tu trebuie să stai acasă la căpătăiul mamei iar noi să ne ducem la târg, să mai cumpărăm pentru ale înmormântărei.

Şi, după ce cei doi, mai orânduiră lucrurile, au scăldat şi baba, şi s'au dus la târg şi rămâne singur Nătăfleţ acasă.

---

[1] ? *Red.*

îi era lui de-a mirarea, cum scăldase al de frate-so pe mă-sa.

—N'a scăldat'o bine, îşi zise Nătăfleţ, am să m'apuc să-i trag eu o scăldătoare, de să mă pomenească şi lui D-zeu.

Şi Nătăfleţ se suflecă, îşi svârli cuşma din cap, şi se aşeză pe pat să se gândească mai întâi. Să gândi el cât se gândi, şi se scoală să facă treaba—o treabă bună, nici mai rămâne vorbă.... cât se gândise el!....

Mai întâi Nătăfleţ lipi toate crăpăturile uşii cu *miriclic*, făcut din făină de grâu cu apă. Apoi, răsucindu-şi mustaţa, mulţumit că o croise bine, luă frumos cofa cu apă de pe laviţă, puse scara şi se sui cu ea pe casă. Avea el mare plan.... să facă casa mortului lac, de să plutească baba ca pe Dunăre, iar nu ca al de frate-so, numai de mântuială.

Se uită el pe hogeag în jos şi i se părea nant de tot, da fie, îşi zise el, că apa nu-i peste lume; turnă apa pe hogeag, se dădù repede jos, mai aduse una, şi încă una, şi încă una, şi Nătăfleţ cără apa a vre-o trei fântâni. Se dete jos de pe casă, şuerând, apoi, începu a se plimba cu mânele dinapoi pe lângă geam.

Numai îşi aruncă ochii pe geam..... Tea.... a.... mă-sa în adevăr par'că plutea pe Dunăre, şi Nătăfleţ sări în sus de bucurie....

—Hehe...he... cât de bine se scaldă mama acù, nu cred să se fi mai scăldat aşa, în toată viaţa ei!...

Numai dă să intre în casă, da' când deşchide, baba ţuşti cu secriu cu tot, de se stâlci de portiţă, care nu era de cât la câţi-va paşi de uşă; şi apa venea gârlă din casă, de-l luă şi pe el, şi mototol, mototol mi-l isbi odată tot de portiţă, de icni bietul Nătăfleţ.

După ce se scurse toată apa din casă, s'a trezit şi Nătăfleţ, şi cu ochii mari se uita spăriet la biata mă-să, la secriu, care era sfărâmat, uşa la casă deschisă!... nici el singur nu putea să-şi dea samă de cele ce se petrecuse.

Luă degrabă o bardă, înjghebă săcriul aşa cum se dumeri el, puse baba în săcriu, şi... cu vai nevoe a dus-o în casă. Numai iaca şi al de frate-so.....

—Ce-ai făcut tu măi Nătăfleţ?

—Ce-am făcut, voi nu vedeţi? Am scăldat pe mama; ca voi!.. Numai să nu ziceţi că n'aţi scăldat-o... Nu vă ştiu eu!....

Au rămas ceia încremeniţi, mai ales când văzură *lăcăria* ceea, păreţii uzi..., *ţolicele leorcă* toate şi baba mototol în săcriu...

Măi Nătăfleţ măi!..... Măi nu eşti doar de cât o *ciotcă* cu ochi, că văd eu, că minte n'ai nici cât un pui de găină, îi zise cel mai mic.

—Lasă-l în plata lui D-zeu măi frate, adăogă celălalt.

—Ei şi tu, cum să-l laşi, lasă că-i dau eu de lucru.

—*Ioti* ce, măi Nătăfleţ, noi am uitat să luăm din târg, câte-va chi-

logramc de slănină, o testea de ace, ş'o oală cu untură pentru făcut sarmale. Nu te-i putea tu să te duci?

—Ba mă duc, de ce nu, făcu Nătăfleţ; şi plecă.

Ajunse în târg, şi cum s'o fi tras cu jidanii, numai el ştie, da-i vorba c'a cumpărat, ş'acu.... păşea a lene spre casă. Tea.... ce-i păsa lui că trebuea să îngroape pe mă-sa. Numai, iaca că ajunge pe cumătru-so, care venea *nu-ş'* de unde spre casă, c'un car plin cu pae.

—Bună ziua, cumătre.

—Bună ziua.

—Incotro, zice Nătăfleţ.

—Ia, spre casă, făcù cumătru-so.

—Doamne cumătre, zise Nătăfleţ, n'a fi loc în căruţă, să-mi pun testeaua asta de ace, că mi-o înţepat sânul de-s numai sânge —Şi fără să mai aştepte vre-un răspuns, şi aruncă àcele de-asupra.

Cumătru-so, îl ştia el, că-i făr'o doagă, da' nà, ce să-i facă?

Il durea mânele pe Nătăfleţ cu slănina ceea.... şi cerù o frânghie la cumătru-so:

—N'ai aicea vre-un capăt de curmeiu, cumătre, să leg slănina asta, că mi-a amorţit şi mânele, doar nu-i oleacă din târg!

—Ba am cumătre, făcù cela; şi-i dădù un capăt de frânghie, numai să scape de el.

Nătăfleţ nu mai putea de bucurie; îşi dete căciula pe ciafă, s'apucă şi legă slănina cu frânghia, aşeză oala cu untură în braţe, ş'o porni de-a fuga cu slănina târâiş.

Numai iată că dă de o crăpătură ce tăia drumul de-a curmezişul. Cum ajunge Nătăfleţ colo, se uită el, lung-lung, şi nu-şi închipuia cam ce să fie-aceea....

—Să păşesc!.....pământul mă înghite; s'aştept pe cumătru-mio, cine ştie când o ajunge!.... Hm... Ia-ţi închipue cu cine ş'a găsit şi pământul de şuguit—tocmai cu mine! Că şi-a găsit omul! Ii vin eu de hac, ia'n să vezi acuşi—şi Nătăfleţ s'apucă repede de uns crăpătura cu untura din oală. Trecù toată untura, şi oala o asvârli.

—Ei, de-acu, pot trece; şi trecând, o luă iar la goană cu slănina târâiş.

Tot mergând el aşa, numai iată că zăreşte la capătul unui pod părăsit, un câne mort cu dinţii rânjiţi.

Deodată se opri Nătăfleţ din fugă şi tot dându-se înapoi, *ci*:

—Hm... Are să mă muşte, iacă are să mă muste, —şi tremurà cumu-i varga, de frică.

—Da', ia i-oi da eu mai bine slănina ş-oi trece, îşi zise Nătăfleţ şi tot apropiindu-se de câne —nea *cuciu*, nea cuciu—şi-i pune slănina ceea în dinţi, şi cum scăpă, *de cât* îi scăpărau picioarele, aşa fuguliţă.

Ajunse acasă. Al de frate-so îl întrebă:

— Ei Nătăfleţ, ai cumpărat?

— Da da...., cumparat, se poate?

— Acele unde-s?

— Poi unde să fie, ia la cumătru în căruţa cu pae, iată că trebue să fi venit, să vă duceţi unul să le-aduceţi.

— Da' untura unde-i?

— Am uns o crăpătură, că era cât pe ce, să mă înghită pământul!

— Da', că mai bine te înghiţea, să scăpăm odată de tine, făcù frate-so cel mai mic, încet.

— Da' slănina?

— Slănina? Ehe... he, Slănină de-ar mai fi — era să mă mânânce o haită de câne culcat, şi eu de frică, i-am pus-o în dinţi.

— Bu...n făcù frate-so; mă miram eu să faci şi tu vre-o treabă!

Da' cât era, cât nu era, tot trebuia să facă ce-o face babii, că ştiu cà nu era s'o ţină în bordeiu. Chemară femei de prin mahalà, la făcut sarmale. Au venit femeile. Da' cum se întâmplase, mai toate aveau *copchii* mititei. Acù, cari mai de cari vorbeau că, cine ştie ce mi-o fi făcând băetul acasă, alta — eu l'am lăsat plângând, iar alta, eu nu i-am dat ţâţă de-asară....

Au spus femeile, fraţilor lui Nătăfleţ, ori să le aducă copchiii aici să le dea ţâţă, ori să le dea pace să se ducă acasă.

Ce să facă ei? Trebuia să le aducă copchii, c'altmintrelea rămâneau cu sarmalele nefăcute. Trimit tot pe Nătăfleţ.

— Du-te tu măi Nătăfleţ, şi adă copchii femeilor iestea, că iaca ele au treabă.

— Mă duc, mă duc fraţilor, de ce nu, zise Nătăfleţ; şi aruncându-şi antereu' pe umăr, plecă la arie.

Hehehe.... Avea mare plan Nătăfleţ. Cum ajunge la arie, înjugă boii la harabà, luă furca'n spinare şi plecă pe drum. Pe care cum îl întâlnia, îl lua în furcă şi fără multă socoteală îl aruncà în harabà. In fiecare ţăpuşă era câte unul cu pântecele în sus. Ţipau de-ţi luau auzul, da' ce-i păsa lui... el să-şi umple harabaua. Şi ş'o şi umplu, cu vârf chiar. Şi încet, încet, *ţa* Mândrilă, *oas* Lunilă.... ajunse acasă cu harabaua plină cu copchii, cari vii, cari morţi, cum se'ntâmplase.

— Ha, ho.... Lunilă, *ho chi-napoi, ho chi*.... se năcăjia Nătăfleţ colo, să dejuge boii. Da' femeile au şi auzit ţipete ş'au eşit afară.

Câte erau ele de multe, când au început a ţipa ş'a răcni, ş'a-şi smulge părul, ş'a blăstama pe Nătăfleţ — cât ţipau copchii, cât ele, mă rog, nici în iad nu cred să fi fost aşa.

Nătăfleţ încremenise cu frânghiile boilor în mână.

—Nu i-ar mai muri mulţi înainte, n'ar mai ajunge ziua de mâni, —gâlca'n gât—şi câte, câte de te încruciai, şi Nătăfleţ, numai cât belea ochii şi strângea din umere.

Ce-or fi făcut, ce-or fi dres, nu ştiu, da mă-sa cică a fost înmormântată cum se cuvine, de mulţi de pe acolo ziceau: —„De-aşi avea şi eu norocul ei!"

Acu flăcăii trebuiau să-şi împartă averea. Chemară ei şi pe Nătăfleţ, şi se aşezară cu toţii împrejurul mesei, la făcut socoteli; —să facă o împărţeală cât se poate de dreaptă, să n'aibă nimeni, nimic de bănuit.

Da' mijlociul şi cu cel mic, tot mai şireţi, şi Nătăfleţ tot mai prost,—luară ei tot, şi nu dădură lui Năiăfleţ de cât o roată de car, o piuă şi o grapă. Nătăfleţ, cum era el năcăjit de câte păţise, nu mai zise nimic, şi luându-şi partea cuvenită in spinare, plecă în lumea toată.

Spre sară, *numai* ajunge la marginea unei păduri. Ostenit bietul Nătăfleţ, se puse jos, îşi făcu luleaua, şi se şi lungi să se mai hodinească. Nu-şi isprăvi luleaua şi întunecă, de nu-ţi vedeai mâna.

Şi Nătăfleţ cam fricos!. —Ce-i de făcut, îşi zise el, că jos nu stau să ştiu că mă înghite pământul. Era lângă el un stejărel. Măi, că frumos, *năntuţ* stejar, îşi zise el, punându-şi în minte, să se urce în el. Nici n'aşteptă mai mult, şi dându-şi cuşma pe ceafă se şi apucă de urcat pe rând, piua, grapa şi roata şi apoi se aşeză şi el frumos să se hodinească. Dar nu putea dormi că trebuia să-şi ţină *boclucurile* în mână.

Intunecase, de era ca şi în mormânt, şi crengile copacilor se mişcau din când în când—codrul cela huia de i se ridica lui Nătăfleţ părul măciucă în cap.

Cam pe la mezul nopţei, *numai* începu a se auzi de departe vorbă. Erau nişte călători cu cămile. Ajung supt stejărelul în care era Nătăfleţ şi cum se întâmplă, hotărîră ei să poposască peste noapte acolo; iar lui Nătăfleţ îi dârdâia inima de frică. De somn îi iera somn....

Iată că începu a se lumina de ziuă şi bietul Nătăfleţ obosit, cum era, amiji puţin, şi numai scăpă piua jos. Când tresări de frică, numai scăpă şi grapa şi roata.

Călătorii ceia, au sărit drept în picioare, şi buimăciţi de somn, cum erau, au croit-o de fugă, cari încotro au apucat. Şi buni duşi au fost.

Nătăfleţ, se scobori şi el jos şi bucuria lui nu fu proastă când văzu atâtea cămile, încărcate cu bogăţiile pământului. Numai ele cât făceau, şi unde mai pui, că pe fie care erau şi câte o pereche de dăsagi plini cu galbeni. In bucuriea ceea, Nătăfleţ să lăsă păgubaş de toată averea părintească, şi luând cămilele de căpăstru, apucă spre casă.

(Urmează) *Gh. V. Şuşnea.*

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI.

20.—Ghiţă Cătănuţă.

Pe cel deal, pe cea colniţă,
Mi se plimbă o cătănuţă,
Cu doisprezece catâraşi,
Incărcaţi cu gălbănaşi.
Se plimbà, cât se plimbà,
Acasă că se'nturnà,
Şi din gură îmi grăia :
— Alelei Vidruşca mea,
De când eu te-am luat,
Pe la socri n'am mai dat.
Ia să te-apuci şi să-mi faci,
Doi colaci,
Din doi saci,
O pupăză,
Dintr'o merţă,
Şi-un covrig,
Dintr'un mertic,
Să mă vadă că-s voinic!
Vidruşca se suflecà,
Şi îndată că-mi făceà,
Şi la socri că plecà.
Măֹri când îmi ajunseră,
In codrii Londrului,
Fântâna Porumbului,
Moşia Păunului,
Masă mare întindeau,
Şi beau şi se veseleau.
Dar Ghiţă Cătănuţă,
Mări din gură-mi grăia :
— «Alelei Vidruşca mea,
De când eu te-am luat,
Nici un cântec nu mi-ai cântat».
— «Alei Ghiţă, ţi-aşi cânta,
Dar mi-i glasul mueresc,
Cuvintele haiduceşti,
Şi Păunaş m'a auzi
Că de mică m'a iubit,
De mare m'a părăsit».
— «Cântă, cântă, nu te teme».
Ghiţă îi răspundea,
Iar ea mări că-mi cântà,
Văile se răsunà,
Şi apa se tulburà,
Păunaş că-mi venià,
Şi din gură că-mi grăia :
— «Mări Ghiţă Cătănuţă,
Ce-mi calci tu moşiele?
Moşiele, pădurile?
Ia să-mi dai tu calu' tău»
— «Ba eu calul nu ţi-oi da,
Că mi-i dat de socrul meu,
Ca să mi plimbe trupul meu».
— «Mări Ghiţă Cătănuţă,
Ia să-mi dai tu paluşu'».
— «Paloşu' nu ţi l'oi da.
Că mi-i dat de socru' meu,
Să-mi apăr capul meu!»
— «Mări Ghiţă Cătănuţă,
Ia să-mi dai tu pe Vidra».
— «Ba pe Vidra nu ţi-oi da,
Odată cu viaţa mea,
Că-i dată de soacră-mea,
Să-mi petrec viaţa cu ea».
— «Atunci Ghiţă Cătănuţă,
La luptă să ne luăm,
In săbii să ne tăem?»
— «Ba la luptă că-i mai dreaptă.
La luptă că se luară,
Zi de vară până'n sară.
Păunu' se opintiră,
Pe Ghiţă mi-l trântiră,
Bârnecioru' îi plesniră,
— «Alelei Vidruşca mea,
Sai de-mi leagă bârneţu',
Că mă tac Păunu'».

Da' Vidruşca ce-mi zicea :
— «Care mi-a rămânea,
Tot un bàrbăţel mi-a fi!
Ghiţă când auziră,
Foarte rău se tulburară,
Pe Păun că mi-l luară,
In pământ că mi-l băgară,
Capul cu paloşu-i tăeră.
Da' Vidruşca ce-mi făcea?
Ca piatra încremenia,
Şi din gură abia grăia :
— «Mări Ghiţă Cătănuţă,
Iartă-mi dragă greşala
Că nu ţi-am ştiut puterea».
Greşala că nu-i erta,
În şapte bucăţi o tăia,
Peste Păun o punea,
Coada din cap îi tăea,
În buzunar o punea,
Şi la socri purcedea.
La socri cum ajungea,
Soacra 'nainte-i eşia,
Şi din gură-i grăia :
— Alei Ghiţă Cătănuţă,
Unde mi-i Vidruşca,
Să-mi răcoresc inima!»
Mări Ghiţă ce-mi făcea?
Picioru'n scară punea,
Coada din buzunar scotea,
Şi soacrei o arunca,
Drumul calului că da,
Munţilor se dăruia,
Munţilor şi codrilor,
Negrilor, haiducilor,
Şi haiduc că se făcea!

Auţită de la mama, Zoiţa Pr. G. Savin
Jorăşti-Covurlui.

Petru Gh. Savin

POVESTIRI ŞI LEGENDE.

86.—Facerea lumii şi a iadului.

Peste tot, la început, era numai o apă. Dumnezeu, *Uciganul* şi Sf. Petrea şădeau deasupra. Intr'o zi—cum or fi fost şi zilele pe-atunci!—mână Dumnezeu pe Uciganu' în fundul mării, ca s'aducă moluz. Zice: —„Măi Nefârtate! Dacă mi-i scoate tu moluz din fundul mării, apoi într'adevăr eşti tare!" —„Bine, frate, ţ'oiu aduce!" Şi, cufundându-se Aghiuţă, a luat ş'a tot scociorît glod de acolo, din fund. D'apoi dacă ce folos? Până s'ajungă la faţa apei, l'a prăpădit tot, căci glodul, se înţelege, atâta cale de loc, s'a spălat prin apă. Se duce bietul Aghiuţă şi a doua oară; păţeşte tot aşa. Se duce ş'a treia oară; iar, vrând Dumnezeu, amù se'ntoarnă el cu vre-o câte-va fire de moluz printre unghii. Din acest moluz se apucă Dumnezeu şi alcătueşte o turtiţă rotundă. Blagoslovind-o, turtiţa s'a tot întins de s'a făcut aşa de mare, cam cât ar fi putut dormi pe dânsa trei oameni. Da' ea se ţinea de-asupra mării, căci Dumnezeu o potrivise bine pe cele 4 trestii, în vârful cărora şed patru peşti mari. Aşa că, atunci când peştii felezuesc din coadă, trestiile se cutremură şi pământul nostru se hâţână şi el.

Va să zică, la început, nu era pământ de cât pentru trei oameni.

Căci, într'adevăr, făcându-se noapte, Dumnezeu s'a culcat la o margine, Uciganul la mijloc, iar Sf. Petrea la ceal'altă margine. Intr'un târziu, Necuratul se gândeşte cu gând rău să'nece pe Dumnezeu. Căci, ce zice? „Cum el să poată face o minune şi eu nu!“ şi prinde a împinge pe Dumnezeu de pe turtiţă spre apa mării. Da' de unde să se 'nece Dumnezeu? C'atunci, vorbind la dreptul, nici dracul n'ar mai fi trăit. Ci turtiţa se tot întindea şi s'a tot întins până a ajuns pământul nesfârşit de mare, cum nesfârşit de mare fusese şi opinteala răutăcioasă a lui *Naghea*....

Dumnezeu şi cu Sf. Petrea au râs pe urmă de neputinţa lui. Da' el, cornoratu', să nu şadă binişor? S'apucă şi face o casă. In casa asta cărà zi şi noapte, cu coşarca, de afară, tot ce-i trebuia spre a înjgheba ş'un car. Voios el şi *fudulàş*, vine amù la Dumnezeu. Zice: — „Frate! Iaca ce am făcut eu şi tu n'ai putut face!“ Dumnezeu s'a uitat la casă şi, zîmbind, i-a zis necuratului: — „Măi Nefârtate! Ia du-te tu în casa asta şi uite-te: Vezi afară lumină? Şi mai uite-te: Poţi scoate carul afară dintr'însa?“ Când s'a pus Nefârtatul, a pus, bietul, nasu'n jos. Căci în casa lui era întunerec şi el nu ştia cum s'aducă lumina soarelui într'însa, cum nu ştià c'au să-l stupească pe urmă toţi creştinii. Şi când să scoată carul, iar nu-i chip. Căci carul erà gata încheiat şi nu'ncăpea pe uşă. Năcăjit se duce bietul Ucigan la Dumnezeu. — „Frate, eu la aste două lucruri nu mă pricep!...“ — „Da i-a dărueşte-mi-le mie, ş'apoi îi vedea ce-am să fac eu cu dânsele!“ zice Dumnezeu.

— „Dăruite să-ţi fie!“ Ş'atunci Dumnezeu s'a dus în casă şi, împreună cu sf. Petrea, a dat borte păreţilor ş'a făcut fereşti; ş'aşa lumina zilei a răzbătut într'însa. Pe urmă s'a apucat Dumnezeu ş'a pus ***cruce*** la fereşti — din două ***cercevèle*** puse cruciş şi încăputate cu ***privàzurile*** — ş'a pus apoi şi ***cruce*** la car şi desfăcându-l în părţile lui alcătuitoare — tânjală, roţi, ***pomoştină, inimă, carâmburi,*** leuci, ***drăghinàri, răscoluri, fundători,*** — l'a scos afară. Nefârtatul crăpa de ciudă şi sta hăt departe, din pricină că, vedeţi D-voastră, la fereştile casei erà cruce, iar la car tot cruce.... Şi de sf. Cruce Diavolul se cam mai duce...... Da' unde să se ducă? Zice: — „Frate, văd că eşti mai tare de cât mine; rămâi tu aici şi stăpâneşte, că eu m'oiu duce'n împărăţia mea, la iad. Ei, îmi dărueşti iadul?“

Dăruit să-ţi fie, Nefârtate! — zice Dumnezeu. Ş'aşa, înjghebându-şi împărăţia cea neagră a ***Zgribulìcilor*** lui cei cu codiţă, şi comanace, Aghiuţă cel bătrân se răsgândeşte cum ar putea să-şi dezdoae el inima asupra stăpânitorului luminii. Face'n mijlocul iadului, aproape de talpă, un scaun; apoi pofteşte pe Dumnezeu pe-acolo. Da' lângă scăunăş erà ş'o capcană lipită bine de talpa iadului. Vine Dumnezeu; Diavolul îl

pofteşte să şadă pe scaun. Dumnezeu, nu, şi nu, că nu ştie până amu de scaun. — „Ci hai, şăzi tu oleacă, să mă deprind şi eu!" îi zice. Şi Aghiuţă, când s'a aşezat pe scaun, odată tranc! s'a încleştat capcana şi a mâncat o brâncă şi de data asta din partea Domnului. Căci şi azi şăde în lanţugurile căpcănei celeia din fundul fundului tartarului. Şi azi când izbeşte ţiganul în fer, îi încleştează şi mai ţapăn capcana. Deci ţiganul e bun la Dumnezeu, căci, de nu l'ar mai înţăpeni acolo pe Aghiuţă, cine ştie ce *palòtii* ar mai lucra prin lume, dac'ar eşi?!

Din Mănăstireni-Botoşani. Var. No. 52. *Dumitru Furtună.*

87.—De ce caprele sânt fără păr pe genunchi?

Se spune, că odată, demult de-atunci, caprele sburau prin pomi, şi mâncau toţi pomii. Nu să mai *stăviau* frunzişoare şi verdeaţă prin pomi! Le-a blestemat Dumnezeu, să nu mai poată sbura, dar, pe lemnul *scovârdat* să se ducă ca pe drum. Şi aşa, şi este! Caprele n'au mai putut să sboare, dar, venite pe pământ, au făcut legătură cu dracul, ca să se ajute unul pe altul. Odată, diavolul fârşind focul şi ne mai având cu ce să-l facă, trimise cele două capre să fure foc de la Dumnezeu.

Dumnezeu, îşi aşeză crăcanele, atârnă de fiară tuciul pentru mămăligă, şi se uita în linişte cum pocneau surcelele în foc. Caprele, cum veniră începură să vorbească cu Dumnezeu ba de una, ba de alta, ca nu cumva să bage de seamă c'au venite să fure foc. Văzând că aşa nu fac nici o ispravă, să hotărîră să ia cu hapca. Se repeziră la crăcane, să ia foc; dar, Dumnezeu luând făcăleţele din tuci, le lovi peste genunchi şi le umplu de mămăligă *arzâmte*. Caprele începură a fugì şi a să văita de arsurile păsatului din mămăligă. Până acasă le căzu părul după genunchi.

De atunci se spune că nu mai au păr pe genunchi caprele, şi caprele sânt draci goi, unde au slujit pe dracul.

Auţită de la mama, din Zlătărei-Vâlcea. *Gh. Fira.*

88.—Din 1877-1878.

In timpul răsboiului nostru cu Turcii de la 1877, Osman-Paşa s'a dus la o vrăjitoare să-i spuie dacă cade Plevna sau nu.

Dând vrăjitoarea cu bobii, a spus că este ca şi luată!

Dor a plecat Osman Paşa şi Plevna a şi căzut în mâinile Românilor.

Atunci Turcii, zice, au pus în cântec pe vrăjitoare, astfel:

„*Uite baba Ioana!*
Uite baba Ioana!
Zòr-zòr-zòr-zòr! [1]
Uite baba Ioana!
Uite baba Ioana!
Zòr-zòr-zòr-zòr..."

Nic. J. Dumitraşcu.

1. *Bag-samă trebuie să fie niscaiva vorbe turceşti.*

VRĂJI ŞI FARMECE.

19.—Cum sę cunoaşte ursita.

Fata care voeşte să-şi vadă ursita prin vis, alege o zi de post din săptămână. In acea zi, nu mănâncă nimic şi nici bea măcar o înghiţitură de apă. Spre sară, face o turtă din trei linguri de făină de grâu şi trei linguri de sare. Aceste se amestecă pe genunchi, adăogând şi apă, câtă trebue, ca să se poată face o turtă tăricică. După aceia, o coace în vatră, apoi o rupe în două. Jumătate o mănâncă şi cealaltă o pune sub pernă, pentru ursita ei. In urmă se culcă, fără să mai mănânce ceva, sau să bea măcar apă. Se culcă aşa, fără să fi băut un pic de apă. Acela, care peste noapte va veni şi-i va da apă la rugămintile ei, măcar un pahar cu apă (căci de setea cea mare, prin vis, o să ceară apă), acela îi va fi alesul ei.

Nemţişor-Neamţ. A. Moisei.

20. De scrise. La stea.

Se ia brâul aceluia căruia îi face de dragoste şi vrăjitoarea se duce cu el pe coşul casei în pielea goală, noaptea, şi-l înoadă de 9 ori, zicând cele ce urmează, uitându-se în sus pe gura coşului:

Stea, stea,
Steluţa mea,
Toate stelele să stea,
Numai steaua mea să nu mai stea,
Şi să se ducă la scrisul meu să-l ia.
Să-l aducă ca vântu',
Ca gându';
Să nu-i dai stare a stà.
Odină a mâncà
Pân'la mine m'o vedea.
Să nu-i dai stare a hodinì,
Pân'la mine n'o venì.
Să treacă prin fete frumoase,
Prin văduve grase,
Să li se paie căţele râioase;
Să vie la mine,
Să i să pai
Stea luminoasă.

După aceasta, se dă brâul al cui este şi umblă încins cu el.

„La stea" se face mai cu seamă la fetele şi băeţii cam stătuţi, adică la cei cărora le-a trecut vremea măritişului ori însurătorii.

Culeasă de la 2 Fevruarie, 1909, de la soldatul toboşar Bădescu Gheorghe, comp. 1. Reg. Matei Basarab No. 35.—Cernavoda— de loc din com. Genuneşti, plasa Bistriţa. Jud. Vâlcea.

Jon N. Popescu.
Invăţător.

21.—Paloş-cununat. (Când vrea ca să aducă pe cine-va)

Tu paloş cununat,
Fă-te drac împeliţat.
De cân(d) meşteru' te-a lucrat,
Nici o slujbă nu ţi-a dat.
Da' eu astă sară,
Iţi dau o slujbă mare:
Să-mi aduci pă cutare (numele) [mai tare.
Cu ciocu' să-l ciocneşti,
Cu aripile să-l plesneşti,

Cu ghiarăle să-l gherăneşti,
La cutare să-l porneşti,
Incins,
Aprins,
Zorit,
Pripit,
Pân'la cutare a plesnit.
Să nu-i dai stare la mâncare,
Stare la culcare,
Că l'a sorocit,
Cu soroc mai mare,
Cu soroc mai mic,
Să vie curând.
Să vie pân' Ţaligrad,
Fără vorbă, fără sfat.
S'a 'ntâlnit cu muieri grase,
Grase şi frumoase,
El le făcea broaşte ţăstoase.
«Mă duc la cutare,
«Că e grasă şi frumoasă.
Şi mai drăgostoasă».

Se pune o oală cu p-şat la foc, pe vatră; asemenea, se pune un vătraiu în foc, de'nroşeşte. Se pune fierul ars în p-şat, în vreme ce se descântă vorbele de mai sus.

Scris de la mama mea, Maria I. Fira, din Zlătărei-Vâlcea, la 21 Iunie 1910. — Gh. Fira.

22.—De dragoste.

Marţi dimineaţa m'am sculat,
Cofa de toartă am luat,
Şi buna dimineaţa sf. Marţi,
Şi apă albă.
Şi am venit să mă curăţi
Şi să mă speli,
De urît, de uriciune,
De urîtul de pe mine,
De cascare,
Şi de urîtul cel mai mare.

(Se zice Marţi dimineaţa, când fata se duce la fântână).

De la batrâna Ileana I. Buhuş, mahalaua Cotu-Negru, Bârlad. — N. J. Antonovici.

VORBE ADÂNCI

224.—**Găina**, *care cârcâe toată ziua, dimineaţa n'are ou,* ad. cine se tot laudă, nu face nimica!

225.—*Aicea cântă* **găina**, *nu cucoşul,* ad. femeea e mai mare şi dictează!

226.—**Găina** *bătrână, face zama bună,* ad. nu cată că nu e tânără!

227.—*A înghiţit* **găluşca**, ad. a rămas pe jos, a păţit-o, a luat-o 'n spinare, a primit şi ruşinea asta!

228.—*Par'că are-o* **găluşcă** *'n gură,* adică vorbeşte fâlfâit!

229.—*A stricat-o la* **gât**, adică nu mai este în bune relaţii.

230.—**Gâtu'** *leică şi pântecele balercă,* ad. f. beţiv.

231.—**Get**-*beget, coada vacii,* ad. e de-aicea, dar nu tocmai de frunte.

232.—*Îl ia* **ghitcu'** *de frig,* ad. i-i frig tare! Roşu cum îi *ghitcu'!*

233.—*Hai la gioc*, **genunche** *goale*!
—*Las' la dracu', că mi-i foame*! ad. n'are de unde şi cu ce!

234.—*La* **gioc**,
Pară de foc;
Iar la lucru,
Ca butucu'!
Ad. nu se dă la treabă!

235.—*N'are* **glagoli** *la cap*, ad. n'are minte.

236.—*Pân' ce i s'a (o) duce* **gura** *la ureche*, ad. lasă-l să tot râdă!

237.—*Par'că-i cu* **gura** *legată*, ad. nu vra să zică nimica!

Târgul Neamţul. *George A. Gosmovici.*

238.—Nu te 'ntinde mai mult decât te ţine curaua.

239.—Nu-i suiş fără coborîş.

240.—Tot paiul cu umbra lui.

241.—Dă'mi Doamne mintea Moldovanului cea de pe urmă.

242.—Când se duc boerii la stână, se mănâncă cânii, iar când se împrăştie oile, se bat stăpânii.

243.—Nu te lăcomi la traista calicului.

244.—Din coadă de câne nu mai faci sâtă de mătasă.

245—Ce vă 'ndemnaţi ca Grecii la temniţă?

246.—Ce vă grăbiţi, că doar nu vin Tătarii, nici Turcii?

247.—Tronc şi tu, ca Ierimiea cu oiştea în gard.

248.—Dacă te iei după muşte, te duc la 'mblătoare.

249.—Nu fac toate muştele miere.

250.—Toamna se numără bobocii.

251.—Calul de dar nu se mai caută in gură.

252.—Calul bătrân nu-l mai poţi învăţa în buestru.

253.—Ziua bună de dimineaţă se cunoaşte.

254.—Ploaea de dimineaţă nu ţine mult.

Hânţeşti-Dorohoi. *N. V. Hânţescu.*

DATINE ŞI CREDINŢE

448.—Când sughiţi e semn că te *pomeneşte cineva*, vorbeşte de tine.

449.—Când focul sfârâe, te vorbeşte cine-va de rău. Ghionteşte—*ghigoseşte*—tăciunele cu cleştele, sau aruncă o mână de sare în foc, că nu vei mai fi *clevetit*.

450.—Având *noiţe* pe unghiile degetelor, te vei înoi cu haine.

451.—Când te mănâncă palma mânei drepte, vei primi bani.

452.—Să nu coşi bumbul sau haina fiind îmbrăcat cu ea, că-ţi coşi mintea.

453. — Să nu verşi sare pe jos, că pe cea-laltă lume o vei culege-o cu ochii.

454. — Cine-va cerându-ţi acul, să nu i-l arunci, ci să i-l dai în mână, că alt fel îţi fuge norocul.

455. — Cât timp şade mortul în casă, deasupra uşei în odaia în care stă, s'atârnă un cot de pânză, sub care se 'ndoseşte sufletul răposatului.

456. — In timpul celor 3 zile, când mortul stă în casă, sufletul lui colindă toate locurile pe unde a umblat în lumea aceasta.

457. — Noaptea să nu te cauţi în oglindă că mori.

458. — Când te loveşti cap în cap cu cine-va, sau singur de ceva, să scuipi jos numai decât, că de nu, faci bube dulci în cap.

459. — De-ţi va cânta cucul în spate sau în mâna stângă, rău îţi va merge în ziua aceea; iar dincontra, în faţă sau mâna dreaptă, îţi va merge bine.

Auzite de la mama, Ţuţcani-Covurlui — *I. O. Zugravu.*

460. — Când vezi pentru prima dată mânz, şi nu e pintenat, te vor durea picioarele anul acela.

461. — De vezi întâi mel negru, te vor mânca puricii; iar alb, păduchii.

462. — De vezi întâi cocostârci şi-s pe jos, te va înţepa la picioare în spini vara aceia.

463. — In ziua Babelor (1-9 Martie) îşi alege fiecare o zi, şi cum îi va fi ziua aceia, aşa îi va fi tot anul.

464. — De auzi întâi pupăza cântând şi eşti nemâncat, îţi va mirosi gura.

465. — De vezi şerpe întâi şi nu-l omori, nu vei avea putere multă anul acela.

Podu-Turcului, Tecuci. — *V. D. Gheorghiu.*

466 — Dacă mănânci castraveţi, chiar acolo unde-s sămânaţi ei, neeşind la margină, să ştii că se vor amărî toţi castraveţii.

467. — Când cari znopii de la câmp pentru trierat, de vei găsi moşuroae multe de şoareci pe supt clăi, să ştii că are să fie iarna gre.

468. — De plouă în toamnă cu fulger şi tunet ca 'n timpul verei, are să fie toamna lungă.

469. — De zburdă vitele, are să se schimbe vremea.

470. — Când caii nu vor să mai mănânce şi stau cap la cap, îngânduraţi, fac a ploaie.

471. — Primăvara dacă sînt mulţi cărăbuşi mici pe arătură, are să se facă popuşoi mulţi anul acela.

472. — Când plouă cu soare, are să se facă ciupercile.

478.—Dacă cântă cucul, nu mai sânt bune urzicele. Se crede că le-a spurcat. De aceia să le cauţi îndată ce să ia zăpada.

474.—Când iesă brânduşile, câte brânduşi vei putea scoate întăia oară, atâţia pui are să scoată mama ta acasă. De aceia, adesea când spui că ai scos puţine brânduşi, te ia de goană să le mănânci unde ştii. Să nu-i aduci bocluc!

475.—Când îţi cântă cucul în stânga e rău.

476.—Când îţi cântă în dreapta şi în faţă, e bine.

477.—Când îţi cântă în spate, o să te 'nsori sau o să te măriţi.

Auţite în Vârleţi-Covurluiu. *J. N. Vârlezeanu.*

BOALE LA OAMENI LEACURI ŞI DESCÂNTECE.

110.—De gâlci.

Plecară gâlcile, motâlcile,
Să pască, să se hărănească,
Trei babe să le păzească:
Una oarbă,
Una şchioapă,
Şi-una surdă!
Oarba nu văzù,
Şchioapa nu putù,
Şi surda n'auzì!
Veniră lupii, le mâncară, le [sfărâmară,
(Cutare) rămase curat, luminat,
Ca argintul strigurat,
Cum Dumnezeu l'a lăsat!

Din Hălăngeşti-Zăicoiu, Doljiu. *Nic. J. Dumitraşcu.*

111.—Descântec de bubă neagră.

A pornit (cutare), pe cale, pe cărare, gras şi frumos. La mijloc de cale, deochiu' l'o deochiat, potca l'o pocit, striga l'o strigat, căscarea l'o cascat, roşaţa l'o roşit, orbalţu' l'o orbălţit, săgiata l'o săgetat.

El o lăsat glas mare, din cer până'n pământ şi s'o văetat. Nimeni nu l'o văzut, nimeni nu l'o auzit. Maica Domnului din poarta cerului l'o auzit şi l'o văzut. Pe scări de argint s'o scoborât, pe (cutare) l'o întrebat: Ce plângi, ce te olicăeşti (vaeţi)? Cum n'oiu plânge, şi n'oi olicăi (văita). Purces-am în cutare zi, gras şi frumos, pe cale, pe cărare. Când am fost la mijloc de cale, deochiu' m'o deochiat, strigarea m'o strigat, cascarea m'o cascat, roşaţa m'o roşit, orbalţu' m'o orbălţit, săgeata m'o săgetat, buba cea neagră de cap m'o luat. In pământ m'o trântit, faţa mi-o îngălbenit, ochii mi-o înpainjenit, carnea mi-o *morsocìt.*

„Nici nu te plânge, nici nu te olicăi (văita), tu la cutare îi alerga, la Maica Domnului s'a ruga, pentru toată boala şi răul tău a discânta; te-a discânta, tot răul ţi l'a lua. Din piele, de sub piele, din inimă, de sub inimă, din rânză, de sub rânză, din osânză, de sub osânză, din splină, de sub splină, din maţe, de sub maţe, din plămâi, de sub plămâi,

din maiuri, de sub maiuri, din spinare, de sub spinare, din mâni, din picioare, din andrelele gâtului, din rădăcinele măselelor, din umerile obrazului, din *sfârcuşul* nasului, din *culbecii* ochilor, din auzul urechelor, din creerii capului.

Cutare te-a discânta, de prin toate ciolanele ţi-a aduna, Maica Domnului cu mâna ţi-a lua, peste şeptezeci de mări negre ţi-a arunca. Acolo să cheie, să răscheie, ca spuma de pe mare, ca roua de soare şi cutare să rămâie curat, luminat, ca Dumnezeu ce l'a lăsat, ca maică-sa ce la născut".

Acest descântec se zice de nouă ori pe zi: De trei ori dimineaţa, de trei ori la prânz şi de trei ori seara. La descântec se serveşte de nouă fiere înferbântate, de afion, miere de albine şi rachiu.

Auzit de la Tudora Buzdugan, de la Raiu, Bârlad.

Vasile B. Ţirica.
Cântăreţ bisericesc, Bârlad.

CÂNTECE.

578.—*Şi-am zis verde şi-o alună,*
Ici în vale la fântână,
Rage-o juncă 'ntr'o grădină,
Ş'o copilă mi-o îngână.
—Taci juncă nu mai rage!
—Căci nu rag de jelea ta,
Ci rag de inimă rea.

579.—*Mărar verde, legea ta,*
Lasă-mă la umbra ta,
Să mă umbresc cu puică.
—La umbră nu te oiu lăsa,
Că ţi-i mândra tinereà,
Şi-i avea păcat cu ea.

De la Elena C. Ciobanu, Cotoroaea-Tutova. Var. 598.
N. Jancu.

580.—*Foae verde trei masline,*
Să vă mărităm copile,
Să vă dăm pe la barbaţi,
Să nu ne mai blăstemaţi.
Să vă dăm pe la urîţi,
Să nu ne mai omorîţi.
Să vă dăm la văduvoi,
Să ne veselim şi noi.

581.—*Foae verde iarbă lată,*
Cine zice fetei, fată,
Doamne slabă minte poartă.
Toată noaptea-i cu bărbat,
Ziua pune flori pe cap,
Şi esă gătită'n sat.

582.—*Ce folos că eşti frumoasă,*
Dacă eşti o ticăloasă;
Ce folos că eşti fudulă,
Dacă eşti o spălătură.
Cu suveica nu ştii da,
Dar la joc te ştii bagà.
Nu ştii coase nici un pui,
Şi la joc te pui, te pui.
Nu ştii coase nici o floare,
Şi la joc stai în picioare.

583.—*Foae verde ş-o sulcină.*
Mărită-te horholină,
Mărită-te nu şedea,
Nu tragea nădejdea mea.
Mărită-te nu mai sta,
Nu crede că te-oi luà.

Culese de Serafim Jonescu.
Fălticeni.

584.—*Lasă, lasă, mamă, lasă,*
Mergi la cârşmă dipi masă,
Şi cumpăr'o vadră rasă ;
Şi dă la flăcăi să beie,
Copile la joc să iee.
Da' flăcăii nu-s nebuni,
Să te joace pe minciunì,
Beu holercă şi se'mbată,
Şi la tine nici nu cată.

585.—*Eu te joc, lele Catrină,*
Pentr'o labă de găină,
Şi te joc, lele, te joc,
Pentr'o labă de boboc;
Să te joc, să fii jucată,
Să mă pomeneşti odată.

Culese de Eughenia Cucuruz, Budeniţa-Bucovina, comunicată de

V. Iliuc.

586.—*Nu te teme că-i cădea,*
Cât îi fi pe mâna mea ;
Da' de und' te-i depărtà,
Eu de samă nu ţi-oiu da !

587.—*Hora-i mare, fete n'are ;*
Au murit de gălbinare.
Şi puţine ce-au rămas,
Le-au picat galbeaza'n nas.
—Foae verde trei masline,
Mài badeo, de-ţi pare bine,
Să se puie şi la tine !

Din Coropceni-Vaslui.

I. Neculau.

588.—*Frunzuliţă odolean,*
Frumos cântă cucu'n deal,
Aninat într'un ciolpan,
Mândra-mi şade pe măidan,
Şi-mi înşiră la mărgean.
Nu-l înşiră cum se'nşiră,
La tot bobu' face nod,
Să mă bage la ea rob.
Da, ce fel de rob să-i fiu ?
Cu ploscuţa cu rachiu.
Ziua să-i spăl vasele,
Noaptea să-i frâng oasele[1].

Scris de tată-meu Stan Tuţescu, din Catane, funcţionar.

589.—*Luniţă, luniţă,*
Mai fă luminiţă,
Sara pe uliţă,
Să iasă fetiţă,
In brâu cu furchiţă,
Să toarcă lâniţă,
Să-mi fac chedecuţă [2],
La doi căluşei,
Vineţi porunghei [3];
Dar nu sunt ai mnei [4],
Că eu i-am furat,
De la popa Vlad,

De la Leana St. Mina, din Catane-Doljiu.

Şt. St. Tuţescu.

590.—*O, voi, dealuri, o, voi, lunci*
O, voi, urieşi cărunţi,
O, voi, poeni verzi şi lunci,
Voi molifţi pe jos căzuţi
Şi voi brăzi de vânt bătuţi
Şi voi corbi şi cloncani mulţi,
Cari sburaţi peste munţi.
Voi vultani cu piept de fier,
Ce sburaţi pe sus prin cer.
Sburaţi peste ţara toată,
Cât e mare, cât e lată.
Nu mai plângeţi, nici oftaţi,
Nici nu vă mai jeliţi fraţi,
Plâng muerile-ai lor fii,
Că nu mai sunt între vii;
Muerile-şi plâng barbaţii,
Că i-au ucis necuraţii,
Ş'o bunică, doi feciori,

[1] *Var.: Cântece Bănăţene, Hodoş. pag. 43 — Poezii populare, Canianu pag. 50/LIX.* [2] *Piedecă.* [3] *Porumbei,* [4] *Mei.*

Şi-un frate, două surori.
Incetaţi toţi cu jelitul,
C'a venit Nică haiducul,
Să ne ia din ceafă jugul.
Călineşti-Teleorman.
Radu G. Ciupitu.

591.—*Ah noroc, noroc, noroc,*
De te-aşi prinde ţi aşi da foc,
De trei părţi cu lemne verzi,
Pe de-oparte cu uscate,
Să vadă mândrele toate.
Să vadă şi mândra mea,
Ce durere simte ea,
Care mi-a fript inima.
Că dragostea când o faci,
Trei boale trebui să zaci,
Una 'ntâi când îl iubeşti,
Şi din ochi îl prăpădeşti,
Al doile vine rar,
Sufleţelul mi-i amar,
Al treilea când te lasă,
Cu inima friptă arsă.
Bălteni-Vaslui. O. Bersan.

592.—*Dragu-mi-i bădiţa spân,*
Că-i şi tânăr şi bătrân.

594.—*Aista picior mă doare,*
Şi cu-aista dau mai tare;
Tot aista m'o durut,
Şi cu el am dat mai mult.

593.—*Gioacă fată ce-i giucă,*
Du-te-acasă şi-i mâncă,
Că o fript mă-ta mâţă
Şi ţi-o lăsat codiţă,
Pluton-Pipirig, Neamţ.
Gr. Vasiliu.

595.—*Îu! Îu!*
—*Ce mă pişcă pe su' brâu?*
Un purice cânipiu!
Hop în loc!

596.—*Tae-i curmu'.*
Şi dă-i drumu'.
Joiana cu trei viţei,
N'are lapte'n putineiu;
Unu' sbate şi-altu' suge,
În ciubăr n'are ce curge,
Hi băete, hi!

597.—*Sărută mă preoteasă,*
Că e popa dus de-acasă.
—*Te-aşi săruta da' mă tem,*
Că mu face popa ghem!
—*Sărută-mă nu te teme,*
Că popa nu face gheme!
Zi-i aşa!
Goleştii-Badii, Muscel.
D. Mihalache.

598.—*Rage-un bou într'o grădină,*
Şi-o fată mare îngână.
Fată, nu mă îngâna,
Că nu rag de jelea ta;
Şi rag de jelea mea.
Că de când mi-a perit soţia,
Eu iarbă verde n'am păscut,
Apă rece n'am băut.
Auzită de la N. a Mariei.
Nemţişor-Neamţ.
Var. 578.
A. Moisei.

GLUME, JITII, TACIALE.

106.—Ţiganul şi cojile de lubeniţă.

După ce s'a săturat ţiganul de lubeniţă[1], s'a pus de s'a ...p...at pe coji zicând: că cin' o umbla cu ele, ori le-o mânca, să se spurce...

Şi-a plecat....

[1] *Le găsise în nişte porumb, că el umbla tot de-a dreptul, nu mai da pe drumuri.* **Lubeniţă**: *pepene verde.*

Acum, el întorcându-se de pe unde fusese, şi dând tot peste cojile alea, şi mai fiindu-i o sete de i se usca şi cerul gurii, s'a pus să le deosebească ca să le mănânce, zicând:

— „Asta nu e p...ată..., asta nu..., asta nu..., asta nu...“ Şi le-a mâncat ţiganul toate!

....Că vezi, nu erau spurcate!

Din Boureni-Doljiu.

Întrebări din popor.

107.—Cum sare purecile în pat?

—Negru! Altfel cum să saie!

108.—De ce cântă cocoşul cu ochii închişi?

—Fiind-că vrea să arate lumii că ştie cântecul pe din afară.

109.—De ce nu fuge bi'olile?

—De ce, că 'i e frică că se scufundă pământul cu el!

110.—Ce 'ţi e mamă Mărie?

—Ce-o să-mi fie maică..... iacă,
Mârlă
Pe fârlă!...

Adică: *chirnavă*, bolnavă, nu îi e nimic; dar o doare peste tot, nu ştie ce îi este.

N. J. Dumitraşcu.

111.—Hoţii şi Săracul.

Era odată un sărac, ca toţi săracii! Dar pe lângă alte pacate, mai era şi bătrân. Intr'o noapte iaca vin hoţii şi încep să bâjbâie prin ladă ca să caute bani.

—Cine-i acolo?

—Noi, ziseră hoţii; taci din gură că dai de dracu'.

—Dar ce căutaţi pe acolo, hà?

—Stt! Parale.

—Măi, da' proşti mai sunteţi voi! Eu caut ziua şi nu găsesc, şi voi noaptea şi făr'de lumânare şi o să găsiţi? Cătaţi-vă de treabă şi lăsaţi-mi sărăcia'n pace!

Pr. J. G. Beldie.

112.—Colonelul şi mama lui Mihai Ciotea.

Mihai Ciotea era sergent, în armată la Câmpulung. Se brodise taman vara, în timpul concentrării, pe zăduful de foc.

Intr'o vreme, mă-sii făcându-i-se dor de el, plecă la Câmpulung, să-l vază. Şi ca să nu meargă cu mâna goală, şi de.... să-i ducă şi lui fiu-său ceva, ce se hotărî ea?

Ii umplu o tigvă cu lapte, şi o *boalcă* cu peşte fiert (proaspăt) prins de ea, cu plasa, pe marginea Argeşului.

Pornì cu „ispresul" pe marginea drumului—în clasa patra—hai-hai! hai-hai! In trei zile şi trei nopţi, fu musai la fiu-său. In poarta regimentului se întâlneşte piept în piept cu colonelul.

—Bună ziua, *mâcă*[1]!

—Mulţămim dumitale, babo!

—Mâcă, am şi eu un băiat p'aci. Nu-l cunoşti *tu*?

—Cum îl chiamă babo?

—Alexandru Mihai Ciotea, mâcă.

Pe el îl cunoşteau ofiţerii că le cântà din vioară seara la popotă. O îndreptă, arătându-i cu mâna:

—Du-te colo babo, unde furnică soldaţii ăia şi întreabă şi tu de sergentu' Al. Mihai Ciotea.

—Du-te tu, mâcă de-l chiamă—mânca-te-aşi—că v'a adus mâca peştişor proaspăt fiert, şi lapte dulce în tigvă. Să mâncaţi amândoi şi să vă aveţi ca fraţii,—fir'ar al dracului cin'va adus p'aici!—. In timpu' ăsta mai veniră şi alţi ofiţeri cari se opriră şi ei aci. Colonelul chemă un soldat, şi-l trimise să aducă pe Mihai Ciotea, acolo în faţa lor. Când îl văzu mă-sa, pu-se mâna straşină la ochi, se chiorî bine la el şi zise:

—Tu eşti, mâcă, Mihai?

—Păi, dacă nu, dracu'? Ce nu mă mai cunoşti?

—„Fir'ai al dracului, mâcă!"—de bună venire!

—Păi, de ce mamă?

—„Bine, mă, prostu' dracului, cum e ăsta îmbrăcat"—colonelu'—„şi cum eşti tu?"

Mihai însă îi şopti pe furiş „în limba noastră sfranţuzească", să nu înţeleagă ofiţerii:

—*Aşè mamă, că sâ colonelu'*! [2]

—Fir'ai al dracului, maică, şi tu şi colonelu' tău. Păi bine! nătăfleţule cum colonelu' *a apucat* hainile alea bunele, şi tu rupturile dracului, de deabia se ţin pe tine?!

Ea, 'cea-că e pe apucate!

De la Vânatu, ţambalagiul lui Mihai Ciotea, auzită la o nuntă, seara la masă.

D. Mihalache.

[1] *Maică*

[2] *Pe ţigăneşte: Taci, mamă, că-i colonelul (Red.).*

O SAMĂ DE CUVINTE.

724—798.

Cred că fac un serviciu d-lui Gh. Pascu, adăugând şi eu ceva la isvodul d-sale cu privire la «*Numele dracului în româneşte*» publicat în „Viaţa românească“ V. No. 6 p. 298-301, şi aceasta numai fiind că *întâmplător* am ceva. Şi anume: *Mititelu'*; *Cornuratul* (Marian, Leg. Maic. Domn. 319); *Cornoratu'*; *Incornoratu'*; *Corneciu* (R.-Codin, O seamă de cuv. 21), *Chitiuţă*; *Chichiuţă* (comunic. D. I. Farcaşanu); *Aţel c-un cior* (=Acel c'un picior) (Papahagi, Basme, 585); *Cel cu chitia*; *Spiriduş; Tartur; Tartâr; Tartăroiu* (Păsculescu, Lit. pop. rom. 382); *Ucigă-l întunerecu'; Ucigă-l focu'*; *Iutman* (şi: jidov); *Caraoschi; Caraoţchi; Ducă-se pe pustiu, cruce de aur cu noi; Mâie pe unde-a 'nsărat; Nefârtatu'*; *Năfârtache; Netehârsul* (Ion Creangă, III. 208); *Crapătu'* (Codin, 22); *Loază* (Idem, 47); *Neagă-rea* (Id. 53); Aclò s-lă hibă (=fi-le-ar de cap) (Pap. 585); *Si-l creapă numa* (=să-i crape numele) (Id.); *F.tu-ni-l măsa* (Id.); *Hatman; Aràp* (Pap. 532); *Sàtână* (Id. 691, acc. pe *ă*); *Eusfor* (Id. 593); *Boroiu* (Ion.-Dan, Desc. II. 190). La nevoie, această coadă de isvod se poate prelungi, cum se vede, chiar mergând pe unde a mai trecut d. Pascu.

Tudor Pamfile.

Bâldie=iarbă mare şi netrebnică
Şfarog=uscat prea tare.
Vorbeşte în *ponturi*=alegoric.
Vâjoi=(se ştie).
Inturlucat=întovărăşit.
Moacă=măciucă.
Moacă=se zice şi unei femei proaste.
Budăi=se zice ghizdelelor făcute dintr'un singur lemn găurit.
Smomito=o scos'o din sărite.
Drug=se zice la un par ce se leagă fânul, când se-aduce cu carul din câmp.
Boaghe=moalele capului, la tâmplă.
Fedeleş=un vas mic înfundat la amândouă capetele. In el se pune lapte acru.
De-a *fedeleşu'*=Se zice, când unul se face ghem, iar altul voinic îl ia şi-l dă peste umăr la spate şi cade în picioare.
Tămânjer=*şuştae*, un băţ, bun de bătut.

Nemţişor-Neamţ. *A. Moisei.*

Bâhlit=cu miros greu, şi urît: *Borş bâhlit*, înăcrit, împuţit, care nu-i chip de mâncat.

Hâltiugă=o mâncare purtată, făr' de nici un gust, subţire şi rea „Mi-ai adus de mâncare nişte *hâltiugă*. Da ce-i *hâltiuga* asta ?.

Anistuită şi *anistuit*=amestecat, ascuns printre alte lucruri. „S'o *anistuit* undeva cu altele.

Ceacâe=un cuţitaş rupt.

Scarandiu, scarandiv=gingaş. „Tare-i scarandiu la mâncare".

Mâşcâe=şovăeşte. „Uite-l cum *mâşcâe*, de slab ce-i".

Alduit=lovit cu putere. „Când i-o *alduit* una de-a lungu', s'o tot dusu-să ursu'".

Zâgnată=focul ce se face în gura cuptorului ca să se rumenească pânea ori malaiul din cuptior. A da cuiva *zăgnata* însamnă a-l îndemna să facă ceva „De nu-i da cumătra *zăgnată*, el tăcea ca un *modoroi*".

Culese de *M. Lupescu.*

Aşà, *mai vine de-acasă*=e potrivit cu interesul meu.

Nu-i *este pe vrute*=nu-i place.

I-a *jucat festa*
I-a *tras chiulu'* } =l-a înşelat, *l-a tras pe şfară.*

Spune: *vrute şi nevrute, multe şi mărunte*=de toate şi nimica!

A *luat-o 'n cap*
S'a *suit Enache la cap* } =s'a îmbătat

A *luat-o 'n nas*=l-a ruşinat.

Parcă-i plouă din sănin=supărat.

Te-ai *întors mai bleg, de cum te-ai dus*=cu rezultat mai prost, de cum erà.

L-a *scos fier rău*=om rău, nărăvos.

A dat *şfară în ţară*=a dat de veste, alarmă.

Alunecă alăturea cu drumul=se depărtează de la chestie.

Dă în gropi=de prost ce-i.

Are pe *nantihârţu*=pe dracu' în el.

Mut *ca pământul*=tăcut.

Scump la râs=om serios.

Ţuţcani-Covurlui. *J. O. Zugravu.*

CRONICA

* **In curând, Administraţia Revistei va trimite prin poştă chitanţele de plata abonamentului. Rugăm pe cinstiţii noştri abonaţi ca să le achite şi să nu ia în nume de rău acest chip de plată a datoriei băneşti ce au către revistă, mai ales că sunt scutiţi şi de alte cheltueli.**

* **România pentru Bănăţeni**, publicaţia Ligei Culturale pentru ajutoarea inundaţilor din Banat, *cuprinde contribuţiile scriitorilor noştri cu privire la aceşti*

frați din Banat. Intre altele, diferite vederi fotografice (Chipuri din Banat, Cu îmblăciul, La lucru) și articolașele: Al. Tzigara-Samurcaș: Portul bănățean; I A. Basarabescu: Cine dă, lui își dă (O variantă la noi; povestirea No. 57.

* *Cine nu va fi primit, să-și însușească acest răvaș:*

«Cinstitul nostru tovarăș și prieten,

„Cei ce muncesc și se ajutoră la o laltă spre întrunchiparea unui lucru de bine, se simt destul de trainic legați prin ținta ce și au pus o înainte. Câte o dată, acești tovarăși de muncă nici nu se cunosc, sunt departe unii de alții; această împrejurare e firească. de oare-ce adevăratele suflete nu le întâlnești rătăcind pe toate cărările. Ne lăudăm? Să ne întrebăm înșine și vom afla că nu! De vor zice alții, să-i lăsăm să zică!

„Iată ne vine cerere din câte-va părți, ca să întărim încă mai mult legătura dintre noi și ca mijloc, ni se cere să scoatem pentru anul ce vine, un **Calendar al tovarășilor și prietenilor revistei „Ion Creangă“.**

„Intr'însul vom aflà chipul tuturor celor ce vor împărtășì această vedere.

„Ar fi fost mai nemerit să facem această chiar în revistă, dar, avem mulți și mândri înaintași, pe cari nu-i știm cu toții, despre cari n'am putut încă nimica vorbì, din pricina lipsurilor noastre materiale: Ne vom îndeplinì pe viitor și această datorie. Până atunci însă, noi ne vom întâlni în Calendarul nostru, care va avea și rostul său obicinuit de calendar.

„Nu știm cât va fi de mare și cât vom cheltui cu tiparul lui. De aceia rugăm pe toți acei cari se simt cu sufletul aproape de Revista „Ion Creangă“, să ne trimită câte:

„—O **fotografie** *cu semnătura sa,*

„—Un **articol** *asupra limbii, literaturii sau artii populare, asupra vieții și sufletului neamului nostru, ori, ceia ce vor crede mai nimerit.*

„—Suma de lei **cincisprezece** *pentru facerea clișeului cum și plata tiparului. Din această sumă,* **de bună samă** *că o parte se va înapoià;* **ea va fi cu atât mai mare, cu cât vor sprijini mai mulți calendarul.**

„Așezarea materiei și tiparul va fi supraveghiat de Redacția Revistii, care făgăduește a mulțămì pe toți bine-voitorii.

„Numărul de calendare scoase se va împărțì deopotrivă tuturor celor ce vor fi ajutat la tipărire.

„Cotizațiile celor ce n'au și nu-și pot face fotografii, este de **zece** *lei.*

„Aceste toate, sunt așteptate la Redacție în cel mai scurt timp cu putință“.

P.

Poșta Redacției

V. B. Ț. *Nu se înapoiază, ci se păstrează pentru vremuri când chipul unora dintre noi va fi cerut de mărirea la care a ajuns. Ori nu nădăjduești așa? Noi o dorim din toată inima!* P. Danil. *Primit prea târziu.*— Dr. M. Gaster: *V'am scris.*

—Rugăm cinstita redacție de la „Gazeta Transilvaniei“ să ne pomenească de câte ori împrumută de la noi. (In No. 171/911 s'a publicat Jâtia noastră No. 104).

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „**Ion Creangă**" *pentru strângerea fondurilor :*

„CUZA-VODA"

	L. B.
Suma adunată — — — — — — — — —	62.75

BUSTUL LUI ION CREANGĂ ÎN BÂRLAD

	L. B.
Suma adunată — — — — — — — —	839,25

INȘTIINȚĂRI

Rugăm cu toată stăruința pe abonații noștri să ne achite abonamentul, singurul mijloc de traiu al revistei. Plătindu-ne datoria, ajutoră chipul de a putea culege înțelepciunile poporului.

Rugăm pe abonații cari își schimbă domiciliul, să ne înștiințeze, spre a nu suferi întreruperi și a nu face în urmă cereri că n'au primit revista. „Ion Creangă" se trimite regulat în primele zile ale fie-cărei luni.

Cererile de abonament vor fi însoțite de plată. Nu mai trimitem revista pe credit.

Cine ne face cinci abonamente și trimite banii, al seu va fi gratuit.

D-lui Artur Gorovei Fălticeni

Anul III.—No. 10. **Octombrie, 1910.**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL:

REDACȚIA:
T. Pamfile, Strada Țarigrad.

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

BÂRLAD

EXEMPLARUL

In țară . . . . 40 bani
In străinătate . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL:

In țară. . . . . 5 lei
In străinătate . . . . 6 „

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI „MODERNA"

MEMBRII SOCIETĂŢEI „ION CREANGĂ"

DONATORI. —

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fârţăneşti-Covurlului), G. A. Cosmovici Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (Craiova), D. I. Farcaşanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoşani), P. Herescu (Găineşti-Suceava), D-r I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (Bucureşti), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Goleştii-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemţişor-Vânători-Neamţ), L. Mrejeriu, (Călugăreni-Neamţ), I. Neculau (Coropceni-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), P. G. Savin (Joraşti-Covurlui), P. Ştefănescu (Dobromir-Constanţa), A. Tenea (Adam-Tutova,) C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broşteni-Suceava), Şt. St. Tuţescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj), A. Negoescu (Bârlad), D. Vasiliu-Bacău (Bârlad).

—Statutele societăţii sunt publicate pe pag' 125-128, An. III. No. 4—

—Inscrierile urmează—

INŞTIINŢARE

In editura librăriei L. Alcalay, Calea Victoriei No. 37, Bucureşti, au apărut **Exerciţii de compuneri şi gramatică** pentru clasele III şi IV-a urbană şi divizia III-a rurală, anul I şi II, alcătuite de tovarăşii noştri G. Tutoveanu, T. Popovici, M. Lupescu şi C. Nechita. Cărţile sunt aprobate şi **conţin noile modificări ale programelor** puse în aplicare chiar acum, după cum glăsueşte circulara D-lui Ministru al şcoalelor.

Le recomandăm fraţilor învăţători şi institutori, ca pe nişte manuale elogios aprobate şi întemeiate pe practica îndelungată a alcătuitorilor, fiind în totul metodice. Ele vor uşura mult munca luminătorilor poporului şi şcolarilor, **ţintind prin graiul curat din ele, în a păstră comoara cea mai scumpă a neamului nostru.**

COLECTIUNILE NOASTRE:

Anul I . . . . 3 lei

Anul II . . . . 6 lei

Franco la locuinţă.

Cereţi de pe acum

CALENDARUL

REVISTII „ION CREANGA"

pe anul 1911.

Preţul 1. 25

Anul III.—No. 10. **Octombrie, 1910.**

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA: T. Pamfile, str. Țarigrad BÂRLAD

ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

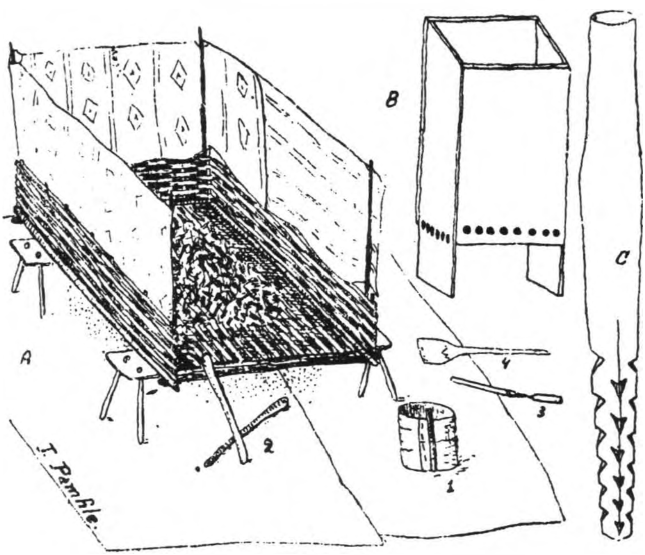
ABONAMENTUL ANUAL
In țară . . . 5 lei
In străinătate . 6 «

ÎNSEMNARI

—D. *Dr. M. Gaster* din Londra, dăruind acestei reviste suma de 10 lei, îi aducem căldurosele noastre mulțămiri.

—Inainte de 15 ale acestei luni punem sub tipar *Calendarul revistei „Ion Creangă" pe 1911*. Rugăm pe domnii cari au primit a-l sprijini, să ne trimită în grabă materialul de publicat sau ajutorul bănesc, dacă n'au făcut-o până acum, în totul sau în parte.

—Inscrieri pentru Calendarul nostru, care nu va fi scump, se primesc de pe acum prin câte-o carte poștală.

25.—T. Pamfile: **Bătutul popușoilor.**

A: **Lesoiul** făcut de nuiele, cu un fund și două mărgeni. Când popușoii se bat afară, lesoiul se pune pe două scaune iar pe mărgeni, sprijinite în bețe, se înșiră levicere ori țoale, spre a nu lasă să sară grăunțele departe. Popușoii se aduc din **coș, leasă** ori pod. cu **coșarca** [1] făcută din coajă de teiu. Turnați în lesoiu, popușoii se bat cu **bețele de bătut popușoi** [2]. Mai de mult se băteau cu **umblăciul** [3] care aveà o parte scurtă **(hădăragul)** și alta mai lungă **(umblăciul)**, legate cu **sfară**. Grăunțele curg printre nuielele fundului sub lesoiu, pe **țoale**, de unde se vântură cu **lopata** [4]. **B: Chluă de bătut popușoi**, făcută de scânduri (poate fi și un **știubeiu** de scorbură); are fundul de jos acoperit prin două rânduri de grătare de lemn ce se încrucișează, lăsând loc de scurgere grăunțelor. Știuleții se bat cu **chilugul C**, de stejar, cu **crestături. (B și C** văzute la d. M. Lupescu, Zorleni-Tutova).

SPUSUL ŞI SCRISUL POVEŞTILOR.

Povestitorilor din „Ion Creangă"

Să zicem că-i noapte de toamnă sau de iarnă, cu adunare de lume la casă de gospodari cu stare, unde polobocelele nu sună a gol. Gospodina-i nevoie mare de meşteră la *ghismane*, *învârtite*, *urlueală* fiartă cu *jolfă* de cânepă, *gorgoliciu* de *bostan moldovenesc* cu *porumbèle* opărite şi uscate, cu un cuvânt, ştie să primească şi să mulţămească lumea; şi dumnealui şi dumneaei li-s dragi „sărmanele mâni multe" şi şi nu se înspăimântă de „sărmanele guri multe", — oameni de viţă şi sămânţă!

I-au apucat frigul fără veste, şi-au cules popuşoii cu totul, şi pentru că nu-i pot turnà în coş cu *pene*, au poftit lumea la *clacă*.

Ori, au o fată de măritat şi pentru fata lor câte nu trebue, mai ales când nu se aşteptau la una ca asta chiar aşà degrabă! Dar lumea-i hoaţă şi în lume trăeşte omul. De asta, lâna trebuie scărmănată, peptănată şi toarsă; mai târziu, două războaie, şi lăvicerile ori covoarele sunt gata.

Ori, dă, iarnă-i, şi noaptea-i lungă din cale-afară. *Rumânii* sunt slobozi prin sat, crâşmele s deschise (să lăsăm de-oparte jandarmii şi legile!) şi ce le mai trebue altcevà, de cât să pună ţara la cale? De femeie-i mai greu; singură, tot udându-şi degetele, ca să tragă mai subţire firul din caier, o cuprind gândurile, opaiţul îi intră în ochi, i se urăşte, svârle furca şi se culcă. Ci aşa, se adună şi dânsele, „azi la mine, mâni la tine," şi *donda-donda*, până'n colo pe la cântatul cocoşilor. Fie-care vine cu lucrul său de-acasă: una toarce, alta scarmănă, alta coasă. Adunarea lor mititică se cheamă tot *clacă*, dar mai ales *şezătoare* şi *furcărie*.

La *clăci* se duc fetele şi pentru dânsele vin flăcăii; mamele străjuesc căile purtărilor frumoase; bărbaţii vin mai câte puţini. La *şezători* se strâng mai ales femei şi fete. La cele dintâi bătrânii *mincinoşi* nu lipsesc, cu toate că sporul lor nu se bagă în seamă.

Muncesc cu toţii, beau şi mănâncă şi vorbesc. Mai târziu fetele şi flăcăii cântă, făcându-şi rândul cu lăutarii, dacă sunt.

Se spun *gâcitori* şi *frământări de limbă* fără înţelesuri. *Se spun şi poveşti.*

Povestea nu-i o sarbădă înşirare de'ntâmplări, căci nu întâmplările se caută, ci *felul* spusului. *O poveste trebuie să umple timpul* şi prin urmare, o poveste scurtă nu se poate; ea se lungeşte cu zugrăviri cunoscute tuturor, cu ocoluri gustate de toţi, cu felurite *minciuni*.

Dacă-i vorba de-o împărăţie, ea e pusă îndată alături cu *ţara Moldovii;* dacă e vorba de un lan de aur şi-o vreme de sloată, povestito-

rul alunecă în grabă pe câmpurile satului arse de secetă; de-i vorbă de *traiu ca'n veleat*, povestitorul îți scoate înainte birurile, zapcii, *jândarii* și boierescul; dacă se vorbește de-o zână, el caută mult cu ochii între fetele de față și, se înțelege, găsește îndestule; de se vorbește de un făt-frumos, nu mai cearcă a se uita la flăcăi, ci povestitorul își scoate la iveală cinstitul său chip de acum patruzeci și patru de ani, când fetele dădeau jalbă la domnie pentru dânsul!

Povestea *trebuie* să fie lungă și de aceia *minciunele* curg!

Când povestitorul socotește nimerit, tace și-și plesnește limba de cerul gurei: i-i sete, gazda sare să-i ude limba; gustă odată, de două ori îi laudă plosca, și urmează:

—Ia așa vin avea și cel împărat, Dumnezeu să-l ierte!

Și iarăși povestea'nainte cu întâmplări și *minciuni*.

Minciuni, cari nu-s minciuni, după cum, de pildă, nici *hoțomanii* nu-s tâlhari. *Minciuna*-i meșteșugul graiului în *poveștile* petrecerilor și'n *taclalele* vieții de toate zilele; *poveste fără minciuni nu se poate* căci o poveste nespusă cum se cade, nu-i poveste. Meșteșugul spunerii minciunelor la locul cuvenit, este *arta* și *farmecul* căutat în povești, este *duhul* povestii, care se poate întruchipà aievea prin condeiu.

Cine-l poate prețui cu auzul, îl prețuiește și cu simțul, și fiind-că, între cărturarii noștri sunt tare puțini din tagma celor d'intâi, sunt puțini și în cea de-a doua. Pentru asta, avem atâtea neînțelegeri.

Că unii caută numai scheletul poveștii, e altă vorbă: îl *scriu* cei ce abia pot scrie și ți-l spune moșneagul când i-l ceri, la răspintenea drumului, în grabă, cu mănușele pe mână și cu ochelarii pe nas. Ți-l înșiră în zece cuvinte, fără artă, fără *flecărie* (cuvânt foarte ne la locul lui); ți-l însemni pe hârtie, și-l dai luminii prin tipar ca poveste.

Și uiți sărmănuțule, adesa cu toată buna credință, că arătând lumii un bețișor fără coajă, fără ghimpi, fără frunze și fără flori, n'ai dreptate să scrii dedesubt: «*mlădiță de trandafir îmbobocit*».

Tudor Pamfile.

LEGATUL ȘI STRÂNSUL SNOPILOR PE CÂMP

Adaos la „Ion Creangă" An. III. No. 9, pag. 257.

Mănunchiu sau *mărunche, mânună* ori *vâslă*, e cât poate coprinde secerătorul cu mâna.

La noi nu se zice „pâne albă" pentru grâu și celelalte cereale, ci li se zice pe nume: grâu, grâu verde, uscat; boabele de grâu tot „grâu" li se zice cu o numire, orz, orzoaică, *ovăsc*, etc.

Pològ sau *poloage* sunt acelea ce rămân numai după ce se coseşte, fie fân ori alte cereale.

Legarea snopilor se face cu *legătùri* sing. *legătură*.

Treisprezece snopi alcătuesc un *picior*. Mai înainte, cei bătrâni făceau piciorul şi de câte 15 ori 17 snopi.

(După cele auzite de la tatăl meu Nae M. Popescu, cât. Voiceştii din Vale, com. Voiceşti, Jud. Vâlcea).

Al treisprezecelea snop se pune ca *măgar* pe picior.

Două *picere*, sing. picior (picioare se zice mai rar; în vorbire se întrebuinţează des vorba picere) fac o *claie* [1].

Pentru Voiceşti-Vâlcea. Joan N. Popescu, *Jnvăţător.*

CÂNTECE DE STEA.

3.—*Veniţi fraţi, veniţi surori,*
De mă'mpodobiţi cu flori.
Şi-mi luaţi o iertăciune,
Că mă duc pe ceea lume,
La scaun de judecată,
Unde merge-o lume toată.
Iar în rai când m'am uitat,
Ce-am văzut m'am bucurat.
Am văzut pomi încărcaţi,
De copiii botezaţi.
Dar în iad când am intrat,
Ce-am văzut m'am spăimântat:
Am văzut pomi încărcaţi,
De copii nebotezaţi.
Şi-i purtà din loc în loc,
Şi-i bătea cu biciu de foc.
Şi-i purtà din scară'n scară,
Şi-i bătea cu biciu de pară.
Raiule, grădină dulce,
Nu-mi mai vine a mă duce,
De dulceaţa ta cea dulce;
De dulceaţa pomilor,
De mirosul florilor,
De cântul păsărilor.

Nemţişor-Neamţ Al. Moisei.

POVEŞTI.

30.—Nătăfleţ (frate de-al lui Pâcală).

[Urmare]

Ajunse. Al de frate-so când l'au văzut, că le aduce aşa mari bogăţii, şi ei şireţi, cum erau, nici nu mai ştiau ce să-i facă lui Nătăfleţ. Îl sărutau, îl lăudau, unul îi luă cămilele şi le legă la grajd, celălalt luă dăsagii de pe ele, mă rog, umblau cumu-i titirezu' cela pe lângă Nătăfleţ.

Le era drag....acù.....

Apoi cel mai mijlociu plin de veselie, *ci*:

[1] *Mai aşteptăm şi din alte părţi. Asemenea şi pentru articolul de la pag. 225.*

— Măi Nătăfleţ măi, eu aş zice să tăiem dihăniile iestea, să nu le mai dea de urmă.

— Ce ştiţi, aceia faceţi fraţilor, le zicea Nătăfleţ, mândrindu-se şi el; dar fie, că şi avea pentru ce.

Şi au tăiet al de frate-so cămilele şi le-au îngropat, şi apoi s'au apucat — nici mai rămâne vorbă — de împărţit galbenii; s'au hotărît ei mai dinainte, că cea mai bună parte s'o dea lui Nătăfleţ. Dar cum să împărţească ei, că n'aveau baniţă.

— Du-te tu, măi Nătăfleţ, la popă, şi cere baniţa, să măsurăm galbenii, da' să nu-i spui că măsurăm galbeni, ci, dacă te-a întreba, să-i spui, că măsurăm nişte meiu-malaiu,

— Bine fraţilor, zise el, şi porni. Cum ajunge, ei:

— Părinte, au zis al de frate-mio, să-mi dai baniţa să măsurăm nişte *meiu-galbeni.*

Părintelui, îi şi trăsni prin cap, că au ei ce au; îi dădù baniţa şi se luă şi el după Nătăfleţ cât coleà.

Ajungând Nătăfleţ acasă, dădù la al de frate-so baniţa, cari îndată lăsară obloanele la ferestre şi se apucară de măsurat galbenii. Avură grijă însă, să pună pe Nătăfleţ de strajă la uşă, ca nu cumva să dea cine-va peste ei fără veste.

— Da....da, fraţilor, numai de cât, zise Nătăfleţ, sărind într'un picior de bucurie; alergă în tindă, unde se puse la pândă, privind din când în când pe borta cheiei, dacă nu se apropie cine-va.

Da' moş părintele, era pe aproape; se tot năcăjià să sară pârlazul.

Nătăfleţ l'a şi văzut pe borta cheiei....

— Aşa....aşa..... părinţele, vin degrabă, că cu mine ţi-i în cârd, îşi zise Nătăfleţ; de nu ţi-o plăcea, să nu-mi zici mie Nătăfleţ.

Sări popa pârlazul, şi fuga, fuga, se suì pe prispă şi începù a se *iţiì* pe sub obloane. — Aha.....galbeni..... dar n'apucă să-şi isprăvească vorba, că şi fu apucat de barbă, de Nătăfleţ.

— Stăi părinte, ce cauţi la noi, tocmai acù? dracu' te-a adus? Stăi că-ţi vin eu de hac.

Ba că-i mâr, ba că-i câr..... degeaba; Nătăfleţ îl ţineà ţapăn pe popă de barbă şi.... hai ţap la fântână!

— Mi se pare că ţi-i sete părinte; şi cam pe nevrutele, îl dădù de-a tumba în fântână, de crezù bietul popă că nu-i mai dă de fund.

Nătăfleţ apoi se întoarse acasă. Al de frate-so isprăvise de împărţit galbenii, şi cumu-l zări:

— Măi Nătăfleţ, da' unde ai fost tu?

— Iaca şi voi, unde-am fost; unde-am fost, am fost eu, ia mă năcăjii c'un drac de ţap; pesemne că-i era sete, că nici că se astâmpără, până ce nu-l dădui cu gâtul în fântână.

—Măi n'o fi fost popa.

—Ba mi se pare, că chiar el era, zise Nătăfleţ, uitându-se în altă parte.

—Taa....ci... ziseră al de frate-so sperieţi, apoi dar să ştiţi că o păţim. Hai, mai bine, să luăm fie care ce avem, şi să plecăm de aici, de nu ne-o mai da de urmă.

—Mergeţi sănătoşi fraţilor, le zise Nătăfleţ, da' mie mi-aţi făcut ceva parte ? !

—Da, da... făcut, ţie mai mult, ziseră al de frate-so pe întrecutele.

—Luaţi tot, voi, şi plecaţi, făcù Nătăfleţ dând din mână. Ceia începusă a sări în sus de bucurie şi a se ghiontì de prostia lui Nătăfleţ.

Planul lui Nătăfleţ era mare. Cu popa, el avea de gând să câştige parale, ce credeţi. Se duce într'o noapte, scoate pe popă din fântână, îl aruncă în spate şi pleacă.

Ajunse la un crâşmar; şi cum ajunse, şi începù a strigà cât îi luà gura: „Dom'le crâşmar, dom'le crâşmar, scoal' repede şi-mi dă într'o cofă rachiu de-un ban şi rămăşiţa înapoi, că mă spânzur; scoal', scoal', repede dom'le crâşmar, că mă spânzur!"

—Măi eşti nebun, îi zise crâşmarul, —spânzură-te !

Nătăfleţ, atunci tăcù chitic, legă pe popă c'o aţă de gât şi-l spânzură de coarda casei, şi plecă sărind şi trântind căciula de bucurie.

Când mai era un ceas până la ziuă, crâşmarul se sculă, dă, aşa-s crâşmarii; când deschise el uşa, numai vede pe popă.

—....Ioti măi s'o spânzurat !... Ptiu... cine-ar mai fi crezut una ca asta! Mai bine mă sculam şi-i dădeam o cofă de rachiu de la mine ! Iaca acù, mi a făcut beleaua !

Pe de altă parte, numai iacă şi Nătăfleţ.

—Bună ziua dom'le crâşmar !

—Buna ziua dom'le.

—Da ce-i cu părintele ?

—Poi ce să fie, iaca aşa, ş'aşa...

—Nu-i adevărat, dom'le crâşmar, 'mneata să-ţi dai sama.

—Ba ferească D-zeu, dom'le... că-i câr, că i mâr.....

—Măi, ce la deal, la vale, îi zise Nătăfleţ, cât îmi dai tu mie, să te scap eu de el ?

—Ii... da' ce nu ţi-aşi da, dom'le, când aşi şti că mi-i scăpà !

Pune ici 200 de galbeni şi nu mai duce grijă, că mi ţi-l duc eu, de nici pământul n'o să ştie. Crâşmarul bucuros; şi Nătăfleţ punând galbenii la buzunar şi pe popă în spate, plecă. Iată că ajunge la altă crâşmă.

Da' la crâşma asta se oprise un păscar cu peşte; lăsase căruţa în

drum, şi el dă, ca omu', se dusese să-şi ude gâtul cu vre-un păhărel, două de rachiu.

Nătăfleţ, numai el ştie cum, aşeză o traistă în gâtul părintelui, şi-l inţepeni cu mânele în peştele din căruţa pescarului ; apoi o şterge pe de altă parte, şi ţuştiu în crâşmă

—Buna sara. —Buna sara....

—Aici, crâşmar un rachiu de zece.

I-aduce crâşmarul, şi Nătăfleţ îl şi dădù de duşcă.....

—Da 'mneta cine eşti? zise el păscarului.

—Cine să fiu, ia un păscar.

—Păscar ?! zice Nătăfleţ speriet, —poi bine măi, tu stai aici, la taifasuri, şi alţii îţi fură peştele din căruţă? Ptiu.....

Numai ş'aruncă păscarul ochii, şi zăreşte pe popă ***gaibără*** pe căruţă.

—Ei părinte, ce ţi-ai înfipt labele în peşte?

Popa tăcea,—na, dacă era mort!...

—Da' n'auzi părinte, ioti măi că se mai face şi surd —şi unde nu-mi luă păscarul o des*chi*cătură şi fuga la popă:

'Poi bine părinte, nu ţi-i ruşine, să furi 'mneata peştele, şi *jarchi!* una. Da' popa şi căzù jos.

—Iaca ce făcui!... Vai sfinte Neculai, cu barba până'n brâu, scapă-mă... scapă-mă... vai... vai...

Da' Nătăfleţ fuga pe de altă parte:

- Ei, ei, măi tu cu peştele, d'apoi te-ai apucat de omorît oamenii la drumul mare? Hai pregăteşte-te c'ai să mergi cu mine la poliţie![1] Hai fuga!

—Da nu dom'le, vai de mine... numai l'am atins!

—Măi taci din gură, nu te-am văzut eu?! Cui îi minţi tu?

—Valeu, dom'le, ţi-oi da ce-i cere, numai lăsă-mă.

—Ei măi, da' cât îmi dai tu, făcù blând de tot, Nătăfleţ.

—Ii.... cât îţi dau?.... da-ţi dau toţi gălbiorii ce i-am câştigat cu peştele până acù, numai să scap

—Ioti ce bine, zise Nătăfleţ, dă-mi o sută de galbeni ş'o cinste la crâşmar —hai dă mâna încoace.

—Numai de cât stăpâne, şi pescarul îşi scutură punga în căciula lui Nătăfleţ, care după ce trase câte-va păhărèle de rachiu, luă pe popă în spate şi plecă. —Lasă că mă scăp eu de el, de nici dracu' n'o şti, îşi ziceà singur Nătăfleţ.

Numai ajunge la un lac. Aici erau o mulţime de vânători ; vânau raţe sălbatece.

—Aici de n'oi putea s'o isprăvesc cu popa, îşi zise Nătăfleţ; şi el ştie cum îl făcù, că numai îl puse în picioare în mijlocul lacului, de stă-

[1] / *N. red.*

teà drept, ca şi când ar fi fost viu. Nişte raţe pesemne că erau la spatele popii, că vânătorii ceia tot făceau chip popii să se dea într'o parte. De unde însă, că popa nici gând n'aveà.

—Da, dă-te măi omule într'o parte, ce dracu', par'că eşti *înhipt* acolo. Pace!

Unul din ei, numai... poc! şi popa căzù numai de cât în apă.

Nătăfleţ care pândise dintr'un tufiş, ieşì la iveală, şi punându-şi cuşma pe-o ureche, plecă spre casă sărind şi chiuind de bucurie.

Da' al de frate-so, tot lăsase şi lui Nătăfleţ un sac cu tămâe, nimic altă-ceva, căci au luat cât au putut, ş'au fugit de atunci.

Se uită Nătăfleţ la sacul cel cu tămâe şi-şi zise strâmbând din nas:

—Hm... îi bun, îi bun ş'aista. Făcuse o mulţime de păcate Nătăfleţ şi iată c'avea cu ce să se împace iar cu D-zeu! Il şi înşfăcă în spate şi se duse cu el pe un vârf de deal. Deşertă el binişor tămâia ceea şi-i dădù foc.... Ş'o lumină.... ş'un miros de tămâe, de par'că avea de-a face numai cu sfinţii şi cu D-zeu; da' mai frumos de cât toate era că se făcuse un sul de fum alb-alb ce se ridica drept în sus!... Şi iată că se lăsă pe sulul cel de fum un înger din cer, pe semne că simţise mirosul tămâiei, ş'acù venià să mulţumească.

—Măi Nătăfleţ măi, să ştii că D-zeu ţi-a iertat toate păcatele, şi ca semn, iată că eu îţi dăruesc flueraşul ista, care numai cât l'ai pune la gură, el şi cântă.

Nătăfleţ luă fluerul, se uită lung şi la fluer şi la înger, neştiind ce să creadă; îi era de-a mirarea, cu darul ista aşa de minunat. După ce se închină îngerului, puse fluerul în brâu şi plecă. Merse ce merse şi numai ajunge într'o pădure.

—Măi, o să m'apuc să încerc fluerul, să văd, adicălea chiar aşa-i? Iaca un unchieş ş'o babă pe-o cărărue.

Nătăfleţ nu-i ţinù în samă şi începù să cânte.

Da' unchеşii iştia, de şi erau aşa de bătrâni, că mergeau amândoi gheboşi şi sprijiniţi în beţe de corn, cum auziră cântecul lui Nătăfleţ, par'c'ar fi fost alţii, aşa au început a sărì unchiaşul nostru cu baba de gât—ş'au jucat, ş'au jucat—de nu cred c'or fi jucat aşa nici în tinereţele lor, aşa frumos ce cântà Nătăfleţ!

—Ehe he, ştii că mă pot *căpătà* cu fluerul, îşi zise Nătăfleţ; şi voios, şi-l puse în brâu şi plecă mai departe, despărţindu-se de unchеşii cari până ce dădù după un deal, l'au tot strigat să le mai cânte.

In sfârşit ajunse la un popă. Din două vorbe se tocmì argat la popa cela.

—Bine măi Nătăfleţ îi zise popa, văd că eşti un băet de treabă, da' până una alta, ia să-ţi pui o trăistuţă cu mâncare în gât şi să te duci cu oile.

— Mă duc părinte, de ce nu, zise Nătăfleţ şi.... luând oile dinapoi, ieşi din sat.

Cum ajunse la *emaş*, se desbrăcă de *leancă*, o aşeză pe iarbă, se lungi pe ea, şi începù a cântà din fluer.

Unde nu-mi începù a sări oile, şi joacă, şi joacă băete, până spre sară. Sara, Nătăfleţ, se întoarse acasă, cu oile flămânde.

— Ce faci tu oilor, bre Nătăfleţ, că parcă-s strânse cu uşa.

— Dă, părinte, ele pasc, ştiu eu ce le-or fi?

A doua zi, el plecă iar cu oile, da' şi popa după el cât colea. Nătăfleţ cum ajunse, ca de obiceiu, se tolănì pe iarba verde şi începù a cânta, pe când popa care erà băgat în nişte *sgorghini*, nelăsându-l inima să stea locului, unde nu-mi începù a sări, şi sai, şi sai părinte sai, de-şi făcù giubeaua *ferfeniţă* şi faţa numai sgârieturi.

Cum o fi scăpat, numai el ştie. Ajungând acasă, preoteasa nu şi nu, să-i spue şi ei, ce-a făcut Nătăfleţ. Ii spuse popa; — da ca să-l asculţi, îi mai zise popa, trebue să te vâri în ladă şi să te sui în pod.

Preoteasa a făcut întocmai, iar Nătătleţ începù a cânta. Au început oile a sări, lasă că şi părintele, iar preoteasa sărià cu ladă cu tot în pod, de-ţi era mai mare mirarea. *Nu-ş'* cum se rostogolì cu lada, că ajunse drept în mijlocul tinzii, de-şi rupse biata preoteasă piciorul.

— Să ştii părinte, se răstì ea la popă, că pân'ce nu ţi-oi opărì mocanul, nici nu mă las.... auzi? Să-mi rup eu piciorul din pricina lui?

Nătăfleţ dormià afară pe prispă, şi cam auzise el, ce i se pregătia, dar nu-i era frică. In noaptea când credeà c'o să fie opărit, Nătăfleţ se sculă binişor de pe prispă, puse în locul lui o albie, şi el se ascunse.

Preoteasa când credeà că Nătăfleţ e în toiul somnului, deschise uşa incetişor şi păşind în vârful degetelor, turnă cu *clocotit* peste albie, — iar Nătăfleţ se prăpădià de râs de după coteţul găinilor. După asta preoteasa se duse de se culcă fără nici o grijă.

— Măi da' al dracului preoteasă îşi zise Nătăfleţ, dar lasă că pe mine tot nu mă întrece; şi se strecură binişor printre capre (c'avea şi capre popa ista), prinde un ied, îl taie şi face un cimpoiu. După asta, Nătăfleţ, se duse în bucătărie şi mai făcu ş'o căldare de terciu.

Uitasem să vă spun că popa ista, avea trei fete, frumoase, cum or fi fost, nu prea ştiu.

Acù, Nătăfleţ, cu cimpoiul subţioară, cu căldarea cu terciu în mână, se strecură binişor în odaia în care dormià popa, preoteasa şi fetele Desfăcù el, încet aşternutul la fie-care şi le turnă câte o lingură bună de terciu, iar la una din fete mai legă şi cimpoiul de picior. După asta, furişându-se, ieşì afară şi fugì.

Dimineaţa, când se trezì popa, se uită el mirat: — Măi ia te uită ce făcui eu!

Preoteasa ci: —Părinte, şi eu!

Da fetele mai ruşinoase, tăceau chitic în aşternut.

Popa mânios, cum era el, răcni la cea cu cimpoiul, să se scoale să facă focul. Se sculă biata fată, şi încet, încet, şchiopătând mai mult, se duse, îl aţâţă şi acu stăteà aşa.

—Da' suflă fată hăi, în foc, răcni preoteasa.

Incepù fata să sufle, da' şi cimpoiul dintre picioare, când a început şi el a cântà—şi cântà, şi cântà— de nu se mai înţelegeà nimic.

Popa se făcuse negru de mânie, răcnind: Fă, eu îţi zic, să sufli în foc, şi tu începi a cânta?

Ce-or mai fi făcut fetii... ei ştiu, da' Nătăfleţ ştiu c'a fugit—încotro, nici el n'o fi ştiind.

(Auzită de la vàrul meu Vasile I. Ioniţă, Ciureşti-Tutova). *Gh. V. Şuşnea.*

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI.

21.—Miu haiducul [1].

In curte la Ştefan Vodă,
Mulţi boeri se strâng la vorbă,
Şi mi-şi bea şi mi-şi mănâncă,
Dar Ştefan-Vodă ce zice?
—Beţi boeri şi nu prea beaţi,
Nu prea beaţi de vă'mbătaţi,
C'o să fac o vânătoare,
Pân'la fagul Miului,
Miului, haiducului.
Dară săru-sa Calea,
Surioara Miului,
Miului, Haiducului,
Le da vin, le da rachiu,
Le da vin d'ăl marmaziu [2],
De moare omu' de viu.
Le da vin de Drăgăşani,
Sta'n bute de nouă ani.
Iară soru-sa Calea,
Papucei d'ăi galbeni lua,
Papucei d'ăi prosticei,
D'o sută cincizeci de lei.
Săria ici, sària colea,
Şapte dealuri şi-o vălcea,
Şi-o pustie de dereà [3].
Şi-o frunză că mi-şi rupea,
Ş'odată că-mi şuera,
Iaca Miu că-mi sosia:
—Tu eşti soru-mea Calea,
Da mai ai pe cine-và,
Să nu-ţi răpun viaţa?
—Neică, neică Miule,
In curte la Ştefan-Vodà,
Mulţi boeri s'au strâns la vorbă,
Ca să fac'o vânătoare,
Pân'la fagul Miului,
Miului, haiducului.
—Lasă-l, soru-mea Calea,
C'o să-l calc, zău, cu cisma,
Pân' i-o eşi pipota.
Dară Miu ce făcea?

[1] *Var. din Mehedinţi, de la Ghiţà a lui Dinu Radului din Almàjel.*— [2] *Vin tare bun, de ameţeşte.*— [3] *Gârlă.*

C'un ciobănaş se'ntâlnea.
—Bună ziua ciobănaş,
Nu-mi dai ale două oi,
Să-ţi dau o mie de lei?
. . . .
„Făcurăm cu oile,
„Să facem cu ţoalele:
„Să-mi dai al[1] *cojoc de ţap,*
„Să-ţi dau verde comănac[2]
„Verde ca frunza de fag.
„Făcurăm cu ţoalele,
„Să facem cu boatele[3]*:*
„Dă-mi tu mie a dârjală[4],
„Să-ţi dau puşca ghintuită,
„De Ştefan-Vodă gătită„.
Da' ciobănaşu' zicea:
—Alei, neică Miule,
Eu scurtai zilele mele,
Lungii, frate, p'ale tele.
Ştefan-Vodă poruncià,
Toţi pe cai încălicà,
Car' cu şele,
Făr'de şele,
Car' cu frâne,
Făr'de frâne,
Car'cu piedicele'n gură....
La ciobănaş că mergea:
—Bună ziua ciobănaş.
—Mulţumescu-ţi Ştefan Vodă!
—F..... crucea şi legea,
De-unde ştii mă cheam'aşa?
—Noi avem oameni bătrâni,
Se duc la biserică,
La sfânta Duminica,
Care ştie scriptura....
—D'alei mică ciobănaş,
Nu ştii fagul Miului,
Miului, haiducului?
—Eu ştiu fagul Miului,
Miului, haiducului:
Colea-i o palmă de loc,
Acuş te duc şi te'ntorc.
Lasă tu oştirea ta,
Să păzească turma mea,
Să nu-mi piară vr'o mioară,
Că-mi slujeşti un an şi-o vară;
Şi să nu-mi piară vr'un miel,
Că-mi slujeşti un an pe el.
Cu Ştefan Vodă pleca,
Pân'la fag îmi ajungeà.
Dară Miu ce făceà?
Cheile mi le scoteà,
Şi fagu' mi-l deschideà
Şi el, frate, că scoteà,
Scăunel de aurel,
Să şadă Vodă pe el.
Ştefan Vodă când vedea,
Buza'n patru că-i plesnia[5]
Şi Miu ce mai făceà?
O frunză că mi-şi rupea,
Ş'odată că şuera:
Şapte cete că sosea,
Şi mi-l călcà cu cisma,
Până-i ieşa pipota....
Dară soru sa Calea:
—Neică, neică Miule,
Nu prăpădi Domnia,
Că-ţi răpune vieaţa.
Ci ia fă crângu' poiană[6],
Şi fă-i frate d'o scăpare.
Când făcea crângu' poiană,
Şi mi-i făcea d'o scăpare,
Îmi ieşia la drum bătut,
C'un car de curpen la gât[7].

G. Rădulescu-Codin.

---

[1] *Al: ăl, cel.*— [2] Comănac*: haină haiducească; într'o doină din Muscel:*

Şi mă doare, maică, doare
Şi mă doare şalele,
Tot purtând pistoalele,
Strălucind ca soarele;
Şi mă doare după cap,
D'un pustiu de comănac,
Verde ca foaia de fag.

b). bucată de lemn, tăiată verde: comănac de salcie.— [3] *Arme.*— [4] *Bâtă, maciucă.*— [5] *Expresie întreb. şi în Muscel când se spune de unul că e tare necăjit.* [6] *A speria pe cine-va aşa de mult, în cât, la fugă, nu mai ştie pe unde merge.* [7] *Var. în colecţiile: G. D. Teodorescu, Vasile Alexandri, Gr. G. Tocilescu. C. N. Mateescu.*

POVESTIRI ŞI LEGENDE.

89.—Ştefan-Vodă şi fata lui Călin.

Una din cele mai frumoase ape ale bătrânilor Carpaţi este Bistriţa. Această fată frumoasă a Carpaţilor noştri pletoşi, nu samănă de loc cu celelalte surori ale ei.

Cursul ei sălbatic şi nebunatic, mai cu samă după ce atinge granița între Bucovina şi România, murmură ca un uriaş mânios, *blestemând pe cine a despărţit acest pământ în două părţi.*

Locul cel mai pitoresc pe valea Bistriţei, este de la cătunul Călineşti (Bucovina) şi până la Broşteni (România). Această fată frumoasă, care îi putem zice că-i cu părul de aur, a trebuit să aibă mult de luptat, până ce şi-a deschis drum prin livezile tatălui său Carpat. Tot a învins, nu i-a păsat nici nu-i pasă, de stâncile uriaşe care o păzise pe deamândouă părţile, care se pare că vrea gata să se arunce asupra ei.

In acest loc, unde sunt astăzi cătunele Călineşti, Ciril şi Cojoci, trăia acum câteva sute de ani, un moldovan cu numele Călin. Ca toţi muntenii atât cât în timpurile de demult, ca şi în timpurile de acum, şi Călin trăia din ţinerea vitelor, dar mai cu samă oi şi capre. El avea o fată şi un fecior. El păzia oile şi feciorul-său caprele pentru că era mai iute de picior. Fata şedea la târlă (stână), spăla, mătura, mai pe scurt ţinea târla în rânduială.

Intr'o zi spre sară iată că es doi oameni tineri, călări pe cai de credeai că-s nişte crai, dar unul din ei avea un cal de nu-ţi puteai închipui de frumos ce era; era năsdrăvan, nu cal. După ce s'au apropiat de stână, s'au dat jos de pe cai lăsând caii pe lângă *nimăt* (ocol) să pască. Fata şedea şi cosea la nişte altiţe cu *ceiţă*[1] şi când a pus ochii pe cei doi vânători, a trăsărit, acu' din mână i-a sărit. Unul din cei doi tineri, de frumos ce era, minţile ţi le fura; s'au oprit în pragul stânei şi a întrebat pe fată dacă nu pot rămânea la ea de mas. Fata li-a spus să aştepte până ce a veni tată-su cu oile, şi poate i-a primi. A venit Călin cu oile, dar când a văzut cei doi cai pe lângă nimăt păscând, s'a cam speriat, gândind că iară a mai venit cineva să-şi ieie bir fără să-l întrebe pe dânsu'. Acel bir era, un berbece care era mai gras, caş şi urdă cam cât putea duce doi oameni în spate. A intrat în stână şi când a dat cu ochii de cei doi vânători, a văzut că nu-s nişte oameni de rând. Unul din ei era frumos îmbrăcat de credeai că-i în aur scăldat, dar de zece ori mai frumoasă îi era faţa de cât îmbrăcămintea. Când vorbia ceva cu tovarăşu-său, acela îi zicea „Măria Ta". I-a primit Călin de mas, i-a ospătat cum a socotit el mai bine, ca să fie mul-

[1] *Ceiţă, găurele la cămeşi.*

ţămiţi. A venit şi fecioru' lui Călin cu caprele, care era un fecior înalt şi spătos, ca un brad care-i mai frumos.

A trecut noaptea cei doi tineri vânători s'au sculat dis dimineaţă, au încălecat pe cai luându-se pe o potecă aleasă prin pădurea deasă. Unul din cei doi vânători era Ştefan Vodă, însoţit de unul din cei mai buni tovarăşi ai săi de arme. Ştefan Vodă în timp de pace se ducea prin ţară ca s'o cunoască mai deaproape. Dar vânătoarea era pentru el sufletu' lui. Asta o spune şi istoria, nu numai legendele.

După ce a pornit Ştefan din stâna lui Călin, i s'a părut că o parte din inimă i-a rămas acolo. A umblat dealuri şi munţi, a vânat cerbi şi căprioare, dar fata lui Călin nu-i eşi din gând; s'a hotărît atunci, când s'a înturna spre casă, să meargă pe la ea s'o mai vadă. Aşa a şi făcut. Incărcat de vânat dinpreună cu tovarăşu' său, s'au luat pe apa Bistriţa în jos. Când a fost aproape de stâna lui Călin a auzit ceva cântând. Fata şedea pe pragu' stânii şi cânta un viers de dor :

Frunză verde de pe fag,
De-ar veni cine mi-i drag,
Păr negruţ aşi pieptăna,
Faţă alb'aşi desmerda,
Ochi negruţi aşi mângâia.

Ştefan Vodă auzând fata cântând, a început şi el a cânta tot cu acelaş viers :

Foiliţă de cicoare,
Al tău pui vine călare,
Cu ploscuţa la oblânc,
Vin drăguţă să te strâng,
Să te strâng la peptul meu,
Să m'ating de sinul tău.

După ce-a cântat Ştefan Vodă acest cântec, s'a dat jos de pe cal, a strâns pe fată în braţe, i-a dat un sărutat mai dulce de cât mierea, şi mai fierbinte de cât focul.

Când a venit Călin sara cu oile de la păscut, iară a aflat pe cei doi vânători la stână, unul îi ţinea fata pe braţe şi unul cânta dintr'un fluer, de văile răsunà', codrii vechi îi desmerdà. Vânătorul cel tânăr pe care-l ştim cine era, ar fi voit ca ziua ceia să nu să mai sfârşască, dar ce folos că tot deauna ce-i dulce şi plăcut nu durează mult. Cei doi vânători iară au mas la stâna lui Călin. S'au sculat iară de dimineaţă şi când au fost să plece, cel frumos ce-a ţinut fata în braţe, când a incălicat pe cal a chemat fata la el şi i-a dat o pungă de galbeni. Fata a rămas înlemnită, şi cei doi vânători s'au îndreptat cântând pe coasta muntelui Rarău.

A trecut mult timp şi Ştefan Vodă n'a mai venit prin munţi la vânătoare, că nevoile ce veniseră peste ţară nu l'au mai lăsat.

Având odată o hărţuială cu ungurii, cari au năvălit în ţară, Ştefan Vodă i-a bătut, şi bătându-i i-a alungat până departe în ţara Ardealului, ca să le treacă pofta de a mai năvăli la el în ţară.

Inturnându-se Ştefan Vodă înapoi după ce a bătut bine pe unguri nu s'a dus pe drumul Câmpulungului, ci a luat apa Bistriţii în jos, însoţit numai de doi căpitani ai săi. Gându' lui a fost să meargă pe la Călin, şi să vadă dacă mai este frumoasa fată de odinioară.

Timpul era cam în toamnă şi Călin nu şedea la stână cu oile; îşi făcuse o casă bună, grajdiuri şi *corle*[1] pentru vite, aşa că Ştefan Vodă puţin mai cunoştea din ceia ce ştiuse.

A intrat în casă. Călin era mult mai bătrân, fata lui Călin nu mai era fată, ci era mamă a doi copii. Un băeţel de vr'o patru ani, frumuşel ca un trandafir, şedea în braţe la moşu-său, şi se juca cu mânuţa prin barba în doi peri a lui Călin.

Uitându-se bătrânul Călin la Ştefan Vodă, şi la băeţelu' pe care îl ţinea în braţe, a zis: Doamne, da' cum îi samănă. Şi într'adevăr, băetu', bucată bucăţică era *tăt* Ştefan Vodă.

Rămasă din strămoşi la moşi, şi din moş la tată, şi din tată la fiu, până ce a ajuns la mine care scriu.

Teofil Bizom.

90. — Femeia îndărătnică.

Erau doi flăcăi prieteni cari îşi făcură legătură că toată viaţa lor au să trăiască bine ori cum ar fi femeile lor.

După ce se însurară însă, nu se puteau întâlni aşa des şi nu prea îşi făceau petrecerile cu chef, de oare ce unul din ei trăia foarte bine cu nevasta şi se înţelegeà în toate trebile şi la muncă cât şi la petrecere, pe când celalalt trăia foarte rău.

Din porecle de prost, zăpăcit, *băbălău* şi altele multe, nu-l mai scotea, şi ceea ce-i făcea mai mult rău acestuia, era că vedea pe prietenul său că era fericit. Intr'o zi îşi luă inima în dinţi, se duce la el şi-l întreabă, cum se face de se împacă el cu nevasta aşa de bine? Atunci prietenul său îi răspunde: „Eu, când m'am însurat, chiar în ziua cea din urmă a nunţii după ce a plecat lumea, mă plimbam cu nevasta. Din întâmplare trecù pe dinaintea mea o mâţă. Mă răpăd la ea, o apuc de gât şi o trântesc de pământ de o omor şi tot odată zic şi cuvântul că, toţi cari îmi vor întoarce cuvântul aşa vor pierì. Nevasta mea a văzut acest lucru, se vede, a înţeles şi de atunci ca şi acum ne înţelegem minunat.

Prietenul năcăjit ascultând cele spuse de celalalt se întoarce furios acasă, prinde mâţa şi o trânteşte de pământ în faţa nevestei zicând: „Aşa vor pieri toţi cei cari nu mă vor asculta". Femeia însă îi răs-

[1] *Corlă, corle, târlă pentru vite.*

punde: Nu acuma, păcătosule; te-ai trezit târziu. Asta trebuia s'o faci la început. Acuma ia-o şi-o mănâncă cu tată-to şi mă-ta.

Auzită dela D. Băcuţa. Ţuţcani-Covurlui.

Fraţii Kahu, învăţători.

91.—De ce se cutremură pământul?

Pământul se cutremură pentru că şede pe 4 peşti mari straşnici şi peştii şed pe 4 trestii şi mai mari. Şi aşa, când dau peştii din coadă, trestiile se cutremură şi, cu dânsele, se cutremură şi pământul nostru.

Mănăstireni-Botoşani.

92.—De ce are bradul cioturi (cepari)?

Din mâna lui Dumnezeu a eşit bradul cu totul curat şi frumos Diavolului nu-i plac lucrurile curate şi frumoase şi, de aceia, văzând un brad, s'a apucat şi a bătut piroane într'ânsul, că doar-doar, l'ar face mai urît. Simţind de una ca asta, Dumnezeu a blagoslovit cu mâna dreaptă şi a poruncit să odrăslească şi să înverzească şi piroanele. Diavolului nu i-a păsat de una ca asta—da' bradul, de atunci, a rămas şi are să rămâe, cu cioturi (cepuri).

(Comunicată mie de M. Niţescu, Iaşi).

D. Furtună.

93.—Moartea.

Ci-că un boer sgărcit înbolnăvindu-se odată, se trezi cu moartea la căpătâi.

— Mă rog moarte, se rugă sgârcitul, mai lasă-mă trei ani ca să mă grijesc şi eu, ca tot creştinul să-mi dau de pomană, să-mi fac vre-o fântână, că nu mi-am dat nimic de pomană şi slavă D-lui că am de unde, şi cu ce.

La aceste vorbe, moartea se îndură şi-l lasă cu viaţă. S'a însănătoşat sgârcitul ceala şi ce credeţi că a făcut? Poate cele ce făgăduise... Ţi-ai găsit! El, măi tătucă căuta *che*trarii cei mai meşteri şi mai iscusiţi din lume şi îi puseră să-i facă o casă de piatră, uşă de peatră, şi geamuri groase de *cristaliu*, apoi bagă, mâncăruri şi băuturi de toată mâna şi când se apropia cei trei ani, se bagă acolo; şi petrecea fără grijă nepăsându-i de moarte. Cum stătea el pe scaun cu ţigara în gură, numai iaca şi moartea cu coasa dea spinare înaintea lui.

Când o văzù sgârcitul, înlemnì, abia putea îngăima.

—„Da, şi aice ai venit".

—„Ţi-ai dat de pomană îi zise moartea? te-ai grijit,? ţi-ai făcut fântâna cum ai făgăduit acum trei ani?

—Nu, bâlbâi sgârcitul....

— Hai şi-ţi vei da samă înaintea lui D-zeu de la care am poruncă să-ţi iau sufletul...; şi-l găsiră pe boer ţapăn pe scaun cu ţigara 'n gură în casa lui de peatră.

Auţită de la lăutarul C. Batistă, de 80 ani. Jorăşti-Covurlui. Petru Gh. Savin.

94.— Baba-i mai ceva ca dracu' [1].

Acu, cic' erau odată demult, într'un sat, doi fraţi, cari locuiau într'aceiaşi casă şi mâncau la aceiaşi masă, dintr'aceiaşi strachină. Insurat, era numai cel mai mare.

Dar fraţii aiştia trăiau bine, nu se certau, se îndemnau şi s'ajutau la toate, aşa că li se dusese vestea de oameni cum se cade în lumea toată. Dracul, cumu-i el din fire, pizmătareţ, a voit să-şi bage coada şi în casa lor. Insă toate încercările şi ostenelile bietului drac, fură 'n deşert. Văzând la urmă că n'o mai scoate la nici un căpătăiu cu aceşti 2 fraţi, pleacă de la casa lor cu inima sgârcită, cârlig.—Iată, că'n drum nu departe, se întâlneşte c'o cotoranţă de babă.

— „Da de unde şi până unde, cumătre ?" întreabă baba.

— „Uite, cumătră, aşa..., aşa..., aşa...," începe a se jelui necuratul, adăogând ; „lucrul acesta, nu mi s'a pomenit nici odată".

— „N'ai grijă, cumătricule" grăi baba „las că am eu ac de cojocul lor".

Baba dracului—(se vede că de atunci li se zice babelor acest nume bun!)—, se duce într'o zi la casa celor doi fraţi. Cum cel mai mare era după lucru pe-afară, cu femeia împreună, în casă se afla numai cel mic, care făcea focul la oale; îi găsise împrăştieţi, tocmai aşa cum baba dorià. Cotoroanţa, fără a grăi cu cei de-afară, dă busna înăuntru; nu stă nici cât ai scăpăra cu amnaru'n cremene şi întorcându-se pe uşă zice tare către cel din casă ca s'o audă şi cei din ogradă:

— „Auzi, să nu-i spui ce ţ'am spus". Atât.

Acesta rămase ca de lemn, neînţălegând nimic. Fratele cel mai mare alergă'n casă şi nici una nici două:

— „Ce ţi-a spus baba, bre ?

— „La asta mă gândesc şi eu... n'am înţeles. Nu mi-a spus nimic".

— „Cum aşa, eu n'am auzit ce ţi-a zis când a eşit pe uşa afară. Noi suntem fraţi, trăim bine de-atâta timp împreună şi tu, tocma acu' să fii ascuns în faţa mea ? Eu bănuesc ceva....".

Şi unde s'au luat, măi tată, fraţii cei doi la ceartă şi de la ceartă la bătae, că nu mai înţălegea nici dracu', ce făcuse baba !

Şi iaca de ce se zice, că baba-i mai al dracului, ca dracul !...

(Auţită de la cumătrul Alecu Albu-Grama) Tuţcani-Covurluiu. Ioan On. Zugravu.

---

[1] *Aceasta mi-o spus'o ca exemplu, că unele babe, fac să te însori c'o fată cât de urîtă şi către care n'ai nici o dragoste. Eu tot nu cred ! Doar, daca'r fi baba însuşi, o fată frumoasă (Şi noi zicem : amin ! N. red).*

PLUGUŞORUL.

7.—Buna vremea la obloane,
La boeri şi la cucoane!
Sara lui Sf. Vasile,
Fie-vă, boeri, de bine,
Şi nouă de folos,
C'am ajuns-o sănătoşi!
Mai staţi, băeţi, nu uraţi,
Sama bine vă luaţi;
la de-amù, flăcăi, mânaţi!
Hăi, hăi!
Un fecior de ghenerar,
O luat un băţ de *nodurari*,
Ş'o apucat prin sat după plugari.
Ş'o strâns plugaraşi,
Cu vacaraşi,
In casă i-o bagat,
Sama bine le-o luat,
Pluguri pe samă le-o dat,
Pluguri cu *săgeata'npenită*,
Pe brazdă gătită;
Pluguri cu săgeata 'npanată,
De vre-o opt meşteri lucrată;
12 plugurèle de boi,
Juncanaşi şi *năntuşei*,
Pe spate cu clopoţei,
Tot mai trageţi, măi flăcăi!
Hăi, hăi!
Pe cei de dinainte,
Mi-i mânà Axinte,
Pe cei de dinapoi,
Ii mai mânam şi noi;
Ş'am arat Joile, văile,
Marţile, frunţile,
Mercurile, piscurile,
Vinerile, stâncile,
Sâmbetele, apele;
Brazdă neagră-am răsturnat,
Grâu de var'am sămănat.
Da' jupânu' gazda, la luna,
La săptămâna,
S'o pornit,
După *epurit*,
Şi grâu' cum l'o găsit?
Nici mai mare, nici mai mic,
Cum îi mai frumos la spic.
Roată, măi!
In scară s'o plecat,
In baltag s'o răzămat,
Două spice-o apucat,
In naframă le-o legat,
Acasă c'o alergat,
Pe masă când le-o frecat,
In casă s'o luminat,
Gloata toată s'o bucurat.
Da' jupânu' gazda tare s'o supărat
Că pânea i s'o scuturat.
Şi jupineasa l'o întrebat:
—„Ce eşti, dragă, supărat?"
—„Da cum n'oi fi supărat,
Dacă pânea ni s'o scuturat!"
—„Tu de samă nu băga,
Că şi an aşa erà!"
Indemnaţi flăcăi!
Ş'o sărit, în papuci plescăind,
In palme bătând,
Slugile strigând.
Ş'o scos un cal graur,
Cu şaua de aur,
Cu scările de mărgărintari,
Ca la boerii cei mari.
Jupânu' gazda pe cal s'o aruncat,
Şi la Bârlad o alergat,
Fer şi oţel o cumparat.
Se duce pe uliţa mică,
Şi nu afle nimică;
Numai două fete se strângea de chică,
Pentru o bucată de mămăligă!

Se duce pe ulița mare,
Ș'află fer și oțel de vânzare.
Ș'o cumpărat o sută ocă de fer,
Și o sută ocă de oțel;
Și s'o uitat la deal,
Și n'o văzut *zare* de țigan.
S'o uitat în jos,
Ș'o găsit unu' *răpchinos*:
Ili, țiganu',
Bine știe-a bate cu ciocanu';
Cu cleștele 'n comanac,
Cu ilău'n cap,
Cu ciocanu'n mână,
Câte-o săptămână,
Clanța, clanța,
Până Joi, dez-dimineața,
O dat săcerile gata, ca ghiața!
Trageți măi! Hăi, Hăi!
Ș'o făcut săceri *cocârle*,
Pentru babele bătrâne;
Ș'apoi săceri ruginoase,
Pentru neveste puturoase;
Săcerèle *mănânțele*,
Cu dinții de viorele,
Pentru fete ochișele,
De sama Taliței mele!
Și una cu mănunchiu de ciucălău,
Că la anu' oiu săcera și eu!
Ș'o strâns fine și vecine,
Și niște copile străine,
Tot cam cât de-o samă cu mine.
Și le-o pus în *pravița* vântului,
De-a 'ndămână voinicului;
Cu dreapta săcerà,
Cu stânga legà,
Cu picioru' la clae-l aruncà
Șădeà snopii,
Ca corbii;
Clăile,
Ca *odobăile*.
Mânați, măi! Hăi, hăi!
Ș'o scos jupânu' gazda carăle [din sat,
Și grâu' l'o carat.
Să-l ducă la aria de aramă,
Cu stâlpii de cataramă;
Ș'o scos și nouă epe,
Suru-epe,
De câte 9 ai sterpe,
Cu copita crapată,
Cu sârmă legată,
Cu coamele poleite,
Cu cozile zugrăvite,
Fetele să se mărite!
Cu copita treerà,
Cu nările vânturà,
Cu coada felezueà,
Cu urechea'n sac puneà,
Cu dinții ințepușa,
Săcușori la moară porneà.
Roată, măi! Hăi, hăi!
Ș'o încărcat 9 cară țărănești,
9 cară mocănești,
La moară la Ibănești;
Da' nu te du la moară la Ibănești,
C'aștepți până'nțăpinești.
Ci du-te la moară la Hârlău,
C'am măcinat acolo și eu!
Și mai bine și mai rău!
Dară haita cea de moară,
Când văzu atâtea cară,
Incărcate în *pohoară*,
Puse coada pe spinare,
Ș'apucă la Lunca-mare,
Lunca-Mare, frunză n'are,
Lunca-Mică, frunza-i pică,
Drept în patru se despică,
Fugi Taliță de-o ridică!
Și-i cu frunza de căpșună,
N'am venit să spun minciună!
Ziceți măi! Hăi, hăi!
Da' *muraru'*, meșter mare,

Tu-l a'n barba ce-*l* mai are,
De meşter ce erà,
Nici o coşarcă nu putea 'nfunda.
Cu dinţii rânjiţi,
Cu ochii beliţi,
Cu liuleaua'n dinţi,
Mucii îi curà,
Liuleaua se stângeà.
De ciudă plângeà.
Da' murăriţa,
Meşteriţa,
Bat'o sfânta iconìţă,
Haţ o scăciţă,
De tărâţă,
Ş'o coarjă de malaiu,
Uscată de 9 *ai*:
— „Pru, tu, tu, morişca mea !...
Pâr' puseiu mâna pe ea".
Da' muraru', meşter mare,
Iar răsmama cui îl are,
Cam ghebos,
Da' bun minteos,
Pune mâna pe dârlog,
Şi mi-o aduce la loc;
Şi mi-i dă un pumn în cap,
Ş'o aşază pe dulap;
Şi mi-i dă un pumn în şele,
Ş'o aşază pe măsele.
Şi i-o dat un pumn în gură,
Şi mi-o prins făin'a cură.
Cucoşu'
Măturà coşu';
Puicuţa,
Măturà teicuţa;
Gânsacu' ţinea sacu',
Şi-i ajuta şi racu';
Şi găina,
Turna făina...,
Şi nu era făină,
Ci aur şi mărgărintari,
In casă la D-v, boeri mari!

Amu, măi! Hăi, hăi!
Jupânu' gazda iea'n poala măn-
[tălii,
Şi pune'n *chelna* [1] hărăbălii;
Iea'n poala sumanului,
Şi pune şi'n chelna carului,
Şi se porneşte'n drumul lui:
Boii răgând,
Carăle scârţâind,
El din gură şuerând;
Da' jupineasa trimete-o fată'n a
[2-a camară,
S'aduc-o sâtă rară,
De nagară,
Ş'o dă iuti pe uş'-afară,
Că pânea ei nu-i de ocară!
Ş'o trimete'n a treia casă,
Ca s'aduc'-o sâtă deasă,
De matasă,
Jupinesei nici nu-i pasă:
Brâu' pe şele şi-l lasă,
Că are fată frumoasă;
Şăde'n dosu' hornului,
Şi roade muchile cuptiorului,
Cu nişte mâni soponite,
Ca nişte tânjăli pârlite,
Cu dinţii ca grebla,
De scos sfecla,
Cu ochii ca stecla;
Ţâţele'n sân ca bostanii
Să fugă din ţară Moscalii;
Şi picioarele ca butucii,
Să fugă din ţară Turcii!
Nu-i lăsaţi măi! Hăi, hăi!
Ş'amu dă la lelea Măgdălina,
Că bine cerne făina;
Făina cernea,
Catrinţa dinapoi se rupea,
Bărbatu-su cu acu' dinapoia ei
[şădea,

[1] *Coşul.*

Și catrința i-o cârpià,
Și femeia treaba'și făcea.
Bate'n sâtă și'n covată
Și cernù făina toată.
Ș'o făcut un colac mândru și
rotat,
Pe piatra morii măsurat :
Două babe-l împletià,
Doi moșnegi cu *drucii*-l învârtià,
Și l'o pus în cuiu' din jos,
Pentru noi bine de scos.
Când pe ușă l'o pornit,
Drept în grindă s'o pălit ;
Și când l'o scos în tindă,
L'o scos cu tot cu grindă ;
Și l'o rupt în două,
Si ni l'o dat tot nouă ;
Da' noi l'am rupt în cinci,
Ș'am dat și celor calici,
Care șăd cu limba'n gură,
Și nu știu nici o urătură.
Roată, măi ! Hăi, hăi !
Ș'am mai urà, ș'am mai urà,
Că doar mai știm câte ceva ;
Da' ni temem c'om înserà !
Că suntem și de la Mitoc,
Unde'nghiață apa'n *tioc*,
Și chirosteile la foc.
Și *motocu'* [1] nu-și află loc.
Ba, suntem și de la Vlăsinești,
La morișca cu ferești,
Unde șade-o fată bătrână,
Fără nici un dinte'n gură ;
Cam bătrână, cam buzată,
Cu căsuța neurată,
Ș'o rămas nemăritată.
Da' noi, urătorii,
Om porni cu pețitorii,
Și căsuța i-om urà,
Și ea biata, s'a mărità !
Mânați, măi ! Hăi, hăi !
Ba, să mai stai, fată mare,
Că nu ești trecută tare,
Că dacă te-i mărità,
Grija casei ți-i luà,
Bărbățelu' te-a mustrà,
Țâncii te-or împresurà,
De-i zice: „Ard'o focu' casa mea,
Să fac focu'-odat'în ea,
Și să iasă fumul,
Să vadă tot omul,
Să nu-și mai deie copilul....“
Roată, flăcăi ! Hăi, hăi !
Da' noi am mai urà,
Că ne-ați mai așteptà,
Și nu ni-i așa tare-a mânca ;
Da' nu suntem de pe colea,
Ci și de la Fandolíca,
Unde-i 9 lei *bandraburca*,
Și 3 lei mămăliga,
Și un leu fărmăturica ;
De unde fărmătura sărià,
Sai, Taliță, iuti, de-o iea !
Indemnați, măi ! Hăi, hăi !
Ș'apoi șăzi, jupâne gazdă, după
[masă,
Cu zobonu' de mătasă !
Bagă mâna'n buzunari,
Scoate-un galbăn de cei mari,
Dărueşte-l la plugari,
Să iee sare la juncani !
Juncanii de peste Prut,
Bine ară la *pomânt*.
Și pomântu-i țălinos,
Și ferele ni s'o cam ros.
Și noi câți plugari sântem,
Numai o mântăluț'avem,
Ș'aceia avem s'o bem !....
Da' toate, după toate,
Da-v-ar Domnu' sanatate,

[1] Mótocu'—*motanul*.

Ş'un ocol plin de bucate!	La anu' şi la mulţi ani!....
Şi cinci târle de juncani,	Aho, bouleni, aho!....

(De la Gh. Toropală, moşneag din Mănăstireni-Botoşani)

Dumitru Furtună.

DATINE ŞI CREDINŢE

478.—Când îţi pică bucata de la gură, e semn că te doreşte cine-va.

479.—Când cine-va vrea să-ţi dea un ac, să ţi-l înfingă în hornă, căci dându-ţi-l în mâni, se zice că te vei sfădi cu el.

480.—Dacă porcul umblă cu paie în gură, e semn că se va schimba vremea.

481.—Când plouă cu soare, se zice că e nunta dracului.

482.—Când eşti nevoit a coase un nasture (bumb) la o haină cu care cine-va e îmbrăcat, se zice că trebue să iea o aţă în gura, căci alt-fel uită ce-a învăţat.

483.—Când te uiţi la mâni şi la unghii, se zice că te vorbeşte cine-va de rău şi trebue să te scuipi pe ele, ca să nu se prindă răul de tine.

484.—Când urlă cânele în bătătură, se zice că va muri cine-va.

485.—Când cântă cucuvaia pe casă, se zice că se va îmbolnăvi sau va muri cine-va din neam.

486.—Femeile cari se spală Mercurea pe cap, se zice că vor rămânea văduve.

Bârlad. *A. Negoescu.*

487.—Dacă moare cine-va, în ziua Sf. Paşti, apoi merge în raiu. De credinţa aceasta se leagă următoarea anecdotă:

Murind un ţigan în Sf. Paşti, se ducea el fudul la raiu. Trecând pe lângă iad, îl strigară dracii înlăuntru; el însă nici nu se uita la dânşii, şi se duse înainte la raiu. Când vrù să între în raiu, nu-l lăsă sf. Petru, căci el era un păcătos, de cei mai mari. El în loc să se supere, zise: „Sară-i ochii, care-a plânge. Mă duc mai bine acolo, unde mă chiamă". Intorcându-se înapoi, se duse în iad.

Vicovu-de-sus, Bucovina. *P. Gârstean.*

488.—Să nu duci vre-o mâţă sau vre-un câne în căruţă pentru à scàpa de răul lor, lepădându-i în vre-o pădure bună-oară, căci îţi slăbeşte vita cu care le-ai dus.

489.—Nu-i bine să se aducă de pe altă moşie (de peste un hotar), un om, care s'a spânzurat, s'a sinucis, s'a înecat, sau a fost înecat de alţii, ori omorît, şi să se îngroape în ţântirimul altei moşii (comune)

căci vara ce vine, grindina va *prăpădui* într'una sămănăturile de pe moşia unde a fost îngropat acel om.

490.—Când răsturnând mămăliga din ceaun, pe fund, se întâmplă, să se desprindă o parte din ea, atunci vei face un drum, mai depărtat sau mai apropiat, după cum bucăţica de mămăligă desprinsă, este mai mare sau mai mică.

491.—Când chirosteile vor arde pe foc, peste puţin va ploua.

492.—Când porcul umblă prin curte cu paie în gură, când foşnesc pe drum furnicile ori vacile Domnului, când vueşte trenul, se va schimba vremea numai de cât, va ploua.

Hânţeşti-Dorohoiu. N. V. Hânţescu

493.—*Fierăritul.*— Când verile sunt secetoase, este obiceiu ca să se strângă mai mulţi flăcăi la un loc, de unde apoi pleacă în *fierărit.*

Acest obiceiu, e ca semn al unei rugăciuni către Dumnezeu pentru ploaie,—tot ca şi paparudele. Constă din următoarele:

Flăcăii işi leagă de picioare dedesubtul genunchilor câte un clopot (mai cu seamă clopote de acelea ce pun ciobanii la oi). La vr'un ceas după ce înserează, pleacă prin sat şi prin sgomotul ce fac, atrag atenţia acelora cari au fete mari spre a le scoate afară ca să fie udate.

Acei cari nu vor să şi le scoată, apoi şi ei sânt udaţi leoarcă chiar în aşternut!... (căci de obiceiu vara dorm afară).

(Din Hălângeşti-Zăicoiu, Doljiu). N. J. Dumitraşcu.

494.—Ci-că omul care are mai multe vârtejuri pe cap, va ţinea mai multe femei.

495.—Când se şterg doi de un prosop, amândoi au să se sfădească.

496.—Când te mănâncă corpul fără să ai ceva, are să se schimbe vremea.

497.—Când te întorci îndărăt din drumul de unde ai vrut să pleci, uitând vre-un lucru, îţi va merge rău.

Din Podu-Turcului, Tecuciu. Vasile D. Gheorghiu.

BOALE LA OAMENI LEACURI ŞI DESCÂNTECE.

Holeră.

112.—*Camaşa de isbândă.*— Femeile dintr'un sat bântuit de holeră, se strâng în număr îndestulător într'o casă. Toate încep să toarcă fuioare mici de cânepă, tort trebuitor şi îndestulător pentru o cămaşe. Apoi urzesc şi *năvădesc* trecând prin spată şi iţe tot tortul lucrat de ele. Il pun în războiu şi ţeasă pânză.

Pânza o ia după sul şi croesc o cămaşe. Altele coasă cât mai repede acea cămaşă numită: *Cămaşa de isbândă.*

Când e gata cămaşa, să duc doi, trei oameni, în drum sau într'un loc mai larg din mijlocul sau marginea satului. Lumea vine după ei şi pe când unul ţine cămaşa strânsă spre guler, toţi copiii, bărbaţii şi femeile trec prin ea, ca să scape de holeră.

Cămaşa trebue toarsă, ţăsută şi cusùtă într'o singură zi..

113.—*Cei doi boi negri.*— Oamenii caută în sat doi boi negri, fătaţi Sâmbătă, de aceiaşi vacă. Adică să fie fraţi.

Se înjugă la o tânjală şi într'o Sâmbătă doi sau trei săteni, dau ocol cu ei satului bântuit de boală. Holera fuge din sat în alte părţi mai în vecinătate.

Auzite de la I. Dobrescu. învăţător, Padea-Doljiu. *Petre Danilescu.*

114.—De pocitură.

Luna'n cer, lupu'n pădure şi piatra'n baltă. Aceşti trei fraţi când se vor întâlni ei, şi vor vorbi, îşi vor da bună-ziua şi când vor mânca şi vor bea la un loc, atunci să mă doară pe mine capul. Atunci şi nici atunci. (Se zice asta de câte-ori vezi *luna nouă* şi nu te mai poceşti sau deochi nici-odată).

115.—De deochiu.

O năpârcă roşie, roşie *pararoşie*, a fătat nouă pui *paroşi*; cum a fătat, cum a crăpat. De va fi deochiet bărbat, să-i crape bo-şele; de va fi deochiet femee, să-i crape ţâţele, să-i curgă laptele, să-i plângă pruncul. De va fi deochiet fată mare, să-i cadă părul. De-o fi deochiat codrul să-i pice frunza, să rămâe iarba. De-o va fi deochiat câmpul, să i se usuce iarba, să rămâe gol. Aşa să rămâe curat, cutare, luminat ca argintul cel curat, ca vinul strecurat.

(Se zice de trei ori. Se suflă de trei ori în lături, se scuipă şi se mută bolnavul din loc).

T. Gruceanu şi V. Kahu.

116.—De cei răi.

Purcesăi pe cale, pe cărare,
Când la mijloc de cale,
Mă'ntâlnii cu doi boi negri,
Cu cozile'ntoarse,
Cu linghile scoase.
—Unde vă duceţi voi doi boi [negri,
Cu linghile scoase,
Cu cozile'ntoarse?
—Ne ducem la fântâna lina,
S'o lingem,
S'o prelingem,
S'o uscăm,
S'o săcăm.

—Nu vă duceți voi doi boi [negri,
La fântâna lina,
S'o lingeți,
S'o prelingeți,
S'o uscați,
S'o săcați;
Să vă duceți la... cutare,
Ş-îi luà cei răi,
Din mațe,
Din rânză,
Din splină,
Din inimă.
El (ea) să rămâie
Curat,
Luminat,
Ca aurul strecurat,
Ca maica din cer (ce v'a) lăsat.

Auzită de la Măriuca lui Ion Chiriță, din Bogdana-Tutova. N. J. Antonovici.

117.—Cuțitul.

E un fel de junghiu, însă foarte rău, care te plesneşte în inimă, aşa din senin. Din sănătos, sdravăn, odată învineţeşti, de dureri şi înţepături; din cuţit i se trage omului moartea de cele mai multe ori, dacă tot cel care i-a pus cuţitu', nu s'o îndură să i-l ia.

118.—Buba la inimă.

Pe răceli, mai ales pe ploi, te pomeneşti c'o durere şi c'o frământare la inimă de, une-ori crezi că mori. Atunci „ţi-a eşit buba la inimă". De bubă, varsă omul; până atunci nu se uşurează. Sunt mai multe soiuri de *bube la inimă.*

Goleştii-Badii, Muscel. D. Mihalache.

CÂNTECE.

599.—*Şi-am zis verde ş'un hemeiu,*
La Ploeşti, pe-o mărgioară,
La casa cu trestioară,
Zace-un voinicel de o boală.
Nu ştiu zace ori se face,
Căci guriţa nu-i mai tace.
—Zaci voinice, ori te scoală,
Ori îmi dă şi mie-o boală,
Să zăcem pe prispă afară.
Să zăcem, că suntem fraţi,
Doi fraţi ca doi brazi;
Să ne batà vânt de vară,
Să ne vadă fie-care,
Că-l blestem de fată mare.

600—*Ş'am zis verde ş'un harbuz,*
Vine'nourat din sus,
Cu veste şi cu răspuns,
De puişor că l'o dus.
Ş'm zis verde şi-o negară,
A sosit trenul în gară.
Arde-te-ar un foc de tren!
Trenul pleacă şuerând,
Puica rămâne plângând,
Din guriţă blestămând:
—Trenule n'ai avea parte,
De şurupurile toate,
Şi de şina de sub roate,
Să umbli din gară'n gară,
Despărţit de soţioară.

Cotoroaia-Tutova N. Jancu.

601.—*Foae verde ş'un dudău,*
Eu eram acela, eu,
Cu şapte mori pe-un părău,
Eu eram acela eu.
Şi măcinau toate grâu,
Eu eram acela, eu.
La morişca cea din jos,
Morăriţa mă da jos,
Eu eram acel frumos.
Stai băete nu turna,
Eu eram acela da,
Pân'ce nu mă-i săruta,
Eu eram acela, da.
Şi dacă mă-i săruta,
Eu eram acela, da,
Singură ţi-oi măcina,
Eu eram acela, da.
Ba'ncă ţi oi mai da ceva,
Eu eram acela da,
Şi drumu' ţi-oi urăta,
Eu eram acela da.
Bălteni-Vaslui. O. Bersan.

602.—*Frunză verde grâu mărunt,*
Inimă cu venin mult,
De te-aşi mai vedea râzând,
Ş'o leacă de chef făcând.
Să pui masa să mănânc,
Cu toţi fraţii mei de-a rând,
Să mănânc, să beau, glumind,
Chiar de m'oi scula flămând.
La masa străinului,
Creşte floarea crinuluui,
Mie-mi pare-a spinului,
Otrava veninului.
La masa domnilorvoastre,
Creşte iarba de pe coaste,
Dar vi-s feţile frumoase,
Că stă frate lângă frate,
Şi-şi spun dorurile toate.
Şi cumnat lângă cumnată,
De'nţăleg durerea toată,
Pr. J. G. Beldie.

603.—*Hai la jioc, lele Ileană,*
—Nu mă duc, că nu mă chiamă.
—Hai la joc, tu Palagie,
—Nu mă duc, că nu mă'mbgie.

604.—*Poartă trupu' cilibiu,*
Şi picioarele 'mblăciu,
Poartă trupu' nu cruţa,
Că pământu' l'a muşca,
Dar pământu' nu-i de gină,
Pune trupu' la hodină.
Culese de Eughenia Cucuruz. Budeniţa-Bucovina, comunic. de
Vasile Iliuc.

605.—*Până ce trăiam la munte,*
Eram voinicel de frunte,
Cântam doina prin buhaş,
Cu gura plină de caş.
Da' de când trăesc la ţară,
Petrec o viaţ'amară.
Trag cu sapa pe ogor,
Şi mănânc malaiul gol.
(Culese din Frătăuţul-vechi, Bucovina)
J. Duciu.

606.—*Frunză verde de-o sipică,*
Da' un' te duci mă, Ionică?
—Peste Olt la ibovnică.
—Te-i îneca măi, Ionică.
—Fie Oltu' cât de mare,
Eu îl trec că sunt călare;
Fie Oltu' cât de lung,
Eu îl trec cu meşteşug,
Pe două roate de plug.
Verde, verde de năut,
M'am gândit, m'am socotit,
C'o să mă las de iubit,
Calul mi s'a prăpădit,
Şi eu am îmbătrânit.
Catanele-Doljiu.
Şt. St. Tuţescu.

607.—*Frunză verde salbă moale*
Şi mă doare, maică doare,
Şi mă doare după cap,

De-un pustiu de comănac;
Şi mă doare între spete,
De puşca cu ţeava verde;
Şi mă doare, maică, doare,
Şi mă doare şelele,
Tot purtând pistoalele.
Frunză verde de-un năut,
De când maica m'a făcut,
Numa'n codru c'am stătut,
Nimenea nu m'a văzut,
Nici luna, nici soarele,
Numai căprioarele,
Mi-au văzut pistoalele,
Strălucind ca soarele.

608.—*Frunză verde de-un susai,*
De trei zile suiu pe plaiu,
La căpitan Neculai,
Cu merinde de trei cai.
Şi nimica nu mâncai,
Numai la cuc mi-ascultai.
Că căpitan Neculai,
Are herghelii de cai,
Carĭ mănâncă jigărai,
Şi sare pe şapte cai,
De strigă muntele vai!
Călineşti-Teleorman.
Radu. G. Giupitu.

609.—*De urît m'am temut tare,*
Şed cu dânsul la mâncare,
De urît m'am temut mult,
Şed cu dânsu'n aşternut.

610.—*Floricică, două mere*
Măi băete, voinicele,
Vin' la tata de mă cere.
Nu-i cere nici boi, moşie,
Spune-i că ţi-s dragă ţie.
Căci cireada, moşia,
Vine-odat' cu dragostea.
Bucovina. Ar. Tomiac.

611.—*Să fiu câne'n patru brânci,*
De nu te-oi face să plângi;
Când oameni-or secera,
Tu în casă-i legăna.

612.—*Dragi îmi sunt fetiţele,*
Când le răsar ţiţele,
Ca vara căpiţele.
Când e ţiţa cât nucuţa,
De-o poţi prinde cu guriţa.

613.—*Mândra 'naltă subţirică,*
Par'că-i trasă prin verigă.
Din Pipirig-Neamţu.
Gr. Vasiliu, Învăţător.

614.—*Mărgărintar înflorit,*
Cine mi te-a ciumpăvit?
—Băeţii de la cosit,
Fetele de la prăşit,
Dorobanţi de rând trecând.
(Din Hălăngeşti-Doljiu).
Confruntă cu No. 296.

615.—*Und'te duci măi Petrişor.*
—La Craiova să mă'nsor,
C'aici fetele nu vor,
C'au auzit că sânt dator.
Sânt dator la preceptor,
O sută şi doi de poli....—
Lasă neică că nu-mi pasă,
Am o avere frumoasă!
Am avere să plătesc:
Am o gâscă şi-un boboc,
Răspund banii la soroc;
Am o curcă şi trei raţe,
Dau banii pân' dimineaţă!....
(Din Obislav-Vâlcea).
Confruntă cu No. 148.
Nic. J. Dumitraşcu.

616.—*Frunză verde murili,*
Dragi mi-s Doamne fetili,
Când pornesc cu oili,
De 'nălbesc poenili.

Şi-mi cântă cu foili,
De-mi răsună văili.

617.—*Dragi îmi sunt oiţili,*
Când le cresc cornițili!
Dar mai dragi fetițili,
Când le saltă țâțili,
Şi 'mpletesc cosițili!

Vezi No 612.

618.—*Frunzuliță foi de fag,*
Puiu meu care mi e drag,
Şade dimineața'n prag,
Şi mă'ntreabă ce mai fac;
Nu-i pot mulţumi cu drag!

619.—*Frunză verde foaie lată,*
Pentr'o mândră sprincenată,
Cu gura nesărutată,
Mi-aşi da boii de la roată,
Şi căruța de sub şatră,
Numai s'o sărut odată.

Goleştii-Badii, Muscel.

D. Mihalache.

620.—*Nevasta care-i frumoasă,*
Iaca ea şi ce mai face,
Când bărbatu' nu-i acasă,
Scoate tot din poloboace,
Şi duce la iarmaroace.
Ea bea bine şi mănâncă,
Bărbatul nu ştie încă.
Vine-acasă 'ntr'un târziu,
Pune-o lespede sub brâu.
Valeu, că-i bolnavă tare,
C'o pălit-o de lungoare.
Unii spun că-i deochetă.
Aşa boală ce-o avut,
O băut rachiu prea mult.
S'o c-işet şi n'o ştiut.

621.—*Foaie verde ş'un chiper,*
Mă'ntâlnii cu puica eri,
Leano, Leano fa[1].
S'o dus bădița de Joi,
Mi-o rămas doru'n zăvoi.
S'o dus bădița de Luni,
Ş'o rămas dorul pe prund.
Fa Ileană pentru tine,
S'a uscat iarba'n poiană.
Când era iarba de coasă,
Eu şedeam cu puica'n casă.
Când era iarba de-adunat,
Eu şedeam cu puica'n pat.

A. Moisei.

622.—*Foaie verde trei gutui,*
Străinior ca mine, nu-i;
Numai puiul cucului,
Când îl lasă mama lui,
Sus în vârful plopului,
In mijlocul codrului;
Făr'de aripi, făr'de pene,
Fără dă nici o putere.
Ciutură, dragă, uscată,
Ia mai cântă-mi mie-odată,
Că de cân' nu mi-ai cântat,
Inima mi s'a 'ntristat;
Ia mai cântă-mi mie az,
Ca să-mi treacă dă năcaz.

Cules la 20 Aprilie, 1905 dela vară mea Nica Fl. Popescu din cǎt. Voiceşti-din-vale, com. Voiceşti, judeţul Vâlcea.

J. N. Popescu.

623.—*Fetele de la izvor,*
Fac măligă'ntr'un ulcior,
Şi o pun pe o obeală,
S'o mănâncă toată goala.

624.—*Ah, săraca* trânda *mea,*
A pus oala să se lea,
Şi-a crescut iarbă sub ea!

625.—*Merge apa pe* otpust,
Dă-mi rachiul să ți-l gust;
Merge apa pe părău,
Şi rachiu'n gâtul meu.

Hânţeşti-Dorohoi.

N. V. Hânţescu.

[1] *După fie-care două versuri se repetă: „Leano, Leano fa", care are şi cântec.*

626.—*Vlădica că e vlădică,*
Şi'ncă are-o ibovnică,
Dară eu să n'am nemică?

627.—*Înainte şi 'napoi,*
C'aşa joacă pe la noi,
Ca găina pe gunoi.

628.—*Să mă ţi-i leliţo bine,*
Cât oi fi pe lângă tine,
Că îndată vremea vine,
Şi mă duc de lângă tine.
Bucovina. V. Ungurean.

629.—*Hei, Gi-ai ci lele cum ci ţâi,*
Hei, Nă-i ţâné câlţâ-n budâi,
Hei, Ci gin câlţâ âi faci pândză
Hei, Şâ-n budâi âi baci brândzâ.
(De-ai fi lele cum te ţii,
N'ai ţinea câlţi în budâi,
Ci din câlţi ai face pânză,
Şi-n budâi îi bate brânză.
Valea Bistriţei, Moldova.
D. J. Farcaşanu.

630.—*Fata mare,*
Ii ca fasola din caldare.
Când îi pui un pumn de sare,
Par'că nici un gust nu are.

631.—*Ş'o murit Chirilă,*
Ş'o rămas grădina,
Plină de zarzavat,
Şi de morcovat.

632.—*Scurtă, bercă de la Eş'*
N'are poale la cămeşi.
Da are, da nu li-o pus,
Că-s la soacra-sa pe fus!
(Ţuţcani Covurlui).
J. O. Zugravu.

633.—*Foaie verde lemn uscat*
De când neica a plecat,
Şi pe mine m'o lăsat
Cu un dulce sărutat!

634.—*Cine mă vede se miară,*
C'am fost tânără fecioară,
Ş'acu-s galbenă, pârlită,
Ca o floare veştejită.
Vârleţi-Covurlui.
Joan N. Vârlezeanu.

635.—*Frunză verde fir de linte,*
Bată-te-ar pustia minte,
Cum n'ai fost tu mai 'nainte?
Căci acuma dacă eşti,
Mie nu-mi mai foloseşti.
Ochii văd inima cere,
Şi eu n'am nici o putere!

636.—*Foae verde şi-o lalea,*
Eşi Mariţă la şosea,
Şapte nasturi la manta,
La tunică tot aşa.
Când te văd sara pe lună,
Nasturii lucind la mână,
Nasturii, galoanele,
Mă apucă boalele!
Din sabie zuruind,
Din batistă vânt făcând.
Nu mai ştiu unde mai sunt!
(De la Al. Vasilache).
Jorăşti-Covurlui.
Petru Gh. Savin,

GLUME, JĂTII, TACLALE.

113.—Şărlclicul Sârbului.

Intr'un târg era odată un croitor Sârb.

Un turc, care avea nevoe de o mantă, îi aduce ca vre-o 16 coţi de sumani şi-i spune să-i facă lucru bun.

Sârbul, când lucră mantaua, fură din sumani, ca vre-o 2-3 coţi.

Peste două săptămâni turcul vine să-şi iee mantaua. Haina era gata, că ştia el Sârbul cum îi moarea turcească. Când o îmbrăcă, de şi mantaua era scurtă şi strâmtă, îi găseşte cusur, că i-o făcut-o prea lungă, că-i prea largă şi că să i-o schimbe.

Sârbu' nu pricepù pe Turc şi văzù în faptul ista prilej de a mai putea fura ceva. Şi mai ciojdind de ici, de colo, mai fură vre-o 2-3 coţi.

Peste alte 2 săptămâni, turcul iar vine la croitor şi cercând mantaua iar n'o găseşte pe placul lui.

—Ştii una bre?! Văd că nu-mi faci lucru' pe plac; lucră-mi din mantà o pereche de şalvari.

Bucuria Sârbului, că a mai dat o pleaşcă peste el. Se toarnă pe lucru şi face o pereche de şalvari turcului, ca să-i pară că atunci se'nsoară.

Când vine turcul să-şi ia şalvarii, îi întoarce, îi suceşte şi vede că nu-s soi.

—Ştii una, bre?! Fă-mi din şalvari o pungă.

Sârbu' se uită lung la turc şi râdea înăduşit de prostia lui.

Peste câte-va zile, turcul vine să-şi iee punga de la sârb. Punga o nimerise cam mare, că din 16 coţi de suman, avea el de unde face atâta lucru. Luând turcul punga în mână, se uită la ea şi zise:

—Ştii una bre? Punga asta ieste mare; la mini nu-i bani, puni în el. Fă-mi iar mantaua dintăi.

Sârbul rămase înlemnit la auzul vorbelor turcului. Doar muncise el într'o părere cu cusutul şi discusutul mantalei, şalvarilor şi pungei turcului. N'avea încotro cârnì şi furăturile i-o dat pe nas.

Auzită de la D-l H. Popa, de loc din Schineni-Tutova. — *M. Lupescu.*

114.—Şiret ţiganul—dar nici românul prost.

Mergea cică ţiganul pe un drum lung şi mersese el cât o fi mers nu ştiu, dar ştiu atâta că i se lungise urechele de foame. Cum mergea aşa cântându-i maţele, iaca vede un românică arând:

—„Buna ziua românico".

—„Bună să-ţi fie inima, după cum ţi-i căutătura, zise românul.

—„Munceşti, ai? mai zise ţiganul, căutând să intre în vorbă.

—„Poi de, aşa zic oamenii"—făcu românul, care pricepu îndată gândul ţiganului, văzându-l ce ochi ***bolohănià***, la mâncarea ce era pusă mai deoparte.

—„Nu cum-va ai nevoe de ajutor, zise ţiganul, că te văd că eşti singur."

—Ba, da, zise românul bucuros, că o mai avea cine să-mi mai ţie de urît".

— „Da, mai întăi, mi-i da să mănânc ceva, că-s cam flămând“, zise ţiganul.

— „Cum nu, că tot îs cam flămând şi eu, hai ş'om îmbuca amândoi“.

Ţiganul văzând că i-a mers treaba în plin, nu mai aşteptă să l cheme a doua oară şi se puseră pe mâncate. Cum mâncau ei, ţiganul se gândià ce să facă, cum să dreagă, să plece sătul şi treabă să nu facă. Românul, văzându-l dus pe gânduri, ca să mai schimbe o vorbă două, îl întrebă:

— „Cum ţi-i numele prietene?“

— „Cum să-mi fie, iaca aşa, zise ţiganul: „Pralea, care mănâncă mâncarea, şi pe urmă apucă valea..... Da' dumitale cum îţi zice?“ îl întrebă ţiganul pe român.

„Dă, cum să-mi zică — zise românul, care nu era tocmai aşa de prost cum îl socotise ţiganul — pe mine mă cheamă:

„Otic lung, apuc valea şi te-ajung, şi-ţi *crocsc* vre-o câte-va în lung şi te întorc înapoi la plug“.

Ţiganul auzind cam aşa, nu mai zise nimic ci ajută românului, după cum se învoise!

Văzuse el că n'avea pe cine pâcâli.

Spusă de Al. Vasilache, din Jorăşti Covurlui. Petru Gh. Savin.

115. — Ţiganul la prins căprioare.

Un ţigan îşi luă sacul din bordeiu şi plecă şi dânsul la prins căprioare. Ce-şi făcea el socoteală: mă duc cu sacu'. Aţii la vizunie, şi-o scormonesc dinăuntru. Ea face ţuştiu în sac. Eu înşfăc sacul în spate şi tocmai acasă mă opresc la copii.

Dar păcatul tot-deauna te paşte, aşa şi pe ţiganul nostru. In loc să nimerească la o vizunie de căprioare, nimereşte la a unui urs. Şi începe să facă gălăgie să iasă căprioara, iar cu sacul aţinând la gura vizuniei. Ursul auzind gură, începe a mornăi. Ţiganul când aude aşa, crede că zice de frică: mor, mor. De aceia îi şi răspunde: Nu tot zice mor, mor! Eşi vie, să te vadă şi copiii. Dar n'apucă să sfârşască, căci ursul se şi rèpede, îi rupe sacul şi-l mănâncă.

Şi aşa o prins ţiganul căprioare!

(Auţit de la mama, Vârleţi-Covurlui). J. Vârlezeanu.

116 — Mântueşte Doamne!

Un preot dintr'un oraş, care avea o mahala de negustori cârciumari, cu vinuri streine, şi rachiu *numărul unu*, când a fost la un ajun, cu multă bucurie îi sosi acea zi când trebuia iarăşi să viziteze pe toţi enoriaşii burtă-verde. Nu ştim cum a umblat popa nostru, ce-a făcut, dar ştim că popa, de la o vreme, schimbă rugăciunea lui, cu care in-

tra în casă, astfel: Mântueşte Doamne Odobeştii şi bine-cuvântează Nicoreştii, biruinţă asupra Panciului dărueşte şi cu crucea ta păzeşte valea Huşului.

Iar dascalii, când popa nici nu isprăvea, urmau cu *nă-i, gă, găi, gă, găi, gă, găi....*

De la Gh. I. Kahu-Schineni, frate cu mine. Tuţcani-Covurlui. V. J. Kahu.

117.—Vaca dăla naşu'.

Odată, un ţigan dobândise în dar, o vacă de la naşul său, care era rumân.

După câtă va vreme, se întâlnesc în drum şi încep a vorbi:

—Fine, fine, por' dă câne, mai ţâi vaca dăla mine?

-O mai ţâu naşule, potocaşule; albesc şi io dumicatul copiilor câte-odată, albi-i-iar ochii cui mi-a dat-o.

Auzită de la ta'ăl meu Nae M. Popescu. Ştefăneşti-Vâlcea. J. N. Popescu

CRONICA

* **Albina** *XIII. 46-7:* Vrâsta omului, *povestire de M. Lupescu.*

* **Şezătoarea**, *XI, coala 9-11, urmează cu* Anecdote, **Povestea lui „Frunză-verde"** *(articole scoase din* Noua revistă română *de dd. T. Speranţă, Artur Gorovei, N. Em. Theohari şi N. I. Apostolescu),* Tradiţii şi Legende, Jocuri de copii, Cântece *şi iarăşi* Tradiţii şi Legende. *O povestire scrisă de d.* Şt St. Tuţescu *(p. 160-1) ne-a fost trimisă şi nouă; ea s'a publical în An. XII. p. 76 (No. 64); găsim deosebire: în Şez. stă* puţe, *la noi* juvete. *E vre-o greşală domnule Tuţescu?*

* **Universul literar** *No. 36 împrumută de la noi povestirea No. 81:* Cum lucrează moartea, *punând dedesubt această însemnare: «Din minunata revistă de limbă, literatură şi artă populară „Ion Creangă" (Bârlad)».*

* *Primim această scrisoare pe care o reproducem întocmai:*

„Domnului T. Panfile, Bîrlad, str. Ţarigradului.

Iaşi, 31 August 1910.

„Stimate Domnule Panfile, cred că nu vă veţi supăra dacă vă voi scrie „iar despre acelaşi lucru! Am supt ochi No. 9 şi văd cu regret că persistaţi în greşala de a scrie cu â. Asta e fals şi urît. De ex., un cuvînt ca „«jitie» care e rus. bulg. jitie' *scris* jâtie, *e ce-va monstruos. Sunetul* î *e „vecin cu* i *şi cu* u. *Cu* a *n'are nici o legătură. E sigur că nu tîrziu veţi „renunţa la â. De ce nu renunţaţi deci c'o oră mai curînd? —Nu mai „puneţi apostrof în* omu', *ci scrieţi curat* omu, dracu, Popescu.*—La pag. „286 is multe accente greşite: moacĂ, smomitO, boaghE!!! Mai bine ar fi „să vă faceţi litere cu accente chear pe* ă *şi* î. *Se mai impune să scrieţi „cu* î, *de oare ce revista d. v. e importantă şi va fi citată de toţi filologii, care să interesează mult de ia.—Cu multă stimă: »*

August Scriban, prof. liceal, Iaşi

Şi adausul: „Pe învălitoare (sumarul) şi la pag. 283 văd scris JITIE, *iar la pag. 288 jos* JÂTIE!!! *Apoi* STRÂNSUL *cînd e lat.* strîngere! *Merge?"*

După cum se vede d. Scriban este și fonetist și etimologist. Etimologiști, nu putem fi pentru că aproape toți cei ce scriem această revistă nu cunoaștem limbele din cari graiul nostru a împrumutat unele din cuvintele sale. Fonetiști nu putem fi, pentru că o dată primind pe „omu'“ *pentru* „omul“ *ar trebui să primim pe* „ghini“ „ăghini“ *și* „bsini“ *pentru* „*bine*“. *De bună seamă că atunci cei patru filologi, ce-i avem abonați ar bate din palme de bucurie iar mia de cititori s'ar bate cu capul de perete, trudindu-se să înțeleagă cele scrise. Și noi, firește, trebuie să ascultăm de cei mulți; numai câte o dată, facem și altfel. Cât privește pe î sau â ni-i de o potrivă. Am dori și noi pe î să-l avem dar iarăși, pentru a nu face rău celor ce* au porunoă *să scrie numai cu* i, *pe cari îi cuprinde draga noastră mie, trebuie să scriem tot cu* i. *Despre* moaoă. smom to boagbe, *așa ni s'au trimis; manuscrisele ce le păstrăm stau dovadă. Totuși d. Moisei ne va da lămuriri pentru No. viitor din* „*Ion Creangă*“.

P.

* „Universul“, *în No. 238, vorbind de marele filosof V. Conta, fiu de preot din com. Ghindăoani, jud. Neamț, zice:*

„*In copilăria sa fericită, Conta hoinărind cu ciobanii din munții Neamțului nu uitase să culeagă și să prescrie într'un caet aceste apoteoze (poezii populare) ale naturei prefăcute în doine și balade de anonimii trubaduri ai poporului. Acest caet pe care-l purta totdeauna cu sine, îl trimete D-rului Fătu din Gand spre a fi dat lui Eminescu. D-rul Fătu trimete caetul, după dorința filosofului, lui Eminescu, care pe acea vreme studia la Viena, primind (Conta) următoarele rânduri ca răspuns*.

„*Mi-ai trimes, Domnule Conta, un prieten sincer cu care să mă iau în ceasurile lungi și plicticoase. Eram însetat de graiul dulce, nespus de dulce, al țărei* „mele“.

Din acest citat reesă că sufletele celor doi filosofi aveau o notă mai distinctivă de patriotism de cât a celorlalți membri din soc. „*Junimea*“[1].

La acest dualism sufletesc înăscut s'a lipit mai târziu și personalitatea țărănească a lui Ion Creangă“.

Cei ce se înțeleg, se culeg, *zice înțelepciunea poporului*

A. G. Lupu.

Poșta redacției.

P. G. Sav.—*V'am scris.*

Cărți primite la redacție.

Eug. Revent: *scrisoarea unui necunoscut (satiră) și Satira spiritului meu. 8 p. 20 b.*

[1] *O. Minar, din volumul ce se va pune în vânzare despre* V. Conta.

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei **„Ion Creangă"** *pentru strângerea fondurilor :*

„CUZA-VODA"

	L. B.
Suma adunată — — — — — — — — —	62.75

BUSTUL LUI ION CREANGA ÎN BÂRLAD

	L. B.
Suma adunată — — — — — — — —	839,25

---

https://biblioteca-digitala.ro

D-lui Artur Gorovei Fălticeni

Anul III.—No. 11. **Noembrie, 1910.**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL:

REDACȚIA:
T. Pamfile, Strada Țarigrad.

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Zorleni (Tutova).

BÂRLAD

EXEMPLARUL:
In țară . . . . 40 bani
In străinătate . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL:
In țară. . . . . 5 lei
In străinătate . . . . 6 „

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI „MODERNA“

MEMBRII SOCIETĂȚEI „ION CREANGA"

DONATORI.—

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fârțănești-Covurlui), G. A. Cosmovici Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni Botoșani), P. Herescu (Găinești-Suceava), D-r I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Goleștii-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemțișor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamț), D. Procopie [Arde oani-Bacău], I. Neculau (Coropceni-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova,) C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tuțescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj), A. Negoescu (Bârlad), D. Vasiliu-Bacău (Bârlad).

—Statutele societății sunt publicate pe pag 125-128, An. III. No. 4—

—Inscrierile urmează—

INȘTIINȚARE

Punem în cunoștință pe cinstiții noștri cetitori rămași în urmă cu plata abonamentelor, că în curând le vom trimete prin poștă chitanțele.

Îi rugăm respectoși să le achite, fără supărare.

Administrația.

Anul III.—No. 11. **Noembrie, 1910.**

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA: T. Pamfile, str. Ţarigrad BÂRLAD	ADMINISTRAŢIA: M. Lupescu, Zorleni (Tutova)	ABONAMENTUL ANUAL În ţară . . . 5 lei În străinătate . 6 «

INSEMNĂRI

—D. St. St. Tuţescu ne trimite No. 5 din „Biblioteca fololoristică" cuprinzând Colinde din popor adunate de d-sa. Toţi colaboratorii noştri, cari ne vor trimite în cursul acestei luni *Frământări de limbă* precum şi *Povestiri, cântece ş. a.* cu privire la *Răsboiul nostru de neatârnare*, vor primi prin noi, câte o astfel de colecţie, ca răsplată. Ceia ce vom primi, nu se va tipări în „Ion Creangă", ci va apare în lucrarea pe care d. Tuţescu o pregăteşte.

SPICUIRI DIN TRECUT.

I

In *„predoslovie"* la *„Istoriia Ţării-Rumâneşti"*, Constantin Cantacuzino, mare patriot, ucis în Ţarigrad la 6—7 Iunie 1716, după ce arată câtă greutate intâmpină cel care caută să povestească viaţa şi faptele marilor barbaţi, din pricina lipsei de dovezi, scrie:

„Însă nu zicŭ că den om în om n'aŭ rămas şi aicĭ nişte spunerĭ şi poveştĭ, maĭ vărtos bătrăniĭ ceĭ ce povestesc de cele ce au fost, ci şi acelea foarte slab lucru este şi cu primejdie de a le crede, pentru că de multe orĭ, de nu de toate orile, s'aŭ luat seama că de un lucru numaĭ doĭ într'un chip nu povestesc, ci unul una, altul alta băsnuiaşte, unde nicĭ de la acelea nicĭ o adevărată ştiinţă nu avem. Nicĭ den căntecile carele vestesc de vitejiĭ, aŭ de alte fapte ale Domnilor şi ale altor vrednicĭ oamenĭ ce aŭ lucrat, careĭ după la lăutarĭ şi după la alţĭ căntătorĭ auzim, putem şti cevaş ales, că şi acelea nu numaĭ ce, aŭ laudă mai mult, aŭ hulesc, decăt cele ce este a fi, ci şi foarte împrăştiiat şi prea pre scurtu pomenesc lucrul şi făr de nicĭ o orânduială saŭ tocmeală". [1].

O curată pomenire. E vorba, cum se vede, de cântecele noastre bătrâneşti, ce povestesc prin *cântare* („lăutari", „căntători") fapte vitejeşti ale domnilor şi oamenilor vrednici. Cantacuzino nu ne arată prilejul când se auziau aceste cântece, dar îl vom afla din alte părţi.

[1] Operile lui Constantin Cantacuzino *publicate de N. Iorga, Buc. 1901 p. 65.*

II

„In sfârşit, în calea lui Italianul a văzut şi pe bieţii locuitori de la ţară, ai Moldovei. Nimic din ce a găsit la ei nu-i place: «femeile sunt grosolane şi neruşinate» («assai villane e sfrontate»; ba chiar «sfaciatissime e disonestissime», mai mult ca «le carampane di Venezzia»); câmpiile frumoase ale ţerii i se par nelucrat, dar în Neculce aflăm lămurirea: «Ţara erà bejenită numai din şleahul oştii, iară în laturi stau cineşi pre la casele lor; nu avea nimeni nici o nevoie, nici la mers, nici la întors»[1] Dacă ar fi fost numai obiceiul lui de a şchiopà cu băţul puii, găinele, raţele sătenilor, pentru a le plăti aşa cum credeà —«când-vedeau apoi puii morţi, se mulţumiau cu plata» [2], —încă am înţelege de ce a găsit sate pustii şi fără locuitori» în calea lui de întoarcere.“[3]

Tudor Pamfile.

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI.

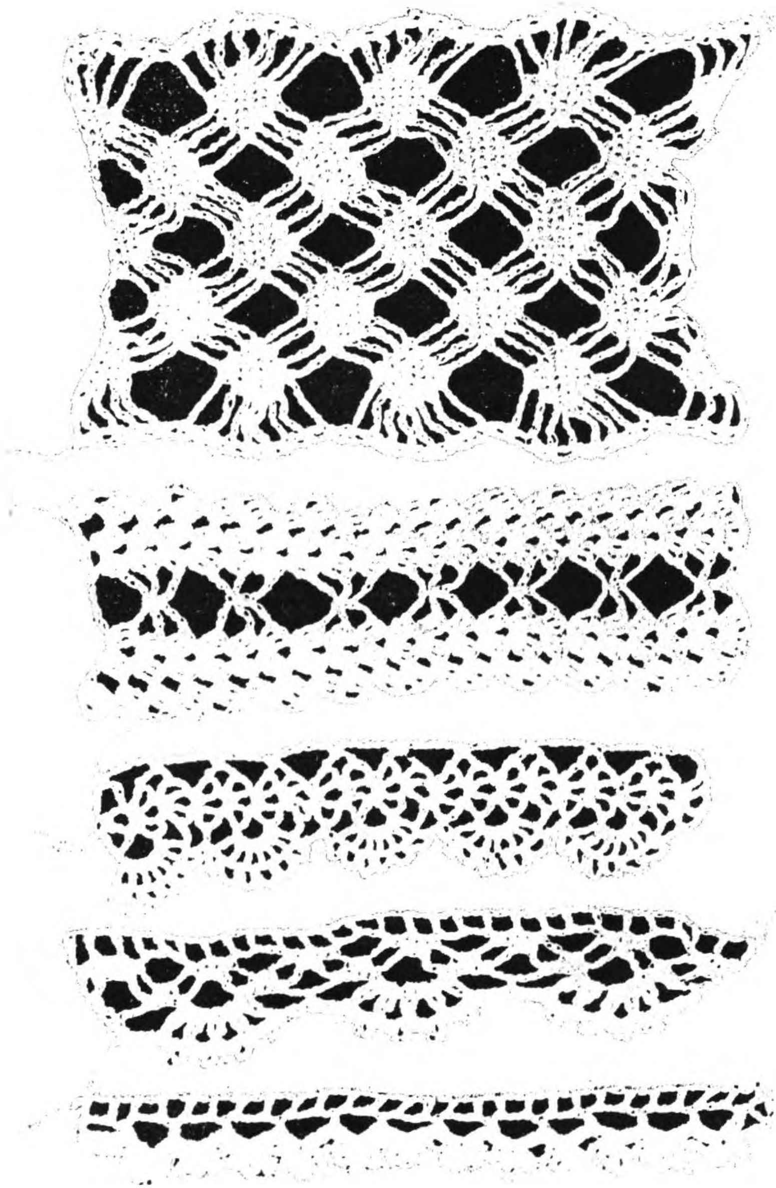
22.—Fratele şi sora.

Sus pe muntele cele verde,
Orea turmă de oi se vede.
Da' la ea, cine şedeà?
Un frate c'o surorea.
Ei pe-un munte le păştea,
Şi pe unu' le mulgea,
Şi pe altu' le tundea.
Frăţioru-i ciobanaş,
Şi soră-sa strungaraş.
Ea când oile mânà,
Din gură le tot zicea:
«Ţa, ţa, ţa, Băluţa, ţa,
Că te mulge bădiţà».
Mulge una, mulge trei,
Las' să treacă peste mii.
—Frăţioare, frăţioare,
Amuş plouă la hotare,
Că uite ce nor de ploae,
Amuş or curge şirloae.
—Sorioară, soră hăi,
Bată eşti, nebună eşti,
C'acela nu-i nor de ploae,
Şi-i un zmău şi c'o zmăoae,
Vin la tine să te iee,
Ca să le fii lor femee.
Dar eu dragă nu te-oi da,
Până capu' sus mi-o sta.
Bine vorba n'o sfârşit,
Ei la dânşii c'o sosit,
Şi din gură o grăit:
—Măi ciobane, ciobănel,
Strungaraşu' ţi-l luăm,
Singurel noi te lăsăm.
—Strungaraşu' nu l'oi da,

[1] *Cf. Magni p. 340, 446: „campagne piene et amene, mà incolte; casali tutti distrutti et inabitati“; Neculce, 198-9.*

[2] *„Quando vedevano poile poi li morti, si contentavano del pagamento“; p. 447.*

[3] *N. Iorga: Un călător italian* [Cornelio Magni] *în Turcia şi Moldova în timpul răsboiului cu Polonia.* [pe la 1672]

26: **Horbote** culese de la d-na Elena M. Lupescu, Zorleni-Tutova. [Colecția T. Pamfile].

Până capu' sus mi-o sta.
Eu am vouă să vă dau
Mii de mii de miorele,
Câte de-un ochiu ochișele,
Cu coarne tepelegele.
—Noi de-acele n'om luà,
Numai cât pe soră-ta.
—Eu pe soră-mea n'oi da,
Până capu' sus mi-a sta.
Mai am vouă ce vă da:
Nouă mii de berbecei,
Câte de-un ochiu ochișei,
Cu coarnele răsucite,
Cu ghițele aurite.
—Noi de-acelea n'om luà,
Numai cât pe soră-ta.
—Eu pe soră-mea n'oi da,
Până capu' sus mi-o sta.
Mai am vouă ce vă da:
Nouă mori pe sub pământ,
Macină aur ș'argint.
—Noi de-acele n'om luà,
Numai cât pe soră-ta.
Când cuvântul l-au gătit,
Și cu dânsa-o și pornit.
Ea din gur'așa o zis:
—Frate, frățiorul meu,
Ia dă-mi cuțitașul tău,
Să tai perișorul meu,
Să faci băeri la galeată,
Și coardă la cea săgeată.
Când baer'a mucezì,
Și coarda a putrezì,
Să știi frate c'oi murì.
Când la Dunăre-o ajuns,
Ea din gur'așa o zis:
—Lasă-mă de degețele,
Că mă rod cele inele,
Și-mi rup degețelele.
Ei de mână o lăsat-o,
Ea'n Dunare s'o înecat.
Ei pe dânsa o strigau:
—Copilă, nu fii nebună,
Că cu vin noi te-om scăldà,
Și cu galbeni te-i juca.
—Las' vinu' să mucezască,
Galbenii să ruginească,
De cât cadână turcească.
De cât cadână Turcilor,
Mai bine năsip valurilor,
Mâncare peștilor,
Și cotloane racilor.
Turci-o tocmit năvodari,
Să'ntindă năvoadele,
Să scoată dragostele.
Ea din Dunăre o zis:
—Măi păscari, măi năvodari,
Ia lăsați nu vă trudiți,
Că pe mine nu mă găsiți.
Trei zile în Dunăre o stat,
Până Turcii o plecat.
Dacă Turcii o pornit,
Ea din Dunăre-o eșit,
Și la frate-su-o venit.
Frate-su când o văzut-o,
El din gur'așa a zis:
—Soră, sorioara mea,
N'am gândit că te-oi vedea.
Și trei vorbe n'o grăit,
Și de jele o murit.
Ea cu apă l'o spălat,
Și el iară s'o sculat,
Ș'amândoi o tot umblat,
Pân' ce moartea i-o luat.

Auzită de la Păulina lui Petre Catrinariu din Holda, Broșteni, Suceava, de loc din Bucovina. Cules de
Zorleni-Tutova

M. Lupescu.

POVEŞTI

31.—Impărăteasa greu încercată.

A fost odată, ca nici odată....

A fost un mândru fecior de împarat, care se însurase cu fata unui român nevoiaş, ia, dincòlo, dintr'un sat. El o luase din dragoste, că fata ceea era straşnic de frumoasă, voinică şi isteaţă şi, pe lângă toate aestea, îi făgăduise că, dac'o ia de soţie, are să-i facă un Făt-Logofăt cu părul de aur. Că pe vremea ceea, cică ori-care prinţ umbla şi printre oamenii de rând de-i întreba de durerile cât şi de bucuriile lor şi, unde s'ar fi îndrăgostit amarnic de-o fată, apoi urmà pornirii inimii şi nu mai ţinea socoteală, ca'n ziua de azi, de atâtea forme. Iar dacă n'ar fi fost aşa, nici feciorul nostru de'mpărat nu mai da el, cât îi hăul, de-o aşa minune de fată!

Şi după ce s'au cununat ei, şi au făcut nunta, numai iaca bătrânul împărat, care abia mai sufla de slab, le dă ca *dar* la „masa cea mare" scaunul împărătesc, spuind că el nu se mai încumetă a împărăţi şi dându-le părintească binecuvântare. Rămas în locul tătâni-său, pe noul împărat l'au luat grijile şi era tare năcăjit că, tânăr însurăţel, uneori trebuia să lipsească de-acasă săptămâni întregi. Intr'o bună zi află cu bucurie că 'mpărăteasa a purces îngreunată. Dar care nu i-a fost năcazul când, după un timp de vreme, numai soseşte ştafetă că un împărat megieş se găteşte să-i vie cu răsboi. Nu se'ndura să-i spue împărătesei ca să nu-i mai strice inima.

—„Ce-i de făcut, drăguţă? îi grăeşte el în sfârşit odată, trecându-şi uşor degetele prin părul ei galben cum îi soarele; eu trebue să pornesc cu oastea şi nu se ştie când m'oiu întoarce: peste o lună, peste două, peste nouă, că-i *tare* cânele de împarat care ne duşmăneşte şi.... tu nu-i fi mai având mult până să naşti".

Atunci împărăteasa....

Din adânc, greu a oftat,
Prea amar a suspinat,
Lacrimi râuri a vărsat!

Da' pe urmă, mai viindu-şi în *vorotic*, a prins ea singură a îmbărbăta pe împărat şi, mai socotindu-şi zilele până la facere, i-a spus cu hotărîre:

—„Du-te, că ai vreme de a te duce pe-o lună-două".

Acù, să vezi dumneta, că să fi trecut preţ de-o lună de la plecarea împăratului şi iaca, într'o bună zi, pe împărăteasă a pălit-o de facere. Se vede-o treabă că ea-şi greşise socoteala, ori că Feţii-Frumoşi stau mai puţin de nouă luni în pântecele mă-sii.... Destul că ea, acù era în

durerile facerii şi muncindu-se un timp de vreme, a făcut. Şi să vezi minune, a făcut cum îşi pusese în gând şi cum făgăduise împăratului: un prinţişor cu părul de aur!

Ei, da ce te faci acù: împaratul nu acasă şi poate nici gând să vie; ba nici tu să-l vesteşti n'ai chip; că nu ştii în ce parte l'o fi aruncat viforniţa răsboiului; că împărăţia-i mare de să nu-i mai dai de margini şi poate el înc'a fi eşit din hotare..... Cine ştie! Aleargă ele slugi în toate părţile şi'ngrijesc, da' dacă nu-i cine trebue să fie..... Şi cât s'ar bucura el să-şi vadă visul cu ochii: pe cel coconaş cu părul de aur!

Trece-o săptămână, trec două, împărăteasa îşi venise'n fire, se'ntremase, da tot gânduri şi amărîtă că nu mai vine împăratul. Numai Casandra Ţiganca, fată în casă, îi mai ţinea de urît. Era sprinţară şi bună de minciuni ţigăncuşa, da' făţarnică şi rea la inimă de mama focului! Da' împărătesei nici prin gând să-i treacă. Şi umblând cu tot feliul de *bozgoane*. Şi'n inima ei neagră mocnia un gând drăcesc.... De cum văzuse că împărăteasa a făcut un Făt-Logofăt cu părul de aur, ea—ce să facă s'o piardă şi să rămâe împărăteasă în locul ei! Ii zice într'o zi:

—„Mărită 'mpărăteasă, Măria ta de mult n'ai mai mărs în primblare. Să mergem pân'la fântâna ceea... Că să vezi câmpul cât îi de frumos!"

—„Om merge, Casandră! răspunde împărăteasa cu bucurie".

Şi se iau ele şi se duc. Da' câmpul era tare frumos. Mergeau culegând flori şi şuguind. Aproape de fântână, ţigăncuşa zice:

—„Ai ostenit, Măria ta; să ne hodinim oleacă...".

S'aşază ele pe colacul fântânii şi prinde a face buchete din florile ce strânsese.

—„Cât îi de mândru câmpul!" zice împărăteasa rotindu-şi ochii.

—„Am zis-o eu! răspunde cu oare-care fudulie Casandra—şi se sbănţuie pe deasupra fântânii. Şi Măria Ta, azi eşti mai mândră şi de cât câmpul cu florile şi de cât ceriul cu soarele! Ia uite-te, zău, în fântână şi-ţi vezi faţa....

Impărăteasa se pleacă râzând să se privească. Da' slujnica, degrabă, îi pune mâna după cap, îi face o *bleandă* şi numa *huştiuliuc* în jos şi *ştiobâlc* în fundul fântânii!

Pe urmă, ţiganca, *tiva* înapoi acasă, se îmbracă frumos cu straie scumpe de-a împărătesei şi se face împărăteasă în locul ei. Iea pe urmă copilul cel cu păr de aur, care scâncià de foame şi prinde a-i da să sugă ţâţă stearpă de-a ei..... Da copilaşul ţipa şi mai tare. Il pune la loc în leagăn, el nu,—da să se răstoarne. Că să vedeţi dumnevoastră, el era un *mărigan*, că creştia iute de nu ţi-a mai văzut ochii! Vine

altă slugă, îl iea în braţe, îl mai poartă prin casă: pace,—ţinea tot o gură. Pe urmă, cheamă o femee cu ţâţă: nu vra să sugă. Il scoate femeia afară în grădină: el nu şi nu,—răcnia de părea că-l taie. Şi cum îl purta aşa, vede sus între copaci un pat atârnat, în care se legăna împărăteasa când îi venea gust să se mai joace; şi ce-i vine în gând femeii o porneşte într'acolo şi dă să se suie în leagănul cela. Copilul a prins a se mai ogoi. Şi cum s'a aşezat acolo cu dânsul, să nu zici dumneta că parcă l'ar fi uns cu unt, aşa a contenit cu totul din plâns şi a prins să sugă liniştit. A stat ea o bucată de vreme şi s'a legănat, da' mai pe urmă, când să pornească 'nspre curte, copilul iar prinde-a ţipa. Mai stă oleacă, el tace; cum îşi pune în gând să-l eie să-l ducă, el plânge. Mare ţi-i comedia! Vine ţiganca,—adică împărăteasa cea nouă-nouţă—, cearcă şi ea: pace! Şi după mai multă cercare, dacă vede şi ea că nu-i chip să deslipească pe prinţişor de patul în care se legănase mă-sa lui, hotărăşte să-l lese. Şi de-atunci, acolo l'a ţinut zi şi noapte, în patul din grădină, —că altfel, numai cât şi-ar fi pus în gând să-l eie, răcnia de-i da inima dintr'ânsul.

Nu mult, şi iaca vine şi împăratul de la răsboi. Ţiganca era gătită şi înzorzonată cu tot ce găsise mai scump. Şi-l vrăjise pe împărat să creadă că *ea*-i împărăteasa lui. Şi împăratul aşa a crezut, da' tot nu i-a venit la socoteală când a văzut-o aşa de cătrănită.

—„Dragă, de ce eşti tu aşa neagră, că doar când m'am dus te-am lăsat bălaie?"

—„Of, drăguţă, de când te-ai dus, aşa m'am posomorît şi-am slăbit de nici nu pot merge pe picioare. Îs neagră de cât am plâns şi m'am bocit...."

Şi prinde a se sclifosi.

—„Taci, drăguţă, zice 'mpăratul mângâind-o; nu te mai scârbi şi-ţi drege faţa iar cum a fost, că iaca am venit sănătos şi de-acu om mai trăi în linişte c'am răpus pe cânele de împarat care ne duşmănia".

A'ntrebat'o apoi de copil şi ţiganca a prins a-i spune cât îi de frumos, că-i cu părul de aur, că... de cum *l'a făcut*, n'a vrut să steie de cât în leagănul din grădină. A mers împăratul de l'a văzut. Mult s'a minunat. Şi s'a bucurat aşa de mult, că nici nu-i mai venia să bănuiască, mă rog, că asta ar fi o ţigancă şi nu împărăteasa lui.

Din urmă, la fântâna ceea unde-a înnecat-o pe împărăteasă, crescuse îndata-mare o răchită mândră, mândră care nu se mai află.

Iaca la un timp de vreme, umbla pe-acolo un moşneag şi un băet cu oile. Băetul, jucându-se pe la fântână şi văzând salcia cea verde şi pletoasă de mai mare dragul să stai la umbra ei, s'aşază subt ea şi stă un timp uitându-se printre crengi. Cum frunzele foşniau de-o a-

diere uşoară, i se pare băetului că aude ceva, aşa ca nişte gemete înnăduşite. Da el nu prea bagă'n samă asta. Se urcă'n salcie şi chiteşte o mladă din care să-şi facă o tilincă să cânte. O taie el cu cuţitul şi — minune! Mlada începe a se văita:

„Văleu, rău mă doare!
Cine mă omoară?
Trupul rău mă doare,
Şi la inimioară....".

S'a spăriet băetul şi a sărit jos cu nueluşa. Da' nepricepând ce este, a rătezat-o, a crestat-o şi şi-a făcut tilincă. Da' pe urmă când a pus-o la gură, tilinca a prins a cânta singură pe un viers aman de jalnic:

„Nu cânta, băete!
Mă arde o sete....
Capul rău mă doare,
Şi la inimioară,
După-un coconaş,
Din cel legănaş.
De vânt legănat,
De ploae scăldat".

Băetul dacă vede-aşa, dă fuga la moşneag.

— „Moşule, ia să cânţi din tilinca asta..."

— „Da' de ce?"

— „Iac'aşa! Ai să vezi...

Moşneagul o ia, o pune la gură, şi numai cât suflă'n ea, tilinca prinde-a cânta singură:

„Nu cânta, moşnege!
Sufletul mi-i rece,
Viaţa mi se trece.....
Capul rău mă doare,
Şi la inimioară,
Dup'un coconaş,
Al meu îngeraş,
Cel din legănaş.
De vânt legănat,
De ploale scăldat...."

Moşneagul, dacă vede una ca asta, ia tilinca şi porneşte'ntins la Impărăţie, s'arăte peste ce minune a dat. Ajungând el, intră'n ogradă şi numa' iaca 'l vede împărăteasa cea nouă, care taman şedea în balcon la scară.

— „Ce cauţi aici, moşnege?"

— „'Nălţată 'mpărăteasă, *avem* de grăit ceva cu Măritu 'mpărat".

— „Ei, că 'mpăratul are să steie-acù de vorbă c'un cioban ca tine!"

Impăratul, dinnăuntru, aude huet şi'ntreabă ce-i.

— „Iaca, un păcătos de moşneag, ci-că vrea să-ţi vorbească".

— „Lasă-l să vie!" porunceşte el.

Se ia moşneagul şi se sue sus la'mpărat.

— „Ce este, moşule?"

— „Ce să fie, înalţate 'mpărate! Ia să cânţi din tilinca asta, — că numai cât o pui la gură şi să vezi cântare ce cântă...."

Impăratul a luat tilinca, a pus'o la gură şi ea a prins a cânta singură:

„Valeu, soţioare!
Cine mă omoară,
E'n balcon la scară.
Nu cânta prea tare:

Capul rău mă doare,
Şi la inimioară,
Dup' un coconaş,
Al nostr' îngeraş,
Din cel legănaş,
De vânt legănat,
De ploaie scăldat.

Atunci împăratul a răsărit 'spăimântat şi a trântit tilinca de masă şi, tilinca, numai ce s'a făcut împărăteasă la loc cum a fost şi împaratul atunci a cunoscut pe împărăteasa lui şi s'au îmbrăţoşat şi-au plâns. Iar Ţiganca-împărăteasa, care furase cu ochiul ce se petrecea, încremenise şi se făcuse şi mai neagră. Şi 'ndată s'au dus în grădină la patul cel atârnat, şi numai acuma Făt-Logofăt a vrut să fie luat de-acolo şi a prins a se bucura straşnic la sânu' împărătesei, mamei lui. De-acole, împaratul a hotărît ca moşneagul care-a venit cu tilinca şi băetul care a făcut-o, ei şi urmaşii lor, să fie răsplătiţi şi ţinuţi pe lângă curte în mare cinste, cât a fi el împărat, şi chiar după moarte, când a împărăţi Făt-Logofăt cu părul de aur. Pe urmă a strigat de a scos slugile din grajdiu o sălbatecă iapă *sură-iapă*, de nouă ani stearpă, a poruncit de-au desbrăcat pe ţigancă şi au legat-o de coada epei împreună cu un sac de nuci şi i-au dat drumul de s'au dus peste văi şi coclauri: unde-a pica nuca, să pice şi bucăţica.

Am încălecat pe-o *şă*, ş'am spus-o *aşă*.[1]

(De la Ursache Ocneanu din Coropceni-Vaslui, prin Ocneanu U. Ion, şcolar). *J. Neculau.*

32. — Tiganca împărăteasă.

Odată, de mult, nici nu se mai ştie când şi unde, nici eu nu ştiu, că n'am apucat acele vremuri, alţii mi-au spus. Dar ci-că îi tare adevărat. Eu n'am nevoe să vă spun minciuni, căci din fire nici odată nu spun adevărul; cum am auzit, aşa vă spun; cum am cumpărat, aşa vă vând. Ci-că trebue să pleci îndată după naştere, dacă vrei să ajungi acolo, cu barba albă; dar de intors nici nu mai este vorbă.

Şi acolo, unde o fi, ci-că să fi fost un împărat viteaz cum nu mai era altul ca dânsul, şi putred de bogat. Şi cică la curtea lui era o bucătăreasă ţigancă, care sămăna taman cu împărăteasa, bucăţică ruptă nu alt-ceva. Şi la graiu şi la făptură erau tot una şi frumoase amândouă fără pereche în lume. Par'că erau două surori de gemene, în cât dacă le îmbracai la fel şi le puneai alături, să-ţi fi tăiat cine-va capul şi nu erai în stare să spui care e împărăteasa şi care e ţiganca.

Şi ţiganca asta era meşteră abraş la de-ale mâncărei, că nu se afla în toată împărăţia o alta care să o întreacă. Da era şi pismaşa şi afurisită amarnic, mama focului. Şi avea ciudă mare pe împărăteasă, că nu putea să fie şi ea ca dânsa. Multe planuri îşi urzise în mintea ei pentru ca să-şi facă gusturile, dar n'a ajutat-o soarta.

[1] *Veţi Povestea care urmează. Ţiganca împărăteasă.*

După o lungă vreme de domnie, primi veste împăratul că vrăjmaşii îi calcă împărăţia şi îl pradă şi că mulţime mare de bogăţie i-au trecut-o peste brazdă. O clipă n'a mai stat pe gânduri, îşi adună în grabă oastea, îşi luă rămas bun de la împărăteasă, îşi făcù cruce şi cu nădejde în Dumnezeu, plecă.

Impărateasa era cu gândul numai la dânsul şi ducea o grijă mare. avea obiceiul ca întotdeauna să se plimbe seara cu împăratul prin grădina palatului. De când se dusese el la răsboiu, eşia la plimbare cu ţiganca, pentru ca să-i ţină de urît şi să mai uite de atâta grijă.

In grádina palatului era o fântână părăsită şi grozav de adâncă. Ţiganca n'avea gânduri curate. In toată seara când trecea pe acolo se abătea din drum şi se uita în acea fântână.

Intr'o seară împărăteasa, văzând-o pe ţigancă că se tot uită acolo mereu, de mirare se apropie de fântână şi uitându-se, o întrebă pe ţigancă ce vede ea înăuntru. In loc de răspuns, ţigancă îi dete brânci pe la spate şi împărăteasa căzù în fund. Nu văzuse nimeni pe ţigancă că făcuse treaba asta, şi de-acolo nimeni n'o putea scoate nici moartă.

Ţiganca nu mai putea de bucurie că şi-a făcut după placul ei. Se furişă încetişor în palat şi într'o clipă se îmbrăcă cu haine de ale împărătesei. Işi puse şiraguri de mărgele de petre scumpe la gât, cum purta şi împărăteasa, cercei de aur în urechi, brăţară la mână şi inele în degete. Părea mult mai frumoasă de cât împărăteasa.

Eşind printre slujitori, toţi se plecau până la pământ înaintea ei şi răspundeau cu frică şi cu respect la toate poruncile. Simţiau toţi lipsa ţigancei bucătărese, dar nimănui nu-i trăsnia prin minte schimbarea ce se făcuse. De meşteră prefăcută ce era, cerceta pe toate slugile şi întreba de bucătăreasă, dar toţi dădeau din umeri şi habar n'aveau de lipsa ei. Dete poruncă grabnică să o caute în tot cuprinsul împărăţiei; iar până ce va găsi-o, să aducă alta.

(urmează) *D. J. Procopie.*

DE-ALE COPIILOR.

97.—Când vine ploaie mare şi vreau să stea, copiii o descântă zicând:

Treci ploaie călătoare,
Că te-ajunge Sfântu' Soare,
Comae (cu un maiu)
Copae (cu un paiu)
Cu sabia lui Mihaiu,
Că Mihaiu nu-i acasă,
Şi-i în târg la carne grasă.

98. — *Latniță,*
Platniță,
Ciscovalniță,
Și acea
Latniță,
Platniță,
Chiscovalniță,
Nu poate lătnici,
Plătnici,
Ciscovălnici,
Fără
Latnița,
Platnița,
Chiscovalnița. [1]

Nemțișor-Neamț. A. Moisei.

99. — *Unălă=1,*
Dòdălă=2,
Cărălă=3,
Cărămiz=4,
Bèngheș=5,
Țùrlu=6,
Mùrlu=7,
Màrgala=8,
Spàdala=9,
Scochèci=10.

100. — *Un-aram,*
Doi-aram,
Trei-aram,
Și-un pui,
Porumb-pui,
Porumbița,
Rapița,
Chèrchii,
Bèrchii,
Pòpii,
Zdrânca,
Hartila,
Câmp !

Din Boureni Doljiu.

N. J. Dumitrașcu.

[1] *Și ca gâcitoare: Luna, soarele și pământul.*

101. — *Ce e una ?*
— *Luna.*
— *Ce e două ?*
— *Omul cu doi ochi bine vede.*
— *Ce e trei ?*
— *Trei* stamuri *de piatră 'n munte bine dau.*
— *Ce e patru ?*
— *Carul cu patru roate bine merge.*
— *Ce e cinci ?*
— *Palma cu cinci dește bine te plesnește.*
— *Ce e șase ?*
— *Fluerul cu șase găuri bine cântă.*
— *Ce e șapte ?*
— *Șapte fete'n casa unchiașului ; nici câlți în casă, nici coji pe masă.*
— *Ce e opt ?*
— *Plugul cu opt boi bine umblă.*
— *Ce e nouă ?*
— *Nouă frați în casa unchiașului ; nici capul să nu ți-l bați.*
— *Ce e zece ?*
— *De la zece nu mai trece.*

Spusă de mama, Maria I. Fira.

Gh. Fira.

102. — *Sisi capră cu mărgele,*
Că mai multe ghiocele.
Ronchiș,
Ponchiș,
Pâla casa lu tirici,
Tiricana,
Berbecana,
Ranțurile,
Granțurile,
Cutcudia,
Veselia,
Spantai tu Măria.

103.—*Zdranca, zdranca sulu,*
Mâine e Crăciunu'.

104.—*Zdranca, zdranca iţăle,*
Mâine sânt Păştiţele.

Culese din com. Voiceşti, jud. Vâlcea.

J. N. Popescu.

105.—*Na-ţi o nucă,*
Şi-o durducă,
Şi-o cură de vacă rea,
Crăpe-ţi ochii de-i vedea.

106.—*Moşule eu barba albă,*
N'ai văzut ceva prin iarbă?
—Am văzut un cărăbuş,
Cara peşte d'un căuş.

107.—*Dumnezeu să-l ierte,*
Cu fasole ferte,
Cu bob înflorit,
Bine-mi pare d'a murit.

Comunicate unele de un prieten din jurul Ţibăneştilor, [1] *jud. Tecuci.*

Petru Gh. Savin.

POVESTIRI ŞI LEGENDE

95.—Movila celor trei Nemţi.

Cine merge, la vreme târzie de noapte, pe drumul dintre Săveni şi Bozieni, mare lucru să n'audă glasurile celor trei Nemţi şi mare lucru să nu se sparie. Pe la jumătatea drumului, nu departe ne pârâul Başeului, se află o movilă mare, grunzuroasă, îmbrăzdată de ponoare şi ţuguiată în vârf cu trei eşituri de pământ, ca trei capete de oameni. Asta-i movila cea necurată a celor trei nemţi.

Nemţii iştia îşi găsiseră drum pe aici în vremea când, după Ruşi s'au fost oploşit şi ei, cu năravurile lor cele rele, prin Botoşani şi prin alte locuri. De unde şi până unde, cei trei au ajuns şi pe la noi, venind de la Botoşani, într'o noapte. Şi ce-a fi fost între dânşii, nu ştim. Ştim numai că, ajungând pe aici, in partea locului, s'au încăerat rău la batae şi s'au omorît. Dez-de-dimineaţă i-a găsit lumea morţi, împuşcaţi, ca toţi morţii. Ei au fost îngropaţi chiar acolo, în vârful movilei.

Noaptea însă, drept pe la cântătorii de miezul nopţii, cei trei Nemţi iesă şi amu. După ce strigă hoţeşte, grozav, în limba lor, ei se îndreaptă tustrei cu straşnică pornire spre apa Başeului, care-i deprins cu glasul lor. Deprins însă nu-i trecătorul, care are nenorocul să fie slab de înger şi să-i audă. Căci de-oparte de cale are ţintirimul Bozienilor, iar, de cealaltă parte, poate auzi glasul răguşit al celor trei Nemţi, îi poate vedea cum se bat şi se întind vrăjmăşeşte, îi poate vedea apoi cum o rup de fugă spre drumul mare, care coteşte, spre trecătorul, căruia-i ţâţâe inima de frică.

[1] ? *N. R.*

Ei sânt îmbrăcaţi nemţeşte. Sânt trei matahale cu ciubote negre, cu pantaloni albi, cu scurteice roşii, cu fes albastru'n cap, asemenea unui fund de pălărie. Şi degrabă intră în movila cea necurată.

De la Sandu Faliboga, Vlăineşti-Dorohoi. *D. Furtună.*

96. — Dragoste frăţiască.

Intr'un sat trăiau doi fraţi, cari să duşmăniau de moarte nu altceva. Fie-care căuta mijlocul de a umili şi de a necăji pe celalt. Ei erau vecini cu casele şi gospodăriile lor.

Intr'o noapte de iarnă, lupul, veni la un om din partea lor de sat şi intră într'un zămnic (o pivnicioară în pământ), unde mai fusese şi alte dăţi. Prinzând de veste gospodarul, fuge fuga şi închide bine uşa zămnicului şi suindu-se deasupra lui, începe a striga de se strânse toată partea aceia de sat, împreună cu cei doi fraţi.

Cum şedeau oamenii deasupra zămnicului, băgară de seamă că zămnicul deasupra e spart. Fratele cel mai mic se dădu binişor printre oameni şi îmbrânci pe cel mai mare frate în zămnic, cât ai clipi.

Când se văzu acesta înăuntru cu lupul şi-l simţi pe acesta în partea stângă, se lipi binişor de păretele din dreapta şi tremura de nu mai putea de frică. Toţi cei de pe mal râdeau, iar fratele cel mic îl mustra zicând: — Mă, mă mai baţi, ha, mă mai baţi? Mai bate şi lupu' acuma.

Auzită de la Iordache Cahu, din Schineni, tatăl nostru de pe pământ. *Fraţii Kahu.*

97. — Flăcău sarac, dar cu noroc.

Şi cică era un om putred de bogat, care avea o fată. Da fata asta se dăduse în dragoste cu un flăcău sarac, sărac — şi tatăl fetei nu vroia în ruptul capulut să-l aibă de ginere.

Şi era acu cam pe la Crăciun, ştii, cu chişcă şi cu cârnaţi. Fata ceia luă un cioric în gură, şi nu ştiu cine o strigă chiar atunci la geam şi ea *pesine* (pe semne) că vru să-i răspundă, că numai se înnecă cu cioricul şi căzu jos leşinată.

Al de tatu-so, valiu, valiu, iaca ne moare fata; o chemat o mulţime de oameni, o mulţime de babe, dar pace. Fata moartă!....

Ei de-acu... la târg. Se duce tătăl fetii la târg, iea el tot ce-i trebuia şi-i mai iea şi o salbă, cu tot felul de diamanturi făcută. După ce se găti tot, a treia zi o şi îngropă.

Aşa.... Mai ieri, alaltăieri la horă şi acuş în groapă....

Da flăcăul cela, împreună cu alţi vre-o doi, au văzut salba ceia şi se sfătuiră s'o fure. Şi chiar se şi duc după ce înoptă.

Ia flăcăul cela capacul sicriului, da fata se tot muncia colo, pesine

că se trezise. Unul din ei, numai o apucă de plete şi când îi trânti una după ceafă—hait—că-i şi sări cioricul din gât, şi fata îndată se linişti şi ci: —Ei, da mult mai dormiiu!.....

Da' flăcăul, cel sărac, când văzu aşa minune, nici că mai putea de bucurie, şi'ntr'un suflet fù la tatul fetii şi-i spuse, că ce-i dă, să-i aducă el fata.

Da omul cela, fără să-i treacă prin minte măcar ce-o să se întâmple, oftă, şi zise: —Ehe... ţi-aş da-o chiar pe ea, —da nu cred să mi-o mai aduci!

Cela cum auzi, se învârti într'un picior şi într'un moment fu la cei de la groapă şi hai cu toţii la tatăl fetii.

Nici mai rămâne vorbă că trebue să i-o fi dat, ş'or fi făcut nunta, ş'or fi petrecut, cât anume, nu mai ştiu.

De la vărul meu Ghingină Chirică.
Ciureşti-Tutova.

G. V. Şuşnea.

98.—Noroc şi minte.

Odată Norocul cu Mintea mergeau la un drum mare istorisindu-şi fie-care din isprăvile ce au făcut şi ce pot face. Iată că dau în cale de un om care păştea vitele. Norocul şi Mintea s'au pus să facă o încercare, să vadă la ce capăt ar ajunge acest păzitor şi aşa s'au pus în slujba lui.

Norocul i-a *cărăbănit* o mulţime de bogăţii că l-a făcut în scurtă vreme un prea mare boer, ba la urmă chiar şi domn. Îi mergea tare bine, pentru că ştia să chibzuiască toate; *avea minte înţeleaptă.*

Veni vremea spre a fi întărit ca domn.

Lume care mai de care şi mai aleasă, de prin toate ţările venise pentru a fi de faţă la această frumoasă sărbătoare. Ca de obicei, la biserică i s'au ţinut o mulţime de cuvântări, la care el era de datorie de a răspunde. Când toţi s'aşteptau la ceva nemai auzit din gura tânărului împărat, Mintea, tocmai acum găsi cu cale ca să se dea la oparte şi să lese pe împărat numai cu Norocul. Atunci, împăratul acest tânăr, începând să lovească cu cărja în pământ, striga de-i lua gura:

—„Aho, aho, ho.... ho.... nea 'napoi".

Toţi, cei de faţă, o sfecliseră, crezând că împăratul a înnebunit. Norocul, iute, se rugă de Minte ca să vină iar la loc, ş'apoi împăratul începu, urmând:

—„Aceste-s vorbele păsitorului; dar şi eu sunt tot un păsitor, care am să pasc şi să păzesc poporul acesta".... Ş'aşa vorbi mai departe în cât toţi rămaseră înmărmuriţi de cele auzite.

Auzită de la moş Şt. Racoviţă-Hagiu
27 Decembrie 1909.[1]

Joan On. Zugravu.

[1] *Spusă ca un fel de pildă prin care să se dovedească că la însurătoare trebue să ai parte de ambele. Eu zic: dacă ai pe cea de-a doua, de la sine urmează şi cea dintâi! Ce zic alţi? Ce voi zice şi eu pe la anul?!.... I. O. Z.*
Grăbeşte, grăbeşte, că vine anul acuşi. N. Red.

99.—Feciorul învătat și Moartea.

O cucoană trăgea să moară și rudele-i chemară feciorul, care era la Paris, să o mai vadă înainte de a-și da duhul.

Cum veni, învățatul ceala, și văzu pe măsa că-și dă duhul și fereștile și ușile deschise, unde nu începu a porunci și a da ordine: Indată să o sue pe măsa la trei rânduri sus, și să încue ușile și fereștile și să tragă perdelele și nimeni să nu umble la dânsa, ca nu cumva să intre moartea. Căci așa cu ușile și fereștile deschise cum n'are să intre moartea.

Povestită de mama mea Z. Savin.
Jorăști-Covurlui.

Petru G. Savin.

GÂCITORI

111.—Roata morii
Cine tot umblă prin apă,
Și tot neagră rămâne?

112.—Tuciul și mămăliga.
Am o vacă neagră,
Când se balegă,
Toți aleargă.

113.—Scara.
Două lemne cotoleje,
Și-o grămadă de găteje.

114.—Roata căruții..
Cinci strâmbe
Zece drepte,
Una tichiligăunoasă.

115.—Fasolea
Erghelița,
Merghelița,
La cârcee tobolița.

116.—Broasca.
Nici cap de legătoare,
Nici mijloc de cingătoare,
Nici picior de cizmă;
Stă răscăcărată'n baltă.

117.—Racul.
Cu cozoroc la căciulă,
Cu foarfeci la mână,
Cu mustățile ca hățurile,
Și din coadă: lip-lip-lip. [1]

118.—Pisica
Am o fată de mazâl,
C'o prăjină 'nfiptă'n c.....

119.—Urma roții de car.
Ce e lungă cât lumea,
Și lată cât pășește găina?
Vezi No. 132.

120.—Plosca.
Am o fetiță,
Incinsă cu bețiță;
Bețița de la cetate,
Șapte lei și jumătate.

[1] *Se zice că pandurii lui Tudor Vladimirescu, când li se părea că vre unul din cei ce le cădea în mâni e strein, îl punea să zică această ghicitoare. Dacă era român, o zicea bine și-i da drumul; iar de era strein, grec sau bulgar, zicea:*
Cozorocu na cațula,
Forfeca na muna,
Mustahețu-hețu,
Și din coda: lipa, lipa!

121.—Soarele și luna.
M'a mânat doamna de sus.
La à de jos,
Să-mi dea două gheme de mătase,
Să le țează țăsătura,
Să le facă făcătura.
Jud. Argeș și Muscel.
G. N. Mateescu.

122.—Limba.
Ce șede în apă,
Și tot se adapă,
Omu'mbătrânește,
Ea nu putrezește?

123.—Harbuzul (pepenele)
Am un iaz cu malurile verzi,
Apa-i roșie, peștii negri.

124.—Vatra, focul, pirosteile, ceaunul, mămăliga și făcălețul.
Lat peste lat,
Peste lat îmbujorat,
Peste îmbujorat,
Cracanat;
Peste cracanat,
Viniția;
Peste vinițía,
Gălbenia;
Peste gălbenia,
Badea huludeț.

125.—Crâșma.
Casa dracului,
In mijlocul satului.

126.—Cahla.
Ce bagi nuca în .... babei?

127.—Ciubota,
Cască-te neagră,
Să-mi vâr bondărău'.
Hânțești-Dorohoi.
N. V. Hânțescu.

128.—Porumbul-știulețul.
Cine se naște 'nfășat?

129.—Briciul.
Am un cal de fier,
Paște pe un câmp de os.

130.—Cartea popii.
Am o pasăre pestriță,
Sus la popa pe poliță.

131.—Drumul.
Ivan lungu'—cât pământu'.

132.—Urma roții.
Ce e lung, cât lumea,
Și lat, de-l pășește găina?
Vezi No. 119.

133.—Mâinile torcând.
Am zece oi:
Cinci sub șopron și le plouă,
Cinci afar' și nu le plouă.

134.—Aluna.
Sâcâita vai de ea,
Șade 'ntr'un vârf de nuia,
Și se vaită cin's'o ia?

135.—Păduchele.
Ce e mic și mititel,
Și-și ia Vodă căciula la el?

136.—Piua și pisălogul.
Mama stă
Și tata-i dă.
Goleștii-Badii, Muscel.
D. Mihalache.

137.—Caldarea și fedeleșul.
A plecat hurdu-burdu la fântână și s'a întâlnit cu arsa'n fund.

138.—Sfecla.
Par roșu și gaura neagră.

139.—Cârligul de smuls pae.
Am un cal slab, mănâncă 9 șire de pae și nu se mai îngrașă.

140.—Mămăliga.
Mumă-ta trage cu amândouă mânele și-i cură b ....
De la Stan N. Criveanu din Rast.

141.—Roua.
Ce apă e mai mare în lume?
De la Iordache I. Urțiceanu, Rast.

142.—Pușca.
Am o iapă brează,
Peste câmp nechează.

143.—Sunetul.
Ce trece apa, fără să facă umbră.
Șt. St. Tuțescu.

144.—Fântâna.
Ce nu poți face 'n pod?

145.—Groapa.
Ce nu șade 'n cuiu.?

146.—Paștele.
De la noi și pân' la voi,
Șapte albii de gunoi,
Ș'o mână de bucurie.
Gâciți, boeri, ce-o să fie.

147.—Scripca.
Intro scorbură uscată,
Țipă o purceà turbată.
Preot J. C. Beldie.

148.—Crăpătura.
Ce e în casă și e fără voia omului?

149.—Somnul.
Ce-i mai dulce de cât dulce,
Și'n talger nu-l poți aduce?

150.—Fumul.
Cine merge prin pod,
Și nu hodorogește?.

151.—Fota.
Două gheme de mătasă,
Le-am trimis la 'mpărăteasă,
Să-mi înceap'o 'ncepătură,
Făr'un pic de tivitură.

152.—Foarfecele.
Două late alăturate,
Două scurte bârligate.

153.—Foiul.
Două gâște 'ntr'un bâtlau,
Suflet au, dar mațe n'au,
G. Butnariu.

154.—Femeia însărcinată.
Merge duda pe cărare:
Patru mâni, patru picioare,
Patruzeci de unghișoare.

155 – Fușalăii.
Am doi moșnegei, toată ziua se trag de barbă.

156.—Ploaia.
M'a trimis doamna de sus,
La doamna de jos,
Să-mi dea pește fără os.

157.—Ochii.
Am doi junci,
Cât lumea de lungi.
Nemțișor-Neamț. A. Moisei.

158—Cimpoiul.
Dă gură din măgură,
Și fleașcă din gaură.

159.—Noaptea.
Cine este mare 'ntunecos,
De se uită peste toți?

160.—Frunzele buruienilor.
Ce buruieni cresc,
Nu'nfloresc,
Și nici nu rodesc?

161.—Fântâna.
Ce e 'nnaltă,
Crecănată,

Îndărăt cu jucărele,
Şi 'nainte cu ghisdeie?
Din Boureni-Doljiu.

N. J. Dumitraşcu.

162.—Geamul.
M'a trimis doamna de sus,
La a de jos,
Să-i cei pânză fără rost.

163.—Hârtia.
M'a trimes doamna de sus,
La a de jos,
Să-i cei cusătură,
Făr'dă neam de tivitură.

164—Ochii.
Când cumperi oala de la olar, ce pui întâi în ea?

165.—Lumânarea.
Mititeaua umple argeaua.
Jud. R.-Vâlcea.

J. N. Popescu.

DATINE ŞI CREDINŢE.

498.—Până la Sf. Ilie, ploaia şi nourii vin împotriva vântului; de la această dată înainte, de unde se ridică vântul, de acolo se porneşte şi mersul nourilor şi al ploii.

499.—Cine se culcă pe un căpătâiu de perne aşezate sus, face a bogăţie; cel ce-şi pune căpătâiul jos, va fi calicos.

500.—Flăcăul, care-şi pune mărgele la gât, va plânge când va fi mire.

501.—Vântu-i „omul lui Dumnezeu". Când se mânie Dumnezeu asupra omului, vedeţi cum îl sbuciumă pe faţa pământului. E mare păcat a ocărî vântul; şi, se'nţelege uşor de ce: Pentru că ocărăşti pe Cel ce-l osândeşte a se sbuciumà, în chip de pildă, aşà.

502.—Lunea nu-i bine să iei ouăle din cuibar.

503.—In spre Duminecă nu-i bine să faci scălduşcă sau cumătrie.

504.—Ca mijloc de a face să moară cineva, după ce i se descântă şi de ursită, este şi „turta lupului"—o anume doctorie băbească şi otrăvitoare, care-şi are istoria sa veche.

Mânăstireni-Botoşani.

Dumitru Furtună.

505.—Copilului mic nu i se taie unghiile un an de zile, ca să nu fie hoţ.

Vasile Gh. Beldie.

506.—Când îţi cântă cucul în faţă ori în dreapta, îţi merge bine; iar în spate ori în stânga, îţi merge rău.

507.—Dacă îţi cântă pupăză dimineaţa pe nespălat şi nemâncat, te spurcă.

508.—Dacă nu astupi urma oalei după ce ai luat-o de la foc, are să ia uliul o găină.

509.—Nu-i bine să dai Lunea gunoiul afară, căci sărăceşti.

510.—Dacă laşi lingura în oală seara, nu poţi dormi noaptea.

511.—Dacă te mătură pe picioare, nu te mai însori, ori nu te mai măriţi.

512.—Dacă laşi lingura cu gavanul în jos, razamată de strachină, ci-că vine dracul şi se sue pe coada lingurei şi se uită în strachină.

513.—Nu-i bine de croit Sâmbăta, nici să pleci la drum.

Jud. Bacău. *D. Procopie.*

514.—Când scurmă cânele în ogradă, face a semn rău pentru stăpâni.

515.—Să nu mănânci pe vatră, căci ci-că îţi mănânci norocul.

516.—Să nu mănânci mâncare dată pe fereastă, căci căpiezi.

517.—Când faci un lucru (fie ori şi ce), să nu se mire altul de el, căci nu-i va merge bine lucrului aceluia; se va strica sau va păţi altceva.

518.—Fetele şi nevestele, ci-că să nu mănânce perje sau nuci îngemănate, căci vor naşte copii de gemene.

De la fratele meu Nicuşor.
Podu Turcului, Tecuci. *V. D. Gheorghiu.*

519.—Lunea să nu iei ouă din cuibar, că părăsesc găinile cuibarul şi nu se mai ouă şi nici să dai ceva din casă că e rău.

520.—Să nu dai foc când ai copil mic, că plânge copilul, iar dacă e nevoe numai de cât, atunci rupe o streamţă de la cel ce cere şi arunc'o pe foc.

521.—Să nu coşi în spre Mercuri sau spre Vineri ori să torci, ori altceva să faci, că te îmbolnăveşti.

522.—Să nu te uiţi noaptea în oglindă, că visezi numai stafii şi te sperii.

523.—Să nu te lai când e mort în casă, ori în mahala, că-ţi cade părul.

524.—Să nu curăţi usturoiul de coajă seara, că-ti mor vitele; mănâncă usturoiul necurăţit.

525.—Să nu pui jug pe foc; că guiţi ca porcul pe lumea cealaltă.

526.—Să nu pui furca culcată pe pat, că e rău de junghiu.

527.—Când vine popa cu ajunul sau zi'ntâiu, să pui grăunţe pe masă ca să ouă găinile bine. Tot atunci să pui pe popă să stea pe pat ca să clocească cloştile şi după ce a plecat popa, să te pui unde a stat el, ca să-ţi stea peţitorii.

Jud. Tutova. *Fraţii Kahu.*

528.—Când visezi nuntă la cine-va, are să moară unul din casa aceia.

529.—Dacă visezi că a murit cine-va, apoi o să trăiască mult acela.

530.—Dacă vezi ceva frumos: un viţel, o vacă, sau o scroafă a fătat mulţi purcei, ca să nu-i diochi, trebue să scuipi şi să zici: „să nu fie diochiu".

531.—Dacă mănânci ouă în întăia zi de Paşti, are să te doară mijlocul la vară, când o să săceri.

532.—Dacă un băet sau fată, când sunt mici, se arată prea deştepţi, pentru vârsta lor, se zice că au să moară.

533.—Când torni mămăliga pe fund şi se desface în două sau în mai multe părţi, însamnă că are să facă cine-va din casa aceia un drum. Şi'ncotro s'a desfăcut, întru acolo are să facă şi drumul.

534.—Ca să clociască bine găina, s'o pue pe cuibar unul blând, paşnic.

Vârleşi-Covurlui. *J. N. Vârlezeanu.*

535.—In ziua de Tăerea capului Sf. Ioan (29 August), e păcat cine mănâncă poamă neagră.

536.—Lunea nu se ia ouă din cuibar că părăsesc găinele.

537.—Nu învăli focul cu cenuşă, căci se înăduşă puii în ouă.

538.—La Bobotează se obişnueşte a se stropi cu agheazmă şi pe la vii, ca să lege poamă.

539.—Când te răsteşti la cine-va cu cuţitul, nu se apropie îngerul de tine patruzeci de zile.

540.—Să nu eşi din casa cuiva cu ţigara aprinsă, căci plâng copiii celui cu casa.

541.—Când te duci în casa cuiva, să stai jos ca să le stea peţitorii.

542.—Când dai paseri de pomană, trebue să zici până în trei ori, smulgând din pene: „Nu dau norocu' ci dau pasere;" altfel îţi mor paserile.

543.—Noaptea să nu mături că te mănâncă lupu'.

Auzite în Jorăşti-Covurlui. *Petru Gh. Savin.*

VORBE ADÂNCI.

255.—*Cuconaş de* **ghindă**, *făcut în tindă*, adică nu-i tocmai boier; fudul şi prost.

256.—*I-a dat de* **hac**, adică l-a prea săturat de-a se mai amesteca în ceva; i-a pus capăt!

257.—*Eu i-s* **hacul** *lui*, adică îl pun eu în respect!

258.—*Nu-i cu* **hapca**, adică nu-i de luat aşa făr' de nici o samă.

259.—*Cămeşă de* **hasà**, *ţine, câne, nu lasà!* Se zice în ură asupra pânzăturii care nu-i de casă!

260.—*Bată-l* **hazul** *şi norocul pes' tot locul,* se zice unui om ce te înveseleşte cu vorba lui frumoasă şi hazoasă.

261.—*L-a* **hărhătit** *ca nişte câni,* adică l-a tot încolţit cu vorbe rele spre provocare.

262.—*Câtu-i* **hăul** *n'o mai vede,* adică n'are s'o vadă nici odată.

263.—*Eu zic: bâr; ea face:* **hâr,** alusiune la lupul vârît printre oi (noaptea de nu se poate cunoaşte), ca omul rău printre cei mai buni!

264.—*Nu* **hârâi**, adică nu vorbi cu răutate ca un câne!

265.—*Măi Rusule, am auzit c'o să te puie vornic!*

—*Şi fost şi* **hi**!

—*Am auzit c'or să te deie afară!*

—*Nici nu fost, nici nu* **hi**! Adică ori o fi, ori n'o fi, nu-i pasă; nici nu s'aşteaptă la nimica! S'arată pe omul nepăsător.

266.—**Holeră** *ce eşti..... Par'că-i* **holera**. Adică urîtă şi ră ca holera.

267.—*Ce* **horbot** *de oameni,* adică ce mulţime sgomotoasă de oameni.

Târgul Neamţul. *George A. Cosmovici.*

268.—„Cum îţi merge negustoria?" —„Bine, cinci câştig, zece mănânc, ce rămâne pun în pungă".

269.—„Ce mai faci prietene?" —„Fac pe dracu' grămadă" (când omul e necăjit).

270.—Când cineva slujeşte pe degeaba: —„Ce ţi-a dat cutare pentru binele ce i l'ai făcut?" —„Un chiar [1] la deal şi unul la vale". sau: —„Cu ce te-a mulţumit stăpână-ta de anul nou?" —„M'a umplut de brânză".

371.—Când cine-va e supărat şi stă gânditor —„Ce stai aşa spăsât (trist)?" —„Ia mă gândesc şi eu ca curca'n lemne".

272.—Când cine-va e amărît peste măsură: —„Mai bine mă făcea mama un mânz şi mă mânca un lup".

273.—Când cine-va e supărat fără pricină: —„Şezi suparat ca vacarul pe sat".

274.—Când cine-va se vâră unde nu-i poftit, şi e respins, i se zice: —„La încarcat la Eş (Iaşi)".

Vasile B. Ţirica.
Cântăreţ bisericesc, Bârlad.

[1] *Chiot? N. R.*

CÂNTECE[1].

637.—*Verde frunză trei zmicele,*
Multu-i ceriu plin de stele,
De năduf și mare jele.
Cuprinși munți-s de păduri,
Ș-al meu cap bătut de gânduri.
Eu îmbrăcat cătănește,
Inima mi se topește.
Că m'ajunge dor și jele,
După dragostele mele,
Și după prietenii mei,
Cari-am petrecut cu ei.
Când la fete-am fost mai drag,
Neamțu' m'o luat sub zteag;
Sub steag roș de matasă,
Trei ani să nu viu acasă.
Și să știi tu mândra mea:
Că trei ani nu mi-i vedea,
Sara n'oi mai da prin ploi,
Nici n'oi mai veni la voi.
Mi-or da pușcă cu mărgele,
Și la gât mi-or pune stele,
Trei ani toți or să mă'nșele.
Frate, frățiorul meu,
Mă topesc de dorul tău.
Ași veni măi frate-acasă,
Ce să fac? că nu mă lasă....
Stau și eu cu mâna'n șele.
Mă mângâiu și cânt de jele,
Imi cânt singur numai mie,
Cum ași fi'ntr'o bătălie.
Și zic: verde, lemn frumos,
Rămâi taică sănătos,
Că eu plec pe vale'n jos.
Rămâi mamă sunătoasă,
Că de-acum m'au lŭat de-acasă.
Foiliță trei castane,
Cine n'are noroc, n'are,
De cum naște, până moare;
Precum nici eu n'am avut,
De când maică, m'ai făcut.
Dară tu când m'ai făcut,
Doamne bine ți-o părut.
Când m'ai văzut că-s ficior,
Să-mi fi rupt mamă-un picior,
N'ași mai duce-atâta dor,
De păre-că-mi vine să mor.
Cu cât dragostea-i mai mare,
Cu-atât durerea-i mai tare.

Cules din com. Farcașa (Suceava).

D. J. Farcașanu.

638.—*Foaie verde ș'o colină,*
Peste deal, peste obcină,
De la deal de cea grădină,
Sună cobzuliță, sună.
C'am pus mâna pe cea bgilă[2],
Să-ți arăt un dor cu milă,
Ș'am pus mâna pe-un răzlog,
Să-ți arăt un dor cu foc.
Pusă-i mâna pe un par,
Să-ți arăt un dor amar.

De la Ilie Al. Cioată.

639.—*Foaie verde păltinele,*
Pe sub nori și pe sub stele,
Trece-un cârd de rândunele.
Acele nu-s rândunele,
Acele-s mândre de-a mele,
Care m'am iubit cu ele.
M'a iubit și mă iubesc,
După ele mă topesc.
M'au iubit și m'or iubi,
După ele m'oi topi.

J, Zotta.

640.—*Cât pe lume am îmblat,*
Haine negre n'am purtat,
Nici acuma nu mi-s bune,
Cu mundir negru pe mine,

[1]. *In an. III, p. 247, col. II jos, în loc de;* D. Gr. Furtună, *să se îndrepte;* I. Neoulau. [2] *Ghilă, lemn din gard.*

Cu nădragii viniței,
Peticoşi ca vai de ei!
Toate hainele-s cernite,
Ce mi-o fost mie mai urîte.
Nici amù nu le-aş purtà,
Dacă Neamțu' m'ar lăsà,
Să-mi mai port hainele mele.
Carĭ am fost crescut cu ele.
Să-mi port portu' meu curat,
Cum purtam la noi în sat.
C'atunci n'aşi mai năcăjì,
Streamță neagră n'aşi cârpì.
Vicov de sus, Bucovina.
T. Simionoviciu-Vasiloni.

641.—*Ş'am zis verde ş'o lalea,*
Pădurice, pădureà,
Lasă-mă la umbra ta,
Să mă umbresc cu mândra.
Iar pădurea răspundea:
—Nu te pot, dragă, lăsa,
Că ți-i mândra tinereà,
Şi-i face păcat cu ea,
Şi mi s'a usca frunzà,
Mi s'a veştejì iarbà,
Şi n'au cucii ce mâncà.

642.—*Ş'am zis verde şi-o sipică,*
Pădurice mititică,
Cum n'ai crâşmuliță'n tine,
Să iau pâne şi masline!
Masline de cinci parale,
Să mănânc cu puica'n vale.
Auţite de la Gh. Velic, locuitor în Ghermăneşti-Tutova.
V. J. Căuea.

643.—*Foae verde de orez,*
Tinerică de pe bălți,
Nu da gurița la toți.
O 'nvăleşte 'ntr'o hârtie,
Şi mi-o ține numai mie.

644.—*Foae verde, foae lată,*
Tinerică de pe baltă,
Ce eşti tânără şi slabă?
Ți-oi spune de ce-am slăbit,
C'am fost iute la iubit,
Şi'nțăleaptă la cuvânt.
Şi n'am silit la iubìt,
Ca măr dulce la'nflorìt.
De la Marghioala Stan, Cotoroaia-Tutova
D. Stan.

645.—*Frunză verde foi de lotru,*
Veni postu' lui Sân-Petru,
Părăsi cucul bungetul,
Şi merlița frăsinetul,
Şi turtureaua vălceaua,
Şi lelița maloteaua!
Unde-aud pe cer tunând,
Ploaia'n codru răpăind.
Şi cuculețul cântând,
Murgu'n câmpuri rânchezând,
Mă fac broască pe pământ.
Când se mişcă câte-o frunză,
Mi-i frică c'o să mă prinză;
Când se mişcă câte-o foaie,
Mi-i frică c'o să mă tae;
Dar şi eu nu-s de cei proşti:
Sunt un puiu de lelişoară,
De fur oul de sub cioară!
Călineşti-Telorman
Radu D. Giupitu.

646.—*Firicel de iarbă neagră,*
Lume, lume, lume dragă,
Ce te treci aşa degrabă;
De ce n'ai mai întărziat,
C'acu-i timpul de iubit,
Când e codrul înverzit.
Ghiță calu'-ş potcoveşte,
Lelea din uşă-l priveşte.
De trei ori potcovi calul,
Sărind de la Marița dealul.
Dar nu-i vina calului,
Nici a potcovarului,

Ci-i vina Mariței mele,
C'a pus casa'ntre vălcele.
Mariță, de-ți pare bine,
Mută-ți casa lângă mine;
Și-ți fă gardul de nuele,
Să sar noaptea peste ele;
Și portița de rogoz,
Când puiu mâna, cade jos.
Iar, dragă, de-ți pare rău,
Fă ograda cu ciuline,
Ca să nu pot veni la tine.

647.—*Foae verde grâu mărunt,*
Vine vremea să mă duc,
La puicuța de demult.
Că de când nu ne-am văzut,
Carnea pe noi a scăzut.

648.—*Foae verde mărăcine,*
Dragu mi-i să trăesc bine,
Dragu mi-i cu ori-și cine;
Dar vine vremea ca mâne,
Și te duc la mănăstire,
Și toarnă pământ pe tine.
Pământul crește ca iarba,
Trece mândra nu mă 'ntreabă.
Cucule, cu pana sură,
De te-aș prinde'n bătătură,
Mâncați-aș limba din gură.
De la Cost. N. Bercea
Cotoroaia-Tutova

N. Jancu.

649.—*Foaie verde trei vastoage,*
Așea lumea se preface,
Ca roata la car se'ntoarce.
Puică,-Așa noi ne-am prefăcut,
Par'că nu ne-am mai iubit.
Rămâi puică sănătoasă,
Ieu mă duc cu Dumnezău,
Tu rămâi în satu(l) tău,
Satu(l) tău e mare, Raiu!
Te-oi iubi cu cine vredi (vrei).

650.—*Foaie verde trei masline,*
Nu știu, nu știu, vai de mine,
Ce dor s'a legat de mine.
Nu știu zilele cum trec,
Noaptea fără somn petrec.
Când a fost s'adorm mai bine,
Fugi somnu' d'ângă[1] *mine.*

Șt. St. Tufescu.

651.—*Frunză verde bob năut,*
Leano, măi și făi,
De cinci ani n'am fost haiduc,
Leano, măi și făi,
Și la vară iar mă duc.
Nu mă duc de sărăcie,
Ci mă duc că-mi place mie.
Jeluesc țărancele,
Că le-am furat vacile,
Și-au rămas hârdaele,
Să le bată ploile,
Să le ardă soarele,
Să le pice doagele.
Din Trestia-Buzău.

652.—*Frunză verde solz de pește,*
Flăcăiaș care iubește,
Pe picioare se topește.

653.—*Ș'apoi de-amărît ce sunt,*
Nu văd iarba pe pământ,
Nici stele pe cer mergând.
Vârlezi-Covurluiu

Ioan Vârlezeanu.

654.—*Arzămi-te-ar focul spată,*
Că'mi faci pânza toată spartă,
Și te-ar fi trăsnit, război,
Că-mi faci pânza lătunoi!
Bagă vina la sucală,
De ce face pânza rară.

655.—*Cine dracu-a mai văzut,*
Epure'nfundat în bute,
Fete mari și tunse'n frunte?

[1] *De lângă.*

656.—*Cu bărbatul cât un steag,*
Foame-a dracului ce trag!
Şi de foame-aşi mai uita,
Dar n'am cu ce mă'ncălţa.
Timişeşti-Neamţ.

Gr. Vasiliu

657.—*Limba'n gură mi se leagă,*
Ca-un fir de màtasă neagră,
Şi ca-unu de ibrişin,
De la puicuţa din sân.

658.—*Şi iar verde trei spănace,*
Ucigă-te crucea drace,
Cà nu-mi laşi dragostea'n pace!
Şi-altă foaie trei sipici,
Eu o fac şi tu mi-o strici;
Mă mir drace ce câştigi,
Ce bătae-o să mănânci!
Goleştii-Badii, Muscel.

D. Mihalache.

O SAMĂ DE CUVINTE.[1]

799—869.

Bobletic=om moale, prost, neputincios.

Hanţ=poreclă la vite: 'Napoi hanţule, nenea! Am un hanţ de vacă al dracului, de nu eşti harnic să te apropii de dânsa.

Onànie=poreclă, la copii mai ales: De, onanie, urîciunea lumei!

Duplit=îndesat, pământ bătut.

Ponoară=o poeană mare cu isvoare prin ea, înconjurată de pădurici. Am dat vitele'n ponoare.

Băteliște=loc unde creşte iarba greu, săcetos.

Huligan=om mare, bine făcut, voinic.

Hânţeşti-Dorohoi.

N. V. Hânţescu.

Alpùguri pl.=coclauri, *ulete*. Apuci alpugurile.

Ciga-niga=te miri ce şi mai nimica.

Cotobàtură=obrăznicătură.

Dârmoiu=ciur mare. *A dârmoì.*

Blazgònie=znoavă, istorie.

Chèrdus=scofală, hasnă, folos.

Jâc de om=om tinerel, voinic.

Buraclà=Parale de *buraclà*, de prăpădit, de dat de sufletul dracului.

Bulgări, plin de bulgări=drăcos.

Fâşâitùră de lemn=geluitură.

Lovèle=pl. parale, mijloace. Dacă sânt *lovèle* , ajungi departe....

Lupìnuri pl.=chinuri, supărări.

Îmbucărì a=a hrăni vitele, de obiceiu.

Şmocăì=a flocăi, scarmana.

---

[1] *Să se îndrepte la An. II, p. 277:* matràmă *în loc de* matroană *şi* motròină *pl.* motrôine=mototòl *pl.* mototòluri, *ghem făcut din sdrenţe, în loc de* motramă. *La An. III p. 286 moacă în loc de moacă şi smomìt-o, în loc de smomitò.*

Tare de strajă=adică după dânsul nu moare în sat degrabă altul.
Teahnă=dau *teahnă*, adică vină.
Tabòn=cireadă, grămadă, cârd de vite.
Tròinic=bolnăvicios.
Ţânţì (a se) de râs=a se *junghia* de râs.
Ţâu=bot. I-oiu da eu peste *ţâu*, n'ai grijă!
Zagarà=*bor* [1] la pălărie.

Mănăstireni-Botoşani. Dumitru Furtună.

Stroh se zice la pleava de fân.

Poiu, pl. *poiuri*, *Goz*, *gozomat*, *Huc* } Se zice la pleava ce rămâne de la vânturatul săminţei de cânepă, in, fasole, bob ori grâu.

Târnomat=se zice unui amestec de pământ cu surcele, pietre şi bălegar.

Slamac, *Mastrahat* } Se zice unui amestec din frunze de popuşoi, pene, strujeni şi paie.

A gogâlţâi=a înghiţi în sec şi repede, producând şi sunete.
Ţâf, pl. *ţâfuri*=se zice fânului ce aruncă mult rogoz.
Ţâfoiu, pl. *ţâfoiuri*=se zice vitelor cornute, când mănâncă peste măsură (de se umflă coşurile).
A ciorti=a se lua la sfadă din nimica.
Veniş=ulm.
Goanţe=se zic boabelor de fasole, când se desfac din păstăile încă verzi.

Nemţişor-Neamţ. A. Moisei.

Arcàciu=o rîpă mică.
Armăsàr=o cătuşă de la proţapu' carului.
Zăgănùţă=vâlcea.
Ràdiu=o vale adâncă, împădurită.
Culàre=holdă buerănoasă.
Sùche=peatră.
Tărnàţie=prispă.
Smârc=un loc cu isvor noroios.
Tèrfeliţa=deasemine.
Perinòg=adausul dintre osie şi scaun la dricu' de dinainte la car.
Andòlie=podiş—loc mai ridicat.
Ruptùră=trecătoare; un deal tăiat de oameni pentru a merge mai dea dreptu' cu caru'.

De la Al. Vasilache, plugar.
Jorăşti-Covurlui. P. G. Savin.

[1] *N. R.*

Grilă şi mai ales *crilă*=mulţime de oameni. (Se strânsere *crilă*...)
Joardă=nuia. Lăstar de pom.
Jâglă=O stinghie de la jug, între gâtul boului şi cuiul ce întră prin jug şi proţap.
Lană=Stinghia de jos a jugului. Cele două jâgle, ţin lana. Lana mai este şi la căruţă, înainte, şi la car, la mijloc, ce ţin *vătraiele* (scările).
Jilăvete=Un lemn luat în grabă de la gard, ori de aiurea, atunci când se bat oamenii.
Machea!...=Tiiii!... (o mirare). De ex.: Machea-machea....., mă gândesc eu ce-o mai fi cu....
Muştră=instrucţie.
Mangealâc=pârghie.
Ocenie=instrucţie.
Obod=partea lăturalnică a ciurului, sitei, *dârmonului.*

Din Boureni-Doljiu. *N. J. Dumitraşcu.*

GLUME, JÂTII, TACLALE.

118.—Ţiganul şi Sfântul Ilie.

In ajunul lui Sfântu Ilie, un ţigan venià cu furca la spinare, de la strânsul fânului—cântând:

„Frunză verde spic de ştir,
„Hai neică la strâns de fân;
„Fânişorul l-am pălit
„Şi de strâns l-am isprăvit!"

Când şi-aruncă ochii spre răsărit vede ridicându-se nişte bolovani de nori, negri ca balaoru'. Băgă tutun în lulea, dar n'apucă s'o isprăvească de *păfăit,* că începu sfântul Ilie să scapere din amar, de-i licăriau ochii ţiganului.

—Hei, istorìa dracului?! Und' să mă hadăpostesc eu de ploae?—Hadică,...de ploae ca de ploae: că tot eu mă hud, tot eu mă usuc! Dar e horba, hund' să mă pitesc eu, ca să nu mă trăsneasca Ilie? Iată, că vede nişte clăi de fân.

—Ho să mă bag şi eu, hin căpiţa-aia de colo.

Se duse la claia de fân; dar, în loc să-şi facă şi el un culcuş, şi să intre cu totul în fân, îşi bagă numai capu 'n căpiţă.

—E! haicea da! Cu lumânarea să mă caute Iliuţă, şi nu mai dă de

mine. După ce se adăposti cioara, se pune, nenişorule, p'o ploaie, de nu mai vedeai 'naintea ochilor, cu tunete şi trăsnete.

—Ho, mai încet, măi sfinte Ilie; ce te arăţi aşa grozav? Parcă nu te-aşi şti cine eşti!

Hadicălea, fă ce-i vrea, numai pe mine, să mă laşi în pace.

„Tune Ilie şi trăsnească
„Numa 'n cap să nu mă nimerească!"

Ploaia-l făcuse lioarcă pe bietul ţigan; dar, el cum sta aşa, işi zicea în sine:

—Mă, neiculiţă dacă aici *înăuntru, pică* aşa! Dar mite *afară,* ce trebue să fie! Eu cred că *toarnă cu găleata.*

In căpiţele de-alături se adăpostiau nişte Rumâni. Ţiganul nu-i văzuse. Unul din ei, mai posnaş, luă o furcă şi se dete la spatele ţiganului, răzămându-se de căpiţă şi stând cu furca *adiba,* ridicată 'n sus numai să-l croiască. Când tună odată mai ţapan, *vraşt!* cu furca pe şira spinărei ţiganului.

Ţiganului i-a îngheţat inima de frică. Credeà ăc l-a şi trăsnit.

Incepu să alerge, văitându-se şi sbierând cât putea:

—Haoleooo, sfinte Ilie! Dá bine, ce-avuşi cu mine?

Ţi-ai uitat că noi amândoi suntem cumetri?

Goleştii-Badii, Muscel. D. Mihalache

119.—Popa şi dascalul.

Se povesteşte despre un popă, că era foarte hrăpitor. El întrebuinţa pentru furături pe dascălul bisericei unde slujia.

In Sâmbăta Paştilor, trimite popa pe dascal, calare pe calul lui, să fure nişte miei dintr'un sat vecin. Dascălul încalecă şi pleacă să îndeplinească porunca dată de popă.

Trecuseră multe ceasuri, când trebuia să se întoarcă dascălul şi popa văzând că nu mai vine, nu se gândia de cât la mieii ce trebuia să-i aducă dascălul.

Ese popa cu Invierea şi tocmai târziu când cânta evanghelia, iaca vine şi dascălul. Popa nerăbdător, începu pe glasul al 7-lea, în mijlocul evangheliei:

—Dascăle, pascăle, luat-ai pe be-he-he!

Iar dascălul pe acelaşi glas răspunde:

—Ce să iau pe be-he-he, că mi-a luat pe mi-ho-ho şi mi-a dat şi bu-hu-hu.

—Să te ia dracu' dascăle.... şi pe voi pe toţi, bine credincioşi creştini, să vă ia dracu' întru împărăţia sa.

Bârlad. A. Negoescu.

120.—Ițic la giudicată.

Zaharia mergând prin sate după ouă, se întâlneşte cu Ițic, nighistor de mirințuşuri. Şi, cum e glumeț, n'are de lucru? zice lui Ițic: „Hristos a înviat“. Ițic nu răspunde nimic şi-şi caută de drum. Atât i-a trebuit lui Zaharia ca să sară din căruță şi să'ndrepte spatele jidanului, ştii colea. După 2—3 săptămâni merg la judecată.

Judecătorul întreabă pe Ițic:

—„De ce te-a bătut Zaharia?“

—„Pântrucă n'am vrut să zic“.

—„Ce n'ai vrut să zici jidane?“

—„Zică el, că el o zis“.

—„Dacă-i aşa, marşi afară!“

De la N. Zaharia. V. J. Căuea.

121.—Țiganul staroste.

Avea şi omul un flăcău şi voia să-l însoare. Şi cum îi obiceiul la treaba asta a însurătoarei, luă cu dânsul mai mulți gospodari şi cum se făcu, luă şi un țigan ca să mai puie şi el un cuvânt—că era bun țiganul de plisc.....

Când au ajuns la gospodarul cel cu fete, intrară înlăuntru şi cu ei şi țiganul. Vorbesc ei ba de una, ba de alta şi omul ist cu flăcăul tot cam aducea vorba şi de-a însurătorii, tot bătând şaua să priceapă iapa, cum se zice.

—Dă, aşi voi să însor băetu' ista. Că, dă, să-mi iau o grijă,—şi dacă aşi găsi o fată potrivită, fie chiar şi mai sărăcuță, nu m'aşi da în lături—că slavă Domnului, flăcăului îi dau:

O sută de oi.

—Ba şi două, face țiganul, care începuse cu lăudatu'.

—Ii dau şi o vacă băetului....

—Ba şi două, face țiganul.

—Ii dau şi o falcie de pământ.

—Ba şi două—zice iar țiganul....

Cum vorbia, însă, omul cel cu fata îl opreşte şi-i zice:

—Da, ce are băetu' d-tale în cap, parcă are nişte bube.

—Auleu, ba şi chelbe şi rapân, zise țiganul.

Povestite de Ion Olteanul. Jorăşti-Covurlui. Petru G. Savin.

122.—Măgarul țiganului.

Acu, un țigan, cică avea un măgar mâncăcios, care da gata cam câte 10 kgr. de fân pe zi! Țiganul îşi făcu socoteală că ar putea face ca măgarul să se deprindă a răbda câte puțin, până va ajunge să trăiască şi fără să mai mănânce ceva. De aceea începu a-i da câte 9 Kgr.

apoi câte 8, 7.... până la 1, apoi nici unul! Măgarul mai trăi însă 3 zile, ş'apoi îşi luă rămas bun de la *ticu* stăpânul.!

— „Tiu.... zise ţiganul, fire-ar al neibei să fie... tocmai când îl deprinsesem să rabde de foame, atunci a murit....."

Tuţcani Covurlui. Joan On. Zugravu.

123.—Cercare....

Pe ţigan l-a prins Românu' dând cu prăjina printre tufani[1] după un guştere.... :

— Ce faci mă ţigane pe-acì?

— Prind peaşte...

— Păi bine mă, cum prinzi peaşte printre tufani?

— ...Cearcă omul.....

Auzită de la preotul paroh, din Obislav-(Grădiştea)-Vâlcea.

N. J. Dumitraşcu.

124.—Soarta orfanului.

Apoi, de când mi-a părinţit murita şi băeţit rămas, m'am stăpânit la un tocmit şi m'o căprit cu dusele pe şes. Şi aşa căprind eu păscutele, un lupit a venit şi mi-o căprit o luată (mâncată); eu m'am cărpinit într'un suit şi săcurind c'o svârlită, i-am codit tăeta. Apoi m'am jos dat, m'am cărărit pe-o dusă, m'am căsit la o opriţă, m'am prispit pe-o suită, m'am ferestuit pe-o uitată şi am băbit o văzută, plăcintind făcute. Atunci m'am uşit pe-o intrată, m'am cotroşat (aşezat, furişat) într'un cotroşet (colţ, se vede) şi am plăcintit o furată; dar Doamne, când m'a băbit văzuta şi m'a bernevecit de fundul luaţilor şi când m'a pământit într'un trântit, mi-a plăcintit sărita.

Auzită de la vărul meu, Iorgu Popovici-Guţanu din Bârlad.—(Vezi variantele 85 şi 105). V. J. Kahu.

CRONICA

* *Vestitul de noi Calendar al d-lui* D-r E. **Elefterescu**, *apare la Tipogr. „Neamul românesc" sub titlul de* **„De toate şi din toate pentru popor sau Cartea Neamului"** *un vol. de 288 p., preţul 2 lei. După prefaţă şi „ceva despre an" alcătuitorul înşiră partea întâi a calendarului împărţită pe luni, cuprinzând fiecare lună: istoricul ei, calendarul bisericesc, calendarul economic, calendarul istoric cu unele date ce nu privesc neamul nostru, calendarul tradiţiilor, datinelor şi credinţelor, povestiri asupra marilor sărbători din acea lună şi povestiri istorice. A doua parte, cea literară, cuprinde articole de gospodărie, religie, filozofie şi poezii patriotice.*

[1] *Printre pomi (stejari).*

Muncă grea și inimă multă! D. D-r Elefterescu trebuie răsplătit de către cei ce aprind făcliile în întuneric.

* **Sezătoarea,** *vol. XI, se încheie cu coala 12 ce cuprinde legende.*

* **Ramuri** *No. 15-7, cuprinde și* „Povestea celor trei șireți, proști și fără frica lui Dumnezeu“ *scrisă foarte bine de d.* D. Gr. Furtună, *harnicul nostru tovarăș.*

* *In* **Revue de Roumanie** *No. 5-6 o retipărire a articolului d-lui* T. T. Burada *despre Caloian. Mai interesant e schițarea Căluianului de lut ce ni se dă.*

* *In* **Convorbiri literare** *pe Sept.* **Cuvinte rare** *din Dâmbovița și Cântecul bătrânesc* Badu, *cules de d. C. Rădulescu-Codin.*

* **Cântece de țară** *în* **Gazeta de Duminică** *No. 40-1 (Redacția în Șimlăul-Silvaniei-Szilágysomlyo).*

* **Arta română** *pe Sept. publică un medalion al lui* Creangă, *datorit d-lui Celesti Fabio, profesor de sculptură și modelaj la școala de arte și meserii din Iași: „După părerea noastră, este cel mai reușit portret al scriitorului Ioan Creangă, din câte am văzut până acum și întrunește toate caracterile fizionomice și estetice fiind recunoscut de toți foștii lui prieteni, colegi sau elevi“.*

Adăugăm și noi: Creangă și-a zis și i-a plăcut să i se zică Ion, *nu* Ioan *iar felul cum numele său s'a așezat pe medalion, nu-i cel mai nemerit. Vertical și la ceafă:* Ioan, *literă sub literă, nu se poate, iar* Creangă, *orizontal, aproape îi intră chipului în ochi.*

P.

* *Primim rândurile ce urmează; nu le-am fi dat, ca să nu înțeleagă puținii rău-voitori ce-i avem, altceva. Venindu-ne însă din partea unuia din cei mai inimoși prieteni ai noștri, nu ne putem împotrivi:*

Duminică, 17 Octombrie, în aula Universității din Iași, D. Iorga, și-a deschis seria conferințelor ce va ținea anul acesta de două ori pe lună, tratând în teză generală despre: „Valoarea culturii populare, în cultura generală a unui popor“. *In cuvântarea de deschidere, D. Iorga, după ce se oprește cîtva asupra literaturei populare, apoi asupra artei populare, împarte conferințile sale în mai multe părți, începând cu partea tehnică a poporului, adică ceia ce privește arta și gospodăria populară. Aici D. Iorga, a arătat celor de față din cartea tovarășului nostru T. Pamfile,* „Industria casnică la Români“, *mai multe figuri. Vorbind despre D-l Pamfile, între altele zice cam următoarele:*

„Avem cartea aceasta scrisă de un tânăr, care, născut în sinul poporului, nu încetează ca în timpurile libere să meargă acolo să-și amintească despre vechile și frumoasele obiceiuri românești; prin urmare i se cuvine laudă, pentru devotamentul, râvna și dragostea sa pentru poporul românesc; este D. Tudor Pamfile din Bârlad. Acest tânăr, cu atâta dor de muncă a scris această carte valoroasă, unică în felul ei, în cât Academia Română i-a tipărit-o și premiat-o. Această carte ne va folosi nouă mult în cursul nostru din anul acesta. Dorim ca să fie cât mai mulți asemeni D-lui Pamfile cu așa dor și dragoste de țară și poporul românesc“.

Laudă apoi numeroasele figuri explicative.

E interesant cursul D-lui Iorga, mai ales pentru noi, de la această revistă. și voi mai trimite din când în când vești mai ales asupra celor ce ne vor privi pe noi sau pe unii dintre noi.

Laudă, și iar laudă ți se cuvine D-le Pamfile și tot înainte pe drumul apucat; noi te urmărim de aproape și unde ți va fi greu, noi ști-vom da mână de ajutor, întru cât ne vor îngădui puterile noastre.

** La expoziția de lucruri românești, de pe strada Romană întocmită de școala de sericicultură, s'a putut vedea lucruri românești nespus de frumoase și nespus de bine și meșteșugit lucrate! Dorim din suflet ca și alte expoziții de felul acesta să se mai facă în ori-ce parte a țării, să se poată vedea și pricepe, că și noi avem și putem face, lucruri nu numai frumoase dar și eftine.*

Cărți didactice. *P. Gh. Savin.*

** Cu începutul anului școlar curgător, au apărut ca manuale didactice,* Exercițiii de compuneri și gramatică, *pentru clasele III și IV-a urbană și diviția III-a rurală, alcătuite de pricepuții institutori C. Nechita și Tutoveanu din Bârlad și de învățătorii fruntași în ale dăscăliei T. Popovici și M. Lupescu de la Orfelinatul agricol „Ferdinand" din com. Zorleni, jud. Tutova.*

Apărute în editura librăriei Alcalay din București, unde le poate găsi ori cine, cărțile acestea sunt un eveniment pentru dăscălimea din țară. Ele sunt elogios aprobate. Fie-care lecție de gramatică are exerciții pregătitoare, regule scurte și înțelese și aplicații potrivite. Și ceia ce face meritul acestei cărți este, că toate exercițiile și temele sunt mici compuneri, ce se presintă școlarului ca tot și din care el poate alege ceia ce i trebue. Prin aceste exerciții școlarul pricepe lecția, ea se face cu ușurință și folosul cel mare —învățarea gramaticei— se ajunge cu ușurință.

Graiul temelor, al exercițiilor și al regulelor este ales. Prin ea se ajunge la ținta pusă în fruntea manualelor: „Cea mai scumpă comoară a unui neam este graiul său".

Nu pot de cât s'o recomand cu tot dinadinsul colegilor lor, mai ales că ele conțin și toate modificările introduse în noile programe ale școalelor primare.

A. Mihu.

Poșta redacției

Cine dorește să aibă deslușiri dela Redacție, să alăture în totdeauna mărci pentru răspuns.

— Cinstiților culegători: scriți numai pe o față a hârtiei; e mai bun sfertul de coală; să nu se amestece pe o filă de hârtie culegeri deosebite.

Poșta administrației

Mai multor fețe: *Avem binecuvântate pricini să fim supărați pe d-voastră.*

— Cine nu primește la vreme revista să apuce din scurt poșta, căci pe-alocuri nu lucrează cinstit. Să ni se trimită numele factorilor necinstiți.

Cărți primite la redacție

Em. Elefterescu: De toate și din toate pentru popor sau cartea neamului *cuprinzând date istorice, tradițiunile, credințele și datinele poporului român, aranjate lunar, Literatură și calendar. Vălenii de Munte, 1910, 288 p. 2 lei.*

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei **„Ion Creangă"** *pentru strângerea fondurilor :*

„CUZA-VODA"

	L. B.
Suma adunată — — — — — — — —	62.75.
Șt. St. Tuțescu, com. Balota Jud. Dolj— — — — — —	2
Total—	—64.75.

BUSTUL LUI ION CREANGA ÎN BÂRLAD

	L. B
Suma adunată — — — — — — — —	839,25

TUDOR PAMFILE:

INDUSTRIA CASNICĂ LA ROMÂNI

Trecutul și starea ei de astăzi.

Lucrare premiată de Academia Română în 1909.

IV+504 p. cu 705 figuri **10 Lei.**

Pentru cititorii revistei „Ion Creangă," prin Redacție, **8 Lei.**

La tipografia «Neamul Romănesc» au mai apărut și se află de vânzare la toate librăriile din țară:

N. Iorga : Viața femeilor în trecutul romănesc, cu numeroase ilustrații, 218 p. Pr. 1.75.

Pr. Gr. G. Petrov : Nu din partea aceia sau Datorie de episcop, trad. din Rusește de St. Gr. Berechet. 68 p. 0.50.

Stavrinos : Povestea lui Mihai-Vodă Viteazul (în versuri), 40 p. Pr. 0.15.

A. Chenier : Oaristys, Bucolică după Teocrit, trad. de M. Iorgulescu, 16 p. Pr. 0.15.

CARȚI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă" se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă" numerile toate din anul I — — — — — — 3.00
„Ion Creangă" An. II. — — — — — — — — — — — 6.00
T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu: Carte pentru tineretul de la sate. Ediția I. — — — — — — — — — — — — — — — 1.25
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc" — — 0.20
„ „ Jocuri de copii I. — — — — — — — — — — — 1.40
„ „ „ „ „ II. — — — — — — — — — — — 1.60
„ „ „ „ „ III. — — — — — — — — — — — 1.50
„ „ Cimilituri românești — — — — — — — — — — 1.00
„ „ Industria casnică la Români — — — — — — — 10.00
D. Farcașanu și M. Lupescu: Creșterea pomilor — — — — 0.25
L. Mrejeriu: O șezătoare țărănească — — — — — — — 0.20
Fl. Cristescu: Carte pentru copii — — — — — — — — — 1.20
Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj — 2.00
„ „ „ *Colinde din popor* — — — — — — — — — — — — — 0.80

Se trimet franco numai după achitarea deplină

Recomandăm tuturor:

Cărți Literare Românești, din Conta, Eminescu, Caragiali, Negruți C., Iorga, Mat. C. Poni, Carmen-Silva, Lazu, Petrino, în total 20 diferite vol. Colecția Șaraga. de câte 200-300 pag. *reduse numai la 40 bani* vol. în loc d 1 leu; contra unui mandat de lei 4, expediez franco de transp. zece exemplare din aceste mult interesante cărți.

XENOPOL A. D. Istoria Românilor în 12 volume mari, de câte 300 pagini tipărite pe hârtie lustruită, numai cu 7 lei toate 12 vol. în loc de 18 lei.

Măsurătoarea Ogoarelor, pădurilor, viilor, moșiilor cu tabele de transformaria măsurilor vechi în noi din Moldova, Muntenia, Dobrogea; mai cuprinde Cubatura butoaelor, șurelor, coșarelor, arborilor din picioare, etc. și este absolut necesară tuturor agricultorilor și funcționarilor însărcinați cu aplicarea legilor agrare de oare-ce cuprinde instrucțiuni cum ori-care știitor de 4 clase primare poate măsura exact și sigur ori-ce. Volum mare legat se trimite franco recomandat după primirea sumei de lei 3.25 cu mandat postal.

Codul plugarilor, colecție de 14 legi noi și vechi cu toate expunerile de motive și formulare la unele legi de foarte mare trebuință locuitorilor țărei. Cuprinde 450 de pagini pe hârtie velină legată și se expediază franco după primirea sumei de lei 3.25.

Impletiturile din răchită, un vol. mare cu 60 ilustrații se trimite recomandat după primirea sumei de lei 2.25

Adresați comandele la **Librăria editoare**
Nicolai A. Petroff Bârlad Și la principalele librării din București
Cataloage se trimit gratis la cerere.

12—11

Anul III.—No. 12. **Decembrie, 1910.**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

ION CREANGĂ

REDACȚIA:
T. Pamfiie, Strada Țarigrad.

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

BÂRLAD

EXEMPLARUL:		ABONAMENTUL ANUAL:	
In țară	40 bani	In țară	5 lei
In străinătate	50 „	In străinătate	6 „

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI „MODERNA"

MEMBRII SOCIETĂȚEI „ION CREANGĂ"

DONATORI.—

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fârțănești-Covurluiu), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), P. Herescu (Găinești-Suceava), D-r I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Goleștii-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemțișor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropceni-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), Volbură Poiană (Iași), T. Popovici (Zorleni-Tutova), D. Procopie [Ardeoani-Bacău], P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Teneа (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tuțescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj), A. Negoescu (Bârlad), D. Vasiliu-Bacău (Bârlad).

—Statutele societății sunt publicate pe pag 125-128, An. III No 4.

—Inscrierile urmează—

CUPRINSUL:

PREMIILE NOASTRE.

I.—Toţi abonaţii noştri vechi şi noi, cari vor trimite **în cursul acestei luni** suma de 5 lei către **Administratia Revistii „Ion Creangă“, Zorleni-Tutova**, costul abonamentului pe **Anul IV**, va primi îndată, fără nici o plată, una din următoarele lucrări, pe care va însemna-o pe cotorul mandatului:

1. *D. I. Farcaşanu şi M. Lupescu:* Creşterea pomilor.
2. *Tudor Pamfile:* Povestire pe scurt despre Neamul Românesc.
3. *Şt. St. Tuţescu:* Colinde din popor.
4. *L. Mrejeriu:* O şezătoare ţărănească.

II.—Toţi vechii abonaţi, cari ne vor face un abonament nou până la 1 Ianuar viitor, plătit înainte, au dreptul să-şi ceară una din lucrările de sub punctul I.

III.—Toţi vechii abonaţi cari ne vor face 2 abonamente noi până la 1 Ianuar viitor, plătite înainte, au dreptul să-şi ceară 2 din lucrările de sub punctul I.

IV.—Toţi vechii abonaţi, cari ne vor face 3 abonamente noi până la 1 Ianuar viitor, plătite înainte, au dreptul să-şi ceară 3 din lucrările de sub punctul I.

V.—Toţi vechii abonaţi, cari ne vor face 5 abonamente noi până la 1 Ianuar viitor, plătit înainte, au dreptul să-şi ceară:

1. Chitanţa de plata abonamentului său la Revista „Ion Creangă“ pe An. IV.
2. *T. Pamfile, M. Lupescu şi L. Mrejeriu:* Carte pentru tineretul dela sate.
3. *T. Pamfile:* Cimilituri româneşti.
4. » Jocuri de copii I.
5. » „ II.
6. » „ III.
7. *L. Mrejeriu, S. T. Kirileanu şi G. Popescu:* Cuza-Vodă.

VI.—Toţi vechii abonaţi, cari ne vor face 10 abonamente noi până la 1 Ianuar viitor, plătite înainte, au dreptul să ceară trei din lucrările de sub punctul V (No. 2-7) sau:

Tudor Pamfile: Industria Casnică la Români.

Abonamentele se primesc şi în timbre poştale. Lucrările se trimet îndată.

Administraţia Revistei „Ion Creangă“
Zorleni-Tutova.

Anul III.—No. 12. **Decembrie, 1910.**

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:
T. Pamfile, str. Țarigrad
BÂRLAD

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL
In țară . . . 5 lei
In străinătate . 6 «

ION CREANGĂ

LĂMURIRE.

Chipul alăturat, al nemuritorului Creangă, este scos de pe un tablou în culori, de fotograful Hartwig din Bârlad. Tabloul l-am cumpărat de la Tinca Vartic, care stă și azi în bujdeuca lui Creangă din Iași, mahalaua Țicăului de sus. Tinca Vartic mi-a spus, că chipul acesta e făcut de un iconar —Mușnețanu — de pe o fotografie a lui Creangă. El samana bine cu fotografia, dar nu l'a cumpărat nimene, căci arăta prea tânăr, și nici ea n'a prea vrut să-l vândă, «că-i singurul odor» ce mai avea de la Creangă.

Tabloul îl voi dărui spre pastrare Academiei române.

Zorleni-Tutova. *M. Lupescu, Invățător.*

SPICUIRI DIN TRECUT.

III.

„Am dejunat..., înconjuraţi de Românii noştrii [de la Curtea de Argeş] cu cari ne înţelegeam cu puţina latinească pe care o cunoşteam, amestecată cu italieneşte şi spanioleşte. Românii sunt un popor curat, robust, activ şi civilizat, extrem de sărac, dar bine şi călduros îmbrăcat în haine groase de dimie şi mai adesa cu cojoace. Capul le este acoperit cu căciuli înalte ca ale Transilvănenilor. Femeile lor poartă o fustă sau iie de pânză groasă, ce atârnă până la genunchi; pantaloni largi, câte odată, legaţi de călcâiu, în picioare opinci, iar pe spate o zeghe de piele sau lână peste piept şi cu mânecele atârnate “[1].

IV.

„Trebue menţionat contrastul isbitor, pentru călător, între bordeiele săpate în pământ, cu un acoperiş mizerabil de paie şi casele suspendate în aer ca ale Indienilor din Paraguai[2]. Am văzut câteva *copăiţe* de fân ridicate la fel. Ast-fel de bordeie subterane mai întâlnisem în Transilvania, dar copăiţe şi colibe în arbori nu mai văzusem până aci “[3].

V.

„Am văzut de asemenea şi câteva crucifixuri, une ori trei la o laltă, alte ori 12 într'un şir. Pe aceste crucifixuri sunt inscripţii în limba română şi simboluri barbare ale divinităţii, sf. Fecioare, Magdalenei, sf. Ioan şi ale altor sfinţi. N'am mai văzut esemenea idoli nici la Mexicani şi nici ceva mai grotesc şi mai barbar de cât aceste obiecte de veneraţiune şi acest fel de cult“.[4]

VI.

[Trece prin Daia, jud. Vlaşca] „Am trecut prin câteva sate cu bordeie suterane, al căror exterior avea aparenţa unor fumării. In multe părţi ale Ungariei şi Transilvaniei au[5] mai întâlnit astfel de locuinţe deplorabile. Vechii Sarmaţi, cred, trăiau mai ales în astfel de înfundături. Aceste colibe mizerabile constau pur şi simplu din o săpătură oblungă în pământ, adâncă cam de trei picioare, deasupra căruia e aruncat un acoperiş de paie ori trestie. La unul din capete e intrarea. Nu poate fi ceva mai brut de cât viaţa ţăranului român “[6].

Tudor Pamfile.

---

[1] *E. Cioranu şi A. S. Ionescu: Un călător englez [Charles Colville Frankland] în Muntenia, după Eterie [1827], publicat în Revista „Tinerimea Română“ vol. III, p. 171.*

[2] *„Frankland vorbeşte de pătulele suspendate în cari îşi ţineau ţăranii porumb. Se mai văd şi astăzi asemenea pătule în jud. Argeş. N. trad.“*

[3] *Op. cit. p. 172*

[4] Ibidem. *E vorba de sigur despre* troiţe, *cari se află multe prin aceste părţi; neînţălegându-le rostul, e firesc ca autorul să vorbească ast fel de dânsele. T. P.*

[5] *am? T. P.*

[6] *Op. cit. p. 176.*

CÂNTECE DE STEA.

4.—*O! De trei ori ticăloase!*
Vai! suflete păcătoase!
Vremea ţi-i să eşi din oase.
Acum D-zeu te cheamă,
Pentru toate, să-ţi dai samă.
Să-ţi dai samă de pacate,
La sfintele judecate.
Mila ta Doamne să fie,
De acum până-n vecie,
Cu dor şi cu veselie.
Şi la noi de bucurie
Amin boeri să vă fie.

Inchinare:

Amin, Amin, aşa ne grăeşte
[Domnul:
Să asculte tot omul,
Să asculte fără pricinare,
Că moartea'n lume este mare,
Pe nimeni prieten nu are.
De bătrân nu i-i ruşine,
Şi la tânăr încă vine.
Impăraţii şi cu craii,
Fac cetăţile cu aii,
Şi încă se mai nevoesc
De le mai întăresc
Cu ziduri groase,
Cu turnuri frumoase,
Cu porţi ferecate,
Cu lanţuri de fer legate,
Ca într'însele să vieţuiască,
Şi la moarte să nu gândească.
Dar omul când be şi se veseleşte,
Atunci moartea mi-l găseşte,
In pământ, ea, mi l trânteşte,
Iarbă verde'n cap ii creşte.
Şi mi-l ia din câmp verde şi frumos
Şi mi-l pune în sicriu negru şi
[întunecos.
Şi mi-l ia din curţi albe şi văruite
Şi mi-l pune'n sicrie negre şi
[cernite.
A acestor curţi boer D-voastră,
Ascultaţi închinăciunea noastră,
Precum scrie şi la carte,
Căutaţi numai la dreptate.
Şi vă lăsaţi toate la pământ,
De vă căutaţi de suflet.
Sfânta naştere a lui Hristos,
Să vă fie de folos.
Şi sfântul mai marele Vasile ce
[vine,
Să vă fie de mult bine,
[la mulţi ani!!...

Furată de la d-nul H. Popa, care o are scrisă din satul lui natal, Schinenii (Tutova).

D. J. Farcaşanu.

5.—*Doamne Isuse Christoase.*
Tu ne eşti zori prea frumoase
Şi rază prea luminoasă,
Ce din cer te-ai pogorît,
Din fecioară te-ai născut,
Din fecioară prea curată
Şi nouă prea luminată.
Şi te-ai dat în chip de slugă.
Ca să scapi lumea din muncă;
Şi te-ai dat în chip de-argat
Ca să scapi lumea din Iad;
Şi te-ai dat în chip de rob
Ca să scapi lumea din foc.
Pe noi ne răscumpăraşi
Din strămoşii răsfăţaţi;
Şi-ai luat şi răstignire
Pentru a noastră mântuire!...
Iar de-acum pân' la vecie,
Mila Domnului să fie
Tutulor cu bucurie
Şi cu mare veselie!...

(Din Hălăngeşti-Zăicoiu, Doljiu).

Nic. J. Dumitraşcu.

6. — Cântec ce-l zice stelarul la urmă, când iese din casă.

O, suflete ticăite,
Ce-ţi mai muţi viaţa 'nainte?
De cele păcate multe,
Nu-ţi mai poţi aduce aminte.
De păcate nu ţi-i greaţă,
Ca albinei de dulceaţă.
Te lăcomeşti la o treabă,
Ca şi vita la otavă.

Auzit dela Maranda Busuioc din Nemţişor-Neamţ.

N. Moisei.

POVEŞTI.

31.— Impărăteasa greu încercată (urmare).

Trecù aproape un an de la plecarea împăratului la răsboiu. Veştile veniau rar de tot, însă totdeauna erau îmbucurătoare. Intr'o vreme se răspândi vestea că împăratul bătuse pe vrăşmaş şi îl alungase din ţară, ba încă prinsese o mulţime din ei, nişte făpturi ciudate la vedere, şi le aducea cu dânsul pentru robie. Vestea izbânzii străbătu ca fulgerul în toată împărăţia. Bătrâni, femei şi copii, eşiau în calea împăratului, îl băteau cu flori şi strigau cât îi ţinea gura, să trăiască, să trăiască.

Şi aşa cu tot alaiul acesta de oameni veseli de izbândă, încetul cu încetul, împăratul se apropia de palatele împărăţiei, unde ştia că îl aşteaptă cu bucurie şi nerăbdare frumoasa lui împărăteasă.

La palat se făceau straşnice pregătiri de primirea lui. Drumul de la poarta palatului şi până la uşă era presarat numai cu flori alese.

Ţiganca făcuse cu însăşi mâna ei, bucatele cele mai gustoase. Toţi slujitorii îmbracaţi în haine scumpe de sărbătoare, aşteptau din clipă, în clipă sosirea viteazului împarat.

Intr'una din zile pe la amiază, se zăria în depărtare un nour de colb care se ridica până la cer. Strigătele mulţimei se auziau din ce în ce mai lămurit. Vestea că împaratul soseşte, îi puse pe toţi în nelinişte şi nerăbdare.

Totul era gata. Ţiganca îmbracată în hainele cele mai scumpe, cu mărgelele de mărgăritar la gât, cu cercei de aur la urechi, cu brăţări de aur la mâni, inele preţioase în degete, încinsă cu un brâu din fire de argint şi pe cap cu corona împărătească bătută în petre scumpe, aştepta îngânfată în pragul uşii ţinând în mână o tava de argint cu pâne şi sare. Alaiul se apropiase de tot. Dădù cele din urmă porunci cari se îndepliniră cu iuţala fulgerului. Toţi ferbeau de neastâmpăr.

In sfârşit alaiul ajunse la porţile palatului. Impăratul descălecă de pe calul său tot împodobit cu fire de aur şi cu flori, şi urmat de toţi curtenii lui, păşia mândru printre mulţumire, cu ochii ţintă la ţiganca

şi zâmbind, se apropiè de dânsa şi fără să o cunoască, o sărută cu foc ca pe împărăteasa lui.

Gustă din pâne şi sare după obiceiul pământului şi intră înăuntru urmat de toţi sfetnicii împărăteşti. Afară strigătele încetară. In palat începù ospăţul cu veselie multă, care ţinù zile fără număr. Poporul după ce primi mâncare şi băutură în deajuns, plecă.

Totul sfârşindu-se şi rămânând numai împăratul cu ţiganca, începu să-i povestească toate întâmplările de răsboiu.

Ţiganca cu o şiretenie meşteşugită îi spuse că multă grijă a avut şi că tare i-a mai fost dor de dânsul. Se plânse numai că a fugit bucătăreasa şi n'a mai găsit-o şi că acum se năcăjeşte singură cu făcutul bucatelor.

Trăiră vreme multă desmerdându-se unul pe altul ca nişte porumbei. In răstimpuri veniau rude, veniau împăraţi prieteni de ai lor, ca să-i mai vadă şi să mai petreacă împreună. Nimeni nu cunoştea nimic. Veni şi tatăl împărătesei cu toată greutatea bătrâneţelor lui şi o alinta pe ţigancă ca pe fica lui adevărată. N'avea nimic deosebit care să o dea de gol şi trăia în toată strălucirea împărătească ca şi o nevinovată. Omorîse pe împărăteasă, înşelase cu prefăcătoria ei meşteşugită pe împarat şi pe toată lumea cunoscută lor, şi cu toate acestea urmà să trăiască în toată mărirea.

Dar toate se înfundă odată, până într'o zi.

Intr'o sărbătoare bătrânul tată care încă şedea la ginerele său, eşi la plimbare prin grădină. Şi cum se plimba el aşa, târându-şi bătrâneţele cu anevoe, auzi nu departe de el un cântec jalnic. I se părù deodată că fică-sa, împărăteasa cântă. Se îndreptă într'acolo cu mirare. Se apropia din ce in ce, şi din ce în ce i se lămuriau cuvintele cântecului. La fântâna cea părăsită, văzù o ceată de băeţi, jucându-se sgomotos. Unul din ei sufla într'o trestie lungă şi cântecul mereu se auzià. Auzia glas de femee tânguindu-se, dar nu vedea pe nimeni. Când ajunse între băeţi, i se desluşi totul şi îl cuprinse mirarea când văzu pe acel băeţel suflând într'o trestie lungă, lungă şi din trestie eşia acel cântec plângător:

Of! băete nu mai spune,
Rău mă doare inima
După bărbăţelul meu!!

Şi de ce sufla, de ce cânta mai cu jale şi mai cu durere. Se rânduiau băeţii şi cântecul se pornià, acelaş. Bietul bătrân slab de fire, începu să plângă, cunoscând aidoma glasul ficei sale şi neînţelegând taina acestui cântec. Impins de mirare, luă trestia din mâna băeţelului, se uită cu deamănuntul la dânsa, mai puse pe un altul să sufle şi cântecul eşia cu aceiaşi jale. Suflă şi bătrânul să vadă dacă şi la dânsul trestia va

cânta tot aşa de duios. De data asta însă, cântecul fu şi mai plângător şi mai cu durere şi cuvintele se schimbară:

Of! tată, tată nu mai spune,
Rău mă doare inima
După bărbăţelul meu.

Bătrânul iarăşi începu să plângă, luă trestia şi plecă spre palat. Băeţii se luară gălăgioşi după dânsul şi cereau să le-o dea. El îi luă cu binişorul, îi mângâia, le făgăduia alte jucării, dar degeaba. Ei încercară să i-o ia cu deasila. Atunci bătrânul îi luă cu dânsul până la palat. Când îl văzu împăratul şi ţiganca că vine cu o trestie în mână şi încunjurat de atâţia băeţi, cari săriau în jurul lui sgomotos, începură să râdă de dânsul. Bătrânul se apropie, luă de mână pe unul din băeţi, îi puse trestia la gură, el suflă şi trestia începu jalnic:

Of! băete nu mai spune,
Rău mă doare inima
După bărbăţelul meu.

Apoi o luă bătrânul şi suflă, iar din trestie eşia şi mai tânguios cântecul:

Of! Tată, tată nu mai spune,
Rău mă doare inima
După bărbăţelul meu.

Impăratul cuprins de mirare, o luă şi suflă şi el. Trestia începu:

Of! barbate nu mai plânge
Rău mă doare inima
După Măria Ta.

Ţiganca rămase încremenită. Impăratul se mira de ce se schimbă cântecul la fiecare. Dădu trestia ţigancei să sufle şi ea, să vadă la dânsa cântecul cum va fi. Ea nu primi acest lucru cu nici un preţ. Se pricepuse şarlatanca şi nu voia să fie dovedită, căci ştia ce o aşteaptă. Mai suflă împăratul, mai suflă bătrânul, apoi un băeţel şi cântecul eşia tot mai plângător. Impăratul se rugă mult de ţigancă să sufle şi ea, dar ţiganca nu voia cu îndărătnicie. Impăratul încercă atunci şi i-o puse cu deasila la gură. Nici nu ajunsese a sufla deabinelea, a fost deajuns o adiere numai din suflarea ei şi trestia începu:

Of! vrăşmanco, nu mai zice,
Rău mă doare inima
După bărbăţelul meu.

De astă dată cântecul fu aşa de plângător şi plin de jale, în cât începură a plânge câteşi-trei. Intrebară pe băeţi de unde-i trestia şi ei răspunseră că au scos-o din fântâna cea părăsită. Dădu poruncă împăratul, să cerceteze fântâna. Pe dată slujitorii s'au pus pe lucru şi pe

dată au scos trupul bietei împărătese, numai oasele îmbracate în hainele ei scumpe. Din inima ei crescuse acea trestie care dădea de gol mişelia ţigancei. Impăratul pricepu totul, ţiganca nu mai avu încotro şi îşi mărturisi vinovăţia cerându-şi ertare; dar totul era în zadar, căci împăratul amărît de moarte, dădu poruncă să scoată din grajd calul cel ce nu mai văzuse lumina soarelui de când îl fatase mă-sa, apoi o legă pe ţigancă de coada lui împreună cu doi saci de nuci şi îi dădu drumul pe câmpii. Şi calul când se văzu în toată voia lui, fugea ca un sălbatec, de prăpădea pământul, aruncând din copite în dreapta şi în stânga; şi unde cădea nuca, cădea şi bucăţica. Şi a fugit calul acela fără să se mai oprească, şi a cutreerat tot pământul, şi cică a trecut şi pe aici prin părţile noastre de au căzut nuci şi bucăţelele din ţigancă, şi cică de atunci au crescut nuci şi pe la noi; iar din bucăţelele de ţigancă au dat naştere la ţigani, cari de aceia cică, când au câte un cal, îl bat al dracului să fugă până ce crapă. Vă spun drept că aşa a fost. De nu mă credeţi, întrebaţi şi pe alţii cari au mai văzut, şi de n'o fi adevărat să-mi ziceţi mincinos.

Auţită dela mătuşa Maria Ciosu din Poduri-Bacău. D. J. Procopie.

32.—Fundul minciunei.

Trăià odată într'un sat un morar, care aveà o fată mare. Ori cărui flăcău care s'ar fi dus la moară, morarul îi ziceà: „Ai venit la moară la mine, să-mi spui unde-i fundul minciunei şi eu îţi voi da fata cu moară cu tot; de nu, eu îţi voi lua carul cu boi, cu tot".

Care cum îşi încercà norocul, se întoarcea înapoi şi fără boi şi fără căruţă. Se duseseră toţi flăcăii din sat, afară de trei. Aceştia erau flăcăii unui moşneag. Şi cele din urmă se dusese şi ei. S'a dus cel mare, a perdut căruţa cu boi cu tot. S'a dus cel mijlociu, tot aşà. Mai rămăsese cel mic, dar moşneagul nu vroia să-l lase şi-i zicea: „S'a dus ei cei mai mari şi le-au luat căruţele, d'apoi ţie". Dar fiul îi bătea capul mereu şi-i zicea: „Lasă-mă tată să-mi încerc şi eu norocul. In cele din urmă îi dete voe. Injugă boii la căruţă şi pleacă.

—„Buna ziua, jupân morar" zise flăcăul.

—„Mulţămesc tinere. Ai venit la moară la mine. Tu-mi ştii obiceiul. Hai grăbeşte de-mi spune fundul minciunei ori îţi iau căruţa cu boi cu tot".

—„Apoi să-ţi spun, dar ce? Să-mi cerc norocul.

Apoi iaca ce-am să spun şi eu. Tata, când era tânăr, aveà nişte ştiubeie. El sta tótă ziua lângă albine şi le îngrijià; le pusese la toate câte un nume Intr'o sară el sta lângă ştiubeie şi se uità care vine; care nu. Vine Oacheşa vine Alba, vine Bălana, numai Bălăşica nu. S'a înoptat şi ea n'a mai

venit. Tata a pus o burcă în traista şi a plecat să o caute. Merge o zi, două, trei, o săptămână şi tot umblând dă de ea. Bălăşica trăgea la plug cu un bivol, la un turc. Arase o moşie cu dânsa şi acum începuse alta.

Tata ia pe Bălăşica de la jug şi plecară cu ea acasă. Dar Bălăşica însă, de mult ce trăsese la jug, făcuse o rană mare după cap. Şi cum mergeà cu dânsa încet, iată că o cioară trecând pe deasupra cu o nucă în gură, o scăpă şi cade în rana Bălăşicăi. Şi unde creşte după capul Bălăşicăi un nuc mare şi stufos şi făcea o umbră de se adăpostia un sat întreg subt el. Tata o purta după noi şi ne ţinea umbra ori unde ne duceam.

Şi-acum ce să-ţi mai spun?

Tata, toată viaţa lui, s'a îndeletnicit cu albinele, cu vitele iar acu la bătrâneţe s'a apucat şi a făcut o bostănărie lângă un târg, pe malul unei ape late de tot. Şi-au crescut harbuji mari şi mulţi de tot.

Intr'o zi tata se plimbà pe malul apei prin bostănărie vede un curpăn ce se întindeà peste apă. Pleacă pe curpen şi trece pe malul celalt să vadă dacă nu este vr'un harbuz. Pe malul celalt iacă un harbuz mare, mare cât un boloboc. Tata se sue pe el, şi face cu cuţitul o *produşcă* să vadă de-i copt. El dă să se uite înăuntru şi numai, se scapă în harbuz.

Noi, dacă am văzut că nu mai vine, am plecat după el. Caută o zi, caută două, el pace! Eu, ce-mi vine în minte, trec pe curpăn pe malul celalt

Acolo aud pe tata strigând. Mă uit, el nicăere. Nu ştiu cum mi-arunc ochii în o văgăună şi-l văd, făcându-mi semn cu mâna să mă duc la el, în harbuz. Cerc să-l scot. Dar de unde. Nu-l putiam. Chem pe alde frati-meu, ne suim pe harbuz şi-l tragem afară.

„Iaca jupân morar că-ţi spusei şi eu ce ştiui“.

— „Apoi a ta să fie fica şi moara şi tot“, zise morarul. Şi a rămas băiatul moşneagului stăpân pe moară şi pe fată.

V. G. Beldie.

COLINDE.

20.—*Ia sculaţi, sculaţi,*
Voi boieri bogaţi,
De mi vă uitaţi
P'o gură de vale;
Vouă vi să pare
Tot soare răsare.
Soare nu răsare,
Ci vouă vă vine
Tot cirezi de vaci;
Vacile zbierând,

Vițeluși sugând,
Din codițe dând,
Cu codițe 'nvoalte,
Invoalte răsucite
In aur poleite.
Ia sculați, sculați,
Voi boieri bogați,
De mi vă uitați
P'o gură de vale ;
Vouă vi se pare
Tot soare răsare ;
Soare nu răsare,
Ci vouă vă vine
Tot turme de oi ;
Oile zbierând,
Mielușei sugând,
Din codițe dând,
Cu codițe învoalte
Invoalte, răsucite,
In aur poleite.
Ia sculați, sculați,
Voi boieri bogați,
De mi vă uitați
P'o gură de vale ;
Vouă vi se pare,
Tot soare răsare.
Soare nu răsare,
Ci vouă vă vine
Herghelii de cai ;
Caii nechezând,
Mânzuleți sugând
Din codițe dând,
Cu codițe învoalte,
Invoalte, răsucite,
In aur poleite.
Ia sculați, sculați,
Voi boieri bogați,
De mi vă uitați,
P'o gură de vale ;
Vouă vi se pare,
Tot soare răsare.
Soare nu răsare,
Ci vouă vă vine
Tot cară de grâu;
Cară scârțâind,
Cărăuși mâind,
Din bice trosnind,
Ia sculați, sculați,
Voi boieri bogați,
De mi vă uitați
P'o gură de vale ;
Vouă vi se pare
Tot soare răsare ;
Soare nu răsare,
Ci vouă vă vine
Murgu' înpodobit
Cu frâu poleit,
Cu șea de argint.
Ce e 'n casă să trăiască,
Ce e afară să sporească.
(Com. Mălureni-Argeș)

21.—*Cin' stă, doamne, 'n ceste curți,*
In ceste curți cu case nalte,
Cu zidur'le ridicate,
Pe dinuntru poleite,
Pe deafară zugrăvite?
La mijloc de ceste case,
Sântu-mi, domn bun, mese 'ntinse
Mese 'ntinse,
Jețuri scrise
D'împrejur făclii d'aprinse,
Dar la masă cine-mi șade ?
Șade-mi Domnu' Dumnezeu,
Și d'a dreapta Sânt-Ion
Și d'a stânga cest domn bun.
Ei își beau și se cinstesc,
Raiul și-l împărățesc.
Voi la rai dacă veți merge.
Găsi-veți raiul descuiat
Și poarta făr' de lacat.
Și-mi grăiară cest domn bun

Cătră-şi Domnul Dumnezeu :
Doară-mi, Doamne, braţăle
Tot învăţând la cai buni,
Pe la fini,
Pe la vecini.
Şi-mi grăiară cest domn bun
Cătră-şi Doamnu' Dumnezeu:
Doară-mi, Doamne, mâinile
Impletind păpuşile,
Păpuşi mari dalbe de fir ;
Impletind şi dăruind
Pe la fine
Şi vecine.

Sântu-şi, Domn bun, mese 'ntinse;
Mese 'ntinse,
Jeţuri scrise,
D'împrejur făclii d'aprinse.
Da' la masă cine-mi şade ?
Şade-mi Domnu' Dumnezeu
Şi dea-dreapta sânt-Ion,
Şi dea-stânga cest domn bun;
Cest domn bun cu doamna lui.
Ei îşi beau şi se cinstesc,
Raiul şi-l împărăţesc.

Câineni-Vâlcea.

G. N. Mateescu.

POVESTIRI ŞI LEGENDE.

100.—Câmpulungul bucovinean.

Nu se ştie pe ce timp, trăia un haiduc în singurătate, pe unde este astăzi oraşul Câmpulung. Numele acelui haiduc era Mihai Hălăuceanu. Se zice, că era aşa de voinic şi viteaz, că nimeni nu se încerca să-l prindă. Trimetea ziua mare pe-amiazi, poruncă la boeri, că în cutare zi, să-i gătească masa şi-atâtea şi-atâtea ocă de galbeni. Şi nici nu i se împotrivia nimeni, că cine nu pregătia ce cerea, era vai şi amar de acel boer.

Şi umblând el aşa prin ţară, şi-a prins douăzeci şi patru de *ortaci*. Căci se alegea, cine era în stare să vie în ceata unui om aşa de grozav. Cel nou venit era mai întăi cercetat, că ce putere sufletească are, şi tot odată şi ce inimă. Trebuia să ţie în pumn, un cărbune de fag înroşit, adică scos din mijlocul focului, şi aşa strâns în pumn, fără să dea cea mai mică dovadă de durere. şi fără a arăta pe faţă înroşire sau învineţire. Dacă nu putea suferi, îi punea o cârpă pe cap, ca la o femeie stricată, şi-l alunga din mijlocul celorlalţi. După aceia jura şi se numia fârtate de sânge. Aşa ş'a prins Mihai Hălăuceanu douăzeci şi patru de fârtaţi, cu spatele cât uşa, şi cu faţa ca brânduşa, şi toţi puteau ţinea piept la o oştire 'ntreagă.

Aşa ş'au trăit viaţa în voinicie cu toiţi, până aproape de bătrâneţe, Dar de la un timp, cei douăzeci şi patru de fârtaţi a lui Hălăuceanu au spus căpitanului lor, că ei vroesc să se 'nsoare şi să se aşeze toţi în această vale frumoasă a Moldovei. Căpitanul i-a slobozit, de s'au însurat, afară de Hălăuceanu, care a rămas tot holtei.

Pe atunci era un balaur urieş în plaiul Iaşului şi cine trecea pe acolo, era înghiţit de balaur. Atunci a dat poruncă Voevodul Iaşului, că până în trei luni acel înfricoşat balaur să fie omorît. Şi cine-l va omorî, de va fi sărac, îl va face boer, iar de se va afla vre-un hoţ, îi va erta pedeapsa. Dar nimeni nu s'a aflat a-şi măsura puterea cu un balaur.

Auzind Mihai Hălăuceanu de această poroncă a Voevodului, a mers şi s'a înfăţişat înaintea lui şi tot odată el s'a prins că va omorî pe balaur, dar să-i lese şase luni să se odihnească şi să-i deie în fiecare zi, carne de juncă gonitoare şi vin vechi de şapte *ai*, care beu feciori de crai. Au trecut şase luni şi şi-au încercat puterile svârlind buzduganul, la înălţimea unui sbor de vultur. Dar ori şi cum, buzduganul nu a ajuns înâlţimea care ştia el din tinereţe. Şi a mai cerut să-i mai dee trei luni tot aşa, carne de juncă gonitoare şi vin vechi de şepte ai, care beu feciori de crai, şi de nu va căpăta puterea ce a avut-o, atunci să facă cu el ce vor voi. Şi i-au mai dat carne de juncă şi vin vechi de şapte ani, acele trei luni; şi trecând acel timp şi-a încercat puterile, svărlind buzduganul aşa, că atunci când a căzut jos, a intrat de trei palme în pământ.

Atunci s'a dus la balaur, făcând nişte ouă de răşină şi în mâna stângă o mănuşă de oţel lungă până la umăr, toată cu ghimpi lungi. Şi aşa pregătit şi-a luat baltagul în mână, a pornit pe plaiul Iaşului. Dar când s'a întâlnit cu balauru', s'a înfiorat, când l'a văzut, cât de mare şi grozav era, dar fără să-şi piarză cumpătul, a început a arunca ouă de răşină în gura balaurului; şi a tot svârlit până i s'a încleştat gura de răşină. Dar balauru' după mai multe clănţăniri din dinţi, a isbutit să-şi caşte gura, atunci Hălăuceanu i-a vârît mâna stângă cu mănuşa de oţel în gură, şi cu dreapta în care ţinea baltagul, a început a-l tăia. Dar ori şi cât de voinic era Hălăuceanu, totuşi cât pe ce era să-l dovedească balauru'. Dar când lupta era mai înverşunată şi Hălăuceanu începuse a slăbi, a trecut un porumb alb pe sus şi a zis: „Loveşte la gât, Mihaile, că vei birui". Şi luând Hălăuceanu curaj, văzând porumbul, a lovit la gât, aşa de puternic, în cât de odată a retezat capul balaurului; şi tăindu-l bucăţele, i-a scos ochii din cap, care sunt de mare leac; a pornit pe plaiul Iaşului în jos, până la curtea voevodului. Când a ajuns la voevod, i-a arătat ochii balaurului ca semn de biruinţă şi ca semn de mulţămită i-a dat Voevodului.

Voevodul l-a întrebat că ce pofteşte, iar Hălăuceanu a zis, că nu pofteşte nimica, numai să-l lese să trăiască slobod, el şi cei douăzeci şi patru de fârtaţi ai lui, pe valea Moldovei, la Câmpulung, şi urmaşii lor bir să nu plătească şi nici feciorii lor la oaste să nu-i eie.

Voevodul i-a împlinit dorinţa. Mihai Hălăuceanu a venit slobod, pe

apa Moldovei în sus, la tovarăşii lui, unde şi-a petrecut copilăria şi voinicia, locul cel plăcut, unde bradul creşte măiestos şi primăvara florile mirosă mai frumos.

Şi când a murit, a lăsat cu jurământ, să-l îngroape cu baltagul şi buzduganul lângă el, că el n'a ştiut de altă dragoste pe lume, numai dragostea armelor, care şi în mormânt trebue să-l întovărăşască.

Şi aşa s'a întemeiat târgul Câmpulungului, în care sunt atâtea morminte necunoscute nouă, dar frumoasele poveşti şi legende, ne-au rămas dreaptă moştenire de la cei cu morminiele necunoscute. Şi cum le-am primit, aşa trebue să le lăsăm.

Vatra-Dornei. Teofil Bizom.

101.—De unde se trage tutunul.

Ci-că într'o mănăstire de călugări, se oploşise un tânăr. Da' tânărul ceala era dracul. La biserică stătea numai până la Heruvic. Când se începea Heruvicul, el eşia afară. Călugării, de la o bucată de vreme, băgară de seamă şi nu-şi puteau da seama de ce tânărul ese din biserică. Se sfătuiră ei şi hotărîră ca data viitoare, înainte de a începe Heruvicul, să încuie şi să zăvorască bine uşile şi fereştile, să vadă ce are să facă tânărul. Şi făcură aşa. Când dădu tânărul cela să iasă, eşi dacă poţi şi ai pe unde. Dă încolo, dă încoace, nu putu cu nici un chip. Se începu Heruvicul. Când pe la mijlocul cântării, se auzi o pocnitură. Crăpase dracul.

Toţi s'au minunat de această minune şi cel mai mare dădu poroncă să i se ardă trupul. Dacă i-l arseră, cenuşa i-o aruncară lângă un gard. Peste puţin, din locul unde fusese cenuşa, eşi o buruiană. Unul dintre călugări se tae la un deget, rupse o frunză, se legă la deget şi se tămădui. Altul o luă şi o fierse şi scăpă de durerea de măsele. Altul, culese frunzele uscate, să le păstreze ca leac pentru dureri de dinţi. Şi cum şedea singur, ce-i dădu prin cap, diavolul? Luă o frunză de-ceia şi-o aprinse şi începu să o mirose, ca să-i treacă gutunarul. Şi fiindcă avea treabă şi îi era greu să o tot ţie în mână, înfăşură mai multe frunze, le aprinse şi le băgă în gură. Văzându-l pe el, au făcut şi alţii, până s'au deprins şi nu s'au mai putut scăpă.

Jorăşti-Covurlui. Veţi No. 68, Petru Gh. Savin.

102.—Luna.

Despre petele din lună, se spune că au fost doi fraţi şi cel mare a omorît pe cel mai mic şi l'a luat în spinare. Şi cel viu ţine o căldăruşă în mână şi pică de la mort, în fie-care an, câte o picătură de sânge din nas. Şi când se va umple căldăruşa de sânge, se aprinde şi arde pământul.

* Sunt doi fraţi, adecă cei di'ntâi oameni, copiii lui Adam şi Eva, Cain şi Abel. Unu' este în picere şi unu este culcat şi ţine unu' căldăruşa de pică sângele; şi când se va umple căldăruşa, se va prăpădi lumea.

* Intunerecul de lună îl pricinueşte tot vârcolacul, o mănâncă ca şi pe soare.

Oamenii, când e întunecime de lună, dau chiot zicând că se va speria vârcolacul şi fuge de la lună.

* Petele din lună. A fost doi fraţi ş'a omorât unul pe altul; şi-l duce'n spinare. Proverb: Ce, ca ăl din lună. Ci-că are o căldăruşă în mână.

* Luna o mănâncă vârcolacu'. Care s'o întâmpla — o naştere atunci — să-i pue nume „Vâlcu“ sau „Vâlca“. Atunci e roşu soarele sau luna.

Ca s-o facă — omul de Sâmbăta de s'ar brodi afară — ăla o poate scăpa s'o lase vârcolacu'.

Când luna este mâncată de vârcolaci (sau eclipsă), care o vede întâiu, să-i dea gură cât va putea de tare şi atunci fuge vârcolacu'.

Sau face o turtă de pâine şi o coace şi o ţine bine; este bună de mâncătură la copiii mici. Să pui acolo pâne arsă bine — cenuşe — şi-i trece.

Catanele-Dolj. *Şt. St. Tuţescu.*

103. — Ginerele (mirele).

Un flăcău se duse, odată, să ceară fata unui om din alt sat. Omul îl măsură din cap până'n tălpi, şi, văzând pe cine are înainte-i, îl întrebă: — „Vrei să-ţi dau fata mea?“ Băiatul răspunse că pentru aceia a venit. Dar omul îi zise: — „Dacă ai să-mi răspunzi bine la întrebarea pe care am să ţi-o pun, să ştii că ai să-mi fii ginere“. Intrebarea lui fu: — „Când tai furca din pădure?“ Băiatul — după ce se chibzui mult — răspunse cu mândrie: — „Când îmi trebue, atunci o taiu“. Omul îl bătu pe umăr şi îi zise: — „Nu-mi eşti bun ginere, caută-ţi cu Dumnezeu, vere!“

Un alt peţitor veni iarăşi după un răstimp, la fata omului de care vorbiam. Şi acestuia îi fu pusă aceeaşi întrebare. Acesta nu se gândi mult şi răspunse: — „Când îmi dă de ochi furca'n pădure, n'o las, ci o taiu şi-o puiu bine pentru când va trebuì“. Răspunsul mulţumi pe om şi se făcu socru tânărului, care răspunsese aşa. Poate că ginerele trăeşte şi acum, socrul de sigur că a murit.

Auzită în Făureşti-Vâlcea. *Gh. Geauşeanu.*

104.—Pişcan Florea (Grangurul).

Se zice că Pişcan Florea a fost împărat. Intr'o luptă ce-a avut-o cu Muma Pădurii, aceasta i-a robit nevasta. Nu i a rămas, bietului împărat de cât singurul lor odor,—copilul lor. Şi era mic copilul, de ţâţă Muma Pădurii, atunci l'a blestemat pe Pişcan Florea, să se facă în pasăre. De atunci mereu, îşi strigă soţia să vină la copil să-i dea ţâţă. Aşa'l auzim noi:

Samfiro, Samfiro,
Copilo, copilo....

De la tata. *Gh. Fira.*

105.—De ce peştele are 7 aripi şi de ce-l punem pe foc.

Când a chemat D-zeu fiinţele înaintea sa şi le-a întrebat ce cer, peştele a zis:

—Mie, Doamne, dă-mi şapte aripi şi dacă mă va prinde cine-va, acela să mă pue de viu cu ochii pe foc.

Şi i-a dat Dumnezeu şapte aripi peştelui. Dar omul e mai şiret. El a legat aţă de aţă şi tot îl prinde şi-l pune de viu cu ochii pe foc, căci aşa a cerut peştele lui Dumnezeu.

Vasile Gh. Beldie.

106.—Urieşii.

Inaintea noastră au trăit, cum au fi trăit, urieşii. Multe nu ştim despre dânşii. Şi, mai ales, nu ştim bine, multe lucruri despre dânşii. De vorbit, vorbeşte lumea care încotro, fel şi chipuri, despre viaţa lor, da' tot pe achipuite. Că ei s'au dus demult de pe faţa pământului istuia, pe care ni l-au lăsat de moştenire. De unde şi cum s'au dus, nu ştim şi n'avem de unde şti. Poate li s'a fi făcut şi lor lihamite, bieţii, de atâta chin şi de atâta necaz, şi, înciudându-se pe viaţă, or fi blestemat pământul şi, în urma blestemului, or fi murit. Aşa zic unii. Şi, la dreptul vorbind, cum n'aveau să se înciude şi cum n'aveau să moară blăstămând, când pământul, care-i crescuse şi-i hrănise, nu-i mai putea încăpea amu? Nu vedeţi? Pe noi, cari sântem te miri ce şi mai nimica, mai-mai că nu ne mai ţine sărmanul pământ, d'apoi pe urieşi? De aceia Dumnezeu s'a arătat foarte înţelept. Când a văzut că nu mai este nici un chip cu uriaşii iştea, când a văzut, cu ochii înţelepciunei lui, că urieşii îşi trăiseră traiul, a poroncit grabnic să mai guste ei de-acolea-'nainte şi moartea, măcar că-şi închipuiau c'au să poată stăpâni pământul lui Dumnezeu în vecii vecilor.

Da' până să guste moartea, ei au gustat, multă vreme, viaţa.

De mari—erau mari, straşnic, că doar de ce li se zicea urieşi? N'a-

veţi de cât să vă uitaţi şi să judecaţi singuri după mormântul fetei de urieş, care se află în faţa satului Sârbi, tinutul Dorohoiului. Şi băgaţi bine de seamă: Acolo-i îngropată o fată de şepte ani, iar mormântu-i lung, cât vezi cu ochii, ca o spinare de deal, cât ţine zarea spre asfinţitul soarelui. Tot aşa, când s'au găsit ciolanele de urieş la Suliţa, ţinutul Botoşanilor. se minună lumea!... Şi aşa, ca toate lucrurile şi ca toate vietăţile, îşi au şi urieşii povestea lor. Aşa, nu mai departe, când era trimeasă fata ceia de urieş s'aducă sita din *Cordun*, de la vreun megieş, ea se întindea spre partea locului, păşia de trei ori, lua sita şi venea înapoi. Ori unde ar fi vrut să meargă, singură-şi tăia calea, ca toţi urieşii.

Şi umblând fata cea de uriaş pe câmp, găseşte, într'o vale, nişte oameni de-ai noştri arând. Şi n'are de lucru? Îi iea binişor cu plug, cu boi, cu totul lui tot, şi, punându-i pe palmă, îi aduce acasă. Zice:

— Iaca, mamă, ce fel de furnici am găsit eu....

— Dă-le pace, draga' mamei. Nu-i omorî, căci, după moartea noastră, neamul lor are să stăpânească pământul lui Dumnezeu....

Atunci s'a 'ntunecat fata, a cuprins-o mare jele, şi, de părere de rău, a prins a plânge. — Doamne, mamă, Doamne! Nişte bicisnici ca dânşii au să vie după noi? Ei au să se laude cu acoperemintele mormintelor noastre?... Şi plângând aşa fata, i-a căzut o lacrimă'n palmă. Lacrima, fără zăbavă, a înecat şi oameni şi boi şi totul lui tot. Că erà lacrimă de urieş....

Urieşi — urieşi, da' şi vremea urieşilor amu se 'mplinise. Şi ei, ca'n ceasul morţii, îşi făceau de cap. Se jucau cât mi ţi-i vremea cu luna şi cu soarele, de nu se stăviau nici pic de răul lor Ba, se cumpeniau a se împotrivi şi lui Dumnezeu sfântul, care le dădea mereu de grijă să se astâmpere şi să nu se sghihuiască, c'au să deie de naiba. Urieşii nu şedeau binişor, ci se jucau mereu cu luna şi cu soarele, vrând, într'o bună dimineaţă, să facă ei aşa un chip, încât să înfingă cuţitul în podelele cerului şi astfel din cer să curgă pârăe de lapte dulce — dacă v'au mai auzit urechile o bâzdăganie ca asta! Ş'a slobozit Dumnezeu atunci izvoarele cerului ş'a dat drumul potopului celui d'intăi, şi socotiţi c'a fript cu asta pielea uriaşilor? Da' ei nici gând n'aveau să se 'nece, obraznicii! Era mare apa, nici vorbă. Da' ce ţi-era bun? Că urieşii rămâneau cu capetele afară, sus, la Dumnezeu.

Ce să facă atunci şi Dumnezeu? A pornit alt rând de potop, mai grozav. Păsările cerului s'au năpustit asupra lor, le-au mâncat capetele şi cu asta le-a venit de hac Dumnezeu. S'au dus, s'au stîns demult urieşii. Da' ei n'au uitat să ne lese drept moştenire mormintele lor, care se ivesc ici şi colo pe faţa pământului. Şi aşa nici noi nu vom

uita să lăsăm mormintele noastre, moştenire urmaşilor noştri, care au să fie nici mai mari, nici mai mititei decât cum s'aude: Doisprezece au să 'ncapă 'n voia cea bună într'un cuptor.

Mănăstireni, Botoşani. D. Gr. Furtună.

VRAJI ŞI FARMECE.

23.—Cum poţi prinde pe cel ce ia mana vacilor.

In ziua de Alexă Bojă, stai la pândă şi celui dintâi şerpe ce vezi, tae-i capu' cu o para de argint. Ia-l, şi-i vâră în gură un căţăl de usturoiu, şi apoi îl îngropi în grădinuţă. Usturoiul din gura şerpelui creşte şi face foi. Foile acelea sunt bune de ori-ce leac: de muşcătură de şerpe, de deochiu la vite, de segetătură, de întors mana, când ţi-o ia. Dar mai ales, dacă iei o foae, o pui la pălărie şi mergi cu ea în zi de sărbătoare la biserică, şi înainte de a intra, ei foaia şi fără să te vadă nimeni, o pui sub prag, atunci cel care umblă de ia mana vitelor nu mai poate eşi din biserică până nu-l deslegi tu singur Ori eşi înaintea lui şi ei foaia de sub prag.

Culese de fratele meu Vasile din jud. Neamţ D J. Farcaşanu.

Mana Vacilor.

24.—Când vaca are cel dintâi viţel, ca să nu i-se fure de duşmani mana se iea coraslă în mână şi se freacă vaca de la cap spre spinare zicându-se: „Când ţi-a număra cine-va toate firile de păr, atunci să-ţi iea mana".

25.—Se iea o coajă de ou şi se pune în ea tot felul de seminţe zicând: „Când s'a lua mana câmpului, atunci s'o ia pe a vacei".

Oul se îngroapă în ocolul vacii, înfingându-se mai întăi în el un băţ de alun, în inima căruia s'a înfipt un ac zicând: „Când va trece frânghia corăbiei prin urechile acului, atunci să-i ia mana".

Se ia în urmă cel dintâi lapte muls, se pune într'o oală nouă, dorind să sece laptele odată cu isvorul.

Din Basarabia. Virginia Stan.

26.—De dragoste.

Apucai pe poteca necălcată,
Cu roua nescuturată
Şi poteca o călcai
Şi roua o scuturai,
Cu bucin mă bucinai,
Dragostile le-adunai,
Pe trupu' lu cutare le vărsai;
Il luai de mâna dreaptă
Şi-l dusăi la râu la Iordan
Îl spălai, îl curăţai,

Iar cu buşin îl buşinai
Iar dragostile le-adunai
Tot pă trupu lui le vărsai.
Cum se ţine oaia după miel,
Şi vaca după viţăl,
Aşa să se ţiie lumea după el;
Să-l îndrăgostească,
Să-l iubească,
Să nu-l mai urască.

Cules la 2 Fevruarie 1909 dela soldatul Bădescu Gheorghe comp I, Reg. Matei Basarab No, 35 Cernavoda.

J. N. Popescu.

VORBE ADÂNCI.

275.—*Face* **iama**, se zice de cel care *istrăveşte* făr' a ţineà multă socoteală.

276.—*Mi-l poartă bine pe la* **icoane**, adică-l duce de nas; îl înşală; îl poartă prin judecăţi.

277.—*Îi cântă de* **inimă** *albastră*, adică e foarte supărat (amorezat).

278.—*I-a crescut (i s'a făcut)* **inima** *cât o pâne*, adică i-a părut foarte bine; s'a bucurat foarte tare.

279.—*I s'a făcut* **inima** *cât un purice*, adică i-a fost foarte frică.

280.—*Plânge şi* **inima**'*ntr'însul*, adică e foarte supărat.

281.—*I-a rupt (fript)* **inima**, adică l'a costat foarte mult; l'a umărit din cale-afară!

282.—*Are zece* **inimi**, adică e foarte viteaz.

283.—**Inimă** *de foc*, adică e foarte voinicos, iubitor de ţară.

284.—**Inimă** *de drac*, adică are o inimă foarte rea, e răutăcios.

285.—*Are o* **inimă** *caldă*, adică e aplicat spre bine, binefaceri.

286.—*Il iea* **luţcu** *de frig*, adică îi e foarte frig.

287.—*L-a* **încălecat** *de-a binele*, adică îl poartă cum vrea; îl stăpâneşte în totul; ascultă numai de el (ea); l'a prostit!

288.—*L-a* **înfundat**, adică l-a prins cu minciuna!

289.—*Spune-mi cu cine te*'**nsoţeşti**, *ca să-ţi spun cine eşti (noscitur ex sociis, qui non cognoscitur ex se)*, adică te cunosc cine eşti după chiar prietenii tăi, că eşti un rău!

290.—*Mai bine să* '**ntreacă**, *de cât n'a ajunge*, adică dă totdeauna, mai bine de'ntrecut!

Târgul-Neamţul. *George N. Gosmovici.*

291.—Despre casa rea: Când plouă, spală străchinile şi când bate vântul, mătură casa.

292.—Despre cel ce îşi bate joc de bunurile adunate: O vacă, care după ce umple doniţa, îi dă cu piciorul.

293.—Despre cel sgârcit: Pune brânza'n sticlă şi pe urmă întinge pe de lături.

294.—Despre cel şiret: Bate pe altul şi strigă el singur „nu mai da".
295.—Despre cel învârtoşat: Cuiu cu două creste.
296.—Despre cel bun la inimă: Ca o pâne caldă.

Volbură Poiană.

297.—Dă-mi, Doamne, ce n'am gândit, că mă mir ce m'a găsit!
298.—Tot alba'n doi bani. (Ori ce-ai face, ori ce-ai drege, tot bou rămâi.
299.—Dumnezeu îţi dă, dar în traistă nu-ţi bagă.
300.—Na-ţi-o frântă, că ţi-am dres-o: Unde dai şi unde crapă.
301.—Lumea moare şi plesneşte şi baba Stana se pieptină.
302.—Să vedem albu'n căpistere, sinonim cu: Toamna se numără bobocii.
303.—Frunză verde de *dainai* (dai n'ai),
Unde pui nu mai găseşti.

Grojdibod-Romanaţi. *Nicolae Cotef.*

DATINE ŞI CREDINŢE.

544.—Auzind pupăza cântând dimineaţa, înainte de a fi luat ceva *odătură* (mâncare) în gură, eşti spurcat şi-ţi miroasă amarnic gura. Trebue să te speli 9 zile la rând cu apă ne'ncepută, ca să scapi de spurcare.
545.—Când cineva te numără, să scuipi jos şi să zici: „tiu, afară de mine", că altfel va fi rău.
546.—Să nu te culci cumva noaptea cu capul pe pragul uşei de la tindă, că noaptea trec *ceasurile cele rele* pe deasupra şi-ţi fac mult rău.
547.—In ziua de Rusalii —Dumineca Mare— să nu dormi că vin Rusaliile şi-ţi iau o mână, un picior, o ureche, un ochiu, vorbirea şi alte nenorociri multe ţi se mai pot întâmpla.
548.—*Rusaliile* sunt nişte fete mari, foarte frumoase şi cari nu umblă după oameni de cât numai la ziua lor.

Tuţcani-Covurlui. *J. O. Zugravu.*

549.—Dacă umbli cu un picior încălţat şi cu unu desculţ, atâţia ani ai să rămâi văduv, câţi paşi ai făcut.
550.—Dacă pe fundul căldării, din care ai răsturnat mămăliga, nu rămâne nimic, ai să iei o fată săracă; pe când dacă rămâne, iei o fată bogată.
551.—Când îţi chiue urechea, te vorbeşte cineva de rău.

552.—Când scurmă pisica, îți vin mosafiri.

553.—Când te mănâncă podul palmei, primești parale.

Grojdibod-Romanați. *Nicolae Cotescu.*

554.—Să nu mergi încălțat prin casă, numai cu o botincă, căci îți va muri vre-un părinte.

555.—Din mâncarea sau pânea începută de șoareci, să nu mânânci, căci ți se va beșicà limba.

556.—Când perde un copil vre-un lucru sau ban, stupește în palmă și cu cea laltă mână dă în stupit zicând: „Scoate drace ce-ai furat că te duc la spânzurat" (de câte-va ori) și în partea unde sare stupitul, ci-că acolo e lucrul perdut, ascuns fiind de drac.

(De la Nicușor, fratele meu, de 10 ani) din Podu-Turcului, Tecuci. *V. D. Gheorghiu.*

557.—Dacă voiți să nu moară porcul, puneți o roată de car pe colțul casei.

558.—Când umbli cu burueni, să nu spui ce burueni ai, că nu mai ai leac ci zi așa: „D-ta cu întrebatu' și eu cu leacu'".

559.—Să nu dai gunoiul afară noaptea, că e rău de boale.

560.—Când auzi tunând întăi, dă-ți cu un fier în cap, ca să-ți fie tare capul, ca și fierul.

561.—La lăsatul secului, mânâncă și un ou ca să-ți fie ușor postul.

562.—După post totdeauna în întâia zi de dulce, să mânci carne de epure ori de vrabie, ca să fii sprinten ca și acestea și să nu-ți vie greu la treabă.

563.—Când torni mămăliga și vezi încotro ți-arată drumul, gătește-ți catrafusele că într'acolo ai să pleci cât de curând.

564.—Să nu te lai Vinerea, că-ți cade părul.

565.—Dacă te lai Sâmbăta dimineața, Maica Domnului e lângă tine, iar dacă te lai seara, vin diavolii.

566.—Dacă la Crăciun e cald de ții ușile deschise, la Paști vei fi cu sobele astupate (frig).

567.—Când se coc cireșele, să nu mănânci până nu dai de pomană din cireșele tale, iar de nu ai, cumpără și dă; așa cu merele din cari să nu mânci până în ziua de Sân-Chetru, căci toată vara vei fi cu mațele acre.

568.—Să nu mânânci poamă (struguri) până la Probejeni (6 August), că-ți afurisești mațele.

569.—Dacă vrei să-ți răsbuni pe cineva, gândește-te la el și nu mânca trei Luni nimica, adică Lunea din 3 săptămâni, că va fi rău de el.

570.—La Paști când ciocnești întăi, de îl vei ciocni, tot anul îți va fi bine, iar de te va ciocni, va fi rău.

571.—Cine-a mâncat de frupt în postul Mare, în ziua de Paşti (Duminică) să mânânce fasole de post că-l iartă Dumnezeu.

572.—In ziua de Paşti să nu mânânci ouă roşii, că te doare mijlocul la secere.

573.—Când vezi luna nouă, să-ţi faci cruce, să sai de trei ori în sus şi să zici: „Lună nouă, lună nouă, sănătos m'ai găsit, sănătos să mă laşi, cu parale m'ai găsit, cu parale să mă laşi".

574.—Când cântă cucul pentru întăia dată, de ţi-a cântat în faţă ori în dreapta, e bine; iar de-ţi va fi cântat în spate ori în stânga va fi rău de tine toată vericica.

575.—Dacă vrei să nu te mânânce puricii vara, în luna Martie când ese luna nouă întăi, zi aşa: „Marte în casă, iar puricii afară".

Fraţii Kahu.

CÂNTECE.

659.—*Foae verde de lemn scris,*
In rea stare am ajuns,
Tot oftez pe sub ascuns.
Şi oftez cu gura'nchisă,
Ca o candelă aprinsă.
Inimă fii răbdătoare,
Ca ţărna de sub picioare.
Şi tot tu rabdă şi taci,
Căci tu toate mi le faci.
Arde inima în mine,
Ca'ntr'un cuptoraş de pâne.
Că străinu-i ca şi spinul,
Când îl strângi la sinul tău,
El te 'nţapă şi mai rău.
Jălui-m'aş şi n'am cui,
Jălui-m'aş câmpului.
Câmpu-i plin de peliniţă,
Nici la dânsul n'am credinţă.
Jălui-m'aşi şi n'am cui,
Jălui-m'aşi florilor,
Florile-s cu miros tare,
Nici la ele n'am crezare.
Când a da din piatră lapte,
Atunci faci din stràin frate.

De la Cost. N. Bercea, Cotoroaea-Tutova. *N. Jancu.*

660.—*Nevasta care-i frumoasă,*
Ea este belea la casă.
Dà-i drumu' ca să-şi iubească,
Să nu să îmbolnăvească.
Doadă, dodă fa,
Doadă, vino'ncoa!
Vino, vino la neicà
Săruta-ţi-aş guriţà
Şi tu mie mustaţà
Sara şi dimineaţà.
Dodă, dodă şi iar dodă.
Toată vara ţi-am zis dodă,
Taie puiul şi-l fă ciorbă,
C'am să-ţi spui desar'o vorbă.
Jumătate-l fă friptură.
Şi mi-l adă'n curătură.
Foae verde colilie,
Fire-ai al dracului Mărie!

Cu dudău' tău din vie.
M'ai stâlcit de voinicie....

Comunicată de d. N. I. Dumitrașcu ca auzită de la d. I. Brătulescu.

661.—*Spune mi maică, adevărat,*
In ce apă m'ai scăldat?
Oare'n apa de la iaz,
Ce să fiu tot cu necaz?
Ori cu apa cea de seară,
Ca să fiu tot de ocară,
Și să umblu'n lung și'n lat,
Pe apă și pe uscat,
Să calc cu picioarele,
Cât aleargă soarele?!

Jorăști-Covurlui.

Pr. Joan G. Beldie.

662.—*Foaie verde clocotici,*
Plinu-i codru' de voinici,
La tot fagul câte cinci.
La un fag mare'n cărare,
Zace-un voinic de lingoare,
Toți îl întreabă ce-l doare.
Îl doare pe după cap,
De pușcă cu stratul alb;
Îl doare printre spete,
De pușca cu stratul verde.
Foiliță sălcioară,
Zaci bărbăte, ori te scoală,
Ori îmi dă și mie-o boală.
—Ție boală nu-ți pot da,
De-aici nu mă pot scula,
Pân' ce tu nu mi-i căta
Mure coapte'n postu' mare,
Sloi de ghiață'n miez de vară.
—Să știu, voinice, c'oi muri,
De-acele nu ți-oi găsi.
—Păi bine, măi bolândă[1]
Murele-s sprincenile,
Sloii-s buzișoarele,
Că prostia de la tine,
M'o făcut bolnav pe mine.

[1] *Proastă.*

663.—*Foiliță d'alior,*
Du-te dor până ce-i nor,
Și-i veni mai târzior.
Cam pe când o'nsănina,
Numai bine-i înturna.
Du-te dor până te mâiu,
Și te-așază unde-ți spui,
La puica la căpătâi.
De-i găsi-o adormită,
Tu te pleacă ș'o sărută ;
De-i vedea că hodinește,
Tu te pleacă ș'o trezește,
Și te dă și-i povestește,
Nu mai trag'a mea nădejde.
Că nădejdea de la mine,
Ca și struna de subțire,
Tu o 'ntinzi și ea nu ține.
Când o pui la scripcă nouă,
Ea se rumpe drept în două.

De la Chifor Lazăr.

J. Zotta.

664.—*Foae verde-a mărului,*
Nu crede-a flăcăului,
Că flăcău-i porc de câne,
Și rânjește ca un câne,
Ca să afle hirea'n tine.
Hirea ta că a aflat,
Drumușorul ș'a luat,
Și pe mine m'a lăsat:
Cu copchilu'n scăldătoare,
Și cu capu'n legătoare.
Foae verde hir de pur,
Te-ași blestemă, nu mă'ndur,
Că mi-ai fost în vreme-amur.
Dar eu când te-oi blăstămă,
Ca iarba te-i clătină,
Și ca frunza te-i uscă.

De la bătrâna Marghioala Stan, în etate de 60 ani.
Cotoroaia-Tutova.

D. Stan.

665.—*Ş'am zis verde ş'o cicoare,*
S'a dus racul sà se'nsoare.
Când la jumătat' de cale,
S'o'ntâlnit cu broasca'n cale.
—«Und' te duci tu racule?»
—«Mă duc broască să mă'nsor»
—«Iea-mă racule pe mine,
C'om trăi noi foarte bine;
Că mi-i moara după casă,
Şi ulucul pe fereastră,
Ne curge făina'n casă.
Un cucoş ne toarnă'n coş,
Găina strânge făina,
Şi gânsacul umple sacul».
—«Da' cum dracu' te-oi lua,
Dacă nu eşti ca lumeà!
Nici n'ai cap de legătoare,
Nici n'ai trup de'ncingătoare,
Nici picior pentru'ncălţare!».
De la lăutarul V. Stăngaciu.
V. Jâtii No. 129. V. J. Găuea.

666.—*S'a dus bădiţa, s'a dus,*
Şi el mie nu mi-a spus,
Să-i fac merinde de-ajuns.
Merinde de câte-un ban,
Să aibà măcar pe-un an.
Cernută printre sprincene,
Frământată prin inele,
Să ştii că-i cu dor şi jele.
Şi dospită sub limbuţă,
Şi coaptă la inimuţă,
Să ştii că-i de la mândruţă.
Bucovina. G. A.-Sadoveanul.

667.—*Ş'am zis verde mintă crèaţă.*
Intr'o Joi de dimineaţă,
Pe-o negură şi pe-o ceaţă,
Stau oştile faţă'n faţă.
Stau pe câmpul de război,
Unde-am fost chemaţi şi noi.
Ofiţerii din Galaţi,
Cu soldaţii înarmaţi,
In bătălie plecaţi.
Intre Iaşi şi'ntre Galaţi,
Stau în arme rǎzǎmaţi,
Nebăuţi şi nemâncaţi.
Cade unul, cade doi,
Cade-o mie dintre noi.
Cade doi lâng'o carare,
Şi trece o fată mare,
Şi-i bocea un glas cu jale,
Ş'aprindea o lumânare.
Ofiţerii de calare,
Strigau tare'n gura mare:
—Fugi fetiţo de-acolo
Că soldatului e dat,
Să moară el împuşcat,
Fără lumină la cap,
Fără lumină de soare,
Fără lumină de ceară,
Fără om din a lui ţară.
G. Buhuş.

668.—*Asta-i lelea bat'o sfinţii,*
Ce-o căzut din podul tinzii,
Şi-o farmat barba şi dinţii.

669.—*Busuioc şi refenea,*
M'o urît mândruţa mea,
Ş'o cunosc că m'o urît,
Că-mi cată posomorît,
Şi la mărs şi la vinit,
Par'că nu i-am trebuit.
Budeniţ-Bucovina.
Eughenia Cucuruz.

670.—*Când mi-ar fi bărbatu' prost,*
Mi-ar plăti câlţii de tors,
L'aşi lua cu binişoru',
Şi mi-ar plăti şi fuioru'.
Şi i-aşi spune că n'am mult,
Mi-ar plăti şi de ţăsut.

671.—*Tot mă mustră barbatù',*
Că eu nu-s nici de dracù'.
Stăi barbate nu mă bate,
Că eu nu-s ca cele-lalte,
Să dau cânepioara'n parte.
Câtă pot, atâta torc,
Cât rămâne-o pun pe foc.

672.—*Hai fete la strâns bureţi,*
Nu şedeţi pe sub păreţi,
Hai fete la strâns căline,
Că tot nu vă joacă nime.
Din Frătăuţul vechi, Bucovina.
J. Ouciu.

673.—*Draga badii copiliţă,*
Astă vară sugea ţâtă,
Ş'acum dă badii guriţă.

674.—*Asta-i lelia, leliţà,*
O cunoaşte bădiţà,
Că-i e roşă catrinţà.

675.—*Aista-i lăsat de sec,*
Mă duc mamă să mă'nec,
Unde-a fi balta mai lată,
C'am rămas nemăritată ;
Unde-a fi balta mai lină,
C'am rămas fată bătrână.

676.—*Am avut o puică dragă,*
Ş'am pus'o la ham să tragă ;
Am avut o puiculiţă,
Ş'a crăpat mâncând grăunţe.
Din Pipirig-Neamţ.
Gr. Vasiliu.

677.—*Pentru badea ce-l iubesc,*
Multe-am tras, multe păţesc.
Că nu trece nici o seară,
Să n'am sfadă şi ocară.
Dar, de-aşi mai trage câte am tras
Tot de dânsul nu mă las.

678.—*Grea îi boala de urît,*
Da-i mai grea cea de iubit.
De urît că poţi scăpa,
Da' de dragoste ca mai ba !
Bucovina. Ar. Tomiac.

679.—*Frunzu verde d'a secară,*
Drag mi-a fost noaptea de vară,
Când dorm nevestile-afară,
Iar bărbaţii sunt la plug ;
Eu mă duc de le sărut,
Şi mă bagă'n aşternut,
Să le pup, să le sărut,
Să le sărut binişor,
Să nu răsară *din somn.*

680.—*Şi de cât fetiţelè,*
Mi-s mai dragi nevestilè,
Când înălbesc pânzilè,
Şi sumet zivelcilè,
De se văd picerilè,
Albe ca lebedilè !
Mă prinde frigurilè,
Şi-mi scurtează zilelè ! !

681.—*Frunză verde foaie lată,*
Pentru-o mândră sprincenată,
Cu gura nesàrutată,
Mi-aşi da boii de la roată,
Şi căruţa de sub şatră,
Numai s'o sărut odată.

682.—*Frunză verde viorea,*
De-ar şti omul de ce-ar dà,
N'ar mai bea, n'ar mai mâncà,
Numai ar sta de-ar oftà,
Inima şi-ar ustura !

683.—*Frunză verde ca spanacu'*
Erte-i Dumnezeu pacatu',
Cui a mai lăsat oftatu'.
Că omul de n'ar ofta,
Trupu' i s'ar venina,
Ca o bute s'ar umfla !
Iar omul dacă oftează,
Trupşoru-i se uşurează !
Goleştii-Badii, Muscel.
D. Mihalache.

O SAMĂ DE CUVINTE.

870—942.

Sacsăe=vas p. pus flori în el, glastră, ghiveciu.

Săea=Ingrăditură p. închis vitele.

Coşară=Acelaş înţeles cu cel de sus.

Prididi=A zori, a se 'ntâmpla ceva mai înainte de cum era aşteptat.

Zăticni, stânjini=A face să se întrerupă ceva, să se amâne.

Zoroclie=Cămaşă (în special bărbătească).

Gh. Ciauşanu.

Giugleie, jiugleie=picioarele de la genunchi în jos, ex.: „cu jiugleiele goale".

Târâiţi, caracatâri=un fel de papuci fără călcâie.

Dinainţi=părţile din faţă la o polcă.

Bruftuială=un fel de lut amestecat cu baligă şi apă multă, cu care se dă pe deasupra lipiturii mai ales în casele fără duşumeà.

A bruftuì=a ocărî, a aruncà cuiva cuvinte nepotrivite, ex.: „Rău l'a bruftuit cutare pe Vasile".

A horhotì=a umbla fără nici un rost, la întâmplare ex.: „Nu ştiu ce tot horhoteşte pe-acolo".

Harman, arman=ţarc, locul unde se treieră cerealele.

T. Popovici.

Boţ cu ochi, bucată de slănină cu ochi=om gras, dar cam prostuţ, urît.

O babă frumoasă sau un copil cuminte=când un lucru e imposibil de făcut.

Ş'a găsit naşul=omul. In Ardeal, *naş* va să zică stăpânitor şi *şi-a găsit naşul,* va să zică, a dat peste omul care-l ţine din scurt. *(Românii din Ardeal,* de Slaviciu).

I-a trăsnit prin cap, o trăsnae=i-a venit ideea.

I-a venit mintea la cap=s'a cuminţit.

Ţuţcani-Covurlui. *Ioan On. Zugravu.*

Parângă=Un lemn care se leagă pe urechile hârdăului, sau pe toarta unei căldări, etc., ca să se ardice.

Piotă=Armată.

Sviduit=Lecuit.

Tobâlcă=*Sticlă. Clondir* ca de-o jumătate de litru, în formă de băşică.

Tindichea=*Tinichia.* Tablă pentru acoperişul caselor. Cum şi vasul, de acelaş material, pentru gaz. De ex.: adu tinichea cu gaz.

Teleleaţă=Femeie care *umblă cu gura căscată* după.... *dracu'...!*

(Din Boureni-Doljiu). *N. I. Dumitraşcu.*

A umbla pe ulete=a umbla fără rost.
A găbui=a-l prinde la strâmtoare.
A te lua 'n handră=a te întovărăşi cu alţii după drăcii.
A bate ciambura=a umbla degeaba, *fără treabă*, expresie: „Coşcogemite *haidamac* şi bate ciambura". Umblă fără rost, fără ţintă.
A lua de beilic=a lua pe nedrept.
Dârjală=lung şi dişirat, expresie: *cojè dârjală.*
Càpchiu=zăpăcit, «*a càpchiet saracu'*», şi-a perdut capul.
Zărghit=ţicnit, om iute.
A stridiì=a strecura „a *stridiì untul*".
A se zăhăì=a se perde, a se *risipì.*
Dugliş=leneş.
Şui, tueş=într'o parte, cam nebun.
Na, crapă !=na, mînâncă.
A-şi veni 'n horatic=a-şi veni în fire, a se restabili.
Mahmur=stare de după beţie.
Chiznovatic=glumeţ

Jorăşti-Covurlui. P. G. Savin.

Meşâni=pantaloni de piele de oaie pe cari îi poartă bătrânii iarna (nu iţari, nici berneveci).
Chichineaţă=bordei, casă mică, tupilată.
Bojdeucà (*bujdă*)=casă mică, cu păreţii slabi, sărăcăcioasă.
Covaşă=un fel de *cir* (terciu) pe care-l fac femeile de Sf. Toader, din făină de popuşoi: e acru, dar se dă la mâncat (se ţine în putină)

Hănţeşti-Dorohoiu. N. V. Hânţescu.

Hălăciùgă=se zice desişului de popuşoi, bostani şi fasole din grădini.
Hoaspă=se zice spumei ce stă deasupra, în putinele cu borş.
Chisc=limbá de la car, de care se leagă tânjala.
Drìcuri=mijlocul osiei de dinainte al carului.
Căplăùg=urechet.
Juglèie=picioare lungi şi descoperite.
A alduì=a face ceva, să se potrivească bine.
A alduì=a ciopli un lemn numai din topor.
A sbânţuì=a nu şedea locului.
A flişturà=a învârti ceva în mână în toate părţile.
Flìştură=se zice femeilor ce ţin la mai mulţi barbaţi.
A gurluì=a *coviţà.*
Coştèi=se zice unui sac de pânză, în care se pune făină pentru luat la drum.
Coştèi=se zice şi sacului în care se pune penele (fulgii) de pasere pentru a se face pernele de dormit.

Palincă, sfârlèică=poreclă ce se dă unei măliguţi mai mici, dar bună.
A scancì=a suspina după plâns, ori a plânge întrerupt.
Incroşnàt=îmbrăcat de iarnă.
Lefărdău=limbut.
Drângă=se ştie.
Durìţă=se zice unei cureluţe.
Nemţişor-Neamţ. *A. Moisei.*

GLUME, JÂTII, TACIALE.

125.—Nărodu'n peţit.

Un om vrea să-şi căpătuiască pe fiul său, şi aşa, a plecat cu el împeţit la o fată. Tat'său i-a spus mai din vreme, să nu vorbească de cât o vorbă şi bună.

—»Aşa?« —„Aşa!« —„Bun....« Plecară.

Acasă la fată, le puse şi lor masa, de, ca la peţitori.

Nărodul, dibuì, dibuì, pe sub masă, până găsi o gaură. Băgă deştu'n gaură, şi-l înţepeni acolo.

Toţi vorbeau, toţi erau gureşi, numai el, măre, tăcea ca căpătâiu. Să zică ceva..... e frică c'o greşi; să tacă.... trebuia să zică şi el ceva; fie ce-o fi; pironind ochi'n grindă şi cu deştu'n gaură, începu a zice:

—„Hiii...! (rânjind). Hutui. . . . . vacii, că s'a bălegat pă ha grindă, colo. Hâ, hâ, prinse a râde.

—„Ptiu, lovi-te-ar concinile, să te lovească, de prăpădit ce eşti, soanghina dracilor, mă făcuşi dă râs şi dă ocară"; şi plecă cu el acasă, bietul om.

De la mama mea din Zlătărei-Vâlcea. *Gh. Fira.*

126.—Grecul camatar.

Un român năcajit şi sarac, se duse odată la un grec bogat să împrumute câţi-va galbeni ca să-şi prindă nevoia:

—Imprumută-mă, cucoane, cu doi galbeni şi ţi-i întorc cinstit, zise nevoeşul către bogat.

—Bre Iani, eu ştiu, că voi aşa ziceţi, că aduceţi împrumutul, şi nu mai aduceţi; ar si trebuiască să vino eu la tine, să-i cer, si tu ai în ogradă vite, oi si boi; si ele fac glod şi baliga, si m'a umplu; nu dau parale.

La ispita grecului, românul, curat la suflet cum a fost el totdeauna, răspunse:

Vină în pace, cucoane, că'n ogradă la mine e curat, de poţi linge mac pe jos.

Grecul pricepând că omul n'are vite şi că nu-i va putea plăti datoria la vreme, nu vroi să împrumute pe român cu parale.

Nu trece ca jumătate de ceas şi vine la grec alt om, să-i împrumute parale. Grecul repetă şi cu el acelaş şiriclic ca la cel d'intăi.

—Vină, cucoane, la mine, că ograda mi-i curată de poţi linge mac pe jos, răspunse omul. Eu ţin boii şi vacile în ocolul lor, porcii în coteţ şi oile în perdelile lor.

Grecul, pricepând că românul acesta e cu rânduială şi chiabur, îi împrumută cinci galbeni pe două săptămâni, cu cuvânt să-i dee dobândă 2 mei.

Culeasă din Bogdăneşti-Suceava. M. Lupescu.

127.—Cojocul Turcului.

Intr'una din zile mergeau la un drum lung un român şi un turc. Turcul avea un cojoc nou nouşor, care căzuse tronc la inima lui Ion, căci aşa'l chema pe român.

După câtva timp, cei doi drumeţi, fiind obosiţi, se pun într'un loc, să se mai odihnească. Nu ştiu cum se face însă, că pe turc îl şi fură somnul iar badea Ion îi şterge cojocul, l'ascunde într'un tufiş, s'aşază lângă turc şi se face că doarme dus.

Mai târzior, se scoală turcul şi iea cojocul de unde nu-i. Se uită'n coace, cată'n colo, pace!... S'a dus ca cea zi de eri! Ce să facă? Scoală pe badea Ion şi-l iea mai cu aspru ca să-i scoată cojocul.

Românul ca să-şi spele urechea de turc, începe a se jura zicând:

—„Doamne Sâmbătă,
Varză vânătă!
Cine-a furat Turcului cojocul,
Să-l ardă pe turcul focul,
Că la Ion i-o fost locul!"

Bietul turc, neînţălegând bine limba, zice:

—„Stai bre! Nu te mai jura! Gasim eu parale şi iei altul la mine"

Auţită de la N. Zaharia V. J. Găuea.

128.—Ţiganul numai odată a fost cuminte în viaţa lui, dar nici atunci n'a brodit-o.

Odată, un ţigan se întâlneşte cu naşu-său, care era popă şi îi zice:

—Naşule, ştii ceva? Hai să mai vorbim şi nimic.

—Cum nimic, mă fine; se poate vorbi şi nimic?

—Cum să nu să poată, naşule; da ce nu se poate în lumea asta? Hai să lom (luăm) şiţa după casa sfinţiei tale şi s'o punem p'a mea.

— Ia te uită, măăă! Da al dracului mai eşti! Păi asta vorbă de nimic este ?!

Auzită de la tatăl meu, Nae M. Popescu. Ioan N. Popescu.

129. — Racul şi broasca.

Intr'o zi de sărbătoare
S'o dus racul să se 'nsoare
Şi din casă mai la vale
S'o 'ntâlnit c'o broască 'n cale
— Ia-mă racule pe mine
— Nu te ieu broască pe tine
Da cum dracul te-oiu lua
Dacă nu eşti ca lumea
Nici n'ai cap de legătoare
Nici mijloc de 'ncingătoare
Nici picior de pus papuc
La ce capu' să-mi încurc?
— Dar tu nu ştii racule,
Nu ştii tu drăguţule,
Că am moară după casă
Cu chiscoiu' pe fereastă
Şi cucoşu'
Umple coşu'
Şi găina
Dă făina
Şi raţa mătură casa
Şi răţoiu'
Dă gunoiu'
Şapte muşte
Fac găluşte,
Doi ţânţari
Is lăutari,
Doi purcei
Is vornicei,
Iar noi la piept amândoi
Feriţiţi halal de noi.
— Ce viaţă!!!

Fiecare rând se cântă de două ori
De la Gh. Kahu frate cu mine. *V. cântece No. 665* Vasile J. Kahu.

130. — Surda.

— Mă, dă-mi o ţâră foc.
Surda (s'a dus în grădină ş'a adus busuioc).
Omul — Mă, ţ'am zis să-mi aduci foc.
Surda. — Nu mi-ai zis să-ţi aduc busuioc?

Auzită de la Creţu Gh. Trăilă, cu cortul, în salaşul de la com Balota-Dolj.

Şt. St. Tuţescu.

131. — Poveste.

Intr'o zi se duce Românul la un jidan croitor să-i facă o pereche de haine, ducându-i totdeodată şi stofă.

Jidanul, după ce se uită la stofă, spune că nu-i ajunge numai atâta stofă.

Românul pleacă la un alt croitor tot jidan. Se învoeşte cu acesta.

Când vine să ia hainele, vede că acestui jidan i-a ajuns să facă haine din acea stofă, nu numai pentru el, dar şi băetului său (al jidanului) aşa că nu se putu opri de a-l întrebă:

— Ia ascultă Ştrul! Cum se face că croitorul celalt — Iţic — spunea că

nu-i ajunge stofa pentru a-mi face haine, iar dumitale ţi-a ajuns să faci şi băetului dumitale o haină.

—Apoi, zise jidanul, se vede că cel-lalt croitor avea mai mulţi copii.

Grojdibodu-Romanaţi. Nicolae Gotescu.

132.—Blestemul Românului, Ţiganului şi Jidanului.

Românul: *Să n'ajung luna cu mâna şi soarele cu picioarele.*
Ţiganul: *Să-i sară iapa cui i-a văzut ochii.*
Jidanul: *Aşa bine să am iu, chit rău ţi-am fucut iu dumitali.*

Grojdibod-Romanaţi. N. J. Cotet.

133.—Ţiganul şi trenul.

Un ţigan c'o iapă sură
Şi-o căruţă 'ncărcătură
S'o pornit prin ruptură.
Calea grea de tot
Şi tot pică sura 'n bot.
Când cole, trenu' pe şini trecând
Şi din abur şuerând,
De noroiu nici nu gândind
Ţiganul face:
—Iaca iapa cea nemţească
Ce fuge să nebunească
Cât pe ce să plesnească!
Iar face ţiganul:
—Ho, nemţască turbatură,
Mai ogoae-ţi mersătura,
Şi schimbă-ţi ferecatura!
Şi dă pe-aici p'in ruptura,
Pe-unde merge a me sura:
Să-ţi văd gura,
Cum ţi-a fi şuerătura.
Trenul se duce, ţiganul dând [din cap:
Hi, surica
Bătrânica!
Merge toată ziulica
Şi când sara nu-i nimica.

Auzite dela D. A. Mihăesei din satul Slobozia, com. Broscăuţi, jud. Dorohoiu.
V. D. Ştefănescu.

134.—Să fiu al dracului!

Un boer se pornise la drum şi avea vizitiu un ţigan. Ajung ei cu căruţa la o apă, care nefiind prea adâncă, aveau chip a o trece de-a dreptul.

Pe la mijlocul apei, văzând boerul că apa prinde a întra şi în căruţă, a zis aşa ţiganului, dându-i de grijă:

—„Măi ţigane! De mi-i înecà, să fiu al Dracului de nu te-oi împuşcà!."

Iar ţiganul de colo, nu prost, zice:

—„Cucoane! De mi-i împuşcà, să fiu al Dracului de te-oi mai sluji!... C'aşa se vinde cel prost Dracului, de pomană...".

Din Mănăstireni-Botoşani. Dumitru Furtună.

135.—Uret ţigănesc.

Aho, ho, ho, Nalba noroiè
Carne friptă berbegè
Trei lipii şi azimà
Toate sînt acum gatà,
Plosca, vin şi-un rachiuaş
Intru mulţi ani boeraşi.

Culese de la Vasile a lui Irunră din Bogdana-Tutova
Bogdana. *J. G. Ciorescu.*

136.—Dascalul şi baba.

Cică, era un dascal odată, care, când începea să cânte, te scotea din biserică afară, *cu ne pus în masă.* Glasul lui, aducea cu *râcâitul* ce-l face o mâţă, când sgârie pe-o rogojină!... Totuşi el se credea că-i neîntrecut de nimeni în *ghiers!* Acu, într'o sf. sărbătoare, când era şi lume multă la biserică, o babă *şmecheră,* de altfel cum îs mai toate babele, n'are ce face? s'aşază într'o strană drept în faţa dascalului şi cum el cânta, dând mereu din cap, ea se făcu că plânge. Dascalul văzând-o, îşi *da cu părerea* că de cântarea lui plânge poate, şi de aceia începu a o mai măr. Pe măsură ce baba mărea plânsul şi dascalul întărea ghiersul. La urmă, când preotul începu să împartă nafură, dascalul, ca să-şi atragă şi mai multă laudă, întrebă pe babă:

—„Tuşică, pentru ce plângeai adinioarea, când eu cântam?"

—„Poi.... cum nu era să plâng, dragul mamei, dacă, când te-am auzit pe d-ta cântând, mi-am adus aminte de *magarul nostru* care a murit, că tăman aşa răgea şi el"!....

Tuţcani-Covurlui. *J. On. Zugravu.*

CRONICA.

Potrivit art. 18 din statutele societăţei «Ion Creangă» în zilele de 3 şi 4 Ianuar 1910, se va intruni adunarea anuală. Şedinţele se vor ţine în Zorleni (3 Ianuar) şi Bârlad (4 Ianuar).[1]

La şedinţe sunt rugaţi să fie de faţă toţi membrii societăţii (donatori, intemeietori şi societari) spre a lua cunoştinţă de starea morală şi materială a societăţii, de a hotărî asupra propunerilor ce se vor face, şi de a asculta diferite comunicări cu privire la limba, literatura şi arta populară. Pot lua parte la şedinţe şi persoane streine de societate, cu vot consultativ.

Domnii membri şi persoanele binevoitoare, sunt rugaţi să înştiinţeze redacţia **până la 15 Decembrie a. c.** *despre venirea d-lor, numele însoţitorilor precum şi titlul comunicărilor ce vor face.*

Toate persoanele, afară de Bârlădeni, vor fi găzduite.

T. Pamfile, M. Lupescu.

[1] *Trenul soseşte în Zorleni [7 Km. de Bârlad] din sus: la 12 din zi, iar din jos, la 5 şi 10 dimineaţa.*

* **Cânteoe** *în* **Gazeta Transilvaniei** *No. 232, 237.*

* Cuvinte rari *în* **Neamul românesc literar** *No. 43. culese de d. N. Ionescu, geolog.*

* *A apărut* **Dicționarul limbii române**, *Tom. I. Fasc. VI, cuprinzând partea* **babă-bandoală.** *Academia Română vestește :*

„*Din* Dicționarul Limbii române întocmit și publicat după îndemnul și cu cheltuiala M. S. Regelui Carol I, *a început a se publica în fascicole* **tomul II**, *care va cuprinde literile* **F—P.**

„*Subscriitorii cari au plătit* numai 20 lei, *sunt rugați a trimite încă* **10 lei** *spre a li se trimite și fascicolele din tomul II, sau* **20 lei** *pentru amândouă tomurile II și III.*

„*Pentru întreagă publicațiunea, prețul subscrierii dinainte este de* **40 lei**".

Redactorul acestei reviste stă la îndămâna celor ce vor cere informații.

* *Pr.* V. Ursăchescu *dă în* **Albina** *No. 5 un capitol din Monografia satului Nalbant-Tulcea. Știri asupra vieței, portului și îndeletnicirilor, cu 4 fotografii de folos. Mai departe o poveste scrisă de* G. Alv.-Sadoveanul *care seamănă foarte bine cu povestea noastră No 14 (An. II, p. 231).*

* *In* **Fluerașul** *No. 19 legendă* „De ce-i corbul negru", *culegerea d-lui* M. Lupescu, *un sorț din jocurile copilărești pe p. 282, iar pe 284 două povestiri din care una e a d-lui D. Furtună de la noi. In No. 20,* **legenda racului** *de d.* T. Popovici.

* *Reproducem și noi din* **Neamul românesc literar** *răvașul d-lui Gr. Niculescu profesor în Ploești, cu privire, la casa lui Creangă din Humulești pe unde a trecut, cu prilejul unei excursii cu elevii :*

„*Foarte amărîtă, sora marelui povestitor mi s'a plâns că nu mai are nici un portret de-al fratelui. Unul aveà și i l-au luat niște domni profesori, când cu sărbările aniversării de 20 de ani de la moartea lui Creangă. I-am făgăduit că am să intervin, și am găsit calea aceasta cea mai nimerită. In acelaș timp am băgat de seamă că singura icoană din casă era o icoană... nemțească. Mi-a spus că n'are alta, dar a fi bucuroasă să aibă, dacă i-ar dărui cineva*".

P.

* *In ziua de 19 Noembrie s. v. a fost în Cernănți inaugurarea intrărei în rectorul Universității a eminentului profesor de limbi romanice D. Dr. M. Friedwagner. După sistemul german, această proclamare se face în mijlocul unei sărbări. Sala era mai mult decât plină. Pe scena întinsei săli de muzică se puteau observa decanii facultăților cu lanț de aur pe grumaji și fostul rector Dr. K. Adler împreună cu alți câțiva profesori universitari și representanții societăților studențești locale.*

Serbarea se deschide prin cuvîntul Prorectorului, care, la sfîrșitul unei scurte dări de seamă, proclamă rector pe d. dr. Friedwagner luând de pe grumazul său lanțul de aur și punându-l pe al acestuia. Apoi proclamatul rector în aplauzele tuturora se urcă pe tribună din înălțimea căreia își anunță subiectul: Poezia populară la Românii bucovineni. *Și pe când cuvintele celebrului rector curgeau limpezi, ca și frumusețea subiectului ales, jîdanii părăsesc sala; cum să ridice ei perciunii spre a putea asculta lauda noastră!*

In atenția cea mai mare, învățatul profesor vorbește de marii folkloriști bucovineni, de gingășia poeziei populare romînești, de felurile ei și de izvoare sufletești

ce o au produs. E important a aminti că a făcut frumoase citate romînești, dar și mai frumoase traduceri rimate în nemțește. Sufletul nostru se bucură când un german de talia d. dr. M. Friedwagner, a căruia reputație științifică o revendică Universitatea din Frankfurt pe Main, vorbește la jubileul alegerei sale ca rector despre poezia populară a Românilor! Și încă cu atâtea laude!

Pr. J. G. Beldie.

* **Invățământul despre natură în școala primară**, *apărută în* Vălenii-de-munte *tipografia „Neamului românesc" e o carte de 560 pagini, datorită colegului nostru A. D. Culea, institutor la școala de aplicație de pe lângă școala normală din Galați.*

Cartea aceasta e plină de povețe pentru învățător și poate sluji de cel mai bun îndrumător pentru colegi în predarea cunoștinților despre natură în școala primară. In ea se va găsi adevărata cale pe care trebue îndrumat învățământul despre natură. Pe lângă părerile marilor pedagogi, despre acest învațământ, se dă și metodul cum trebue propovăduit. La sfârșit într'un „adaos", de vre-o 150 de pagini se arată dragostea sătenilor pentru natură, culeasă din literatura populară. Aceasta e cea mai puternică dovada că acestui învățământ trebue să-i dăm cea mai mare îngrijire pentru a deprinde pe copil cu „firea" așa cum este ea și pentru a risipi mulțimele de cunoștinți greșite cu care e îmbăcsită țărănimea noastră.

Colegii învățători sunt datori s'o cerceteze, căci le va fi de mare folos, și n'ar trebui să lipsască de pe masa nici unui luminător al poporului. Stilul e clar, precis și ușor de priceput; el nu obosește, ci atrage prin interesul ce desfășoară.

* **Doctorul de casă sau dicționarul sănătății** *de* d-l D-r V. Bianu, *medic primar al spitalului „I. C. Brătianu" din Buzeu, impodobit cu 315 chipuri și vorbind mai despre toate boalele omenești. Această carte, care se găsește numai la autor pe preț de 13 lei și 50 bani exemplarul plătit înainte, nu trebue să lipsască din casa nimănui. Pe lângă cele mai bune sfaturi igienice, prescrie și medicamentele ce putem da unui bolnav până la sosirea medicului. La fiecare boală, pe lângă leacul științific se arată și leacul băbesc (după medicina babelor), ca să se vadă deosebirea dintre ele. De mult se simția lipsa unei lucrări atât de folositoare. Ea umple un mare gol și va aduce multă lumină pentru alinarea durerilor. Acei dintre preoți și învățători, cari au mici farmacii populare, vor găsi în cartea d-lui D-r Bianu tot ce le trebue pentru înmulțirea cunoștințelor lor.*

M. Lupescu.

Poşta Administraţiei:

—Rugăm stăruitor pe cinstiții noștri abonați să nu ne refuze chitanțele trimise, ci să ne trimită micul abonament, singurul mijloc de traiu al acestei reviste.

—Mulțumim respectos tuturor acelora cari achitând abonamentele, ne inlesnesc scoaterea regulată a revistei.

Cărți primite la redactie:

Carmen Sylva; Prințul codrului, *traducere după original de Lia Hârsu (No. 7 din Biblioteca „Lumina") București, fără an (?) 112 p. 30 bani.*

N. Davidescu; *La fântâna Caslaliei, (Poezii). București, fără an (?) 96 pag. 1 leu.*

ION CREANGĂ

CUPRINSUL AN. III.

I.—Articole felurite (30—48).

II.—Poveşti (19—33).

III.—Povestiri şi legende (54—106).

nă când să se bea vinul ?, 206.— *C. Rădulescu-Codin* : Mihai Viteazul şi Stroe Buzescu, 37 ; De pe vremea tătarilor, 167.— *P. Gh. Savin :* O Vorba bătrânească face un galbăn, 10 ; Cuza, 241 ; Alexandru Machedon, 242 ; Moartea, 303 ; Feciorul învăţat şi moartea, 335 ; De unde se trage tutunul, 364.— *Virginia Stan* : Cum a scos Dumnezeu zapisul şi crucea din mâna fratelui de cruce, 39 ; Sămânţa tutunului, 109 ; Petele din lună, 167. *Gh. V. Şuşnea* : De când nu s'a mai văzut moartea ?, 145 ; Flăcău sarac dar cu noroc, 333.— *H. N. Ţapu*: Zidirea lumii, 208.— *V. B. Ţirica*: Sgârcitul în raiu, 209.— *Şt. St. Tuţescu*: Sf. Petru pescar, 76 ; Banii lui Cuza Vodă, 174 ; Luna, 364.— *I. O. Zugravu* : Ciocârlanul şi piţigoiul, 40 ; Baba-i mai ceva ca dracul, 304 ; Noroc şi minte, 344.

IV.—Botanica Populară (22—23).

A. Gorovei şi *M. Lupescu*: Alacul, 111; Aglica, 176.

V.—Datine şi credinţe (265—543).

Pr. I. C. Beldie : 211, 244.— *V. G. Beldie* : 338.— *P. Cârstean* : 213, 245 309.— *N. Cotescu* : 370.— *N. I. Dumitraşcu* : 82, 149, 178, 310.— *D. I. Farcaşanu* : 81.— *G. Fira* : 179, 240.— *D. Furtună* : 149, 338.— *V. D Gheorghiu* : 44, 180, 279, 310, 339, 371.— *N. V. Hânţescu* : 309.— *Fraţii Kahu* : 339, 371.— *D. Mihalache* 16, 82.— *A. Moisei*: 149.— *A. Negoescu*. 309 — *Tudor Pamfile* : 244.— *I. N. Popescu* : 44, 83, 148, 212.— *D. Procopie*: 338.— *P. G. Savin* : 150, 340.— *G. V. Şuşnea* : 179, 212.— *Şt. St. Tuţescu*: 13.— *I. N. Vârlezeanu* : 150, 213, 245, 279 340.—*Gr. Vasiliu*: 213, 245.— *Elena Voronca* : 42 — *I. O. Zugravu*: 44, 82, 150, 180, 212, 278, 370.

VI.—Boale la oameni, leacuri şi descântece (94—118).

N. I. Antonovici: Roşaţă, 245 ; Cei răi, 311.— *G. Buhuş*: Ceasul cel rău, 143 ; Strânsul cel mare, 181.— *T. Cruceanu* şi *V. Kahu*: Pocitură, 311 ; Deochiu 311.—*P. Danilescu,* Holeră, 310, 311.— *N. I. Dumitraşcu*: Gâlci, 280.— *V. D. Gheorghiu*: Deochiu, 143.— *M. Lupescu*: Cum se vindecă bubele rele şi rănile vechi, 142.— *D. Mihalache:* Plescăniţi, 142 ; Scrintit, 143 ; Tusă, 143 ; Junghiu, 246 ; Cuţit, 312 ; Bubă la inimă, 312 ; Deochiu, 180.— *A Moisei*: Dureri de cap, 181 ; Dureri de pântece, 181.— *A. S. Şerbu*: Deochiat, 144 ; Junghiu 182.— *V. B. Ţirica* Buba neagră, 280.— *I. N. Uârlezeanu* : Muşcătura şarpelui, 181.

VII.—Boale la vite, leacuri şi descântece (12—13).

D. I. Farcaşanu : De viermi, 148.

VIII.—Vrăji şi farmece (12—22).

N. I. Antonovici: De dragoste, 277.— *D. I. Farcaşanu:* Cum să vie înapoi mana la vacă, 110 ; Vargă de împrăştiet sloţile şi întors solomonarii, 177 ; Cum poţi prinde pe cel ce ia mana vacilor, 368.— *Gh. Fira:* Paloş-cununat, 276.— *A. Moisei:* Cum se cunoaşte ursita, 276.— *I. N. Popescu:* De scrise. La stea, 276 ; De dragoste, 368.— *T. Popovici:* De dragoste, 109.— *I. Postolache:* De dragoste, 109.— *P. G. Savin:* De dragoste, 178.— *Virginia Stan:* Mana Vacilor, 368.— *Gr. Vlad,* 177.

IX.—Uraţii (19—23).

N. I. Dumitraşcu : 49.— *D. I. Farcaşanu :* 47.— *A. Moisei :* 49, 204.— *Virginia Stan* : 78.

X.—Colinde (9—21).

C. N. Mateescu: 83, 105, 166, 228, 260, 360.— *Şt. St. Tuţescu*: 2.— *Virginia Stan*: 1.— *Al. Vasiliu*: 228.

XI.—Pluguşorul (4—7).

D. I. Farcaşanu: 6.— *D. Furtună*: 195.— *P. G. Savin*: 196.

XII.—Cântece de stea (2—6).

N. I. Dumitraşcu: 12, 355.— *D. I. Farcaşanu*: 355.— *A. Moisei*: 292, 356.

XIII.—Gâcitori (46—165).

Pr. I. C. Beldie: 211, 337.— *Gh. Butnariu*: 78, 210, 337.— *N. I. Dumitraşcu*: 337.— *D. I. Farcaşanu*: 77.— *V. D. Gheorghiu*: 77, 210.— *N. V. Hânţescu*: 336.— *C. N. Mateescu*: 335.— *D. Mihalache*: 78, 210, 336.— *A. Moisei*: 337.— *Al. Morariu*: 77.— *I. N Popescu*: 338.— *G. V. Şuşnea*: 77.— *Şt. St. Tuţescu*: 211, 335.— *I. O. Zugravu*: 211.

XIV.—De-ale copiilor (54—107).

Pr. I. C. Beldie: 41 — *N. I. Dumitraşcu*: 41, 242, 331.— *G. Fira*: 133, 243, 331.— *A. Moisei*: 133, 330.— *I. N. Popescu*: 331.— *T. Popovici*: 243.— *P. G. Savin*: 40, 133, 332.— *Virginia Stan*; 132.— *G. V. Şuşnea*: 41, 134.— *I. O. Zugravu*: 134.

XV.—Cântece bătrâneşti (13—22).

N. I. Dumitraşcu: Voinicel o'eacă, 96.— *D. Gr Furtună*: Alion, fecior de domn, 236.— *M. Lupescu*: Dulce păsărică, 72; Fratele şi sora, 322 — *D. Mihalache*: Liva crăşmăriţa, 33.— *I. N Popescu*: Lina Catalina, 163; Mioriţa 237.— *C. Rădulescu-Codin*: Miu haiducul, 298.— *P. Gh. Savin*: Ghiţă Cătănuţă, 272.— *I. E. Torouţiu*: Vălinaş, 74

XVI.—Cântece (359—683).

Pr. I. C. Beldie: 113, 154, 185, 313, 372.— *Marioara Bercea*: 123.— *O. Bersan*: 283, 313.— *I. Boca*: 115, 152, 185, 214.— *M. Boca*; 115.— *G. Buhuş*: 51, 116, 185, 374 — *P. Cârstean*: 18 116 — *I. V. Căuea*: 343, 374.— *I. G. Ciorescu*: 154, 248.— *R. C. Ciupitu*: 50, 112, 214, 248, 282, 313, 343.— *T. Cruceanu*: 50.— *Eughenia Cucuruz*: 374.— *D. Dan*: 18, 115, 212.— *N I. Dumitraşcu*: 23, 185, 218, 250, 314.— *D. I. Farcaşanu*: 216, 316, 342.— *V. D. Gheorghiu*: 50.— *N V. Hânţescu*; 183, 214, 315.— *E. Hoştiuc*: 24, 116, 152.— *N. Iancu*: 281, 312, 343, 372.— *I. Idiceanu*: 19 — *V. Iliuc*: 247, 282, 313 — *Serafim Ionescu*: 246, 281.— *Şt Manole*: 21.— *P. S. Mihaiu*: 113, 216 — *D Mihalache*: 24, 114, 283, 314, 345, 375.— *I. Mitocariu*: 21, 114.— *G. G. Mitre*: 21.— *A. Moisei*; 23, 218, 250, 283, 315.— *V. Moisiu*; 151, 184, 214.— *A. Morariu*: 21, 51.— *I. Neculau*: 154, 183, 218, 247, 282.— *I. Ouciu*: 249, 313, 374.— *Tudor Pamfile*: 155.— *I. N. Popescu*: 24, 50, 116, 216, 250, 315.—*I. T. Popovici*: 19, 52, 155, 184.— *T. Popovici*: 18.— *G. A Sadoveanul*: 117, 155, 217, 248, 374.— *V. Sala*: 116.— *P. G. Savin*: 316.— *T. Simionovici-Vasiloni*. 342 — *D. Stan*: 343, 373.— *Virginia Stan*: 217, 249.— *St. Stănescu-Bărceanu*; 153 — *G. V. Şuşnea*: 24, 114, 151, 185, 217.— *H. Ţapu*: 115, 249 — *Ar. Tomiac*: 112, 151, 183, 215, 249, 314, 375.— *I. E. Toronţiu*: 52, 153, 215.— *St. Tuţescu*: 49.— *Şt. St Tuţescu*: 52, 152, 216, 217, 282, 313, 344.— *V Ungureanu*:

XVII.—Vorbe adânci (62—303).

XVIII.—O samă de cuvinte (421—942).

XIX.—Glume, jâtii, taclale (68—136).

Ilustraţii (15—27).

Suplimente.

Cronică.

Poşta redacţiei.

Poşta administraţiei.

Bibliografie.

Revista „ION CREANGĂ" publică :

1). Articole asupra vieții și îndeletnicirilor de la țară.
2). Povești.
3). Povestiri și legende.
4). Datine și credințe.
5). Boale la oameni, leacuri și descântece.
6. Boale la vite, leacuri și descântece.
7. Vrăji și farmece.
8. Urații.
9. Colinde.
10. Plugușorul.
11. Cântece de stea.
12. Gâcitori.
13. De-ale copiilor.
14. Cântece bătrânești.
15. Cântece.
16. Vorbe adânci,
17. O samă de cuvinte
18. Glume, jâtii taclale.

Administrația revistei **„Ion Creangă"** *mai are puține volume din anii trecuți, cari se pot dobândi pe următoarele prețuri :*

Colecția anului I — — — — — 3 lei
Colecția anului II — — — — — 6 lei
Colecția anului III — — — — — 6 lei

Sumele se trimit prin mandat ori mărci poștale. Colecțiile se trimit franco și recomandate.

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă" *pentru strângerea fondurilor :*

„CUZA-VODA"

	L. B.
Suma adunată — — — — — — — —	64.75.

BUSTUL LUI ION CREANGA ÎN BÂRLAD

	L. B.
Suma adunată — — — — — — — —	839,25

Foaia No. 358, încredințată d-lui G. Tutoveanu, Bârlad:
L. Kostaki, Emil Juvară câte 5 lei, M. Cristescu 2 lei, S. D. Paruș și G. Tutoveanu câte 1 leu. — — — — — — 14,00.

Total — 853,25.

La 10 Decembrie *apare într'un număr restrâns de exemplare :*

CALENDARUL

REVISTEI

DE

LIMBĂ, LITERATURĂ ȘI ARTĂ POPULARĂ

ION CREANGA

PE

1911

Calendarul trebue să se ceară de pe acum dela Redacție sau Administrație, căci nu se va vinde în librării.

Prețul 1 leu 25.

ISBN 973-8076-81-1
Vol. II 973-8076-83-8